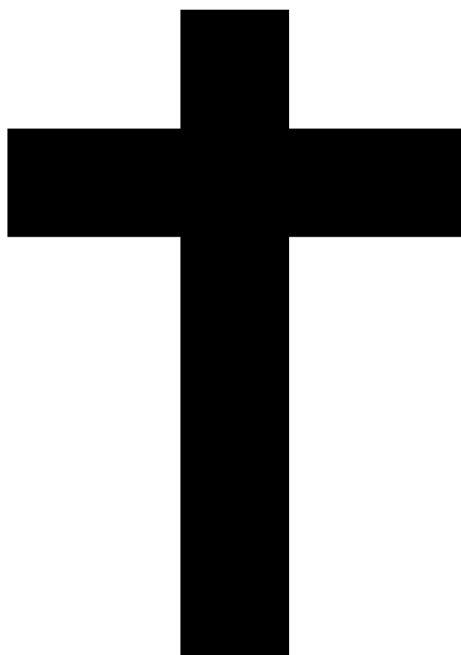

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Aug 2023 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

FRT	1
Kap	3
Matyu	114
Mak	164
Luk	194
Jon	245
Yabekbi	282
Rom	332
1 Korin	356
2 Korin	378
Galesia	393
Epesas	401
Pilipai	409
Kolosi	415
1 Tesalonaika	421
2 Tesalonaika	426
1 Timoti	429
2 Timoti	436
Taitus	441
Pilimon	445
Ibru	447
Jems	466
1 Pita	473
2 Pita	480
1 Jon	485
2 Jon	491
3 Jon	492
Jut	493
Panalon Abi	495
Gen sop diwari dakon mibili	522

PINKOP GEN

Published 2010

The New Testament and Psalms in the
Yopno language

Morobe Province, Papua New Guinea

© Wycliffe Bible Translators 2010

Print edition ISBN: 0 86893 445 3

Table of Abbreviations

Stat	Wasok Wasok	WW
Kisim Bek	Timik Panapgut	TP
Wok Pris	Mukwa Sogok	MS
Namba	Israel Dakon Tilak	IDT
Lo	Gen Teban	GT
Josua	Josua	Jos
Hetman	Gen Kokwin Amin	GK
Rut	Rut	Ru
1 Samuel	1 Samuel	1Sa
2 Samuel	2 Samuel	2Sa
1 King	1 Kila Amin Madep	1KA
2 King	2 Kila Amin Madep	2KA
1 Stori	1 Kila Amin Madep Dakon Gen	1KAG
2 Stori	2 Kila Amin Madep Dakon Gen	2KAG
Esra	Esra	Esr
Nehemia	Niamaia	Ni
Esta	Esta	Est
Job	Jop	Jop
Buk Song	Kap	Kap
Sindaun	Yiyit Tagisi	YT
Saveman	Nandak Nandak Amin	NNA
Solomon	Soloman	Sol
Aisaia	Aisaia	Ais
Jeremaia	Jeremaia	Jer
Krai	Kunam	Kun
Esekiel	Esikiel	Esi
Daniel	Daniel	Dan
Hosea	Osea	Os
Joel	Joel	Jol
Amos	Amos	Am
Obadia	Obadaia	Ob
Jona	Jona	Jna
Maika	Maika	Mai
Nahum	Naum	Na
Habakuk	Abakuk	Ab
Sefanaia	Sepanaia	Sep
Hagai	Agai	Ag
Sekaraia	Sekaraia	Sek
Malakai	Malakai	Mal

Sanbek Sanbek Kalipmi Dakon Papia Silip

Minam Gen Yopno Gen Man Pisipmi

Preface

This publication includes the New Testament and Psalms in the Yopno language. There are approximately 9,000 Yopno speakers. The majority of them live in villages along the Yopno river and its tributaries in the Finisterre Mountains in both Morobe and Madang provinces of Papua New Guinea. Others live in various towns, especially Lae and Madang. Lutheran evangelists, who came to bring God's Word to the Yopno people in the

1920's, told of a star that guided them to where they should begin telling the Good News. In a dream God told them to go to Gunam, an area named for a fern that grows there. And so the cover features, along with the cross and an open Bible, a star and two gunam plants, reminding the Yopno people of how Christianity came to the Yopno valley.

We offer thanks to God who out of love for the Yopno people determined to give them this special gift. We are grateful to Him for the many, many individuals who, by their faithfulness in prayer and giving over many years, have enabled us to complete this work. Through them, and many of our Yopno brothers and sisters in Christ, God has caused this portion of His Word to become a reality for the Yopno people in their own heart language.

We dedicate this book to God for His eternal glory. May He use the reading and teaching of this Book of Life to continue building His church among the Yopno people, both in numbers and in quality of faith.

But Piso Gen

On papia unun Yopno amin da iyi da genonsi da Pin kop dakon gen bamisi nandan pisanek Pin kop dakon galaktok yolek egipni do wasanbi.

Pin kop gen nianon da apgut unun dakon tilakni gipmikon tosok. Gik da kosit yolinakwan yabekbi mibiltoksi apgwit da unun kanek yolek apgwit. Pin kop da geni kokup kinda mani Gunam unudon ankini yan dipminon yoyinban nandanakwa gik da mibiltan yoban abin Isan analon awit. Gik unun sigin tanakwan Kumbul pinjek Gunam miktim kanakwa gik unun pasilgit. Anakwan unudon kokup wasanek Pin kop gen Kâte genon da wasanek yoyiwit. Lutheran dakon pi amin da bilak morapmisi pi madepsi awit da an unun do ya yansi yoyaman.

Ae don SIL da panpuluganek Yopno genonsi da Pin kop gen pantobil nimgwit. Ae unun gin dima, Yopno gen papia yut kisi wasawit, anek yoyindet pantagap awit da yoyindet an. Unun do ya yansi yoyaman.

Pin kop da Yopno amin do butdasi galaktan yominek geni pakyan si nandan pisonen do si nandisak. Gen diwarikon da kili apgut, mani nin da genonsi da bamisi abidanek Yesu butdasi yol kimotnen do tagisi nandisak.

Do not, papia on butdasi abidanek bisapmi bisapmi manjinaki Pin kop gen da gak anpuluganban on miktimon jigi morap noman tan gamni bisapmon tebai agek, don egip egip teban abidoki.

KAP

But piso gen

On papia unun Israel amin dakon kap papiani Pin kop gawak imgwit bisapmon yawit. On papiagwan kap diwari ton unun Jerusalem Pin kop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yan yan awit. Ae kap diwari unun bisit, do minat aminyo da Pin kop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalon kalon da jigi pan pan awit bisapmon, unun ban yan yan awit.

On kap gat ae bisit gat unun amin morapmi da jigi bo ae kisik kisik mibili mibili noman tan yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da panmuwukba papia kinda dagagit.

On papiagwan bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unjungwan Pin kop an kisik kap ton, ae yokwi yan tentenok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit ton. Ae jigi ae pan kilit bisapmon panpulgok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Pin kop nandan gadan imim dakon yan tentenok kap, ae Pin kop do ya yan iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yan tentenok agak dakon kap, ae Pin kop do bisit iynba uwal panupbal asak dakon bisit, ae minat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi ton.

On kap morap gat ae bisit gat unun minat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin ton, ae butjik bisapnin ton. Ae monji gwayo bulagi tapminnin ton da egipnen dakon bisapnin ton, ae minat pelan amin pelanyo anen bisapnin ton. Bisap diwari sot aman, ae bisap diwari tagi ekwaman. Kap papia on da nin da bisap morap on domdom aman unun abidosok. Do kalipsigwan da win abisok ekwaman on kap papia da Pin kop dakon minat aminyo dakon nandan gadat madepsi pan teban anek egip egipni panpulgagit.

Kap diwari dakon gen busun ton unun da kwenon but pisoni unudon ton do pindakgi. But piso unun Ibru genon ban

timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yanakwa amin diwari da duban bo kap dakon yo kidat diwari nian tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

1

(Kap 1-41)

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

¹ Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak, ae amin yokwi gat kisi dima akgan, ae Pin kop do manji gen yon amin gat kalonj dima yikgan, unun amin kisik kisik tagi asak.

² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak. Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandan egisak.

³ Unun amin kindap kinda pakbi ilenon kwaokbi yombem. Bami toktok bisapmon bami unudon tantan asak, ae tami dima kibidosok. Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman ton.

⁴ Amin yokwi unun yan dimasi. Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk pangwan unun yombem.

⁵ Yan do anek gen kokwin bisap madepmon Pin kop da amin yokwi gen pikon yopban geni aripmi dima abin yipdan.

Yokwi pakpak amin kilegi da kabikon dima egipdan.

⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani asak, mani yoki pakpak unun tasik tokdan.

2

Pin kop da kila amin madep kinda manjigit

¹ Minat amin kabi morap miktimi miktimi ekwan unun nido kwen wigik ak do gen yan pan teban an?

Minat aminyo unun nido isal dogin yokwi ak do gen yan pan teban an?

- ² Miktim morap dakon kila amin madepni
emat ak do tagap tonj.
Unun muwugek Yawe gat
ae amin unun minat amin kabini kila
asak do bit nelak tagal ibi amin gat
pabin yop do gen yan panjeban anj.
- ³ Gen yan yon, “Unun bamot dakon amin
wamwam nap teban panjagono.
Ain nap kandapninon panjeban agimal
unun witdalno.”
- ⁴ Kwen Kokup kila amin madep yityit ta-
monikon yikdak amin jikgo yanjan
yomisak.
Amin Tagi da jigilagon da pabin yop-
mandak.
- ⁵ Butjapsi nandan yominjek gen tebai
yoyinban pasal kimokgon.
- ⁶ Unun da yan yoyisak, “Nak da on amin
kila amin madepno egipjak do
kili yipgum da telagi ilenno Saion
unjudon yikdak.”
- ⁷ Kila amin madep da yan yosok, “Yawe
da yo madep kinda nayigit unun yan
tenjenokdisat.
Yan nayigit, ‘Gak Monjino. Abisok nak
gak dakon Datgo dagosot.
- ⁸ Bisit nayinbi minat amin morap miktimi
miktimi ekwan unun gak do gabo
miktim kisisi kila abi.
- ⁹ Gak da kila amin pi tapmimi tonji anek
kila amin madep dakon kindap kirin
ain nan wasanbi unun nan uwalgo
pudan monin monin akdisal.
Amin da miktim kwoba pudan monin
monin an unun da tilagon akdisal.’”
- ¹⁰ Yando, kila amin madep ji nandan kok-
win tagisi anek egipni.
Miktimon kila amin, mama geno nan-
dani.
- ¹¹ Ji Yawe do pasal iminjek omani ani.
Kisik kisik animinjek pasal nimnimik
imni.
- ¹² Ji monji dakon pinbini egek gawak imni.
Butjap tepmi nandisak, do japmi nan-
dan daban di kimakbam.
Amin morap panjutnosak do Pinjopmon
kwan unun kisik kisik tagi ani.

3

*Amin kinda da wisa dagokdo tapmim pak
do bisit agit*

Dewit monji Apsalom do pasalek kigit
bisapmon kap on mandagit.

- ¹ Yawe, uwalno morapmisi! Amin
morapmi da yokwisi an naman.
- ² Unun da yan yon, “Pinjop da aripmi dima
anjpulugokdisak.”
- ³ Mani Yawe gak pasik da yan nak
anjisibisak.
Anpuluganbi emaron teban tosot.
Gak kalon dagin but yokwino wiririkbi
pasilakwa anteban abi tebai akdat.
- ⁴ Yawe da anpulugosak do yan tidosot.
Unun telagi kabapnikon egek yan ilitno
dakon kobogi namisak.
- ⁵ Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak
intotosot.
Ae don pidanek tagisi egisat, nido Yawe
da kilano tagisi asak.
- ⁶ Uwalno 10 tausen da teri teri da abin
andagat ayin,
mani unun do dima pasolgen.
- ⁷ Yawe gak apbi! Pinjopno abin anpulugoki!
Uwalno mogim kulbak dapbi.
Amin yokwi unun dakon geni dapman
biripmikgi.
- ⁸ Yawe gak dagin nin anpuluganbi teban
toman.
Minat amin kabigo nin yo tagisi an nibi
dosi nandisat.

4

*Kalbi amin kinda tapmim timit do bisit
agit*

Dewit dakon kap kinda. Gita tidanek yo-
gogi.

- ¹ Pinjopno kilegisi, gak do yan tidoken
bisapmon nandan nabi.
But yokwino wiririkbi pasilgit. Bupmi
nandan naminek bisitno nandaki.
- ² Amin ji, bisap nian da man madepno abin
yip do pi ani?
Bisap nian da yo isali mibili mibili do
but dasi galak tan yomin kimotni?
Bisap nian da top anpak yolni?
- ³ Ji gen on do pakyanji nandani.

Amin morap Yawe dakon pinbinisi ekwan,
 unun iyi do manjigit.
 Nak unun do yan tidoko
 bisitno nandisak.

⁴ Ji Pin kop do si pasalek anpak yokwi morap
 yopman mudoni.

Si potni bisapmon gen on do pakyan si
 nandanek gen kagasi sopni.

⁵ Paret Yawe da galak toso unun ban anek
 egip egipji Yawekon toso yan si nan-
 dani.

⁶ Amin morapmi da yan yon, "Namin da nin
 panpulugan ban tagisi egipnen?"
 Yawe, butgo ninon yipmanek yo tagisi
 an nibi.

⁷ Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi
 pan bisapmon amin kisik kisik an.
 Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon
 yipgul unun da unun dakon kisik
 kisik yapmandak.

⁸ Yawe gak dagin kilano anaki tagisi egisat,
 do yo kinda do dima pasalek ta-
 mokon pokdot bisapmon tepmisi
 pak intosot.

5

*Amin kinda Pin kop da kilani asak do bisit
 agit*

Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da
 kasisin pisonakwa yogogi.

¹ Yawe bisit anek iyon iyon yanapbo geno do
 mirak yopbi.

² Kila Amin Madepno ae Pin kopno,
 anpulugoki do bisit asat,
 do yan ilitno nandan nabi.

³ Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit
 asat.
 Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.
 Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom
 asat.

⁴ Pin kop, gak anpak yokwi do
 kisik kisik dima asal.
 Yokwi an amin gak da kapmatjok tagi
 dima egipmi.

⁵ Iyi do nandaba wikwan amin gak da
 dabilon tagi dima atni.
 Anpak yokwi an amin morap dimasi
 galak tan yomisal.

⁶ Yawe, gak da top gen yogok amin morap
 panupbal asal.

Amin dapba kimokgon amin gat, ae
 amin pankewalgan amin gat dimasi
 galak tan yomisal.

⁷ Mani gak da nak but dasi galak tan
 namisal, do gak da yutnon tagi
 wigiken.

Telagi yutgokon unudon nwakben anek
 gawak gaben.

⁸ Yawe, uwal da nak anupbal akdan, do kosit
 yipman naminaki anpakgo kilegi
 unun yolben.

Kosit agipben do nandisal unun noliki.

⁹ Uwalno gen bamisok kinda dimasi yon.
 Amin diwari panupbal ak dogin nan-
 dan.

Gen kagani unun kimakbi tamo da yan
 pison.

Amin pangalak ak do gen morapmi yon.

¹⁰ Pin kop, gen yan yominek yo yokwisi an
 yobi.

Nandak nandak yokwini panupbal abi.
 Yo akdo nandan kokwin an iyi unudon
 yokwalni.

Unun kwen wigik an gaminek yokwi
 morapmi an, do yolbi gak da inam da
 dubagikon kin mudoni.

¹¹ Mani amin morap pankutnoki do gagon
 kwan unun kisik kisik tagi ani.

Unun but galak nandanek kisik kisik
 dakon kap dagok dagogi mini tagi
 yoni.

Pankutnaki but dasi galak tan gaman
 amin kisik kisik sigin anek mango
 awigini.

¹² Gak da amin kilegi do yo tagisi an
 yomisal.

Emat dakon pasik da yan tanek
 panyongam asal, ae kilani tagisi anaki
 tagisi ekwan.

6

*Amin kinda jigini ton unun Pin kop da
 anpulugosak do bisit agit*

Dewit dakon kap kinda. Gita napmi 8 kabi
 unun nan tidanek yogogi.

¹ Yawe, butjap nandanek gen tebai dima
 nayiki.

Butjap madepsi nandanek nak anmilip
 ak do tepmi pi dima nabi.

- ² Yawe, tapmimno mini, do bupmi nandan nabi.
Yawe, giptimno tep naman, do anmilip abi.
- ³ Butno wagilsi jik tosok. Yawe, bisap nian da jigi panjegipben?
- ⁴ Yawe, tobil obinek yokwikon ban abidoki.
Bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisal, do anpuluganbi dima kimokgen.
- ⁵ Amin kimakbi dima nandan gaman.
Kimakbi tamogwan da gak dima anjisan.
- ⁶ Iyon iyon yan egapbo tapmimno wagilsi man mudon.
Kalbi morap kunam pakbino da tamono wagilsi angik asak.
Kunam tagapbo busun kidinno madepsi gik tosok.
- ⁷ Uwalno morapmisi, do kunam gin tak egapbo dabilno piriropman.
Anakwa yo kinda dima kosot.
- ⁸ Kunam tak egapbo Yawe da kili nandan namgut, do anpak yokwi an amin ji kisisi nepmandek kit.
- ⁹ Yawe da anpulugosak do anek yan tidanapbo nandan namgut.
Yawe da bisitno nandagit.
- ¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but yokwiyo pakdan.
Tepmisi tobil kinek mayaktok pakdan.

7

Jigini tonj amin kinda dakon bisit

Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unun da yokwi an iban butjik panek kap on Yawe do yagit.

- ¹ Yawe Pinjopno, gak da nak anjuktunoki do obisat.
Anpuluganaki nak anjopmanjan amin da dima nikba kimokgen.
Yokwikon nan abidanaki dima tasik token.
- ² Laion da amin dakon gipni pandagon, unun da tilak di anupbal abam.
Hlik anan timi kindakon ankinakwa amin da nak yokwikon nan aripmi dima di abidanbam.

- ³ Yawe Pinjopno, yokwi agim dakon gulusunno tan namisak,
bo amin diwari do yokwi an yomgum,
- ⁴ bo notno isal dogin yokwi an imgum,
bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgin kan,
- ⁵ yum pindagaki uwalno da nak anjopmanjek abidoni.
Nak tagi bamanjek obisi anupbal anek giptimno yipba kimbabanon isal tosak.
- ⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi an.
Unun butjap nandan yominek yo yokwisi an yobi.
Pinjopno, anpak kilegi dogin galak tosol, do abinek anpulugoki.
- ⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek minjat amin kabi morap gak da kapmatjok abin muwutni do yoyiki.
- ⁸ Yawe, minjat amin morap dakon anpakni kokwin asal,
do anpuluganaki gen pikon teban token.
Nido, anpak kilegi gat ae anpak tagisi gat banjin asat.
- ⁹ Pinjop gak wagil kilegisi.
Amin morap dakon nandak nandak butyo pakyanji pindak nandanyo asal.
Amin yokwi anpak yokwi sanbenek dima ani do kirinik yobi.
Mani amin kilegi anpuluganaki tebai atni.
- ¹⁰ Pinjop unun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon ban timikdak.
- ¹¹ Pinjop unun gen kokwin kila amin kilegisi.
Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandanek pabin yopmandak.
- ¹² Yokwi an amin but tobil dima ani kan,
Pinjop da emat agak sibani geni tonji asak do ilitdisak, ae obipni panilitdisak.
- ¹³ Amin unun dapban kimotni do dikdikni kili panjoman agit.
Dikdik milen asipmi tonj panjoman asak.
- ¹⁴ Amin yokwi unun yokwi ak do nandaban teban tonj.

Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.

15 Amin kinda abidok do gapma dubagi kinda wayikdak,

mani iyi unun gapma wayikdagwan mosok.

16 Gulusun iyi asak unun da iyanan witjin imisak.

Ae butjap ematyo amin diwari do an yom do nandak nandak asak, unun da toblek iyi nan anupbal asak.

17 Yawe unun amin kilegisi, do ya yan iyisat. Pinjkop Wukwisi do mani anjisik do kap yoken.

8

Pinjkop dakon man madep gat ae amin dakon man tagi unun dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita nan tidanek yogogi.

1 Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi. Tilingo wukwisi, kundu si yapmandak.

2 Gak da man madep gamni do minjat monjiyo gat ae monji njakjak gat yoyin dekdal.

Man madep gamjakwa uwalgo da gak abin gep do antidok anek gen mapmit anj.

3 Kundukon gik kanekyo kisitgo da wasan kwen yopgul da ton unun pindagek yan nandisat.

4 Minjat aminyo nin nianen amin di ban nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kakgimansi asal?

5 Pinjkop gak da nin gaga da mibilgwanjok nipgul.

Gak da nin wasanek tilim gat ae man madep gat nimgul.

6 Yo morap wasagil unun nin da kilani anen do yan mudagil.

Unun yo morap nin dakon pinbi ekwan.

7 Sipsip bulmakau, ae jon bit kilapyo gat,

8 minam kwen akwan gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwan unun kisi nin dakon pinbi ekwan.

9 Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi.

9

Amin kinda da Pinjkop dakon anpakni kilegi do Pinjkop ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda. Tek kinda mani Almut Laben yan yon tegon da yogogi.

1 Yawe, butnokon da ya yansi gayiken. Pi tagisi morap agil unun do minjat aminyo yoyiken.

2 Gak do nandanek kisik kisik aben. Pinjkop Wukwisi, mango awigik do kap yoken.

3 Uwalno da gandanek pasal kwan. Man pagek kimak mudon.

4 Kila amin madep yityit tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal. Anpakno kokwin anjaki gen pikon teban tosot.

5 Miktimi miktimi dima nandan gaman amin gen tebai yoyigil. Amin yokwi kili panupbal agil, ae dagok dagogi mini amin da intan yomdan.

6 Uwal wagilsa tasik tawit. Pinjkop gak da kokup papni kili panupbal agil, ae amin da intan yomdan.

7 Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogi mini egi wigisak. Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.

8 Unun anpak kilegikon da minjat amin kabi morap dakon anpakni kokwin akdisak.

Ae anpak tagisikon da minjat amin kabi morap kisi kila akdisak.

9 Uwalon jigi pan amin Yawe da tagisi pankutnosok.

Jigi bisapmon unudon kinjek pasilgan.

10 Yawe, minjat aminyo gak wisin gandak do pi an amin manji dima yomisal.

Yan asal, do mango nandan amin egip egipni gagon tosok yansi nandan.

11 Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.

Kap yanek mani anjisini.

Amin morap kisikon pi morap agit unun do yan tentenok ani.

- ¹² Yawe da jigi paɲ amin nandan yomisak,
ae kunam takba mirakni dima sop-
mandak.
Yokwi aɲ yomaɲ amin do kobogi yok-
wisi yomisak.
- ¹³ Yawe, bupmi nandan nabi. Uwal da jigi
tepmiyo naman pindakgi.
Pali kimot do asat, do yokwikon naɲ
abidaɲaki tagisi egipben.
- ¹⁴ Aɲpulugaɲbi yo morap agil dakon geni
tagi yaɲek mango awigiken.
Saion kokup pap da wigaron agek
yaɲ tenjenok aɲek yokwikon naɲ
abidagil uɲun do kisik kisik aben.
- ¹⁵ Miktimi miktimi dima nandan gamaɲ
amin da nin timit do gapma wayaɲ,
mani iyi uɲungwan mon.
Nin timit do pat yopmaɲ,
mani iyi uɲun paron yokwalaɲ.
- ¹⁶ Yawe dakon gen kokwin pi agakni uɲun
kilegisi yaɲ uɲun amin da nandan
imaɲ.
Amin yokwi amin diwari paɲupbal ak
do yo awit,
mani uɲun yo yokwi da tobiɲek iyi baɲ
paɲupbal awit.
- ¹⁷ Piɲkop manji imiɲek yokwi aɲ amin
morap uɲun kimakbi kokupmon
paɲki egipdaɲ.
- ¹⁸ Bisapmi bisapmi Piɲkop da yoni mini
amin dima iɲtaɲ yomisak.
Jigini madepsi toɲ amin, uɲun Piɲkop
da paɲpulugosak do nandan gadat
aɲek jomjom aɲ.
Uɲun yum pindagakwan isal dogin
jomjom dima aɲ.
- ¹⁹ Yawe, apbi. Yum pindagaki miktim amin
da teban taɲek dima abiɲ gepni.
Miktimi miktimi amin dima nandan
gamaɲ uɲun gaga da iɲamon yop-
maɲek gen kokwin aɲ yobi.
- ²⁰ Yawe, paɲpasol aɲaki madepsi pasolni,
ae iyi do nin miktim amin gin yaɲsi
nandani.

10

*Amin kinds Piɲkop da aɲpulugosak do bisit
agit*

¹ Yawe, gak nido nak da dubagikon egisal?

10:7: Ro 3.14

- Bisap yokwikon gak nido pasil
namisal?
- ² Amin yokwi iyi do nandaba wigakwa yoni
mini amin paɲupbal ak do yolgaɲ.
Amin diwari yokwi anyom do nan-
dak nandak aɲ, uɲun yo yokwi iyi
timikgaɲ.
- ³ Amin yokwi galaktok yokwini do nan-
danek piɲit tidok asak.
Yo morapmi timit do nandan amin
paɲkisisak, ae Yawe ibipmandak.
- ⁴ Amin yokwi iyi do nandaban wigakwan
Piɲkop wisin kok do pi dima asak.
Piɲkop do nandaban yo isali asak.
- ⁵ Yo morap aban tagisi noman toɲ.
Yawe, gak dakon nandak nandak
kindasok dimasi nandisak.
Uɲun da uwalni do manji gen yaɲ
yomisak.
- ⁶ Yaɲ nandisak, “Nak aripmi dima moken.
Bisapmi bisapmi yo di da nak aripmi
dima abiɲ nepni.”
- ⁷ Bisap morap amin jobit yomisak, ae top
gen yosok, ae amin dap do yosok.
Yokwi ak do ae jigi paɲalon ak do gen
tepmisi yosok.
- ⁸ Uɲun kokupmon pasili egek amin gu-
lusuɲni mini amin apba dapban
kimotni do jomjom asak.
Uɲun si pasilek amin tapmimni mini
paɲupbal ak do yubiɲ egisak.
- ⁹ Laion da yaɲ pasilikon yiɲek kila tebai
asak.
Uɲun pasil yiɲek tapmimni mini amin
paron yokwalban ilik paɲkisasak.
- ¹⁰ Aɲakwan uɲudon gin tapmimni mini amin
tasik toɲ.
Amin yokwi dakon tapmim madepni
da pabiɲ yopmandak.
- ¹¹ Amin yokwi da yaɲ nandisak, “Piɲkop da
nak iɲtaɲ namgut.
Iyi dakon dabil kili sopgut, do dima
nandisak.”
- ¹² Yawe, abiɲ yokwi pakpak amin kobogi
yokwi anyobi.
Piɲkop, amin jigini toɲ uɲun dima iɲtaɲ
yobi.
- ¹³ Yokwi pakpak amin da nido Piɲkop do
yaɲba yokwi tok aɲ?

Ae nido “Pinjkop da kobogi yokwi dima nimdisak” yan nandan?

14 Mani gak da yokwi pakpak amin dakon anpak pindak mudosol.

Anpak yokwi aba amin diwari da tepmi pan unun pindagek kobogi yokwi yomisak.

Jigi nandan amin gak da panpulugoki do buri gagon yopmangan.

Men datyoni kimakbi amin gak da tagisi panpulugosol.

15 Yokwi pakpak dakon tapmim pabin yopmanek anpak yokwini bunon ae dima pindakgi.

16 Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wigikdisak.

Pinjkop njwaknwari gawak yoman amin miktimnikon ban yolban tasik tokdan.

17 Yawe, gak jigini ton amin dakon bisit nandanek buri panteban akdisal.

18 Men datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigi timikgan amin gat dakon bisitni nandan yomdisal.

Panpuluganaki gen pikon atni bisapmon teban tokdan.

Ae miktimon minat aminyo da sanjenek yo yokwi dima anyomdan.

11

Amin kinda Pinjkop do nandan gadat tebaisi agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

1-2 Nak anjknosak do Yawekon kisat.

Do gak nido yan nayisal, “Amin yokwi obipni panilikgan!

Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon samban!

Do minam kinda da yan pasalek kabapgwan wigi!

3 Anpak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kan, amin kilegi nian ani?”

4 Mani Yawe telagi yutnikon egisak.

Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.

Yo morap an unun kisisi nandan mudosok.

5 Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kakgimansi kokwin asak.

Emat do galak ton amin dimasi galak tan yomisak.

6 Amin yokwi do kindap tepmisi sosok unun tagal yomisak.

Anek giptimni obisi son yomni do mirim tepmisi sosok unun yipban abisak.

Unun yokwi awit dakon kobogini.

7 Yawe anpak kilegi gin asak.

Anpak kilegi an amin do but dasi galak tan yomisak.

Anpak kilegi an amin unun da tomno dabilni kokdan.

12

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

1 Yawe, gak gawak gaman amin pasil mudan.

Gak golgan amin kinda dima kokdisal, do abin nak anpuluga.

2 Amin morap kisi amin diwarikon top yon. Panjewal do gen galagi yoyan.

3 Yawe, gak da gen galagi yon amin dakon gen kagani sopbi.

Ae pibit tidok an amin dakon gen kagani sopbi dosi nandisat.

4 Unun amin da yan yon, “Top gen yanek teban tonen.

Nin da galak togon gen yokdaman.

Amin kinda da kosit dima sopman nimjak.”

5 Mani Yawe da yan yosok, “Amin yokwi da tapmimni mini amin pabin yopmangan,

ae yoni mini amin iyon iyon yanek ekwan.

Do nak da abin panpulugoken.

Unun nak da panjknoken do yon, do yansi akdisat.”

6 Yawe dakon yan teban tok gen unun bamisi.

Unun silwa kindapmon kosiri 7 yan sonba jimjimi minisi an, unun yombem wagil tagisi.

7-8 Yawe, amin yokwi unun dukwan dukwan kisi agek anpak inani unun do yo tagisi yan nandan.

Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi anjaki
amin yokwi da nin dima panupbal
ani.

13

*Amin kinda Pinjkop da anpulgusak do bisit
agit*

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon
dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, ni bisapmon aego nandan nabi?
Nak do dagok dagogi mini intan namin
wigikdisal bo?
Gak bisap nian da pasil naminjaki dima
gandaken?
- ² Bisap nian da butnokon da tepmi pasat
unun sigin paken?
Gildat nian da but yokwino sigin
tosak?
Bisap nian da uwalno da sigin abin
nepni?
- ³ Yawe Pinjkopno, nandan naminjek bisitno
nandaki.
Dima anteban aki kan, nak kimokgen.
- ⁴ Yan anjaki kando uwalno da “kili abin
yipmaman” yan dima yoni.
Ae nak da man pokgo kanek kisik kisik
dima ani.
- ⁵ Mani bisapmi bisapmi but dasi galak tan
namisal yansi nandako dagosok.
Ae jigikon ban anpulgusol, do gak do
kisik kisik aben.
- ⁶ Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani
awigek kap yoken.

14

Amin dakon anpak yokwini

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon
dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Nandan kokwini tagi dima amin burikon
da yan yon,
“Pinjkop kinda dima egisak.”
Unun amin yokwisi.
Yo wagil yokwisi ban gin an.
Kinda da anpak tagi kinda dima asak.
- ² Yawe unun Kwen Kokup da sintanban
pinakwan minat amin morapyo
pindakdak.
Unun da amin kinda nandak nandakni
tagisi kinda Pinjkop wisin kok do pi
asak bo dima yan do wisisak.

- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili
yipman dekgwit.
Unun amin wagil amin yokwisi, kisi
morap arip gin.
Kindasok da anpak tagisi kinda dimasi
asak.
- ⁴ Pinjkop da yan yosok, “Yokwi an amin nan-
dak nandak tagi di dimasi timitdan.
Bret nanba mudon, unun da tilak minat
amino nan mudon.
Ae nak da anpulgoken do bisit dima
an naman.”
- ⁵ Mani Pinjkop minat aminyo geni gu-
ramikgan amin gat egisak,
do amin yokwi unun madepsi pasol-
dan.
- ⁶ Yoni mini amin da yo ak do panjosit an
unun tuwil do pi an.
Mani yoni mini amin Yawe da
pankutnosok.
- ⁷ Nak Pinjkop da Saion amin kinda yabek-
ban abin Israel amin yokwikon ban
timitjak do nandisat.
Yawe da minat amini anpulguban
aeni tagisi egipni bisapmon, Israel
amin kisik kisik akdan.
Asi, but galaksi egipdan.

15

Anpak Pinjkop da nin da anen do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, namin da gak da telagi yutgwan
tagi wigisak?
Telagi kabapgokon namin da tagi
egipjak?
- ² Amin kinda sun kinda aban amin da
yanba yokwi tok dima an imgwit,
ae anpakni kilegisi,
ae burikon da nandane gen bami gin
yosok,
unun amin da tagi egipjak.
- ³ Amin do yanba yokwi tok dima asak,
ae notni do anpak yokwi dima
anyomisak,
ae notni do top dima yan yomisak.
- ⁴ Yokwi pakpak amin do dima galak tanek
Yawe do pasolgon amin do nanda-
ban wukwan yomisak.

Yan teban tok asak unun jigi noman tan
iman bisapmon dima kirinjek geni
guramik kimokdok.

⁵ Amin da goman an iba di gat sanbenek
imni do dima yosok.

Ae amin da topni panteban anek si
yuman nanakwa amin kilegi gen
pikon yop do aba geni dima nandan
yomisak.

Unun anpak kilegi morap yolgan amin
unun dagok dagogi mini aripmi dima
mokdan.

16

*Amin kinda da nandan gadat anek bisit
agit*

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Mik-
tam” yan yon.

¹ Pin kop, an kutnoki do gagon obisat, do
kilano aki.

² Nak Yawe yan iyigim,
“Gak Amin Tagino.

Yo tagisi morap timikdat unun gak da
kisiron dagin aban.”

³ Pin kop dakon amin unun tagisi.

Nak unun gat egip do tagisi nandisat.

⁴ Amin timtim yanek pin kop nwakjwarikon
kwan unun jigi morapmi pakdan.

Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi
tagal do unun gat dima muwutnen,
ae pin kopni dakon man dima yoken.

⁵ Yawe, gak kalon gin nak dakon yo
morapno.

Yo morapno gak da kisiron gin ton.

Yo morapno pan kutnan namisal.

⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon
gin timikdat.

Asisi, yo morap namisal unun wagil
tagisi.

⁷ Yawe an kisiken. Unun da tagisi egipben do
nayin nolisak.

Ae kalbi butno da nayin dekdak.

⁸ Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok
ekwan nandisat.

Kapmatjok egek tapmim namisak,
do yo kinda da aripmi dima
an kwakwalitjak.

⁹⁻¹⁰ Yum nandanaki nak kimakbi kokup-
mon aripmi dima pan ki egipben.

Anek gak dakon Telagi Amin yum
kanaki kimakbi tamokon tan dima
miktosak.

Yando, butno tagisi anakwan mango
yan an kisiat.

Pasol pasoli mini tagisi egisat.

¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisal.

Gak nak da kapmatjok egisal, do kisik
kisik madepsi asat.

Ae an puluganaki butno kisik kisik
tanakwan dagok dagogi mini yan gin
tan anan kikdisak.

17

Amin kilegi kinda dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak amin kilegi, do an puluganek
nandan nabi do yan tidosot.

Nak top amin dima, do bisitno nandaki
do nandisat.

² Ni anpak da kilegi unun gak da nandisat,
do an puluganaki gen pikon teban
token dosi nandisat.

³ Gak da nak dakon but nandan mudosol.

Kalbi abin an kilik nandanek nagon
nandak nandak yokwi kinda dima
tanban kal.

Gen yokwi kinda dima yoken dosi
nandisat.

⁴ Gen tebango guramigek emat pidokyo an
amin dakon anpak manji yomgum.

⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit nan
agek kandapno sun dima pilik
bamosot.

⁶ Pin kop, gak da bisitno dakon kobogi
namisal.

Unun do anek gak do bisit asat.

Mirak yopmanek bisitno nandaki.

⁷ Nin do but dasi galak tan nimisal, unun
dakon bami nolinek yo tagisi an nibi.

Tapmim madepgokon da nin
pan pulugosol.

Nin gak da kapmatjok egek uwalnin
da dima nindani do pasilgaman.

⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal unuden
kilano aki.

Pup menji da pudigi pirigwan wutjisak
unun da tilak nak wutjiki.

⁹ Yan anaki kando uwalno da nak aripmi
dima anupbal ani.

- Nikba kimokgen do andigat an.
¹⁰ Amin diwari do nandan yawotjok di dimasi an yoman.
 Gen pap yanek iyi dakon man pawikwan.
¹¹ Nak abin nepdosi nandan teban tan, do kandap tamono yolek andigat ayin da ekwan.
¹² Unun laion da kilap dap do an unun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubin ekwan unun da tilak.
¹³ Yawe, gak abin uwalno gat emat wamanek pabin yopbi.
 Emat agak sibago abidanek unun gat emat wamanek yokwi pakpak da kisiron ban abidoki.
¹⁴ Yawe, tapmim madepgokon da anpuluganaki uwalno da dima nikba kimokgen.
 Unun miktim dakon yo banjin panmuwut do nandan.
 Anpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi an yobi.
 Ae monjini gat ae babakni don altoni unun yo yokwisi anyobi.
¹⁵ Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.
 Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yan nandanek but galaksi nandaken.

18

Pinkop da nin panpuluganawan emaron teban toman

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwari morap da kisiron ban abidagit bisapmon Yawe do yagit.

- ¹ Yawe, gak da nak anteban asal.
 Nak but dasi galak tan gamisat.
² Yawe unun tip madepno, unun da nak ankisibisak.
 Unun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.
 Anek uwal da kisiron nan abidosok.
 Pinkopno unun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yan do unudon kin pasildat.

Yawe unun pasikno, ae yokwikon nan abidanek kilano asak dakon tapmim tan imisak.

Unun dam tebano.

- ³ Nak Yawe do bisit asat. Anpuluganawan uwalno da aripmi dima anupbal ani.
 Yawe unun ankisigisi noman.
⁴ Nap teban da nak tebaisi wamanjak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamalikdak,
 unun da tilak kimot da nak palisi abidagit.
⁵ Paron yokwalek aripmi dima pulugan kigi,
 unun da tilak kimot da nak abidanban kimakbi tamokon palisi kigim.
⁶ Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yan tidagim.
 Pinkop da anpulugosak do yan tidoko Telagi Yutnikon egek yan ilitno nandagit.
 Anek bisitno do mirak yopgut.
⁷ Bisitno nandanek uwalno do butjap madepsi nandan yomgut.
 Anek miktim aban wudip madepsi agit.
 Anakwan ilen dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.
⁸ Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.
 Anakwan milen asip gen kaganikon da baljanek yo morapmi sowit.
 Anakwan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi kiwit.
⁹ Unun kundu witdalek pigit.
 Anakwan gikwem pilisi da kandapni da mibilgwan tawit.
¹⁰ Unun anelo madep serabim kinda da kwenon yikban piripropman abigit.
 Ae mirim minam da yan piri ton da Pinkop abidan tepmisi abigit.
¹¹ Unun da pilin tuk yipban kubikgit.
 Gikwem pilisi sikak mok do anakwan wamanjak unun da witjigit.
¹² Unun da gikwem aban tenjenisi anakwa ais sikak gat kindap patdet gat unun gikwemngwan da mawit.
¹³ Yawe Kwen Kokup egek kiririn da yan madepsi yan tidagit.
 Pinkop Wukwisi da madepsi yan tidagit.

- 14 Unun da aban mal da dikdikni da yan uwalni yaban pasal kiwit.
- 15 Yawe, gen tebai yipmanaki tap dakon mibili noman tagit.
Migan pisonbi miktim dakon mibili noman tagit.
- 16 Yawe kwen egisak unun kisiri yipban pinakwan nak yokwikon ban abidagit.
Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
- 17 Uwalno da madepsi teban tanakwa nak da aripmi dimasi pabin yopmi, mani Yawe da nak unun da kisiron ban abidagit.
- 18 Bisap yokwi kinda noman tan naminakwan uwalno abin nagon emat awit.
Mani Yawe da kilano agit.
- 19 Unun da an puluganakwan tagisi egipgum.
Tagisi nandan namgut do anek nak yokwikon nan abidagit.
- 20 Nak anpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo tagisi morapmi namgut.
Sun kinda dima agim do anek Pin kop da yo tagisi an namgut.
- 21 Yawe dakon gen teban tagisi yol kimakgim.
Pin kopno manji iminek yokwi dima agim.
- 22 Bisapmi bisapmi gen tebani do nandanek geni tagisi unun dima abin yipgum.
- 23 Unun da nandisak, nak gulusunno mini.
Kosit agipgum unun kila tebai anek yokwi kinda dima agim.
- 24 Dabilnikon gwaljigi minisi egipgum, do Yawe da anpakno kilegi unun do nandanek kobogi do anpak tagisi an namgut.
- 25 Yawe, amin kinda gak dima gepmanjetjak kan, gak unun amin dima yipman detdisal.
Amin kinda anpak kilegi anek gulusunni mini kan, kobogi do yo tagisi gin an imdisal.
- 26 Amin kinda anpak gwaljigi mini asak kan, gak da anpakgo gwaljigi mini unun yolisal.

- Mani amin kinda anpak yokwi asak kan, kakgimansi kanek kobogi imisal.
- 27 Gak da minat aminyo iyi do nandaba pan amin yokwikon ban timikdal.
Mani iyi do nandaba wikwan amin pabin yopmandal.
- 28 Yawe Pin kop, gak da lamno yipbi tentenosok, anek nagon pilin tuk yoldal.
- 29 Pin kop, anpuluganaki uwal kabi madep unun aripmi tagi pabin yopben.
Ae anteban anaki kokup pap dakon dam madep aripmi tagi irakgen.
- 30 Pin kop dakon anpak unun wagil kilegisi.
Yo kinda ak do yan teban tok asak kan, geni unun bami noman tokdan.
Yawe unun pasik yombem, do amin morap uwal da dima pindatni yan do unudon kin pasilakwa tagisi pan kutnosok.
- 31 Yawe kalongin Pin kop bamisi.
Unun kalon dagin tip madep da yan dam an nimisak.
- 32 Pin kop dagin nak anteban anakwan tebai akdat.
Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
- 33 Jon kilap dia unun kandapmi tagisi do gilokon aripmi dima mosak, unun da aripmon anpuluganakwan ile non kwensi tagisi agisat.
- 34 Unun da emat agak do nayin degek kisitno anteban asak,
do obip tebai ain kinda mani bras unun ban wasanbi unun tagi pan ilikgen.
- 35 Yawe, gak da nak uwal da kisiron ban abidagit.
Pasikgo nabi unun da manjigwan pasildat.
Kisitnokon abidanaki tebai akdat.
Anpulugosol, do minat aminyo da dabilon man madepno ton.
- 36 Kosit ilalogi nan yul namgul, do sagalek dima nikgit.
- 37 Nak uwal pansopmanek timikgim.
Yo yokwisi anyominjek wagil kisisi dapbo pasilgwit.
- 38 Nak da yabo man pakgwit.

- Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdan.
- ³⁹ Gak da emat dakon tapmim namgul, anek uwal kisitnokon yopmanaki pabin yopgum.
- ⁴⁰ Anaki uwal tobil manji naminek pasal kiwit.
Amin dima galak tan namgwit unun wagil dapbo pasilgwit.
- ⁴¹ Amin da panpulugonisi do yan tidawit, mani dima apgwit.
Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandan yomgut.
- ⁴² Mirim da milip milip pisonba dukwan dukwan kwan, unun da tilak obisi panupbal agim.
Uwal mabo kinek nenjak da yan kosiron tawit.
- ⁴³ Minjat aminyo da uwal an namgwit bisapmon, anpuluganaki dima anupbal awit.
Anek Amin Nwaknwari Kabi dakon mibiltok amini egipben do nak manjigil.
Minjat aminyo dima nandan yomgum, abisok nak da yongamgan ekwan.
- ⁴⁴ Unun da mibilno nandanek unudon gin geno guramikgan.
Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abin nwakben an naman.
- ⁴⁵ Tapmim pawit unun kili yipba magit, ae kokup papni tapmimi ton unun yipman degek si nimnimik nimnimik nagon oban.
- ⁴⁶ Yawe unun toktogisi egisak.
Unun tip madep da yan nak dam asak, do mani ankisinen.
Pinkop da nak yokwikon nan abidagit, do nin man madepni awiginenji.
- ⁴⁷ Pinkop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi an yomisak.
Anek amin kabi miktimi miktimi ekwan unun yopban nak da yongamgan ekwan.
- ⁴⁸ Yan anek uwalno da kisiron nan abidosok.
Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul.
Anpuluganaki emat pidokyo an amin da dima nikba kimakgim.

- ⁴⁹ Unun do anek Amin Nwaknwari Kabi da binapmon mango awigiken.
Yawe, mango awigik do kap yoken.
- ⁵⁰ Yawe da kila amin madepni nak Dewit an puluganakwan uwal madepsi pabin yopmandat.
Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak tan namisak.
Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni unun but dasi galak tan yomdisak.

19

Yo morap Pinkop da wasagit unun da man madepni nolisak

- Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Kundu da Pinkop dakon tilimni nolisak.
Kwen yo morap da Pinkop unun nabisap aminsi yan nolisak.
- ² Gildari gildari man madepni do yon.
Ae pilini pilini mibilni yanakwa nandaman.
- ³ Tenjenji gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.
Nin da unun bamot dakon tekni dima nandaman.
- ⁴ Mani unun da miktim amin morap kisi yoyin dekgamal.
Geni kin miktim morap kisi aripmi asak.
Kundukon Pinkop da gildat do imal yut kinda witjigit.
- ⁵ Gildat dabil unungwan da amin kinda da minjat panek but galagon da yutni yipmanek wanga pisak,
unun da tilak wanga pisak.
Gildat dabil unun amin kinda da napbi gwapbo do timtim yanek kik do asak,
unun da tilak kisik kisik anek kositni nan kisak.
- ⁶ Gildat dabil unun kundu dakon diwarikon da altan winjek teri kinda kisak.
Tedeptikon yo kinda aripmi dima pasiljak.
Pinkop dakon geni unun wagil tagisi
- ⁷ Yawe dakon nawa gen unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Unun da egip egipnin panjaluk asak.

- Yawe dakon gen unun bami tan tan akdan gin, dima sun tokdan.
Unun da nandak nandakni mini amin panthagap aban nandan kokwini tagisi amin dagon.
- ⁸ Yawe dakon geni tagisi unun abidanek but galaksi nandaman.
Yawe dakon gen tebani unun gwaljigi minisi.
Unun da nandak nandak tagisi nimisak.
- ⁹ Yawe do pasalek gawak imim unun anpak tagisi kinda, don tan anan kikdisak.
Yawe da anpak anen do niyisak unun bamisi ae kilegisi gin.
- ¹⁰ Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljigi mini yapmandak, do nin unun do madepsi galak toman.
Galagini madepsi da kaban kok tamonikon da mon unun dakon galagini yapmandak.
- ¹¹ Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.
- ¹² Namin da iyi dakon anpak yokwini morap nandisak?
Yokwi diwari dima nandanek asat unun wiririkbi kilegisi egipben.
- ¹³ Ae unun gin dima, anpak yokwi yan dino nandanek dima aben do oman monjigo kilano aki.
Kwen wigik anpak da nak dima abin nepjak do nandisat.
Nak kilegisi egek yokwi madep dima aben do nandisat.
- ¹⁴ Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.
Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon ban yuman nan nepnep amino.

20

- Amin kinda Pin kop da an pulugan ban emaron teban tosak do bisit agit*
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Jigi noman tan gamni bisapmon Yawe da gak an pulugosak dosi nandisat.
Jekop dakon Pin kop da gak an kutnosak dosi nandisat.
- ² Unun telagi yutnikon Saion kokup papmon egisak.

- Unun da gak an puluganek an teban asak dosi nandisat.
- ³ Unun da paret morap asal unun do tagi nandisak dosi nandisat.
Ae paret morapgo kindapmon sosol unun do galak tosak dosi nandisat.
- ⁴ Pin kop da yo morap galak tosol unun gamjak, ae pi morap ak do nandisak unun da an puluganekwan aripmi tagi abi dosi nandisat.
- ⁵ Emaron teban toki bisapmon kisik kisik anen, ae Pin kopnin dakon man awiginen.
Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.
- ⁶ Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit an pulugosok.
Unun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.
Iyi da tapmimon an puluganek uwalni da kisiron nan abidosok.
- ⁷ Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgan tamoni unun do pibit tidok an.
Ae amin diwari osni do pibit tidok an.
Mani nin Yawe Pin kopnin dakon tapmim do yo madepsi yan nandaman.
- ⁸ Unun amin man mudokdan.
Mani nin pidanek tebai atdaman.
- ⁹ Yawe, kila amin madepnin an puluganaki emaron teban tonen.
Gak do yan tidonen bisapmon pan pulugoki.

21

- Pin kop da kila amin madep an pulugan ban mani awigigit*
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Yawe, kila amin madep da tapmingo do kisik kisik nandisak.
Gak da an puluganaki emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.
- ² Yo timit do nandagit unun gak da ibi kili timikgit.
Yo do bisit gayigit, unun imgul.
- ³ But galagon da abidanek yo tagisi imgul.
Anek kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi busunikon yipgul.
- ⁴ Egip egip do bisit gayinban imgul.

- Anjek egip egipni anj dubak abi toktogisi egipdisak.
- ⁵ Anj puluganaki man madepni madepsi tosok.
Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da imgul.
- ⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini anjimin wigikdisal.
Gak unun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi nandisak.
- ⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosok yansi nandisak.
Pinj kop Wukwisi, unun da kila amin madep do bisapmi bisapmi but dasi galak tan imisak, do tebaisi atdisak.
- ⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak.
Amin dima galak tan iman amin kisiri amin tet da tebaisi timitdisak.
- ⁹ Kindap madep da yo soso, unun da tilak noman altosak bisapmon uwalni dapban pasildan.
Yawe da butjap nandan yominjek pabin yopmanjakwan kindap da so, yomin mudokdan.
- ¹⁰ Kila amin madep da uwalni dakon monji gwayoni kisi morap dapban kimak mudokdan.
Anjakwan monji gwayoni miktimon sanbenjek dima egipdan.
- ¹¹ Uwal da nandak nandak anjek kila amin madep yokwi an im do gen yan panjeban an,
mani aripmi dima abin yipni.
- ¹² Dikdikgo ban yaman yobi tobilek pasal si kikdan.
- ¹³ Yawe, tapmimo madepsi do gak dakon man anjisik do kap yonen.

22

Iyon iyon dakon gen ae ya dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban kap tek “Wisa dagok dakon dia minjat” unun nan yoni.

- ¹ Pinj kopno, Pinj kopno, nido nipman dekgil?
Iyon iyon yanapbo nido dubagikon egek jigikon nan dima anj pulugosol?

- ² Pinj kopno, gildari gildari gak do yan tidosot,
mani kobogi dima nayisal.
Kalbiyo kisi gak do yan tidosot,
mani yawori kinda dima abidosot.
- ³ Mani gak telagi egisal. Gak kila amin madep yigaki Israel amin da mango anjisan.
- ⁴ Kalip babiknin da egip egipni gagon tosok yansi nandan gamgwit.
Anjakwa gak da uwalni da kisiron ban pulugagil.
- ⁵ Gak do yan tidanba jigikon ban pulugagil.
Nandan gadan gaminjakwa panj pulugagil, do nandan gadatni unun isali dima agit.
- ⁶ Mani nak amin dima, nak walen yombem yo isali.
Amin morap da nandaba yokwi tok anj naminek manji naman.
- ⁷ Amin morap nak nandan unun yansul an naman.
Anjek yanba yokwi tok anjek wunda kwakwal an naman.
- ⁸ Anjek yan yon, “Yawe da anj pulugosak do nandan gadan imisak,
do yum kanjakwa unun da jigikon ban pulugan yipjak.
Yawe do madepsi galak tan imisak, do yum kanjakwa anj pulugosak.”
- ⁹ Pinj kop gak dasi kilano anaki men da buron da tagisi altagim.
Mum nagim bisapmon anj puluganbi egip egipno gagon tosok yansi nandan gangum.
- ¹⁰ Menno da anjalagiron da wasanek gak da kisiron egipgum da egisat.
Si altagimon da wasanek gak Pinj kopno egipgul da egisal.
- ¹¹ Jigi mibili mibili aban, ae panj pulugokno mini, do dubagikon dima egipbi.
- ¹² Uwalno unun bulmakau wili da yan anj wasan.
Unun tapmimni madepsi, Basan miktin dakon bulmakau wili yombem.
- ¹³ Laion da jon kilap nok do yan tidanek gen kagani antan kwan,
unuden uwalno da nak anj upbal ak do an.

- 14 Pakbi isal dogin tagal ki mudon, unun da tilak tapmimno minisi an.
Kidatno dakon sanbekni kisi kalkalan mudon.
Bit nelak da pakbi dagon unun da tilak butno wagilsi tapmimi mini pakbi idap asak.
- 15 Tapmimno mini anakwan melno tiptan gen kaganogwan tegosok.
Gak da nepbi kimot da tamokon pok-dot.
- 16 Amin yokwi da nak pisan da yan angwasan.
Anek kisit kandapyo nokon injinba geni da giptimnogwan pigen.
- 17 Kidatno kisi noman tanakwa tagi manjiken.
Unun da nak da yokwi tat unun kanek kisik kisik an.
- 18 Imalno kokwinik timigek paba pigikno namin da abidosak yan do satu wasok an.
- 19 Yawe, nak nepmanek dubagikon dima egipbi.
Panpulugokno, tepmi abin anpuluga.
- 20 Anpuluganbi emat agak siba ban dima nikba kimokgen.
Unun amin pisan yombem da kisiron ban puluganbi dima nikba kimokgen.
- 21 Laion da gen kaga ae jon bulmakau da jomon ban pulugan nepbi.
- 22 Yan anaki notno kabikon man madepgo yan tentenoken.
Ae minat amin kabiyo da muwutnikon gak ankisiken.
- 23 Yawe do pasal iman amin kabi, Yawe ankisini.
Jekop dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.
Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.
- 24 Nido jigi madepsi pan amin manji dima yomisak.
Tepmi jigiyo pan amin unun do nandaban yo isali dima asak.
Unun manji dima yomisak.
Panpulugosak do yan tidanba bisitni nandan yomisak.

- 25 Amin madepsi Pin kop gawak im do muwutni bisapmon gak ankisiken.
Minat aminyo gak do pasolgen unun da dabilon kalip gak do paret ak do yan teban tagim unun akdisat.
- 26 Bupmi amin jap aripmisi nan tugokdan.
Ae Yawe wisin kokdo pi an amin unun da mani ankisikdan.
Pin kop da panpuluganban dagok dagogi mini butni tagisi tan anan wigikdisak.
- 27 Amin miktimi miktimi ekwan Yawe do nandane tokbil iyikon apdan.
Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwan unun da abinek gawak imdan.
- 28 Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin morap kilani asak.
- 29 Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da njakben an imdan.
Miktim amin morap kimagek miktim dagokdan unun kisi morap da abinek Pin kop gawak imdan.
- 30 Don altan altan ani amin da omani animdan.
Amin da Amin Tagi do yan tentenok anakwa don altoni amin da nandan anan kikdan.
- 31 Pin kop da anpakni kilegikon da iyi minat amin kabini yokwikon ban timikgit, unun dakon geni don altoni amin ban yoyikdan.

23

Yawe unun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe unun kila amino, do yo kinda do wadak wadak dima asat.
- 2 Anki jon kalikaligi timon nepban pak yawokdot.
Anek pakbi monin monin yawori pokgon unudon gin nayin awildak.
- 3 Tapmim kalugi naminek man bini tagisi tosak do kosit kilegikon nayin awildak.
- 4 Pin kop, gak nak gat egisal, do gilo ae pilin tukyogwan agipben kan, yo yokwi do dima pasolgen.

Gandako sipsip kila amin dakon kindap kirin abidosol, do unun da butno anteban asak.

⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon nomansi panoman asal.

Yutgokon but galagon da abidanek bit nelak busunokon tagaldal.

Yo galagi irenisi idawukbi idapno si tugosok.

⁶ Miktimon egipben bisap morapmon kilano tagisi anek but dasi galak tan namin wigikdisal.

Ae bisap mudok mudogi mini yutgokon egi wigiken.

24

Pinkop unun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kinda.

¹ Miktim gat ae yo morap unungwan ton unun Yawe dakon.

Ae kokup morap gat ae minat amin morap unungwan ekwan kisi unun dakon gin.

² Pakbi ilarisi da binapmon miktim wasagit.

Miktim dakon mibili tap binap yipgut.

³ Namin da Pinkop da kabap madepmon tagi wigisak?

Ae namin da iyi da telagi tamokon tagi atjak?

⁴ Yokwi dima asak amin, ae butni kilegi, ae kokup kidat do dima gawak yomisak,

ae notni topmon da yan teban tok dima anyomisak, unuden amin da aripmi tagi.

⁵ Unuden amin Pinkop da gisamitjak.

Yokwikon ban timigek amin kilegi yan iyisak.

⁶ Unuden amin da Pinkop wisinek Jekop dakon Pinkop da kapmatjok kisak.

⁷ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi tonsi da wigisak.

⁸ Kila Amin Madep tilimni tonsi unun namin?

Unun Yawe kalon gin. Tapmimni madepsi, emaron teban tosok.

⁹ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi tonsi da wigisak.

¹⁰ Kila Amin Madep tilimi tonsi unun namin?

Unun Yawe tapmimni pidanbisi.

Unun kalon dagin Kila Amin Madep tilimi tonsi da egisak.

25

Amin kinda Pinkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.

² Pinkopno, egip egipno gagon tosok yansi nandisat.

Anpuluganaki mayagi dima paken, ae uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima ani.

³ Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima pani,

mani amin pankewalgan amin unun mayaktok pakdan.

⁴ Yawe, nian egipben do nandisal unun noliki.

Kositgo noliki.

⁵ Pinkopno, yokwikon ban anpulugosol do nayin dekbis gengo bami yol anan kiken.

Gildat kinda kalon anpulugoki do jomjom anegisat.

⁶ Yawe, gak amin do bupmi nandanek but dasi galak tan yomisak unun do nandaki.

Kalipsigwan da anpak unun agil da anan obisal.

⁷ Pinkop nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do dima nandaki.

Gak amin do bupmi nandan yomisak, do but dasi galak tan nabi.

⁸ Yawe unun wagil tagisi ae kilegisi.

Yando, yokwi pakpak amin kositni yolisak.

⁹ Amin iyi do nandaba pan unun kositni kilegi yolisak, ae anpakni kilegi yoyin dekdak.

¹⁰ Yawe da sanbek sanbekni ae gen tebani yolgan minat aminyo unun do but

- dasi galak tan yominek dima yopman dekdak.
- 11 Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi unun wiririk nabi.
- 12 Yawe yolgan amin kosit kilegi nian agipni unun yolisak.
- 13 Unuden amin tagisi egipdan, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdan.
- 14 Yawe unun minat aminyo pasal iman unun dakon notni egisak.
Anek sanbek sanbek unun gat agit unun do yoyin dekdak.
- 15 Yawe da gin nak paron nan kukwosok, do unun da anpulugosak do dabilno unudon gin yipmandat.
- 16 Naga dage egapbo amin da yokwi an naman, do tobil abinek nandan yawok nabi.
- 17 Butjik morapno unun si pap tosok, do wiririk namineki yawori egipben.
Anpuluganaki jigi da dima abin nepni.
- 18 Butjik morapno gat ae jigino gat do nandanek yokwi morapno yopman nabi.
- 19 Uwalno morapmisi unun do pindat.
Unun nak do japmisi nandanek ukwayit an.
- 20 Anpulugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nan abidoki.
Anpuluganaki mayagi dima paken.
- 21 Anpulugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.
- 22 Pin kop, amin kabigo Israel yuman nanaki jigini mibili mibili ton unun da dima pabin yopni.

26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak anpak kilegi gin anek gak dogin nandan gadasat,
do amin kilegi yan nayiki.
- 2 Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.
- 3 Nido nak do but dasi galak tan namisal unun bisapmi bisapmi nandisat.
Anek bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yoldat.

- 4 Nak top yon amin gat dima yikgaman.
Ae jamba but amin gat dima akwaman.
- 5 Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
Ae unun gat yit do dimasi galak tosot.
- 6 Yawe, nak diwarino mini yan nandaki do kisitno pakbi nan sugosot.
Nak gak dakon alta angwasinek
- 7 gen papmon da gak ankisinek pi tagisisi asal unun do amin yoyisat.
- 8 Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
Gak dakon tilingo unudon tosok.
- 9 Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgen.
Amin dapdap amin dapmanek nakyo kisi dima nikgi.
- 10 Unun amin yo yokwi ak do gen pan kosit an.
Ae amin da notni yo yokwi anyomni do amin do tomni yoman.
- 11 Mani nak anpak kilegi gin asat.
Bupmi nandan naminek yokwikon ban pulugan nepbi.
- 12 Nak miktim kilegikon akdat.
Yawe, amin gawak gam do muwukgan unun da bikbigon gak ankisiken.

27

Pin kop ankisik dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe unun tentenino ae yokwikon ban timit timit amino, do namin do pasol gen?
Yawe da nak ankutnosok, do nido pasol pasol aben?
- 2 Amin yokwi nak anupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek man potdan.
- 3 Emat amin morapmisi da abin angwasini kan, dima pasolgen.
Uwal da nit do apni kan, but morap dima aben.
- 4 Yawe do yo kaloni kinda do bisit asat.
Unun da nandan naban miktimon egipben bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipben do nandisat.
Anek Yawe unun wagil tagisisi do dabilno unudongin yipmanek kisik kisik anek egipben.

- Anek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandanek egipbenj.
- ⁵ Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon unun da iyi da yutnon ankisibin nepban egipbenj.
Yoma sopmanek tagisi ankisibin nepjak.
Tip madep kinda da kwenon nepban tagisi egipbenj.
- ⁶ Yan aban uwalno nak angwasan unun pabin yopbenj.
Nak kisik kisik anek yan tidanek iyi da telagi yutnikon paret an ibenj.
Anek kap yanek mani ankisikenj.
- ⁷ Yawe, gak do bisit abo bupmikoni da bisitno nandanek anpulugoki.
- ⁸ Gagon opbenj do nayisal, do Yawe nak kili unun obisat.
- ⁹ Dima gandakenj yan do dima pasilgi.
Nak oman amingo, do butjap nandanek dima akwayikgi.
Pinjop, gak anpulugokno.
Gak da nak yokwikon nan abidosol.
Dima nepman dekgi.
- ¹⁰ Menj datyo da manji namjil kan, Yawe da kilano sigin akdisak.
- ¹¹ Yawe, gaga dakon anpak do nayin dekgi.
Uwalno morapmi, do kosit kilegi nan nayin anan kiki.
- ¹² Yum nandanaki uwalno da nak dima abidoni.
Unun topmon da gen yan naminek nak anjupbal akdo anj.
- ¹³ Nak asisi nandisat, don on miktin egisaron Yawe da yo tagisi an namdisak.
- ¹⁴ Yawe anpulugosak do jomjom aki.
Tebaisi agek nandan gadan iminek but pasol dima abi.
Yawe do jomjom aki.

28

Pinjop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, gak tip madepno, bisitno nandanek anpuluga.
Dima anpulugoki kan, nak amin kimakbi da tilak egipbenj.

- ² Bupmi nandan naminek anpulugoki do yan tidoken bisapmon nandan nabi.
Bisit anek kisitno panenokgo telagi yutgo da tet do wigisak.
- ³ Yokwi pakpak amin gat kisi nak dima ilik panji mabi kinenj.
Unun amin kwen da notni do gen galagi galagi yonj.
Mani burigwan nandak nandakni yokwi morapmi tonj.
- ⁴ Anpak yokwi awit unun da aripmon kobogi do tepmi pi yobi.
Amin do yokwi awit unun pantobilbi iyikon kini.
- ⁵ Yawe da pi madepsi anek yo morap wasagit unun do dima nandan.
Yando, unun amin yut kinda nan yan tuwilek dima awaldisak.
- ⁶ Bupmi nandan namjak do bisit abo bisitno kili nandagit, do Yawe dakon man awigikenj.
- ⁷ Yawe da tapmim naminek pasikno asak.
Yan asak do anek nandan gadan imisat.
Yawe da nak anpulugosok unun do kisik kisik madepsi nandan imisat.
Nak ya yan iyinek kap morapmi yosot.
- ⁸ Yawe da minjat amin kabini tapmim yomisak.
Kila amin madepni pini asak do manjigit unun anpulugok do tagap tanek dam tebani aripmi dima tuwili da yan egisak.
- ⁹ Minjat amin kabigo yokwikon ban pulugan yopbi.
Gaga do manjigil amin kabi yo tagisi an yobi.
Kila amini egek dagok dagogi mini kilani abi.

29

Sikak mirimyo madep anakwan Pinjop dakon yan ilit nandaman
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Ji anelo tapmimi tonj, ji Yawe ankisini.
Tilimni gat ae tapmimni gat do nandanek ankisini.
- ² Yawe dakon man madepni unun tilimi tonj, do ankisini.
Ji si telak tanek gawak imni.

- 3 Yawe da gen yanakwan tap kwenon kinakwan nandan.
Pin kop tilimni madep kiririn da yan madepsi yosok.
Gen madepsi yanban suligi tap madep kwenon kinakwan nandan.
- 4 Yawe gen yosok unun tapmimi tonji yosok.
Yanakwan amin morap da Yawe unun kila amin madep wikwisi yan nandan iman.
- 5 Yawe gen yanakwan Lebanon miktim dakon sida kindap gawikgan.
- 6 Unun da wasok aban Lebanon Kabap da bulmakau monji da wigi mok an unuden an.
Ae hen Emon da bulmakau wili bilagi da yan wigi mok asak.
- 7 Yawe da gen yanakwan mal asak.
- 8 Unun da wasok aban Kedes dakon miktim kibiri unun wudip madepsi asak.
- 9 Yawe da gen yanakwan kindap teban da kwasigilgan, anakwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi mon.
Yan anakwan Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yan tidanek yan yon, "Pin kop unun tilimni tonj!"
- 10 Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.
- 11 Yawe minjat amin kabini tapmim yomisak.
Yan anek gisamigakwan yaworisi ekwan.

30

Amin kinda da Pin kop ya yan iyik do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma witdal do yawit.

- 1 Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nan abidagil.
Yum pindagaki uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima awit.
Yan agil do mango yan ankisisat.
- 2 Yawe Pin kopno, anpulugoki do bisit gayiko anpuluganbi kilek tagim.
- 3 Yawe, kimot do anapbo abi pidagim.
Kimakbi tamogwan pigik do anapbo egip egipno aego namgul.

- 4 Yawe dakon minjat amin kabini, Yawe ankisini.
Mani telagi ankisini.
- 5 Bisap pisipmisok butjap nandisak.
Mani miktimon ekwaman bisap morap nin do tagisi nandanek yo tagisi annimisak.
Dabil pakbiga kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo kisik kisik aego akdisal.
- 6 Kalip nak tagisi egek yan yagim, "Yo kinda da aripmi dima aban yokwi tokenj."
- 7 Yawe, gak nak do tagisi nandanek anpulugagil bisapmon ilen kinda da yan tebaisi akgim.
Mani manji namgul bisapmon unudon yokwi tagim.
- 8 Yawe nak gak do yan tidagim.
Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anek yan iyigim,
- 9 "Nak kimakbi tamogwan pigiken kan, ni yo tagi kinda da noman tosak?
Amin kimakbi da mango tagi ankisini?
Gak da toktoji ninon yo tagisi asal dakon gen unun da tagi yan tenjenoni?
Aripmi dima.
- 10 Nandan naminek nak do bupmi nandaki.
Yawe, nak anpulugoki."
- 11 Gak da butno jigisi tagit unun antagap abi kisik kisik kap asat.
Ae but yokwi nandagim unun anyawot abi but kwaktok nandisat.
- 12 Yan agil, do gen mapmit aripmi dima aben. Mango ankisiken.
Yawe Pin kopno, dagok dagogi mini ya yan gayikenj.

31

Yawe da minjat aminyo gawak iminek ekwan unun kilani tagisi asak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- 1 Yawe, gak da nak ankutnoki do abisat.
Anpuluganaki uwal da dima abin nepni.
Gak kilegisi do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- 2 Nandan naminek tepmisi pulugoki.
Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abin nepni.

- ³ Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan naminek kosit nolayiki.
- ⁴ Uwalno da nak abidok do pat yipman.
Mani gak pasili tamono, do abin anjuktanaki paron dima yokwalgen.
- ⁵ Wupno gak da kisiron yipmandat.
Yawe, gen bami dakon Pinjkop, yok-wikon ban pulugan nepbi.
- ⁶ Gak kokup kidat gawak yoman amin dimasi galak tan yomisak.
Mani egip egipno Yawekon tosak yansi nandisat.
- ⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.
Jigi morapno pindagek butjik pagim unun pindak nandanyo agil.
- ⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.
Anpuluganaki tagisi egisat.
- ⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandan nabi.
Kunam morapmi tagek dabilno piriopman.
But yokwi nandaneke giptimno wagilsi alek tan.
- ¹⁰ Butnokon da jigi nandan egisat.
Unun da egip egipno anpisip asak.
Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipben.
Nak jigino madepsi do tapmimno minisi anakwan kidatno wagilsi yokwi ton.
- ¹¹ Uwal da jigilak yan naman.
Kokup isalno da nak do nandaba yok-witok an naman.
Anakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi an.
Kosiron agapbo nak nandan amin unun pasal si kwan.
- ¹² Amin kimakba intan yomaman unuden amin morap kisi nak do intan naman.
Nak miktin kwoba pudan kwa maba kwan unun yombem.
- ¹³ Nak nandanapbo uwalno morapmi da manji gen yan naman.
Yo pasolisi da nak angwasan.

- Muwugek niansi anek anjatno kimakban yan do yan nandat an.
- ¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosak yansi nandisat.
Nak yan yosot, "Gak Pinjkopno."
- ¹⁵ Nak don egi anan kikedisat unun gak da kisiron tosak.
Uwalno nak anjopmanan unun da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi.
Butdasi galak tan namisal, do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁷ Yawe, anpulugoki do yan tidosot, do anpuluganaki mayagi dima paken.
Yokwi pakpak amin panmayak abi.
Anaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.
- ¹⁸ Unun amin kwen wigik anek amin kilegi do yanba yokwi tok anyoman,
do unun top yogok amin panjasik abi gen dima yoni.
- ¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gaminek ekwan unun gak da anpakgo tagisisikon da anpulugosol.
Minat amin morap da dabilon panjuktanaki do gagon kwan amin kilani tagisi asal.
- ²⁰ Gak da unun amin gaga da kapmatjok panjisibisak.
Yan anaki dap do yon amin dap do si panjidok an.
Gak da yongamgan egakwa uwalni da gen yokwi yanek aripmi dima pabin yopni.
- ²¹ Yawe anjisino. Nak do but dasi galak tan namisak.
Kokup papmon egapbo uwal da angwasinek nit do awit bisapmon tagisi anpulugagit.
- ²² Unun bisapmon wuripdagek yan yagim,
"Gak da nak nolbi gak da dubagikon egisat."
Mani bupmi nandaneke anpulugoki do yan tidoko nandan namgul.
- ²³ Telagi minat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan imni.
Geni guramikan amin kilani tagisi asak, mani iyi do nandaba wigisak amin unun kobogi yokwisi yomisak.

- 24 Yawe da panpulgusak do jomjom an amin morap ji butji panjeban anek atni.

32

Diwarinin yan kwok anek kisik kisik anen

Dewit dakon kap kinda. Kap on do “Maskil” yan yon.

- 1 Amin kinda gulusun agit dakon yokwini Pin kop da wiririk imisak, unun amin kisik kisik tagi asak.
- 2 Amin kinda Pin kop da diwarini wiririk imisak, ae topni mini egisak amin unun kisik kisik tagi asak.
- 3 Diwarino dima yan tentenagim bisapmon gildat kalba ae kalbi but yokwi nandank iyon iyon yanek egipgum. Anek tapminno wagisi alek tawit.
- 4 Gildari ae kalbi tepmi pi namgul. Gildat da miktin kanban kibidosok unun da tilak tapminno kisisi man mudawit.
- 5 Don diwarino gagon yan tentenagim. Anpakno yokwi kinda dima ankisibigim. “Yawekon diwarino kisi yan kwoke” yan yagim. Yan kwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.
- 6 Do amin gak golgan jigi bisapmon gak do bisit yoni. Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abinek aripmi dima pabin depni.
- 7 Gak kalon gin pasili tamono. Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abin nepni. Gak da nak jigikon nan pulugosol, do nak angwasinek akgan amin da but kwaktok kap yon.
- 8 Yawe da yan yosok, “Nak da gayin degek kosit agipbi unun golikdisat. Nawa gen gayinek kilago akdisat.
- 9 Gak os bo donki da yan kadim dima dagoki. Unun amin da gen kaganikon ain tim ton unudon nap teban panjeban anek ilikba geni guramikgan.”
- 10 But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman ton.

Mani Yawe si nandan gadan iman amin unun dagok dagogi mini but dasi galak tan yomisak.

- 11 Amin kilegi ji butji tagisi tanakwan Yawesi ankisini.

Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandank yan tidoni.

33

Pin kop yan ankisik dakon kap

- 1 Amin kilegi ji kisik kisik nandank Yawe ankisini. Unun anpak unun ji da agagisi.
- 2 Yawe ankisinek kulele tidoni. Gita napmi 10 kabi ton unun tidankwa geni galagisi nandisak.
- 3 Kap kalugi yanek gita si nandan kimagek tidoni. Yan anek kisik kisik anek yan tidoni.
- 4 Yawe dakon gen unun gen bamisi. Yo morap asak unun da nin toktogisi dima nipman dekdak yan nolisak.
- 5 Yawe unun anpak kilegi ae gen kokwin kilegisi unun do but dasi galak tosok. Dagok dagogi mini miktimi miktimi amin do but dasi galak tan yomisak.
- 6 Yawe da gen yanakwan gildat kanek ae gikyo kundukon noman tawit. Gen yanakwan yo morap kundukon noman tawit.
- 7 Amin da kwobakon pakbi kolenba ton unun da tilagon Yawe da tap pakbi anmuwukban tamonikon gin tagit.
- 8-9 Gen yanakwan on miktin noman tagit. Gen tebai yanakwan noman tagit do miktimi miktimi amin kisisi Yawe do pasalek tamtam yan imnisi.
- 10 Miktimi miktimi minjat aminyo da yo ak do pankosit an unun Yawe da tuwildak. Ae pi ak do nandan unun kosit sopmandak.
- 11 Mani Yawe da yo morap ak do yosok unun jonigek an mudosok. Pi morap ak do nandisak unun toktogisi kulabik aripmi dima asak.
- 12 Minjat amin kabiyo Yawe yipba unun da Pin kopni egisak unun amin kisik kisik tagi ani.

Unun minat amin kabiyo iyi do kili manjigit.

13 Yawe unun Kwen Kokup da sintanban pinakwan amin kisisi pindakdak.

14 Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek sintanban pinakwan miktimon amin morap pindakdak.

15 Unun da amin dakon but nandak nandakni wasagit, do yo morap an unun pindak nandanjo asak.

16 Kila amin madep kinda unun emat amini morapmi da uwalni aripmi dima pabin yopni.

Ae emat amin kinda unun iyi da tapmimon da uwalni da kisiron da aripmi dima pasal kisak.

17 Emat dakon os unun tapmimni madepsi, mani uwal da kisiron ban aripmi dima panpulugosak.

18 Mani amin morap Yawe do pasolgon unun iyi kilani asak.

Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tan yomisak unun do nandanej jomjom an amin unun kilani tagisi asak.

19 Unun amin kabi panpuluganakwan dima kimokgon, ae jap da mini an bisapmon jap yomanakwan dima kimokgon.

20 Yawe unun dagin nin tagi panpulugosak, do unun do jomjom aman.

Unun da pasiknin egakwan unun da yongangwan tagisi ekwaman.

21 Nin mani telagi unun do nandan dago-man, do kisik kisik aman.

22 Yawe, gak nin panpulugoki do jomjom aman.

Dagok dagogi mini but dasi galak tan nibi dosi nandaman.

34

Dewit Pinjop da anpuluganban anjisigit

Dewit Abimelek gat egek topmon da njugigi daganban Abimelek da yolban kigit. Kinjek kap on mandagit.

1 Nak Yawe anjisiken. Bisapmi bisapmi mani anjisiken.

2 Yawe da anpulugagit do nandanej mani anjenokgej.

Jigini ton amin da unun do nandanej but galaksi nandani.

3 Yawe dakon man madepni do yanek anjisinen.

4 Yawe da nak anpulugosak do bisit iyiko nandagit.

Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.

5 Yawe nandan gadan iman amin kisik kisik anek mayagi dima nandan.

6 Nak jigikon egek Yawe do yan tidoko bisitno nandanej jigi morapnokon nan pulugan nepgut.

7 Yawe dakon ajelo da Yawe do pasal iman amin da kapmatjok egek yokwikon ban panpulugosok.

8 Yawe ankilik koni, unun tagisi. Pankutnosak do kwan amin unun kisik kisik tagi ani.

9 Minat amin kabi yoni ji Yawe do pasal imni.

Nido pasal iman amin unun yo kinda do wadak wadak dima an.

10 Laion da jap do an, mani Yawe wisin kok do pi an amin unun yo tagisi do wadak wadak dima an.

11 Minat monjiyono, abinek mirak yopgut. Apba Yawe do pasol pasol ani do dayin dego.

12 Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandan?

13 Yan egip do nandan kan, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.

14 Ji anpak yokwi manji yominek anpak kilegisi gin ani.

Amin gat but kalon anek egip do pini si teban tanek ani.

15 Yawe unun amin kilegi kilani anek bisitni nandan yomisak.

16 Mani yokwi an amin dima galak tan yomisak.

Kimagakwa amin da intan yomdan.

17 Amin kilegi Yawe bisit an iba nandan yomisak.

Panpuluganban jigi da dima pabin yopmanjan.

18 Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak, ae nagon yo tagi di

- dima noman tokdan yan nandisak
amin unun anpulugosok.
- 19 Amin kilegi jigi morapmi noman tan
yoman, mani Yawe da jigi morap-
nikon ban pulugan yopmandak.
- 20 Yawe da kilani tagisi anjakwan amin kind
da kidatni kinda dima jokgaldisak.
- 21 Anpak yokwi da yokwi an amin dapba
kimotdan.
Amin kilegi dakon uwalni Yawe da
tepmi pi yomdisak.
- 22 Mani Yawe da iyi dakon oman amini yok-
wikon ban yuman nan yopmandak.
Amin morap panikutnosak do nandan
iman amin unun dima tasik toni do
yoyikdisak.

35

*Amin kinda Pinjop da anpulugosak do bisit
agit*

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, kosit sopman naman amin dakon
kositni sopman yobi.
Ae amin nak gat emat aman amin, gak
unun gat emat ani.
- 2 Emat dakon yik imalyo gat ae pasik gat
timigek abin nak anpulugoki.
- 3 Dikdik gat ae gwawiya gat timigek nak an
sopmangan aminon emat abi.
“Nak yokwikon ban timit timit
amingo!” yan nayiki.
- 4 Unun amin da nikba kimokgen do nolgan.
Pabin yopmanjaki mayaktok pani.
Unun da nak anupbal ak do gen yan
panteban an.
Yopbi tobil kinakwa panjtok abi dosi
nandisat.
- 5 Yawe, mirim da wit dakon gipmi wiririk
pangwan, unun da tilak anelogo da
amin yokwi unun wiriritjak dosi
nandisat.
- 6 Anelogo da yolban kinakwa kositni aban
pilin tuk ae sagalegiyo ani dosi
nandisat.
- 7 Nak da yokwi kinda dima an yomgum,
mani nak abidok do pat yipgwit,
ae nak da moken do gapma kind
wayikgwit.
- 8 Yan awit, do dima nandanakwa gak da
yum pindagaki yokwi da timitjak,

ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
ae gapma unun wayikgwiron iyi
ujudon moni.

- 9 Yawe da yan anjakwan but galak nandan
imdisat.
Nak anpulugokdisak do tagisi nandan
imdisat.
- 10 Butnokon da yan iyiken, “Yawe, gak
yombem kinda mini.
Gak da tapmimni mini amin unun
tagisi panpuluganjaki amin tapmimni
ton da dima panupbal an.
Gak da bupmi amin wadak wadak an
unun panpuluganjaki kabo noknok da
yoni dima timikgan.”
- 11 Top amin da anpak yokwi di dima agimon
gen yan naman.
- 12 Nak anpak tagi ban an yominapbo, unun
da kobogi do anpak yokwi ban an
naman.
Do but yokwi nandisat.
- 13 Mani sot awit bisapmon bupmi madepsi
nandan yominjek bupmi dakon imal
wangum.
Nak jap kelek egek gak da panpulugoki
do bisit agim.
- 14 Unun notno bo ae padigino yombem
kinda do bupmi nandagim.
Nak amin kind da meni kimagakwan
bupmi ae kunamyokon da agisak
unun yombem.
But yokwi nandanek kunam ae
bupmiyo anek egipgum.
- 15 Mani jigi pasat bisapmon unun muwugek
kisik kisik an.
Ae amin di dima nandan yomisat unun
da abin nep do muwukgan.
Ak nandari mini gen yokwi yan na-
man.
- 16 Unun da yansul sigin yan naminek gen
yokwisi nayan.
Dima galak tan naminek mam non.
- 17 Amin Tagi, bisap nian da sigin yum
pindagek nak dima anpulugoki?
Anpuluganjaki nak dima anupbal ani.
Unun laion yombem da nak nitdan, do
unun da kisiron ban pulugoki.
- 18 Gak da yan anjaki minat amin kabi
morapmi kisi gak gawak gamdo
muwutnikon ya yan gayiken.

- Asisi, minjat amin kabi madepsi da bi-napmon mango awigiken.
- ¹⁹ Amin diwari isal dogin uwal an naman. Yum pindakbi nak abin nepmanjek kisik kisik di abam. Unun isal dogin nandaba yokwi tok an naman. Do yum pindagaki nak dakon jigi do kisik kisik dima ani.
- ²⁰ Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok di dima yon. Amin kokupmon tagisi ekwan unun panupbal ak do gen ban yon.
- ²¹ Unun da gen papmon da gen yansi yan naman, “Asisi, nin da gandanapno anpak yokwi agil.”
- ²² Yawe, gak da unun amin kili pindak mudal. Gen mapmit dima aki. Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima egipbi.
- ²³ Gak Pinkopno ae Amin Tagino. Pidan abin nak anpuluganek gen kokwin kilegisi an nabi. Pidanek nak dakon gen anteban ak do yan tenjenok abi.
- ²⁴ Yawe Pinkopno, gak anpak kilegi asal. Do nak anpuluganbi uwalno da nak anpak kilegi asat yansi nandani. Yum pindagaki nak da yokwi toko nandanek kisik kisik dima ani.
- ²⁵ Yum pindagaki iyi do “Nin yo ak do nandagiman unun abisok tagisisi kili unun aman” yan dima yoni. Yum pindagaki “Kili anupbal aman” yan dima yoni.
- ²⁶ Nagon jigi noman tak unun do kisik kisik an, do panmayak anek panjintok abi. Unun iyi dakon man pawigik do anek nak abin nepmangan, do mayak-tok yominjek mani pabin yopbi dosi nandisat.
- ²⁷ Mani nak do amin kilegi yan nayiki do nandan amin, unun kisik kisik dakon yan tidok anek buri tagisi toni dosi nandisat. Bisapmi bisapmi yan yoni, “Yawe unun mani wukwisi! Oman amini tagisi egipjak do but galaksi nandisak.”

- ²⁸ Yan anakwa nak da anpakgo kilegi do yan tenjenok anek gildat kinda kalon gak ankisiken.

36

Amin dakon anpak yokwini

Yawe dakon oman amin Dewit da kap on mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yokwi unun amin yokwi da buron yigek gen iyisak. Unun amin Pinkop do disok dimasi pasoldok.
- ² Unun iyi do nandaban wigakwan nak yokwi pakpak aminsi kinda yan iyi do dima nandisak.
- ³ Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat ae top gen yosok. Anpak kilegi asak dakon nandan kokwin tagisi disok dima tan iman.
- ⁴ Dipmin tamokon pokdok bisapmon yokwi asak dakon kosit dakon nandak nandak asak. Kosit yokwisi banjin agek anpak yokwi manji dima yomisak. Pinkop dakon anpak tagisi
- ⁵ Yawe, gak amin do but dasi galak tan yomisal. Unun dakon tilakni kundu gat arip, madepsi. Ae gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol. Tilakni unun kwen ason gikwem da arip.
- ⁶ Anpakgo kilegi unun madepsi kabap daman yombem. Gen kokwin pi agakgo unun tap idap ilarisi yombem. Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat kilani anaki tagisi ekwan.
- ⁷ Pinkop, amin do but dasi galak tan yomyomgo unun wagil tagisisi. Minjat amin morap kisisi gagon obinek pasilgan. Pup pidok meni da pirigwan panji pasil yikgan unun yombem.
- ⁸ Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do dima an. Yogo galagisi unun morapmisi.

Unun pakbi madep pokgon unun ban
yan yobi non.

⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.

Gak gaga tenjen amisi, do tenjenigokon
yo morap tagisi pindakgaman.

¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandan gaman
unun amin but dasi galak tan yobi.
Buri tagisi amin panpuluganaki tagisi
egipni.

¹¹ Gak yum pindagaki iyi do nandaba
wigisak amin da nak dima bamoni.
Ae yum pindagaki amin yokwi da nak
dima nolba kiken dosi nandisat.

¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi
man da pokgon, ae aripmi dima
pidokdan.

37

*Yo ni da amin tagisi gat ae amin yokwi
garon noman tokdan*

Dewit dakon kap kinda.

¹ Gak amin yokwi da anpak an unun do
nandaba kik dima abi.
Gak anpak yokwi an amin pindagek
nak da yan asat tam tagi yan dima
nandabi.

² Unun jon bo ae kindap tam da kibidon,
unun da tilak amin yokwi bisap
pisipmisok kibidokdan.

³ Gak egip egipgo Pin kopmon tosoy yan nan-
danek anpak tagisi ban abi.
Yan anek miktingokon bisap dubak
tagisi egipdisal.

⁴ Pin kop do kisik kisik an iminaki yo galak
tosol unun gamjak.

⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.
Egip egipno unudon tosoy yan nandan
iminaki, unun da gak anpulugosak.

⁶ Anpakgo tagisi unun aban noman gildat
dabil da yan tenjenokdisak.
Anek gildat dabil da gildat binapsi
wisisak, unun da tilak minat aminyo
da dabilon anpakgo kilegi nomansi
anten ten akdisak.

⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayanok yikgi.
Tayanok egek butgo yawori tanjakwan
anpulugosak do jomjom abi.

Amin da anpak yokwi mibili mibili anek
yo tagisi morapmi timikgan unun do
nandaba kik dima abi.

⁸⁻⁹ Amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.
Mani minat aminyo nandan gadat anek
Yawe da panpulugosak do jomjom an,
unun miktimnikon tagisi egipdan.
Do gak butjap yipbisi.
Ae nandaba kik yo kisi dima abi.
Yan abi kan, unun da gak ilik ankwon
yokwi akdisal.

¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil
tasik tan mudokdan.
Unun wusin pindat do pi abi, mani
dima pindatdisal.

¹¹ Mani minat aminyo anpakni yawori,
unun Pin kop da miktim morap kisi
yomdisak.
Unun yiyit wagil tagisi anek kisik kisik
egipdan.

¹² Amin yokwi amin kilegi panupbal ak do
nandak nandak asak.
Anek nandaban yokwi tok an yominjek
mam nan yomisak.

¹³ Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kinda
noman tokdisak, unun bisapmon
amin yokwi pasil mudokdan, do
Yawe da jikgo yanjan yomisak.

¹⁴ Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae
wadak wadak an amin yam do emat
agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae
obip panilikgan.
Unun anpak kilegi yolgan amin dapba
kimot do an.

¹⁵ Mani emat agak siba da iyi ban wamikon
sugokdan.
Anakwa obipni si jokgal kikdan.

¹⁶ Amin kilegi dakon yoni kalonisok unun
da amin yokwi dakon yoni morapmi
yapman mudosok.

¹⁷ Nido, Yawe da amin yokwi dakon
tapmin pabin yopmanek amin kilegi
kilani tagisi akdisak.

¹⁸ Yawe da gulusunni mini amin unun kilani
tagisi asak.
Ae yo tagisi yomisak unun toktogisi
timik wugikdan.

¹⁹ Bisap yokwikon jigi dima pakdan.

- Ae amin diwari jap do ani bisapmon
amin kilegi japni morapmi tan
yomdan.
- 20 Mani amin yokwi tasik tan mudokdan.
Jaren gat jon gat da pasilgan, unun da
tilak Yawe dakon uwalni pasildan.
Asisi, mukwa da bisap pisipmisok
tanek pasilgan, unun da tilak
pasildan.
- 21 Amin yokwi yo do goman anek sop do
dima nandisak.
Mani amin kilegi amin diwari do yo
morapmi yomisak.
- 22 Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun
miktimni timigek tagisi egipdan.
Mani minjat aminyo jobit timitni do
yagit unun wagil tasik tan mudok-
dan.
- 23 Yawe da amin kinda do but dasi galak
tan imisak kan, unun amin anteban
anjakwan kosit kilegisi agisak.
- 24 Unun amin mosak kan, wagilsi dima
yokwi tosak.
Yawe da kisitnikon abidanek anpulguban
aeni pidan akdak.
- 25 Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak
amin pelan kili at.
Mani Pin kop da amin kilegi kinda
manji dima iban kagim.
Ae amin kilegi dakon monji gway-
oni jap do wadak wadak anek amin
da panpulgoni do dima yan tidanba
pindakgim.
- 26 Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin
diwari do yo morapmi yoman.
Ae monji gwayoni da men datni kisik
kisik yoman.
- 27 Gak anpak yokwi morap do manji
yominek anpak tagi bangin abi.
Yan abi kan, dagok dagogi mini
miktimon tagisi egipdisal.
- 28 Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin
do but dasi galak tan yomisak.
Minjat amin kabini geni guramikgan
unun manji dima yomdisak.
Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi
akwan amin kilani asak,
mani amin yokwi dakon gwakni unun
tasik tokdan.
- 29 Amin kilegi Pin kop da miktim yomgut
unun abidanek unudon toktogisi egi
wugikdan.
- 30 Amin kilegi unun nandan kokwin kilegisi
anek gen yosok.
Unun gen kokwin kilegi anek gen
yosok.
- 31 Pin kop dakon nawa gen butnikon toso,
ae kositni kilegi unun dima yipman
degek sagalek dima anjakdak.
- 32 Amin yokwi amin kilegi anakban
kimotjak do yubin egisak.
- 33 Mani Yawe da amin kilegi yipman dek-
ban amin yokwi da aripmi dima
anjakban kimotjak.
Ae amin yokwi da amin kilegi gen
pikon yipjak kan, Yawe da yum
kanakwan gen pikon aripmi dima
abin yipjak.
- 34 Yawe da gak anpulgusak do jomjom anek
anpakni yolgi.
Yan abi kan, man madep gaminakwan
miktim unun gamgut unun abidokdisal.
Anek kanaki amin yokwi panupbal
akdisak.
- 35 Nak amin yokwi tapmimni madepsi
kinda kagim.
Sida kindap da kindap diwari yap-
man mudosok, unun da tilak minjat
aminyo yapman mudagit.
- 36 Mani don unudon kinek mini kagim.
Nak unun amin wusik do pi agim, mani
dima kagim.
- 37 Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin
diwari gat yaworisi ekwan amin do
nandaki.
Unun amin dakon diwatni tagisi
egipdan.
- 38 Mani Yawe da yokwi pakpak obisi
panupbal akdisak.
Unun dakon diwatni wagil tasik tan
mudokdan.
- 39 Yawe da amin kilegi yokwikon ban
timikdak.
Jigi altan yoman bisapmon dam tebani
aripmi dima tuwili egi yomisak.
- 40 Panjutnosak do Yawekon kwan, do amin
yokwi da kisiron ban timigakwan
tagisi ekwan.

38

Amin kinds jigin ton dakon bisit

Dewit dakon kap kinds.

¹ Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.

Butjap madepsi nandisal mani nak anmili ak do tepmi pi dima nabi.

² Gak gaga dakon gobin nan yaman namil, anek kisitgo da nikdak.

³ Gak da butjap nandan namisal, do sot yokwisi asat.

Nak diwarino ton, do giptimno tapmimi minisi asak.

⁴ Gulusunno da kili witjin namgut.

Ae unun jigin yik yombem jigin madepsi, do nak da aripmi dima imeri.

⁵ Giptimnokon wuda ton dakon tabani unun madepsi, ae miktarbi.

Nak nandan kokwini mini amin da aripmon anpak gulusun agim do anek unun noman tan namen.

⁶ Butnokon jigi madepsi tanakwan tasik tosot.

Gildat kinds kalon bupmi nandanek kunam gin tak egisat.

⁷ Giptimno tedepmisi kindap da yan son naminakwan sot madepsi asat.

⁸ Yo kinds da tebaisi baman namisak unun da tilak nak obisi tasik tanek yokwisi egisat.

Butnokon da yokwisi nandanek tepmi madepsi nandisat do iyon iyon yosot.

⁹ Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisal.

Butno da kunam yokwisi takdak, unun gak da dabilon pasili dima.

¹⁰ Wamno gami pi tebaisi anakwan tapmimno minisi asak.

Dabilno pilin tanakwan tagi dima sinjosot.

¹¹ Notnoni gat ae gen kalonno gat nak da kapmatjok ap do dima galak ton, nido wudano yokwisi.

Gwakno kisi dubagikon ekwan.

¹² Nikba kimokgen do nandan amin unun nak abidok do pat yipman.

Amin nak antasik ak do nandan amin yo yokwi an nam do gen yon.

Bisapmi bisapmi yokwi an nam do gen yan panteban an.

¹³ Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandan yomisat.

Nak kadim yombem, do antan yok kinds dima asat.

¹⁴ Nak amin kinds gen aripmi dima nandagi, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.

¹⁵ Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.

Amin Tagi, gak Pinkopno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.

¹⁶ Nak bisit yan asat, "Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandani."

¹⁷ Nido, nak kili ununjok mokdisat.

Ae tepmi toktogisi pasat.

¹⁸ Nak gulusunno gagon yan tentenosot, anek yokwi agim do bupmisi nandisat.

¹⁹ Uwal morapno unun tapmimi tonsi.

Unun da isal dogin uwal an naman.

²⁰ Nak anpak tagisi an yomisat, mani kobogi do anpak yokwi an naman.

Nak anpak kilegi yolapbo unun do nandanek nak dakon uwal dagon.

²¹ Yawe, dima nepman dekgi.

Pinkopno, nak da dubagikon dima egipbi.

²² Amin Tagi, gak yokwikon ban timit timit amino.

Nak tepmisi anpulugoki.

39

Amin jigin ton dakon gen

Dewit dakon kap kinds. Kap on kap yon dakon kila amin Jedutun do mandabi.

¹ Nak kili yagim, "Anpak morap aben unun kila tagisi anek aben.

Ae gen yokenon yokwi kinds dima aben.

Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinds dima yoken."

² Nak gen mapmit anek gen kinds dima yagim.

Ae yo tagi kisi do genjok kinds dima yagim.

Mani butjikno unun madepsi taganek paptan madepsi agit.

³ Anek butnokon da nandaba kiksi agim.

Nak sigin nandanek butno da jigi
madepsi nandagim, do gen yagim.

⁴ Yawe bisit yan iyigim, “Egip egipno dakon
wasip nayinbi nandako.

Bisap nian da egipben unun nayinbi
nandaken.

Egipben dakon bisap unun pisipmisok
unun do nayiki.

⁵ Nak dakon bisap pisipmisok yipgul.

Gak da dabilon nak dakon bisap yo
isali.

Amin kinda da mirim yawik pisosok,
amin morap unun da tilak miktimon
bisap pisipmisok gin ekwan.”

⁶ Amin morap gildat panopmon wupnin
noman tanek tepmi pasilgan unun
yombem.

Yo morapmi timit do pi madepsi an,
mani pi madep an unun bami mini.

Amin da yo morapmi panmuwukan,
mani namin da timitjak unun dima
nandan.

⁷ Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom
asat?

Nak gak do nandan gadanek gak dagin
anpulugoki do jomjom asat.

⁸ Yokwikon nan abidanek diwari morapno
wiririk nabi.

Yum pindagaki nandan kokwini tagi
dima amin da yansul dima an namni.

⁹ Mani nak gen dima yosot. Nak gen
mapmit gin asat.

Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.

¹⁰ Sanbenek tepmi pi dima nabi.

Obisi nikgil, do tapmimno minisi asak.

¹¹ Gak da amin tebai yoyinnek yokwini
dakon kobogi yomisal.

Yo monin da imal kinda nanba yokwi
tosok, unun da tilak yo morap unun
do galak tosok unun wagil wiririkbi
pasil mudon.

Amin kinda da mirim pisosok, amin
morap unun da tilak miktimon bisap
pisipmisok gin ekwan.

¹² Yawe, bisitno nandaki. Anpulugoki do
yan tidosot unun do mirak pakyanji
yopbi.

Mirakgo dima sopbi, nido gak gat
bisap pisipmisok gin miktimon
egipdamak.

Nak babakno yombem.

Unun kisi bisap pisipmisok gin
miktimon egipgwit.

¹³ Sanbenek yo yokwisi dima an nabi.

Yum nandanaki butno ae tagisi asak.

Anaki don kimagek on miktimon wagil
yipman dekgen.

40

Pinkop ankisik kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon
dakon kila amin do mandabi.

¹ Nak butno yawori tanakwan Yawe da
anpulugosak do jomjom agim.

Anek yan tidanapbo nak da tetgin do
tobilek tekno nandagit.

² Nak gapma dubagisikon man nenjak ka-
gagwan egapbo Yawe da ilikban
wigim.

Awin tip kwenon nepban kosit tagi
agipgum.

³ Pinkopnin ankisiken do kap kalugi kinda
namgut.

Amin morapmi da yo agit unun
kanek Yawe do pasalek egip egipni
Yawekon tosok yansi nandan imdan.

⁴ Egip egipni Yawekon tosok yansi nandan
amin unun kisik kisik ekwan.

Unuden amin iyi do nandaba wikwan
amin dima yolgan, ae kokup kidat
dima gawak yoman.

⁵ Yawe Pinkopno, gak nin panpulugok do yo
tagisi morapmi agil.

Gak da nin do nandak nandak asal
unun madepsi, ae nin panpulugok do
pi asal unun manjiri mini.

Nak da amin aripmi dima yoyiko nan-
dan mudogi.

⁶ Amin da bit kilapyo dapman mukwa
soso, ae kindapmon wagil sonba
soso, ae diwari wiririt do mukwa
soso, unun kisi do madepsi dima
galak tosol.

Mani gak da nak antagap abi gak dakon
gengo guramit do nandisat.

⁷ Do yan yosot, “Nak gagon kili abisat. Kalip
nak do gen kili mandabi unun yan,

⁸ Pinkopno, nak gak dakon galaktok yol do
tagisi nandisat.

Gak dakon nawa gen butnokon ton.”

⁹ Gak da anpak kilegi asal unun minjat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwukanon yoyisat.

Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.

¹⁰ Gak da anpakgo kilegikon da nak yokwikon ban pulugan nepgul, unun dakon geni dima witjiko tagit.

Gengo guramigek nin yokwikon ban timikgil unun dakon yan kwok asat.

Amin do but dasi galak tan yomisal ae anpak bamisi gin asal unun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyin tenjenosot.

¹¹ Yawe, bupmi nandan nabi. Nak do but dasi galak tan naminek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.

¹² Nido jigi morapmi noman tan naman, unun manjiri mini.

Yokwino morapmi da witjin namik da tagi dima sijtosot.

Anpakno yokwi morapmi da busun dangwano dakon tilak yapmandak.

Butno tagi dima tanjakwan tapmimno minisi asak.

¹³ Yawe, jigikon nan tagi abidoki?

Yawe, tepmisi abinek nak anpulugoki.

¹⁴ Amin di da nikba kimotdisat.

Gak da si pabin yopmanek panin tok abi, anaki mayaktok pani.

Amin diwari nak dakon jigino do kisik kisik an.

Gak da wiririkbi tobil kinakwa pabin yopbi dosi nandisat.

¹⁵ Nak da yokwi toko nandane tagisi nandan.

Gak da mayaktok sigin yominaki anpak yokwini do gembin pikpiksi nandani dosi nandisat.

¹⁶ Mani gak wisin gandak do pi an amin buri tagisi anakwa but galaksi nandan.

Minjat aminyo gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandan amin, unun da, "Yawe unun wukwisi" yan tagi yoni.

¹⁷ Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.

Pinkop, gak dagin panpulugok amino, ae nak yokwikon nan abidosol.

Do jomjom dima abi. Tepmisi nak anpulugoki.

41

Sot amin kinda Pinkop da anmilip asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Amin kinda da tapmimni mini amin pindagek panpulugosok, unun amin kisik kisik tagi asak.

Jigi altan imni bisapmon Yawe da pulugan yipdisak.

² Yawe da unun amin ankutnanjakwan kimot dima asak.

Kilani anjakwan miktimnikon gisami ton egakwan uwalni da dima abin yipdan.

³ Amin unun sot asak bisapmon Yawe da anmilip aban tapmim kaluk pakdisak.

⁴ Nak yan yagim, "Yawe, nak yokwi gak do angamisat, do bupmi nandan naminek sotno anmilip abi pasiljak."

⁵ Uwalno da nandaba yokwi tanban naminek yan yon,

"Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?"

⁶ Kinda da abin nandane top yan namisak. Anek sotno dakon mibili nandane kin amin yoyinek anupbal ak do yosok.

⁷ Uwalno kisi da muwugek gen pisigon da yo yokwisi kinda da altan imik yan yanek yan yon,

⁸ "Sot yokwisi kinda da abidak, do pokdok tamokon da aipmi dima pidosak."

⁹ Nak notno kinda kalip notnosi yan nandan iminek jap kalon nagimak.

Mani ununyo kisi da nandaba yokwi tok an naminek uwal annamisak.

¹⁰ Yawe, nak do bupmi nandane sotno anmilip anaki unun amin kobogi yoben.

¹¹ Uwalno da nak dima abin nepmanan, do nak yansi nandisat, gak nak do tagisi nandan namisal.

- 12 Nak anpak kilegi gin asat, do kilano anjaki gak da kapmatjok toktogisi egi wigikenj.
- 13 Yawe, Israel amin dakon Pinjkop toktogisi anjkisinj ananj wiginenj teban. Unjun asi.

PAPIA 2

(Kap 42-72)

42

Amin kinda kokupni yipmanjek dubagikon egisak dakon bisit

Kap on do "Maskil" yan yonj. Unjun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.

- 1 Jon kilap dia miktim kibiri timon pakbi do tep tonj, unjuden nak Pinjkop gak gat egip do tagisi nandisat.
- 2 Pinjkop, amin da pakbi do tep tonj unjuden, nak Pinjkop egip egipmi tonj gak do nandisat.
Ni bisapmon kiko Pinjkop gat egipden?
- 3 Gildari ae kalbiyo amin da yan yonj, "Pinjkopgo dukon egisak?"
Yan nayan, do bisapmi bisapmi kunam tagegisat.
Gildari ae kalbiyo kunam ban japmi do nanjegisat.
- 4 Bisap tagisi kalipmi do nandanek butno obisi yokwi tosok.
Kalip nak amin morapmi Pinjkop da yutnon mibiltan yominjek panjigim.
Nin kinjek kisik kisik do yan tidagimanj.
Anek ya yan yagimanj.
Unjudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.
- 5 Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
Nak Pinjkop do nandan gadanek unjun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
Unjun Pinjkopno, do aeno mani yan anjkisikenj.
- 6 Butno madepsi jik tosok, do nak gak do nandisat.
Nak Jodan Pakbi tet do ae Hlen Emon ae Hlen Misa unjudon egek aeno nandan gamisat.

- 7 Tap da tagan wijek ilenjon miktim witjisak ae pakbi tek manjakwa wiwik madep asak,
unjuden gin jigi morapmi da witjin naminakwa yokwisi nandisat.
- 8 Yawe da gildaron but dasi galak tan namisak.
Kalbi ya yan iyik do kap yosot.
Pinjkop egip egip namisak unjun bisit iyisat.
- 9 Pinjkop tip madepno yan iyisat, "Gak nido intan namisal?
Yum pindagaki uwal da abin nepmanjakwa butno nido obisi jik tosok?"
- 10 Toktogisi uwalno da sitnok an naminek yan yonj, "Pinjkopgo dukon egisak?"
Gen unjun da gobin da yan yaman naminakwan kimot do nandisat.
- 11 Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
Nak Pinjkop do nandan gadanek unjun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.
Unjun Pinjkopno, do aeno mani yan anjkisikenj.

43

Amin kinda kokupni yipman dekgit dakon bisit

- 1 Pinjkop, manji gaman amin da nak abin nep do an.
Nak anpuluganek gen yokwi yan naman unjun kosit sopman yobi.
Anek anpak tagisi asat unjun yolijnbi koni.
Unjun top amin, anpakni yokwisi, unjun da kisiron ban pulugan nepbi.
- 2 Gak Pinjkopno. Amin yokwi da dima abidoni yan do gagon obin pasildat.
Yan anapbo nido manji namisal?
Nido uwal da abin nepmanjakwa butno obisi jik tosok?
- 3 Tentenigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obinek kosit nolinjl.
Nolinbal kanek nomansi telagi ilengokon gaga egisalon wigikenj.
- 4 Wigek gak da altakon opben.
Pinjkop, gak da butno antagap anjaki kisik kisik madepsi nandisat.

Gak Pin kopno, do nak gita tidanjek kap
yanjek mango anjksikenj.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik
tosok?

Nak Pin kop do nandan gadanjek unun
da yokwikon ban kukwan nepjak do
jomjom abenj.

Unun Pin kopno, do aeno mani yan
anjksikenj.

44

*Israel amin Pin kop da panpulugosak do
bisit iyiwit*

Kap on do "Maskil" yan yonj. Unun Kora
amin kabi dakon. Kap on kap yonj dakon
kila amin do mandabi.

¹ Pin kop, babiknin da kalip egipgwit
bisapmon pi tapmimi tonj agil unun
dakon geni niyiwit.

Nin mirak yopmanjek gen unun kili
nandagimanj.

² Gaga da tapmimon da amin njwaknjwari
miktinnikon egipgwit unun yolbi
kiwit.

Anek unun miktin babiknin do
yominaki unudon tebai egipgwit.

Gak da Amin Njwaknjwari Kabi panupbal
agil, mani babiknin panpuluganjaki
tagisi egek madepsi irenj tawit.

³ Babiknin emat agak sibakon da miktin
unun dima abidawit.

Iyi dakon tapmimon da emaron dima
teban tawit.

Gak da but dasi galak tanj yomgul do
unun gat egek tenjenj yomgul.

Gak da tapmimon gin emaron teban
tawit.

⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Pin kopno.

Gak da yanjaki Jekop dakon amin kabi
da emaron teban tonj.

⁵ Gak da tapmimon gin uwalnin yolno
kwanj.

Gak da manon da uwalnin bamanj
misinjkamanj.

⁶ Obip da anpuluganban emaron teban
tokenj yanj dima nandisat.

Ae emat agak sibano da nak
anpuluganban dima teban tokenj.

⁷ Gak dagin panpuluganjaki uwal da nin
dima pabinj nipgwit.

Unun da nin do dima galak tanj ni-
manj, mani gak da unun gat emat
wamanjek panmayak agil.

⁸ Pin kop, nin gildat kinda kalonj gak do man
madep gamamanj.

Bisap dagok dagogi mini mango
anjksinenj.

⁹ Mani gak manji kili nimgul, anjek pabinj
nipmanjek emat aminin gat kisi
sanjenjek emaron dima kwanj.

¹⁰ Yanj anjaki uwal da pansopba pasal kinapno
yo kabinin kili timikgwit.

¹¹ Gak da yum nindanjaki nin sipsip si
dapba kimori yombem da ekwa-
manj.

Anek gak da miktinninon ban
nolbi dukwan dukwan kinj Amin
Njwaknjwari Kabi da binapmon ekwa-
manj.

¹² Gak da yum pindagaki minjat amin
kabigo Amin Njwaknjwari Kabi dakon
oman monji dagawit.

Yumanj nanjek tomni pinbisi gamgwit,
monenji madepsi dima timikgil.

¹³ Gak da ninon yanj anjaki, amin nin da
kapmatjok ekwanj unun da yansul an
nimanj.

Miktin morap nin pangwasinjek tanj
anja kwanj unun da yansul madepsi
anj nimanjek gen mayagisi yanj nimanj.

¹⁴ Gak da amin kabi morap miktimi miktimi
ekwanj unun panjtagap anjaki nin
dakon man do mayak mayak gen
yonj.

Ninon yo noman tanj unun do jikgo
madepsi yanjanj nimanj.

¹⁵⁻¹⁶ Uwal da jigilak gen yanj naminjek gen
girenj nayanj.

Anek kobogi do anpak yokwisi an na-
manj.

Do bisapmi bisapmi yokwisi nandanjek
mayaktok obisi pasat.

¹⁷ Pin kop, nin gak dima intanj gamgumanj,
ae gak dakon sanjek sanjek dakon
gen dima abinj yipgumanj.

Mani unun yo morap noman tanj nimg-
wit.

¹⁸ Nin manji gaminjek gak dakon kosit dima
yipmanj dekgimanj.

¹⁹ Mani jonj kilap da ekwanj timon gak da
nin panupbal agil.

- Anek pilin tuk madep nan nin witjigil.
 20-21 Pinjkopnin, gak do intan gamguman, bo
 ae kisitnin amin njwaknjwari dakon
 pinjkopni do yopno kinakwa bisit
 agiman tam gaga nandabim.
 Nin da butgwan nandak nandak
 morap pasili ton unun nandan
 mudosol.
 22 Nin gak dakon minjat aminyo ekwaman,
 do gildat kinda kalon uwal da nin-
 dapba kimokgoman.
 Nin sipsip si nindapba kimori da tilak
 ekwaman.
 23 Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol?
 Pida!
 Nin do toktogisi manji dima nibi.
 24 Gak mibili nido pasil nimisal?
 Amin da yokwi an nimirakwa nin jigi
 madepsi sigin paman.
 Nin dakon jigi do dima intan nibi.
 25 Nin man kimbabanon pagapno
 giptimnin amin kimakbi da yan
 miktimon ton.
 26 Pinjkop, pidan abin nin panpuluga.
 Butdasi galak tan yomyom anpakgo
 do nandane nin yokwikon ban
 timigaki kimot dima anen.

45

Kila amin madep da minjat pasak dakon kap

Kap on do "Maskil" yan yon. Unun Kora
 amin kabi dakon. Kap on minjat pakpak
 dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin
 da minjat aminyo yoyinban tek "Jaren tagisi"
 kon da yoni.

- 1 Nandak nandaknokon gen tagisi
 morapmi ton.
 Nak kap on mandan yobo kap yon
 amin da kila amin madep do yan
 imni.
 Gen kagano unun kilda mandak tagisi
 dakon kilda mandak yombem.
- 2 Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.
 Gengo unun tagisi gin.
 Do toktogisi Pinjkop da gak do yo tagisi
 an gamdisak.
- 3 Gak kila amin madep tapmimi ton.
 Gak tilingo morapmi, ae man
 madepgo unun wukwisi.

- Gak emat agak siba kwengokon
 anteban anek emat do tagap toki.
- 4 Gak kila amin madep mibiltogi man
 madepgo ton.
 Oskon yigek emaron kinjek teban toki.
 Yan anjaki amin da gen bami aripmi
 dima abin yipni.
 Ae amin da kosit kilegi nan yolek
 agipni do emat asal yan nandani.
 Pi tapmimi ton anjaki gandanek tamtam
 yokdan.
- 5 Gobingo unun kisigisi do uwalgo wami
 gamikon obisi sugan yomisak.
 Amin Nwaknjwari Kabi pabin yop-
 manjaki gak da kandap mibilgogwan
 ekwan.
- 6 Pinjkop, gak kila amin madep toktok teban
 egisal.
 Minjat amingo kosit kilegikon da kila
 asal.
- 7 Gak anpak kilegi do but dasi galak tanek
 anpak yokwi do kuragisi nandisal.
 Yan nandisal do Pinjkopgo da gak kisik
 kisik abi do bit nelak tagal gamgut.
 Notgo kinda yan dima tagal imgut.
- 8 Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon
 pakbi kiban tagisi unun ban dapbi.
 Kila amin madep dakon yut unun
 elepan dakon jomi ban panjilim abi.
 Anek gak da kisik kisik abi do gita tidon.
- 9 Kila amin madep dakon gwani gat minjat
 man madepni ton diwari gat unun
 gak da yutnon ekwan.
 Kwin amin tetgo do akdak.
 Unun tilimni Opir miktin dakon gol
 ban wasanbi.
- 10 Minjat gimoni kila amin madep pak do
 nandisal, gak nak dakon gen do
 mirak yopmanek unun do nandaki.
 Gak minjat aminyo kokupgokon ekwan
 unun intan yobi, ae yawi diwatgo kisi
 intan yobi.
- 11 Nido kila amin madep da minjat tagisi
 yan gandanek but dasi galak tan
 gamisak.
 Unun amin tagigo, do man madep imin
 kimokgi.
- 12 Tair kokup pap dakon minjat aminyo da
 but galak do yo panabin gamdan.

- Ae yoni morapmi amin da gak dakon
tagi tim abidok do but galak do yo
panabin gamdan.
- 13 Kila amin madep dakon minjatni iyi
dakon yutgwan egisak.
Unun minjat tagisi.
Imal pak unun mali gol ban wasanbi
unun ban pantilim abi.
- 14 Imalni unun kildani mibili mibili.
Abisok minjat unun kila amin madep-
mon ananj kwan.
Anakwa minjat gimonji notni kisi yol
ananj kwan.
- 15 Kisik kisik anek but galak nandanek
kila amin madep da yut madepgwan
wukwan.
- 16 Kila amin madep gak monjigo
morapmisi altokdan.
Unun da datgoni dakon tamo timigek
man madep panek miktim morap-
mon minjat aminyo kila akdan.
- 17 Gak dakon man madepgo minjat aminyo
abisok ae don altanek egi ananj
kikdan unudon yan tentenan ananj
kiken.
Anapbo toktogisi minjat aminyo da
mango anjisin wigikdan.

46

Pinjkop nin gat egisak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yon
amin dakon kila amin da minjat aminyo
yoyinban tek "Minjat gimonji kabi" kon da
yoni.

- 1 Pinjkop unun nin dakon pasili tamonin.
Unun da nin bisapmi bisapmi panjeban
asak.
Jigi paman bisapmon unun nin da kap-
matjok egek panpulugosok.
- 2 Yando, miktim wudip anakwan ilen oba
tuwil ki tapmon pigini kan, nin unun
do dima pasolnenj.
- 3 Tap madepsi tamaligakwan tarak
madepsi anek ilen oba panjkwakwalitjak
kan, nin unun do dima pasolnenj.
- 4 Pinjkop Wikwisi Madep unun telagi kokup
papnikon egisak.
Unun kokupmon pakbi madep kinda
pagek amin kisik kisik yomisak.

- 5 Pinjkop unun kokup papmon egisak, do
kokup unun aripmi dima yokwi
tosak.
Wisa migon yipmanjakwan Pinjkop da
kokup unun anjknosak.
- 6 Miktimi miktimi minjat aminyo da pa-
sol pasol madepsi anakwa on miktim
dakon kila amin madep gat minjat
amin kabiyoni gat obisi tasik tonj.
Pinjkop da gen pap yanjakwan miktim
pakbi dagonj.
- 7 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Pinjkop unun dam tebanin
aripmi dimasi tuwili egisak.
- 8 Ji abinek Yawe da wasok asak unun do
pindakgit.
Miktimon wasok masi masimi asak
unun pindatni.
- 9 Miktimi miktimi emat panyawot asak.
Obip gat gwawiya gat gwokgalek
pasikni kindapmon sosok.
- 10 Unun da yan yosok, "Ji tayanjek egek nak
Pinjkop bamisi unun pakyanji nan-
dan namni.
Miktimi miktimi amin nak do nandaba
wukwan namni.
On miktimon nak dogin nandaba
wigisak."
- 11 Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Pinjkop unun dam tebanin
aripmi dima tuwili egisak.

47

Pinjkop unun minjat amin morapyo kisi dakon kila amin madep yikdak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap
yon dakon kila amin do mandabi.

- 1 Minjat amin morap ji kisik kisik anek kisit
tidok ani.
Ji kisik kisik dakon yan tidok anek kap
yanjek Pinjkop anjisin.
- 2 Yawe Wukwisi Madep unun njwaknjwarisi.
Unun miktimon minjat amin morap
dakon Kila Amin Madep Wukwisi
egi yomisak.
- 3 Unun da uwalnin pabin yopban nin dakon
pinjbinin ekwanj.
- 4 Pinjkop da Jekop dakon diwatni nin do but
dasi galak tan nimgut.
Iyi miktim kinda manjinek nin do kili
nimgut.

Unun miktım do nandano yo madepsi asak.

⁵ Pinƙop Kwen Kokup wigigit.

Wigakwan amin kisik kisik anek madepsi yaŋ tidanek kwenyo kisi pisowit.

⁶ Kili Pinƙop anƙisik do kap yono.

Anek Kila Amin Madepnin kisik kisik kap yaŋ imno.

⁷ Pinƙop unun Kila Amin Madep yigek miktım morap kisi kila asak.

Nin mani anƙisik do kisik kisik kap yoneŋ.

⁸ Pinƙop unun Kila Amin Madep yigek miŋat amin morap kisi kila asak.

Kila Amin Madep yityit tamoni telagi unudon yikdak.

⁹ Miŋat amin morap dakon kila amini unun muwukba nin gat kisi Abraham dakon Pinƙop yaŋ anƙisamaŋ.

Unun on miktım dakon kila amin madep morap dakon Pinƙop egisak.

Miktımi miktımi mani wukwisi taŋ ananƙ kisak.

48

Saion kokup pap unun man madepni tosoƙ ae tilimni tagisi

Kap on Pinƙop gawak imim kap. On Kora amin kabi dakon.

¹ Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wigek Pinƙop da kokup papgwan pıgek anƙisiŋ kimotneŋ kan unun tagisi.

² Pinƙop dakon kabap unun wagil tagisi ae dubagisi.

Miktımi miktımi amin da Saion Kabap do but galaksi nandan.

Kila Amin Madep Wukwisi dakon kokup pap unun kabapmon tosoƙ.

³ Pinƙop unun kokup papgwan egisak.

Egakwan amin da Pinƙop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak yaŋ kan nandanƙo an.

⁴ On miktım dakon kila amin madep Saion gat emat anek abiŋ yip do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apgwit.

⁵ Abiŋ pasolisi kan pasal si kiwit.

⁶ Madepsi nimnimigek miŋat da monji al-tok do anakwa tepmi madepsi pan unun da tilak nandawit.

⁷ Yaŋ nandanakwa gak da dapbi kimakgwit. Unun gildat wisak tet da mirim madep da Tarsis amin dakon tap wakga panupbal asak, unun da tilak gak da unun amin panupbal agil.

⁸ Kalip Pinƙop da kokupni anƙutnanek yo agit unun dakon geni nandagiŋan. Abisok aeni yaŋ gin anakwan komaŋ. Nin Pinƙopnin Yawe Tapmim Ami da kokup papmon ekwamaŋ.

Pinƙop da kokupni anteban anakwan bisap mudok mudogi mini tebai taŋ ananƙ wigikdisak.

⁹ Pinƙop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal unun do nandanek ekwamaŋ.

¹⁰ Pinƙop, miktım diwarikon da diwarikon mango wukwisi tosoƙ, do unudon amin da mango anƙisaŋ. Gak tapmimgo madepsi, ae anpak kilegisikon da miŋat aminyo kila asal.

¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal, do Saion Kabapmon amin da kisik kisik anakwa Juda miktım dakon kokup moniŋ moniŋ amin da but galak nandan.

¹² Ji kiŋ Saion kokup pap dakon dam madep anƙwasinek uwal pındat do dam unun da kwenon yut dubak dubak abi unun manjini.

¹³ Ji Saion kokup pap dakon dam madepni gat, ae yut tebani gat, unun pakyansi pındatni.

Yaŋ anek don altoni amin yoyini.

¹⁴ On Pinƙop unun bisap mudok mudogi mini Pinƙopnin egi wigisak.

Unun da kosit noliŋakwan wigi kimot da pan dagosak.

49

Amin moneŋ dogin nandan unun amin nandan kokwini tagi dima

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yonƙ dakon kila amin do mandabi.

- 1 Minjat amin morap ji nandani.
Miktimi miktimi ekwan minjat amin morap ji nak dakon gen do mirak yopni.
- 2 Mani tonj amin ae amin isali, yoni morapmi amin ae yoni mini amin, ji kisi gen on yosot unun pakyanji nandani.
- 3 Nawa gen yoko nandanjek egip egip tagisi dakon mibili nandan pisoni.
- 4 Nak nawa gen do mirak yopmanjek gita tidanjek tilak gen dakon mibili dayikenj.
- 5-6 Amin egip egipni monejon gin tonj yan nandanjek pibit tidok an amin unun da nak angwasijek anupbal ak do an.
Mani unun an amin do dima pasolgenj.
- 7 Amin kinda da iyi dakon egip egipni yum do Pinjop do monej aripmi dima imjak.
- 8-9 Egip egip dakon yuman nogi unun wuk-wisi.
Pinjop do monej iminek miktimon bisap dagok dagogi mini egi ananj kinej dakon kosit kinda dimasi tosok.
- 10 Pindakgamanj, nandan kokwini tagisi amin gat, ae nandan kokwini tagi dima amin gat, ae buri mini amin unun kisi kimotdanj.
- Kimagakwa yo morapni amin njwaknjwari da timitdanj.
- 11 Unun kalip miktim yuman nanjek iyi do timikgwit,
mani kimakbi kokup da kokupsini aban unudon dagok dagogi mini egipdanj.
- 12 Amin dakon yoni tagisi unun da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Unun jonj bit kilapyo da yan kimotdanj.
- 13 Amin egip egipni iyikon tosok yan nandan amin unun kimotdanj.
Unuden amin nandak nandak tagi mini.
Unun amin yoni morapmi do kisik kisik anj, mani unun kimotdanj.
- 14 Sipsip da yan kimagek kimakbi kokupmon kini do Pinjop da yan mudanj yomgut.
Yutni tagisi yipmanj detni, ae giptimni da miktanj mudoni.

- Anakwa kimot da kila amini egi yomdisak.
- 15 Mani, Pinjop da nak yokwikon nan abidokdisak.
Anakwan amin kimakbi tamo da nak abidosak dakon tapmim dima tanj imdisak.
- 16 Amin diwari monej morapmi timitni, ae yutni madepsi ani, ae tilimni morapmi kanj, gak unun do but yokwi dima abi.
- 17 Unun kimagek yo di aripmi dima pabidanjek kikdanj.
Yo morapni tilimi tonj unun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kikdanj.
- 18 Ekwan bisapmon, yoni unun do kisik kisik anj.
Unun pi madepsi anek yo morapmi timigakwa minjat aminyo da "amin tagisi" yan yonj.
- 19 Mani unun kimagek babakni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdanj.
- 20 Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Nin jonj bit kilapyo da aripmon kimotdamanj.

50

Pinjop da amin dakon anpak kokwin asak
Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjop Tapmim Ami unun Yawe.
Unun da amin kisisi miktimon ekwan unun yan ilikdak.
Gildat wisak tetgin da wasanjek kinj si pigisak tetgin amin ekwan kisisi yan ilikdak.
- 2 Pinjop unun Saion kokup papmon egisak.
Kokup unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Pinjop dakon tilimni unudon da tenjenanj kisak.
- 3 Pinjopnin tayangok dima abisak.
Yo morapmi sonban mudonj unun dakon kindapni da mibiltanj iban abisak.
Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.
- 4 Minjat amin kabiyoni dakon anpak kokwin anakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yan yoban abamal.

- ⁵ Pinjkop da yan yosok, “Minjat amin kabino nak gat sanbek sanbek anjek unun anteban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutnenj.”
- ⁶ Kwen Kokup da iyi yan tentenanjek yan yosok,
“Pinjkop unun anpakni kilegisi.
Unun iyi gen kokwin agak ami.”
- ⁷ Pinjkop da yan yosok, “Minjat amin kabino mirak pani.
Nak gen kinda dayikdisat.
Israel amin nak da gen pikon depdisat.
Nak Pinjkop egisat.
Nak ji dakon Pinjkop.
- ⁸ Ji da bit kilapyo parekjan ae bit kilapyo bisapmi bisapmi nagon panabin sonba son mudonj nak unun do gen tebai dima dayisat.
- ⁹ Nak bulmakau wili bo meme ji da nagonalon banj timit do dima nandisat.
- ¹⁰ Jonj kilap morap koron ekwanj gat ae bulmakau ilenj tausenon ekwanj gat unun kisi nak dakon gin.
- ¹¹ Kabapmon minam morap ekwanj unun kisi nandanj yominj mudosot.
Ae jonj kaga yo moninj morap ekwanj unun kisi nak dakon.
- ¹² Nak jap do abenj kanj, but piso dima dayikdisat.
Miktim madep gat ae yo morap unungwan tonj unun kisi nak dakon gin.
- ¹³ Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi gat unun nosot yan nandanj, ma? Unun dimasi.
- ¹⁴ Ji nak do ya yan nayini kanj, unun da mukwa sogok tagisi asak.
But galak do yo morap Pinjkop Wikwisi nak do nam do yan teban tok awit unun namni.
- ¹⁵ Ji yan anjek jigj altanj damni bisapmon nak do yan tidanba panpulgokdisat.
Yanj anapbo man madep namni.”
- ¹⁶ Mani Pinjkop da amin yokwi do yan yosok, “Ji nido gen tebano isaldogin gen kagakon da yonj?
Ae nak dakon sanbek sanbekno dakon gen nido yonj?

- ¹⁷ Ji nak da egip egipji panmilip abenj do kuragisi nandanj, anjek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabin yopmanjanj.
- ¹⁸ Ji kabo noknok pindagek not anyomanj.
Anjek yumabi amin gat kisi akwanj.
- ¹⁹ Ji gen yokwi gat ae top gen gat yonj.
- ²⁰ Anjek notji gen yan yomanj.
Disi dakon menji dakon monjini yanba yokwi tok an yomanj.
- ²¹ Ji yan anakwa nak gen kinda dima yagim.
Do nak disi yombem yan nandanj namanj, mani dimasi.
Abisok nak tebai dayinjak nomansi gen pikon depdisat.
- ²² “Minjat aminyo manji namanj amin ji nandani.
Ji yan gin egipni kanj, nak da ji panupbal anapbo amin kinda da ji yokwikon banj aripmi dima timitjak.
- ²³ Amin kinda ya yan nayisak, unun paret nanj yan namisak.
Unun amin da mano awigisak.
Ae nak da amin geno guramitni unun yokwikon banj timitdisat.”

51

Yokwi wiririt dakon bisit

Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandanjek kap on mandagit. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinjkop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tanj yomisal, do nandanj yawok nabi.
Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipmanj nabi.
- ² Suganj anmilip anjaki anpak yokwino mudoni.
Diwarino wiririk naminjaki kilek tokenj.
- ³ Gulusunj at yansi nandisat.
Unun gulusunjno toktogisi tanba nandisat.
- ⁴ Nak gulusunj gak nanjin an gamisat.
Gak da dabilon yokwisi at.
Yando, gen pikon nepmanjek gen yan nabi unun tagisi.
Gen kokwin kilegisi anjek kobogi namdisal.

- ⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.
Men da butgwan wasanek yikgim
bisapmon yokwi gat kisi yikgim.
- ⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipnen
do nandisal.
Do gak da nandan kokwingo tagisi but-
nokon nayin dekgi do nandisat.
- ⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipben do
nandisat.
Sugan nepbi ais kwakwagisi unun da
tilak kilegisi egipben.
- ⁸ Butno antagap abi aeno kisik kisigi ton
egipben.
Asi, wagisi abin nepgul, mani aeno
kisik kisik aben do nandisat.
- ⁹ Diwarino aego dima pindakgi.
Yokwino kisi wiririk mudoki.
- ¹⁰ Pin kop, butno ankaluk abi kilegisi asak.
Butno ankaluk abi gak nanjin golben.
- ¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipben.
Telagi Wupgo nagon egisak unun
dimasi gwayeki.
- ¹² Kalip yokwikon nan anpuluganbi kisik
kisik nandagim unun aego nabi.
Anpuluganbi gak dakon gen gu-
ramikgen.
- ¹³ Anek yokwi pakpak amin anpakgo yoyin
dekgo tobilek gagon opni.
- ¹⁴ Pin kop, Yokwikon Ban Timit Timit Amino,
nak yokwi anapbo amin kind
kimakgit.
Mani diwarino yipman nabi.
Yan anaki anpakgo kilegi do nandanek
kisik kisik kap yoken.
- ¹⁵ Amin Tagi, gen dulumno antagap abi
mango ankisiken.
- ¹⁶ Gak bit kilapyo parek gaben unun do
dima galak tosol.
Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do
dapman soko son pasilni kan, gak
ununyo kisi do dima galak tosol.
- ¹⁷ Pin kop, nak naga do nandako pinbisi asak
unun da paret si galak tosol asak.
Amin iyi do nandaba pinakwa but tobi
an unun manji dima yomisal.
- ¹⁸ Saion kokup pap amin do galak tanek
panpulugoki.
Jerusalem kokup pap dakon dam
madep aego abi atjak.

- ¹⁹ Yan anek unun bisapmon gak paret tagisi
unun do galak tokdisal.
Ae sonba wagil pasildan ununyo kisi do
galak tokdisal.
Nin bulmakau wili gak da altakon son
gamnen.

52

*Amin kind anpak yokwi do kisik kisik
asak, unun amin nandan kokwini tagi dima*
Kap on kap yon dakon kila amin do mand-
abi. Dewit dakon kap kind. On kap do
“Maskil” yan yon. Dewit da kap on Idom
miktimon amin kind mani Doek unun da
kin Sol, “Dewit Aimelek da yutnon kik” yan
iyigit bisapmon mandagit.

- ¹ Amin tebai, gak nido Pin kop dakon minat
aminyo do anpak yokwi an yomgul
unun do pibit tidok asal?
Bisapmi bisapmi Pin kop da nandan ya-
wot an yomisak.
- ² Gak top amin, gengo siba geni tepmisi
yombem geni tepmisi da amin
diwari obisi mandan yomisak.
Gildari gildari amin diwari panupbal ak
do nandak nandak asal.
- ³ Gak anpak kilegi do dima galak tosol.
Anpak yokwi dogin galak tosol.
Gak gen bami yogok do dima galak
tosol.
Top yogok dogin galak tosol.
- ⁴ Gak top amin.
Amin diwari panupbal ak dakon gen
dogin galak tosol.
- ⁵ Mani nandaki. Pin kop da gak wagisi
anupbal akdisak.
Gak tebaisi abidanek yutgokon nan
maban abigikdisal.
Anek obisi gikban pasilaki miktimon
sanbenek dima egipbi.
- ⁶ Amin kilegi da unun yo noman tan gaba
pindagek si pasoldan.
Gak do jikgo yanjan gaminek yan yok-
dan,
- ⁷ “Kabit. Unun amin Pin kop da anpuluganek
anteban asak do dima nandagit.
Unun monen yo morapni do nan-
dan gadagit, anek anpak yokwi da
anpuluganakwa tagisi egipben yan
nandagit.”

- ⁸ Mani nak dima.
 Nak olip kindap da yan Pin kop dakon
 yut kidipminjon tagisi kwosot.
 Nak Pin kop but dasi galak tan namisak
 unun do toktogisi nandan dagoken.
⁹ Pin kop, gak da nak an pulugagil, do bisapmi
 bisapmi ya yan gayiken.
 Anek minat aminyogo da dabilon
 mango awigek
 “Pin kop da nak do yo tagisi an
 namisak” yan yokdisat.

53

*Amin dakon gulusun anpakni gat ae anpak
 yokwini gat dakon gen*

Dewit dakon kap kinda. On kap do
 “Maskil” yan yon. Kap yon amin dakon kila
 amin da minat aminyo yoyinban tek “Malat”
 ron da yoni.

- ¹ Nandan kokwini tagi dima amin da
 “Pin kop kinda dima egisak” yan yon.
 Unun amin anpak kosirikon dima an.
 Unun anpak amin da dimasi agagi ban
 an.
 Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
² Pin kop Kwen Kokup egek sintanban minat
 aminyokon pisak.
 Anek nandan kokwini tagisi ae Pin kop
 dakon mibili nandak do pi an amin
 di ekwan bo dima yan do wisisak.
³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili
 yipman dekgwit.
 Kisi morap aripgin, unun amin wagil
 yokwisi.
 Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
⁴ Pin kop da yan yosok,
 “Yokwi an amin nandak nandak tagi di
 dima timikgan.
 Amin da bret nanba mudon, unun da
 tilak amin yokwi da minat amino
 nan mudon.
 Ae nak da an pulugoken do bisit dima
 an.”
⁵ Mani madepsi pasoldan.
 Kalip yan dima pasalgwit.
 Nido, Pin kop da uwal morapji unun
 wagsi dapmanek kidatni maban
 dukwan dukwan kikdan.

Ji da uwalji panmayak akdan, nido
 Pin kop da manji kili yomgut.

- ⁶ Nak Pin kop da amin kinda Saion nan
 yabekban abin Israel amin yok-
 wikon ban timitjak dosi nandisat.
 Pin kop da minat amini an puluganban
 aeni tagisi egipni bisapmon Israel
 amin kisik kisik akdan.
 Asi, but galaksi nandakdan.

54

*Amin kinda da Pin kop an pulugosak do bisit
 agit*

Kap on kap yon dakon kila amin do mand-
 abi. Dewit dakon kap kinda. On kap do
 “Maskil” yan yon. Sip kokup dakon amin
 da kin “Dewit nin da binapmon pasilak
 da egisak” yan Sol iyiwit bisapmon Dewit
 da kap on mandagit. Kap on gita tidanek
 yogogi.

- ¹ Pin kop mango wukwisi, do amin yokwi da
 kisiron ban pulugan nepbi.
 Tapmimo madepsi do an puluganbi
 tagisi egipben.
² Pin kop, nak dakon bisit nandaki.
 Mirakgo yopmanek geno nandaki.
³ Nak dima nandan yomisat amin da abin
 nitdan.
 Ematni yokwisi amin da nikba
 kimokgen do aban.
 Unun amin da Pin kop do yo isali yan
 nandan.
⁴ Mani Pin kop unun an pulugokno.
 Amin Tagi da tapmim naminakwan
 sigin egisat.
⁵ Yo yokwi an naman unun iyikon noman
 toni.
 Bisapmi bisapmi dima nepman dek-
 dal, do uwalno dapbi pasil mudoni.
⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek paret
 gaben.
 Mango unun tagisi, do mango
 an kisiken.
⁷ An puluganaki jigi morapno da dima abin
 nepgwit.
 Dabil da pindagapbo gak da uwalno
 pabin yopgul.

55

Amin kinda Pin kop da an pulugosak do bisit agit

Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do "Maskil" yan yon. Kap on gita tidanek yogogi.

¹ Pin kop, nak dakon bisit nandaki.

An pulugoki do yan tidoko dima nandabi da tilak dima egipbi.

² Bisitno pakyan si tagisi nandanek gen kobogi nayiki.

Jigi unun da nak an upbal akdisak.

³ Uwal da nak an upbal ak do gen tebai yipman.

Amin yokwi unun da nak abin nepmanan, do butnokon da yokwisi nandisat.

Unun da jigi morapmi naminek butjap madepsi nandanek uwal madepsi an naman.

⁴ Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.

Anek unun da aban butno madepsi jik tosok.

⁵ Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi nimnimikdak.

Pasol pasol da obisi abin nepmandak.

⁶ Do yan yosot, "Bupmisi, nak kinarim da yan pitno ton ak do nandisat.

Anek piriropman kin yik yawot tamo kinda wusin kan unudon yikgen.

⁷ Nak piriropman dubagisi kindakon kin miktin amin dima ekwanon egipben.

⁸ Tepmisi kin ek yongamno kinda analon anek mirim ae sikakyo madepsi da dubagikon tagi egipben."

⁹ Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat an, do Amin Tagi, gak da geni panjtok abi.

¹⁰ Unun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwan.

Kokup pap dakon minat aminyo gulusun morapmi gat ae yokwi morapmi an.

¹¹ Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat panupbal an.

Kosit ilenon notni pabin yopmanek yoni gwayek do panjewalga.

¹² Uwal kinda da nabipjak kan, unun jigi tagi paken.

Uwal da nit do asak kan tagi pasilgen.

¹³ Mani dima. Gak kalongin.

Gak notnosi, egip egipnit kaloni.

Anpak yokwi unun gak da gaga asal.

¹⁴ Nit kalip but kalonon da Pin kop da yutnon amin diwari gat kisi kigiman.

¹⁵ Anpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but pisoni mini tepmisi kimotni do nandisat.

Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.

¹⁶ Mani Pin kop da an pulugosak do bisit asat, do iyi nak yokwikon nan abidosak.

¹⁷ Jigi da nak an upbal an, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.

¹⁸ Amin morapmi da nikgan, mani giptimno dima yokwi tan, nido Pin kop da jigikon nan pulugan nepmanek kilano anakwan tagisi egisat.

¹⁹ Pin kop toktok teban kila amin madep egisak.

Uwalno Pin kop do dima pasal iman, ae anpakni kulabik ak do dima nandan, do Pin kop bisitno nandanek uwal emaron pabin yopdisak.

²⁰ Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat an.

Anek kalip notni gat sanbek sanbek awit unun tuwildak.

²¹ Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.

Geni da aban but yawot ekwaman, mani geni unun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandan nimisak.

²² Jigi morap imekdal, unun Yawe da kisiron yopbisi.

Anaki unun da imegek kilago anek gak anteban asak.

Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.

²³ Mani Pin kop, gak da amin dapba kimokgon amin gat, ae top yon amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pigekek pasil mudokdan.

Kimot bisapni tanakwa yawi kalik da tepmi kimotdan.

Mani egip egipno gagon tosok yaŋsi nandan gabenj.

56

Pinjkop nandan gadan imisak amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yonj. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak” unun tegon da yoni.

- ¹ Pinjkop, nak do nandan yawok nabi.
Amin da nak nit do anjek nolganj.
Gildat kinda kalonj uwalno da nit do abanj.
- ² Wisa dagokdo da wigi pilindosi uwal da nit do pi anj.
Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abinj nep do anj.
- ³ Pinjkop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egip egipno gagon tosok yaŋsi nandisat.
- ⁴ Egip egipno Pinjkopmon tosok yaŋsi nandanek geni bamisi do nandak nandak anjek mani awigisat.
Nak Pinjkop nandan gadan iminek yo kinda do dima pasolgenj.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ⁵ Yo morap akdisat unun uwal da panupbal ak do pi anj.
Toktogisi nak anupbal ak do kosit wusik anj.
- ⁶ Unun kisi muwugek si pasilek ekwanj.
Nak da kosit agisat unudon yubinek nikba kimokgenj do pi anj.
- ⁷ Pinjkop, gak da anpak yokwi anj unun do yo yokwisi anj yobi.
Gak butjap nandan yominek emaron teban tanek pabinj yopbi.
- ⁸ Jigi pasat unun gak da nandisat.
Anjek nak unun do jigisi nandanek kunam tagegisat.
Kunam pakbino nianj da monj unun gak da manjinek papiagokon kili mandal.

- ⁹ Nak yaŋsi nandisat, Pinjkop unun panpulugokno,
do bisit anj ibenj bisapmon unun da uwalno yolban kinj mudokdanj.
- ¹⁰ Nak Pinjkop dakon gen awigisat.
Asisi, Yawe dakon gen awigisat.
- ¹¹ Egip egipno Pinjkopmon tosok yaŋsi nandisat,
do yo kinda do dima pasolgenj.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ¹² Pinjkop, nak kalip yo ak do yaŋ teban tok agim unun akdisat.
Nak ya yaŋ gayinek paret abenj,
- ¹³ nido gak da kimoron nanj puluganaki dima kimakgim.
Anpuluganaki sagalek dima nikgwit.
Do Pinjkop da dabilon toktogisi tenjtenjnikon agipbenj.

57

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yonj. Dewit Sol do pasalek kinj tip kinamgwan pasil egipgut bisapmon kap on mandagit. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Dima panjasik ani” unun tegon da yoni.

- ¹ Pinjkop, bupmi nandan nabi.
Nak gagon abisat, kilano aki do nandisat.
Pup pudik da menji da pit kagagwan pasilek ekwanj, unun da tilak anjknatnaki tagisi egisat.
Nak yaŋ gin egapbo wigi anupbal ani dakon yo da pasilni.
- ² Nak Pinjkop Wukwisi do yaŋ tidosot.
Unun da anpuluganban galaktokni tagi yolgenj.
- ³ Unun Kwen Kokup egek nak yokwikon nanj abidanek nak anupbal ak do an amin unun pabinj yopdisak.
Pinjkop toktogisi but dasi galak tan naminek dimasi nepmanj dekdak.
- ⁴ Amin da nak anjgwasanj.
Unun laion amin noknok yombem.
Geni unun tepmisi, gwawia ae gobinj yombem.

- Melni unun emat agak siba yombem geni tepmisi.
- ⁵ Pin kop, minat aminyo da gak dakon man kundu yapmanek kwensi awigini do nandisat.
Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi tenjenosak.
Yan anaki minat amin morap kisi da man madepgo do nandani.
- ⁶ Uwal da nak abidok do pat yipman, do jig madepsi da nak obisi abin nepmandak.
Nak da moken do kosiron gapma wayik yipman.
Mani dima magim.
Iyi unun gapmagwan mawit.
- ⁷ Pin kop, butnokon da gak do tebaisi nandan gadasat.
Do gak dakon man awigik do kap yokdisat.
- ⁸ Dipmin yipmanek pidoken si.
Gita ae kuleleyo tidoken si.
Wisa dima daganakwan nak da kalip pidanek kap yoken.
- ⁹ Amin Tagi, Amin Nwakwari Kabi da binapmon ya yan gayiken.
Minat amin morap kisikon agek mango awigiken.
- ¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak tan nimisal.
Unun dakon tilak yipnen kan, wigi kundu da arip akdisak.
Toktogisi gengo tagisi unun yol kimagek ninon yo tagi asal unun aripmi tagi manjinen kan, tilakni unun wigi gikwem kagagwan da arip.
- ¹¹ Pin kop, minat aminyo da gak dakon man madepsi awigini do nandisat.
Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi tenjenosak.
Yan anaki minat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

58

Amin kind da Pin kop da amin yokwi tepmi pi yomjak do bisit agit
Dewit dakon kap kind. On kap do "Mik-tam" yan yon. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban "Dima panjasik ani" unun tegon da yoni.

- ¹ Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yon, ma? Amin morap kisi dakon gen kokwin tagisi an bo?
- ² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin nandan.
Ji gen kokwin kilegisi dima anek dukwan dukwan minat aminyo madepsi panupbal an.
- ³ Amin yokwi unuden kaluk altonon da wasanek kosit tagisi yipman degek anpak yokwi gin an, ae top banjin yanekwan.
- ⁴ Geni unun tunon amin dakon pakbi emari ton yombem.
Mirakni in tagit, do
- ⁵ tunon amin unun pidan kap asak do kasisin pison bisapmon, ami dakon kasisin ni dakon tekni dima nandisak.
Ami kasisin dakon mibili pakyan nandanek piosok, mani tunon amin tekni dima nandisak.
- ⁶ Pin kop, kila amin yokwi unun panupbal akisi.
Unun laion emat yokwisi an yombem, do geni biripmik mudoki.
- ⁷ Pakbi da pak kin ek miktingwan pasilgan unuden si pasilni.
Amin da jon bamanba kibidon unuden gak da si bamanaki yokwi toni.
- ⁸ Unun galjisip da kimagek miktimon mikton, unuden tasik toni.
Ae monji men da butgwan kimagek gildat dima kon, unuden tagi kimotni.
- ⁹ Amin kind da kindap moningok kind pasisak, unun da tilak, Pin kop da tepmisi panupbal akdisak.
Unun kalugi egakwa Pin kop da butjapsi nandan yominek sibi sibi yan maban kikan.
- ¹⁰ Pin kop da amin yokwi yo yokwisi an yomjak bisapmon, amin kilegi kisik kisik akdan.
Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi ban kandapni sugokdan.
- ¹¹ Anakwa amin diwari da yan yokdan,
"Asisi, Pin kop da amin kilegi do kobogi do tomni tagisi yomisak.
Asisi, Pin kop da gen pikon amin morap dakon anpak kokwin asak."

59

Amin kinda uwal da dima anupbal ani do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon. Sol da Dewit abidanek anakba kimotjak do amin yabekba yut-nikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Dima panjasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Pinjopno, uwalno da kisiron ban nak abidoki.

Kilano anaki dima anupbal ani.

² Amin yokwi da kisiron nan gwayeki, anek amin nikba kimotdisat da kisiron ban nak abidoki.

³ Pindakgi. Nikba kimokgen do yubin ekwan.

Yawe, yokwi kinda dima agim, mani amin yokwi emat agak amin unun nit do muwukgan.

⁴ Yawe, sun kinda dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap tan.

Jigino do kanek abin anpuluga!

⁵ Pinjop Yawe, Tapmim Ami, tepmisi abinek nak anpulugoki.

Gak Israel amin dakon Pinjop, tepmisi abin amin kabi morap egi anan kwan tepmi pi yobi.

Unun jamba but aminsi, do bupmi dima nandan yobi.

⁶ Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinan da yan nimi yon.

⁷ Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da mon.

Unun emat agak siba geni tepmisi yombem.

Mani yan yon, “Namin da nandan nimjak?”

⁸ Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjan yomisal.

Gak da unun minat amin morap kabi kisi do yansul an yomisal.

⁹ Gak dagin nak anteban anek kilano asal.

Pinjop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

¹⁰ Pinjopno da but dasi galak tan namisak, ae unun da abin anpulugokdisak.

Pinjop da nak yum nandanek nepban pindagapbo uwalno pabin yopdisak.

¹¹ Amin Tagi, dima dapbi kimotni.

Minat amino da tapmimgo madep do di intanbam.

Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi kinakwa panupbal aki.

¹² Toktogisi yokwi ak dogin yon.

Iyi do nandaba wikwan do yum pindagaki iyi da paron yokwalni.

Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yon.

¹³ Do gak da butjap nandan yominek dapbi kimotni kan tagisi.

Amin yokwi unun dapbi pasilni.

Yan anaki minat aminyo da gak da Pinjop, ae Israel amin dakon kila amin madep, ae dukwan dukwan kisi dakon kila amin madep egisal yan nandan gamni.

¹⁴ Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinan da yan nimi yon.

¹⁵ Jap wusin pindak nok do kin ap an.

Ae buri dima tugoni kan, nimi yon.

¹⁶ Mani, nak tapmim madepgo do kap yoken.

Wisa dagokdo but dasi galak tan namisal, unun do nandanek kap yoken.

Nido, kalip jigi mibili mibili noman tan namgwit bisapmon tagisi ankutnagil, anek dam tebano aripmi dima tuwili egipgul.

¹⁷ Pinjop, gak kalongin teban tokno.

Gak dakon man awigik do kap yokdisat.

Pinjop, toktogisi but dasi galak tan namisal, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

60

Amin kinda Pinjop da yokwikon nan abidosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon. On kap da niyindet kinda asak. Dewit da Siria amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wangwit bisapmon miktim Soba gat Joap

gat dakon amin da tobil abiñek Idom amin
12 tausen miktım kinda mani Galegi Tapmi
Morapmi unjudon dapgwit. Unun bisapmon
Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin
dakon kila amin da minat aminyo yoyinban
“Sanbek sanbek dakon jareñ tagisi” unun
tegon da yoni.

¹ Pinkep, gak da manji nimgul.

Ninon yan abi emaron magiman.

Nin do butjap nandagil, mani abisok
aego tobil abiñek nin panpulugoki.

² Gak da abi miktımnin wudip agit.

Miktım pudanbi gapma madep kinda
noman tagit.

Abisok miktımnin obisi tasik tosok.
Aego anmilip abi.

³ Minat amin kabigo nin do jigi morapmi
nimgul.

Unun wain ban yan nibi nan mudanej
but upbal obisi agiman.

⁴ Mani gak da tilak kinda anenakgil.

Do amin gak do pasolgon unun tilagon
kinj altanej tagisi egakwa uwal da
aripmi dima dapni.

⁵ Gak da nin but dasi galak tan nimisal, do
bisitnin nandan nibi.

Anej tapmim madepgokon da nin
yokwikon ban timigaki nin tagisi
egipnen.

⁶ Pinkep iyi da yutnon egek yan yagit, “Nak
emaron kili teban tat.

Do nak kisik kisik anej Sekem dakon
miktım gat ae Sukot dakon galegi
oba unun gat minat amino do kok-
winik yomdisat.

⁷ Giliat miktım gat Manase miktım gat unun
nak dakon.

Epraim miktım unun busun kutnokno.
Ae Juda miktım unun kila amin madep
dakon kindap kirino.

⁸ Mani Moap miktım unun nak dakon pakbi
sogok idap.

Ae Idom miktım unun nak dakon kan-
dap gwil yopyop tamo.

Anej nak emaron Pilistia amin pabin
yopmanek kisik kisik anej yan
tidokdisat.”

⁹ Pinkep, namin da nak anan kokup pap
dam tebani tonon ankisak?

Ae namin da nak Idom miktımon emat
ak do ankisak?

¹⁰ Pinkep, gak da nin manji kili nimgul, ma?
Nin dakon emat amin dima panpulugok
do nandisal, ma?

¹¹ Amin dakon panpulugok unun yo isali gin,
do nin panpuluganaki uwal gat emat
tagi wamnen.

¹² Pinkep da nin panpuluganekwan emaron
teban tonen.
Iyi uwalnin pabin yopdisak.

61

*Amin kinda Pinkep da kilani asak do bisit
agit*

Kap on kap yon dakon kila amin do mand-
abi. Dewit dakon kap kinda. Gita tidanej
yogogi.

¹ Pinkep, mirakgo yopmanek anpulugoki do
yan tidosot unun nandaki.

Bisitno nandaki.

² Nak miktım dubagisikon da gak do yan
tidosot.

Butnokon da panpulugogi mini egisat
yan nandanej yan tidosot.

Anki nepbi tip madep da yongamon
pasili egipben,

³ nido tagisi ankutnosol.

Nagal tebano agaki uwalno da aripmi
dima abin nepni.

⁴ Nak bisap mudok mudogi mini gak da
yutnon egipben do nandisat.

Pup pudik meni da pitgwan tagisi ek-
wan, unun da tilak gak da kapmatjok
egapbo ankutnoki do nandisat.

⁵ Pinkep, nak yan teban tok agim unun gak
da nandagil.

Yo tagisi gak do pasolgon amin kabi do
yomisal unun nak do kili namgul.

⁶ Kila amin madep anteban abi bilak
morapmisi egipjak.

Anteban abi babikni morapmi altan al-
tan ani unun pindatjak.

⁷ Pinkep, anteban anaki bisap dagok da-
gogi mini gak da dabilon kila amin
madep egipjak.

Toktogisi but dasi galak tan iminej
kilani anej ankutnoki dosi nandisat.

⁸ Yan anaki gildari gildari yo ak do yan
teban tok agim unun aben.

Anek gildari gildari kap yanjek mango anjkisiken.

62

Pinj kop kalonj dagin kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Jedutun” unjun tegon da yoni.

¹ Nak tayanjok egek Pinj kop dogin jomjom asat.

Unjun da nak yokwikon nanj abinjakwan egisat.

² Unjun kalonj gin tip madejno ae yokwikon banj timit timit amino.

Unjun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.

³ Bisap nianj da nak nikba kimokgenj do emat akdanj?

Ji nak dam garanj yombem kinda da yanj wagilsi tuwil kikenj do nandanj.

⁴ Nak man madejno tonj, mani ji nak dakon man madejno anjupbal ak do nandak nandak panjosit anj.

Ji top gen dogin galak tonj.

Ji Pinj kop da nak do yo tagisi anj namjak do gen tagisi yonj, mani butjikon da “Pinj kop da anjupbal asak kanj tagisi” yanj nandanj.

⁵ Nak tayanjok egek Pinj kop do jomjom asat. Anek unjun kalonj dagin anjuplugosak do nandanj teban tanjek jomjom asat.

⁶ Unjun kalonj gin tip madejno ae yokwikon banj timit timit amino.

Unjun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.

⁷ Pinj kop kalonj dagin yokwikon banj abidanjek man madep namisak.

Unjun da tip madejno agakwan tebaisi akdat.

Unjun dagin dam madejno agakwan tagisi anjuknosok.

⁸ Minjat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Pinj kopmon tosok yansi nandani.

Nin Pinj kopmon kinapno tagisi panjuknosok, do butjikon yo morap tonj unjun Pinj kop do iminj mudoni.

⁹ Amin isali unjun mirim pamanj yombem bami mini.

Ae amin mani tonj unjun jigj bisapmon nin aripmi dima panjuplugogi.

Unjuden amin kokwin anenj kanj, bami mini tagapmisi pindatdamanj.

Unjun mirim pamanj yombem bami mini.

¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebai dima yoyini.

Ji amin panjekwalek kabokon da yo timit timit unjun anjak tagi yanj dima nandani.

Monenj ae yo kabiyosi irenj tanja unjun do butjikon da unjun yo madep yanj dima nandani.

¹¹ Bisap morapmi Pinj kop da yanj yanban nandagim, “Nak naga Pinj kop, tapminno madepsi.

¹² Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tanj yomisat.”

Amin Tagi, anjak amanj unjun da aripmon gak da amin kalonj kalonj do kobogi niminj niminj asal.

63

Amin kinda da Pinj kop gat egip do nandanjek bisit agit

Dewit Juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi unjudon egek kap on mandagit.

¹ Pinj kop, gak Pinj kopno.

Nak pi madepsi anjek gak wisisat.

Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapminno minisi anjakwa amin da pakbi do anj unjuden wupno da gak do tepmisi nandisak.

Anek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.

² Telagi yutnon gandagim.

Tapmingo madep gat ae tilingo gat pindakgim.

³ Miktimon egip egip unjun tagisi, mani unjun yapmanjek gak da nin do but dasi galak tanj nimisal unjun da wukwisi asak.

Do nak mango yanj anjkisiat.

⁴ Nak si egipbenj bisapmon mango yanj anjkisij wigikenj.

- Kisitno si panenagek gak do bisit an an aben.
- ⁵ Amin da jap galagisi nelagi ton nanek aripmi an unuden wupno galagisi nandisak.
Do nak kisik kisik kap yanek mango yan ankisisat.
- ⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gakdosi nandan egisat.
Kalbi nandak nandak gak dogin asat.
- ⁷ Gak panpulgokno egisal, do nak gak da pit kagagwan tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.
- ⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.
Anjakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.
- ⁹ Amin nikba kimokgen do nandan amin, unun tasik tokdan.
Unun kimakbi kokupgwan pigikdan.
- ¹⁰ Uwalni da emat agak sibaban dapba kimagakwa jon pinan da giptimni nokdan.
- ¹¹ Mani kila amin madep nak naga Pinjokop do kisik kisik akdisat.
Ae Pinjokop yol do unun da manon da yan teban tok awit amin, unun kisik kisik tagi ani.
Mani unun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

64

Amin kinda Pinjokop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinjokop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki.
Nak uwal do pasoldot, do anpuluganbi nak aripmi dima nitni.
- ² Amin yokwi nak anupbal ak do pasulikon da gen yan panjosit an.
Anek nak nit do muwukgan, do kilano anaki yo yokwi dima an namni.
- ³ Geni unun geni tepmisi.
Emat agak siba da yan mandan naman.
Amin da amin do tilak anek obip panjilikgan, unun da tilak geni emari ton ban nak panjilik naman.
- ⁴ Unun pasil egek amin kilegi do obip yamanjan.

Unun dima pasolgon, do tepmisi yamanjan.

- ⁵ Iyi panjeban ak do anpak yokwi unun an.
Amin diwari yokwalni do pat yopmanek gen yan yon,
“Amin kinda da nin aripmi dima nindakdisak.”
- ⁶ Anpak yokwi ak do gen yan panjeban anek yan yon,
“Anpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak tagisi aman.
Yo unun akdaman unun amin kinda da aripmi dima kan nandanyo asak.”
Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nandanen.
Unun pasilisi.
- ⁷ Mani Pinjokop da iyi dakon gobin ban yaman yomdisak.
Anjakwan unudon gin wuda madepsi noman tokdan.
- ⁸ Amin diwari panupbal ak do yawit, do Pinjokop da panupbal akdisak.
Amin morap unun pindatni amin da jikgo yokwisi yanjan yominek winda kwakwal an yomdan.
- ⁹ Minjat amin morap kisi Pinjokop do pasoldan.
Anek Pinjokop da yo unun asak unun do yokdan, ae unun do nandan egipdan.
- ¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdan.
Anek panjutnosak do iyikon kinjek tagisi egipdan.
Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdan.

65

Kisik kisik anek Pinjokop ya yan iyiwit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjokop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinjokop, nin Saion kokup papmon kinjek gak ankisinejsi.
Yan anapno yo morap ak do yagiman unun kinda dima sun tosak.
- ² Gak da bisitnin nandan nimisal.
Amin morap kisisi gagon opdan.
- ³ Diwarinin da witjinba wagil yokwisi egipguman, mani gak da diwarinin wiririk nimgul.

- ⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisa
unjun kisik kisik ekwan.
Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi
ton unjun ban tugok tugogisi panek
ekwaman.
- ⁵ Pin kop gak dasi nin yokwikon ban timik
timik anaki tagisi ekwaman.
Gak bisitnin nandane pi tapmimi ton
ane nin panpulugosol.
Amin miktim diwarisikon ae tap
diwarisikon ekwan unjun kisi gak da
panpulugoki do jomjom an.
- ⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasan
yopgul da tamonikon ton.
Gak tapmingo madepsi.
- ⁷ Gak da tap madep paptan tamaligakwan
anyawot anaki wayini mini toso.
Ae minat amin kabi egi anan kwan gen
pap yanek pidok pidok an unjun gak
da panyawot asal.
- ⁸ Wasok madep madep anaki amin unjun do
pasolgon.
Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin
wasok tapmimi ton asal unjun do
nandane kisik kisik kap yan gaman.
- ⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi
mosok.
Yan anaki miktim tagisi anakwan jap
bami tagisi ton.
Pin kop gak da pakbi morapmi yopgul
da dima dugon.
Yando, jap bami madepsi iren tanakwa
amin da aripnikon pan non.
Gak da yan ak do kili nandagil.
- ¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi manek
miktim anyawot anakwan pakbini ton
anakwa jap gisamigaki bami tagi ton.
- ¹¹ Gak nin do tagisi nandane jap pakpak
bisapmon jap madepsi panjirenan
nimisal.
Jap tamokon jap morapmisi tungan
wigisak.
- ¹² Miktim amin dima ekwanon jon tim
morap tan anan kwan unjudon bul-
makau gat ae sipsip gat morapmisi
ekwan.
Ae ilen morapmon jon kalikaligisi
kwanakwa kisik kisik an.
- ¹³ Jon timon sipsip morapmisi ekwan ae ga-
legikon wit morapmisi kwanek ton,

do yo morap kisik kisik anek kap yon.

66

Pin kop do kisik kisik anek ya yan iyik dakon kap

- Kap on Pin kop gawak imim kap. Kap yon
amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Miktimon minat amin morap kisik kisik
ane yan tidane Pin kop ankisini.
- ² Kap yanek man madepni yan ankisini.
Man madepni madepsi yan ankisini.
- ³ Pin kop yansi iyini, "Yo morap asal unjun
wagil tagisisi.
Tapmingo unjun madepsi, do uwalgo
da madepsi pasolgon.
- ⁴ Miktimon amin morap gak gawak gaman.
Kap yanek mango yan ankisan."
- ⁵ Ji abinek Pin kop da yo agit unjun pindatni.
Yo masi masimi amin da binapmon
agit unjun do pindatni.
- ⁶ Unjun da Tap Gami aban kibidan miktim
kibiri yombem anakwan unjudon da
teri kinda wugiwit.
Ji abinek mani yan ankisino.
- ⁷ Unjun tapmimni madepsi, ae kila amin
madep dagok dagogi mini egi
wugisak teban.
Egek amin da yo morap an unjun
pakyan si pindakdak.
Do kwen wugik dima an imnen.
- ⁸ Minat amin kabi morap ji Pin kopnin
ankisidakwa amin da wiwikni nan-
dani.
- ⁹ Unjun da kilanin anakwan sigin ekwaman,
ae sagalek dima nindapmanan.
- ¹⁰ Pin kop, amin da silwa sonba gwaljigi
minisi an unjun da tilak gak da nin kili
pankewalgil.
- ¹¹ Gak da nin paron ban timikgil.
Yan anek ninon jigi madepsi yipman
nimgul.
- ¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi baman
nimgwit.
Anaki nin kindap ae pakbi madep ka-
gagwan agipguman.
Mani abisok gak da kokup tagisikon
panabil.
- ¹³⁻¹⁴ Kalip jigi noman tan naban paret
kindap da si son mudogi unjun gam

- do gen kagano kon da yan teban tok kili agim.
 Yan agim do on paret gak da yutnon panjobinek kindapmon sokdisat.
¹⁵ Gak do bit kilapyo madepsi ban al-takon sonjek gak do paret aben.
 Sipsip wili madepsi ban sonapbo unun dakon kibani tagisi unun nandabi.
 Bulmakau wili ae meme wili kisi gak do paret aben.
¹⁶ Minat amin morap ji Pin kop do pasalek ekwan amin ji abin nak dakon gen nandani.
 Pin kop nak anpulugok do yo madepsi agit, unun dakon geni dayikdisat.
¹⁷ Nak mani yan ankisine anpulugosak do yan tidagim.
¹⁸ Butnokon diwarino tawit unun yan kwok dima agim tam, Amin Tagi bisitno dima nandaban.
¹⁹ Mani Pin kop da nak kili nandan namgut. Asisi, tekno nandane bisitno kili nandagit.
²⁰ Nak Pin kop dakon man ankisisat. Unun bisitno nandaban isali dima agit. Anek nak do but dasi sigin galak tan namisak.

67

Pin kop ankisik kap

- Kap on Pin kop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidane yogogi.
¹ Pin kop nin do nandan yawok nimek ninon yo tagisi abi.
 Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi dosi nandaman.
² Yan anaki amin kisi da gak dakon anpakgo nandani.
 Ae gak da amin yokwikon ban tagi timikdal dakon tapmim miktim amin kisi morap da nandani.
³ Pin kop, amin da gak ankisini do nandisat. Amin morap kisi da gak ankisini dosi nandisat.
⁴ Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miktimi miktimi minat amin kabi kosit kilegi yolisal.

Yan asal do minat amin kisi dakon but tagisi anakwa kisik kisik kap yoni dosi nandisat.

- ⁵ Pin kop, amin da gak ankisini do nandisat. Amin morap kisi da gak ankisini dosi nandisat.
⁶ Miktim da jap morapmi panalon asak, ae Pin kop, nin dakon Pin kop da nin gisamitjak.
⁷ Asisi, Pin kop da nin gisamigakwan amin morap miktimi miktimi ekwan unun da Pin kop do pasal imdan.

68

Israel amin Pin kop da panpulugagit do kisik kisik awit

- Dewit dakon kap kinda. Kap on Pin kop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
¹ Pin kop da tepmisi abinek uwalni yoljak. Pin kop do uwal an amin pasalek kin mudoni dosi nandisat.
² Mirim da mukwa pisonba kin pasilgan, yan gin Pin kop da uwal yoldisak. Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagon, yan gin amin yokwi Pin kop da inamon tasik tokdan.
³ Mani amin kilegi kisik kisik akdan. Anek Pin kop da dabilon butni tagisi anek kisik kisik madepsi akdan.
⁴ Pin kop ankisinen.
 Man madejni do nandane ankisine kap yonen.
 Unun gikwemon yigek kisak.
 Mani unun Yawe.
 Nin iyi da dabilon kisik kisik anen.
⁵ Pin kop iyi da telagi kokupmon egek minat monjiyo datni kimakgwit unun kilani asak, ae sakwabatyo kisi kilani asak.
⁶ Ae minat aminyo dage dage anek ekwan unun diwatni panalon anyoban tagisi yikgan.
 Ae dam tebanon ekwan amin puluganban kokupmon tagisi ekwan.
 Mani kwen wugik an amin miktim kibiri tim yokwisikon panji egipdan.
⁷ Pin kop, kalip gak minat aminyogo mibiltan yomek miktim amin da

- aripmi dima egipmi timon timik pawilgil.
- 8 Unun bisapmon Sinai dakon Pin kop abinjakwan miktim wudip agit. Asi, Israel dakon Pin kop abinjakwan sikak madepsi magit.
- 9 Pin kop, gak da sikak madepsi yipbi miktingokon magit. Anaki miktim yokwi da miktim tagisi ae dagagit.
- 10 Unun miktimon minat amin kabigo da kokup wasawit. Gak yogo morapmisi unun ban wadak wadak amin panpuluganaki tagisi egipgwit.
- 11 Amin Tagi da minat amini do gen yomgut, aban minat morapmi da kin gen unun yan tenjenawit.
- 12 Gen unun yan, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwan. Anakwa minat kokupmon ekwan da amin emaron yo timikgan unun kokwin an.
- 13 Minat unun sipsip kila an, mani silwa gat gol gat ban giptimni tagisisi pan tilim anek minam dakon tilimi yombem dagon.
- 14 Pin kop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, anek unun kabapmon ais yopban mawit.
- 15 Basan dakon kabap unun madepsi. Hen monin monin morapmisi.
- 16 Kabap madep Basan, gak nido Pin kop da Jerusalem dakon kabap Saion unudon iyi yit do tilak agit unun do nandabi yokwi tok asal? Yawe iyi toktogi unun kabapmon egipdisak.
- 17 Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilgan tamo tausen morapmi kon da apgut. Sinai Kabap yipmanek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.
- 18 Pin kop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban tanek iyi timikgit unun amin timikban kisi wigiwit.

- Unun kwen wigik amin unun dakon yoni ban but galak do timikgit. Pin kop Yawe iyi unun kabapmon egipdisak.
- 19 Amin Tagi dakon man awigino. Gildari gildari nin dakon jigi imekdak. Pin kop kalon dagin nin yokwikon ban timikdak.
- 20 Pin kopnin da nin panpuluganjan tagisi ekwaman. Amin Tagi Yawenin da nin panpuluganjan dima kimokgoman.
- 21 Mani Pin kop da uwalni dakon busunni pansulitdisak. Unun anpak yokwi toktogisi an amin pantasik akdisak.
- 22 Amin Tagi da yan yosok, "Nak da uwalji Basan ekwan unun aeno timik panapdisat. Tap idap da kadagikonsi ban timik pawiken.
- 23 Ji uwalji dakon yawi ban kandapji sugokdan. Anakwa pinanji da galak toknikon nokdan."
- 24 Pin kopno, ae Kila Amin Madepno, minat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik anek abisal. Kisi morap da gandanakwa telagi yutgogwan wigisal.
- 25 Kap yogok amin mibiltok kwan, anakwa duban tidok amin bunon oban. Anakwa minatjok tambarin tidon unun binapmon kwan.
- 26 Unun kap yan yon, "Nin Pin kop dakon minat aminyo, nin muwugek Pin kop dakon man awigino. Israel amin, nin Yawe dakon man awigino."
- 27 Benjamin dakon minat aminyo kalonisok da mibiltok kwan. Ae Juda amin dakon kila amin gat ae minat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi ban yolgan. Anakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin bunon yolgan.
- 28 Pin kop, gak tapmimgo kalip noligil, unun nan abisok nomansi noliki.

- 29 Kila amin madep da yutgo Jerusalem
tosok unudon abinek gak do but
galak do yo panaban.
- 30 Pin kop, Isip unun jon kilap yokwi
yombem, unun tebaisi iyiki.
Gak da uwalnin morap kwen wigik an
unun tebaisi yoyiki.
Tebai yoyinaki wigi n wakben anek silwa
gamni dakon bisapmon wugisak.
Emat ak do nandan amin yolbi duk-
wan dukwan kini.
- 31 Isip amin da but galak dakon yo timigek
Jerusalem opdan.
Anakwa Itopia amin da Pin kop do
kisitni panenagek gawat gawat ak-
dan.
- 32 Amin Nwaknwari Kabi, ji Pin kop do kap
yanek Amin Tagi dakon man awigik
do kap yoni.
- 33 Unun kundu wasok wasogikon da kili
tagit da tosok unudon agisak.
Nandani. Pin kop madepsi yan tidosok.
- 34 Minat aminyo morap, ji Pin kop dakon
tapmim madepni do yan ten tenoni.
Unun Israel amin dakon kila amin
madepni.
Kundukon tapmim madepni nomansi
koman.
- 35 Pin kop iyi da telagi yutnon tapmimi tonji
yikdak, do pasal imin kimotnen.
Israel amin dakon Pin kop minat amini
do tapmim madepni yomisak.
Pin kop an kisino!

69

Dewit Pin kop da an pulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin
dakon kila amin da minat aminyo yoyinban
"Jaren tagisi" unun tegon da yoni.

- 1 Pin kop, nak an puluga!
Pakbi winanek teknokon kili wik.
- 2 Nak nenak kagagwan man pigigim da
egisat.
Miktim tebai nikon bamanek tebai
akgen?
Pakbi ilarigwan agapbo pakbi da igek
wagil witjinban tokdisat.
- 3 Pin kop gak da an pulugoki do toktogisi yan
tidan egek tapmimno minisi asak.

Bisap dubagi gak do jomjom anek egit,
do tekno bap tanakwan dabilno tep
naman.

- 4 Isal dogin nandaba yokwi tok an naman
amin morapmi ekwan.
Busun dangwano dakon tilak yap-
mandak.
Uwalno mibili mini nak antasik ak do
an.
Nak kabo dima nan yominapbo top yan
naman, do naga dakon yo kabino
diwari yomisat.
- 5 Pin kop, nak nandan kokwini tagi dima
amin kinda gak da nandan namisal.
Diwarino aripmi dima pan kisibiken.
- 6 Amin Tagi Yawe Tapmim Ami, yum
nandanaki yokwi di abo gak da
pan pulugosak do nandan gadat anek
jomjom an amin da mayaktok di
pabam.
Israel amin nin dakon Pin kopnin yum
nandanaki yokwi di abo gak wisin
gandak do pi an amin da mayaktok
di pabam.
- 7 Nak gak goldat, do amin da manji gen yan
naman.
Yan anakwa mayaktok pasat.
- 8 Peno padik padikyo da dima nandan na-
man wup an.
Gwakno da nak kokup n waknwari kon
amin kinda yombem nandan na-
man.
- 9 Nak gak dakon yut do madepsi galak
tosot, do yutgo da tagisi tosak do pi
madepsi asat.
Amin da gak do gen yokwi yan gaman
unun yanba nagon obisak.
- 10 Nak kunam tagek gak do nandanek
jap kelkel anek gawak gamisat
bisapmon, amin da nak do gen
yokwi yan naman.
- 11 Nak but yokwi dakon imal pasat
bisapmon, amin da manji gen yan
naman.
- 12 Muwut muwut tamokon amin da nak do
yanba yokwi tok an.
Ae pakbi teban nanek but upbal an
amin da abin nep do kap yon.
- 13 Mani Yawe, nak gak do bisit asat.

- Piŋkop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unudon nabi.
Gak nak do but dasi galak tan namisal, do asi pulugan nep do yagil unun do nandanek bisitno dakon kobogi nabi.
- 14 Pulugan nepmanaki nejak kagagwan dima pigi pasilgen.
Nak do yanba yokwi tok an naman amin da kisiron ban pulugan nepmanaki pakbi ilarigwan dima pasilgen.
- 15 Yum nandanaki pakbi da igek nak dima witjisak, ae pakbi ilarigwan dima pigi pasilgen.
Yum nandanaki bumjot gapma da nak dima galautjak.
- 16 Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak tan naminek yo tagisi an namisal.
Yando, bisitno dakon bami nabi.
Bupmigo unun madepsi, do abin anpulgoki.
- 17 Nak gak dakon oman monjigo.
Pasikon dima egi nabi.
Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandanek bami nabi.
- 18 Nak da kapmatjok abinek yokwikon ban yuman nan nepbi.
Uwalno da kisiron nan pulugan nepbi.
- 19 Uwalno nak do gen yokwi yon unun gak da nandanaki nayan.
Mano abin yipmanakwa mayaktok pasat unun nandisal.
- 20 Gen yokwi unun yan naman unun do but yokwisi nandisat.
Anek tapmimno minisi asak.
Amin di da nak dakon but bo anteban ani yan nandagim, mani dima.
Ae amin di da nak anteban ak do gen tagi di bo nayini yan nandagim, mani dima.
- 21 Jap do agim bisapmon marasin yokwi ban namgwit.
Tekno kibidanban wain isipmi banjin nokeŋ do namgwit.
- 22 Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik kisik bisap da tobilek kilap da yan paron depban

yokwalni, ae gapmagwan manek tasik toni dakon yo yan asak dosi nandisat.

- 23 Dabilni abi pilin tuk ani, anek yo sanbenek dima pindatni.
Manji panupbal abi tebai dima atni dosi nandisat.
- 24 Butjap sigin nandan yominek yo yokwisi an yobi.
Anek butjapgo da aban pasil mudoni.
- 25 Kokup ekwan unun isal tosak.
Ae imal yutnikon amin kindi dima egipjak dosi nandisat.
- 26 Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi da yokwi an yom do pi sigin an.
Gak da amin diwari dakon giptim pandaganek giptim tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yan yominek jigi yoman.
- 27 Amin yokwi dakon yokwini do dima intan yobi.
Unun amin dimasi panpulgoki.
- 28 Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.
Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima mandaki dosi nandisat.
- 29 Nak jigi tepmiyo madepsi pasat.
Piŋkop, gak da nak yokwikon nan abidanek nak anmilip abi.
- 30 Yan anaki nak kap yanek Piŋkop dakon man awigikdisat.
Anek ya yan iyinek man madepni do yan tentenok aben.
- 31 Anapbo Yawe da anpak unun aben do but dasi galak tan kimotjak.
Bulmakau ban paret aben unun do madepsi dima galak tosak.
- 32 Nak Piŋkop ankisiken bisapmon minjat aminyo jigi pan da unun kanek kisik kisik akdan.
Ae minjat aminyo Piŋkop wisin kok do pi an amin unun Piŋkop da butni panteban akdisak.
- 33 Yawe da yo do wadak wadak an amin dakon bisitni nandan yomisak.
Minjat amini dam tebanon ekwan unun do dima intan yomisak.

³⁴ Kundu gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwan, ji kisi morap Pin kop dakon man awigini.

³⁵ Nido, Pin kop da Saion kokup pap dakon minat aminyo uwal da kisiron ban timitdisak.
Anek Juda minat aminyo panpuluganban kokup papni ae akdan.

Yan aban Pin kop dakon minat aminyo unun kokup papmon tagisi egek, unun miktim wagil abidoni.

³⁶ Pin kop dakon oman amini dakon diwatni da unun miktim abidokdan, ae minat amin Pin kop but dasi galak tan iman unun da unun miktimon egipdan.

70

Dewit Pin kop da anpulugosak do bisit agit

Pin kop da Dewit dakon jigi kan nandanjo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Pin kop, nak yokwikon nan abidoki.

Yawe, tepmisi abinek nak anpuluga.

² Amin diwari da nak nikba kimotdisat.
Gak dasi pabin yopmanek panjntok anaki mayaktok pani.

Ae amin diwari nak dakon jigi do kisik kisik an, wiririkbi tobi kinakwa mani pabin yopbi dosi nandisat.

³ Nak do manji gen yon amin, obisi panmayak anaki anpak yokwini do wiripdatni dosi nandisat.

⁴ Mani amin gagon oban, unun buri tagisi anakwa gak do kisik kisik ani.

Minat aminyo unun gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandanek toktogisi

“Pin kop unun wagil tagisisi!” yan tagi yoni.

⁵ Mani Pin kop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi dima anpulugoken, do tepmisi abin anpulugoki.

Yawe, gak gaga nak dakon panpulugokno ae yokwikon ban timit timit amino.
Jomjom dima abi, tepmisi anpulugoki!

71

Amin pelan dakon bisit

¹ Yawe, ankutnoki do gagon obisat.

Nak ankutnanaki mayagi dima paken.

² Gak wagil kilegisi, do nak anpuluganek uwalno da kisiron nan kukwan nepbi.

Bisitno nandanek pulugan nepbi.

³ Gak tip madejno egek nak tagisi ankutnosol.

Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do gen teban yipmanaki uwal da kisiron da pulugan kiken.

⁴ Pin kopno, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.

Unun emat aminsi, ae anpakni unun wagil yokwisi.

⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi pulugan nepdisal yan nandanek egisat.

Nak monjisogon da nandan gadan gamin anan wigim.

⁶ Menjo da nak analanban gak da kila anaki wik da abisok egisat.

Yan asal do bisapmi bisapmi mango yan ankisin kimokgen.

⁷ Amin morapmi nandanakwa yo noman tan naminakwa yan nandan, gak kalon dagin tagisi ankutnosol.

⁸ Gildat kinda kalon nak gak dakon man awigisat, anek minat aminyokon gak dakon tilingo do yan tentenok asat.

⁹ Abisok nak amin pelan kili at, do tapmimno minisi.

Gak nepman degek manji di nabim.

¹⁰ Uwalno nikba kimokgen do muwugek anupbal ak do gen yan panjntok an.

¹¹ Unun yan yon, “Kili yolek abidono.

Unun anpulugosak amin kinda dima egisak.

Pin kop kili yipman dekgit.”

¹² Pin kop, dubagikon dima egipbi.

Pin kopno, tepmisi abinek nak anpulugoki.

¹³ Gen yan naman amin unun pabin yopmanek dapbi pasilni.

Nak anupbal ak do nandan, do gak da panjntok anek madepsi panmayak abi dosi nandisat.

¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandan gadan gaminek anpulugoki do jomjom aben.

Mango madepsi sigin awigiken.

¹⁵ Anpakgo kilegisi unun do amin yoyiken.

Yo masi masimi morapmisi nagon agil unun aripmi dima manjin mudogi,

do gildat kinda kalon gak do nandan egek pulugan nepgul unun dakon geni amin yoyiken.

16 Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandanek gak ankisiken.

“Yawe kalon gin unun amin kilegisi”
yan yoyin tenjenoken.

17 Pin kop, nak monin isogon da gak da nayin dek anan wigil.

Gak da yo masi masimisi asal unun do amin yoyin tenjenosot.

18 Abisok nak amin pelan kili at, ae kuluno madepsi kwan, do Pin kop nak dima nepman dekgi.

Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do minjat amin kabiyo altan altan ani unun yan tenjenok anyomin yomin aben.

19 Pin kop, anpakgo kilegi unun tujan kundu da aripmon wigigit.

Gak pi madepsi agil.

Amin kinda gak yombem mini.

Gak da yapman mudosol.

20 Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anteban akdisal.

Miktim kagagwan nan abi pidoken.

21 Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.

Anek butno aego anteban akdisal.

22 Pin kopno, gak dimasi nepman dekdal, do mango awigik do gita tidoken.

Israel amin dakon Pin kop telagi,
mango awigik do gita tidanek kap yoken.

23 Nak kisik kisik anek yan tidoken.

Gak do kap yanek mango awigiken,
nido yokwikon nan abidagil.

24 Amin da nak abin nep do awit, mani gak da pabin yopmanek obisi panmayak agil.

Yan agil do nak gildat kinda kalon gak dakon anpak kilegi do minjat aminyokon yan tenjenok aben.

72

Pin kop da kila amin madep anpulugosak dakon bisit

Solomon dakon kap kinda.

72:8: Sek 9.10

1 Pin kop, anpakgo kilegi unun kila amin madep do iyin dekbi gen kokwin kilegi asak.

2 Anaki anpak kilegikon da minjat amin kabiyo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi an yomjak.

3 Kila amin madep anpak kilegi asak, unun do ilen madep ae moninikon jap bami tagisi pani.

4 Anpuluganbi kila amin madep da bupmi amin panpuluganban tagisi egipni.

Ae yo do wadak wadak an amin dakon gwakni panpulugosak.

Mani amin do yokwi anyoman amin unun pabin yopjak.

5 Kila amin madep anpuluganbi gildat ae kanek tonjil da aripmon egipjak.

6 Kila amin madep anpuluganbi anpak tagisi banjin asak.

Anaki sikak da manek jap paniren asak unun da tilak anpakni tagi da tagisi noman tosak.

7 Miktimon egipjak bisapmon amin anpak kilegisi banjin ani.

Kanek da tan anan kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.

8 Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman toso, gat ae Pakbi Yupretis kon da miktim morap tan anan kwan unun gat kisi kila akdisak.

9 Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.

Ae uwalni da miktimonsi man pagek pasal imni.

10 Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap miktim tim ton unun dakon kila amin madep kisi da gawat gawat an iminek yo tomni madep ban imni.

Arebia miktim gat ae Seba miktim gat dakon kila amin madep da yan gin akdan.

11 Kila amin madep morap da nwanben an iminakwa minjat amin morapyo da oman an imdan.

12 Yoni mini amin da panpulugosak do yan tidanba panpulugosak.

Ae jigi panek panpulugogi mini amin panpulugosak.

- 13 Ae amin tapmimi mini wadak wadak ekwan unun do bupmi nandanej panpulugosak.
- 14 Unuden amin do but dasi galak tan yomisak, do uwal da pabin yopmanek panupbal ani bisapmon uwal da kisiron ban pulugan yopdisak.
- 15 Kila amin madep unun bilak morapmi egipjak dosi nandisat.
Arebia miktim amin da gol imni.
Gildat kinda kalon Pin kop da anpulugosak do minat aminyo da bisit an imni dosi nandisat.
- 16 Lebanon miktimon wit tagisi kwan, unuden gin amin da pigaga yan gin kwoni.
Jon morap kwan iren ton unun da tilak kokup papmon amin yan gin iren toni.
- 17 Kila amin madep unun dakon man madepni do dima in toni dosi nandisat.
Gildat da toktogisi tosok unun da aripmon man madepni toktogisi yan gin tan an kisak.
Unun amin dogin anek miktimi miktimi amin da gisami ton egek kila amin madep do gisami ton amin yan iyini dosi nandisat.
- 18 Pin kop, Israel amin dakon Yawe ankisino.
Yo masi masimisi unun kalon dagin asak.
- 19 Mani tilimni ton unun toktogisi ankisino.
Miktimi miktimi tilimni tugok tugogisi tan anan kikdisak.
Unun bami, unun asi.
- 20 (Dewit, Jesi dakon monji, unun dakon bisit obin idon dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73-89)

73

Pin kop amin yokwi do yo yokwisi an yomdisak

Asap dakon kap kinda.

- 1 Pin kop da Israel amin do yo tagisi an yomisak.
Pin kop da butnigwan yoni minisi amin do yo tagisi yomisak.
- 2 Mani nak da naga yokwikon pali magim.

Nak kandapno sagalek yan nikban manek nandan gadatno pali yipman dekgim.

- 3 Nido, nak kwen wugik amin yokwi pakpak unun pindakgo yoni morapmisi anakwa unun dakon yoni do pindak galaktok agim.
- 4 Giptimnikon tepmi dima nandan.
Unun amin tebai ae giptimni unun tagisi gin.
- 5 Jigi amin diwari da pan unuden dima pan.
Amin diwari jigi mibili mibili pan, mani yo unuden di dima noman tan yoman.
- 6 Do iyi do nandaba wigakwa kisik kisik an, ae nomansi amin diwari dapmanek panupbal an.
- 7 Unun but nandak nandaknikon da anpak yokwi ak do nandan unun panalon an.
- 8 Amin diwari do manji gen yan yominek yokwi an yom do gen yon.
Unun kwen wugiksi anek amin diwari panupbal ak do gen madepsi yon.
- 9 Pin kop Kwen Kokup egisak unun do gen yokwi yan iman.
Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi an kimokgon.
- 10 Do Pin kop dakon minat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanek geni unun nandan gadan.
- 11 Amin yokwi da gen yan yon, "Pin kop da yo nin da aman unun aripmi dima nandisak.
Pin kop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok."
- 12 Amin yokwi unun jigi di dima noman tan yoman.
Anakwa yoni morapmisi, ae sigin iren ton.
- 13 Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.
Unun isal dogin agim, ma?
- 14 Pin kop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.

- 15 Nak gak dakon minjat aminyogo do amin yokwi da gen yon unuden yoyigim tam, top yoyikom.
- 16 Nak amin yokwi da yo unun an dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.
- 17 Pin kop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.
Anek amin yokwikon yo noman tokdan unun do nandako pisagit.
- 18 Pin kop, gak da amin yokwi abi kosit saga legisi ban akwan, anek abi manek wagilsa tasik ton.
- 19 Unun tepmisi tasik ton.
Ae kimotni unun pasol pasolisi ae yokwisi.
- 20 Amin Tagi, unun amin da dipmin pindakgan da wisa daganakwan pasilgan unun yombem.
Gak da abinaki amin yokwi pasil mudoni.
- 21 Unun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon da yokwisi nandagim.
- 22 Nandak nandakno minisi agit.
Jon kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.
- 23 Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do abidosol.
- 24 Nak da kosit kilegi agipben do nayin dekdal.
Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni ton unudon gak gat egipdamak.
- 25 Namin amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila an?
Amin di minisi, gak kalon gin.
Pin kop, nak gak do but dasi galak tan gamin kimokdot.
Gak do but dasi galak tosot unuden miktin dakon yo morap do dima galak tosot.
- 26 Giptimno ae wupno tapmimni minisi anjil kan, Pin kop gak kalongin teban tokno.
Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini egipben.
- 27 Asisi, minjat aminyo manji gaman unun tasik tokdan.
Amin gak golgwit da ae kili gepman dekgwit, unun panupbal abi mini ani.

- 28 Mani nak gak da kapmatjok egisat, unun da tagisi.
Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi anknutnosol.
Nak yo morap agil do yan tentenok aben.

74

Pin kop da Israel amin panpulugosak do amin kinda da bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.

- 1 Pin kop, gak nido toktogisi manji nimisal?
Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do butjap tebaisi nandan nimisal?
- 2 Minjat aminyogo nin do aego nandaki.
Kalipsigwan minjat aminyogo nin manjin nipgul.
Gak da nin yuman nagil da nin gak dakon kabi ekwaman.
Saion Kabap kalip egipgul unun do aego nandaki.
- 3 Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili pantasik awit.
Abinek yo morap pantasik awit unun pindakgi.
- 4 Uwalgo da telagi yutgokon wigek yan tidanek galak toknikon yo awit.
Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit unun dakon tilakni ban yopgwit.
- 5 Amin da koron kindap pasan unuden, gak dakon yut pasiwit.
- 6 Kindap kwik tilak tagisi ban pantilim abi, unun uwal da parenka ae ama madep ban tidan tuwilgwit.
- 7 Kindap ban yutgo sowit.
Unun anpak yokwisi anek yut unun gaga egip do manjigil, unun anupbal aba telagi dima tagit.
- 8 Nin wagilsa pabin nip do nandak nandak awit, do miktinninon Pin kop gawak imin yut morap ton unun son mudawit.
- 9 Gak da wasok tapmimi ton kinda abi dima koman.
Ae abisok kombi aminin mini.
Ni bisapmon jigi unun pasiljak unun ninon da kinda dima nandisak.
- 10 Pin kop, bisap nian da uwal da yansul yokwisi an gamni?

- Toktogisi gak dakon man do yanba yokwi tok anjegipni?
- 11 Gak nido nin dima panpulugok do nandisal?
Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.
- 12 Mani Pin kop, kalipsigwan gak kila amin madepnin egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi nimisal.
Bisap morapmi gak da nin panpuluganbi emaron dima tasik tagiman.
- 13-14 Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil, anek unun tap pakbi kagagwan nugim madep mani Liwaiatan unun dakon busunji pansulikgil.
Anek giptim timni miktim kibiri nimani tonj timon jon kilap do yobi nawit.
- 15 Gak dasi abi pakbi monin miktim timon noman tanek pak abigiwit.
Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.
- 16 Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.
Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.
- 17 Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.
Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.
- 18 Yawe, gak dima intoki.
Uwalgo da yansul yokwisi an gaman.
Unun nandan kokwini tagi dima amin da mango do yanba yokwi tok an.
- 19 Minjat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do gak da nin nipman dekbi jon bit kilapyo da dima panupbal ani.
Uwal da minjat amingo nin obisi panupbal an, do dimasi intan nibi.
- 20 Miktimninon dukwan dukwan morap kisi emat an, ae pilin tuk madepsi tosok, do gak da nin gat sanbek sanbek agil unun do aego nandaki.
- 21 Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin baman yominek dima panmayak ani.
Wadak wadak amin unun da mango ankisini do nandisat.

- 22 Pin kop, uwal da gen yan gaman, do gak abinek gen pikon gaga da tet kila tebai abi.
Gildat kinda kalon nandan kokwini tagi dima amin da yansul yokwisi an gaman unun do nandaki.
- 23 Uwalgo da gen pap yanek gen yokwi yan gaman.
Unun toktogisi madepsi yan tidon.
Pin kop, anpak yokwini do dima intan yobi.

75

Pin kop amin yokwi pabin yopmanek amin kilegi panpulugosok

Asap dakon kap kinda. Kap on Pin kop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Dima pantasik ani” unun tegon da yoni.

- 1 Pin kop, nin gak do ya yan gayinek mango toktogisi awikwaman.
Anek man madepgo do yan tentenok anek wasok tapmimi tonj mibili mibili agil unun do yoman.
- 2 Pin kop da yan yosok, “Nak da gen pikon depben dakon bisap kinda kili manjigim.
Gen kokwin kilegisi akdisat.
- 3 Miktim wudip anakwan minjat aminyo unun yawori dima ekwan.
Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai tosak.
- 4 Nak da iyi do nandaba wikwan amin yan yoyisat, ‘Ji pibit tidok dima ani.’
Ae amin yokwi yan yoyisat, ‘Ji disi dakon man dima pawigini.
- 5 Disi dakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae madepsi yan tidanek manji gen dima yan namni.’ ”
- 6 Minjat aminyo man madep yomyom dakon pi unun miktim teri teri tan an an kwan dakon amin kinda da aripmi dima agagi.
- 7 Pin kop kalon dagin anpaknin kokwin asak.
Unun da amin diwari pabin yopmanek amin diwari pawigisak.
- 8 Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain yokwisi ae tebaisi yo

isipmi gat iktagilbi unjungwan tu-
ganbi.

Unun tagalban amin yokwi morap da
kisi nan mudon.

⁹ Mani nak toktogisi Jekop dakon Pin-
kop do yan tenjenok anek mani awigik do
kap yoken.

¹⁰ Pin-
kop da amin yokwi dakon tapmim
wiririkban pasildan.
Mani amin kilegi do tapmim madepsi
yomdisak.

76

Pin- kop da emaron teban tagit

Asap dakon kap kinda. Kap on Pin-
kop gawak imim dakon kap. Gita tidanek yo-
gogi.

¹ Juda miktimon amin da Pin-
kop pakyanji
nandan iman.

Israel miktimon mani wukwisi tosok.

² Yutni unun Jerusalem tosok.

Saion Kabapmon tosok.

³ Unun kokupmon uwal dakon gobin-
ni gat,
ae pasikni gat, ae emat agak sibani
gat jokgalgit.

Pin-
kop da emat dakon yo morapni
panupbal agit.

⁴ Pin-
kop, gak tilingo unun madepsi, ae gak
kila amin madep mibiltogi.

Gak wukwisi, man madepgo da kabap
madep dakon man madep yapman
mudosok.

⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi ton
dakon yoni tagisi gwayen panapgul.

Unun emat amin unun kili kimak mu-
dawit, ae emat dakon yo kabini
timitni dakon tapmim mini.

⁶ Jekop dakon Pin-
kop, gak da tebai yoyigil,
do os gat ae amin ilik pawilgan tamo
gat kisi wayini mini.

⁷ Pin-
kop, amin gak do si pasolgon.

Gak da butjap nandan yobi bisapmon,
namin da gak da dabilon tagi atjak?

Amin kinda da aripmi dima.

⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi
yokwisi timitni do yagil, anaki
miktimon minat aminyo da pasalek
tayan-
gok egipgwit.

⁹ Pin-
kop gak pidan agek amin yokwi dakon
anpakni kokwin anek jigini ton amin
pulangan yopmandal.

¹⁰ Gak butjap nandanek kobogi yomisal, do
amin diwari mango awikwan.

Ae amin emaron dima yokwi toni unun
da gak gawak gamdan.

¹¹ Yawe Pin-
kopgo yan teban tok an iminek
unun gen si guramikgi.

Minat amin morap ji Yawe do pasalek
but galak do yo panji imni.

¹² Unun on miktim dakon kila amin madep
kwen wigik an, unun pabin yop-
mandak, do madepsi pasal iman.

77

Amin kinda da jig- i bisapmon Pin- kop do yan tidagit

Asap dakon kap kinda. Kap yan amin
dakon kila amin da minat aminyo yoyinban
“Jedutun” unun tegon da yoni.

¹ Nak Pin-
kop da anpulgusak do yan tidosot.
Bisitno nandisak do nandisat.

² Jigi bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.
Kalbi bisit an imisat, mani but yawot
dima abidosot.

³ Nak Pin-
kop do nandak nandak anek iyon
iyon yosot.

Nandak nandak anegek butno jik
tosok.

⁴ Butno jigisi, do gen aripmi dima yoken.
Pin-
kop gak da yum nandanaki dipmin
dima pokdot.

⁵ Nak kalip tagi egipgum unun do nandisat.
Bilak unun kili kin mudawit, unun do
nandisat.

⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi anek
naga do yan yosot,

⁷ “Amin Tagi da toktog-
i manji namjak bo?
Nak do sanbenek dima galak tosak bo?”

⁸ Amin do but dasi galaktan yomyom
anpakni wagil pasilgit bo?

Yan teban tok morapni isali bo akdan?

⁹ Pin-
kop da kili intan nimgut da bupmi nan-
dan nim do dima bo nandisak?

Butjapni da bupmini sopmandak bo?”

¹⁰ Nak yan nandanek yagim,
“Pin-
kop Wukwisi, gak abisok nak dima
anpulgusol, do nak unun do butno
obisi jik tosok.”

¹¹ Pin-
kop, nak gak dakon pi madep do aeno
nandaken.

Asi, wasok tapmimi ton kalip agil unun
do nandaken.

- 12 Pi morap agil unun do nandaken.
Pi tapmimi ton agil unun kisi do nandaken.
- 13 Pin kop, anpakgo telagi.
Kokup kidat kinda gak gat arip dima.
Gak da yapman mudosol.
- 14 Pin kop, gak kalon dagin wasok tapmimi ton asal.
Kalip gak da tapmingo madepsi minat amin kabi morapmon yoligil.
- 15 Gaga da tapmimon da minat amin kabigo
Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon ban timikgil.
- 16 Pin kop, Tap Gami da gak gandagit
bisapmon si pasalek kwakwalikgit.
- 17 Sikak madepsi manakwa kiririn madepsi awit.
Anek mal madepsi anek tenten dukwan dukwan kisi yamgwit.
- 18 Mirim kwasigilgwit da binapgan gak da kiririn yopbi yawit.
Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi tentenanakwa miktim kwakwalikgit.
- 19 Gak tap binap nan agipgul.
Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.
- 20 Gak mibiltok kinaki minat aminyo da bujon golgwit.
Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

78

Amin yokwi aba Pin kop da but yokwi nandagit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.

- 1 Nak dakon minat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyan si nandani.
Gen yokdisat unun do mirak pakyan si yopni.
- 2 Nak ji do tilak gen dayikdisat.
Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.
- 3 Kalip babiknin da yo unun do kili niyinja nandanek timikgiman.
- 4 Nin monji gwayonin do gen unun dima pan kisibinen.

Monji gwayonin unun yoyinen. Pin kop dakon tapmimi gat ae pi tapmimi ton agit gat ae wasok tapmimi ton mibili mibili agit unun do yoyinen.

- 5 Pin kop da Jekop do geni yomgut.
Israel dakon babini da guramitni do yomgut. Kalipsigwan babiknin yan yoyigit,
"Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyan si yoyindetni."
- 6 Yan ani kan, minat monjiyo don altoni unun da nandan pisanek yoyin dek an an ani.
- 7 Yan anakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Pin kopmon toso yan si nandanek jomjom anek yo agit unun do dima intoni.
Anek gen teban morapni tagi guramitni.
- 8 Anek babikni yombem dima egipni.
Babikni kwen wigik anek Pin kop dakon gen pabin yopmanek tebai dima nandan gadan ingwit.
Anek wupmon da toktogisi dima yolgwit.
- 9 Kalip Epraim amin obip gobinyo tan yomgwit, mani emat noman tanban pasal kiwit.
- 10 Pin kop da sanbek sanbek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do nandawit.
- 11 Wasok tapmimi ton yolnban pindakgwit unun do kili intawit.
- 12 Babikni da dabilon Isip miktim unudon Soan miktim timon Pin kop da wasok tapmimi ton agit.
- 13 Unun da tap idap pudanban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da pan kigit.
- 14 Gildari unun gikwem nan yolnakan unun nan kanek yolgwit, ae kalbi kindap tenten nan yolnakan unun nan kanek yolgwit.
- 15 Miktim kibiri timon tip pudanban pakbi madepsi mibilikon noman tanban nawit.
- 16 Tipmon pakbi aban noman tagit unun koron pakbi madep da yan pak kigit.

- 17 Mani Pinjkop Wukwisi do yokwi sigin anj ingwit.
Miktim kibiri timon egek kwen wigik anj ingwit.
- 18 Pinjkop anj kilit do anek yan awit, jap si galak tawit unun si yomjak dosi tebai iyiwit.
- 19 Pinjkop manji gen yan iminek yan yawit, "Pinjkop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"
- 20 Asi, mibiltok tip tidanban pakbi madepsi noman tagit.
Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"
- 21 Yawe da geni unun nandanek Jekop do butjap nandan yomgut.
Israel dakon amin kabi do kindap yipban pinjakwan japmisi nandan yomgut.
- 22 Nido, dima nandan gadan ingwit.
Unun da kilani aripmi tagi asak yan dima nandawit.
- 23 Yan awit, mani Pinjkop da yanban kundu yoma witdal kigit.
Witdal kinjakwan Kwen Kokup da
- 24 mana yopban pinakwa nawit.
Unun Kwen Kokup dakon jap.
- 25 Unun anelo dakon jap.
Pinjkop da mana morapmi aripnikon yomgut.
- 26 Anek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.
Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.
- 27 Anek minam morapmisi, kimbaban ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.
- 28 Pinjkop da minam morapmi yopban manek yut kabenji pangwasinek tawit.
- 29 Manakwa nanek aripmisi tugawit.
Yo unun do galak tawit unun Pinjkop da yomgut.
- 30 Mani jap si galak tawit unun sigin nan egakwa
- 31 Pinjkop da butjap nandanek Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi unun dapban kimakgwit.

- 32 Pinjkop da wasok tapmimi ton yan agit, mani minat aminyo da yokwi sigin anek dima nandan gadan ingwit.
- 33 Do mirim da gen kagakon noman tanek tepmisi pasilgan unun da tilak tepmisi panpasil agit.
Unun panupbal aban pasol pasol madepsi anek kimakgwit.
- 34 Pinjkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobil anek tobil abin yolgwit.
- 35 Aeni nandawit, Pinjkop unun tip damanin.
Pinjkop Wukwisi unun yokwikon ban timit timit aminin.
- 36 Mani unun si angalak anek top yawit.
- 37 Unun but dasi dima yolgwit.
Unun gat sanbek sanbek awit unun kirinikgwit.
- 38 Mani bupmi nandan yominek diwarini wiririk yominek dima panupbal agit.
Bisap morapmi butjapni yipmanek dima japtan yomgut.
- 39 Unun do aeni nandagit, unun miktim amin gin, unun mirim da yan kin mudon, aeni dima aban.
- 40 Bisap morapmi miktim kibiri timon kwen wigik anakwa bupmisi nandagit.
- 41 Israel amin dakon Pinjkop Telagisi bisap morapmi anjekwalakwa nandaban yokwi tok anyomgut.
- 42 Tapmim madepni do intawit, ae uwal da kisiron ban timikgit unun do dima nandawit.
- 43 Unun tilak tapmimi ton Isip miktimon Soan miktim timon agit unun do dima nandawit.
- 44 Pakbi antobilban yawi daganba aripmi dima noknogi agit.
- 45 Ae bigal morapmi yabekban injin yomgwit.
Ae mengak morapmi yabekban yo morapni panupbal awit.
- 46 Ae pilak pilak yabekban kin pigagani yo kwawit unun nan mudawit.
- 47 Ae ais yipban manek wain napni ae pik kindapni panupbal awit.

- 48 Ae ais yopban manjek bulmakauni dapba kimakgwit.
- 49 Butjap madepsi nandan yominjek yo yok-wisi an yomgut.
Anek anelo kabi kinda yabekban kin panupbal anakwa jigi madepsi pawit.
- 50 Butjap madepsi nandanek yum dima pindakgit.
Sot madepsi yoban kimakgwit.
- 51 Isip amin morap kisi dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
- 52 Mani unun sipsip kila amin yombem da iyi mibiltok kinjek minjat amin kabini kila agit.
Miktim kibiri timon kosit yoligit.
- 53 Timik pangwan jigini mini egipgwit, do dima pasalgwit.
Mani tap idap da uwalni witjigit.
- 54 Timik panpan telagi miktimnikon panpagut.
Unun miktim ilenji obani ton iyi da tapmimon abidagit.
- 55 Minjat amini apgwit bisapmon amin njakwari yolban kiwit.
Kinakwa miktim unun Israel amin kabi do kokwinik yomgut.
Anek yopban yutnikon yikgwit.
- 56 Mani Israel amin da Pinjop Wukwisi ankwalek kwen wigik an iminek gen tebani dima guramikgwit.
- 57 Kalip babakni da awit, unuden gin, kwen wigik anek Pinjop manji imgwit.
Unun obip girenji dikdik sun yamandak unun yombem.
- 58 Kokup kidat dakon alta wasanakwa unun do anek Pinjop da butjap madep nandagit.
Pinjop yipmanjek kokup kidat gawak yominakwa nandaba yokwi tok an yomgut.
- 59 Pinjop da anpakni pindagek butjap nandan yomgut, do Israel amin do manji wagilsi yomgut.
- 60 Anek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unun yipman kigit.
Kalip unun yutnon egipgut bisapmon minjat aminyo da binapmon egipgut.

- 61 Mani yum pindagakwan Sanjek Sanjek Kinam uwal da abidawit.
Unun tamo timon tapmimni gat ae tilimni unudon tagit.
- 62 Minjat amin kabini do butjap nandanek yum pindagakwan uwal da emat agak siba ban dapba kimakgwit.
- 63 Monji bulagi emat madepmon kimagakwa minjatjok wili mini, do amin dima pawit.
- 64 Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa minjatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima tan yomgut.
- 65 Amin da dipminon da pidon unuden Amin Tagi pidagit.
Ae amin tebai wain morapmi nanek pokgon da don pidanek yan tidon unun da tilak Yawe pidagit.
- 66 Anek uwal gat emat anek yolban kin mudawit.
Pabin yopmanakwan mayaktok toktok teban pawit.
- 67 Mani Josep dakon babakni dima manjigit.
- 68 Unun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak tan imisak unun ban manjigit.
- 69 Yutni telagi unun kabapmon agit.
Kwen kundu wasagit, ae miktim wasagit da tebai tomal, unuden yutni anteban aban tebaisi toktogisi tokdisak.
- 70 Pinjop da oman amini Dewit manjinek sipsip kila agiron nan abidagit.
- 71 Sipsip kila agiron nan abidanek yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit.
Pinjop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.
- 72 Dewit but dasi nandanek kilani tagisi agit.
Anek tagisi timik panjigit.

79

Israel amin Pinjop da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinjkop, Amin Nwakjwari Kabi gak da miktimon kili aben da minjat amin kabigo nin gat emat an.
Yutgo telagi unun anupbal aba telagi dima tagit.
Anek Jerusalem obisi anupbal awit.
- 2 Telagi oman amingo dapmanjek bumjotni yo isali yan nandanek yum pindagakwa singin gat ae jon pinjan gat da giptimni non.
- 3 Minjat amingo dapmanakwa yawi da tagal kinjek Jerusalem pak pukwan.
Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.
- 4 Miktim nin da kapmatjok ton unun dakon amin da yansul an niman.
Miktim morap nin pangwasinjek tan anan kwan unun da yansul madepsi an nimanjek gen mayagisi yan niman.
- 5 Yawe, bisap nian da butjap nandan nibi?
Gak toktogisi butjap nandan nimdisal bo?
Gepman dekgiman do butjapgo kindap da yan sonjek dima kimotdisak, ma?
- 6 Gak minjat amin kabi dima gawak gaman ae mango yanek bisit dima an amin unun do butjap nandaki.
- 7 Unun amin kabi da minjat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, anek miktimni obisi anupbal awit.
- 8 Babiknin da anpak yokwi awit unun do yo yokwi dima an nibi.
Abisok nin yokwisi ekwaman do bupmi nandan nimanjek tepmisi panpulugoki.
- 9 Pinjkop, gak yokwikon ban timit timit Pinjkopnin.
Man madepgo do nandanek nin panpuluganek diwarinin wiririkgi.
- 10 Amin Nwakjwari Kabi da nin do yan yon, "Pinjkopni dukon egisak?"
Unun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin Nwakjwari Kabi yo yokwisi an yominjaki gandak do nandaman.
- 11 Dam tebanon ekwan amin dakon kuanamni nandaki.

Anek tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unun yokwikon ban timikgi dosi nandisat.

- 12 Uwal nin da kapmatjok ekwan unun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi anpak yokwini dakon kobogi yominjaki kosiri 7 yan asak.
- 13 Yan anaki minjat amin kabigo, sipsip kabigo, nin toktogisi ya yan gayinen.
Ae babiknin don altoni unun kisi da mango ankisini.

80

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit awit

Asap dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Sanjek sanjek dakon jaren tagisi" unun tegon da yoni.

- 1 Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip ban yan kosit yolisal.
Bisitnin nandan nibi.
Anelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilingo minjat amin kabigo do yolinbi pindatni.
- 2 Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madepgo noliki.
Abin nin yokwikon ban timikgi.
- 3 Pinjkop, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- 4 Yawe Pinjkop Tapmim Ami, minjat amin kabigo bisit gayinakwa bisap nian da butjap nandan yobi?
- 5 Butjap nandan nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbiyonin asak.
- 6 Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ilenon ekwan unun da abin nin dakon miktim abidok do emat an.
Uwalnin da yansul an nimanjek yanjan niman.
- 7 Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.

- Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi.
 Anej yokwikon ban pulugan nipbi.
- 8 Kalipsigwan gak wain nap kinda Isip miktimon nan anapgul.
 Anej on miktimon amin kabi yolbi kinakwa wain nap unun kwaokgil.
- 9 Miktim unun garam anej kwaokbi kwanjek geli dubagisi pigiwit.
 Pigakwa madepsi kwanjek miktim kisi ilimikgit.
- 10 Anej kabap anyongam anej unun dakon kilini da sida kindap madepsi unun kisi witjigit.
- 11 Unun dakon kilini da tap madep Mediterenian da aripmon kiwit.
 Ae teri kinda do gigi da kwanjek pakbi madep Yupretis da aripmon kiwit.
- 12 Gak mibili nido wain pi dakon dam tuwilgil?
 Yan agil do amin da kin ap anej bami pan.
- 13 Jon bit da abin panupbal an, ae jon kilap da non.
- 14 Pin kop Tapmim Ami, ninon tobil apbi.
 Kwen Kokupmon da ninon sintanbi pinakwan wain pi do kilani abi.
- 15 Gak da gaga da tapmimon nin kwaokgil, do abisok abin nin panpulugoki.
 Nin wain nap bulagi yombem ban gak da pan teban abi tebaisi awit.
- 16 Uwalnin da mandan kindapmon kili sowit, do gak da butjap nandan yominek panupbal aki.
- 17 Mani, minjat aminyo nin gaga do manjigil, ae gak da abi madepsi taganek teban tagiman, do panpuluganek kilanin aki.
- 18 Yan aki kan, nin gak dima gepman deten.
 Gak da panpuluganbi tagi egek bisit an gaminek mango awiginen.
- 19 Yawe Pin kop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
 Butgo ninon yipmanjek yo tagisi an nibi.
 Anej yokwikon ban pulugan nipbi.

81

Jap noknok bisap madep dakon kap

Asap dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanek yogogi.

- 1 Pin kop panpulugoknin do kisik kisik kap kinda yonen.
 Jekop dakon Pin kop do kisik kisik kap yonen.
- 2 Kap yoni. Tambarin tidanek, gita gat ae kulele gat kisi tidoni.
- 3 Kanek kaluk abisak bisapmon kwen pisoni.
 Kanek binap tanakwan Pin kop gawak imim bisap madepmon kwen pisoni.
- 4 Yan anen do Jekop dakon Pin kop da Israel amin nin do gen teban unun nimgut.
- 5 Kalipsi Isip amin pabin yopgut bisapmon, Pin kop da gen teban unun Israel amin nin do nimgut.
- 6 Nak amin kinda tekni dima nandisat unun da gen yanban nandisat.
 Unun da yan yosok,
 "Nak yo jigi morap ji da kwapmon tawit unun kukwan yopgum.
 Ae miktim simil gok panpulugoko mibilikon yopba tanakwa pi teban sanbenek dima awit.
- 7 Jigikon egek bisit nayinba pulugan depgum.
 Gikwem kiririn yosok unungwan da bisitji nandagin.
 Nak Meriba pakbikon nandan gadatji pindat do anej ji panjewalgin.
- 8 "Nak dakon amin kabino, nawa dayiko nandabit.
 Israel amin, nak dakon gen nandanek guramitni do madepsi nandisat.
- 9 Ji miktim njaknwari dakon kokup kidatni dima yolni, ae dima gawak yomni.
- 10 Nak kalongin ji dakon Yawe ae Pin kopji egisat.
 Nak naga Isip miktimon ban ji timik panjopgum.
 Gen kagasi antan kinakwa upmokgen.
- 11 "Mani babakji da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.
 Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.

- 12 Do yum pindagapbo kwen wigik anpakni yolek galak toknikon yo awit.
- 13 “Nak minjat amino da geno guramik kimotni dosi nandisat.
Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.
- 14 Yan ani kan, nak da uwalni tepmisi pabin yopdisat.
Anek uwal gat emat wamanek pabin yopben.
- 15 Anapbo minjat aminyo nak do nandaba yokwi tok an, unun madepsi pasal nimnimik namni.
Anakwa toktogisi yo yokwisi an yoben.
- 16 Mani nak da ji do bret galagisi, ae kaban kok koron nani daben, anapbo butji tugokdan.”

82

Pinkop unun kila amin madep mibiltogi

Asap dakon kap kinda.

- 1 Pinkop unun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.
Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.
- 2 Anek yan yoyisak,
“Ji bisap nian da gen kokwin pi gulusun ani?
Ji yokwi pakpak amin nido panpulugon?”
- 3 Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi panpulugoni.
Anek jigi panek yokwi ekwan amin unun pankutnoni.
- 4 Amin yokwi ekwan ae yo do wadan amin unun yokwi pakpak da kisiron ban pulugan timigek panpulugoni.
- 5 Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin anpak kilegi dima an.
- 6 Nak gen yan yosot, ‘Ji pinkop ekwan.
Ji Pinkop Wukwi Madep dakon monjini ekwan.
- 7 Mani amin morap kimokgon jiyo yan gin kimotdan.
Kila amin morap kimokgon jiyo yan gin kimotdan.’”

- 8 Pinkop, minjat amin morapyo unun gak dakon gin, do abin miktim amin morap gen kokwin anyobi.

83

Asap da Israel amin dakon uwalni Pinkop da dapban pasilni do bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinkop gawak imim dakon kap.

- 1 Pinkop, gak gen mapmit dima abi.
Gak isal dima yikgi.
Pinkop, gak isal dima egipbi.
- 2 Pindakgi. Uwalgo emat wasanek an.
Gak do nandaba yokwi tok an amin kwen wigik angaman.
- 3 Unun pasili egek minjat amingo yokwi an yom do gen yan panteban an.
Gak da minjat amingo unun kilani tagisi asal, mani uwal unun panupbal ak do muwugek gen yon.
- 4 Unun da yan yon, “Kili kino!
Israel amin dapno pasil mudanakwa, amin da sanbenek dima nandan yomni.”
- 5 Pinkop, unun amin gak abin gep do but kalon an.
- 6 Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,
- 7 ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilistia amin ae Tair amin, unun miktim morap dakon amin da yo unun ak do nandan.
- 8 Siria yo kisi unun gat muwugan.
Unun amin tapmimi ton kabi unun Lot dakon babini kabi panpulugon.
- 9 Unun amin kabi da gak anupbal ak do but kalon an, do kalip
Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison unudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yan gin unun amin panupbal abi.
- 10 Unun bisapmon gak da kokup pap Endo unudon panupbal abi bumjotni miktimon tanek miktawit.
- 11 Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil unuden gin emat amini dakon mibiltok amini panupbal aki.

- Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil unuden gin kila amini pabin yopbi.
- 12 Unun amin da yan yawit,
“Pin kop dakon sipsip upmot miktimni nin do anawatner.”
- 13 Pin kopno, miktimon kimbaban ban yan uwalgo wiririkbi kini.
Mirim da wit dakon gipmi pisonba kwan unuden wiririkbi kini.
- 14 Kindap da koron sosen, ae ilen gurigi ton da madepsi sosen,
- 15 yan gin gak da sikak mal kiririnyo madepsi yipbi abinek unun amin kabi yolban pasal kini.
Ae unun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.
- 16 Yawe, pabin yopmanaki mayaktok madepsi pani.
Anek gak tapmingo madepsi yan yokdan.
- 17 Pabin yopmanaki toktogisi pasal kimotni do nandisat.
Panmayak anek dapbi kimotni dosi nandisat.
- 18 Yan anaki unun da gak kalongin Yawe ae Pin kop Wukwisi egek miktim morap kisi kila asal yan nandan gamni.

84

Amin kinda da Pin kop dakon telagi yut do galak tagit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanek yogogi.

- 1 Pin kop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi ton galagisi.
- 2 Nak unudon egip do but dasi madepsi galak tosot.
Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok.
Giptim ae nandak nandakno kisi da Pin kop egip egipmi ton gak do kisik kisik kap yosot.
- 3 Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Pin kopno.
Bibagap ae bibagap giman da gak dakon alta da kapmatjok yutni anek pudigi kila amal.
- 4 Minjat aminyo gak da yutnon ekwan unun kisik kisik anek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yon.

- 5 Minjat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak ton, unun kisik kisik tagi ani.
- 6 Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Giban, unudon kinakwa unun miktimon pakbi gapma morapmi noman ton.
Anakwa sikak manakwa pakbi gapmakon winon.
- 7 Unun amin kosit agek tapmim kaluk sigin pan.
Unun Saion kin Pin kop da inamon altokdan.
- 8 Pin kop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.
Jekop dakon Pin kop, mirak pak yan si yopmanek geno nandaki.
- 9 Nin dakon kila amin madep do koki.
Pasiknin da yan nin dam anek kilanin tagisi asak.
Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi an ibi.
- 10 Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipben kan, unun da tagisisi asak.
Unun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat unun yapman mudosok.
Nak oman amin pinbisi egek Pin kopno dakon yoma kagakon yoma kila agak amini egip do but dasi galak tan kimokdot.
Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.
- 11 Nido Yawe unun pan kutnok aminin ae tenteninin.
Unun da nin do yo tagisi an nimek man madep nimisak.
Kilegi akwan amin do yo tagi yom do dima pan kutnosok.
- 12 Yawe Tapmim Ami, minjat aminyo gak nandan gadan gaman amin unun kisik kisik tagi ani.

85

Pin kop da amin kabini kila asak do amin kinda da bisit agit

Kap on Kora amin kabi dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- 1 Yawe, gak da miktimgo ae amin kabigo Jekop nin pan puluganaki kalip tagisi

egipguman abisokyo kisi yan gin
anjaki tagisi ekwaman.

- ² Amin kabigo nin yokwi morap agiman
dakon diwarinin unun wiririk
nimgul.
- ³ Gak kalip nin do butjap nandagil unun
nandabi magit.
Nin do japmisi nandagil, mani kulabik
anjek butgo magit.
- ⁴ Pin kop, yokwikon ban timit timit aminin,
kalipsi nin tagisi egipguman abisok
pankaluk abi yangin egipnen.
Butjap sanbenek dima nandan nabi.
- ⁵ Bisap mudok mudogi mini butjap sigin
nandan nimin wigikdisal?
Babikon da babikon yan gin tan anan
wigikdisak?
- ⁶ Minjat amin kabiyo aego panteban abi
nin kisik kisik anek gak ankisinen.
- ⁷ Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin
do but dasi galak tan nimisal unun
dakon bami nolinbi kone.
- ⁸ Nak Pin kop Yawe da gen yosok unun do
mirak pakyan si yopmandat.
Nin da anpak yokwi kalip agimanon
tobil dima piginen kan, unun iyi
dakon telagi amin kabini nin but ya-
wot nim do yosok.
- ⁹ Asisi, amin Pin kop do pasal iman unun
yokwikon ban timitdisak.
Anakwan tilimni miktinninon tokdisak.
- ¹⁰ Unun bisapmon amin da amin do but
dasi galak tan yominek anpak tagisi
an yomdan.
Yan anek kilegi egek but yaworon da
tagisi egipdan.
- ¹¹ Miktimon Pin kop but dasi yolyol anpak
miktimgwan da pawinban pisanek
kwokdisak.
Ae Kwen Kokup da anpak kilegi
sin tanban miktimon pikdisak.
- ¹² Asisi, Yawe da yo tagisi nimin akwan
miktinnin da jap morapmisi
panalon akdisak.
- ¹³ Yawe apjak dakon kosit yul im do kan,
amin da anpak kilegi aba kanek
unudon tagi apjak.

86

*Amin kinda Pin kop da an pulugosak do bisit
agit*

Dewit dakon bisit kinda.

- ¹ Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno
nandanek an pulugoki do nandisat.
- ² Yokwikon nan abidanaki dima kimokgen,
nido nak gak nan goldat.
Nak oman amingo, gak nan nandan
gadan gamisat, do an pulugoki.
- ³ Amin Tagino, nak gildat kinda kalon gak
do bisit asat, do nak do bupmi nan-
dan nabi.
- ⁴ Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do
oman amingo nak do kisik kisik nabi.
- ⁵ Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk
nimisal.
Gak minjat aminyo bisit gayan unun but
dasi galak tan yomisal.
- ⁶ Yawe, gak bisitno do mirak pakyan si
yopbi.
Nak do bupmi nandan nabi do yan
tidosot.
Yan ilitno nandaki.
- ⁷ Nak gak do yan tidosot bisapmon
an pulugosol, do jigi paken bisapmon
gak do bisit aben.
- ⁸ Amin Tagi, pin kop gak yombem di mini.
Gak da kisi morap yapmandal.
Ae amin kinda da wasok tapmimi ton
asal unuden kinda aripmi dima asal.
- ⁹ Amin Tagi, minjat amin kabi morap gak
da wasagil, unun da abin n wakben an
gaminek gak dakon man awigikdan.
- ¹⁰ Nido, gak kalongin tapmimo madepe ae
gak dagan yo masi masimisi asal.
Gak kalongin Pin kop bamisi.
- ¹¹ Yawe kositgo kilegi do nayin dekbi gengo
bamisi yolek egipben.
Nayin dekbi gak dogin nandan egek
mango awigiken.
- ¹² Amin Tagi Pin kopno, nak but dasi gak
ankisiken.
Toktogisi mango ankisin wigiken.
- ¹³ Nido gak nak do madepsi but dasi galak
tan namisal.
Kimoron nan pulugan nepbi gapmag-
wan dima pigigim.
- ¹⁴ Pin kop, kwen wigik amin da nak nit do
aban.

Unun amin yokwi bupmini mini da nak
nikba kimokgen do abin muwukgan.
Unun manji gaminek gengo dima gu-
ramikgan.

15 Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandan
yawotyo tugagit da tosok.

Gak butjap tepmi dima nandisal.

Gak nin do but dasi galak tan niminek
gengo anteban anek nin panpulugan
wigisal.

16 Tobil nagon abinek bupmi nandan nabi.
Menno da kalip gak dakon pi agit,
abisok monji nakyo kisi pigo asat,
do nak dakon but anteban anek yok-
wikon nan pulugan nepbi.

17 Yawe, gak da nak do but dasi galak
tan namisal unun dakon tilak kinda
nolinbi kokenj.

Yan anaki uwalno da gak da nak
anpuluganek anteban asal unun
kan nandanjo anek anpak yokwini
dakon mayagi pani.

87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kap on
Pinkop gawak imim dakon kap.

1 Pinkop da kokup papni telagi kabapmon
agit.

2 Yawe da Israel miktin dakon kokup
morap do galak tosok, mani
Jerusalem do madepsi but dasi
galak tosok.

3 Pinkop dakon kokup pap dakon minat
aminyo, ji nandani, Pinkop da yo
tilimi ton tagisi jikon asak.

4 Pinkop da yan yosok, "Namin amin da
nak dakon gen guramikdak, unun
manjiken bisapmon, Isip ae Babilon
kisi manjikenj.

Anek Pilistia, Tair ae Itopia do yan
yokdisat, 'Unun yo kisi Jerusalem
amin gin.'

5 "Nak Jerusalem do yan yokdisat, 'Unun
minat amin morap kisi dakon kokup
pap.'"

Ae Pinkop Wukwisi da Jerusalem
anpuluganban tebaisi tokdisak.

6 Yawe da amin diwari dakon man man-
dakdisak.

Anek panmuwugek Jerusalem minat
aminyo gat kisi manjikdisak.

7 Anakwan minat aminyo unun kap
yanek kisik kisik anek yan yokdan,
"Jerusalem, gak yo tagisi morap
ninin ton unun dakon mibilisi."

88

Amin kinda Pinkop da anpulugosak do yan tidagit

Eman unun Sera kabikon nani kinda da kap
on mandagit. Kap on do Maskil yan yonj.
Kora amin kabi da Pinkop gawak iminek
kap on yonj. Kap yonj amin dakon kila amin
da minat aminyo yoyinban "Malat Leanot"
unun tegon da yoni.

1 Pinkop, Yawe, gak panpulugokno.

Gildari ae kalbi gak do yan tidosot.

2 Bisitno nandaki.

Anpulugoki do yan tidosot,

3 nido jigi morapmi nagon noman tan
naminakwa pali kimokdot.

4 Amin diwari da si kimot do anj, nak unun
yombem.

Tapmimno kisisi mudanj.

5 Nepman degakwa amin kili kimakgwit
gat kisi ekwamanj.

Amin da amin kinda anakba kili
kimakgit da kimakbi tamokon tosok,
nak unun yombem.

Amin wagilsi intan yominek sanbenek
dima panpulugokdisal unun yombem.

6 Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili
pigigim, da pilin tuksigwan egisat.

7 Butjapgo da obisi abin nepgut.

Tap idap da yan tamaligek wutjinban
tagim.

8 Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.
Gak da nepbi nak amin yokwisi da-
ganapbo madepsi pasal namanj.

Unun da tebai abidanakwa aripmi dima
pulugan kikenj.

9 Nak jigi panapbo dabilno yokwi tanakwan
tagi dima sintosot.

Ae gildari gildari kisitno panenagek gak
da anpulugoki do bisit asat.

10 Gak wasok tapmimi ton amin kimakbi
panpulugok do anek asal, ma?

Amin kili kimakgwit da pidanek mango
awikwan, ma?

- 11 Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da
gak da but dasi galak tan nimisal yan
di yon bo dima?
Si tasik togi tamokon da gak da kilanin
tagisi asal yan di yon bo dima?
- 12 Pilin tuk tamogwan ekwan amin da
wasokgo tapmimi ton unun di
pindakgan?
Amin gak da kili intan yomgul ta-
mokon ekwan unun da anpakgo
kilegi di pindakgan?
Unun dimasi!
- 13 Yawe, nak gak da anpulgoki do yan
tidosot.
Nak wisa dagokdo morap gak do bisit
asat.
- 14 Mani Yawe, nido manji namisal?
Nido pasil namisal?
- 15 Monji bulagi egipgum bisapmon da
win abisok egisaron, jigi panek kili
ununjok kimotdisat.
Gak da yo yokwisi pasol pasolisi an
naminaki tapmimno mini asak.
- 16 Yawe, butjapgo da wutjin namisak.
Gak da obisi ngek obisi anupbal asal.
- 17 Gildat kinda kalon nak do yan asal.
Pakbi da igek miktim morap kisi
wutjisak, unun da tilak amin da nak
angwasen.
- 18 Gak da abi notno tagisi nepman dekan.
Nagon pilin tuk dagin tosok.

89

Israel amin jigi bisapmon kap on yogogi

Etan unun Esra amin kabikon nani kinda
dakon kap. Kap on do Maskil yan yon.

- 1 Yawe, gak da amin do but dasi galak tan
yomisal, unun do nak toktogisi kap
yoken.
Gak gengo anteban anek nin tagisi
panpulgosal unun dakon geni
babikon da babikon yan tentenoken.
- 2 Gak toktogisi nin do but dasi galak
tan nimisal unun dakon geni yan
tentenan wigiken.
Gak gengo anteban anek nin tagisi
panpulgosal.
Unun anpak kundu da tebai tosok
unuden toktogisi tokdisak.

- 3 Gak da yan yagil,
“Naga dakon amino manjinek unun gat
sanbek sanbek kili agim.
Oman monjino Dewit unun do yan
teban tok kili agim.
- 4 Anek yan iyigim, ‘Israel dakon kila amin
madep noman tan noman tan ani
unun gak da kabikon dagin noman
tokdan.
Babikon da babikon gak da kabikon
nani kinda da kila amin madep yiyit
tamokon yitdisak.’ ”
- 5 Yawe, Kwen Kokup anelo gak da yo
tagisi agil unun do kap yanek mango
awikwan.
Gak da gengo guramikdal unun do
nandanek kap yon.
- 6 Nido Kwen Kokupmon Yawe gak
yombem kinda mini.
Anelo kinda gak yombem mini.
- 7 Anelo dakon kila amin da muwukanon
Pinkop do si pasolgon.
Unun anelo kabi angwasinek akkan
unun masi masimi, mani Pinkop da
unun kabi si yapmanek wagil masi
masimisi.
- 8 Pinkop Tapmim Ami, gagon tapmim
madep tosok unuden amin kinda
mini.
Toktogisi gak kulabik dima anek gengo
guramik kimokdol.
- 9 Gak da tap idap tapmimi ton unun kila
asal.
Tap idap si pidosok bisapmon gak da
abin yipmanaki wayin dima asak.
- 10 Gak da Isip dakon tapmim madepni
tuwilek obisi anupbal agil.
Anek tapmim madepgokon da uwalgo
pabin yopgul.
- 11 Kundu gat miktim gat unun gak dakon
gin.
Gak da miktim gat yo morap unuden
ton gat wasagil.
- 12 Gak da not tetgin dakon miktim wasagil,
ae saut tetgin dakon miktim kisi
wasagil.
Hen Tabor gat ae Hen Emon gat gak do
kisik kisik anek kap yan gamamal.
- 13 Yawe, gak tapmimgo madepsi.
Tapmimgo pidanbisi.

- 14 Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anek gen kokwin pi kilegisi asal.
Gak minat amin do but dasi galak tan yominek gengo anteban anek tagisi panpulugosol.
- 15 Amin gak gawak gaminek kap yan gaman unun kisik kisik tagi ani.
Yawe, amin morap gak da inamon tentenigokon akwan unun kisik kisik tagi ani.
- 16 Unun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalon unun do nandanek kisik kisik anek mango ankisan.
- 17 Gak kalongin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandaman.
Nin do nandan yawok niminek panpuluganaki emaron teban toman.
- 18 Asisi, Yawe unun pasiknin egi nimisak.
Gak Israel amin nin dakon Pin kop Telagisi nin da kila amin madepnin ningul.

Pin kop da Dewit do yan teban tok agit

- 19 Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anek yan yoyigil,
“Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
Nak da minat aminyo da binapmon nan kila amin madep egipjak do abidagim.
Anek kila amin madep dakon pelit kinda busunikon yipman ingum.
- 20 Nak da oman amino Dewit kili manjigim, anek yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
- 21 Nak tapmimno yipbo unun gat toktogisi egipdamal.
Nak dakon tapmim da aban teban tokdisak.
- 22 Uwalni da emaron aripmi dima abin yipni.
Ae amin yokwi da aripmi dima abin yipni.
- 23 Nak da uwalni baman yomdisat, anek amin nandaba yokwi tan imni amin dapbo kimotdan.
- 24 Nak da but dasi galak tan imin kimagek unun gat toktogisi egipdisat.
- Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anpuluganapbo pabin yopdisak.
- 25 Nak da miktimni abo tap idap Mediterenian unudon da wasanek kin pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
- 26 Anek Dewit da yan nayikdisak, ‘Gak Datno ae Pin kopno.
Gak da tip tebano egek toktogisi anpulugosol.’
- 27 Nak da manjiko monjino mibiltogi dagosak, ae kila amin madep mibiltogi daganek miktimon kila amin madep morap yapman mudosak.
- 28 Nak toktogisi but dasi galak tan imin kimotdisat.
Anek unun gat sanbek sanbek anapdo sanbek sanbek unun toktok teban tan wigikdisak.
- 29 Toktogisi unun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosok unun da tilak, unun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.
- 30 “Mani babini kabi nawa geno pabin yopni, ae nak dakon gen dima yolni kan,
- 31 bo ae geno do manji iminek gen tebano dima guramitni kan,
- 32 yokwini do nandanek baljokdisat.
- 33 Mani unun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak tan imdisat.
Anek dima yipman dekgen, ae unun do yan teban tok agit unun dima ansun aben.
- 34 Nak unun gat sanbek sanbek agimak dima kirinikgen, ae geno kulabik kinda dima aben.
- 35 Nak Dewit do yan teban tok agit.
Nak telagisi, do top dimasi yosot.
- 36 Babikni kabi toktogisi egi wugikdan.
Gildat da tosok unun da tilak unun dakon diwatni da minat aminyo bisap dubagi kila akdan.
- 37 Kanek da kundukon tosok, unun da tilak toktogisi yan egi wigikdan.”
Uwal da kila amin madep abin yipgwit bisapmon kunam takgwit

- 38 Mani abisok kila amin madep manjigil
unjun do butjap nandan imisal.
Kili yipman dekgil, anek manji imgul.
- 39 Oman amingo gat sanbek sanbek agimal
unjun pandagagil.
Gak da kila amin madep pelitni mabi
miktimon manek yo isali agit.
- 40 Gak da kokup papni dakon dam kili
tuwilgil.
Yutni tebaisi unjun kili tasik tawit.
- 41 Minjat amin morap kapmatjok akwan
unjun da yo kabini kabo timikgan.
Ae amin kapmatjok ekwan da yansul
an iman.
- 42 Gak da yum pindagaki uwal da emaron
abin yipgwit.
Yan anyominaki kisik kisik awit.
- 43 Gak da abi emat amini emaron dima
teban tawit, anek emat bisapmon
dima anpulugagil.
- 44 Gak da abin yipgul da kila amin madep
sanbenek dima egisak, ae sanbenek
minjat aminyo kila dima asak.
- 45 Gak da abi amin pelan tepmisi asak,
anek mayaktok madepsi da wutjin
imisak.

Pin kop da panpulugosak do bisit awit

- 46 Yawe, gak bisap nian da pasildisal?
Toktogisi, ma?
Bisap nian da butjapgo kindap da yan
tebai sosak?
- 47 Yawe, nin bisap pisipmisok gin ekwa-
man, do nandan nibi.
Gak da nin wasagil, mani mibili mini
ekwaman da kimak mudokdaman.
- 48 Namin da toktogisi egek aripmi dima
kimotjak?
Namin da tebaisi egek kimakbi ta-
mokon aripmi dima kisak?
Amin kinda minisi.
- 49 Amin Tagi abisok nin dima galak tan
nimisal, ma?
Dewit gat yan teban tok anek nin but
dasi galak tan nim do yagil unjun
nian?
- 50 Amin Tagi, oman amingo nak do nan-
daki.
Amin da nak do yansul an naman.
Amin Nwakanwari Kabi dakon manji gen
yokwini dakon jigi imekdat.

- 51 Yawe, gak da nak kila amin madep
manjigil, mani uwal da yansul an
naman.
Dukwan dukwan morap kisat yansul
an naman gin.
- 52 Nin Yawe dakon man toktogisi awigi
kimotnen.
Unjun asi.

PAPIA 4

(Kap 90-106)

90

Pin kop gat amin gat dakon gen

Kap on Pin kop dakon pi amini Moses dakon
bisit.

- 1 Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.
Kalip babiknin gagon egipgwit, ae
abisokyo kisi, nin yan gin gagon ek-
waman.
- 2 Kalipsigwan ae don kisi toktok teban
egipgul da egisal.
Kabap morap dima noman tawit, ae
miktimon yo morap dima wasagil,
mani gak kili egipgul.
- 3 Gak da yan yosol, "Minjat aminyo ji aesi
miktin dagoni."
Yan yanek minjat aminyo abi kimagek
ae miktin dagon.
- 4 Gak da bilak 1 tausen unjun bisap
pisipmisok gildat kalongin, apma
gildat egapno tepmi mudak unjun
yombem gin yan kosol, ae emat
amin da kalbi bisap pisipmisok kila
an unjun da arip gin.
- 5 Pakbi da igek amin timik panabikwa
kimokgon, unuden gak da amin abi
kimokgon.
Bisap pisipmisok ekwan, unjun dipmin
yombem gin pindakgan.
- Unjun jon yombem da wisa dagokdo kwan*
- 6 madep tanek tilimni yopmangan, mani
pilindo si kibidan mudon.
- 7 Gak nin do butjap nandisal, do nin
panupbal asal.
Gak nin do butjap nandisal, do
madepsi pasolgoman.
- 8 Gak da nin dakon yokwi morap kisi
pindak mudosol.

Yokwi morap pasili aman, unun gak da nomansi yopmanjek pindak mudosol.

- ⁹ Miktimon egipnen bisap morapmon butjapgo da kagagwan ekwaman.

Egip egipnin mudok do anjakwan yanwik anjek kimokgoman.

- ¹⁰ Nin bilak 70 yan da aripmon gin ekwaman.

Ae tapmimnin toni kan, bilak 80 da arip tagi egipnen.

Mani unun bilak morap ekwamanon, nin pi madepsi aman, anjek jigi morapmi panalon aman.

Unun bilak morap tepmisi kin mudanjakwa nin tepmisi pasilgaman.

- ¹¹ Namin da butjap madepgo dakon tapmim unun nandisak?

Butjapgo unun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kan, unun da tagi asak.

- ¹² Niyin dekbi on miktimon bisap dubagi dima egipdaman yanji nandanen.

Yan aki kando nandan kokwin tagisi ban panjek egipnen.

- ¹³ Yawe, butjapgo bisap nian da sigin tosak?

Oman amingo nin do bupmi nandan nibi.

- ¹⁴ Wisa dagokdo but dasi galak tan nimanaki butnin kadimisi tosak.

Yan anaki miktimon egi anan kinen daman kisik kisik kap yanjek tagisi egipnen.

- ¹⁵ Gildat nian da jigi nimgul unun da arip kisik kisik nibi.

Ae bilak nian da yokwisi egipguman unun da arip kisik kisik nibi.

- ¹⁶ Wasok tapmimi ton asal unun oman amingo nin do nolinbi pindatnen.

Ae tilingo tagisi minjat monjiyonin do yolinbi pindatni dosi nandisat.

- ¹⁷ Amin Tagi Pinkopnin, gisamgo ninon tosak do nandaman.

Ninon tanjakwan pi morap aman unun bami tagisi tosak.

Asi, panjeban anaki pi aman dakon bami tagisi tosak.

91

Pinkop unun kila aminin

- ¹ Pinkop Wukwi Madep gat ekwan amin unun Pinkop Tapmim Ami da yongamgwan egek yik yawot tagisi an.

- ² Nak Yawe do yan yosot,
“Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak tagisi anjknosol.

Gak Pinkopno.

Egip egipno gagon tosoy yanji nandisat.”

- ³ Pinkop da kilago tagisi anjakwan paron dima yokwalgi.

Ae gak nagal anjakwan sot teban gagon dima noman toni.

- ⁴ Pup da pudigi pirigwan wutjan unuden Yawe da tagisi anjknosak.

Unun toktok teban kilago anjek pasikgo asak.

- ⁵ Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kinda da anupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

- ⁶ Ae sot teban kinda da kalbi altan gamjak, bo gildat binap yo yokwisi kinda da gak anupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

- ⁷ Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin 10 tausen amin tetgo do kimotni kan, unun yo yokwi gak da kapmatjok aripmi dima apni.

- ⁸ Dabilgo da si pindagaki Pinkop da amin yokwi kobogi yokwi yomdisak.

- ⁹ Yawe Wukwi Madep da yongamgwan egipbi kan,

- ¹⁰ yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni.

Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima apni.

- ¹¹ Kosit morap agipbikon Yawe da aneloni pi yoban kilago akdan.

- ¹² Anakwa kandapgo tipmon tidoki yan do gak kisit da bedan awildan.

- ¹³ Gak da laion emari yokwi gat ae tunon amin emari ton gat baman misinidisal.

- ¹⁴ Yawe da yan yosok,
“Amin nak do but dasi galak tan naman unun yokwikon ban timikgen.

Amin nak dakon man do nandan teban ton unun panjknoken.

- ¹⁵ Nak do bisit aba bisitni nandan yoben.
Ae jigi noman tan yomni kan, nak unun gat egipnen.
Nak da yokwikon ban timigek man madep yoben.
¹⁶ Nak da yokwikon ban timigek egip egipni sanbeko dubagi anjakwan tagisi nandakdan.”

92

Pinjkop anjksik kap

Kap on Sabat bisapmon Pinjkop gawak iminek yogogi.

- ¹ Yawe, gak Pinjkop Wikwisi egisal.
Ya yan yanek kap yanek mango anjksinen kan unun tagisi.
² Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak tan nimisal unun do yan tentenok anen kan unun tagisi.
Ae kalbi morap bisapmi bisapmi panpuluganek dima nipman dekdal unun do yan tentenok anen kan unun tagisi.
³ Gita napmi 10 kabi dakon ae gita napmi morapmi ton unun ban tidanek kisik kisik anek unun dakon yan tentenok anen kan unun tagisi.
⁴ Yawe, gak yo tagisi asal unun do nandanek butno tagisi asak.
Kisitgo da pi asak unun do nandanek kisik kisik kap yosot.
⁵ Yawe, gak pi tapmimi tonji asal.
Nandak nandakgo unun ilarisi.
⁶⁻⁷ Amin yokwi jon yombem tagi kwon, ae yo morapmi timigek tagisi ekwan.
Mani gak da wagilsi panupbal akdisal.
Amin nandak nandakni mini ae nandan kokwini tagi dima amin on yo morap do aripmi dima nandan pisoni.
⁸ Mani Yawe gaga kila amin madep toktok teban egi wigisal.
⁹ Yansi nandaman, amin gak do uwal an gaman, unun kimotdan.
Yo yokwi an amin pabin yopbi birapmigi dukwan dukwan kikan.

- ¹⁰ Mani gak da tapmim madep namgul unun jon bulmakau wili dakon tapmim yombem.
Gak da yo tagisi an namisal, do but galaksi nandisat.
¹¹ Dabilno da pindagapbo uwalno tasik tan mudawit.
Mirakno yopmanek uwalno yokwisi dakon kunam wiwik nandagim.
¹² Amin kilegi unun silbat da yan madepsi taganek bami tokdan.
Sida kindap Lebanon miktimon ton unun da tilak tagokdan.
¹³ Amin kilegi unun Yawe da yutnon kili kwaokbi.
Pinjkopnin da yutnon egek madepsi tagon.
¹⁴ Amin pelan anek bami sigin tokdan.
Tagisi tanek tami dima biripmigi manek kalikaligi sigin tokdan.
¹⁵ Anek yansi yan tentenokdan, “Yawe unun anpakni kilegi gin.
Unun tip madepnin egisak, ae yokwini kinda dimasi tan imisak.”

93

Pinjkop unun kila amin madep egisak

- ¹ Yawe unun kila amin madep egisak.
Kila amin madep dakon imal pasak.
Asi, kila amin madep dakon imal pasak, ae tapmimni unun madepsi.
Miktim daman unun wasanban tebaisi tosok, aripmi dima puwen kisak.
² Yawe, gak kila amin madep yityit tamogokon kalipsigwan kilisi yikgil.
Yo morap dima noman tanakwa gak kilisi egipgul.
³ Yawe, tap pakbi madep unun da madepsi tamalikgan.
Anek wiwik madepsi yanek sulukwan, ae ilenikon tebaisi tidon.
⁴ Mani Yawe, gak dakon tapmimgo unun pidanbisi.
Tap pakbi madepsi tamalikgan unun dakon tapmim yapmandak, ae ilenikon tidon unun dakon tapmim yo kisi yapmandak.
⁵ Gak dakon gen tebango unun toktogisi tokdan.
Yawe, gak dakon yut dagok dagogi mini telagisi tokdisak.

94

Piŋkop da amin yokwi morap pabiŋ yopmanjek amin kilegi morap paŋpulugokdisak

¹ Yawe, gak Piŋkop, gak da yokwi pakpak amin yokwi aŋ dakon kobogi yomisak.

Do abisok butjapgo yoliŋaki tilimgo koni.

² Miktin daman dakon gen kokwin amin madep pidoki.

Abisok abiŋek iyi do nandaba wigisak amin dakon aŋpak yokwini do kobogi yokwisi yobi.

³ Yawe, bisap nian da amin yokwi da aŋpakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyi do nandaba wigakwa aŋpak yokwini aŋ unun do pibit tidok aŋ.

⁵ Yawe, miŋat amin kabi gaga do manjigil, amin da pabiŋ yopmanjek jigi madepsi yomaŋ.

⁶ Unun da sakwabat gat, ae miŋat monjiyo meni datni yopmaŋ kimakgwit gat, ae amin kokup ŋwakŋwarikon da apgwit da miktinninon ekwan, unun dapba kimokgoŋ.

⁷ Aŋek yaŋ yoŋ, “Yawe da nin dima nindasak.

Israel amin dakon Piŋkop yo nin da amaŋ unun do nandaba kik dima asak.”

⁸ Nandak nandakji mini amin, mirak yopmanjek butji pisoni!

Ji ŋugigisi. Ni bisapmon nandaŋ kokwin tagisi amin dagoni?

⁹ Piŋkop da miraknin wasagit, do aripmi dima nandisak, ma?

Ae dabilnin wasagit, do iyi aripmi dima siŋtosak, ma?

¹⁰ Miŋat amin kabi egi aŋ aŋ kwan kobogi yokwi yomisak, do ji do kobogi yokwi aripmi dima damjak, ma?

Unun miŋat amin morap kisi dakon yoyiŋdetni.

Unun nandak nandakni mini, ma?

¹¹ Yawe da miŋat amin morap kisi dakon nandak nandak kili nandaŋ mudagit.

Unun nandisak, yo morap ak do nandaŋ, unun bami tagisi dima noman tokdaŋ.

¹² Yawe, gak da amin kinda aŋmilip akdo tepmi imiŋek nawa gengo iyiŋ dekgi kaŋ, unun amin kisik kisik tagi asak.

¹³ Jigi bisapmon gak da yik yawot imisal. Yaŋgin egakwan amin yokwi kimagek miktin kagagwan pikwan.

¹⁴ Nido, Yawe da miŋat amini aripmi dima yopmaŋ detjak.

Asisi, miŋat amin kabi iyi do manjigit unun manji aripmi dima yomjak.

¹⁵ Ae don aŋpak kilegikon da gen kokwin akdaŋ.

Aŋakwa amin kilegi da unun yoldaŋ.

¹⁶ Namin da nak aŋpuluganeŋ amin yokwi pabiŋ yopjak?

Namin da nak aŋpuluganeŋ amin gulusuŋ aŋ unun pabiŋ yopjak?

¹⁷ Yawe da nak dima aŋpulugagit tam, bisap dubak dima kimakbi tamokon pakgin.

¹⁸ Nak yaŋ nandagin, “Kandapno sagalegi, do kili unun maŋ nitdisak.”

Mani dima. Yawe, nak do but dasi galak taŋ namiŋek abidaŋaki dima magin.

¹⁹ Butjik nandagin bisapmon, butno aŋteban aŋek aŋpulugaŋbi kisik kisik agin.

²⁰ Gak kila amin yokwi gat pi dima aŋ.

Unun amin da miŋat aminyo aŋpak yokwi tagi ani do gen teban yopmanjaŋ.

²¹ Unun muwugek amin kilegi paŋupbal ak do gen yaŋ paŋteban aŋ.

Ae gulusuŋ dima aŋ amin dapba kimotni do gen yaŋ yomaŋ.

²² Mani, Yawe dam madepno aripmi dima tuwili egisak.

Piŋkopno da tagisi aŋkutnosok.

²³ Unun aŋpak yokwi awit dakon kobogi yomdisak.

Yokwini unun nandaŋ yomisak, do dapban kimotdaŋ.

Asi, Yawe Piŋkopnin da obisi paŋtasik akdisak.

95

Piŋkop anġisik kap

- ¹ Apba kisik kisik kap Yawe do yono!
Piŋkop tip madepnin yokwikon baŋ
pulugaŋ nipgut uŋun do nandaŋek
yaŋ tidaŋek kisik kisik kap yono.
- ² Uŋun da kapmatjok kiŋek ya yaŋ iyineŋ.
Anek kisik kisik kap yaŋek mani
anġisino.
- ³ Nido Yawe uŋun Piŋkop tapmimi tonŋi
egisak.
Uŋun Kila Amin Madep tapmimi tonŋi
egek amin da piŋkopnin yaŋ yon yon
morap yapmaŋ mudosok.
- ⁴ Miktim galegi ae kabap miktim kisi uŋun
iyi dakon.
- ⁵ Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit, do kisi
bamot iyi dakon gin.
- ⁶ Ji apba ŋwakbeŋ anek gawak imno.
Yawe uŋun da nin wasaŋ nipgut.
- ⁷ Uŋun Piŋkopnin egisak.
Nin sipsip kabini, do nin dakon kila
anek japnin nimisak.
Abisok geni nandaŋ imni.
- ⁸ Yawe da yaŋ yosok, “Kalip babakji da
miktim kibiri timon, Meriba ae Masa
miktimon, but teban awit.
Ji yaŋ dima ani.
- ⁹ Yo agim uŋun pindakgwiŋ, mani nak
anġewal do pi madepsi awit.
- ¹⁰ Nak bilak 40 uŋun amin do butjap nan-
daŋ yomgum.
Anek yaŋ yagim, ‘Butdasi nak dima
nolgaŋ.
Nak dakon gen dima guramikgaŋ.’
- ¹¹ Yaŋdo, nak japtanek yaŋ yoyigim, ‘Asi
dayisat, ji nak dakon yik yawot
kokupgwan dimasi pigini.’”

96

Piŋkop da miŋat amin kabinikon anpak tagisi asak

- ¹ Yawe do kap kalugi kinda yaŋ imni.
Miktimi miktimi amin ekwaŋ, ji Yawe
do kap yaŋ imni.
- ² Yawe do kap yaŋ iminek mani anġisini.

Gildari gildari amin yokwikon baŋ
timik timik asak uŋun dakon geni
yaŋ tenŋenoni.

- ³ Amin kisisi miktimi miktimi ekwaŋ tilimni
gat ae yo masi masimisi asak uŋun
do yaŋ tenŋenon yomni.
- ⁴ Yawe uŋun wagil tagisisi, do anġisin
kimorisi.
Uŋun kokup kidat morap yapmandak,
do si pasal imimisi.
- ⁵ Miktim diwari dakon piŋkopni uŋun
kokup kidat dakon wupmi gin.
Mani Yawe da kundu wasagit.
- ⁶ Yawe uŋun kila amin madep egek man
madepni taŋ imisak.
Tapmimni madep gat ae yo morapni
kildani tagisi telagi yutnikon taŋ
imaŋ.
- ⁷ Miŋat amin kabi morap, yaŋ simil anek
Yawe dakon tilimni gat ae tapmim
madepni gat do yoni.
- ⁸ Yaŋ simil anek tilim madepni do nandaŋek
Yawe anġisini.
Paretji timigek Telagi Yut Madepni da
nagalgwan pigini.
- ⁹ Uŋun telagisi ae tilimni ŋwakŋwarisi, do
Yawe gawak imni.
Amin miktimi miktimi ekwaŋ, ji
nimnimigek pasal imni.
- ¹⁰ Miktimi miktimi egi aneŋ kwan uŋun
dakon amin yaŋ yoyini, “Yawe uŋun
kila amin madep egisak.
Uŋun da miktim daman anteŋaban aban
wayiŋ dima asak.
Yawe da don gen kokwin pi kilegisi
anek amin dakon anpak kokwin
akdisak.”
- ¹¹ Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anġil.
Tap idap, gak wayiŋ madepsi anek
kisik kisik abi.
Ae yo morap tap kagagwan ton, jiyo
kisi kisik kisik ani.
- ¹² Jap pi gat ae yo morap unjungan ton, ji
kisik kisik ani.
Uŋun bisapmon kindap morap koron
ton uŋun kisik kisik kap yokdaŋ.
- ¹³ Yawe da buron kisik kisik akdaŋ, nido
Yawe abin gen kokwin anek miktim

daman kisi dakon minjat aminyo
dakon anpak kokwin an yomdisak.
Anpak kilegikon da, ae gen bamikon
da, miktimon minjat amin morapyo
gen kokwin anyomdisak.

97

Pinjkop unjun kila amin madep mibiltogi

- 1 Yawe unjun kila amin madep egisak.
Miktim gak kisik kisik aki.
Miktim tim tap binap ton ji but galak
nandani.
- 2 Gikwem gat ae pilin gat da angwasamal.
Anpak kilegikon da amin kila asak.
- 3 Kindap da mibil tan iminek uwalni
angwasinek ekwan unjun sonban
pasilgan.
- 4 Unjun da malni yopban miktim tentenjosok.
Miktim da kanek nimnimikdak.
- 5 Yawe apban kanek kabap da pakbi dagon.
Unjun miktim morap kisi dakon Amin
Tagi egisak.
- 6 Kundu da anpakni kilegi do yan tentenjak
anakwan minjat amin morapyo da
tilimni kon.
- 7 Amin kokup kidat gawak yominek
pankisan unjun mayak tok pan.
Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.
- 8 Saion kokup pap amin gat, ae Juda
miktimon kokup pap tan anan kwan
unjun dakon amin gat da unjun nan-
danek, gen kokwin tagisi asal unjun
do but galak nandanek kisik kisik an.
- 9 Nido Yawe gak Pinjkop Wikwisi egek
miktim morap kisi kila asal.
Gak pinjkop njaknjari morap kisi yap-
manek mango wukwisi toso.
- 10 Ji Yawe but dasi galak tan iman amin,
ji anpak yokwi do nandaba inanis
asak.
Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi an
amin da kisiron ban timigek kilani
asak.
- 11 Pinjkop da amin kilegi tentenan yoban
kisik kisik pan.
- 12 Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik animinek
mani telagi do nandanek ya yan
iyini.

98

Pinjkop unjun amin morap dakon kila amin madepni

- 1 Yawe da yo masi masimisi agit, do kap
kalugi kinda yan imno.
Tapmimni madepsi ae anpakni telagi,
do emaron teban tagit.
- 2 Yawe emaron teban tagit unjun dakon yan
tentenjak agit.
Anpakni kilegi yoliban miktimi
miktimi amin kisi da kawit.
- 3 Israel amin do but dasi galak tanek dima
yopman det do yan teban tok agit
unjun do sigin nandisak.
Pinjkopnin da emaron teban tanek nin
yokwikon ban pulugan nipgut, unjun
miktimi miktimi amin ekwan unjun
da kili kawit.
- 4 Miktim amin morap, ji yan tidanek Yawe
anjisini.
Kisik kisik kap yanek anjisi.
- 5 Gita tidanek kap yanek Yawe anjisi.
- 6 Kwen gat ae kasisin gat pisonjek yan
tidanek kisik kisik anek Yawe
anjisini.
Unjun Kila Amin Madep egisak.
- 7 Tap gat yo morap tapgwan ton, ji yan
tidoni.
Miktim gat amin miktimon ekwan, jiyo
kisi yan tidoni.
- 8 Pakbi madep ji kisit tidoni.
Kabap ji kisik kisik anek kap yoni.
- 9 Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik anek kap
yoni, nido Yawe miktim amin morap
gen kokwin an yom do abisak.
Gen kokwin kilegisi akdisak.

99

Pinjkop unjun kila amin madep mibiltogi

- 1 Yawe unjun kila amin madep egisak.
Miktimi miktimi amin ji pasal
nimnimikyo ani.
Kila amin madep tamonikon yigakwan
anjelo madep serabim da teri teri
akgan.
Anakwa miktim wudip asak.
- 2 Saion kokup papmon unjudon Yawe
tapmim madepni tan imisak.

- Ae unun da minat amin morap kisi dakon man yapmanek mani da wikwisi asak.
- ³ Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unun do yan ankisin kimotnisi.
Gak telagisi.
- ⁴ Kila amin madep tapmimi ton gak anpak kilegisi unun do galagisi nandisal.
Gak da Israel amin nin do anpak tagisi gat ae anpak kilegi gat nibi yolgaman.
Gak da Israel miktimon gen kokwin kilegi gat ae anpak kilegi gat asal.
- ⁵ Ji Yawe Pinkopnin ankisini.
Unun telagi egisak, do burikon kinjek gawak imni.
- ⁶ Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin egipgumal.
Ae Samuel yo kisi mani yanek gawak imgwit amin kabikon nani kinda.
Unun da Yawe do bisit aba bisitni nandan yomgut.
- ⁷ Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unudon egek gen teban yomgut.
Yoban gen teban morap Pinkop da yomgut unun guramikgwit.
- ⁸ Yawe Pinkopnin, gak da minat aminyogo dakon bisitni nandan yomgul.
Gak da diwarini wiririk yomgul, mani gulusunni dakon kobogi do jigi yomgul.
- ⁹ Yawe Pinkopnin unun telagi, do mani awigek iyi da telagi kabapmon gawak imnen.

100

Pinkop ya yan iyik dakon kap.

- ¹ Amin miktimi miktimi ekwan ji kisik kisik anek yan tidanek Yawe ankisini.
- ² Ji but galagon da Yawe gawak imni.
Kisik kisik kap yanek unun da kapmatjok kini.
- ³ Yawe unun Pinkop yansi nandan imni.
Unun da iyi nin wasan nipgut.
Nin unun dakon gin.
Nin unun dakon minat amin kabini, nin sipsip kabini iyi pawilakwan ekwaman.

- ⁴ Telagi yut madep da nagalgwan pigeke ya yan iyinek ankisinej.
Nin ya yan iyinek mani yan anenotnenj.
- ⁵ Nido Yawe unun tagisi.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tan yomisak.
Babikon da babikon geni anteban anek amin kabini panpulugan anan kikdisak teban.

101

Kila amin madep dakon yan teban tok

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak amin do but dasi galak tan yomisak, ae amin dakon anpak kokwin kilegisi asal unun do kap yokenj.
Nak gak ankisik do kap yokenj.
- ² Nak anpak kilegi ban gin yolgenj.
Yawe, ni bisapmon gak abin nak anpulugoki?
Nak naga da yutnon anpak kilegi ban gin abenj.
- ³ Nak yo inani kinda dimasi kokenj.
Pinkop manji iman amin dakon anpak do dima galak tosot.
Nak unun gat kalonji dima agipnenj.
- ⁴ Nak butnokon da yokwi di dima abenj.
Ae anpak dima agagi do nandak nandak dima abenj.
- ⁵ Nak da amin do yanba yokwi tok an amin obisi panupbal akdisat.
Iyi do nandaba wigisak amin gat dima egipnenj.
- ⁶ Nak amin Pinkop yolgan unun ban galak tan yobenj, ae unun gat gin nak da yutnon tagi egipnenj.
Amin toktogisi anpak kilegi an, unun amin dagin oman amino egipni.
- ⁷ Jamba but amin nak da yutnon dima egipni, ae top yon amin nak gat dima egipnenj.
- ⁸ Gildari gildari amin yokwi miktinninon ekwan unun panupbal ak do pi abenj.
Nak da amin anpak yokwi an amin wiririgapbo Yawe da kokup papmon sanbenek dima egipni.

102

Amin kinda da jigi panek bisit asak

Amin kinda jigi panek tapmimni minisi anakwan Yawe da anpulugosak do bisit agit.

¹ Yawe, bisitno nandaki. Nak gak da anpulugoki do yan tidosot.

Nak dakon kunamno nandan nabi.

² Jigi madepsi paken bisapmon dima ganden yan do dima pasilgi.

Bisitno nandaki.

Gak do yan tidoken bisapmon tepmisi nandanek nak anpulugoki.

³ Egip egipno unun mukwa da yan bisap pisipmisok tanek pasilgan unun yombem.

Kindap madep da sosok unun da tilak giptimno tepmisi sosok.

⁴ Amin da jon kibidanbi bamon unuden nak yokwisi egisat.

Do jap nok do dima galak tosot.

⁵ Nak iyon iyon yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari ginsi.

⁶ Nak singin da yan miktin kibiri timon yokwisi egisat.

Ae kalbi dakon minam da kokup amin da antasik abi do amin da aripmi dima egipmi timon ekwan unun da arip egisat.

⁷ Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si sintan egisak.

Bupmisi, nak minam kinda da yut kwenon yikdak unun da tilak nak naga gin egisat.

⁸ Gildat kinda kalon uwal da nak gen yokwi nayan.

Tasik token do yanek yansul an naman.

⁹⁻¹⁰ Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abilak bangin nosot, ae dabil pakbino kapmon manba pakbi gat kisi nosot.

Nak sibat sibat ban yan abidan mabi timi kindakon kigim.

¹¹ Pilindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.

Nak jon da kibidon unun yombem.

¹² Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.

Mango unun wukwisi, do minat aminyo don altokdan unun da gak nandan gamdan.

¹³ Abisok abin Saion kokup pap do bupmi nandan iminek anpulugoki.

Bupmi nandan ibi dakon bisap kili noman tak.

Abisok bupmi bisap.

¹⁴ Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak tan yoman.

Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kimbaban pindagek unun da but yokwi yomisak.

¹⁵⁻¹⁶ Pin kop da Saion kokup pap aeni wasanek tilimni minat amin kabikon yolikdisak.

Anakwan minat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktin dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdan.

¹⁷ Unun giptim dakon yo do wadan amin unun dakon bisitni nandan yomdisak.

Bisit aba sanbenek manji dima yomdisak.

¹⁸ Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandanek mani awigini.

¹⁹ Gen unun yan mandanen, "Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek sintanban pigit.

Unun Kwen Kokup egek sintanban miktimon pigit.

²⁰ Anek dam tebanon amin jigi panek kuanam tagakwa nandagit.

Ae dapba kimotni do yanbi amin unun pulugan yopban kiwit."

²¹ Yan agit do Saion minat aminyo da Yawe dakon man yan tenjeroni.

Jerusalem minat aminyo da ankisini.

²² Unun bisapmon minat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yan akdan.

²³ Nak tagan amin madep egapbo Yawe da tapmimno anupbal anek bisapno anpisip agit.

²⁴ Do nak yan iyigim, "Pin kopno, toktok teban egisal.

Nak amin pelan dima at, do egip egipno abisok dima gwayeki.

- 25 On miſtim dakon teban tokni kalipsigwan kili yipgul da tosok. Ae kundukon yo morap ton unun gak dakon kisit kilda.
- 26 Kundu gat miſtim gat tasik tokdamal. Imal giranſi da pudan kwan, unun da tilak yokwi tokdamal. Amin da imal kulabik an, unun da tilagon gak da kulabik anaki sanbenek dima tokdamal. Mani gak toktok teban egipdisal.
- 27 Gak kulabik dima anek yan gin egipgul da egisal. Gak dagok dagogi mini egi wigikdisal.
- 28 Oman amingo nin dakon minat monjiyo gak da buron egipdan. Ae unun dakon diwatni panpuluganaki gak gat tagisi egipdan.”

103

Pinſkop da nin do but dasi galak tan nimisak

Dewit dakon kap kind.

- 1 Yawe anſisiken. Nak butno nan yan iyisat, gak gwinimbil mani telagi anſisiki.
- 2 Yawe anſisiken. Nak do yo morap tagisi asak unun do dima inſtoken.
- 3 Unun da diwarino kisisi wiririk namisak. Ae sotno kisisi panmilip aban kilek tosot.
- 4 Yawe da yokwikon ban puluganban dima kimokdot. Ae but dasi galak tan naminek bupmi nandan namisak.
- 5 Yo tagisi do galak tosot unun aripnokonsi namisak. Yan anakwan nak aeno amin kalugi daganek sinſin da yan tapmimi ton agisat.
- 6 Amin da pabin yopmanakwa yokwi ekwan amin Yawe da anpakni kilegikon da gen kokwin tagisi an yomisak.
- 7 Kalipsigwan yo morap ak do nandagit unun Moses nan iyigit. Ae pi tapmimi ton agit unun Israel amin do yoliban pindakgwit.
- 8 Yawekon bupmi ae nandan yawotyo tosok.

Unun butjap tepmi dima nandisak, ae amin do but dasi madepsi galak tan yomisak.

- 9 Bisapmi bisapmi yokwi aman do gen dima yan nimisak. Ae butjapni bisap dagok dagogi mini dima tan anan kisak.
- 10 Diwarinin dakon kobogi yokwisi timiri mani dima nimisak. Nin yokwi morapmisi aman unun dakon kobogi do yo jigisi timiri mani dima nimisak.
- 11 Nido amin iyi do pasal iman amin unun but dasi galak tan yomisak. Butdasi galak tan yomyomni unun pidanbisi, miſtim yapmanek kwensi ason kundu tosok unun dakon tilak.
- 12 Gildat wisagon da si pigisak tet unun dubagisi. Unun da tilak Pinſkop da diwarinin wiririkban dubagisikon ton.
- 13 Dat da minat monjiyoni do bupmi nandan yoman unun da tilak Yawe da amin iyi do pasal iman amin do yansi nandan yomisak.
- 14 Nido tapmimnin madep dima, nin miſtim gin yan nandan nimisak.
- 15 Amin nin jon yombem egip egipnin piſipmisok. Nin jon dakon jareni yombem da bisap piſipmisok egek kibidoman.
- 16 Mirim da jareni panwayin aba manakwa amin da jareni sanbenek dima pindakgan.
- 17 Mani Yawe da toktok teban minat aminyo pasal iminek ekwan unun do but dasi galak tan yomisak. Ae babak don altoni unun do anpak kilegisi an yomdisak.
- 18 Yawe da sanbek sanbek agit unun yolek geni guramikgan amin do yo tagisi an yomdisak.
- 19 Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.
- 20 Anelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyanſi yopmanek guramik kimokgon kabi, ji Yawe anſisini.

²¹ Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani an, ji Yawe ankisini.

²² Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan tan anan kwan, ji Yawe ankisini.
Nak Yawe ankisikenj.

104

Pinkop yo morap wasagit, do mani awigino

¹ Nak Yawe ankisikenj.

Yawe Pinkopno, gak wukwisi.

Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo tonj.

² Amin da imal ban giptimni wamangan unudenj, gak gaga nan tenjenj nan wamanjal.

Amin da imal yut ilikba pikwan unudenj, gak da kundu gat ae gik morap gat yopmanjal.

³ Anek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.

Gikwem da os da amin ilik pawilgan tamo timgo daganakwan mirim da gak anan kisak.

⁴ Gak da mirim yabekbi unun da gengo anan kisak.

Ae gak da abi mal da oman amingo dagonj.

⁵ Gak da miktin on yipgul da tamonikon wagil tebai tosok,
ae aripmi dima duwalik kisak.

⁶ Gak da tap idap yipbi imal da yan miktin wutjigit.

Anaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.

⁷ Mani don tap idap tebai iynbi duwalik kigit.

Tap idap gak da tebai yanbi nandanek timtim yanek kigit.

⁸ Tap idap kabap morap yipman degek miktin kuldugi timon pigigit.

Gak da tap idap unudon tosok do yagil da abisok unudon tosok.

⁹ Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak unun dima iratjak.

Tap idap miktin morap aeni dima wutjisak.

¹⁰ Kabap da galegikon miktingwan pakbi dabil panoman anaki pakbi pagek kuldugi timon pukwanj.

¹¹ Jon bit kilapyo pakbi unun ban nonj, ae jon donki kisi unun pakbi nonj, anek tekni panyawot anj.

¹² Pakbi ilejon kindap tonj, minam unudon yutni anek kindap kilijon yigek gen yonj.

¹³ Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon monj.

Pi asal dakon bami da on miktimon tugosok.

¹⁴ Gak da bulmakau da noni do jon yopbi kwonj.

Ae yo mibili mibili abi kwanakwa nin jap unudon pamanj.

¹⁵ Nin wain nok do wain sop pamanj, anek but galaksi nandanaj.

Ae tomno dabilnin sono gulgwa ani yan do olip dakon nelagi pamanj.

Ae jap da giptimnin panjeban ani do pigaga jap pamanj.

¹⁶ Sikak manakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikganj.

Yawe dakon sida kindap unun kalipsigwan iyi kwaokgit.

¹⁷ Unun sida kindapmon minam da yutni anj.

Ae bilak minam unun kwat kwenon yutni unudon anj.

¹⁸ Jon meme kabap madepsikon akwanj.

Anakwa misan kabap dakon tip madep da panyongam anakwa ekwanj.

¹⁹ Gak da kanek wasagil da unun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.

Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak unun gildat da iyi nandisak.

²⁰ Gak da pilin tuk abi noman tanakwan koron jon bit kilapyo akwanj.

²¹ Laion kilap wisinek madepsi yan tidon.
Pinkop gak da kilap wisan unun yomisal.

²² Gildat wisak bisapmon tamonigwan si panji pokgonj.

²³ Anakwa amin pidan kin pini anakwa wigi gildat pigisak.

²⁴ Yawe, gak da yo morapmi wasagil.

- Gak nandan kokwin anek yo morap unun wasagil.
 Gak da yo morap wayin anek ekwan wasagil unun on miktimon tujanbisi.
- 25 Tap idap unun madepsi.
 Tap kilap madep ae monin monin morapmisi gat ae yo diwari gat kisi unungwan ekwan.
 Nin da aripmi dima manjitnen.
- 26 Tap kwenon tap wakga kin ap anakwa tap kilap madepsi wasagil unun tap pidanek kisik kisik anek wigi mok an.
- 27 Unun kisisi jap do an bisapmon gak da upmokgi do jomjom an.
- 28 Gak da jap yominaki non.
 Gak da upmagaki buri tugon.
- 29 Mani manji yominaki si pasolgon.
 Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktim dagon.
- 30 Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi abidon.
 Yo morap panjaluk anaki miktimon kalugisi ton.
- 31 Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini tan anan kisak dosi nandisat.
 Anakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.
- 32 Unun miktimon sintanban miktim wudip asak.
 Kisitni kabapmon yopban mukwa pidon.
- 33 Nak si egipben bisapmon Yawe do kap yoken.
 Nak miktimon egi anan kikedisat unun da aripmon Pinkopno sigin yan ankisiken.
- 34 Nak Yawe do kisik kisik asat.
 Do unun da nandak nandakno do galak tosak dosi nandisat.
- 35 Yawe, yokwi an minjat aminyo panupbal aki.
 Nak amin yokwi wagil pasilni do nandisat.
 Nak Yawe ankisiken.
 Yawe ankisini!

105

Pinkop gat minjat amin kabiyoni gat dakon kap

- 1 Yawe bisit iyinek ya yan iyino.
 Pi madep madep agit unun dakon geni yoyino miktimi miktimi amin da nandani.
- 2 Kap yanek mani ankisinek wasok tapmimi tonji morapmi agit unun do yan tenjenono.
- 3 Mani telagi ankisinej.
 Amin morap Yawe gawak im do unun da kapmatjok kwan unun kisik kisik madep ani.
- 4 Bisapmi bisapmi Yawe da kapmatjok kinjek panpuluganek tapmim nimjak do sigin iyinenj.
- 5-6 Ji Yawe dakon oman amini Abraham dakon babini kabi, ji Jekop da kabikon nani, Yawe da iyi do manjikbi kabi, Yawe da pi tapmimi ton ae yo masi masimi agit unun do aesi nandani.
 Ae amin yokwi do kobogi yokwi yomgut unun do nandani.
- 7 Yawe unun Pinkopnin.
 Unun da miktimi miktimi minjat amin morap kilani asak.
- 8 Yawe da sanbek sanbekni nin gat toktogisi agit.
 Dagok dagogi mini sanbek sanbekni do nandan egisak.
- 9 Yawe da Abraham gat sanbek sanbek unun agit.
 Unun sanbek sanbek agit unun dima kirinjit do Aisak nan yan teban tok an imgut.
- 10 Ae Jekop, Israel amin dakon babi, sanbek sanbek unun toktogisi tosak do Yawe da iyigit.
- 11 Unun da yan yagit, "Nak da Kenan miktim gak do gabenj.
 Miktim unun babigoni do tosak."
- 12 Kalip Israel amin kalonisosok, ae apbi amin yombem da egipgwit.
 Asi, Kenan miktimon egipgwit, mani iyi dakon miktim unun mini.
- 13 Unun amin njaknwari da miktimon agi agi awit.
- 14 Mani, Yawe da yum pindagakwan amin di da dima pabin yopgwit.

- Panpuluganek kila amin madep yokwi anyom do nandawit unun tebai yoyigit.
- 15 Kila amin madep unun yan yoyigit, "Minat aminyo unun nak dakon pi ani do manjigim, do anpak yokwi dima anyomni. Nak dakon kombi amino do yokwi dima anyomni."
- 16 Yawe da aban Kenan miktimon jap do madepsi awit. Anek japni panpasil agit.
- 17 Mani Josep yabekban unun da mibil tanek unun da kalip panki Isip miktimon egipgut. Peni padik padikyo da monen timit do nandanek amin dakon oman monjini egipjak do amin do yomgwit.
- 18 Ain nap ban kandapnikon panteban aba kandapmi pilin tagit. Ae ain gironjikbi madep kinda tegikon anteban awit.
- 19 Yan egakwan wigi yo unun altoni do kalip yankwok agit unun bami noman tagit. Yawe dakon gen da Josep dakon gen unun bamisi yan yoligit.
- 20 Kili Isip amin dakon kila amin madep da amin kinda yabekban kin Josep dam tebanon nan pulugagit. Amin Nwaknwari Kabi dakon kila amin unun da Josep pulugan yipban kigit.
- 21 Anek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep imgut.
- 22 Kila amin madep dakon yo morapni kila an unun dakon mibiltok amin morapni kila agit. Ae kila amin madep nandak nandak iman amin kabi unun yoyindetjak dakon tapmim kisi tan imgut.
- 23 Don Jokop panki Isip egipgut.
- 24 Ae don Yawe da minat amin kabini panpuluganban gwakni morapmi awit. Ae panpuluganban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.
- 25 Yawe da Isip amin dakon butni pantobilban minat amin kabini do uwal an yomgwit. Anek Yawe dakon oman amini do yokwi an yom do kosit wusik awit.
- 26 Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjinek yabekban Isip kigimal.
- 27 Kin altanek Yawe dakon wasok tapmimi ton Isip miktimon agimal.
- 28 Yawe da pilin tuk yipban pilin tuk da miktim wutjigit, mani Isip da geni abin yipgwit.
- 29 Pakbi kulabik aban yawi daganek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.
- 30 Mengak morapmisi iren tanek miktimni kisi tugawit, ae kila amin madep iyi dakon yut tamoyo kisi tugawit.
- 31 Yawe da yankwan bigal gat ae gugim gugim kisi morapmisi iren tanek Isip miktim kisi tugawit.
- 32 Ae sikak kulabik anek ais gat ae mal gat ban yopban piwit.
- 33 Wain napni gat ae pik kindapni gat panupbal anek kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.
- 34 Gen yankwan pilak pilak noman tawit. Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima manjiri.
- 35 Pilak pilak da yo tami ton morap nawit. Anek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi nawit.
- 36 Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji mibiltogi Pin kop da dapban kimak kimak awit.
- 37 Mani don, Israel amin timik pankinakwan Isip yipman dekgwit. Silva ae gol kisi timigek kiwit. Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima agit.
- 38 Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kin mudanakwa but galak nandawit.
- 39 Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tanek unun da minat amini panyongam agit.

- Ae kalbi kindap madep kinda yipban
unjun da tenjen yomgut.
- ⁴⁰ Jap do iyinba minam yopban apba nawit.
Ae Kwen Kokup dakon bret yoban
nanek tugawit.
- ⁴¹ Tip madep kinda witdal kinakwan pakbi
kinda tagal kinjek miktin kibiri timon
pakbi madep kinda pak kigit.
- ⁴² Yo morap yan agit, nido kalip Abraham
oman amini do yan teban tok agit
unjun do sigin nandagit.
- ⁴³ Do anek minat amini timik panjigit.
Anakwan minat amin kabi iyi do kili
manjigit unjun kap yanek kisik kisik
anek kiwit.
- ⁴⁴ Kinakwa Amin Nwakwari Kabi dakon
miktin unjun do yomgut.
Ae yum pindagakwan unjun dakon pi
timikgwit.
- ⁴⁵ Israel amin da gen morapni gat ae gen
teban morapni guramik kimotni do
yan agit.
Yawe dakon man awigini!

106

Pinjop da minat amin kabini do anpak tagisi asak

- ¹ Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unjun tagisisi, do ya yan
iyinenji.
Dagok dagogi mini nin do but dasi
galak tan nimisak.
- ² Yo madep agit do namin da unjun dakon
geni tagi yan tenjenosak?
Ae anpak tagisi morap agit unjun
da aripmon namin da mani tagi
awigisak?
- ³ Amin do gen kokwin kilegisi an yominek
bisapmi bisapmi anpak kilegisi an
amin unjun kisik kisik tagi ani.
- ⁴ Yawe, minat amin kabigo panpuluganek
yokwikon ban timikgi bisapmon,
nakyo kisi abidoki.
- ⁵ Nak minat amin kabigo pindagapbo tagisi
yigek yo tagisi timitni do nandisat.
Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa
nak unjun do kisik kisik aben.

- Anek nin gak dakon amin kabigo ek-
waman do mango anjisinin dosi
nandisat.
- ⁶ Kalip babiknin da awit, unuden nin yokwi
agiman.
Nin anpak yokwi mibili mibili agiman.
- ⁷ Isip miktinon babiknin gak da wasok
tapmimi ton agil unjun do pakyanji
dima nandawit.
Gak da bisap morapmi anpak tagisi an
yomgul, mani unjun do si intawit.
Anek Tap Gamikon kin altawit
bisapmon gak kwen wigik an gamg-
wit.
- ⁸ Mani Yawe da tapmim madepni yolik do
nandagit, ae man bini dima mosak
do yokwikon ban timigakwan dima
yokwi tawit.
- ⁹ Tap Gami tebai iyinban miktin kibiri tim
dagagit, do amin da miktin kibiri
timon kwan unjun da tilak minat
aminyo mibiltan yominek tap idap
pudane panpan kigit.
- ¹⁰ Amin uwal an yomgwit amin da kisiron
ban timigakwan dima panupbal awit.
- ¹¹ Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mu-
dawit, kinda dima egipgut.
- ¹² Yawe da yan anakwan minat aminyoni
da yan teban tok morap an yomgut
unjun do nandan gadawit.
Anek kap yanek anjisiwit.
- ¹³ Mani Yawe da yo agit unjun do tepmisi
intawit.
Anek mibiltok Pinjop da si yoyinakwan
yo ak do dima nandawit.
Iyi da nandak nandagon da yo awit.
- ¹⁴ Miktin kibirikon egek burikon da jap
dogin madepsi nandane Pinjop
anjilikgwit.
- ¹⁵ Pinjop yo nido iyiwit unjun yomgut, mani
sot madep kinda kisi yipban sot awit.
- ¹⁶ Miktin kibiri timon egek di da Moses
gat Aron Yawe dakon mukwa sogok
amini telagi gat do nandaba yokwi
tok an yomgwit.
Anek Pinjop da nin do tapmim yangin
nimisak tam tagi yan nandawit.

- 17 Anakwa miktimon gapma madep kinda pisan pigakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanakwan pasilgwit.
- 18 Anakwa kindap da pinjek unun amin bamot yolgwit amin sonban mini awit.
- 19 Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasanek unun Pinkopnin yan yanek gawak imgwit.
- 20 Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.
Unun anpak anek Pinkopni tilimi tonji abin yipgwit.
- 21 Pinkop da Isip miktimon pi tapmimi tonji anek Isip da kisiron ban timikgit, mani Israel amin da si intan imgwit.
- 22 Pinkop da wasok tapmimi ton Isip miktimon agit, ae yo nwaknwari Tap Gamikon aban minat aminyo madepsi wiripdakgwit.
- 23 Pinkop da minat amini dapban kimotni do yagit.
Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Pinkop da dabilon agek Israel amin panpuluganek Pinkop dakon butjap dakon kosit sopmanakwan Pinkop da dima panupbal agit.
- 24 Unun Pinkop da panpulugosak do yan teban tok agit unun do dima nandan gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.
- 25 Imal yut kabenigwan egi egi anek Yawe do yanba yokwi tok anek geni dima guramikgwit.
- 26 Yan awit, do Pinkop da gen tebaisi yominek miktim kibiri timon kimotni do yagit.
- 27 Anek babikni yolban panji Amin Nwaknwari Kabi da binapmon egek miktim nwaknwarikan egipni do yagit.
- 28 Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak iminek kokup kidat egip egipmi mini unun do paret abi unun nawit.
- 29 Anpak unun aba Yawe butjap nandanek sot madep yokwisi kinda yomgut.
- 30 Mani Pinias da pidan agek binap amini egi yominakwan sot madep unun pasilgit.
- 31 Pinias da yo unun agit unun do anpak kilegisi kinda asak yan nandan imgwit da wun abisok ekwamanon kisi yan gin nandan.
- 32 Israel amin Meriba paktikon yokwi aba Pinkop butjap nandan yomgut, do unun anpakni do anek Moses jigi madep pagit.
- 33 Moses buri yokwi tanban dima yogogi gen yagit.
- 34 Yawe da yoyigit unuden, Amin Nwaknwari Kabi dima dapba kimakgwit.
- 35 Israel amin Pinkop dima nandan iman kabikon minat eyo anek unun dakon anpak yokwini yolek awit.
- 36 Yan anek kokup kidatni gawak yominek anpak yokwisi anek egipgwit.
- 37 Unun da monji gwayoni dapman kokup kidat do paret awit.
- 38 Iyi dakon monji gwayoni ban dapgwit.
Monji gwayoni gulusun dima awit, mani dapman paretni do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.
Anakwa yawini da miktim anupbal aban Pinkop da dabilon inani agit.
- 39 Anpak unun anek iyi ban panupbal aba Pinkop da dabilon inani awit, anek minat kinda da eni yipmanek yumabi asak unun da tilak Pinkop manji imgwit.
- 40 Yan awit do Yawe minat amin kabini do japmi nandanek nandaban inanisi agit.
- 41 Ae yopman degek yum pindagakwan Amin Nwaknwari Kabi da kisiron kiwit.
Anakwan uwalni dakon pinbi egek geni guramikgwit.
- 42 Uwal da jigi morapmi yominakwa unun dakon tapmim da yongamgan egipgwit.
- 43 Bisap morapmi Yawe da minat amini panpulugagit, mani iyi dakon

galaktok yolek kwen wigik anek yokwi morapmisi awit, do yokwisi egipgwit.

44 Mani bisit awit bisapmon bisitni nandan yomgut.

Anek yokwisi egipgwit do bupmi nandan yomgut.

45 Bupmisi nandan yominek sanbek sanbek agit unun do ae nandagit.

Ae amin kabini do but dasi galak tan yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.

46 Anek uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri panjobilban Israel amin do bupmi nandawit.

47 Yawe Pinjopnin, yokwikon ban timikgi. Nin Amin Nwaknwari Kabi da bi-napmon ekwaman, mani aego panmuwugek miktinninon panji nipbi.

Yan anaki mango telagi do nandanek ya yan gayinen, ae kisik kisik anek gak anjisinin.

48 Yawe anjisinin.

Unun Israel amin nin dakon Pinjop abisok ae don egi anan kinen kisi dakon.

Amin morap kisi da yoni, "Unun asi!"

Yawe anjisinin!

PAPIA 5

(Kap 107-150)

107

Pinjop anpakni tagisi unun do kisik kisik anen

1 Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinisi.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

2 Minjat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kiron ban pulugan nipgut, do yansi yanek mani anjisinin.

3 Unun da ji miktin dubagikon egakwa timik panjopgut.

Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik panjopgut.

4 Diwari miktin kibiri timon agipgwit.

Kokup pap kinda analon anek unudon panji egipni dakon kosit kinda dima kawit.

5 Jap ae pakbiyo do obisi anek pali kimakgwit.

6 Yokwi yansi egek, Yawe do yan tidanba yokwikon ban pulugan yopgut.

7 Anek timik kosit kilegi nan panpan kokup pap kindakon kin altanek unudon egipgwit.

8 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

9 Nido minjat aminyo pakbi do tegi kibidon unun pakbi yoban nanek yawokgon, ae jap do an amin jap morapmi yoban nanek tugon.

10 Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.

Amin da nap teban ban panjeban anek jigi yomgwit.

11 Nido, Pinjop Wukwisi kwen wigik an iminek geni abin yipgwit.

12 Yan aba Pinjop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.

Anek miktimon man pagakwa panpulugoni dakon amin mini.

13 Yan egek Yawe do yan tidanba panpuluganek jigini unun wiririkban pasilgwit.

14 Yawe da pilin tukgwan ban timik panabinnek dam teban dakon nap tebani pandagagit.

15 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

16 Nido, yoma ain kinda mani bras unun ban dapman panjeban abi unun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba panjokgal jokgal asak.

17 Diwari kwen wigik anek nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

Gulusun morapmi awit, do jigi tepmiyo madepsi pawit.

18 Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.

19 Yokwi yan egek Yawe do yan tidanba jigini unun wiririkban pasilgwit.

- 20 Iyi yanek giptimni panmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.
- 21 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.
- 22 Ya yan iyik do paret anisi.
Ae kap yanek kisik kisik anek yo tagisi agit unun do minat aminyokon yan tenjonisi.
- 23 Diwari tap binap tap waggakon pi awit.
Tap madepmon agek monej ilit pi awit.
- 24 Yawe da wasok agit unun pindakgwit.
Tap ilarisikon wasok tapmimi ton agit unun pindakgwit.
- 25 Yawe da yanban mirim madep anjakwan tap pakbi da madepsi tamaligkwit.
- 26 Anjakwan tap wakga kwen anenakban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.
Yan anjakwan pasildaman yan nandanej but pasol madepsi awit.
- 27 Pakbi teban morapmi nanek obigi abigi an unun da tilak tap waggakon agipgwit.
Ae tap wakga awil do antidok awit.
- 28 Yokwisi agek Yawe do yan tidanba panpuluganban jigini pasil yomgwit.
- 29 Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamaligkit unun yawori tagit.
- 30 Tap pakbi kanba yaworisi tanjakwan but kwaktok nandawit.
Yan nandanjakwa Yawe da dukwan kik do nandawit unun tamo tagisikon panji yopban agkwit.
- 31 Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.
- 32 Pinjop dakon minat amin kabi gat muwugek mani ankisinisi, ae kila amin muwut muwuron mani ankisinisi.
- 33 Yawe da yanban pakbi madep kibidon, ae pakbi dabil dugon.
- 34 Unun da yanban miktim pakbini ton unun da kulabik aban yosok kinda unudon dima kwosok.
Unun miktim amin da anpak yokwi awit, do Yawe da jigi yan yomisak.
- 35 Yawe da yanban miktim kibirikon pakbi noman ton, ae miktim pakbini

minikon pakbi dabil morapmi noman tanek pokgon.

- 36 Anakwa jap do an amin panabin yopban unudon kokup pap kinda anek yikgan.
- 37 Yigek jap pi ae wain pi anek bami irenisi pan.
- 38 Yawe da pangisam aban minat monjiyoni morapmi iren ton, ae bulmakauniyo kisi yan gin iren ton.
- 39 Mani don uwalni da pabin yopba kalonjok dagin egek bupmi nandanej yokwisi ekwan.
- 40 Yawe da kila amini pabin yopban miktim kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwan.
- 41 Mani wadak wadak an amin panpuluganban minat monjiyoni unun sipsip da yan iren ton.
- 42 Amin kilegi da Yawe dakon anpakni kanek but kwaktok nandan.
Mani yokwi pakpak amin unun gen kagani sopmanek gen dima yon.
- 43 Nandan kokwinji tagisi amin, ji unun yo morap do pakyansi nandanej egipni.
Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisak unun do nandani.

108

Pinjop da minat amini panpulugosok do amin kinda da bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjop gawak imim dakon kap.

- 1 Pinjop, butnokon da gak do tebai nandan gadasat.
Asi, nak wagil gakedosi nandan gadasat.
Nak mango awigik do kap yokdisat.
- 2 Nak pidanej dipmin yopbo kinjakwan gita gat kulele gat tidoken.
Wisa wisa do unun ban tidoken.
- 3 Yawe, nak Amin Nwankwari Kabi da binapmon ya yan gayiken.
Nak minat amin morap kabikon kinjek mango awigikdisat.
- 4 Gak da nin do but dasi madepsi galak tan nimisal.
Nin da unun dakon tilak yipnen kan, kundu da aripmon wigikdisak.

- Gak toktogisi gengo yolek nin panpuluganek dima nipman dekdal.
Nin da unun dakon tilak yipnen kan,
gikwem da aripmon wigikdisak.
- ⁵ Pinjkop, nak minat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat.
Tilingo yipbi noman tanjakwan minat aminyo miktim morap kisikon ekwan unun da koni.
- ⁶ Gak da nin but dasi galak tan nimisal, do bisitno nandaki.
Anek tapmim madepgokon da nin yokwikon ban timigaki nin tagisi egipnen.
- ⁷ Pinjkop telagi yutnikon egek yan yosok,
“Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik anek minat amino do Sekem miktim kokwinidiat, ae Sukot miktim dakon kuldukgiban kokwinik yomdisat.
- ⁸ Gileat miktim gat Manase miktim gat unun nak dakon.
Epraim miktim unun nak dakon busun kutnokno.
Anakwa Juda miktim unun kila amin madep kalin kirino.
- ⁹ Moap miktim unun pakbi sogok idapno.
Ae Idom miktim unun kandap gwil yopyop tamono.
Pilistia amin emaron pabin yopmanek kisik kisik anek yan tidokdisat.”
- ¹⁰ Pinjkop, namin da nak anan kokup pap dam tebani tonon tagi anjisak?
Ae namin da nak Idom miktimon emat ak do tagi anjisak?
- ¹¹ Pinjkop, gak da nin manji kili nimgul, ma?
Nin dakon emat amin dima panpulugok do nandisat, ma?
- ¹² Amin dakon panpulugok unun yo isali gin, do nin panpuluganaki uwal gat emat tagi wamnen.
- ¹³ Pinjkop da nin panpulugosak kan, emaron teban tonen.
Iyi uwalnin pabin yopdisak.

109

Jigini ton amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinjkop, nak mango anjisat.
Manji dima naminek bisitno nandan nabi.
- ² Nido, amin yokwi da uwal an naminek aminon nak do top gen yoyan.
- ³ Unun nak do kuragisi nandane gen yokwisi nayan, mani unun gen dakon mibili mini.
- ⁴ Nak unun do butdasi galak tan yominek unun panpulugok do bisit asat, mani gen yan naman.
- ⁵ Nak anpak tagi ban anyomisat, mani kobogi yokwi ban anmanan.
Nak unun do but dasi galak tan yomisat, mani nak do kuragisi nandan.
- ⁶ Amin yokwi kinda manjikbi unun da uwalno tagi abin yipjak.
Iyi dakon uwalni kinda da gen tagi yan imjak.
- ⁷ Gen kokwin asak amin da unun amin gulusunni ton yan kosak.
Ae unun amin dakon bisitni kisi diwarini ton yan kosak.
- ⁸ Nak unun amin tepmisi kimagakwan amin njaknjari da unun dakon pi tamo abidosak dosi nandisat.
- ⁹ Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egipni, ae minatni sakwabab egipjak dosi nandisat.
- ¹⁰ Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyinek egipni dosi nandisat.
Ae yut tasik tanbikon egipdan unudon ban amin da yolakwa abigikdan.
- ¹¹ Uwalno goman amini da abin miktim ae yo morapni kisi timitjak dosi nandisat.
Anakwa kokup njaknjari amin da abin yo morapni yum do anek pi agit unun tagi timitni.
- ¹² Amin kinda da anpak yawori dima an imjak dosi nandisat.
Ae amin kinda da monji datni mini egipni unun do bupmi dima nandan yomjak.
- ¹³ Minat monjiyoni tagi kimotni, anakwa amin don altoni da unun amin dakon man dima nandani dosi nandisat.

- 14 Nak babakni da anpak yokwi awit do Yawe da unun do nandisak dosi nandisat.
Anjek meni dakon diwarini dima wiririk imjak do nandisat.
- 15 Yawe da diwarini do toktogisi nandan yomjak, anjakwan minjat aminyo da unun dakon diwatni do wagilsi intan yomni dosi nandisat.
- 16 Unun amin, amin diwari do anpak yawori an yom do dima nandagit.
Unun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat pansopmanjek dapban kimakgwit.
- 17 Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.
Pinkop da amin diwari gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do ununyo kisi Pinkop dakon gisam dima timitjak.
- 18 Toktogisi amin diwari jobit pani do yagit, unun gen yagit da iyi dakon imalni agit.
Unun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.
Anjek kidarigwan bit nelak da yan pigisak.
- 19 Jobit yagit unun nan imali do tagi bangaljak, anjek boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.
- 20 Amin nak do gen yokwi yanek gen yan naman amin unun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.
- 21 Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.
Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.
- 22 Nak wadak wadak amin.
Butjik madepsi nandisat.
- 23 Wupnin gildat panop do noman ton da gildat pigakwan pasilgan unun da tilak nak pasil do asat.
Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unun yombem.
- 24 Nak gak do nandanek jap kelek egapbo njwak tukwalno tapmimi mini ak.
Nak amin kidari gin agim.

- 25 Gen yan naman amin da nandanek jikgo yanjan naman.
Busun kwakwal anek jikgo yanjan naman.
- 26 Yawe Pinkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.
- 27 Uwalno buri pantobilbi gak dagin nak anpuluganek yokwikon nan abidosol yansi nandan gamni.
- 28 Pinkop da nak anupbal asak do yokdan, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.
Yokwi an naman amin pabin yopmanjaki mayak tok pani do nandisat.
Anaki pi amingo nak but kwaktok nandaben.
- 29 Uwalno da mayaktok ban imal ban yan pani, anakwa minjat aminyo da mayaktokni unun pindatni.
- 30-31 Mani Yawe da wadak wadak amin panpuluganek kilani asak.
Amin da gen yan yominek kimotni do yan dagok anakwa unun da kisiron ban timikdak.
Yansi asak, do nak gen pap yanek Yawe ya yan iyiken.
Minjat aminyo da gak gawak gam do muwutni bisapmon mango ankisiken.

110

Yawe gat ae kila amin madep manjigit dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinkop gawak imim dakon kap.

- 1 Yawe da nak dakon Amin Tagi yan iyigit,
“Gak abin nak da aminsi tet do yikgi.
Anaki uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.”
- 2 Yawe Saion kokup papmon egisak.
Unun da man madep gaban miktin madep kila akdisal.
Ae yan yosok, “Gak da uwalgo kila akdisal.”
- 3 Uwalgo gat emat wamni bisapmon minjat amin kabigo gat kinjek unun da but dasi nandanek gak anpulugokdan.
Gak kila amin madep dakon telagi imalgo pakdisal.

Kalbi morap gik sitnan manek jon pankaluk an, unun da tilak gak gildari gildari tapmim kalugi pakdisal.

⁴ Yawe da gen yan anteban anek nandak nandakni unun kulabik dima asak.

Gen unun yan yagit, “Melkisedek da mukwa sogok amin egipgut, unuden gak mukwa sogok amin kinda dagok dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak anteban ak do gak da kapmatjok egisak.

Butjap nandisak bisapmon kila amin madep madep gat emat wamanek obisi pabin yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin anyominjek madepsi dapban kimotdan.

Miktimi miktimi kila amin madep madep obisi pabin yopdisak.

⁷ Kosit ilenon pakbi kinda pokdok unudon pakbi nan teban tanek emaron teban tokdisak.

111

Yawe ankisino

¹ Yawe dakon man ankisino!

Minjat amin kabinikon nak but dasi nandaneke ya yan iyiken.

² Yawe unun pini wagil tagisi asak.

Amin morap Pin kop dakon pi do galak ton pini unun do nandan ekwan.

³ Yo morap asak unun da tilimni analon aban wagil tagisisi asak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tan anan kisak.

⁴ Yawe da minjat aminyo dakon nandak nandakni panthagap aban yo madep madep agit unun do sigin nandaneke ekwan.

Yawe bisapmi bisapmi nandan yawok nimek nin do bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasolgon amin jap yomisak.

Sanbek sanbek agit unun dima intosok.

⁶ Amin nwanjwari dakon miktim minjat amini do yomek tapminni madep analon agit.

⁷ Anpakni unun bamisi ae kilegisi.

Gen morapni unun bamisi gin, do tagi guramitnen.

⁸ Gen tebani unun bamisi ae toktogisi tan anan kikan.

Unun butdasi nandaneke yol kimotnen do nimgut.

⁹ Pin kop da iyi dakon minjat amin kabini yuman nagit.

Anek unun gat sanbek sanbek dagok dagogi mini agit.

Pin kop unun mani telagi ae masi masimi.

¹⁰ Amin kinda nandan kokwini tagisi amin kinda dagok do nandisak kan, Yawe do pasal imjak.

Amin geni guramikgan unun nandak nandak tagisi yomisak.

Dagok dagogi mini mani ankinan anan kinen!

112

Amin kilegi dakon kisik kisik

¹ Yawe ankisini!

Amin morap Yawe do pasalek geni do galak ton unun kisik kisik tagi ani.

² Monji gwayoni minjat aminyo da binapmon man madepni ton da egipdan.

Amin kilegi unun dakon diwatni Pin kop da yo tagisi anyomdisak.

³ Yutnison yo kabini morapmi tan imni, ae anpakni tagisi unun do amin da dima intoni.

⁴ Pilin tukgwan tenten da altaneke amin kilegi panpulugosok.

Amin kilegi unun amin do nandan yawot an yomek bupmi nandaneke kosit kilegi agisak.

⁵ Amin kinda yo kabini amin do yum yomisak, bo ae goman do yanba nandan yomisak, ae yuman gwayek kosit kilegikon da asak unun amin tagisi egipjak.

⁶ Unun amin tebaisi atjak.

Anakwan man bini don tan anan kikan.

⁷ Gen bin yokwi nandisak bisapmon pasol pasol dima asak.

Yawe tebaisi nandan gadan imisak.

⁸ Unun tebaisi agek pasol pasol dima nandisak.

Ae uwalni emaron aripmi dima teban tokdan yan nandisak.

- ⁹ Yoni mini amin do yo morapmi yomisak. Man bini amin da binapmon tanjakwan unun do nandaba wukwan iman. Anpakni tagisi unun do amin da dima itoni.
- ¹⁰ Yokwi pakpak amin da unun kanek but jap nandan. Yan anek mam nan yominek giptimni man mudon. Yo ak do nandan unun sun ton.

113

Pin kop da yo tagisi an yomisak do kisik kisik an

- ¹ Yawe ankisini. Oman amini ji Yawe ankisini. Mani ankisini.
- ² Dagok dagogi mini Yawe dakon man ankisini.
- ³ Gildat da wisak tetgin ae pigisak tetgin minat amin morap ekwan kisi da Yawe ankisini.
- ⁴ Yawe unun miktimi miktimi man madepni toso. Tilimni unun kundu si yapmanek wagil tagisisi.
- ⁵ Yawe Pin kopnin egisak, unun yombem kinda mini. Unun kwensi kila amin madep yityit tamonikon yikdak.
- ⁶ Unudon da mibilisigwan sintanek kundu gat miktin gat pindakdak.
- ⁷ Anek yoni mini amin sibat sibat tamokon ekwan unun panpuluganek
- ⁸ iyi dakon minat amin kabini dakon kila amin gat yopban tagisi ekwan.
- ⁹ Minat monji sun ekwan unun panpuluganban monji morapmi panalanek kisik kisik madepsi an. Yawe ankisini.

114

Tap Gamikon Pin kop da minat amin kabini yokwikon ban timikgit dakon kap

- ¹ Israel amin kalip Isip yipman degek kiwit.

Jekop dakon diwatni da amin gen njwaknwari yon kabi dakon kokup yipmanek kiwit.

- ² Yan awit bisapmon Juda minat aminyo Yawe dakon telagi yut dagawit. Israel amin Pin kop da kila agit.
- ³ Tap idap Gami Israel amin pindagek pasal kigit. Ae Jodan Pakbi isal tanek dima pak kigit.
- ⁴ Kabap unun meme da yan wigi mokmok awit, ae ilen unun sipsip da yan wigi mokmok awit.

- ⁵ Tap Gami gak yo ni da noman tanban pasal kigit? Jodan Pakbi gak nido dima pak kigit?
- ⁶ Kabap morap nido meme da yan wigi mokmok awit? Ae ilen monin monin ji nido sipsip da yan wigi mokmok awit?
- ⁷ Miktin daman, abisok Amin Tagi abisak, do gak wudip aki. Jekop dakon Pin kop unun kili abik, do gak wudip aki.
- ⁸ Unun da tip kulabik aban pakbi idap monin kinda dagagit. Anek tip tebanon wasok aban pakbi dabil noman tagit.

115

Pin kop kalongin unun Pin kop bamisi

- ¹ Pin kop gak bisapmi bisapmi nin do but dasi galak tan niminek dima nipman dekdal. Yan asal do nin dakon man dima pawiginen. Gak dakon man madepgo nanjin anksinen.
- ² Amin Nwaknwari Kabi da "Pin kopji dukwan egisak?" nido yan niyan?
- ³ Pin kopnin Kwen Kokup egisak. Unun yo kinda ak do nandisak kan si akdisak.
- ⁴ Amin Nwaknwari Kabi kokup kidatni dakon wupmi unun gol ae silwa ban wason.

Unun amin kisit da wason.

⁵ Kokup kidat dakon wup unun gen kagani ton, mani gen aripmi dima yoni.

Dabilni ton mani aripmi dima sijtoni.

⁶ Mirakni ton, mani gen aripmi dima nandani.

Unun tomnoni ton, mani yo dakon kibani aripmi dima nandani.

⁷ Unun kisitni ton mani yo aripmi dima igayini.

Ae kandapni ton, mani kosit aripmi dima agipni.

Ae gen kinda tegikon da dima noman tokdan.

⁸ Kokup kidat dakon wupmi wason amin unun kokup kidat wup yombem an.

Ae amin morap egip egipni kokup kidaron ton yansi nandan unun kisi kokup kidat yombem gin an.

⁹ Israel minat amin kabi, egip egipji Yawekon toso yansi nandani.

Unun da ji panpuluganek pankutnosok.

¹⁰ Pin kop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon nani, egip egipji Yawekon toso yansi nandani.

Unun da ji panpuluganek pankutnosok.

¹¹ Yawe do pasolgon amin kabi, egip egipji Yawekon toso yansi nandani.

Unun da ji panpuluganek pankutnosok.

¹² Yawe da nin sigin nandan niminek gisamitjak.

Unun da Israel minat amin kabi gat ae Aron dakon amin kabi kisi gisamitjak.

¹³ Yawe da amin mani ton ae mani mini iyi do pasal iman amin unun kisisi gisamitjak.

¹⁴ Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi paniren asak dosi nandisat.

¹⁵ Yawe Kwen Kokup ae miktmyo wasagit unun da ji gisamitjak dosi nandisat.

¹⁶ Kwen Kokup kwensi ason toso yansi Yawe iyi dakon.

Mani miktin unun amin nin do nimgut.

¹⁷ Amin kimakbi gen wayinyo mini tamo unungwan pikek Yawe dima ankisan.

¹⁸ Mani nin abisok ae don dagok dagogi mini Yawe ankisinen.
Yawe ankisini!

116

Pin kop da amin kinda an pulugan ban ya yan iyigit

¹ Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi galak tan imisat.

Asisi, bisitno nandisak.

² Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egipben bisapmon bisit dima yipman dekgen.

³ Kimot da nak nap da yan wamgut.

Nak kimakbi kokup do nandanek pasol pasol madepsi agim.

Yan anek nandaba kik madepsi agim.

⁴ Yan nandan egek Yawe yan iyigim, "O Yawe, pulugan nepbi!"

⁵ Yawe da nin nandan yaworon dasi yo tagisisi an nimisak.

Pin kopnin da bupmi nandan nimisak.

⁶ Yawe da nandak nandakni mini amin pan kutnosok.

Kalip tapmimno mini da egapbo pulugan nepgut.

⁷ Yawe da nak do yo tagisisi an namgut, do butno aeni yaworisi toso.

⁸ Yawe, pulugan nepbi dima kimakgim.

Yan anek dabil pakbino wiririgek kilano anaki dima kesal nikgit.

⁹ Yando, nak miktimon egipben bisapmon Yawe gat kaloni agipden.

¹⁰ Nak Pin kop nandan gadan iminek bisit yan agim, "Yawe, nak jigisi nandanek egisat."

¹¹ Ae si pasalgim bisapmon yan yagim, "Amin kisi morap unun top amin gin."

¹² Yawe da nak do yo tagisi an namisak, do kobogi do yo ninan iben?

¹³ Yawe da nak yokwikon nan abidagit, do ya yan iyinek paret ak do wain kap anenokgen.

¹⁴ Minat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak

do yan teban tok agim unun abo pindatdan.

¹⁵ Yawe dakon telagi amin unun iyi dakon wam tabilni, do kimokgon bisapmon pindakban yo madepsi an.

¹⁶ Yawe, nak gak dakon oman monjigo. Menno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat. Nak nap tebanon egapbo pulugan nepgul.

¹⁷ Nak ya yan gayinek paret anek man-gokon da bisit aben.

¹⁸ Minjat amin kabini abin muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yan teban tok agim unun abo pindatdan.

¹⁹ Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret unun aben. Yawe ankisini!

117

Yawe ankisinen

¹ Minjat amin kabi morap egi anan kwan, ji Yawe ankisini.

Miktimi miktimi minjat amin morap ji mani yan ankisini.

² Nin do but dasi galak tan nimisak. Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipman dekdak. Yawe ankisini!

118

Pinkop da panpulugagit do ya yan iyiwit

¹ Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini. Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

² Israel amin ji yan yoni, "Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak."

³ Pinkop dakon mukwa sogok amin kabini yan yoni, "Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak."

⁴ Minjat aminyo morap Yawe do pasal iman amin yan yoni,

"Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak."

⁵ Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanek jigino unun wiririkban pasilgwit.

⁶ Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgen. Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.

⁷ Yawe panpulugokno nak gat egisak. Kanapbo Yawe da uwalno pabin yopdisak.

⁸ Panikutnosak do Yawekon kinen kan tagisi. Egi egipnin amin kindakon tosok yan nandanek kan, unun da tagi dima.

⁹ Panikutnosak do Yawekon kinen kan tagisi. Egi egipnin kila amin madep kindakon tosok yan nandanek kan, unun da tagi dima.

¹⁰ Uwal morapmi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹¹ Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹² Kaban morapmi da yan nak angwasiwit. Mani jon kibiri sonba sonjek tepmi pasilgan, unun da tilak tepmi kimakgwit.

Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹³ Nak gat emat madepsi wamanek abin nep do aba nandagim.

Mani Yawe da nak anpulugagit.

¹⁴ Yawe da tapmim madepsi namisak. Iyi nak yokwikon nan pulugan nep-mandak.

¹⁵ Pinkop dakon minjat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik anek yan tidon do nandaki.

Yan yon, "Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!"

¹⁶ Yawe dakon tapmim madepni da nin panpuluganban emaron teban tagiman!

Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!"

¹⁷ Nak dima kimokgen.

- Nak egek Yawe da yo agit unun do yan tenjenok aben.
- 18 Yawe da nak ankilek ak do yo yokwisi annamgut, mani yum nandanakwan dima kimakgim.
- 19 Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witdal naminaki pitek Yawe ya yan iyiken.
- 20 Unun Yawe dakon wigat.
Amin kilegi da unun nan tagi pigini.
- 21 Gak bisitno nandanek yokwikon nan pulugan nepgul, unun do ya yan gayisat.
- 22 Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.
- 23 Yawe da iyi yo unun aban nin da kono yo masi masimisi asak.
- 24 Yawe on gildat unun nin do nimik.
Nin kisik kisik anek but galak nandanek.
- 25 Yawe, gak da nin yokwikon ban timikgi do gayaman.
Gak da nin panpuluganbi yo morap ano tagisi gin noman toni.
- 26 Yawe da manon abisak amin unun Pin kop da yo tagisi an imjak.
Yawe da yutnon nin mani ankisinen.
- 27 Yawe unun Pin kop.
Unun da tenjen nimisak.
Kindap kilin timigek kin alta angwasini.
- 28 Gak Pin kopno, do ya yan gayisat.
Gak Pin kopno, do mango awigisat.
- 29 Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

119

Pin kop dakon gen teban unun tagisisi

- 1 Amin kosit kilegikon akwan, ae gulusun mini, ae Yawe dakon gen teban guramikgan, unuden amin kisik kisik ekwan.

- 2 Amin Pin kop dakon gen guramigek but dasi nandanek yolgan unuden amin kisik kisik ekwan.
- 3 Unuden amin gulusun kinda dima an.
Yawe dakon anpak bangin yolgan.
- 4 Gak da gen morapgo nimek nin da kilani tagisi anek guramitnen dosi gen teban yipgul.
- 5 Gak dakon gen si teban tanek guramik kimokgen dosi nandisat.
- 6 Nak yan aben kan, gak dakon gen teban do nandan egipben bisapmon mayagi dima paken.
- 7 Gen tebango kilegi do pini anek nandabo pisosak bisapmon butno kilegisi tanakwan mango anenokgen.
- 8 Nak gen tebango kisi morap guramikgen.
Wagil dima nepman dekgi.

Pin kop dakon gen teban guramikgan amin dakon gen

- 9 Nian anek monji gimonji da anpak kilegi gin anek egipni?
Gak dakon gen guramigek kando kilegisi egipni.
- 10 Nak but dasi nandanek gak wisin gandak do pi asat.
Anpuluganaki gak dakon gen teban dima yipman dekgen.
- 11 Nak yokwi kinda dima angaben do anek gengo butnokon yopgum.
- 12 Yawe mango ankisiat.
Gen tebango nayin dekgi.
- 13 Gen teban morap niyigil unun minat amin morapyo yoyin tenjenosot.
- 14 Nak amin da monen ae yo galagisi do galak ton, nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi nandisat.
- 15 Nak gengo do pakyan si nandan egisat.
Ae anpakgo do nandan egisat.
- 16 Nak gen tebango do galagisi nandisat.
Unun dima intoken.

Amin kinda Pin kop dakon gen teban do but galak nandisak

- 17 Oman amingo nak do yo tagisi an nabi.
Yan anaki nak kalugi egek gengo guramikgen.

- 18 Nandak nandakno dakon yoma witdalaki nawa gengokon gen wagil tagisi morap ton unun aripmi tagi nandan pisoken.
- 19 Nak on miktimon miktin nwanwarikon amin kinda da egisat.
Do gen tebango dima ankisibin nabi.
- 20 Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban yol do tek kindap pasat.
- 21 Gak da iyi do nandaba wikwan amin gen tebai yoyisal.
Unun amin jobiri ton, ae gen tebango manji yominek iyi da galak togon akwan.
- 22 Unun da jigilak yan naminek nabipmangan.
Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki gen unuden dima nayini.
- 23 Kila amin muwugek nak dakon man abin yipmangan.
Mani oman amingo nak toktohi gak dakon gen do nandaken.
- 24 Gak dakon gen do but dasi galak tosot.
Gengo da kosit kilegi agipben do nayin dekdak.
- Amin kinda Pinkep dakon gen teban yol do pi madepsi asak*
- 25 Nak kimbabanon yokwisi pokdot.
Yan teban tok agil unun da aripmon abi pidanapbo anteban aki.
- 26 Anpak morapno do gayiko kobogi pantobil namgul.
Gengo nayin dekhi.
- 27 Nayin dekhi gengo dakon mibili nandan pisoken.
Ae wasok tapmimi ton morapgo unun do nandan egipben.
- 28 Butno jigisi asak.
Yan teban tok agil unun da aripmon nak anteban aki.
- 29 Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kin mudoni.
Anpak tagisi an naminek nawa gengo do nayin dekhi.
- 30 Nak gak gol do gen yan anteban agim.
Toktogisi nawa gengo dogin nandan egisat.
- 31 Yawe, gengo unun guramik kimokdot.
Ankutnanaki mayaktok dima paken.
- 32 Gen tebango tepmisi guramitdisat.

Nido, gak da nandak nandak di gat sanbenek namdisal.

Amin kinda Pinkep da nandak nandak anpulugosak do bisit agit

- 33 Yawe, gengo nayin dekhi guramik egapbo bisapno mudosak.
- 34 Nawa gengo dakon mibili nolinbi but dasi nandane guramikgen.
- 35 Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do unun dakon kosit nolinbi unun nan kiken.
- 36 Butno antagap abi gak dakon gen do galagi nandane yo do pindak galak-tok dima aben.
- 37 Anpuluganaki yo isali do pindak galak tok dima aben.
Yan teban tok agil unun da aripmon egip egipno ankutnoki.
- 38 Oman amingo nak do yo ak do yan teban tok agil unun da aripmon anaki amin da pasal gamni.
- 39 Nawa gengo unun tagisi.
Anpuluganbi mayaktok dima paken.
Mayagi pak do si pasoldot.
- 40 Gengo guramit do galagisi nandisat.
Anpakgo kilegisi, do egip egipno ankutnoki.

Amin kinda Pinkep dakon gen do nandan gadat agit

- 41 Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak tan nabi, anek nak yokwikon nan abidoki dosi nandisat.
Gak yan ak do kili yan teban tagil.
- 42 Nawa gengo do nandan dagosot.
Do anpuluganaki nabipmangan amin do gen kobogi aripmi tagi pantobil yoben.
- 43 Nawa gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanek jomjom asat.
Do anteban anaki bisapmi bisapmi gengo bami yan tentenoken.
- 44 Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik kimokgen.
- 45 Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit dima sopman namjak.
- 46 Nak da kila amin madep gengo do yoyiken.
Unun da mayagi dima namni.

- 47 Gen tebango do but galaksi nandisat.
Gen teban morapgo unun do but dasi galak tosot.
- 48 Gen tebango unun tagisi yan nandanej,
unun do but dasi galak tan kimokdot.
Gengo unun do nandan egipbenj.

*Amin kinda da Pinjkop dakon gen teban do
yo bamisi yan nandisak*

- 49 Gak oman amingo nak do kalip yan
teban tok agil unun do nandaki.
Unun da nak antagap aban tagisi
egipbenj yansi nandan teban tanjek
jomjom asat.
- 50 Yan teban tokgo da egip egip namisak.
Jigi pasat bisapmon unun da butno
anteban asak.
- 51 Iyi do nandaba wikwan amin da yansul
yokwisi an naman.
Mani nawa gengo do manji dima
yomisat.
- 52 Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi
unun do nandan egisat.
Unun da butno anteban asak.
- 53 Amin yokwi da nawa gengo manji
yominakwa japmisi nandan yomisat.
- 54 Nak kokupno da dubagikon egek gengo
do kap yosot.
- 55 Yawe, nak kalbi mango do nandak nan-
dak anek nawa gengo yoldat.
- 56 Gak dakon gen guramikdat.
Unun da but galak namisak.

*Amin kinda Pinjkop dakon gen teban yol
do but dasi galak tagit*

- 57 Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak
wadak dima asat.
Gengo yol do yan teban tok asat.
- 58 Gak da nandan yawot an nabi do yan
teban tok agil, do yansi abi do bisit
gayisat.
- 59 Anpak morapno do kili nandagim, anek
tobilek gengo guramit do agim.
- 60 Jomjom dima aben.
Gen tebango tepmisi guramikgenj.
- 61 Amin yokwi da nap nan nak anteban
anek anpak yokwinikon ilik anan kik
do an, mani nawa gengo do dima
intotosot.
- 62 Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya
yan gayik do pidosot.

- 63 Amin morap gak do pasalek gengo gu-
ramikgan amin not an yomisat.
- 64 Yawe, gak da miktimon minjat amin
morap kisi do but dasi galak tan
yomisat.
Gengo do nayindet abi.

*Pinjkop dakon gen teban unun da nin tagisi
panpulugosok*

- 65 Yawe, yan teban tok agil unun da
aripmon oman amingo nak do anpak
tagisi an namgul.
- 66 Gen tebango do nandan gadasat.
Do nandak nandak gat ae gen kokwin
tagisi agak dakon nandak nandak do
nayin dekgi.
- 67 Nak ankilek akdo pi dima agil bisapmon
kositgo yapgum.
Mani abisok gengo guramikdat.
- 68 Gak tagisi, do yo asal unun tagisi ban asal.
Gengo do nayin dekgi.
- 69 Iyi do nandaba wikwan amin da top
morapmi yan namgwit.
Mani but dasi nandanej gengo gu-
ramikdat.
- 70 Unun amin nandak nandakni kilegi mini.
Mani nawa gengo do but dasi galak
tosot.
- 71 Gak da jigi namgul unun tagisi agil.
Unun da gengo do nayindet tagisi agit.
- 72 Nawa gengo do nandako yo madepsi
asak.
Unun da gol ae silva monej morapmisi
yapmandak.

Pinjkop dakon gen teban unun kilegisi

- 73 Kisitgo da nak wasagil.
Nandak nandak naminaki gen teban
morapgo nandan pisokenj do pi
tagisi aben.
- 74 Gengo da nak tagi anpulugosak yan nan-
dan teban tanjek jomjom asat.
Do minjat amin morap gak do pasolgon
amin nak nandani bisapmon kisik
kisik ani dosi nandisat.
- 75 Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban
morap unun kilegisi gin.
Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do
anek jigi namgul.
- 76 Gak nak do toktogisi but dasi galak tan
nam do yan teban tok kili agil.

Do gen yagil da aripmon nak oman
amingo dakon but anteban abi dosi
nandisat.

77 Nawa gengo do but dasi galak tosot.
Do nak do bupmi nandanaki tagisi
egipben dosi nandisat.

78 Iyi do nandaba wikwan amin da top
yanek isal dogin abin nepgwit.
Anpakni unun do gak da panmayak abi
mayak toni dosi nandisat.
Mani, nak toktogisi gengo do nandan
egipben.

79 Namin amin da gak do pasolgon ae gak
dakon gen teban nandan unun da
nagon apni dosi nandisat.

80 Anpuluganaki gen teban morapgo gu-
ramigek anpakno do mayaktok dima
paken dosi nandisat.

*Amin kinda Pin kop da yokwikon nan
abidosak do bisit agit*

81 Gak da nak yokwikon nan abidoki do
jomjom anek butjiksi nandisat, anek
tapminno minisi ayin.
Mani gengo da nak tagi anpulugosak
yan nandan teban tanek jomjom
asat.

82 Gak da yan teban tok agil unun aripmi
akdisal yan do jomjom anek sinjan
egit da dabilno tep naman.
Anek yan yosot, "Ni bisapmon butno
anteban abi?"

83 Nak wain tibit meme gip ban wasanbi
kalipmi kinda amin da mukwakon
yipba teban tanbi yombem.
Mani gen tebango do dima intosot.

84 Bisap nian da oman amingo nak jomjom
sigin aben?
Yo yokwi an naman amin do ni
bisapmon kobogi yokwi an yobi?

85 Iyi do nandaba wikwan amin, nawa
gengo dima guramikgan.
Nak da moken do gapma wayikgan.

86 Minjat aminyo nin da gen teban morapgo
tagi nandan gadanen.
Amin da isal dogin yokwi an naman,
do anpulugoki do nandisat.

87 Palisok nikba kimakgin, mani gengo
dima yipman dekgin.

88 Nak do toktogisi but dasi galak tan
namisal, do anpuluganaki dima
kimokgen.
Yan anaki gen teban morapgo gu-
ramikgen.

*Amin kinda Pin kop dakon gen teban do
nandan gadagit*

89 Yawe, gak dakon gengo toktogisi tan
anan kikdisak.
Unun Kwen Kokup tebaisi tosok.

90 Anpakgo tagisi unun amin don altanek
egipdan kabikon toktogisi tan anan
kikdisak.
Miktim yipgul da tamonikon tanek
dima diwalik kisak.

91 Gaga yagil unun da aripmon yo morap
tawit da abisokyo kisi ton gin.
Nido yo morap kisi da gak dakon pi an.

92 Nawa gengo do but dasi dima galak
tagim tam, nak jigi panek kili
kimakgin.

93 Gengo dimasi intoken.
Nido unun yolapbo gak da egip egipno
anjutnal.

94 Nak gak dakonsi, do yokwikon nan
abidoki.
Nak gengo guramit do pini asat.

95 Amin yokwi nikba kimokgen do jomjom
an.
Mani, gen tebango do nandan egipben.

96 Abisok nak nandisat, yo wagil tagisi
kinda minisi.
Mani gengo unun yo tagisisi, ae tilakni
mini.

*Amin kinda Pin kop dakon gen teban do
but dasi galak tosok*

97 Nak gen tebango do but dasi galak tosot.
Gildat kinda kalon unun dogin nandan
egisat.

98 Gen tebango nagon toktogisi tosok, do
nandan kokwin tagisi amin kinda
daganek uwalno dakon nandak nan-
dak yapmandat.

99 Nak toktogi gak dakon gen bami dogin
nandan egisat, do nandak nandak
tagisi timigek yoyindet morapno kisi
yapmandat.

100 Gengo kilegisi unun guramikdat, do nan-
dan kokwino tagisi da amin pelan
dakon nandak nandak yapmandak.

- 101 Anpak yokwi ak do dimasi nandisat,
nido gengo banjin guramit do
nandisat.
- 102 Gak da gaga dakon gen do nayin dekgil,
do gen unun dima yipman dekgim.
- 103 Kaban kok unun gen kaganokon
galagisi, mani gengo da unun yap-
manjek wagil galagisisi asak.
- 104 Gengo da nandak nandak tagisi
namisak, do anpak yokwi morap do
dimasi galak tosot.

Amin Pinjkop dakon genon tenjen abidon

- 105 Gengo da nak anpuluganban kosit kilegi
agipben dakon lamno asak.
Ae kosit agipben dakon tenjenno asak.
- 106 Gen tebango kilegisi guramit do yan
teban tok kili agim, do yan gin
akdisat.
- 107 Yawe, jigi madepsi da wutjin namisak.
Yan teban tok agil da aripmon
anpuluganbi kalugi egipben.
- 108 Yawe, nak ya yan gayisat unun da
paretno asak, unun timikgi.
Gen tebango do nayin dekgi.
- 109 Nak toktogisi kimot da kapmatjok kin
kin asat.
Mani nawa gengo dima intoken.
- 110 Amin yokwi da nak abidok do pat
yipman, mani gengo dima yipman
dekdat.
- 111 Toktogisi gengo abidan kimokdot.
Anapbo unun gen da kisik kisik
namisak.
- 112 Gengo guramik kimokgenji, anapbo wigi
kimokgen da bisapmon wigisak.

*Pinjkop dakon gen teban da anpuluganjanwan
nin tagisi ekwaman*

- 113 Amin gak gol do but bamot an unun do
dima galak tan yomisat.
Mani nawa gengo do but dasi galak
tosot.
- 114 Gak kalongin pasili tamono ae pasikno.
Gengo da nak tagi anpulugosak yan
nandan teban tanjek jomjom asat.
- 115 Yokwi pakpak minjat aminyo ji nepman
deggit.
Pinjkopno dakon gen teban guramit do
nandisat.
- 116 Yan teban tok agil da aripmon anteban
anjaki egipben.

Anaki yo abidok do nandan teban
tanjek jomjom asat unun dima sun
tosak.

- 117 Kisitnokon abidanaki tagisi egipben.
Anaki toktogisi gengo do nandan
egipben.
- 118 Minjat amin morapyo gen tebango
yipman dekgan unun manji yomisat.
Top geni unun sun tokdan.
- 119 Gak da amin yokwi morap sibat sibat gin
yan nandan yominjek mabi kwan, do
gengo do but dasi galak tosot.
- 120 Nak gak do pasalek giptimno madepsi
nimnimikdak.
Gen kokwin tamokon gak da amin
gen yan yomdisal unun do nandanek
madepsi pasoldot.

*Amin kinda Pinjkop dakon gen teban gu-
ramikdak*

- 121 Nak anpak kilegi tagisi ban agim.
Yum nandanaki uwalno da yokwi
dima an namni do nandisat.
- 122 Pi amingo nak anpulugok do yan teban
tok abi do nandisat.
Yum pindagaki kwen wigik amin da
jigi dima namni.
- 123 Yokwikon nan abidoki do yan teban
tok agil unun aripmi akdisal yan do
jomjom anek sintan egit da dabilno
tep naman.
- 124 Oman amingo nak butdasi galak tan
naminek gen bami do nayin dekgi.
- 125 Nak oman amingo, do nandak nan-
dak naminaki gengo do tagi nandabo
pisosak.
- 126 Abisok minjat aminyo nawa gengo
kirinikan unun Yawe gak da kobogi
yobi dakon bisap.
- 127 Gol unun yo tagisi, mani unun yapmanjek
gen tebango do but dasi galak tosot.
- 128 Gen morapgo kisi guramikdat.
Anpak yokwi morap do dima galak
tosot.

Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon gen

- 129 Gen tebango unun wagil tagisisi do anek
guramikdat.
- 130 Amin kinda da notni kinda anpuluganban
gengo dakon mibili nandisak kan,
tenjenikon egipdisak.

- Gengo unun da nandak nandakni mini
amin nandak nandak yomisak.
- 131 Nak amin da pakbi do tep ton unun
da tilak gen tebango do galagisi
nandisat.
Unun nandak do but dasi galak tosot.
- 132 Amin morap mango do but dasi galak
ton unun bupmi nandan yomisat,
unudeŋ gin abiŋ bupmi nandan nabi.
- 133 Yan teban tok agil unun da aripmon
kosit nolayiki.
Ankutnanaki yokwi kinda da nak abiŋ
nep do pi dima asak.
- 134 Pulugan nepmanaki nak abiŋ nep do
yon amin da dima anupbal ani.
Yan anaki gengo guramikgen.
- 135 Butgo oman amingo nagon yipmanek yo
tagisi an nabi.
Gen teban morapgo do nayin dekgi.
- 136 Amin da nawa gengo dima guramikgan
do anek kunam tagapbo dabil pak-
bino pakbi madep da yan pokgon.
- Piŋkop dakon gen teban unun kilegisi*
- 137 Yawe gak kilegisisi.
Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
- 138 Gen teban morap nimgul unun kilegi ae
nin da tagi nandan gadanen.
- 139 Uwalno gengo do nandak nandak dima
an, do butjap madepsi nandaneŋ
tapmimno mon.
- 140 Yan teban tokgo unun pankiligek unun
bamisi yan kili pindakim.
Do oman amingo nak yan teban tok
gengo unun do but dasi galak tosot.
- 141 Nak amin isali nan amin da abiŋ nep-
manan.
- Mani gengo do dima intosot.
- 142 Anpakgo kilegi unun toktogisi tan anan
kikdan.
- Ae nawa gengo unun bamisi.
- 143 Jigi morapmi nagon noman ton, mani
gengo do but galaksi nandisat.
- 144 Gengo unun toktogisi kilegisi.
Anpuluganbi gen unun do nandan
pisanek tagisi egipben.

*Amin kinda Piŋkop da yokwikon nan
abidosak do bisit asak*

- 145 Yawe, nak gak do bisit tebai asat.
Bisitno nandanaki gen morapgo gu-
ramikgen.

- 146 Nak gak do yan tidosot.
Yokwikon nan abidanaki gen tebango
tagi guramikgen.
- 147 Wisa dima daganakwan pidaneŋ
anpulugoki do yan tidosot.
Gen tebango da nak tagi anpulugosak
yan nandan teban tanek jomjom
asat.
- 148 Kalbi dipmin dima pokdot.
Toktogisi yan teban tok gengo dogin
nandan egisat.
- 149 Yawe, toktogisi but dasi galak tan
namisal, do bisitno nandaki.
Gak kilegisi, do kilano anaki egipben.
- 150 Amin nandak nandakni yokwi da nak
anupbal ak do nak da kapmatjok
aban.
- Unun amin nawa gengo dima gu-
ramikgan.
- 151 Mani Yawe, gak nak da kapmatjok
egisal.
Ae gen teban morapgo unun bamisi
gin.
- 152 Gengo unun anteban anaki dagok
dagogi mini toktogisi tosok unun
kalipsigwan kili nandagim.

*Amin kinda Piŋkop da yokwikon nan
abidosak do yan tidagit*

- 153 Nak nawa gengo do dima intosot,
do jigino madepsi unun kanek
anpulugoki.
- 154 Uwal da gen yan naman, do anpuluganeŋ
yokwikon nan abidoki.
Kalip yan teban tok agil unun yolek
egip egip nabi.
- 155 Amin yokwi gen tebango unun dima gu-
ramikgan, do yokwikon ban dimasi
timitdisal.
- 156 Yawe, bupmigo unun madepsi.
Gak kilegisi, do kilano anaki egipben.
- 157 Amin morapmi da yokwi an namaneŋ
uwal an naman.
Mani gengo bami dima yipman dek-
dat.
- 158 Manji gaman amin pindakdat
bisapmon nandaba yokwitok an
yomisat, nido unun gengo dima
guramikgan.
- 159 Gengo do but dasi galak tosot unun
nandisal.

Yawe, gak da but dasi galak tan
namin kimokdol, do yokwikon nan
abidanaki tagisi egipben.

160 Gen morapgo unun bamisi gin.

Nawa gen morapgo kilegisi unun tok-
togisi tan anan kikan.

*Amin kinda Pin kop dakon gen teban gu-
ramik kimot do nandagit*

161 Kila amin da mibili mini nak yokwi an
nana.

Mani nak gengo do nandanek
nimnimikdat.

162 Amin kinda da yo tagisi morapmi
timikdak, unun da tilak yan teban
tok gengo do kisik kisik madepsi
asat.

163 Nak anpak toptopmi do nandabo tagi
dima an.

Mani gen tebango do but dasi galak
tosot.

164 Nawa gengo unun kilegisi, do gildat
morap kisi nak gak do ya yan kosiri
7 kabi yan yan asat.

165 Minat aminyo nawa gengo do but dasi
galak ton, unun butni yaworisi ton,
ae yo kinda da kesalban dima man
dapni.

166 Yawe, yokwikon nan abidoki do jomjom
asat.

Nak gen tebango guramikdat.

167 Nak gengo do but dasi galak tosot, do
gengo guramikdat.

168 Anpak morapno unun pindakdal, do gen
teban morapgo unun guramikdat.

*Amin kinda Pin kop da an pulugosak do bisit
agit*

169 Yawe, an pulugoki do yan tidosot, do nan-
dan nabi dosi nandisat.

Yan teban tok agil unun da aripmon
nandak nandak tagisi nabi.

170 Kalip yagil unun da aripmon bisitno
do mirak yopmanek yokwikon nan
abidoki dosi nandisat.

171 Gengo do tagisi nayin dekdal, do
toktogisi mango ankisiken dosi
nandisat.

172 Gen teban morapgo unun kilegi gin, do
gengo do kap yoken dosi nandisat.

173 Nak gengo yoldosi nandagin, do tok-
togisi nak an pulugok do tagap toki
dosi nandisat.

174 Yawe, gak da nak yokwikon nan abidoki
do madepsi nandan egisat.

Nawa gengo da kisik kisik namisak.

175 Egip egip naminaki mango ankisiken.

Gengo da an pulugosak do nandisat.

176 Sipsip da kin pasilgan unun da tilak kosit
tagisi kili yipman dekgim.

Do abin oman amingo nak do wusiki.

Nak gen tebango do dima in tosot.

120

*Amin kinda Pin kop da an pulugosak do bisit
agit*

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

1 Jigi noman tan namgwit bisapmon
Yawe do yan tidoko bisitno nandan
namgut.

2 Bisit yan agim, "Yawe, top amin da
nak ankewalni yan do nak pulugan
nepbi."

3 Top amin ji, Pin kop da ji do yo ni ban an
damjak?

4 Unun da emat amin dakon gobin ban ya-
man damdisak.

Anek kindapni tedepmi jikon tagaldisak.

5 Nak ji da binapmon yokwisi egisat.

Amin da Mesek miktimon bo Kade
amin da binapmon yokwisi ekwan
unun da tilak jikon yokwisi egisat.

6 Nak minat aminyo yawori egip egip
do ikwayit an amin gat kisi bisap
dubagisi ekwaman, do kuragisi
nandisat.

7 Nak da tagisi yitni do yosot bisapmon
unun emat gin ak do nandan.

121

Yawe unun nin dakon kila amin

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

1 Nak sintoko ilenon wigisak.

Pan pulugokno dukwan da apban
koken?

2 Yawe kundu gat ae miktin gat wasagit
unun dagin pan pulugokno egisak.

3 Kilago asak, do aripmi dima man pokgi.

Kilago anek dipmin dima pokdok.

- ⁴ Pakyanjsi nandani, Israel amin dakon kila amin unun pak nandat kinda dimasi asak.
- ⁵ Yawe unun gak da ilenjonjok egek kilago anjek gak anyongam asak.
- ⁶ Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima anupbal anjil.
- ⁷ Yawe da kilago anjakwan yo yokwi morap ton kindasok da gak dima anupbal asak.
Egip egipgo kisi kila asak.
- ⁸ Yawe da abisok ae don kin apyo akdisal unun kilago anjan wigikdisak.

122

Jerusalem anjisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ “Kili apba Yawe da yutnon kino” yan nayinba nandabo tagisi agit.
- ² Nin kili abin Jerusalem dakon wigat yapmanek nagalgwan pigiman da akgan.
- ³ Jerusalem kokup pap unun wagil tagisi wasanbi.
- ⁴ Israel amin idon abin Yawe ya yan iyini do kalip kili yoyigit unun gen yolek abin abin an.
- ⁵ Unudon gen kokwin agak tamo tosok.
Dewit dakon diwatni kila amin madep egi egi awit unun dakon gen kokwin tamo ton.
- ⁶ Jerusalem yaworisi tosak do bisit ani.
Bisit yan ani,
“Yawe, Jerusalem do galagi nandan amin panpuluganbi tagisi egipni.
- ⁷ Panpuluganbi Jerusalem da nagalgwan ekwan amin emari mini tagisi egipni, ae kila amini gat kisi tagisi egipni dosi nandaman.”
- ⁸ Gwakno gat ae notno gat do nandane Jerusalem amin do bisit yan aben,
“Ji emari mini tagisi egipni.”
- ⁹ Nak Yawe Pin kopnin dakon telagi yut do nandane bisit yan aben,
“Yo kinda do wadak wadagi mini tagisi egipni.”

123

Amin kinda Pin kop da bupmi nandan imjak do bisit agit

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, nak Kwen Kokup sin toko wigakwan gandako kila amin madep yiyit tamogokon yikdal.
- ² Oman amin amin tagini do nandan gadasak, anjakwan pi amin minat unun amin tagi minat do nandan gadasak, yan gin nin Yawe gak do nandan gadaman.
Gak Pin kopnin, gak dagin bupmi nandan nibi do jomjom aman.

³ Yawe, amin da yokwi an nimanakwa jigisi nandaman, do bupmi nandan nibi.

- ⁴ Bisap dubagisi iyi do nandaba wikwan amin da pabin nipgwit, do jigisi nandaman.

124

Pin kop unun minat amin kabini dakon Panpulugok Amini

Dewit dakon kap kinda. Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ “Yawe da nin dima panpulugagit tam, nianji?”
Israel amin da unun gen dakon kobogi yoni.
- ²⁻³ “Amin da butjap nandan nimanek nion emat awit bisapmon Yawe da nin dima panpulugagit tam, uwal da japmisi nandane obisi tagi panupbal abam.
- ⁴ Butjapni pakbi da yan igek timikban tagi pasilnom.
- ⁵ Pakbi madep unun igek timikban tagi kimak mudonom.
Mani dima.”
- ⁶ Nin Yawe do ya yansi iyinen.
Yum nindanakwan uwal da nin dima nindapba pasilgiman.
- ⁷ Nin minam da yan amin kinda da pat yipguron yokwalgiman da pulugan kigiman.
Pat unun tuwil kigit, do nin pulugan kigiman.

⁸ Yawe Kwen Kokup ae miktimo wasagit, unun da iyi nin tagisi panpulugosok.

125

Pinjkop da minjat amin kabini yopban tagisi yikgan

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Minjat aminyo egip egipni Yawekon tosok yansi nandan amin unun Saion Kabap yombem.

Kabap unun dima nimnimigek tebaisi tokdisak.

² Ilen da Jerusalem angwasinek ton unun da tilak Yawe da abisok ae don pangwasinek minjat amini kilani akdisak.

³ Amin yokwi da amin kilegi dakon miktim toktogi kilani dima ani.

Yan ani kan, amin kilegi yokwi akdan.

⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi unun aminon anpak tagisi anyobi.

⁵ Mani minjat aminyo iyi dakon anpak yokwini yolek an, unun yo yokwisi an yobi.

Yokwi pakpak amin do yo yokwisi an yobi.

Israel amin yawori tagi egipni.

126

Pinjkop da panpulugosak do Israel amin da bisit awit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe da nin uwal da kisiron ban timik aeni Saion kokup papmon panpugut bisapmon dipmin yombem pindakgiman.

² Nin jikgo madepsi yanjagiman.

Anek kisik kisik kap yagiman.

Yan anapno miktim diwari dakon minjat aminyo da yan yawit,

“Yawe da Israel amin panpulugok do pi madepsi agit.”

³ Asisi, Pinjkop da nin panpulugok do pi madepsi agit, do nin wagol tagisisi nandaman.

⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak manakwa jon yo morap ae kwon unun da tilak panpuluganaki kalip tagisi egipguman yan gin aenin tagisi egipnen.

⁵ Amin kunam tagek jap kwaokgan, unun kisik kisik nandanek bami pakdan.

⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet kwaot do jap yet pigaga pangwan, unun don jap bami pektanba pan panjobinek kisik kisik kap yokdan.

127

Pinjkop da yo tagisi an yoban mani ankisiwit

Solomon dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe da panpuluganban kisit kilda yut dima an tam, pi isal dogin abam.

Yawe da panpuluganban kila amin kokup pap kinda kilani dima an tam, kila isal dogin abam.

² Nin jap timit do nandaba kik anek wisa dima daganakwan pidan pi gin anegapno wigi pilin toni kan, pi unun isal dogin aman.

Nido, Pinjkop da minjat aminyo but dasi galak tan yomisak unun yik yawot yomisak.

³ Pinjkop da nin do yo tagisi an niminek monji gwayo but galak do nimisak.

Unun gisam tagisi Pinjkopmon timikgaman.

⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo unun gobin da yan emat amin kinda da kisiron ton.

⁵ Amin monji gwayo morapmi amin kisik kisik tagi ani.

Unun da gen pi tamokon uwal gat gen pi anakwa anpulugokdan.

Anakwa mayagi dima pakdisak.

128

Pinjkop da geni guramikgan amin do yo tagisi anyomisak

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Amin morap Yawe do pasalek geni guramikgan unun amin kisik kisik tagi ani.

- ² Ji pi anek unun dakon bami pan noni.
Ji kisik kisik anek tagisi egipdan.
- ³ Minatgo da yutgokon wain nap da yan
bami madepsi toni.
Ae minat monjiyogo da olip kindap
monin yombem da yutgokon ta-
mokon angwasinek yitni.
- ⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwan amin kisik
kisik tagi ani.
- ⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak unun
da gisam tagi damjak.
Ji miktimon egipni bisap morapmon
Jerusalem kanakwa tagisi tosak dosi
nandisat.
- ⁶ Ji bisap dubagisi egek babikji pindatni do
nandisat.
Israel amin yawori tagi egipni.

129

*Israel amin da Pin kop da uwalni panupbal
asak do bisit awit*

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- ¹ Israel amin, gak moninisogon da win
abisok ekwamanon gak uwal da
yokwi an gangwit dakon gen niyiki.
- ² Gak yan yoki, "Moninisogon da win
abisok ekwaman bisapmon uwal da
nak yo yokwisi an naman.
Mani nak aripmi dima abin nepni.
- ³ Nak obisi baljanakwa nap kirin da manji-
nokon giptimno dapba kirinikwan.
Pi kaga dangap pindakgaman unun da
tilak baljanba wuda dubagisi di no-
man tonj.
- ⁴ Mani Yawe unun kilegisi.
Nak amin yokwi da nap teban wamg-
wit unun mandan daganakwan oman
monji sanbenek dima egisat."
- ⁵ Nak Yawe da minat aminyo Saion kokup
pap do uwal an, unun mayak-
tok yominek pabin yopmanek yol-
ban tobilek kokupnikon kini dosi
nandisat.
- ⁶ Unun jon yut kwenon kwanek don dubak
tokdo anakwa gildat da pindakban
tepmi kibidon unun yombem ani
dosi nandisat.

130:8: Mt 1.21; Tit 2.14

- ⁷ Amin kinda da jon unun baljan panmuwuk
wamanek dima pankisak.
- ⁸ Ae minat aminyo uwalnin da kapmatjok
kinjek "Yawe da yo tagisi an daminek
gisam damjak" yan dimasi yoyini
dosi nandisat.

130

*Amin kinda Pin kop da anpulugosak do bisit
agit*

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

- ¹ Yawe, butno jigisi tanakwan anpulugoki do
yan tidosot.
- ² Amin Tagi, bisitno nandaki.
Anpulugoki do gayisat, do nandan nabi.
- ³ Yawe, gak da diwarinin manjinek gen
pikon nipbim tam, Amin Tagi namin
da gengo yapban?
- ⁴ Mani gagon diwari wiririt toso, do nin
gak do pasal gamnensi.
- ⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandanek
jomjom asat.
Anek geni do tebaisi nandan gadasat.
- ⁶ Nak Amin Tagi da anpulugosak dosi nan-
danek but kindap asat.
Kalbi kila amin da uwal apni do kila
anek wisa tepmi dagosak do antep an
unun yapmanek but kindap madepsi
asat.
- ⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi
galak tan nimisak, ae dima yokwi
tonen yan do bisapmi bisapmi
nin panpulugosok, do Yawe da nin
panpulugokdisak yansi nandan teban
tanek unun do jomjom anen.
- ⁸ Unun da Israel amin nin yokwikon
ban timigek diwarinin kisisi wiririk
nimisak.

131

*Amin kinda iyi do nandaban pinakwan
bisit agit*

Dewit dakon kap kinda. Pin kop gawak
imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.
Mano dima awigisat.

Nak yo kinda ni da wikwisi asak ae
yo unun dakon mibili aripmi dima
nandako pisosak unun do nandaba
kik dima asat.

² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno
yawori tosak.

Nak egisat unun monji naknak da yan
meni da kisiron nandaba kigi mini
pagegisak nak unun yombem.

³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don
kisi Yawe da panpulugosak do nan-
dan teban tanek jomjom ani.

132

*Pinkop dakon telagi yut madep do kisik
kisik awit*

Pinkop gawak imim tamokon kigik dakon
kap.

¹ Yawe, gak Dewit do dima intoki.

Ae jigi morap pagit kisi do dima intoki.

² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Pinkop
tapmimi ton, unun do yan teban tok
kinda yan yagit,

³ “Nak yutnon dima kiken, ae dipmin pot-
pot tamokon dima pokgen.

⁴ Nak dipmin dima pokgen.

⁵ Mibiltok Yawe do yut kinda aben, unun
Israel amin dakon Pinkop Tapmimi
Ton unun da egipjakdo.
Anek don yik yawot aben.”

⁶ Nin Betlehem kokupmon egek Sanbek
Sanbek Kinam dukwan tosak unun
dakon geni nandagiman.

Anek unun Kiriati Jearim da miktimon
tanban kagiman.

⁷ Kanek yan yagiman,

“Nin kili Yawe da yutnon wigino.

Ae unun da kapmatjok kinjek gawak
imnen.”

⁸ Yawe, gak Sanbek Sanbek Kinamgo gat kisi
abinjek yik yawot yutgokon yikgi.

Sanbek Sanbek Kinam unun gak dakon
tapmim madepgo dakon tilak asak.

⁹ Mukwa sogok amingo panpuluganaki tok-
togisi anpak kilegi ani.

Anaki unun anpakni kilegi da imalni
tagisi da yan asak.

Ae minat aminyogo panpuluganaki kisik
kisik anek kap yoni dosi nandisat.

¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandan
ibi.

Kila amin madep gaga manjigil unun
manji dima ibi.

¹¹ Gak da kalip Dewit do yan teban tok
tebaisi an ingul, ae gengo kulabik
aripmi dima akdisal.

Yan iyigil, “Nak da monji kabigokon
kinda yipbo kila amin madep
egipjak.

¹² Monjigoni nak dakon sanbek sanbekno
guramitni, ae gen morapno yoben
unun guramitni kan, don bisap
dagok dagogi mini babigoni dakon
monjini kila amin madep dagok-
dan.”

¹³ Yawe da Saion kokup pap iyi do tilak
agit da unudon toktogisi egip do
nandisak.

¹⁴ Yan yagit, “Nak unun kokup papmon tok-
togisi egipdisat.

Nak unun kokup papmon kila amin
madep egipben do tilak kili agim.

¹⁵ Nak Saion kokup pap dakon minat
aminyo do yo morapmi imdisat.
Anapbo yo do wadak wadak dima ak-
dan.

Anek yoni mini amin do jap morapmi
yobo nan tugokdan.

¹⁶ Nak da Saion kokup pap dakon mukwa
sogok amin kabini yokwikon ban
timikgo unun da imalni yombem
asak.

Anapbo Saion dakon minat aminyoda
kisik kisik kap yokdan.

¹⁷ Nak da Dewit da kabikon amin kinda
abidanek yipbo unun kokup papmon
kila amin madep dagosak.

Anek minat amin kabino do lam kinda
da yan tentenan yomjak.

¹⁸ Nak da uwalni panmayak akdisat.

Mani kila amin madepno tilim
madepni gat yitdisak.”

133

Not do but dasi galak tan yomyom anpak do tagisi nandawit

Dewit dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Pinjkop dakon minjat aminyo but kalon anek egipni kan unun tagisi, ae buri tagisi akdan.

² Unun anpak unun wagil tagisisi. Unun olip dakon nelagi yombem.

Olip dakon nelagi Aron do tagal iminjakwa mogim dangwanikon pigeik imal dubakni da diwarikon pigigit.

³ But kalon anpak unun kalbi gik sitnan Emon Kabap ae Saion Kabapmon mon unun yombem tagisi.

Yawe da but kalon ekwan amin gisamni yomisak.

Egip egip dagok dagogi mini unun yomisak.

134

Pinjkop dakon man anjisino

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe dakon oman amin morap, ji kalbi yutnison pi an amin, ji mani anjisini.

² Telagi yutnison kisitji panenagek Yawe dakon man anjisini.

³ Yawe kundu ae miktin wasagit unun Saion egisak, unun da yo tagisi andamjak dosi nandisat.

135

Yawe anjisik dakon kap

¹ Yawe anjisini!

Yawe dakon oman amin, ji mani anjisini.

² Ji Yawe da nagalgwan Pinjkop da yutnon omani an, ji Yawe anjisini.

³ Yawe unun tagisi, do Yawe anjisinen. Mani unun tagisisi, do kap yanek anjisini.

⁴ Yawe da Jekop iyi do anawakgit. Israel unun Pinjkop iyi dakon amin kabi.

⁵ Yawe unun mani wukwisi yan nandisat.

Amin Tagi da pinjkop toptopmi morap kisisi yapman mudosok.

⁶ Yawe kwen kundukon, ae miktimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak unun asak.

⁷ Unun da yanban gikwem noman ton, ae mal anek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnison da mirim yopban kwan.

⁸ Isip miktimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi unun dapban kimakgwit.

⁹ Isip miktimon kila amin madep gat ae kila amini gat panupbal ak do wasok tapmimi ton mibili mibili agit.

¹⁰ Yawe da miktin morapmi panupbal anek kila amin madep tapmimi ton morapmi dapban kimakgwit.

¹¹ Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anakban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miktin dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.

¹² Yan anek unun kila amin madep dakon miktinmi amin kabini Israel do yomgut.

¹³ Yawe, mango bisap mudok mudogi mini tan anan kikkisak.

Babikon da babikon man bingo do nandan anan kikkidan.

¹⁴ Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi panikutnokdisak.

Oman amini do bupmi nandan yomisak.

¹⁵ Amin Nwaknwari Kabi kokup kidatni unun silwa ae gol ban wason.

Amin kisit da wup unun wason.

¹⁶ Kokup kidat dakon wupmi unun gen kagani ton, mani gen aripmi dima yoni. Ae dabilni ton, mani yo aripmi dima pindatni.

¹⁷ Ae mirakni ton, mani gen aripmi dima nandani. Ae mirim dima pan.

¹⁸ Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin,
ae egip egipni kokup kidaron tosok
yansi nandanj amin morap, unun
kokup kidat dakon wupmi yombem
akdanj.

¹⁹ Israel minjat aminyo, ji Yawe anjisinini.
Yawe dakon mukwa sogok amin, ji
mani anjisinini.

²⁰ Liwai da kabikon nani, ji Yawe anjisinini.
Minjat aminyo Yawe do pasolgonj amin,
ji mani anjisinini.

²¹ Yawe Jerusalem kokup papmon egisak,
do minjat aminyo ji Saion wigek mani
anjisinini.
Yawe anjisinini!

136

Pin kop ya yan iyik do dakon kap

¹ Yawe anjakni unun tagisisi, do ya yan
iyinenji.

Dagok dagogi mini nin do but dasi
galak tanj nimisak.

² Nin Yawe ya yan iyinenj.

Unun da pin kop toptopmi morap yap-
manj mudosok.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

³ Nin Amin Tagi ya yan iyinenj.

Unun da amin tagi morap yapmanj mu-
dosok.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁴ Unun kalonj da wasok tapmimi tonj madep
asak.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁵ Iyi da nandak nandagon da kundu ae yo
morap kwen tonj unun wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁶ Miktin yipban kwen tagit, ae pakbi
yipban mibilikon tagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁷ Gildat gat kanek gat wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁸ Gildat yipban gildat kinda kila asak.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

⁹ Kanek gat gik morap gat yopban pilin kila
anj.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁰ Nin Yawe ya yan iyinenj.

Unun Isip amin dakon monji mibiltogi
dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹¹ Israel amin timik panjobinakwan Isip
yipmanj dekgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹² Iyi da tapmim madepmon da timik
panopgut.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹³ Tap Gami pudanban timi bamori agit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁴ Iyi mibiltok kinjek minjat amini timik
panabinakwan tap idap pudawit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁵ Mani Isip dakon kila amin madep gat ae
emat amini gat yopban pakbi nanj
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁶ Miktin kibiri timon minjat amini mibiltan
yominek kigit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁷ Kila amin madep tapmimi tonj dapban
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁸ Ae kila amin madep man bini tonj dapban
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj
nimin kimokdok.

¹⁹ Amo amin kabi dakon kila amin madep
Sion anjakban kimakgit.

- Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 20 Ae Basan dakon kila amin madep Ok
anjakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 21 Anek unun kila amin madep dakon
miktinni minat amini do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 22 Miktin unun oman amini Israel do
yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 23 Uwal da pabin nipgwit bisapmon nin do
sigin nandan nimgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 24 Anek uwal da kison ban timikgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 25 Minat aminyo gat ae bit kilap morap gat
jap yomisak.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.
- 26 Do Kwen Kokup Pinkep ya yansi iyinen.
Toktok teban nin do but dasi galak tan
nimin kimokdok.

137

*Israel amin uwalni da miktimon egek
kokupni do kunam takgwit*

- 1 Nin Babilon amin dakon pakbini da
ilenikon yigek Saion kokup pap
do nandak nandak anek kunam
takgiman.
- 2 Kindap kapmatjok tawit unun da kilinikon
gitanin mindano tanakwa sanbenek
dima tidagiman.
- 3 Nido nin timik miktinnikon pankiwit
amin da kap yonen do niyiwit.
Yokwi anningwit amin da tebai yan
niyiwit,
“Nin da kisik kisik panen do ji da kap
yoni do nandaman.
Saion dakon kap kinda yoni.”
- 4 Mani miktin dubagikon egek Yawe dakon
kap nianon da tagi yonen?

137:8: PA 18.6

- 5 Jerusalem, nak gak do intoken kan, Pinkep
da nak anjintok aban sanbenek gita
dima tidoken.
- 6 Jerusalem, nak gak do intanek yo isali
yan gandanek yo diwari do nandako
wigini kan, Pinkep da nak melno
anjadim aban kap dima yoken dosi
nandisat.
- 7 Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon
dakon emat amin jonikgwit unun do
aego nandaki.
Babilon amin da emat wamanek
Jerusalem abidawit bisapmon Idom
amin da gen yan yawit,
“Yut morapni kisi tuwil mudanek
panupbal an mudoni.”
- 8 Babilon, nandaki.
Gak tasik tokdisal.
Nin do anpak yokwi nian an
nimgul unuden gin kobogi yokwisi
timitdisal.
Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik
kisik tagi asak.
- 9 Unun da gak dakon monji monin monin
timik maban tipmon manek obisi
tasik tanek kimotdan.

138

Amin kinda Pinkep do ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda.

- 1 Yawe, nak but dasi nandanek ya yan
gayisat.
Pinkep toptopmi da dabilon kap yanek
mango yan anjisiasat.
- 2 Bisapmi bisapmi but dasi galak tan
naminek kilano tagisi asal, ae mango
gat gengo gat da yo morap yapman
mudanek unun da wukwisi amal.
Yando, nak Telagi Yut Madep-
gokon gawak gaminek mango yan
anjisiken.
- 3 Gak do bisit asat bisapmon nandan
namisal.
Anek tapmim naminek butno anteban
asal.
- 4 Yawe, miktimon kila amin madep morap
da gengo kili nandayin, do unun da
mango yan anjisini dosi nandisat.

- ⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandanek kap yoni dosi nandisat.
- ⁶ Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba pan amin unun nandan yominjek kilani asak.
Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.
- ⁷ Jigi mibili mibili altan naba kilano anaki dima kimokdot.
Uwalno da nak do japmi nandan, mani gak tapmingo madep, do si pabin yopmanek nak anpulugosol.
- ⁸ Yawe da nak niansi egipben ae pi ni ban aben do nandagit unun kilano anakwan an mudoken.
Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tan namisal.
Gak da nak wasagil, do dima intan nabi.

139

Pinjop da nandan nimanjek kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak butnokon yo ni da ton unun kokwin anek bamisi nandan namisal.
- ² Gak nak da yik pidoty asat unun nandan mudosol.
Dubagikon da nandak nandakno nandan mudosol.
- ³ Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nian egisat unun gak da nandisat.
Gak anpakno kisisi nandan mudosol.
- ⁴ Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.
- ⁵ Gak mibiltok ae bunonyo agaki kisitgo da nak abidosok.
- ⁶ Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanek wukwisi asak.
Unun nak da aripmi dima nandaken.
- ⁷ Nak dukwan kinjek Wupgo yipman dekgen?
Nak pasal dukwan kinapbo gak kapmatjok dima egipdisal?
- ⁸ Kwen Kokupmon wigiken kan, gak unudon egipdisal.

Ae kimakbi tamogwan pigiken kan, unudon kisi egipdisal gin.

- ⁹ Pidan piriropman gildat wisak tetgin do dubagisi kiken bo tap diwarisikon kiken kan,

¹⁰ gak unudon egipdisal gin.

Anek kisitgo da nak abidanek kosit nolikdisal.

Tapmingo madep, do nak anpulugokdisal.

- ¹¹ Nak "Pilin tuk da nak ankisibisak, ae gildat dakon tenjen nak angwasisak unun da pilin tuk asak" yan yoken kan

¹² pilin tuk da nak aripmi dima ankisibisak.
Kalbi unun gildat kalba yombem akdisak.

Pilin gat ae tenjen gat kisi pindakbi aripsi amal.

- ¹³ Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.

Men da butgwan nak unungwan wasan mudagil.

- ¹⁴ Nak da gak ankisisat, nido gak da pi njaknwarisi anek nak wasan nepgul.
Nak pakyanji nandisat, gak da yo morap wasagil unun njaknwarisi.

¹⁵ Men da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno taganek notnikon sanbewit.

- ¹⁶ Men da dima analanakwan kili nandagil.
Nak miktimon dima altagim, mani gak da gildari gildari miktimon egipben do nandagil unun papiagokon kili mandagil.

¹⁷ Pinjop, nandak nandak morapgo unun wagil tagisisi.

Nandak nandakgo unun madepsi, amin da aripmi dima manjiri.

- ¹⁸ Gak da nandisat yo morap manjiken kan, tap ilejon niman morap yapjak.
Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin egisat.

¹⁹ Pinjop, amin yokwi dapbi kimotni do nandisat.

Amin dapdap amin ji nepman dek kit!

²⁰ Unun amin da gak do gen yokwi yon, ae gak dakon man do gen giren yon.

²¹ Yawe, nak amin gak do kuragi nandan amin do kuragi nandan yomisat.

- Ae amin kwen wigik angaman amin do nandaba yokwi tok an yomisat.
- ²² Asisi, nak unun amin do kuragisi nandisat.
Unun pindakgo nak dakon uwalno an.
- ²³ Pinjkop, kokwin tagisi anek nak dakon nandak nandak morap butnokon ton unun do nandaki.
Ankewalek nandak nandak morapno do pakyansi nandaki.
- ²⁴ Egip egipno kokwin tagisi abi.
Anpak yokwi di nandak nandaknokon di tanbam.
Egip egip teban dakon kosit nan anan kiki.

140

Amin kinda da Pinjkop da kilani tagisi asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.
Kilano tagisi anaki emat amin da dima anupbal ani.
- ² Toktogisi anpak yokwi ak do nandak nandak an, anek toktogisi minjat aminyo da binapmon pidok pidok panalon an.
- ³ Gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon geni yombem, geni tepmisi.
Ae gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da minjat aminyo panupbal an.
- ⁴ Yawe, kilano tagisi anaki amin yokwi da dima abin nepni.
Dam anaki emat amin nak anupbal ak do gen yon, unun yo kinda dima ani.
- ⁵ Kwen wigik amin da nak do pat yipman.
Nak do kilap nan yan abidok do nap teban ban nak da kosiron pat yipman.
- ⁶ Yawe yan iyisat, "Gak Pinjkopno."
Yawe, nak anpulugoki.
Yan tidosot, do nandan nabi.
- ⁷ Amin Tagi Yawe, gak yokwikon ban timit timit amino tapmimi tonji.

Kalip uwal gat emat wamguman bisapmon anjknagil.

- ⁸ Yawe, amin yokwi da yo timit do galak ton unun dima yobi.
Yum pindagaki anpak yokwi ak do gen yan panjeban awit unun dima ani.
- ⁹ Yum pindagaki uwalno da emaron dima abin nepni.
Yo unun ak do nandan unun panjebilbi iyikon noman toni.
- ¹⁰ Kindap yipbi kwenikon moni.
Mabi gapma madepgwan pigek ae dima wini.
- ¹¹ Isal dogin amin diwari gen yan yoman amin yum pindagaki nin da miktimon tagi dima egipni.
Ae emat aminon yo yokwisi noman tan yoba pasilni do nandisat.

- ¹² Yawe, gak da jigi pan amin gat ae yo do wadak wadak an amin gat panpulugosol.

- ¹³ Minjat aminyo kilegi da mango anjisikdan.
Unun gak gat kisi egipdan.

141

Amin kinda kalbi bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak gak do yan tidosot.
Tepmisi anpulugoki do nandisat.
Gak do yan tidosot, do bisitno nandaki.
- ² Bisitno da mukwa kibani tagisi da yan gagon opjak dosi nandisat.
Ae gak do kisitno panenokdot unun da pilindo dakon paretno yan asak.
- ³ Yawe, gen kagano do kila tagisi anaki gen yokwi kinda dima yokenj.
- ⁴ Yum nandanaki butnokon da anpak yokwi ak do dima nandakenj.
Ae yum nandanaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima anenj.
Yum nandanaki unun dakon jap noknok bisap madepmon unun gat dima yitnenj.
- ⁵ Yum nandanaki amin kilegi kinda da nak anmilip ak do jigi tagi namjak.

Mani nak amin yokwi not dima an yoben.

Pinkop da amin yokwi unun anpak yokwini dakon kobogi pantobil yomjak do bisit asat.

⁶ Amin da amin yokwi dakon kila amini unun timigek maba tip domon pigini bisapmon Yawe dakon gen unun bamisi yan nandaba pisokdan.

⁷ Anek amin da jap pi do miktin pidanek pandamit an, unun da tilak unun amin dakon kidari pandamit anek maba kimakbi tamogwan pigikdan.

⁸ Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandan gadasat.

Gak da nak tagisi anikutnosol.

Yum nandanaki dima kimokgen.

⁹ Anpuluganaki amin yokwi da pat yipgwit unudon dima yokwalgen.

¹⁰ Yopbi iyi pat yipgwiron iyi yokwalni. Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anupbal asak.

142

Dewit Pinkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit.

¹ Nak Yawe da anpulugosak do tebaisi yan tidosot.

Bupmi nandan naminek anpulugosak do bisit asat.

² Nandaba kikno gat ae jigi morap noman tan naman unun kisi iyin mudosot.

³ Jigisi nandanek wagisi yokwi tokdisat yan nandisat bisapmon, Yawe nianji aben unun gak da nandisat.

Kosiron yokwalgen do amin da pat piwit.

⁴ Nak anpulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.

Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tanek dima anikutnosok.

⁵ Yando, Yawe nak anpulugoki do bisit gayisat.

Gak kalongin pasili tamono.

Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.

⁶ Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat unun nandaki.

Nak anpomanan amin unun tapmimni madepsi.

Aripmi dima pabin yopben, do unun da kisiron ban pulugan nepbi.

⁷ Jigikon yikdat, do pulugan nepbi tagisi egipben.

Yan anaki yo tagisi annamisal unun do nandanek minat amin kabiyogo muwutnikon mango ankisiken.

143

Amin kinda Pinkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe bisitno nandaki.

Mirakgo yopmanek anpulugoki do yan tidosot unun nandaki.

Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepman dekdal, do bisitno nandaki.

² Gak da dabilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman amingo nak gen pikon dima nepbi.

³ Uwalno da nol anki nikban man miktimon pokdot.

Anakwan amin kili kimakgwit da aripmon pilin tukgwan egisat.

⁴ Nandak nandakno upbal tanakwan but pasol madepsi nandisat.

⁵ Kalipsi egipgum unun do nandisat.

Yo morap agil ae pi tagisi agil unun do nandak nandak tebaisi asat.

⁶ Anpulugoki do didasat.

Miktin kibirisi da sikak do nandisak, unun da aripmon nak gak do madepsi galak tan gamisat.

⁷ Yawe, butno tapmimi mini aban nandisat, do bisitno nandanek tepmisi anpulugoki.

Dima pasil nabi.

Yan abi kan, amin kili kimakgwit unun da tamokon kiken.

⁸ Egip egipno gagon tosoƙ yaƙsi nandisat,
do aƚpulugaƚbi wisa dagokdo gak
da amin nin do but dasi galak taƚ
nimisal uƚun do nandakeƚ.

Nak biƙit gayisat, do kosit nolɔƚbi uƚun
naƚ kikeƚ.

⁹ Yawe, kilano abi do gagon obisat, do
uwalno da kisiron baƚ pulugaƚ
nepbi.

¹⁰ Gak Piƚkopno, do naƚiƚ deƙbi gak dakon
galaktok yolek egipbeƚ.

Wupgo tagisi uƚun da miƙiɓtaƚ
naƚiƚakwan kosit kilegikon agipbeƚ.

¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosoƙ do yok-
wikon naƚ pulugaƚ nepbi.

Gak amin kilegisi, do jiƚ morap pasat
uƚun wiririk nabi.

¹² Nak do but dasi galak taƚ namisal, do
uwalno dapbi kimotni.

Nak oman amingo, do uwalno obisi
dapbi kimotni.

144

*Kila amin madep da Piƚkop da
aƚpulugaƚbaƚ emaron tebaƚ tagit do ya yaƚ
iyigit*

Dewit dakon kap kinda.

¹ Nak Yawe dakon man aƚkisisat.

Uƚun tip madepno.

Emat dakon miƙiɓi tagisi naƚiƚ deƙdak.
Aƚek aƚtagap aban emat do tagap tosoƙ.

² Uƚun but dasi galak taƚ namisak, ae dam
tebano ariƙmi dima tuwili egisak.

Uƚun pasili tamono, ae yokwikon baƚ
timit timit amino.

Uƚun pasikno tebaisi, do aƚkutnaƚakwan
tagisi egisat.

Amin Nwakiƚwari Kabi paƚiƚ yop-
maƚakwan nak da yonƚamƚwan ek-
waƚ.

³ Yawe, miƚat aminyo nin niaƚen amin di
baƚ nin do nandak nandak madep
asal?

Nin yo isalisi.

Gak nido kilanin kakƚimansi asal?

⁴ Mirim bisap kalon piƙono kwan uƚun da
tilak bisap piƙipmiƙi ekwamaƚ.

Wupnin ƚildaron tepmiƙi altan
pasilƚan uƚun da tilak biƙap
piƙipmiƙi ƚin ekwamaƚ.

⁵ Yawe, kundu witdalek piƙi.

Kisitgo kabapmon yopmaƚaki mukwa
madepsi piƙoni.

⁶ Mal yipbi noman taƚek uwal yolban ƙiƚ
mudoni.

Gobiƚgo yamaƚaki pasal ƙiƚ mudoni.

⁷ Kisitgo yipbi piƚakwan nak ilikbi wikeƚ.

Aƚaki pakbi ilarisi yipmaƚ deƙgeƚ.

Amin Nwakiƚwari Kabi da kisiron baƚ
abiƙoki.

⁸ Uƚun amin ƚen bami dima yon.

Top baƚ ƚin yaƚek ƚen uƚun bamiƙi yaƚ
yon.

⁹ Piƚkop, nak abisok gak do kap kalugi
yokeƚ.

Gita tiƙaƚek gak do kap yokdiƙsat.

¹⁰ Kila amin madep paƚpulugaƚaki emaron
tebaƚ toƚ.

Oman amingo Dewit nak yokwikon
naƚ abiƙagiɓ.

¹¹ Uwal yo yokwi aƚ namaƚ da kisiron baƚ
abiƙoki.

Aƚek Amin Nwakiƚwari Kabi da kisiron
baƚ abiƙoki.

Uƚun ƚen bami dima yon.

Top baƚiƚ yaƚek ƚen uƚun bami yaƚ
yon.

¹² Nin monjinin wili ƙiƙdap da yaƚ tebaisi
tagoni do nandamaƚ.

Ae ƚwanin da kila amin madep dakon
yut dakon tiɓimni tagisi da egipni do
nandamaƚ.

¹³ Piƚgaganin da jap bami morapmi taƚakwa
jap paƚ yopyop yut madepsi tugaƚ
toni do nandamaƚ.

Aƚakwa siƙsiƙnin da monji morapmi
siƚin paƚalani.

¹⁴ Ae bulmakau da monji morapmi
paƚalani.

Aƚakwa yokwi di dima altoni ae kinda
dima ƙimotjak.

Nin dakon kosiron miƚat bo wili kinda
da jiƚ bo ae tepmi paƚek ƙunam
dima tatjak do nandamaƚ.

- 15 Minjat amin kabi yo unjuden timikgan
unjun kisik kisik tagi ani.
Minjat aminyo Yawe yipba Pinjopni
egisak unjun kisik kisik tagi ani.

145

Pinjop anjistik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjop
dakon man anjistik dakon kap.

- 1 Pinjopno ae Kila Amin Madepno, bisapmi
bisapmi mango anjisiken.
2 Gildari gildari mango anjisiken.
Dagok dagogi mini gak anjisin
wigiken.
3 Yawe unjun mani wukwisi, do mani
anjisin kimotnen.
Mani wukwisi, do unjun dakon mibili
kisi amin da aripmi dima nandaba
pisogi.
4 Babikon da babikon pi madep an an agil
unjun do yan yan akdan.
5 Amin da tapmim madepgo gat ae Kila
Amin Madep Wikwisi egisal unjun do
yokdan.
Anakwa nak do pi madep madep asal
unjun do nandanek egipben.
6 Amin da pi masi masimi asal unjun dakon
geni yokdan.
Anakwa nak da man madepgo do
yoken.
7 Anpakgo tagisi unjun dakon geni yanek
kapmon da anpakgo kilegisi unjun do
yoni.
8 Yawe da nin do nandan yawok niminek
bupmi nandan nimisak.
Butjap tepmi dima nandanek but dasi
galak tan nimisak.
9 Amin morap kisi do anpak tagisi
anyomisak.
Anek yo morap wasagit unjun do
bupmikon da kilani asak.
10 Yawe, yo morap wasagil unjun da mango
anjisini.
Minjat amin kabigo da mango anjisini.
11 Amin kila agakgokon tilingo tosok unjun
do yokdan.

Anek tapmim madepgo dakon geni
yokdan.

- 12 Yan anakwa amin morap da pi madep
asal unjun do nandani.
Anek gak kila amin madep tapmimi ton
egisal ae mango wukwisi tosok yan
nandan gamni.
13 Gak kila amin madep dagok dagogi mini
egek amin morap kilani akdisal.
Yawe yan teban tok gen yagit unjun
kinda dima yapmanek guramik
kimokdok.
Nin panpulugok do yo tagisi gin asak.
14 Jigini ton amin panpuluganek amin
da pabin yopmangan amin unjun
panenakban tagisi ekwan.
15 Yo morap egip egipmi ton jap do an
bisapmon gagon sinjanba wikwan
jap upmokdol.
16 Jap gat ae yo morap gat aripnikon
yomanaki tagisi ekwan.
17 Yawe unjun anpak kilegi gin asak.
Yo morap wasan yopguron anpak
tagisi ban anyomisak.
18 Butdasi nandanek bisit iyan amin Yawe
unjun amin da kapmatjok egisak.
19 Iyi do pasolgon amin yo nido galak ton
unjun yoban timikgan.
Bisitni nandanek yokwikon ban
timikdak.
20 Iyi do but dasi galak tan iman amin Yawe
da kilani asak.
Mani yokwi an amin panupbal akdisak.

- 21 Bisapmi bisapmi Yawe dakon mani
anjisiken.
Yo morap egip egipmi ton ji dagok da-
gogi mini mani telagi anjisini.

146

Pinjop Panpulugokni dakon mani anjisiwit

- 1 Yawe dakon man anjisini.
Nak naga mani anjisiken.
2 Miktimon egipben bisapmon Yawe dakon
mani anjisiken.
Pinjopno do kap yanek anjisin wigek
kimokgen.

³ On miktım dakon kila amin madep da gak aripmi dima anpulugokdan, do egip egipji unun aminon tosok yan dima nandani.

⁴ Unun kimagek miktım dagokdan.
Yo ak do yawit unun bami dima noman tokdan.

⁵ Mani amin kinda Jekop dakon Pin kop da anpulugosak do nandan gadanek jomjom asak unun amin kisik kisik tagi asak.

⁶ Pin kop da kundu ae miktım ae tap ae yo morap unungwan ton wasagit.
Toktogisi yo morap ak do yosok unun akdisak.

⁷ Jigikon ekwan amin panpulugosok.
Ae jap do an amin jap yomisak.
Yawe da dam tebanon ekwan amin witdal yopban kwan.

⁸ Dabili mini amin dabilni paban pisanban sin ton.
Ae jigi da tebai pabin yopmangan amin unun jigini kukwan yomisak.
Yawe unun amin kilegi do but dasi galak tan yomisak.

⁹ Dubagikon amin nin da miktımon ekwan unun kilani asak.
Ae sakwabat gat ae monji meni datniyo kimakbi unun kisi kilani asak.
Mani amin yokwi an unun da yo ak do nandan unun kosit sopman yoban dima an.

¹⁰ Yawe unun dagok dagogi mini kila amin madep egipdisak.
Saion kokup pap amin ji dakon Pin kop dagok dagogi mini Kila Amin Madep egipdisak.
Yawe dakon man ankisini!

147

Yawe unun man madepni ton ae tapmim madepni ton

¹ Yawe ankisini!
Pin kopnin kap yanek ankisaman kan, anpak kilegisi aman.
Yan anapno butnin tagisisi tosok, ae ankisaman unun agagisi nan aman.

² Yawe da Jerusalem kokup pap aeni ankaluk anek Israel amin kalip uwal da timik miktım dubagikon pan kiwit unun aeni panmuwukdak.

³ Buri yokwi tawit unun panmilip anek wudani waman yomisak.

⁴ Unun da gik manjinek gik kalon kalon do man yomisak.

⁵ Amin Taginin unun wukwisi madep, ae tapmimni madepsi.
Nandak nandakni unun tilakni mini.

⁶ Yawe da amin iyi do nandaba pan unun panpulugosok.
Mani yokwi pakpak amin pabin yopban miktımon man pokgon.

⁷ Yawe ya yan iyinek kap yan imno.
Gita tidanek Pin kopnin ankisino.

⁸ Unun da gikwem kwen yopban sikak manakwa ile non jon kwon.

⁹ Unun da jon kilap do jap yomisak, ae minam pidikyo kisi yan tidanba jap yomisak.

¹⁰ Yawe unun os dakon tapmim gat ae amin dakon tapmim gat do nandaban yo madep dima asak.

¹¹ Mani, amin iyi do pasal iman ae Yawe da nin do but dasi bisapmi bisapmi galak tan nimisak yansi nandan gadan amin unun do galak tan yomisak.

¹² Jerusalem amin ji Yawe ankisini.
Saion amin ji Pin kopji ankisini.

¹³ Unun da kokup papji dakon wigat pan teban anek amin kabigo gisam yomisak.

¹⁴ Unun da panpuluganban emari mini tagisi ekwan.
Ae wit tagisi dakon ban paniren aban nanek butji tugon.

¹⁵ Gen kinda yipmandak unun tepmisi miktımon pisak.

¹⁶ Unun da ais yopban sipsip dakon dangwi da yan man miktım yalisak.
Anek gik sitnan yopban abilak da yan man tayinikwan.

- 17 Ais madep yopban tip da yan miktimon mon.
 Anek unun da aba kokup mirimisi anakwan amin kinda da mirim abin yipmi mini.
- 18 Ae don gen yipban mirim anakwan ais pakbi daganek pokgon.
- 19 Geni Jekop do ingut.
 Nawa geni Israel amin do yomgut.
- 20 Miktin diwari tan an an kwan dakon minat aminyo do yan dima agit.
 Nawa geni dima nandan.
 Yawe dakon man ankisini!

148

*Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon
 ae miktimon ton unun da Pin kop ankisan*

- 1 Yawe ankisini!
 Ji ason Kwen Kokup ekwan, Yawe ankisini.
- 2 Anelo morapni ankisini.
 Kwen Kokup emat amin kabi morapni ankisini.
- 3 Gildat gat kanek gat jil ankisinjil.
 Gik morap ten tenon ji ankisini.
- 4 Kundu kwen ason ankisiki.
 Pakbi kundu yapmanek kwensi ton, ji ankisini.
- 5 Iyi yanakwan unun yo morap noman tawit,
 do unun yo morap Yawe dakon man ankisini.
- 6 Unun yo morap wasanakwan tamonikon toktogisi tebai ton.
 Gen yagit unun dima pasiljak.
- 7 Miktimon yo morap ton, ji Yawe ankisini.
 Ji tap kilap madep madep gat, ae tap idap morap ilarisi,
- 8 ae mal, ae ais madep moninyo, ae gikwem, ae mirim madep Yawe dakon galaktok yolgan, ji kisi da ankisini.
- 9 Ji kabap madep ae monin gat ae kindap sopmi ton ae sida kindap madep,
- 10 ae jon kilap gat ae bulmakau ae yo monin morap egip egipmi ton gat ae minam gat, ji kisisi Yawe ankisini.

- 11 Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat ae kila amin morap gat,
- 12 ae wilisok ae minatjok ae amin pelan ae minat monjyo, ji kisisi Yawe ankisini.
- 13 Unun kisi morap Yawe ankisin kimotni.
 Unun kalon gin mani wukwisi.
 Tilimni da miktin gat kundu gat yapman mudosok.
- 14 Unun da iyi dakon amin kabi Israel unun do but dasi galak tan yominjek pan teban asak do anek ankisan.
 Yawe ankisini!

149

Yawe ankisik dakon kap

- 1 Yawe ankisini! Kap kalugi yan imni.
 Pin kop yol kimokgon minat amin kabini ji muwugek ankisini.
- 2 Israel amin ji Pin kop da wasagit, do but galak nandan imni.
 Saion kokup pap amin ji Kila Amin Madepji do kisik kisik ani.
- 3 Kap anek mani yan ankisini.
 Tambarin gat ae gita gat tidanek mani ankisini.
- 4 Yawe da minat amin kabini do galak tan yomisak.
 Anek amin iyi do nandaba pinbi an unun yokwikon ban timikdak.
- 5 Yan asak, do minat amin kabini but dasi yolgan unun kisik kisik ani dosi nandisat.
 Dipmin potpot tamokon kisik kisik kap yoni.
- 6 Pin kop yan ankisinek emat agak siba geni tepmisi ban timigek
- 7 Amin Nwakanwari Kabi gat emat wamanek yo yokwisi an yominjek pabin yopni dosi nandisat.
- 8 Anek ain nap ban kila amin madepni gat ae kila amini gat dakon kandap pan teban ani.
- 9 Anakwa Pin kop da yagit unun da aripmon kobogi yokwisi timitni.
 Anakwa amin kabini iyi yol kimokgon unun dakon man madep tokdisak.
 Yawe ankisini!

150

Yawe an̄kisino

- ¹ Yawe an̄kisini!
Piŋkop telagi yutnikon egisak, un̄un
an̄kisini.
Kwen Kokup tapmimi ton̄si un̄udon
egisak, un̄un an̄kisini.
- ² Pi masi masimisi asak do an̄kisini.
Mani un̄un wagil wukwisi do an̄kisini.
- ³ Kwen̄ piŋon̄ek an̄kisini.
Gita mibili mibili tidan̄ek an̄kisini.
- ⁴ Tambarin tidan̄ek kap an̄ek an̄kisini.
Gita tidan̄ek kasisin̄ piŋon̄ek an̄kisini.
- ⁵ Ain idap notnikon tidan̄ tidan̄ an̄ek
an̄kisini.
Un̄un tidan̄ba gen madepsi yan̄akwa
an̄kisini.
- ⁶ Yo morap mirim pan̄ un̄un Yawe an̄kisini!
Yawe an̄kisini!

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban pandetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan imgwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anlagit unun do yosok. Anek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pin kop da yo ak do yan teban tok agit, ae San bek San bek Papia Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pin kop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papia da Yesu do unun amin mani yansi nolisak. Unun papia Matyu da mandagitgwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anek Pin kop minat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pin kop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unungwan Yesu da ilejon Pin kop gen yagit. Pin kop dakon minat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da pandet kabini kinek iyi dakon geni aminon yan tentenaneke yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pin kop dakon Amin

Kila Agakni dakon anpak do minat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minat aminyo iyi dakon pandet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1-4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon man silip
(Lk 3.23-38)*

¹ On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

³ Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni.
(Meni unun Tamar.)

Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.

⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.
Aminadap unun Nason dakon datni.
Nason unun Salmon dakon datni.

⁵ Salmon unun Boas dakon datni. (Meni unun Reap.)

Boas unun Obet dakon datni. (Meni unun Rut.)

Obet unun Jesi dakon datni.

⁶ Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.

Anjakwan Dewit unun Solomon dakon datni. (Solomon dakon meni kalip Uria dakon minatni egipgut.)

⁷ Solomon unun Reoboam dakon datni.
Reoboam unun Abiya dakon datni.
Abiya unun Asa dakon datni.

⁸ Asa unun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat unun Jeoram dakon datni.
Jeoram unun Usia dakon datni.

⁹ Usia unun Jotam dakon datni.
Jotam unun As dakon datni.
As unun Esekia dakon datni.

¹⁰ Esekia unun Manase dakon datni.
Manase unun Emon dakon datni.

- Emon unun Josaia dakon datni.
- 11 Josaia unun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Unun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panji yopba egipgwit.)
- 12 Babilon panji egipgwit bisapmon, Joiakin unun Sealtiel dakon datni.
Sealtiel unun Serubabel dakon datni.
- 13 Serubabel unun Abiut dakon datni.
Abiut unun Eliakim dakon datni.
Eliakim unun Aso dakon datni.
- 14 Aso unun Sadok dakon datni.
Sadok unun Akim dakon datni.
Akim unun Eliut dakon datni.
- 15 Eliut unun Eleasa dakon datni.
Eleasa unun Matan dakon datni.
Matan unun Jekop dakon datni.
- 16 Jekop unun Josep dakon datni.
Josep unun Maria dakon eni.
Anakwan Maria da Yesu anjalagit. Yesu unun Kristo yan iyan.
- 17 Abrahamon da win Dewiron dagagit unun babikni 14 kabi.
Anakwan Dewiron da win uwalni da timik Babilon miktimon panjiwit bisap unun babikni 14 kabi.
Anakwan Babilon egipgwiron da win Kristo altagit unun kisi babikni 14 kabi.

Yesu altagit
(Lk 2.1- 7)

- 18 Yesu Kristo altagit unun dakon gen yan. Meni Maria unun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima panakwan Maria unun monji kwap kili awilgit. Monji kwap awilgit unun Telagi Wup da tapmimon da awilgit.
- 19 Anakwan Josep unun Maria monji kwapni kinda awilak yan nandane yipman det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da inamon Maria mayagi im do dima nandagit. Yan do anek pasilikon da kirinik im do nandagit.
- 20 Josep yan nandane egakwan Amin Tagi dakon ajelo kinda da dipminon altan imine yan iyigit, "Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap unun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. 21 Unun monji wili analanban

minjat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yan iyiki."

22 Unun yo morap altanakwa Amin Tagi da kombi amin antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan tosok.

23 "Nandaki. Minjat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda anjalasak.

Analanban mani Emanuel yan yoni."
(Emanuel dakon mibili unun yan: "Pin kop nin gat egisak.")

24 Josep dipminon da pidane Amin Tagi dakon ajelo da gen iyigit unun guramigek minjatni Maria pagit. 25 Mani kalonji dima pagek egi wigi Maria da monji wili kinda anjalagit. Analanban Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

1 Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem unudon Maria da Yesu anjalagit. Unun bisapmon Erot da kila amin madep yigit. Yesu altanakwan nandak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. 2 Abin Jerusalem amin yan yoyiwit, "Juda amin dakon kila amin madep altagit unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kanek gawak im do abaman."

3 Kila amin madep Erot gen yawit unun nandane wiripdaggit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ununyo kisi yan gin nandane wiripdaggit. 4 Erot da gen unun nandane Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyindet amin gat yan yoban abin muwukgwit. Muwukba yan yoyigit, "Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?"

5 Yanban kobogi yan iyiwit, "Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yan mandagit,

6 'Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktimon dakon kokup morap yapmandal.

Unun amin da amin kabino Israel unun dakon kila amin madep egipdisak.”

⁷ Yan yanba nandaneK yoyinban kiwit. Kinakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bisapmonsi altagit?” ⁸ Yoyinban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandaneK Betlehem kokupmon yabegek yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusin koni. Kanek abin nayinba nakyo kisi kin gawak iben.”

⁹ Yan yanban nandaneK kinakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altan yomgut. Gik unun kinakwan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kanek but galak madepsi ¹¹ nandaneK yutnon wigek Monji gat menji Maria gat pindakgwit. Pindagek njwakben anek Monji gawak imgwit. Yan anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yuman nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Pin kop da dipminon Erot do dima tobi kini do yoyinban nandaneK kosit njwakwari nan miktimon si kiwit.

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin Tagi dakon anelo da Josep dipminon altan iminek yan iyigit, “Erot da Monji anakban kimotjak do wisikdisak, do gak pida monji nakjak gat menji gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji nakjak gat menji gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yan anakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankwalan yan nandaneK butjap madepsi

nandagit. Yan nandaneK Betlehem kokupmon ae kokup monin monin Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandaneK kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinik imni do dima nandagit.”

Josep gat minatni Monjiyo gat aeni tobi opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan imgut. ²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pida monji gat menji gat timikbi aesi tobi Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit. ²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidaneK Judia miktimon kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unun nandaneK kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit (Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abin altagit. Abin altaneK Judia miktimon amin da aripmi dima egipmitimon minat aminyo unudon kwa Pin kop

gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobi ani.” ³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kind a da yan tidanek yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit an dimdim ani, kositni pasin an milip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kind a mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kind a nan boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jodan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kin yokwini yan kwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi son yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pin kop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pin kop dakon butjap apdisak namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobi bamisi anek anpakjikon but tobi dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Yansi dayisat, Pin kop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ Parenka unun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat unun amin but tobi bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹² Unun wit dakon sibi sibi wiririt kindap kirin

kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibi sibi wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.”

Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)

¹³ Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanek Jodan Pakbikon, Jon da telagi pakbi son imjak do opgut. ¹⁴ Mani Jon da kirinik iminek yan iyigit, “Nak da telagi pakbi son gaben do abi, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi son nabi kan, unun da tagi asak.”

¹⁵ Yan yanban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi son nabi. Yan anaki Pin kop da yo morap anen do nandisak unun kindasok dima yapmanek kisi an mudonen.” Yanban Jon da geni guramigit.

¹⁶ Pakbi son Yesu pakbikon da wigit. Win ek unudon gin kundu wital kinakwan Yesu yan kagit, Pin kop dakon Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak pin kwenikon yigit.

¹⁷ Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kind a yan alagit: “Unun Monjino. Butno unun do tagisi anakwan but dasi galak tan imisat.”

4

Sunduk da Yesu ankwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)

¹ Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da ankwalgak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon ankigit. ² Anki yipban Pin kop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Anakwan Pan kwel Amin da abin altan iminek yan iyigit, “Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit.”

⁴ Mani Yesu da kobogi yan iyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pin kop dakon gen kisi morap panek egip egip pan.’”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pinƙop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anƙi Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ Yipmanek yan iyigit, “Pinƙop papiakon gen yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinƙop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

⁷ Mani Yesu da yan iyigit, “Pinƙop dakon papia da gen kinda gat yan yosok, ‘Amin Tagi Pinƙopji dakon tapmim kok do anek dimasi anƙewaldo.’”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyin anan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktin madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit. ⁹ Yolinek yan iyigit, “Nwakben anek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Sunduk gak nepmandet! Pinƙop dakon papia da yan yosok:

‘Amin Tagi Pinƙopji unun nan gin gawak iminek oman animni.’”

¹¹ Yan iyinban Sunduk Yesu yipman dek kinakwan anelo da abin Yesu anpulugawit.

Yesu Galili miktimon pi wasagit

(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)

¹² Yesu Jon dam tebanon yipgwit yan nandanek tobi Galili miktimon kigit.

¹³ Nasaret kokup yipmanek

Kapaneam kokupmon kin unudon egipgut. Kapaneam unun Galili Pakbi idap ilenikon, Sebulan ae Naptali miktimon unudon tosok. ¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁵ “Sebulan miktin, ae Naptali miktin, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Unun miktin bamot kosit tapmon pikwan miktimon tomal.

Galili miktimon Amin Nwaknwari Kabikon nani morapmi ekwan.

¹⁶ Unun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgon, mani unun da tentenji madep altan yoban kili kan.”

Yesu da Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tentenanjek sot amin panmilip agit

(Kilapmi 4.17-9.34)

Yesu da pini wasanek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

¹⁷ Unun bisapmon Yesu wasanek Pinƙop dakon gen yan tentenanjek yan yagit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobi ani.”

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgwan mabal pigakwan egipgumal. ¹⁹ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ²⁰ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanek yolgimal.

²¹ Yesu timisok di kinak ae amin bamori gat pindakgit, kinda unun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anakwal pindakgit. Pindagek yan yoban ²² nandanek unudon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanek yolgimal.

Yesu Pinƙop gen yanek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

²³ Yesu Galili miktin morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyin dekgit. Anek Pinƙop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Yan anek sotni ton ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. ²⁴ Yan anakwan gen bini da kin irentan Siria miktin kisi aripmi agit. Do amin da sot

amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae konni ton gat, ae sot kinda unun amin miktimon man pagek giptimni nimnimikgan unun gat, ae kidari alek tanbi unun kisi panapba Yesu da panmilip agit. ²⁵ Anakwan Galili minat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

5

Yesu ilenon Pin kop dakon gen yagit

¹ Yesu minat amin kabi madep pindagek ilenon pawigi yigakwan pandet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyin degek yan yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit (Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yan nandan amin, unun amin da Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep an, unun Pin kop da butni panteban akdisak,
do unun kisik kisik ekwan.

⁵ Amin morap iyi do nandaba pan, unun Pin kop da yo morap yom do yagit unun yoban timitdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁶ Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandan unuden si nandan amin, unun Pin kop da aripnikon yoban tugokdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁷ Amin morap notni do bupmi nandan, unun amin Pin kop da bupmi nandan yomdisak,
do unun kisik kisik ekwan.

⁸ Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pin kop kokdan,
do unun kisik kisik ekwan.

⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pin kop dakon monjini yan yoyikdan,
do unun kisik kisik ekwan.

¹⁰ Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan,
do unun kisik kisik ekwan.

¹¹ “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi andamni kan, ji kisik kisik ani. ¹² Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae ten teni ekwan (Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

¹³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, niansi anek galagini ankaluk anen? Galagini yipman detjak kan, pini mini. Isal maba kwa amin da bamon.

¹⁴ “Ji amin dakon ten teni yombem da ekwan. Kokup madep kinda ilenon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak.

¹⁵ Amin da lam kolen kwoba ban dima witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi ten tenan yoman. ¹⁶ Yangin, ten tenisi da amin da dabilon ten tenosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji ankisini.”

Pin kop dakon gen teban do yagit

¹⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton an mudoni do pigim. ¹⁸ Nak asisi dayisat, kundu gat miktin gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan. ¹⁹ Amin kinda da gen teban monisok kinda yapmanek amin diwari

yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pin kop da Kila Asak kokupmon mani pinbisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pin kop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi unun da gen teban yoyindet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kan, ji Pin kop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan.”

Amin dapba kimokgon dakon gen
(Lk 12.57-59)

²¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda anakban kimotjak kan, unun amin gen pikon kisak.’ ²² Mani nak yan dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kan, unun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yanba yokwi tok asak kan, unun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin kinda ‘Gak nandan kokwingo tagi mini!’ yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³ “Do paretgo altakon panobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yan nandisal kan, ²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anek don kin Pin kop do paret aki.

²⁵ “Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanga kikdisal.”

Minat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Minat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.’

²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kinda minat kinda kanek unun do galak tan imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak. ²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi. ³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kan, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi.”

Minat pan kwinit dakon gen
(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kalip gen yan yawit:

‘Amin kinda minatni kwinit do kan, minat pankwinit dakon but piso papia kinda minatni do mandan imjak.’

³² Mani abisok nak da yan dayisat, minatgo kwinit yipbi kwan wili kaluk pasak kan, eni gak da gulusun al, do minatgo da yumabi asak. Anakwan wili unun kaluk pasak unun kisi yumabi asak. Do minatgo yumabi dima anakwan isal dogin dima kwinitki.”

Gen panteban ak dima akdo

³³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin Tagi da dabilon gen yan panteban asal unun dima yapmanek kisi guramigek abi.’

³⁴ Mani nak abisok yan dayisat, gen yan panteban ak dimasi ani. Kwen Kokup unun Pin kop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima panteban ani. ³⁵ Ae miktim unun Pin kop dakon kandap yipyip tamoni, do miktim da manon genji dima yan panteban

ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yan panjeban ani. ³⁶ Ae ji da busun dangwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yan panjeban ani. ³⁷ Ji 'asi' bo 'dima' yan gin yoni kan, unun da tagi. Gen unun da kwenon sanjenek yon unun Yokwi Ami da panalon asak."

Yokwi andaba kobogi dima anyomni
(Lk 6.29-30)

³⁸ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Amin kinda da amin kinda dakon dabil anupbal asak kan,
unun amin dakon dabilniyo kisi anupbal ani.
Ae amin kinda da amin kinda dakon geni anjak biripmitjak kan,
unun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.'

³⁹ Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi andaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, mogingo teri kinda kisi antobil ibi. ⁴⁰ Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalgo gat kisi ibi. ⁴¹ Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik unun imegek 2 kilomita kiki. ⁴² Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi."

Uwalnin but dasi galak tan yomnen
(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

⁴³ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Notgo do but dasi galak tan yomnenek uwalgo do nandabi yokwi toni.'

⁴⁴ Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anek yokwi andaman amin do bisit ani. ⁴⁵ Yan anek Pinjok Datji

Kwen Kokup egisak unun dakon monjinisi egipni. Unun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶ Amin yokwi takis timit timit amin da notni bangin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pinjok da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷ Ji notji bangin gildat tagi yan yoyini kan, unun da tagi dima asak. Pinjok dima nandan iman amin kabi kisi yan gin an. ⁴⁸ Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yan gin gwaljigi mini kilegisi egipni."

6

Amin panpulugok dakon gen

¹ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ji kan kimotni. Amin da dandani yan do unun da dabilon anpak tagi ani kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da unun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

² "Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unuden amin kinda yabekbi mibiltan gamnenek kwen dima pisosak. Yan an amin unun amin da nandaba wukwan yomni yan do an. Nak asisi dayisat, unun kobogi kisisi wagilni timikgan. ³ Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴ Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi do yo tagi gamdisak."

Bisit dakon gen
(Lk 11.2-4)

⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unuden dima ani. Jamba but amin unun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Unun amin amin da pindatni do yan an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan. ⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yan anaki Datgo yo pasili

pindakdak unun da kobogi tagisi gamdisak.
⁷ Amin Nwaknwari Kabi gen isali morapmi yanapno pinjopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani. ⁸ Ji unun amin da an unuden dima ani, nido Datji dima iynakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok.

⁹ Ji bisit yan ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal,
 gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.
 Gak dakon gen guramit Kwen Kokup toso,
 miktimon ninon yan gin tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² Nin amin notnin dakon yokwini yopmanaman.

Unuden gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ Panjwalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron nan pulugan nipbi.’

¹⁴ “Ji notji dakon yokwini yopman yomni kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da yokwisi yopman damjak. ¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopman yomni kan, Datji da yokwisi dima yopman damjak.”

Pinjop do nandanej jap kelkel dakon gen

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji Pinjop do nandanej jap kelek egip do nandan kan, jamba but amin da an unuden tomno dabilyosi dima inan toni. Yan ani kan, amin da ji Pinjop do nandanej jap dima non yan dandani. Nak asisi dayisat, unun amin kobogini kisi wagilni timik mudon. ¹⁷ Mani ji Pinjop do nandanej jap kelek egip do nandan kan, busun dangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi ban sugoni. ¹⁸ Yan anakwa amin da ji jap kelek ekwan yan dima nandan damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unun da dandanej kobogi tagisi damdisak.”

Yo tagisi panmuwut dakon gen

(Lk 12.33-34)

¹⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji on miktimon yo tagisi panmuwut do nandak

nandak dima ani. Unun yo monin da nokdan, ae manut manut akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek panjisibikdan. ²⁰ Yo tagisi Kwen Kokupmon panmuwut do nandak nandak ani. Unudon yo monin da dima nokdan, ae manut manut dima akdan, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdan. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

Dabil unun giptim dakon tenjenj

(Lk 11.34-36)

²² Yesu da sanbenek yan yagit, “Dabil unun giptim dakon tenjenj. Dabilgo tagisi kan, giptingo kalon tenjenjini ton. ²³ Mani dabilgo yokwi kan, giptingo kisi pilin tuksi asak. Do tenjenj butgokon toso unun pilin tuksi asak kan, unun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminek kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Nandaba kik anek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Unun do anek yan dayisat, ji egip egipji do nandaba kik anek jap pakbiyo ni ban nonen yan dima nandani. Ae giptimji do nandanej imal dukon ban panen, yan nandanej nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmandak, ae giptimji da imal yapmandak. ²⁶ Ji minam pindakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap panmuwut yutnon jap dima panek panmuwuk yopmanan. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da jap upmokdok. Ji pinbi anakwa minam da yo madep yan nandan, ma? ²⁷ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

28 “Ji nido imal do nandaba kik an? Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmangan. 29 Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. 30 On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sok-dan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi ton si ban pan damdisak.

31 “Nandaba kik anek jap pakbiyo dukon ban nonen, bo imal dukon ban panen yan dima nandani. 32 Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da ji unun yo morap do wadan unun nandan mudosok. 33 Do mibiltok Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak. 34 Do anwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jig unun iyi da aripmon tan tan an.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani (Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

1 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yan ani kan, Pin kop da jiyo kisi kokwin akdisak. 2 Amin dakon anpak kokwin niansi ani, Pin kop da jiyo kisi unuden gin kokwin akdisak. 3 Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandane notgo da dabilon jimjim nido kosol? 4 Gaga da dabilon kindap kwik tanakwan nianon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat’ yan tagi iyiki? 5 Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakwan tagi paki.

6 “Yo telagi pinan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit

do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinikbam.”

Bisit dakon mibili (Lk 11.9-13)

7 Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop bisit iynba yo damjak. Pinisi anek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pin kop da witdal damjak. 8 Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witdal yomisak. 9 Monjisi kinda da datni bret do iynban tip kinda tagi imjak? 10 Bo tap kilap do iynban tunon amin emari ton kinda tagi imjak? Unun aripmi dimasi. 11 Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yansi nandani. Bisit iynba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

12 “Amin da anpak tagisi niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yansi ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen (Lk 13.24)

13 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tok-dan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan. 14 Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwan.”

Kombi amin toptopmi dakon gen (Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pinan butni tan yoman. 16 Ji anpakni pindak nandan yo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. 17 Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. 18 Kindap tagi da bami

yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon soson. ²⁰ Yando, ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ ‘Amin Tagino’ yan yan naman amin unun kisisi Pin kop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yansi nayikdan, ‘Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae kon yolgiman, ae pi madep agiman.’ ²³ Yan yanba yansi yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!’”

Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi dima
(Lk 6.47-49)

²⁴ “Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktim tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktim tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kinda yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktim yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit.”

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek nwaknwarisi agit. Amin kinda da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

Yesu da wuda tebani ton amin kinda anmilip agit
(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

¹ Yesu ilenon da pin kinakwan minat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani ton kinda da Yesukon kin

nwakben an iminek yan iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisalkan, tagi anmilip abi kilek token.”

³ Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit. ⁴ Kilek tanban Yesu da yan iyigit, “Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptimgo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandan.”

Emat amin dakon oman monjini anmilip agit

(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kinda da abin anpulugosak do anek yan iyigit, ⁶ “Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak.”

⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kin anmilip aben.”

⁸⁻⁹ Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak madepno da yongamwan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kinda ‘Ki!’ yan iyiko kisak. Ae kinda ‘Ap!’ yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda ‘Pi on aki!’ yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak.”

¹⁰ Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bujon yol awilgwit amin yan yoyigit, “Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. ¹² Mani Juda amin kalip Pin kop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigrini do manjikbi unun maban

pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yanj tidanek egipdan.”

¹³ Yanj yanek emat amin 100 dakon kila amin yanj iyigit, “Gak kin yo altoni do nandan teban tal unun yanj gin noman tanj imen kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsio man monjini kilek tagit.

*Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit
(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)*

¹⁴ Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. ¹⁵ Yanj kanek kisitni kisirikon wutjinban sotni yipman dekgit. Yanj aban pidanek Yesu do jap panj noman agit.

*Yesu da sot amin morapmi panmilip agit
(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)*

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek konj yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yanj anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yanj: “Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

*Yesu yolyol dakon mibili
(Lk 9.57-60)*

¹⁸ Yesu da amin morapmi angwasinjak akba pindagek pandetni yanj yoyigit, “Nin pakbi idap teri kinda do kino.” ¹⁹ Anakwan gen teban yoyindet amin kinda da obin Yesu yanj iyigit, “Yoyindet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

²⁰ Yanban Yesu da yanj iyigit, “Jon pinan unun miktingwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

²¹ Yanban pandetni kinda da Yesu yanj iyigit, “Amin Tagi, nandan naminaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen.”

²² Mani Yesu da yanj iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

*Yesu da yanban mirim madep yawokgit
(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)*

8:17: Ais 53.4 **8:20:** 2Ko 8.9 **8:21:** 1KA 19.20
1.24; Lk 4.41 **9:1:** Mt 4.13

²³ Yanj yanek boron wigakwan pandetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yanj anakwan Yesu dipmin pagakwan ²⁵ pandetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

²⁶ Yanj yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi.” Yanj yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. ²⁷ Aban pandetni tamtam yanek yawit, “On nianen amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

*Yesu da konj yolgit
(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)*

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori konni ton unun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanan miktimon da abin Yesu altan ingumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nanj dima agipgwit. ²⁹ Unun amin bamot da yanj tidanek Yesu yanj iyigimal, “Pinj kop dakon Monji, nianji anjim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanakwan tepmi pi nimdisal?”

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit. ³¹ Konj unun da Yesu bisit tebaisi yanj iyigimal, “Nol nipbi abiginen kan, unun bit kabi da butgwan piginen do nandaman.”

³² Yanba yoyigit, “Ji abigit!” Yanj yanban konj da aminon da win kinjak bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek gilokon da pakbi idapgan manek pakbi nanj kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktim unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

*Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi
kinda anmilip agit
(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)*

8:24: Kap 4.8 **8:26:** Mt 14.31; Kap 89.9 **8:29:** Mk

¹ Yesu bot kinda abidanek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit. ² Anjakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yan iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ma! On amin Pinjok kulabisak!”

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan? ⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yan mudan nabi yansi nandaba pisolak.” Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”

⁷ Yan yanban nandanek amin unun pidan yutnikon kigit. ⁸ Minat amin kabi madep unun yo nwakjwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinjok anjkinjek yan yawit, “Mao, Pinjok da tapmim madepsi amin do yomisak!”

Yesu da Matyu yan imgut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kin amin kinda kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabenon yikgit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Matyu pidan Yesu yolgit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat pandetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da pandetni yan yoyiwit, “Yoyindetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non?”

¹² Yesu da gen unun nandanek yan yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan. Sotni ton amin dagin wuda wamagon kwan. ¹³ Ji kin Pinjok da

papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nandan kimotni. Gen unun yan: ‘Ji da paret an unun do dima galak tosot.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Gen yan tosok, do nandani, amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan ilit do pigim.”

Pinjok do nandanek jap kelek egip egip dakon gen

(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ Yan yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon pandetni da abin yan iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Pinjok do nandanek jap kelek egapno gak dakon pandet kabigo nido yan dima an?”

¹⁵ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok kinda minat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwan, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayen anan kinakwa notni unun bisapmon Pinjok do nandanek jap kelek ekwan.”

¹⁶ “Nin ilikba pigik garan pudan kwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan dima bupmanjaman. Yan kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garan ilikban pudan ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yan kan, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Yesu da minatjok kinda aban pidagit, ae minat kinda sot agit unun anmilip agit
(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen unun yoyinjakwan kila amin kinda da abin Yesu burikon gawak iminek yan iyigit, “Gwano ongowanjok kimokdok, mani gak da kin kisitgo da kwenikon wutjinbi pidosak.” ¹⁹ Iyinja nandanek Yesu pandetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kinakwa minat kinda da abin manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Minat unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit.

9:4: Lk 9.47; Jn 2.25 9:5-6: Jn 17.2 9:11: Lk 15.2 * 9:11: Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yansi pindagwit. Nido takis timigek ae monen kabokon da di gat kisi timikgit. 9:13: Os 6.6; Mt 12.7 9:14: Lk 18.12 9:21: Mt 14.36

²¹ Minjat unjun ilikba pigiknikon igayinek noman token yan nandagit.

²² Aban Yesu da tobil kanek yan iyigit, “Gwano, dima pasolgi. Nandan gadan namisal, do kilek tosol.” Yan yanban unjudon gin giptimni kilek tagit.

²³ Yesu kila amin da yutnon wige kasisin pisok amin gat ae minjat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek ²⁴ yan yoyigit, “Abigit. Minjatjok unjun dima kunwak, unjun yum dipmin pokdok.” Yesu da yan yanban nandanej jikgo yanjan imgwit. ²⁵ Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa wigi minjatjok kisirikon abidanban pidagit. ²⁶ Yan aban wasok tapmimi ton unjun agit dakon gen bini yoyinba unjun miktim dakon minjat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

²⁷ Yesu unjun miktim yipman kinakwan dabili mini amin bamori da abin yolgu-mal. Yolek yan tidanej yan yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unjudon winbal yan yoyigit, “Nak da dabiljil panmilip aben do nandan gadan namamal bo dima?”

Yanban iyigimal, “Amin Tagi, nandan gadan gamamak.”

²⁹ Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witjinek yan yoyigit, “Nandan gadan namamal unjun da aripmon gin noman tan damdisak.” ³⁰ Yanban dabili sintanakwal Yesu da yansop tebai anyominek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjl.”

³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unjun miktimon madepsi irentan anan kigit.

³² Amin bamot unjun Yesu yipman dek kinakwal amin kadim konni ton kinda Yesukon anan opgwit. ³³ Anopba Yesu da konni yol iminakwan amin kadim unjun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo nwaknwarisi aban yan yawit, “Yo unjuden kinda Israel miktimon dima alagit.” ³⁴ Mani Parisi amin da yan yawit,

“Kon dakon kila amin madep da tapmimon kon yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35-10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup monin ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tan tan awiron wige kamin yoyin degek Pinok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyin tentenagit. Anek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unjun panmilip agit. ³⁶ Minjat amin kabiyo madepsi pindakban panpulugogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombemsi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut. ³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanej panjet kabini yan yoyigit, “Pi-gaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. ³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinba pi amin panalon an yopban pinikon kin jap pan panmuwutni.”

10

*Yabekbi 12 kabi dakon man
(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)*

¹ Yesu da panjetni 12 kabi yoyinban apba kon yolyol ae sot mibili mibili kisisi panmilip agak dakon pi ani do yan mudan yomgut. ² Yabekbi 12 kabi dakon man unjun yan:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (unjun kalip Selot* da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unjun da don Yesu uwal da kisiron yipgut.)

9:27: Mt 20.29-34 9:30: Mt 8.4 9:33: Mk 2.12 9:34: Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 9:35: Mt 4.23; Mk 1.39 9:36: IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 9:37: Lk 10.2 10:1: Mk 6.7; Lk 9.1 * 10:4: Selot unjun amin kabi kinda, Rom amin yolno kinakwa nin miktimnin kila anen yan nandawit.

*Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut
(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)*

⁵ Yesu da amin 12 kabi unun yabegek yan yoyigit, “Ji Amin Nwaknwarị Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini. ⁶ Ji Israel amin kabi sipsip da yan kili pasilgwit unun amin kabikon kini. ⁷ Kinej Pin kop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwan tosok unun dakon gen yan tentenoni. ⁸ Anek sotni ton amin panmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani ton panmilip ani, ae konni ton amin konni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa monej bo kopa monej dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup monij kindakon kin altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kind wusij kan unun gat gin egek yipman kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yan yoyini. ¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kan, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kan, but yawotji unun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kind da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kan, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madeppmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigi pakdan unun si yapmanek jigi madepsi pakdan.”

*Jigi mibili mibili altokdan
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)*

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem ban jon pinan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek akwan unun da

tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmanek muwut muwut yutnikon baljokdan. ¹⁸ Nak dakon man abin yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madeppmon panjikdan. Pan kwa kila amin madeppmon ae Amin Nwaknwarị Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenoni. ¹⁹ Gen pikon panji depmanakwa gen ni ban yonen ae gen kobogi nian yoyinen yan nandane pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pin kop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da meni datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan. ²² Nak nandan naman do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madeppmon wigisak amin Pin kop da yokwikon ban timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kan, kokup unun yipmanek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut minat monjiyo da yoyindetni dima yapman gan. Ae oman amin da madeppni dima yapman gan. ²⁵ Minat monjiyo da yoyindetni da tilagon egipni kan, unun tagi. Ae oman amin da madeppni da tilagon egipni kan, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kan, gwakni ji do nandaba pinbisi anakwa man wagil yokwisi damdan.”

*Pin kop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)*

²⁶ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witjinbi da ton unun don no-man tokdan. Ae gen pasili ton unun

don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tentenoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tentenay yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimokgon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pin kop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam monin unun yo moninisok, bamori dakon yuman nogi unun monej giman tabili kaloni gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Pin kop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima pasolne
(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin’ yan iyikdisat. ³³ Mani amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin dima’ yan iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tan imin kimotdo
(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yan dima nandani. Nak emat agak sibanan anan pigim. ³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da menji uwal an imdisak.

Anakwan minat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdan.’

³⁷ “Amin kinda menji datniyo do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun

amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kan, unun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugon amin da tomni tagisi timitdan

(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unun nak nan abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pin kop nak yabekban pigim unun nan abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulugosot yan nandanek kombi amin kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, Pin kop da yo tagisi kombi amin do yomisak yan gin unun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulugosot yan nandanek amin kilegi kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, unun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yan gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon pandetni kinda anpulugosot yan nandanek nak dakon pandetno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda kolen imjak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namin?

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Jon da pandet kabini yabekban Yesukon kiwit
(Lk 7.18-35)

¹ Yesu pandetni 12 kabi yoyin dekanek unun kokup yipmanek Galili miktimon dakon kokup pap tawit unudon agek Pin kop dakon gen yoyin dekgit.

² Anakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek pandet

kabini yan yoyigit, ³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pin kop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kinda don apdisak unun do jomjom anen?’”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji kin yo morap kan nandanjo an unun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin sin ton, kandapmi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pin kop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kinda nak nandane nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyinban Jon dakon pandet kabini kinakwa Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal panwayin aban pindat do kiwit? ⁸ Unun dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani ton si pagit unun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon unuden amin da ekwan. ⁹ Dima kan, ae ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ¹⁰ Unun amin dogin Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibitan gamjak. Anek kositgo an noman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapman gan.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Pin kop da Amin Kila Akdisak unun do yan tenjenan kwa win Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Pin kop dakon gen wasane yagiron da win abisok ekwamanon Pin kop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Anakwan amin da unun kirin it do pi madep an. Yan anek emat jigiyo morapmisi panalon an. ¹⁴⁻¹⁵ Unun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan

nandisat. Gen on nandak do galak ton amin ji pakyan si nandane mibili nandan pisoni. Jon unun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwan unun nandan kokwini tagi dima. Unun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unun minat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon, ¹⁷ ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandane kunam tat do dima nandayin.’”

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Jon abinek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Konni ton’ yan yawit. ¹⁹ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan kanek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Pin kop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But tobi dima an amin unun bupmisi (Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi ton morapmi agit, mani but tobi dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit, ²¹ “Korasin ae Betsaida amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobi dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobi bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam. ²² Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi paktan. ²³ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobi dima awit. Unun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yan si dayisat, Pin kop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom

amin da jigi pakdan unun si yapmanek ji da jigi madepsi pakdan.”

Ji nagon obinek yik yawotni
(Lk 10:21-22)

²⁵ Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miktin dakon Amin Tagi, amin diwari miktin dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal.

²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirin panjeban aba yo jigi ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirin pani. Nak dakon kindap kirin unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinji, do nak gat egek Pinjop do dayin dekgo butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen
(Mk 2:23-28 ae Lk 6:1-5)

¹ Sabat kindakon Yesu gat pandetni unun wit pi kinda da bikbik nan kiwit. Kinjek pandetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit. ² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, pandet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinjop do parekbi unun abidan nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pinjop da

papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanyo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun yan:

‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kinda anmilip agit
(Mk 3:1-6 ae Lk 6:6-11)

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmanakwan gen pikon yipnen yan nandaneke iyiwit, “Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unjungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yando, Sabat bisapmon amin kinda anpulugonen kan, gen teban yapmanan yan dima nandani.”

¹³ Yan yanek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo anjini a.” Yanban amin unun kisiri anjini aban kilek tan kisiri teri kinda yombem gin agit. ¹⁴ Anakwan Parisi amin da kin “Nian anek Yesu anjaten?” yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Pinjop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanek kigit. Kinjakwan amin

morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmilip anek ¹⁶ Yesu iyi nianjen amin kinda unun amin dima yoyini do yansop anyomgut. ¹⁷ Yan anakwan Pinkep da kalipsigwan kombi amin Aisaia antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tan imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

¹⁹ Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

²¹ Anakwan amin miktimi miktimi egi anan kwan unun da mani do nandan gadan iminek panpulugosak do nandan teban tanek jomjom akdan.”

*Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)*

²² Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit. ²³ Yan aban minat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

²⁴ Mani Parisi amin da gen unun nandane yawit, “On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak.”

²⁵ Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anek yan yoyigit, “Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamwil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek

emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. ²⁶ Yanjin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. ²⁷ Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini. ²⁸ Mani Pinkep dakon Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Pinkep dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

³⁰ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anaman. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

³¹ “Do yan dayisat, Pinkep da yokwi morap gat ae Pinkep do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pinkep da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³² Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Pinkep da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pinkep da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak.”

*Kindap yokwi unun bami yokwi potdan
(Lk 6.43-45)*

³³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yan pindakgan. ³⁴ Ji tunon amin emari ton yombem. Gen tagisi niansi anek yoni? Yo ni da butjigwan ton unun gen yogokjikon panalon an. ³⁵ Amin kilegi unun burikon yo tagisi morapmi ton, do anpak kilegisi an. Ae amin yokwi unun burikon yo yokwi morapmi ton, do anpak yokwi an.

³⁶ “Mani yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin

morap Pinjkop da mibili nido yawit unun do yoyinban kobogi iyin iyin akdan. ³⁷ Gaga gen yosol unun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yan gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ Gen teban yoyindet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek asi gak Pinjkop dakon pi nan asal yan gandanen.”

³⁹ Yanba yan yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nan gin kokdan. ⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yan tap kilap da but kagagwan egipgut, yan gin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yan potdisak. ⁴¹ Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdan. ⁴² Miktim saut tetgin dakon kila amin minat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdisak.”

Kon aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kon kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴ yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ Kin kanban yut unun isal tosok ae sibat sibat ikdigan antilim abi kosok. ⁴⁵ Yan

kosok, do kin kon 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yut-non egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak. Yan gin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yan gin altosok.”

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu minat amin kabi madep gen yoyinakwan menji padik padikni panabin yomakon agek Yesu gat yan nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanba yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, “Mengo padik padikgo yomakon aben da gak gat yan nandat ak do yon.”

⁴⁸ Yanban iyigit, “Menno padik padikno unun namin?” ⁴⁹ Yanek pandetni kabikon kisit suganek yagit, “Menno padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikan amin unun menno padik padikno ae samino.”

13

Jap yet tintinok dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanek pakbi idap da ilenon pabigi yigit. ² Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda unun jap yet tintinok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tintinokwan diwari kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miktim tipmi ton timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jon keli ton tingwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutinba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktim tagisikon man kwawit. Man kwanakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit. ⁹ Gen yosot unun pakyan si nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen unun yoyin mudanban pandet kabini da abin iyiwit, “Minat amin kabiyo madep gen yoyinek tilak gen ban nido yoyisal?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili tosok unun ji da tagi nandani do Pin kop da nandisak, mani unun amin do dima yolisak. ¹² Amin nak dakon gen nandane burikon yipmandak unun amin Pin kop da sanbenek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandane burikon dima yipmandak unun amin nak dakon gen diwari nandagit unun pasil imdisak. ¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unun dabil sintanek kon, mani yo kinda dima kon. Mirak panek nandan, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ Amin da yan anakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unun bami ton asak. Gen unun yan yagit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sintanek kokdan, mani dima kanba pisokdisak.

¹⁵ Unun do anek on amin but teban kili awit. Gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan sogwit, ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanyo aba pisanban nagon tobilba tagi panmilip abom.’

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanyo an unun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tintinok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kili jap yet tintinok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Pin kop da Amin

Kila Asak dakon gen nandane butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen pan kisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandane unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Pin kop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban witdal kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandisak, mani miktin dakon yo do nandaba kik asak, ae monej da ankilikban unun do galagisi nandanakwan unun da Pin kop gen witjinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktin tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandane mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tantan an.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tintinagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbikgwan jon yokwi dakon yeri tintinane kigit. ²⁶ Jap yet kwanek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi bangin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianon da kwawit?’

²⁸ “Iyinba yan yagit, ‘Uwal kinda da tintinagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitnen do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiken: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik

yopni. Anek jap bami pan iligek jap yut-nokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pin kop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinbi. Yeri moninisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudanek kindap da yan kwosok. Ae kilinji madep yopban kinakwa minam morapmi da panabinj unungwan yikganj.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anjakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Pin kop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyinj tentenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anjakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami tonj agit. Gen unun yan: “Nak da ji tilak gen dayikenj.

Yo kalipsi Pin kop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok tonj unun do dayikenj.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minat amin kabi madepsi yopmanek yutnon wigakwan panjetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanbi nandano.”

³⁷ Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmanjak amin unun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unun on miktim. Anek jap yet tagi unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minat amin kabiyo. Ae jon yokwi

unun Yokwi Ami dakon minat amin kabiyo. ³⁹ Anek uwal jon tintinagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Pin kop dakon anelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jon pilik kindapmon soson unudenj gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unun anelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unungwan pigikdanj. Pigi unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdanj. ⁴³ Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tentenosok unudenj tentenanjek egipdanj. Nak da gen yosot pakyanji nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nan kan kawan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanek yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun miktim tim yuman nagit.”

Kindirinj mani tonji dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae Pin kop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak. ⁴⁶ Anek kindirinj kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun kindirinj tagisi yumgut.”

Tap kilap simil simil yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pin kop da Amin Kila Asak unun tap kilap simil simil yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgan pikwan. ⁴⁸ Pigi tunganba ilikba ilenikon wikwan yigek tap

kilap kokwinikgan. Tagi amin idap madepmon yopmanek yokwi amin maba kwan.⁴⁹ Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yan gin altokdisak. Anelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan.⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pigek unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan.”

⁵¹ Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandan mudoman.”

⁵² Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyindet amin Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panabin amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak tangwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyin mudanek unun kokup yipmanek⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanek yan yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi ton agak dakon tapmim dukwan ban pagit?⁵⁵ Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma?⁵⁶ Anek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?”⁵⁷ Yan yanek kurak tan iminek nandaba pinbangwit.

Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.”⁵⁸ Amin unun dima nandan gadangwit, do Yesu unudon wasok tapmimi ton morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹ Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandanek² oman amin kabini yan

yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi ton agak unun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.⁵ Erot unun Jon anakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kinda yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit.⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaben.”⁸ Iyiban meni da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busun idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini yoyinban minatjok da gen iyigit unuden anek¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busun mandan dagawit.¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki meni dogut.¹² Anakwan Jon dakon pandetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandanek iyi gin bot kinda abidanek miktim amini minikon kigit. Kinakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandanek kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilen nan yol ankiwit.¹⁴ Anakwa bot unun pan ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon winak amin kabi madepsi pindak bupmi nandanek sot amin panmilip agit.¹⁵ Anakwan pilindo pandetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim

amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin kinjek iyi do jap yuman noni.”

¹⁶ Yanba yan yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyinban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kinda ae tap kilap bamori dagin tan niman.”

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unun nagon panopni.” ¹⁹ Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kinda ae tap kilap bamot pabidank Kwen Kokup sintank gisamikgit. Yan anek bret jokgalek pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unun pandetni da simlba yik madepsi 12 kabi yan tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae minat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

*Yesu pakbi idapmon baman baman kigit
(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)*

²² Yesu pandet kabini boron wigek pakbi idap teri kinda unun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu minat amin kabi madep yoyinban kiwit. ²³ Yoyinban kinakwa iyi gin ilen kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ilenon egipgut. ²⁴ Yesu ilenon egakwan pandet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidankwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman baman kin pandetni kabikon noman tan yomgut. ²⁶ Pakbi idapmon baman baman apban kanek pandetni si pasalgwit. Anek “Kon kinda abisak!” yan yanek yan tidawit.

²⁷ Yan tidankwa unudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

²⁸ Yoyinban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kan, yanbi pakbi kwenon da baman baman gagon opbo.”

²⁹ Iyinban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan yanban Pita da bot yipmanek pin pakbi kwenon bamanek Yesukon kigit.

³⁰ Kinakwan mirim unun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidank yagit, “Amin Tagi nak anpulugal!”

³¹ Yan tidanban unudon gin Yesu da Pita abidank yan iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

³² Yan iyinban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Daganakwan boron yikgwit amin unun Yesu gawak iminek yawit, “Asisi, gak Pin kop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kin ilenikon wigakwan ³⁵ unun miktimon amin da Yesu kan nandanyo awit. Kan nandanyo anek Yesu abik dakon gen bin sanbenba miktimon teri teri kigit. Kwan nandank sot amin kisisi panabin yopmanakwa ³⁶ sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

15

Pin kop dakon gen teban da babik dakon gen yapmandak

(Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyindet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinek Yesu yan iyiwit, ² “Nido pandet kabigo babik dakon gen teban yapmanek kisiri dima sugank jap non?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pin kop dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen pandeban anek unun ban pan ekwan. Unun tagi dima. ⁴ Pin kop da yan yagit, ‘Ji men datyo dakon pinbi egek geni gu-ramitni’

ae kinda gat yan yosok,

‘Amin kinda da men datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusun yoyin degek yan yoyan, ‘Men datyo do nandaba wikwanek yo kabi unun do panpulugogi unun Pin kop do paretni kan unun tagi’ ji da sun yan yoyan. ⁶ Ji yan anek babikji dakon gen

teban guramigek Pinjkop dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak anjtagap aban ji do gen yanji mandagit:

⁸ ‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman,
mani but dasi nak dima nandan naman.

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinjkop dakon gen” yan yanek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’”

Yo noknogi da amin dakon but dima anjupbal asak

(Mk 7:14-23)

¹⁰ Yesu da minat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanek nandaba piosak. ¹¹ Yo si nono pikwan unun do Pinjkop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pinjkop da nandaban yokwi tosok.”

¹² Yan yanban panjetni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi ton gak unun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyinbi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pison? ¹⁷ Jap morap noman unun kwasopninon pitek kosiri nan abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin panjupbal asak. ¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin da unun anpak morap anakwa Pinjkop da pindakban yokwi an. Mani ji kisitji dima suganek jap non unun da yokwi dima asak.”

Kenan minat kinda Yesu nandan gadan imgut

(Mk 7:24-30)

²¹ Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit.

²² Kin altanjanwan Kenan minat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano kon da madepsi anjupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan panjet kabini da obinek Yesu yan iyiwit, “Minat on yan tidanek jigi nimek noldak. Unun tagi dima. Iyinbi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjkop da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unun bangin panpulugoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanek minat da abin gawak iminek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Minat monjiyo dakon jap pinan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban minat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinan tewigi da tamokon da jap jimjim mon unun tagi non.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanek yan iyigit, “O minat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yan gin altan gamdisak.” Yan iyanjanwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unun kokup yipmanek Galili Pakbi Idap da ilenikon kigit. Kinnek unudon da ilen kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan minat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panjapgwit. Kandapmi yokwi ae gireniki, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unun Yesu da buron panabin yopmanakwa panmilip agit. ³¹ Anakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae gireniki da kosit agipgwit, ae dabili mini da sintawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinjkop do tamtam yanek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mk 8:1-10)

³² Yesu da pañdet kabini yañ yoban apba yañ yoyigit, “On miñat amin kabiyo nin gat gildat kapbi egipmaman. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yominek yabetno kini kan, kosiron injam kimot anek man potdan.”

³³ Yanban pañdetni da yañ iyiwit, “On miktim amini minikon bret morapmi dukon ban on miñat amin morapyo yomnoni?”

³⁴ Yanba yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moningok bamorisok dagin tan niman.”

³⁵ Yan yanakwa Yesu da miñat amin kabiyo madep miktimon pabin yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyinban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pin kop ya yañ iyinek pudan pañdetni do yoban unun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi nanba jap diwat tawit unun pañdetni da timigek yik madepsi 7 kabi similgwit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

³⁹ Yesu unun miñat amin kabi madepsi yoyinban kinakwa iyi boron wigek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu ankewal do anek opgwit. Asi Pin kop dakon pi nan asak bo dima yañ do wasok tapmimi ton kinda aban koni do iyiwit.

² Iyimba yoyigit, “Gildat pigik do anakwan ji yañ yon, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yañ yon, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi an, mani abisok bisap ekwaman unun kanek kokwin tagi dima an. ⁴ Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pin kop dakon pi nan asat yañ nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdan.”

Yan yoyinek yopman kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen

(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat pañdetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon pañdetni bret do intanek kiwit. ⁶ Yan aba Yesu da yañ yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyan si kan kimotni.”

⁷ Yanban notni yoyin yoyin anek yañ yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

⁸ Gen unun yanba Yesu burikon da pindak nandan yo anek yañ yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yañ yon? Ji nandan gadatji pisipmi! ⁹ Ji butji sigin pakyan si dima nandan pison, ma? Nak bret 5 kabi ban amin 5 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inton? ¹⁰ Ae bret 7 kabi ban amin 4 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inton? ¹¹ Nak bret do yat yañ nandan, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyan si kan kimotni, nak unun do dayit.”

¹² Yan yanban nandane buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyin detni top-topmi do kan kimotnen do yosok yañ nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yañ ten ten jagit

(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek pañdetni yañ yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kinda yañ yon?”

¹⁴ Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yañ yon, ae diwari da Elaija yañ yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin nwaknwari kinda yañ yon.”

¹⁵ Yanba Yesu da yañ yoyigit, “Ae disi nak do namin yañ yon?”

¹⁶ Yan yoyinban Saimon Pita da yañ iyigit, “Gak Kristo, Pin kop egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miktim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. ¹⁸ Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino pan- muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabin yopmanakwan toktogisi tan an an kikedisak. ¹⁹ Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon yoma wital gaben. Gen miktimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pin kop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miktimon yan witalbi, Kwen Kokup-mon Pin kop da yan gin yan witaljak.”

²⁰ Yan yanek Yesu da pandetni dima yoni do kirinik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

**Yesu kimot bisapni kwan
tanakwan pandetni da iyi
dakon anpak ani do yoyin
dekgit**

(Kilapmi 16.21-20.34)

*Kimagek pidosak unun dakon but piso
yagit*

(Mk 8.31-9.1 ae Lk 9.22-27)

²¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tan imdan unun do pandetni yoyinjak yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinjek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da yo yokwisi an naminjek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pin kop da aban pidokdisat.”

²² Yanban Pita da unun gen nandanek Yesu ilenjikon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unun yo morap dimasi altan gamni!”

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sun-duk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pin kop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

²⁴ Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unun amin iyi dakon galaktok morapni

kisi yopman mudanek tilak kindapni gu-ramigek nak noljak. ²⁵ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Amin kinda da miktim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak? ²⁷ Amin Dakon Monji unun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unun bisapmon minat amin morapyo anpakni awit unun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on akkan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unun kila amin madep mani panek apban kokdan.”

17

Yesu dakon giptimi kulabik agit

(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

¹ Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Elenon egek kanakwa Yesu dakon giptim nwanjwarisi agit. Anakwan tomno dabilniyo gildat da yan tentenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tentenini tonji agit. ³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanakwan gin gikwem tentenini madep da pin ilimik yominakwan gen kinda unungwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tan imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Pandetni gen unun nandanek miktimon man pagek madepsi pasal nimnimikgwit.

⁷ Yanj aba Yesu da abin giptimikon witjinek yan yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yanj yanban pidan kwen sintanek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanjin kawit.

⁹ Hlenon da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindan unun dakon gen amin kinda dima iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Panjetni da Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo unun bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹¹ Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili an ingwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibili mibili yan gin anjmdan.”

¹³ Yan yanban panjetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yan nandaba pisagit.

*Yesu da monji kinda konni yol ingut
(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)*

¹⁴ Yesu gat panjetni kapbi gat ilenon da pin minat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abin Yesu da buron gawagek yan iyigit, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandan ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nimnimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Anjek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan man pigisak. ¹⁶ Nak panjet kabigokon ankiko anmilip ak do antidok ayin.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan yagit, “Ji nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monji unun nagon anopgut!”

¹⁸ Yan yoyinban anopba Yesu da kon unun gen tebaisi iyanban win abiginjakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

¹⁹ Anakwan don panjetni iyi gin obin Yesu yan iyiwit, “Nin nido kon unun yol do antidok aman?”

²⁰⁻²¹ Yanba yan yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun pisipmisi, yan do anjek antidok ayin. Nak asisi dayisat, ji dakon nandan gadatji unun moninisisok, mastat yet yombem tan damisak kan, ji kabap on iyanba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

²² Yesu panjetni gat Galili miktimon muwugek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ unun da anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan Pinkep da kimoron nan aban pidokdisak.” Gen unun yanban nandanek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin altanakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kin yan iyiwit, “Yoyindetgo Telagi Yut Madep do takis yopmandak bo dima?”

²⁵ Yanba Pita da yagit, “O, yopmandak.”

Pita da yan yoyinek yutnon wigi gen kinda dima yanakwan Yesu da kalip yan iyigit, “Saimon gak nian nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgan, unun takis namin da yopmanjan? Iyi dakon monjini da bo amin njaknjari da yopmanjan?”

²⁶ Yanban Pita da yagit, “Amin njaknjari da yopmanjan.”

Yanban iyigit, “Yando, iyi dakon monjini da takis dima yopmanjan. ²⁷ Mani nin takis dima yopnen kan, uwal anjmdan. Do gak pakbi idapmon kin nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok ananjak unun da gen kagakon monen kinda tanban kokdisal. Unun monen nan nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

*Mibiltok amin egip egip dakon gen
(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)*

¹ Unun bisapmon panjetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Pinkep da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari yapmanjek man madepni ton?”

² Yanba Yesu da amin moniƙa kinda iƙinƙan opban paƙdetni da biƙbigon yiƙban agakwan ³ yaƙ yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik anek amin moniƙa da tilagon dima egipni kaƙ, ji Piƙkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdaƙ. ⁴ Amin kinda iyi do nandaban piƙakwan amin moniƙa da tilagon egipjak kaƙ, unun amin Piƙkop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni toƙ. ⁵ Ae amin kinda da amin moniƙa oden kinda nak nandaƙ gadaƙ namineƙ egakwan anpulugosok kaƙ, unun amin nak naƙ anpulugosok.”

⁶ Yesu da sanbeƙeƙ yaƙ yagit, “Amin kinda da amin moniƙa kinda nak nandaƙ gadaƙ namineƙ egakwan yokwi asak do yabetjak kaƙ, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon wamaƙ maba tap ilarigwan pigek kimotjak kaƙ unun tagi.

⁷ “Miktimon amin ekwan, awa! Amin diwari da yokwikon depdaƙ. Mani yokwi ani do yabetdaƙ amin, awa!

⁸ “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinƙan kaƙ, mandaƙ dagaƙ mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaƙ do kisitgo bo kandapgo mandaƙ dagaƙ tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kaƙ, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaƙ do dabilgo kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹ Ji kaƙ kimotni. Amin moniƙa dakon aneloni Kwen Kokupmon Piƙkop da inamon toktogisi ekwan. Do amin moniƙa do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen (Lk 15.3-7)

¹² Yesu da sanbeƙeƙ yaƙ yagit, “Ji nian nandaƙ? Amin kinda sipsipni 100 kabikon da kinda pasiljak kaƙ, nian asak? Kaƙ 99 kabi ileƙ obakon yopban jap nanek egakwa kalonji pasiljak unun wusik do kisak.

¹³ “Nak asisi dayisat, sipsipni kaƙ kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun

do tagi nandisak. Mani kalonji pasiljak naƙ kaƙ kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yanƙin Kwen Kokup Datji da amin moniƙa kinda pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

¹⁵ Yesu da sanbeƙeƙ yaƙ yagit, “Notgo kinda yokwi angaban kaƙ, kin kaƙbi disilgin gen unun yaƙ anmilip ak do pi anjil. Gengo nandaƙ yawokban kaƙ notgo abidanbi gagakon apjak. ¹⁶ Mani gengo dima nandaƙ yawokban kaƙ, amin kalonji bo bamori yaƙ timikbi kini.

‘Yaƙ anek ji amin bamori bo kapbi da gen unun tagi anteban ani.’

¹⁷ Unun amin kapbi dakon gen dima nandisak kaƙ, kin paƙmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anek paƙmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kaƙ, unun amin yokwisi asak. Unun amin do Piƙkop dima nandaƙ iman amin ae takis timit timit amin yaƙ nandaƙ imni.

¹⁸ “Nak asisi dayisat, gen miktimon yaƙ anteban asal, Kwen Kokupmon Piƙkop da yaƙ gin yaƙ anteban akdisak. Ae gen miktimon yaƙ witdaldal, Kwen Kokupmon Piƙkop da yaƙ gin yaƙ witdaldisak.

¹⁹⁻²⁰ “Nak sanbeƙeƙ yaƙ dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kaƙ, nak bikbiknikon egipben, do but kalon anek yo kinda do bisit yoni kaƙ, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

²¹ Unun bisapmon Pita da abin Yesu yaƙ iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi annaban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

²² Yanban Yesu da yaƙ iyigit, “Nak yaƙ gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yaƙ asak.

²³ “Nandani, Piƙkop da Amin Kila Asak unun yaƙ. Kila amin madep kinda pi monjini da goman an imgwit, unun gomani paƙkilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani paƙkilek anakwan amin kinda anan

opgwit. Unun amin goman moner 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unun sopsop dakon moner unun da aripmon dima tan ingut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da moner iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon moner ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unun nandanek amin tagi nwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango kisisi sopben.’ ²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipman iminakwan isal kigit.

²⁸ “Anjakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun goman moner 10 danari tan ingut unun kagit. Kanek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

²⁹ “Pi isalni unun geni nandanek nwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango gaben.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. ³¹ Anjakwan pi isalni diwari da kanek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

³² “Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyanban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayanbi goman kisisi yipman gamit. ³³ Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ ³⁴ Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, ‘Ji anakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanbenek yan yagit, “Yanjin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin an damdisak.”

19

*Yesu da minjat pankwinit dakon gen yagit
(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)*

¹ Yesu gen unun yan mudanek Galili miktim yipmanek Jodan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinakwan minjat amin kabi madepsi da yol anan kinakwa Yesu da sot amin morapmi panmilip agit.

³ Anjakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yan iyiwit, “Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Ji Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yan tosok, ‘Wasok wasogikon Pin kop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁵ Wasanek yan yagit, ‘Wili da meni datniyo yopmanek minjatni gat muwukbal giptim kaloni anjil.’

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kaloni amal. Unun do Pin kop da minjat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

⁷ Yan yanban Parisi amin da iyiwit, “Yan kan ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan mandagit? Gen unun yan: ‘Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat pankwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.’”

⁸ Yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. Mani wasok wasogikon minjat pankwinit dakon kosit unuden kinda dima tagit. ⁹ Yan dayisat, amin kinda minjatni yumabi dima anjakwan kwinigek minjat kaluk pasak kan, unun wili iyi yumabi asak.”

¹⁰ Panjetni da gen unun nandanek yan iyiwit, “Yan kan minjat eyo dima anek egipdo.”

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin diwari Pin kop da panpuluganjanekwan minjat dima panek tagi egipni. ¹² Ae amin diwari unun giptimni yokwi da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Pin kop da Amin Kila Asak dakon pi do nandanek egip egipni parekan, yan do anek minjat dima pan. Gen on abidok do nandan amin unun tagi abidoni.”

Yesu da amin monji yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Unun bisapmon amin da minat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit anyomjak do panopgwit. Panopba panjetni da dima panopni do tebai yoyiwit. ¹⁴ Yan aba Yesu da panjetni yan yoyigit, "Minat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pinjop da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon." ¹⁵ Yan yanek kisitni minat monjiyo da kwenon wutjinek don unun kokup yipman kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinek yan iyigit, "Yoyindet, nak ni anpak tagi kinda nan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

¹⁷ Yanban yan iyigit, "Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonji gin unun tagisi. Gak Pinjop dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki."

¹⁸ Yanban iyigit, "Gak ni gen teban do yosol?"

Yanban Yesu da iyigit,
"Amin dima dapba kimotni,
minat eyo kili abi ji yumabi dima ani,
yo kabo dima noni,
top gen yanek amin notji yum dogin
gen pikon dima yopni,

¹⁹ menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni,
ae gaga do but dasi nian galak tosol,
unuden gin amin do but dasi galak
tan yobi."

²⁰ Yan yanban monji gimonji da yan iyigit, "Nak unun gen teban morap guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

²¹ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol." ²² Amin unun yoni morapmi

tan ingwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

²³ Kinjawan Yesu da panjetni yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdan. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak."

²⁵ Yanban panjetni nandan wiripdagek yan yawit, "Yan kan namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁶ Yanba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, "Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjop da yo morap ak do tagi asak."

²⁷ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, "Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitnen?"

²⁸ Yanban Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panek kila amin madep yityit tamoni tilimi ton unudon yitdisak. Anakwan ji nak nolgan amin unun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan. ²⁹ Amin morap nak do nandane yutni, notni, sami, menji, datni, minat monjiyoni, ae jap pini yopman detni, unun yo morapni kosiri 100 yan timik timik akdan. Yan anek egip egip dagok dagogi mini abidokdan. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdan."

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun yan. Amin kinda miktimni morapmi. Unun amin wisa dagokdosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do monej 1 danari timitni do yoyinban but kalonj aba wain pinikon yabekban kiwit.

19:14: Mt 18.2-3

19:17: MS 18.5; Lk 10.28

19:18: TP 20.13-16; GT 5.17-20

19:19: TP 20.12; MS 19.18

19:26: Jop 42.2

19:28: Mt 25.31; Lk 22.30; PA 3.21

19:30: Mt 20.16; Lk 13.30

³ “Kinakwa timi di egi 9 kilok anjakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yan yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kin pi anakwa pi ani da aripmon monej daben.’ Yanban nandanej wain pinikon kiwit.

⁵ “Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?’

⁷ “Yanban gen kobogi yan iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dima nimik.’

“Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, ‘Ji kisi kin wain pinokon pi ani.’

⁸ “Yan yoyinej egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, ‘Pi monji yan panmuwugek monejni yobi. Bunonsi aben unjudon da wasanej yominjaki wigi mibiltok aben unjudon dagosak.’

⁹ “Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do monej 1 danari yomin yomin agit. ¹⁰ Yan aban kanek pi monji mibiltok apgwit unun nin da monej madep timitdaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monej 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok aben amin unun monej 1 danari timigek pi unun dakon ami do nandaba yokwi tanban ¹² yan iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nindanakwan pilin tosok. Bunonsi aben unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monej tilak kalonji kongin nimisal?’

¹³ “Yan yanba nandanej amin tagi da pi monji kinda yan iyigit, ‘Not, nak da gak yokwi kinda dima angamit. Nak monej 1 danari gaben do gayiko gaga but kalon al. ¹⁴ Do gak monengo abidanej ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unun gat monej tilak kalonikon damisat. ¹⁵ Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monejno tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’ ”

¹⁶ Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, “Yanjin bunon amin da mibiltokdan,

anjakwa mibiltok amin da bunon amin akdan.”

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit (Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek pandetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit, ¹⁸ “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. ¹⁹ Yan dagok anek Amin Nwaknwari Kabi da kisiron yipdan. Yipba unun da toptopmon da man madep iminek, baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anjakwan Pinkop da kimoron nan aban pidokdisak.”

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal (Mk 10.35-45)

²⁰ Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kin altanej menji da njwakben anek Yesu da yo kinda an yomjak do iyigit.

²¹ Iyiban Yesu da yan iyigit, “Nak da ninan aben do nandisal?”

Iyiban yan yagit, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panek kinda da gak da amin tet do ae kinda da gwanden tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisat.”

²² Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, “Jil gen unun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

²³ Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwanden tet do yitjak, unun nak da aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Datno da amin kili manjin yopgut unun dakon.”

²⁴ Pandetni 10 kabi gen unun nandanej amin bamot unun do butjap nandawit.

²⁵ Yan nandanakwa Yesu da yoyiban opba yan yoyigit, “Ji Amin Nwaknwari Kabi dakon

kila amini dakon mibili disi nandan. Unun iyi do nandaba wukwanek minat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan. ²⁶ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ²⁷ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi minat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori panmilip agit

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat pandetni gat Jeriko kokup pap yipman degakwa minat amin kabiyo madepsi da yolgwit. ³⁰ Kinakwa kosit ilenon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandane madepsi yan tidane yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³¹ Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidane yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³² Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

³³ Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

³⁴ Yanbal Yesu bupmi nandane kisit da dabili witjinban unudon gin sintane Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin dekgit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

¹ Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun Ilen Olipmon tosok.) Altane Yesu da pandetni bamori yabegak ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altane unudon gin donki menji kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun witdal ilik idon panopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok’ yan iyinbal unun da tepmi daban panopjil.”

⁴ Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

⁵ “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimonji da kwenon yigek abisak.’”

⁶ Yesu da pandet bamot yoyinban geni guramigek kigimal. ⁷ Kin donki menji gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panabin kosiron yaliwit. ⁹ Minat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinkop da gisamigakwan abisak.

Pinkop Wikwisi ankisino!”

¹⁰ Yesu unun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yan yawit, “On namin aminsi kinda?”

¹¹ Yanba Yesu gat agipgwit minat amin kabi madep da yan yawit, “On Yesu, unun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon moneh ilit pi awit unun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹² Yesu kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unun yolban wanga abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin* gat minam yuman nawit amin dakon tamo unun kisi panjobilban tagal kiwit.

¹³ Yan anek gen yan yoyigit, "Pinjop da papiakon gen yan tosok:

'Nak dakon yut unun minjat aminyo da abinj bisit anjamni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili tamo' yombem asak."

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unudon opba panmilip agit. ¹⁵ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da wasok tapmimi tonj agit unun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanjek yan yawit, "Osana! Dewit Dakon Monji anjisino!" Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

¹⁶ Yan nandanjek Yesu yan iyiwit, "Gak on gen yonj nandisat?"

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen yonj unun nandisat, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan:

'Gak minjat monjiyo gat ae monji njaknjak gat panjagap anjaki mango yan anjenokgon.'

¹⁷ Yan yoyinek kokup pap unun yipman wanga pikek unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

¹⁸ Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit.

¹⁹ Anek kosit ilenon pik kindap kinda akban kagit. Kanjek kapmatjok da kinj bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, "Gak bunon ae bami dimasi toki dosi nandisat!" Yan iyinjakwan unudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek tanj mudawit.

²⁰ Anakwa panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, "Pik kindap nianon da tepmi kibidak?"

²¹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ilen pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak.

²² Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjop nandan gadan iminj kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak."

Yesu man madep pagit ae tapmim tanjimgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

²³ Yesu unudon da kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyinj dekgit. Yoyinj degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, "Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. ²⁵ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?"

Yanban iyi gin notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, "Pinjop da yabekgit' yan iyinen kan, gen kobogi yan nyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?' ²⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do 'Amin da yabekgwit' yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minjat amin kabi madep da nindapdan."

²⁷ Yan nandanjek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiken."

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanjenek yan yoyigit, "Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek

* **21:12:** Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abinj iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominjakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit. **21:13:** Ais 56.7; Jer 7.11 **21:16:** Kap 8.2 **21:21:** Mt 17.20; Lk 17.6; Jn 14.12; 1Ko 13.2 **21:22:** Mt 7.7-11; 18.19 **21:26:** Mt 14.5

monji mibiltogi yan iyigit, 'Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.'

²⁹ "Iyiban yagit, 'Pi dima aken.' Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ "Anakwan datni da kin monji bujon nani yan gin iyiban monji da yan iyigit, 'Dat, pi tagi aben', mani pikon dima kigit.

³¹ "Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?"

Yanban yan iyiwit, "Mibiltok amin."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da ji gwapmanek Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminek kwan. ³² Jon da jikon obinek kosit kilegi dayin doliban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen (Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ Yesu da sanbejek yan yoyigit, "Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanek kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudanek amin da monen pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandane pi unun da kisiron yipmanek miktin dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ "Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anak ukwayityo awit, anek kinda anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit.

³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit. ³⁷ Bujonsi iyi dakon monji nan yabegak yan yagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.'

³⁸ "Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anatan kimagakwan wain pini nin do anawatnen.' ³⁹ Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimakgit.

⁴⁰ "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?"

⁴¹ Yanban yan iyiwit, "Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin njaknjari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni."

⁴² Yanba Yesu da yoyigit, "Ji Pin kop da pa-piakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.'

⁴³ Unun do nak yan dayisat, Pin kop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kinda bami tagi panalon agagi unun da kisiron yipdisak. ⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit. ⁴⁶ Yan nandane Yesu abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinda yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minat panek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yanek amin yan yoyigit, ² "Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinda unun yan.

Kila amin madep kinda monji do minat panek sonok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwan tanakwan kalip yan yomgut amin yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ “Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yan yoyigit, ‘Ji kin mibiltok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonji kili dapman mandan son yopmat. Jap morap kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minat pagim unun dakon sonok anen.’

⁵ “Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandak iyi da galak togon kin kin awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monen ilit pinikon kigit. ⁶ Yan anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominek dapba kimakgwit. ⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandak emat amini yabekban kin pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ “Anakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Minat pakpak dakon jap kili pan noman abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yando, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo anen.’ ¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin oben unun pindat do yutnon wigigit. Wigi kanban amin kinda minat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unuden kinda dima pagit kagit. ¹² Kanek yan iyigit, ‘Not, gak nidosi minat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima panek idon wil?’ Yan iyanban amin unun geni mini yigit. ¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Ji on amin abidank kisit kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak.

Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidank egipdisak.’”

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudank yan yagit, “Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi.”

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu sun kinda yanban nandank gen pikon yipnen yan do gen pankosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon pandetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin kinda yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani tonj ae mani mini unun kisi Pinkep dakon anpak yoyin dek mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudank yan yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido ankewalgan? ¹⁹ Monen tabili kinda takis do yipmangan kinda anobin naba koko.” Yan yanban monen tabili kinda anobin iba ²⁰ yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

²¹ Yanban yan iyiwit, “Sisa dakon.”

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinkep dakon unun Pinkep iyi do imdo.”

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njaknjawarsi aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ²⁴ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panalasak.’ ²⁵ Nin da bikbigon peni padigeoyo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minat panek monji mini egek kimakban padige da kwabatni

pagit. ²⁶ Panjek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bunon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanakwa minjat unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima nandan. Ae Pinjop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjat wiliyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyanji dima nandaba pisosok. Pinjop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjopni.’

Pinjop unun amin kimakbi dakon Pinjop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjop.”

³³ Yesu da gen unun yanban nandane minjat amin kabi madepsi da yoyindet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmanjak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu ankewal do iynba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandane Yesukon opgwit. ³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kindi da Yesu ankewalek yan iyigit, ³⁶ “Yoyindet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?”

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Ji Amin Tagi Pinjopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapman mudosok. ³⁹ Ae unun da bunon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban

diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit
(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² “Ji Kristo do namin dakon monji yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpuluganjan Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ ‘Pinjop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibangogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo unun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yan yanakwan amin kindi da gen kobogi kindi dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasane Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

¹ Yesu da minjat amin kabi madepsi gat iyi dakon pandet kabini gat yan yoyigit, ² “Gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyin dekgit unuden gin dayin dekan. ³ Yando, gen morap dayin dekan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikgan, do anpak an unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpuluganba guramitni do kisitjok kindi dimasi yipmanjan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pinjop dakon gen sop simil simil kinam madepsi inamikon wamanjan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikgan

tamokon yit do galak tonj. ⁷ Anek amin da maket tamokon 'Yoyindet, gildat tagi' yan yoyini yan do galak tonj.

⁸ "Ji dakon Yoyindetji kalonji kinda dagin egisak, do amin da ji gawak daminek 'Yoyindet' yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan. ⁹ Datji kalonji unun Kwen Kokup egisak, do miktin amin kinda do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kalonji unun Kristo, do amin kinda do gawak iminek madepno yan dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni. ¹² Amin kinda iyi do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anakwan amin kinda iyi do nandaban pisak amin unun mani tonj da egipdisak."

Yesu da gen teban yoyindet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit
(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³⁻¹⁴ Yesu da sanbejek yan yoyigit, "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit sopman yoman. Yan anek disiyo kisi unungwan dima pikwan.

¹⁵ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinda da pandetji dagosak do pi teban anek tap kwenon da miktimi miktimi akwan. Ji Tipdom do amin an, do amin kinda abidoni kan, iyin dekba unun amin yan gin Tipdom do amin akdisak. Ae unun gin dima, ji da anpak yokwi an unun si yapmanek unun amin anpak yokwisi asak.

¹⁶ "Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Awa! Ji yan yon: 'Amin kinda da Pinjkop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yan anteban anek ae don tagi kirijitjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yanek geni yan anteban asak kan, tagi dima kirijitjak.' ¹⁷ Ji nandan kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Pinjkop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan tonj unun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan tonj do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ "Ae kinda yon unun yan: 'Amin kinda da alta do yanek geni yan anteban asak kan, tagi kirijitjak. Mani amin kinda da altakon paret tonj do geni yan anteban asak kan, tagi dima kirijitjak.' ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Pinjkop da dabilon yo madep asak? Paret altakon tonj unun bo ae alta? Nandani, paret altakon tonj do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yando, amin kinda alta do yanek geni yan anteban asak kan, alta gat ae yo morap altakon tonj unun kisi do yanek geni yan anteban asak. ²¹ Ae amin kinda Pinjkop dakon telagi yut do yanek geni yan anteban asak kan, telagi yut gat ae Pinjkop yutnikon egisak unun gat kisi do yanek geni yan anteban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yanek geni yan anteban asak kan, Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Pinjkop iyi tamonikon yikdak unun gat kisi do geni yan anteban asak.

²³ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi tonj unun pan kabi 10 kabi kokwinigek unudon ban kabi kindanan Pinjkop do paret tagi an. Mani gen tebanon gen madep madep tonj unun yapman mudon. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandan yomni do yosok, ae nandan gadat dakon bami anpak jikon noman tosak do yosok. Ji unun dima an. Gen tebanon gen madep madep tonj unun guramik mudanek paret do yosok unun kisi guramitni kan unun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Ji dakon tilak unun yan. Amin da pakbi nok do anek yo monin pakbikon tonj unun pindak maba kinakwa pakbi non, mani kamel madep dima noknogi unun dima kanek kalon galaukba pigisak.

²⁵ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da tonj. ²⁶ Parisi dabili mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kan, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ "Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin

kimakba yopmanjan tip kinam yombem. Kwen da kwak sonji do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi ton. ²⁸ Jiyo kisi yan gin ekwan. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwan yan nandan, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwan.

²⁹ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo panlim an. ³⁰ Anek yan yon, ‘Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipguman tam, nin panpulangan kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yan yanakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yansi nandan damaman. ³² Do ji kin babikji da wasanek anpak yokwi awit unun an mudoni. ³³ Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pin kop da ji yan dagan depban Tipdom do amin anakwa namin da pulugan depjak?

³⁴ “Do yan dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyindet amin yabekgo jikon apdan. Apba ji da unun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikdan. Anakwa diwari timigek dapba kimotdan, ae diwari tilak kindapmon dapdan, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdan. ³⁵ Yan do anek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi ji da timitdan. Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit. Unun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan. ³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit
(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pin kop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da

tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tan namgwit. ³⁸ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. ³⁹ Ji nak dima nandane egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan pandetni da Yesukon kinak Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ² Yolinba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jigis morapmi altoni do yagit
(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Hen Olipmon yigakwan pandetni da iyi gin kin yan iyiwit, “Gen unun niyil unun ni bisapmon altokdan? Ninan kanek gak aego tobil abinaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandanen?”

⁴ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjewalni do kan kimotni. ⁵ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi panjewaldan. ⁶ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandane butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun noman tosok yan dima nandani. ⁷ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. ⁸ Minat monji kwapmi ton da monji altok do anakwa wasanek tepmi pan,

yanj gin unjun yo morap altanakwa bisap madep kwanj tosok yanj nandani.

⁹ “Unjun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdan. Ae ji nak nolganj do anek amin kisi morap da ji do butjap nandanj damdan. ¹⁰ Unjun bisapmon amin morapmi nak nandan gadanj namanj unjun nandan gadatni yopba witald kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopmanj yopmanj akdan. ¹¹ Anakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanek amin morapmi panjekwalba nandanj yominek yoldan. ¹² Anakwa anpak yokwi da madepsi irenj tan anj anj kikdisak. Yanj anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tanj yomyom anpak yipba witald kikdisak. ¹³ Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unjun Pinjop da puluganj yopdisak. ¹⁴ Amin da miktimi miktimi minjat aminyo ekwanj unjun Pinjop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyinj mudanakwa bisap madep unjun apdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)*

¹⁵ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdan. Kombi amin Daniel da unjun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unjun da pakyanji nandisak.) ¹⁶ “Unjun bisapmon amin Judia miktimon egipni unjun pasal kabapganj tepmisi wigini. ¹⁷ Amin kinda yut kwenon egipjak kanj, yo kabini timit do yutganj pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸ Ae amin kinda pigaga egipjak kanj, yutnon ilikba pigikni kinj abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹ Unjun bisapmon minjat monji kwapni tonj, ae minjat monji mum nonj unjun bupmisi. ²⁰ Ji da Pinjop bisit iyinba nandanakwan yo unjun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹ Unjun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unjuden kinda dima altagit, ae bunon dima altokdisak.

²² Amin Tagi da unjun bisap dima anjisip asak tam minjat amin morap kisi kimak mudonom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigit unjun do bupmi nandanek bisap anjisip asak.

²³ “Unjun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yanj yanban kanj, top yosok yanj nandani. ²⁴ Amin diwari da abinj ‘Nak Kristo’ yanj top yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yanj top yokdan. Yanj yanek wasok tapmimi tonj mibili mibili akdan. Anek minjat amin kabi Pinjop da iyi do kili manjikbi unjun panjekwal do pini madep akdan. Mani aripmi dima panjekwaldan.

²⁵ “Nandani, yo jigisi morap unjun dima altanakwa mibiltok dayisat. ²⁶⁻²⁷ Mal da gildat wisak tetgin da tentenanj kinj gildat pigisak tetgin noman tanban komanj, unjun da tilak Amin Dakon Monji unjun apban amin kisi da kokdan. Do amin kinda da ‘Kristo unjun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yanj dayinban kanj, unjudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unjudon pasilek egisak!’ yanj dayinban kanj, top yosok yanj nandani. ²⁸ Yo kimakbi da tonj singinj unjudon abinj muwukanj.”

*Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)*

²⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo jigidi dakon bisap mudanakwan,
‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,
ae kanek dima tentenokdisak.
Ae gik kundu yipmanjek mokdan.
Anakwa kwen kundukon yo tebai tonj unjun da kwakwalitdan.’

³⁰ Unjun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altanban kanjek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdan. Kanakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdan. ³¹ Kwenj madepsi da yanakwan anelo kabini yabekban kinj amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwanj unjun panjmuwutdan.”

24:9: Mt 10.22 24:11: Mt 24.5,24; 1Jn 4.1 24:13: Mt 10.22 24:14: Mt 28.19 24:15: Dan 9.27; 11.31; 12.11 24:17: Lk 17.31 24:21: Dan 12.1 24:23: Mt 24.5 24:24: GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14
24:26-27: Mt 24.37-39; Lk 17.23-24 24:28: Lk 17.37 24:29: Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 24:30: Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 24:31: 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

*Pik kindap kanjek butji pisosak
(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)*

³² Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji pik kindap kanjek butji pisosak. Kijini pakbini tonj ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ³³ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandani.

³⁴ “Nak asisi dayisat, unun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³⁵ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

*Yo morap altokdisak unun dakon bisap
Pinjop Dat dagin nandisak
(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)*

³⁶ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Yo morap altosak unun dakon bisap unun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³⁷ Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan. ³⁸ Kulup madep dima altanakwan jap pakbiyo anek minjat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap waggakon wigigit. ³⁹ Wigakwan yo jigi altan nimdan unun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Pinjop da kinda yapmanjek kinda abidokdisak. ⁴¹ Minjat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanjek kinda abidokdisak.

⁴² “Yando, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unun ji dima nandan. ⁴³ Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anakwan yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴ Dima apdisak yan nandanek egakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak. Yando, ji tagap tanjek egipni.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak
gen
(Lk 12.42-46)*

⁴⁵ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak. ⁴⁶ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji ijinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unun tepmi dima apdisak.’ ⁴⁹ Yan nandanek oman monji notni dapmanjek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. ⁵⁰ Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. ⁵¹ Abinjek unun oman monji tepmi pi iminjek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

25

Minjatjok 10 kabi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Unun bisap madepmon Pinjop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unun yan. Amin kinda minjat pak do agit. Anakwan minjat unun pakdisak dakon notni minjatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili unun kan abidan anop do kiwit. ² Minjatjok 5 kabi unun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi unun nandan kokwini tagisi. ³ Minjatjok nandan kokwini tagi dima unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima panjiwit. ⁴ Mani minjatjok nandan kokwini tagisi unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. ⁵ Kin jomjom an egakwa amin unun tepmi dima abinakwan dipmini winba dipmin pak mudawit.

⁶ “Pak mudanakwa kalbi binap aban amin kinda yan tidanek yan yagit, ‘Amin minjat pak do asak kili unun abisak! Opba kin abidono!’

⁷ “Yan yanban minatjok kisi pidan lamni panjosit ⁸ anakwa minatjok nandan kokwini tagi dima unun da minatjok nandan kokwini tagisi yan yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji nimgut, lamnin kimotdan.’

⁹ “Yanba nandan kokwini tagisi da yan yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kin yuman nok yutnon pakbi yumni.’

¹⁰ “Kinakwa amin minat pak do agit unun apgut. Apban minat tagap tanek egipgwit unun gat sonok ak do yutnon wigakwa yoma sogwit.

¹¹ “Bunon don minat kabi pakbi do kiwit unun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma wital nim!’

¹² “Mani amin tagi da gen kobogi yan yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandan damisat.’”

¹³ Yesu da tilak gen unun yan mudanek yan yoyigit, “Amin Tagisi altan damjak unun dakon bisap ji dima nandan, do tagap tanek egipni.”

Pi monji monej timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19.11-27)

¹⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjop da Amin Kila Asak unun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anek pi monjini yan yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon monejni kila ani do yomgut. Kinda do monej 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yan yomin mudanek kigit. ¹⁶ Kinakwan unudon gin 25 tausen danari timikgit amin unun yomin gwayek anakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin ununyo yan gin anakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin unun kin gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakon yopban isal tawit.

¹⁹ “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monejni yomgut unun dakon pini nian awit unun dakon mibili

nandak do yoyigit. ²⁰ Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unun da yomin gwayek anakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unun yolinek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²¹ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²² “Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²³ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²⁴ “Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwaknwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal. ²⁵ Yan asal, do pasalek monengo 5 tausen danari namgul unun anki miktin kagagwan yipbo tagit. Monengo unun oni.’

²⁶ “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat. ²⁷ Yan nandagil, do monejno benon yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abin nak da monejno gat ae ben da diwari sanbesak unun gat tagi timikgom.’

²⁸⁻²⁹ “Amin yoni tan iman amin unun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonisok tan iman amin unun nak da ununjok gwayen mudoken. Yando, on amin monejni unun gwayen monej 50 tausen danari tan iman unun

amin do imni. ³⁰ Anjek on oman monji kurak tok amin wanja abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unjudon kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinidisk

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anelo kabini gat abinek kila amin madep yiyit tamokon unjudon yitdisak. ³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abin burikon muwuk mudoni. Abin muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unun da tilagon amin kokwinidisk. ³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwanden tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unun abinek abidoni. Unun miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da tosok. ³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwakjwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abin nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanek jap gamguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanek pakbi gamguman? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwakjwarikon da abisal yan gandanek anki yutninon gepguman, ae ni bisapmon imalgo mini yan gandanek imal gamguman? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanek abin gandagiman?’

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.’

⁴¹ “Yan yoyinek Amin Madep unun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji angwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anelo

kabini gat unun do anjoman abi, unun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup njwakjwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yan yanban gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwakjwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulugagiman?’

⁴⁵ “Yanba yan yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.’

⁴⁶ “Yan yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unjudon kikdan.”

Yesu da tepmi panjek kimot anjek kimoron da pidagit (Kilapmi 26-28)

26

Kila amin da Yesu anjakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Yesu unun gen morap yan mudanjek pandetni yan yoyigit, ² “Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anjatan.”

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anjatan kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yan anen kan, minat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

*Minjat kinda da pakbi kibanji tonj tagisinin
Yesu sonj imgut*

(Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani tonj egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan minjat kinda pakbi kibanji tagisi abidan awin Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yuman nogi wukwisi ae tibiiri unun tipnan wasanbi.)

⁸ Yan aban pandet kabini da kanek buri yokwi tanba yan yawit, "Nidosi anek pakbi kibanji tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monen madepsi timik yoni mini amin do yomnom."

¹⁰ Yan yanba nandane Yesu da yoyigit, "Minjat on nido jigi iman? Minjat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minjat da mibiltok giptimnokon pakbi kibanji tagisi nan son naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anakwa unun minjat dakon man bini dima pasildisak."

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

¹⁴ Unun bisapmon pandetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ Kin yan yoyigit, "Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?" Yanban silwa monen tabili 30 yan manjin imgwit. ¹⁶ Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu pandetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹⁷ Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon pandetni da Yesukon kin yan iyiwit, "Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anen do nandisal?"

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek yan iyini: Yoyindet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat pandet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonen." ¹⁹ Yanban pandetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

²⁰ Yan anek pilin tanakwan Yesu gat pandetni 12 kabi gat yigek jap nawit. ²¹ Jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, "Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak."

²² Yan yanban pandetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, "Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?"

²³ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kalonji yipmangamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. ²⁴ Asi Pinkep da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikkisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi."

²⁵ Yan yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, "Yoyindet, nak do dima yosol, ma?"

Yanban iyigit, "Unun gak mani."

Yesu da bret gat ae wain gat pandetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²⁶ Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinkep ya yan iyinek, pudan pandetni do yomgut. Yominek yan yoyigit, "Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno."

²⁷ Yan yanek wain kinam abidanek Pinkep ya yan iyinek yominek yan yagit, "Ji kisi da noni. ²⁸ On yawino. Pinkep gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat. ²⁹ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonen."

³⁰ Yan yanban kap kinda yanek yomakon pigek Ilen Olipmon wigiwit.

*Pita da manji imjak do Yesu da yagit
(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)*

³¹ Henj Olipmon wigeke Yesu da pañdetni yañ yoyigit, “Piñkop da papiakon gen yañ tosok:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikdan.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. ³² Mani kimoron da pidañek nak da kalip Galili miktimon mibiltan damineke kiken.”

³³ Yanban Pita da yañ iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yañ dimasi aben.”

³⁴ Yañ yanban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yañ kosit kapbi yokdisal.”

³⁵ Yanban Pita da yañ iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yañ yanban pañdet kabi diwari kisi yañ gin yawit.

*Yesu Getsemani bisit agit
(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)*

³⁶ Yesu gat pañdetni gat miktin tim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yañ yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aken.” ³⁷ Yañ yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁸ yañ yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Piñkop do nandanek egipnen.”

³⁹ Yañ yanek timisok di kinjek miktimon man pagek bisit yañ agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok unun dagin noman toni.”

⁴⁰ Yañ yanek tobil pañdetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yañ iyigit, “Ji nak gat awa kalonji da aripmon gin Piñkop do nandanek dima egipnen? ⁴¹ Ji teban tanek bisit anek egipni. Yañ anek egipni kan, pankewalon aripmi dima mokdan. But da nak nol

do galak tosok mani gip dakon tapmimni mini.”

⁴² Yañ yanek aeni tobil kin bisit yañ agit, “Datno, jigi paken dosi nandisal kan, tagi paken.”

⁴³ Bisit aban daganban abin pindakban pañdetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. ⁴⁴ Yañ pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit unuden gin agit.

⁴⁵ Yañ anek tobil abin pañdetni yañ yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmangan. ⁴⁶ Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

*Uwal da Yesu abidawit
(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)*

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin pañdetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirin timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yañ yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan tebai abidoni.” ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kin altanek yañ iyigit, “Yoyindet, kalbi tagisi!” Yañ iyyinek mandan nagit.

⁵⁰ Yañ aban Yesu da yañ iyigit, “Not, yo ak do nandanek abil unun abi.”

Yañ iyyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

⁵² Aban Yesu da yañ yagit, “Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan amin unun emat agak siba da mandan yoba kimokgon. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anelo 72 tausen yabekban abin nak tagi anpulugoni. Gak unun dima nandisal, ma? ⁵⁴ Mani yañ aben kan, Piñkop da papiakon gen tosok unun nianon da bami ton asak? Uwalno da yo yansi annamni do yosok.”

⁵⁵ Yan yanek unjudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandaneke emat agak siba ae kindap kirinyo timigek nak abidok do aben, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pinkep da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok.” Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanek pasal kin mudawit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unjudon gen teban dakon yoyinjet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo niansi aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anatan kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Pinkep dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.’”

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶³ Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Pinkep egip egipmi ton unun da manon yan teban

tok anek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinkep dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, “Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan.”

⁶⁵ Yan yanban nandaneke mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudaneke yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbeneke yoyino apni? Iyi Pinkep kulabinek ‘nak Pinkep dakon Monji’ yan yosok, ⁶⁶ do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.”

⁶⁷ Yan yanek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek ⁶⁸ yan iyiwit, “Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁹ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da abin yan iyigit, “Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit.”

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.”

⁷¹ Yan yanek wigaron pigakwan oman minat kinda Pita kanek amin unjudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

⁷² Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, “Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!”

⁷³ Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kin Pita yan iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak unun da kabikon nani yan nandaman.”

⁷⁴ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinkep da nak tagi anupbal asak!”

Yan yanakwan unjudon gin pup gen yagit. ⁷⁵ Yanban nandaneke Pita Yesu da gen yagit

unjun do buri pisagit. Gen unjun yan yagit: “Pup da gen dima yanakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak.” Pita da gen unjun do buri pisanban wanga pigi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit. ² Anek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

³ Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monej 30 yan timikgit unjun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni pantobil yomgut. ⁴ Yominek yan yoyigit, “Nak sunsi anek amin kilegi kinda uwal da kisiron yipmat. Unjun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinban yan iyiwit, “Unjun nin dakon yo dima. Unjun gak dakon yo gin.”

⁵ Yan yanba Judas silwa monej unjun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unjun timigek yan yawit, “Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopnen kan, gen tebanin yadaman.” ⁷ Yan yanek unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimokgon unjun dakon amin kimakba yopyop tamo kinda wasawit. ⁸ Yan awit do unjun miktim tim unjun do Yawi Miktim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan,

“Israel amin da unjun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit.

¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unjun da tilagon unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unjun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unjun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njakwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unjun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unjun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandane Yesu anjutanek yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unjun nan?”

¹⁹ Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minatni da gen kinda yan yipban apgut, “Nak unjun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unjun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi.”

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minat amin kabi madep buri suganek

yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan puluganek Yesu nan anjakban kimotjak do iyini.”

²¹ Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namin nan pulugan yipbo kisak do nandan?”

Yoyinban “Barabas nan” yan yawit.

²² Yanba yan yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do ninan an iben?”

Yan yanban amin kisi da yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

²³ Yanba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

²⁴ Yanba Pailat da iyi yan nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdan.” Yan nandanek minat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yan yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

²⁵ Yanban amin kisi da geni yan antobil imgwit, “Nin gat ae minat monjiyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen.”

²⁶ Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu angwasinek akgwit. ²⁸ Anek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kinda pan imgwit. ²⁹ Yan anek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi tet do yipman imgwit. Yipman iminek gawak iminek topmon da man madep iminek gen yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda

amin dakon kila amin madep!” ³⁰ Anek ilip sul iminek kindap kirin kisirikon yipgwit unun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kin miktin tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busun Kidat Flej.) ³⁴ Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit. ³⁵ Anakwan tilak kindapmon anagek emat amin da satu wasok anek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anek kan egipgwit. ³⁷ Kwen busunikon mibili nido anakgwit unun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwanden tet do tilak kindapmon dapman dapman awit. ³⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, ⁴⁰ “Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptingo anknutnoki! Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

⁴¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, ⁴² “Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnen. ⁴³ Pin kop nandan gadan iminek yan yosok, ‘Nak Pin kop dakon Monji egisat.’ Pin kop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi

anjapulugosak.” ⁴⁴ Unjuderj gin kabo noknok bamot teri teri dapbi unjuno kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktin kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anakwan Yesu da yan tidanjek yan yagit, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pinjopno, Pinjopno, nido nepman dekdal?”

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanjek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda tintim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anenak imgut. ⁴⁹ Anakwan diwari da yawit, “Yum kanba konej. Elaija da abin anpuluganban konej bo dima?”

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanjek wupni yipban kinakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anakwan miktin wudip anakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanakwa amin kimakba yopmangan tamo witdal kinakwa Pinjop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit. ⁵³ Pidan don Yesu da kimoron da pidanakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yansi yawit, “On amin asisi Pinjop dakon Monji egipgut.”

⁵⁵ Anakwa minat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktin yipman abinakwan unun minat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit.

⁵⁶ Unun kabikon kinda mani Maria,

kokupni Makdala. Ae Maria njwaknjwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon pandetni kinda. ⁵⁸ Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyiban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ Iminba abidan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ anki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sopmanakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanjek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ Kin yan iyiwit, “Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, ‘Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken’ yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, pandetni da abin bumjotni kabo anjisibin ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak.”

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinba ani.” ⁶⁶ Yan yoyiban tip kinamon kin tip madep yoma kaga sopguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anelo unun mal da yan tenjenanakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimnimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pin kop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin pandetni yan yoyinjl, 'Unun Pin kop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminek Galili miktimon kik, do unudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandane timtim yanek pandet kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinban kandapmi abidane gawak ingumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani."

Obip amin dakon gen

¹¹ Minat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek ¹³ yan yoyiwit, "Ji yansi yoni, 'Nin kalbi pak intanapno pandetni da abin bumjotni kabo ankisiben.' ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni

nandisak kan, nin da iyino buri manakwan jikon jigi kinda dima tosak."

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da pandet kabini Pin kop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Pandetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kinda unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigi Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ Anakwa Yesu da pandet kabinikon kin ek yan yoyigit, "Pin kop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut. ¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minat amin morapyo panpuluganba nak dakon pandet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagi pakbi son yomni. ²⁰ Nak da gen dayin doligim unun kisisi guramitni do yoyindetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktin dakon bisap mudosak."

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanyo agit, mani Yesu dakon pandetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pin kop dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, “On unun Pin kop dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok.” Ae on papia da Yesu tapmimni ton ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolinban koman. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minat aminyo yoyin dekgit, ae kon yolgit, ae minat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon koman. Yesu da iyi do “Nak Amin Dakon Monji” yan yosok. Ae minat aminyo morapmi yuman nan yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu ankwalgit do Mak unun do yosok. Don Yesu da jigi mibili mibili pawit amin do bupmi nandan yominjek yoyin dekgit unun nolisak. Mibiltok pandet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanba pisagit.

Ae don minat aminyo da Yesu dakon uwalni daganek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minat aminyo Pin kop da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1-3.6)

1:2: Mal 3.1 **1:3:** Ais 40.3 **1:4:** Ya 13.24; 19.4
Ais 42.1; Mt 12.18; Mk 9.7

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pin kop dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok.

² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit: “Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anek kositgo an noman asak.

³ Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.’”

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktim amin da aripmi dima egipmi timon kin altagit. Altanek but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pin kop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁵ Anakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yan kwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁷ Gen yan yagit: “Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabin yigek tagi dima witalgen. ⁸ Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat, mani unun da Telagi Wup son damdisak.”

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi son imgut.

¹⁰ Aban pakbikon da winek winek Yesu yan kagit: Kundu wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak iyikon pigit. ¹¹ Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

1:6: 2KA 1.8; Mt 11.8 **1:7:** Ya 13.25 **1:11:** Kap 2.7;

Sunduk da Yesu anjekwalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktin amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ Kin unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kin Pinjop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenanjek yan yagit, ¹⁵ “Pinjop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwan tosok. Unun do ji but tobil anek Gen Bin Tagisi unun do nandan gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ¹⁸ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anjakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unudon gin yan yoban nandanjek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kin altanjek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjop gen yoyigit. ²² Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani ton da tilagon yagit, do amin da Pinjop gen yogokni do nandaba njaknjwarisi agit. ²³ Anjakwan unudon gin konni ton amin kinda da yan tidanjek yan yagit, ²⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panupbal ak do

abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjop Dakon Telagi Amini.”

²⁵ Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanjek amin on yipman det!” ²⁶ Yanban kon da amin unun ukwayigek madepsi yan tidanjek yipman degek win kigit. ²⁷ Win kinakwan amin da unun kanjek wuripdagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Mao, unun ni yo kinda da altosok? On amin gen njaknjwarisi yosok. Amin mani ton da tilagon yosok. Kon gen yoyinban geni guramikgan.” ²⁸ Yan yanakwa man bini da tepmisi iren tanjek Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wigiwit. ³⁰ Unun yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot anek pakgit. Unun dakon mibili ³¹ iyanba Yesu kin kisitnikon abidanjek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konni ton amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit. ³³ Anek kokup amin kisi morap yut unun da yomakon muwukgwit. ³⁴ Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun panmilip agit. Anek konni ton amin morapmi konni yol yomgut. Anek kon unun nandan ingwit, do yansop anyomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganjakwan Yesu pilisisok pidan yut yipmanjek miktin amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinek apgwit. ³⁷ Abin anjalon anek iyiwit, “Amin morapmisi da gak wisan.”

³⁸ Yanba yan yoyigit, “Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan anan kwan unudon kinjek Pinjop gen

yoyiken. Nak pi unun ak do pigim.” ³⁹ Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pin kop dakon gen yoyinek kon yol yominek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani ton kinda da unudon kinjek njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, “Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

⁴¹ Yanban Yesu da unun do bupmi nandane kisiitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” ⁴² Yan iyinban unudon gin wudani kibidankwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit, ⁴⁴ “Gak unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandanani.” ⁴⁵ Yan yanban yum kanek kin gen bin yan aniren agit. Unun do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilen ilenikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. ² Nandane morapmisi da yutnon muwuk tukanek diwari yomakon yik tukanba Pin kop dakon gen yoyigit. ³ Yoyinakan amin kabi kinda apgwiron da amin ⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. ⁴ Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigek Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanakan unudon da amin unun wayigon pagakwan nap anyawot anakwa pigigit. ⁵ Yan anakwa

Yesu da nandan gadatni kanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit, ⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pin kop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pin kop dagin agagi!”

⁸ Yan nandanakwa Yesu unun burikon da pindak nandan yomin mudane yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’ ¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, ¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan anakwan amin kawit unun da tamtam yanek Pin kop ankisinek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unudon kwa Pin kop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidane Yesu yolgit.

¹⁵ Anakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monen timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat pandetni gat jap nawit. (Unuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.) ¹⁶ Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monen timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek pandetni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen
(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon pandetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pin kop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon pandetni gat ae Parisi amin dakon pandetni gat unun Pin kop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon pandetgoni nido jap nanek ekwan?”

¹⁹ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok minat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.”

²¹ “Nin ilikba pigik garan pudankwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kindan nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garan ilikban pudan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kindan da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa pap-tan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Sabat bisap dakon gen
(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat pandetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek pandetni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit ae amin kabini jap do anek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ²⁶ Unun Abi-ata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pin kop da yutnon wigek bret Pin kop do parekbi

unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit.”

²⁷ Yan yanek yagit, “Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anek yipbi. ²⁸ Yando, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak.”

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kindan anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kindan gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kindan kisiri girenjiki kindan yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen pikon yipnen yanon da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Amin da inamon pidan at.”

⁴ Pidani agakwan minat aminyo yan yoyigit, “Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anen do yosok? Bo tagi anen do yosok? Amin panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?” Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo aninjin a.” Yanban amin unun kisiri aninjin aban kilek tagit. ⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek “Nian anek anatanen?” yan do gen pankosit awit.

Yesu da tapmimni yoliban kokup isalni da dima nandan gadan imgwit

(Kilapmi 3.7-6.6)

Minat amin kabi madep da Yesu yolgwit
(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da pandetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup

papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandanek apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin morapmisi do gitni gitni aba kan bot kinda anjroman aba nak unjodon milkan wigiken.”

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidanek yawit, “Gak Pinkep dakon Monji.” ¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tentenoni do yansop tebaisi anyomgut.

Yesu da panjetni 12 timikgit

(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanek ilen kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, “Ji yabekgo kin Pinkep gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni.” ¹⁶ Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yan yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,

Pilip,

Batolomiu,

Matyu,

Tomas,

Jems Alpius dakon monji,

Tadius,

Saimon Selot,

¹⁹ ae Judas Iskariot (unun egi don Yesu uwalni da kisiron yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yan yawit

(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Anek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni unjodon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat panjetni gat jap noni

dakon bikbik dima pisan yomgut. ²¹ Anek dabini unun bini nandanek “Buri upbal tak” yan yanek yutnikon iyin anan kik do apgwit. ²² Anakwa gen teban yoyindet amin Jerusalem kokup papmon da apgwit unun da Yesu do yan yawit, “Kon dakon amin tagini Belsebul unun da burigwan egakwan unun dakon tapmimon da kon yoldak.”

²³ Yanba Yesu da panmuwugek tilak gen kinda yan yoyigit: “Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli. ²⁴ Miktin kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktin tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kan, unun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Unjudej gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyi emat wamjil kan, amin kabini tebai dima egipdan. Yan ani kan pasil mudokdan.

²⁷ “Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

²⁸ “Nak asisi dayisat, Pinkep da yokwi mibili mibili gat ae Pinkep abin yip do manji gen yogok gat dakon diwari tagi wiriritjak.

²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pinkep da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak.”

³⁰ Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ Gen yan yoyinjakwan menji padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit.

³² Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yan iyiwit, “Mengo padik padikgo yomakon da gak do yon.”

³³ Yanba yan yoyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ³⁴ Yan yanek amin anjwasinjek yikgwit kabikon dabil sinjanek

yagit, “Nak dakon menjo ae padik padikno oni. ³⁵ Pinjkop dakon gen guramikan amin unun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi.”

4

Jap yet tirtinjak dakon tilak gen (Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilenikon minat aminyo aeni yoyin dekgit. Amin madepsi da abin unudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilenikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinek kindanya yagit, ³ “Nandani! Amin kindanya da jap yet tirtinjak do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tirtinjakwan diwari da kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miktim tipmi tonj timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da jonj keli tonj tingwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanjek wutjinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim nelagi tonj unudon manj kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unun yanjek aeni sanjenek yanj yagit, “Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandanj pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit (Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kinakwa iyi dakon pandetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyinja yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji banj dayin tentenosot. Mani Pinjkop dima nandanj iminek wanga ekwan amin tilak gen gin nandanj.

¹² ‘Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandanj, ae geno nandanj, mani mibili dima nandanj pisonj. Do Pinjkop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandanj.’”

Jap yet tirtinjak dakon mibili yoyigit (Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yan yanjek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandanj kanj, tilak gen diwari yoko nianj anek nandanj pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tirtinjosok unun Pinjkop gen tirtinjosok. ¹⁵ Amin Pinjkop gen nandanjek butni dima pisonj unun jap yet kosiron mawit unuden. Sunduk da abin gen tagi butnikon tonj unun gwayen panjisak. ¹⁶ Amin diwari miktim tipmi tonj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek but galagon da abidonj. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akganj. Jigi mibili mibili ae Pinjkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanj gadatni yopba witdal kikdanj. ¹⁸ Ae amin diwari miktim nap keli tonj tim yombem. Unun Pinjkop gen nandanj, ¹⁹ mani nandak nandakni miktim dakon yo morap do nandanj, ae monen panmuwut dakon galaktok da Pinjkop gen witjinba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktim nelagi tonj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek abidonj. Unun amin bami 100, ae kindanya bami 60, ae kindanya bami 30, yanj tanj tanj anj.”

Telagi egip egip dakon gen (Lk 8.16-18)

²¹ Gen kindanya sanjenek yanj yoyigit, “Namin da lam kolenek kwoba nanj gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tentenosok. ²² Yo pasili tonj ae yo witjinbi da tonj unun kisi tentenikon tokdanj. ²³ Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandanj pisoni.”

²⁴ Yan yanjek yagit, “Ji gen unun nandanj unun pakyanji nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandanjek guramitni kanj, Pinjkop da sanjenek damdisak. Mani geni dima nandani kanj, sanjenek dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandanjek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanjenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandanjek burikon dima yipmandak unun amin geno diwari nandagit unun pasil imdanj.”

Jap yet kwon unun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanɓenɓe yaɗ yagit, “Pinɓkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tɪntɪnosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwoɗ. Mani nianɓi anɛk kwoɗ unun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi wiɗ tami yopmanɛk bami toɗ. ²⁹ Bami tanakwa pi ami da bami pasak.”

Mastat yet dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanɓenɓe yaɗ yagit, “Pinɓkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani? ³¹ Unun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri unun jap yet kisi morap dakon pinɓi, monɪɪsisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudosok. Kiliɗi madep yopban kinakwa minam morapmi da panɓan unun da yonɓamɓan yikɓan.”

Yesu tilak genon da gin gen yagit
(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinɓkop dakon gen yoyɪɛk tilak gen unuden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinɓkop gen tilak genon daɓin yoyigit. Mani panɓetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyɪɛn tenɓenɓe.

Yesu da yanɓan mirim madep yawokɓi
(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panɓetni yaɗ yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” ³⁶ Yaɗ yanɓan panɓetni amin kabi madep yopman degek boron wikwa panɓetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kinakwa mirim madep anɛk pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigɓ tugaɓan bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anakwan Yesu bot bunikon busuɗ kiɗiɗ kindakon witɓɪɛk dipmin pagakwan panɓetni da anyolek iyiwit, “Yoyɪɛdet, nin pakbi nan kimotneɗ do nandabi yo isali asak?”

³⁹ Yaɗ iyɪɪba Yesu da piɗan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyɪɛk yagit, “Ya-wokɓil!” Yanɓan mirim yawogakwan pakbi wayɪɗ dimasi agit.

⁴⁰ Anɛk panɓetni yaɗ yoyigit, “Ji nido pa-solɓon? Sigɪn dima nandan gadan naman, ma?”

⁴¹ Yanɓan panɓetni si pasalek iyi gin yawit, “On nianɓen amin kinda da mirim ae pakbiyo yoyɪɪban geni guramikɓamal?”

5

Yesu da koɗ morapmi yolgɓi
(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

¹ Yesu gat panɓetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miktimon kiwit. ² Boron da pinakwan, amin kinda koɗni toɗ unun da amin kimakba panɓi tip kinamɓan yopmanɓan miktimon da abiɗ altan imɓut. ³ Amin unun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban nan wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamɓwit, mani unun amin tebai do nap teban si panɓagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Unun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmanɓan miktimon ae kabapmon egek madepsi yaɗ tidaɓek giptimi tipɓan mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kanɛk timtim yanɛk Yesu da buron kin gawak imɓut. ⁷ Anɛk yaɗ tidaɓek yaɗ iyigit, “Yesu, Pinɓkop Wikwisi dakon Monji, gak nianɓi anɓan do abisal? Pinɓkop da manon tepmi pi dima nabi do yaɗ teban ta.”

⁸ Unun da yaɗ yagit, nido Yesu da yaɗ iyigit, “Koɗ gak on amin yipman degek wiɗ ki!”

⁹ Yanɓan Yesu da anɓobilek iyigit, “Mango namin?”

Yaɗ iyɪɪban yagit, “Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwaman.” ¹⁰ Yaɗ yanɛk bisit tebai sanɓek sanɓek iyiwit, “Nin nolɓi on miktim tim dima yipman detneɗ.”

¹¹ Miktim unun da ileɓon bit kabi madep jap nanɛk egipɓwit. ¹² Koɗ unun Yesu da nandan yoban bit da butɓwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yanɓa Yesu da nandan yoban koɗ da aminon da wiɓek bit da butɓwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal

abiginjek pakbi idap tagit unjungwan pige kimagwit. Bit kalonisosk dima, 2 tausen da kimagwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktin diwarikon kin yo unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abin mudawit. ¹⁵ Yesukon abinek amin konni morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni ton da yikban kawit. Yan yikban kan pasal-gwit. ¹⁶ Yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da kon gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit. ¹⁷ Gen unun nandan mudanek Yesu miktin unun yipman kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyiba nandanek Yesu unun boron wigakwan amin kon gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyanban kirinik iminek yan iyigit, "Gak yut-gokon kin Amin Tagi da gak do bupmi nandanek wasok madep ak unun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki." ²⁰ Yanban amin unun kin Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktin unudon amin yoyinban nandaba njaknjwarisi agit.

Yesu da minatjok kinda aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abin muwukgit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, unun da abin Yesu kanek burikon kinjek gawak imgut. ²³ Anek si anpulugosak do madepsi yan iyigit, "Gwano kimotdisak, do abinek kisitgo da witjinbi kilek tanek egipjak." ²⁴ Iyanban nandanek Yesu gat kigimal.

Kinakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anakwa binapnikon minat kinda akgit, unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anakwan wuda wamak morapmi da anpulugok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yuman nok do anek monejni kisi yomin mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si

madep tagit. ²⁷ Aban minat unun da Yesu dakon bin nandanek, minat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinek yan nandagit, "Ilikba pigiknikon igayiken kan, kilek token." ²⁹ Yan nandanek igayinban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

³⁰ Aban Yesu unun tapmimni abikwa nandanek tobilek yan yagit, "Ilikba pigikno namin da igayisak?"

³¹ Yanban pandetni da yan iyiwit, "Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?"

³² Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit. ³³ Minat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak iminek mibilni yan tentenagit. ³⁴ Mibilni yan tentenanban Yesu da yan iyigit, "Gwano, nandan gadatgo da gak anjek ak. Unun do butgo yawori tanakwan kiki. Sotgo kili pasilak."

³⁵ Yesu gen yan iyanakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, "Gwago kili kunwak, unun do nido yoyindet isal dogin jigi imisal?"

³⁶ Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit, "Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki."

³⁷ Yan yanek minat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun bangin timikban kiwit. ³⁸ Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandanjo agit. ³⁹ Anek yutnon wigek amin yan yoyigit, "Ji nido kunam kugiy madepsi an? Minatjok unun dima kunwak, unun isal dipmin pokdok." ⁴⁰ Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minatjok dakon meni datniyo ae pandetni timikban minatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ Wigi minatjok kisirikon abidanek iyigit, "Talita kum!" (Unun dakon mibili, "Minatjok pidoki do gayisat!") ⁴² Yanban unudon gin minatjok pidanek kin ap aban

kanjek yan kimakgwit. (Minatjok bilakni 12 kabi.) ⁴³ Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yansop tebaisi anyomgut. Anek minatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do kuraktan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

¹ Anakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokupnikon kinakwan pandetni yolgwit. ² Panji egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pin kop gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pin kop dakon gen nandane k yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit, “Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi ton agak unun naminon timikgit? ³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan.” Yan yanek intan iminek nandaba pinban imgwit.

⁴ Yan nandane k egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda man bini miktin diwarikon ton, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgon.” ⁵ Unudon wasok tapmimi ton ak do antidok agit. Unun yum amin sotni ton kalonisok di ban kisitni kwenikon witjinek panmilip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unun do nandaban njaknjawisi agit. Yan nandane k kokup tan anan kiwit unudon kin Pin kop dakon gen yoyin dekgit.

**Yesu tapmimni yolnban
pandet kabini da dima kanba
pisagit**

(Kilapmi 6.7-8.21)

Pandetni 12 kabi yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu pandetni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pin kop dakon gen yoni do yabekgit. Yabegon kon yolni do yan mudan yominek yan yoyigit, ⁸ “Ji yo diwari di dima panek kini, win kirin banjin pabidane k kini. Jap bo yik bo monejyo dima panek

kini. ⁹ Kandap gwil panek agipni, anek paba pigik kaloni gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pin kini. ¹¹ Kokup kindakon kin altanba not dima andamine k genji dima nandane k manji damni kan, kandapjikon kimbaban ton unun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unun kokup amin da ‘Geni dima nandaman, unun do an’ yan nandani.”

¹² Yan yanban pandetni da kin ek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³ Yan yoyinek kon morapmi yol yominek sot amin morapmi bit nelak son yoba kilek tawit.

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴ Yesu dakon man bin iren tanban kila amin made p Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi ton agak dakon tapmim tan imisak” yan yawit. ¹⁵ Yan yanakwa amin diwari da yawit, “Unun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unun kombi amin kinda, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kinda.”

¹⁶ Mani Erot unun nandane k yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagin, unun amin dasi kimoron da pidagit.” ¹⁷⁻¹⁸ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandane k Erot da obip amini yabekban kin Jon abidane k nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandaban yokwi tanban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, “Jon unun amin kilegi ae telagisi.” Yan nandane k si anknutnagit. Erot da Jon dakon gen nandane k but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Bunon Erodias da Jon anakba kimotjak unun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin made p panmuwukgit. Gapman dakon pi amin made p ae emat amin dakon mibiltok

amini ae Galili miktım dakon kila amin kisi panmuwukgit. ²² Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da minat gimon yan iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gaben.” ²³ Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben. Miktımno teri kinda pidan gak do tagi gaben.”

²⁴ Yanban minat gimon unun da wanga kin meni yan iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yanban iyigit, “Kin Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunı unun do iyiki.”

²⁵ Meni yan yanban minat gimon unun tepmi wigeek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunı abisok gin idapmon yipman nabi.”

²⁶ Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok gen yagit unun kirinıt do mayak tanek gen yagit unun dima kirinıkgit.

²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busunı anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kin dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit. ²⁸ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iban anki meni do imgut. ²⁹ Anakwan Jon dakon pandetni gen bini nandanek kin bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

³⁰ Don yabekbi kabi da abin Yesu anawasinek yo awit ae Pinokop gen yawit unun dakon geni iyiwit. ³¹ Iyin mudanba amin morapmisi kin abin abin anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisan yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktım amin dima ekwan timon kino. Unudon egek tapmim pani.”

³² Yan yanek boron wigeek miktım amin da dima ekwan timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da unudon kwan yan pindak nandanyo awit. Yan nandanek kokup morapni yopman yopman anek amin morapmi miktım kosit timtim yanek unun

da kalip kin altawit. ³⁴ Kin altanakwa Yesu boron da ilenikon obinek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandan yomgut. Yan nandanek unudon gin wasanek Pinokop gen morapmi yoyigit. ³⁵ Pinokop dakon gen yoyinakwan pilin pilindo pandetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktım amin dima ekwanon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, ³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin ae kokup teri dingwan kinak jap yuman noni.”

³⁷ Iyinba yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanban pandetni da yan iyiwit, “Amin morapmisi ekwan, do moneı 200 danari ban jap yumnen kan arıpmi asak. Yan anen do yosol, ma?”

³⁸ Yanba yoyigit, “Disikon bret nian da ton. Kin pindakgit.”

Kin pindak abin yan iyiwit, “Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yan gin tan niman.”

³⁹ Yan yanba Yesu da yoyinban pandetni da amin kisisi kosiri kosiri jon timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yan yik anan kiwit. ⁴¹ Yik mudanba bret kisit kinda ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sintanek gisamıkgit. Gisamıgek bret jokgal pandetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yan gin kokwinik pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timigek amin kisisi jap arıpmisi nawit. ⁴³ Nanba arıpmi anakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun pandetni da yik madepsi 12 kabi simılba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unun 5 tausen yan da nawit.

Yesu da pakbi kwenon baman baman kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Unudon gin Yesu da pandetni yoyinban boron wigeek Betsaida kokupmon mibil tan kinakwa Yesu da amin kabi madep unun yoyinban wasen kiwit. ⁴⁶ Yoyinban kinakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanakwan Yesu iyi gin tap kidipminon

egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep anjakwan pandetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yan pindagek wisa wisa do pakbi idapmon baman baman kinjek kin pandetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kinjakwan kanjek pandetni kisi da yan nandawit, “Konj kinda da abisak!” ⁵⁰ Yan nandanjek madepsi pasalek yan tidawit.

Mani unudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji teban tanjek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni.” ⁵¹ Yan yanjek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan pandetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon wigek bot ilenikon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anjek bot yipmanjek pigakwa unudon gin minjat aminyo da Yesu kan nandanyo awit. ⁵⁵ Yan kan nandanyo anjek timtim yanjek kokupmi kokupmi kin yoyinba sotni tonj amin wayik wamanjek Yesu dukwan dukwan egipgut unudon panjiwit. ⁵⁶ Anjek kokup pap bo kokup monin ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unudon panabin yopgwit. Anjek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebaiiyiwit. Yan igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

7

Pinkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmanjak

(Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat Jerusalem kokup papmon da obin Yesu angwasinjak muwukgwit. ² Muwugek pandet kabinikon da diwari kisitni dima suganjek jap isal timik nanjo aba pindakgwit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babakni dakon gen teban yolek kisiri suganjek gin jap nan nan an. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obin yan gin kisiri suganjek jap nonj. Unun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugonj.

⁵ Yando, Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyiwit, “Nido pandetgoni unun babak dakon gen teban yapmanjek kisiri dima suganjek jap nonj?”

⁶ Yanba antobilek yoyigit, “Pinkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yan mandagit:

‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.’

⁷ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinkop dakon gen” yan yanjek amin yoyin dekgan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’

⁸ Ji Pinkop dakon gen teban yipmanjek babakji dakon gen panteban anjek panj ekwan.”

⁹ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji Pinkop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yan teban tok gen guramikgan. ¹⁰ Moses da kalip yan mandagit:

‘Ji menj datyo dakon pinbi egek geni guramitni’,

ae ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yan yon, ‘Amin kinda da meni bo datni yan iyisak, “Nak yo on kili Pinkop do manjigim. Dima tam tagi panpulugokom.”’ ¹² Yan yanjek meni ae datni dima panpulugosok. Anjek ji da unun amin do yan yon, ‘Unun amin tagi asak nido yo unun Pinkop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yan anjek babakji dakon yan teban tok gen guramigek Pinkop dakon gen maba kisak. Ae unun gin dima, yo morap diwari kisi yan gin an.”

Yo noknogi da amin dakon but dima panupbal asak

(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba piosak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. Yo

kinda amin butgwan da wiñ wanga kisak unun da amin dakon but anupbal asak.”

¹⁷ Yan yanek amin kabi madep yopmanek yutnon wigakwan panetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyınba Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anakwan unun dakon mibili dima nandan, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da ankosit anakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pinjok da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da wiñ wanga kwan unun da amin dakon but panupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galaktok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anpak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da wiñ wanga kwan unun da amin panupbal an.”

Ponisia miktım minjat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigeke pasili egeke yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon minjat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandanek abın Yesu da kandap mibilon gawak imgut. ²⁶ Unun minjat Israel minjat kinda dima, unun Grik minjat kinda Ponisia tetgin Siria miktımon alagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyiwit.

²⁷ Iyınban Yesu da yan iyiwit, “Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miktım diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuden aben kan, minjat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima.”

²⁸ Yanban minjat da kobogi yan iyiwit, “Amin Tagi, asi yosol, mani minjat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si non.”

²⁹ Yanban Yesu da yan iyiwit, “Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

³⁰ Yan iyınban minjat unun yutnikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadım kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kin yapmanek Dekapolis miktım unun kisi yapmanek Galili Pakbi idap unudon kigit. ³² Kin altanakwan amin kabi kinda da amin kadım miragi mini kinda anan opgwit. Anobın Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyınba nandanek Yesu da amin kadım unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anek Kwen Kokup sintanek yanba kik anek iyiwit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”) ³⁵ Yan iyınban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. ³⁶ Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ Minjat aminyo da tamtam yanek yan yawit, “Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadım da gen yon.”

8

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mt 15.32-39)

¹ Unun bisapmon minjat amin kabi madep aeni abın muwukgwit. Jap mini do Yesu da panetni yoyınban apba yan yoyigit, ² “On minjat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat. ³ Diwarı da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan,

kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban panjetni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minjat amin madep yomnen?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da minjat amin kabi madep yoyinban miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pinjop ya yan iyinek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minjat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap monin monin kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minjat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da minjat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ panjetni gat boron wigeek miktin Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abin Yesu ankewal do anek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek nin da gandano Pinjop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanen.” ¹² Yan yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi ton kinda kok do yon? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi ton kinda dima koni, dimasi.” ¹³ Yan yoyinek boron wigeek pakbi idap teri kinda kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kinjek panjet kabini intanek bret diwari dima panjiwit, bret kalonji kinda da gin boron tagit. ¹⁵ Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan kimotni.”

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

¹⁷ Gen unun yanba nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yan yon? Gen dayisat unun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji sopgwit? ¹⁸ Dabilji ton mani yo dima kanba pisosok? Mirakji ton mani dima nandan? Kili intan mudan, ma? ¹⁹ Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

²⁰ Yanba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

²¹ Yan yanba yoyigit, “Ji sigin dima nandaba pisosok, ma?”

Yesu da panjetni yoyin dekgit
(Kilapmi 8.22-10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kinda anmilip agit

²² Betsaida kokupmon kin altanba amin di da amin dabili mini kinda anan opgwit. Anobinek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. ²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanga pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

²⁴ Amin unun sintanek yan iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yan an.”

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witigit. Yan aban dabili wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit. ²⁶ Dabili kilek tanban Yesu da yabegek yan iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit
(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat panjetni gat Sisaria Pili-pai kokup pap unun dakon kokup monin monin tawit unudon kiwit. Kinjek panjetni kosiron yan yoyigit, “Minjat amin da nak do namin yan yon?”

²⁸ Yanban yan iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kinda kalip egipgut unun da pidak da egisak yan yon.”

²⁹ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da gen kobogi yan iyigit, “Gak Kristo.”

³⁰ Yanban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

³¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek panjetni yoyin degek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyindet amin gat da manji iminek anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.” ³² Gen unun yan tentenjanban Pita da Yesu abidan anki ilenikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil panjetni pindagek Pita gen tebai yan iyigit, “Sunduk, gak nepman det. Gak Pin kop dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

³⁴⁻³⁵ Yan iyinek amin kabi madep gat panjetni gat yoyinban iyi akgiron apgwit. Apba yan yoyigit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandane pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandane, ae Pin kop dakon Gen Bin Tagisi do nandane, egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni guramigek noljak. ³⁶⁻³⁷ Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pan egakwan egip egipni pasil imjak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagils pasil imjak. ³⁸ Abisok minat aminyo ekwan unun Pin kop manji iminek yo yokwi mibili mibili an. Unun kabikon da amin kinda nak ae

geno do mayagi nandisak kan, Datni dakon tilimni panek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yan gin nandakdisak.”

9

¹ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on akkan kabikon di dima kimagek Pin kop dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

² Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon wigiwit. Ilenon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek njaknjawarisi agit. ³ Anakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tentenagit. Unun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. ⁴ Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

⁵ Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen.” ⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yonen yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

⁷ Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

⁸ Gen unun nandane unudon gin teri teri sintane amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Ilenon da tobil pin ek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyinban panjetni da gen unun iyi gin yan nandane yan yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandane yosok.”

¹¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon ‘Elaija

mibiltok abinjakwan Kristo bunjon apjak.' Gen unun nido yon?"

¹²⁻¹³ Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen unun bami yon. Elaija kili abin yo morap panmilip agit. Anakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pinjop da papiakon gen tosoq unun da tilagon an imgwit. Mani Pinjop da papiakon gen kinda mandabi unun yan: 'Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi an imdan.' Unun gen mibili nido tosoq?"

*Yesu da monji kinda konji yol imgut
(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)*

¹⁴ Yesu pandetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altanek minjat amin kabi madep notni pangwasinja pindakgwit. Ae gen teban yoyindet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. ¹⁵ Anakwa minjat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unudon gin Yesukon kinjek "Gildat tagi!" yan iyiwit.

¹⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji gen emat nido an?"

¹⁷ Yanban unun minjat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, "Yoyindet, monjino konj da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. ¹⁸ Konj da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon manj pagek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiranj kisak. Nak pandetgoni konj yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli."

¹⁹ Gen unun nandanek Yesu da yan yoyigit, "Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigi guramikgen? Monji unun nagon anopgut." ²⁰ Yan yanban monji unun Yesukon anopgwit. Anopba konj da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagek tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, "Bisap nian da yan agit?"

Yanban datni da yagit, "Naknjagikon da altan imgut da tosoq. ²² Bisap morapmi konj

da anakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tan gamisak kan, nit do bupmi nandanek panpulugoki."

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, "Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan gadatni ton unun yo morap tagi an mudoni."

²⁴ Iyinja unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unun madep dima, do nak anpuluga!"

²⁵ Yanban Yesu da minjat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek konj tebai yan iyigit, "Konj, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunjon on monjigwan dimasi pigiki!"

²⁶ Yanban konj da madepsi yan tidanek monji unun maban bumjot yombem pagakwan konj yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunwakni." ²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan agkit.

²⁸ Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan pandetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido konj unun nin da yol do antidok aman?"

²⁹ Yanba yoyigit, "Konj unuden unun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unun kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Yesu gat pandetni gat miktin unun yipmanek Galili miktin da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu pandetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak." ³² Yan yoyinban gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

³³ Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da pandetni yan yoyigit, "Kosiron ji ni gen

nan yan?” ³⁴ Kosiron gen emat anek yan yawit, “Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?” Yan yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anakwa pabin yigek pandetni 12 kabi yoyinban apba yan yoyigit, “Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bunonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak.”

³⁶ Yan yanek amin monin kinda abidan anobin bikbiknikon yipban agakwan kisiri da abidanek yan yoyigit, ³⁷ “Amin kinda nak do nandanek amin monin oden kinda but da abidosak kan, unun nak nan abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kan, unun nak nan gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unun nan abidosok.”

Amin kinda uwal dima anjnimjak unun not-nin
(Lk 9.49-50)

³⁸ Yanban Jon da yan iyigit, “Yoyindet, nin kanapno amin kinda da gak da manon kon yolban kaman. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop an imiman.”

³⁹ Yanban Yesu da yan yagit, “Dima kirinjak imni. Amin kinda nak dakon man yanek wasok tapmimi ton asak unun amin nikon da nak do yanba yokwi tok asak? Unun aripmi dima. ⁴⁰ Amin kinda uwal dima an nimjak amin unun notnin. ⁴¹ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandanek ji do Kristo dakon amin kabi yan nandanek pakbi kolej damjak kan, unun amin dakon yuman nogi dima pasil imjak.”

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak
(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da sanbejek yan yagit, “Amin kinda da amin monin kinda nak nandan gadan naminakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kan, yabet asak amin wit misinjit tip madep kinda tegikon amin da waman maba tap ilarisigwan pigek tagi kimotjak.

⁴³⁻⁴⁴ “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kan, kisitgo mandan dagoki. Gwinimbil

egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, kandapgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kan, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kinda piligek tagapmi Pinjop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ ‘Tipdomon namat dima kimokgon, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak. ⁵⁰ Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kan, niansi anek galagini ankaluk anen? Ji tap yombem egek notji gat but kalonsi egipni.”

10

Minat panjkwinit dakon gen
(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unun kokup yipmanek Judia miktimon ae Jodan Pakbi teri kinda unudon kigit. Unudon egakwan minat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unuden ae Pinjop gen yoyigit.

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kinda yanban kanek gen pikon yipnen yan nandanek yan iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda minatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nan damgut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yan mandagit: Amin kinda minatni kwinit do kan, minat panjkwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

⁵ Yan yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. ⁶ Mani wasok wasogikon Pinjop da amin wasanek ‘minat ae wiliyo kisi wasagit.’

7 ‘Unun do anek wili da menji datniyo yopmanek minatni gat muwukbal
8 giptim kaloni anjil.’

Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kaloni amal. 9 Unun do Pin kop da minat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

10 Yan yanban yutnon wigek pandetni da unun gen dakon mibili nandak do iyiwit. 11 Iyinda yan yoyigit, “Amin kinda da minatni yipmanek kin minat kalugi pasak kan, unun amin yumabi asak. 12 Ae minat kinda da eni yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unun minat yumabi asak.”

*Yesu da minat monjiyo gisam yomgut
(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)*

13 Amin da minat monjiyoni Yesukon timik panopgwit. Panobin Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani pandetni da yan yoyiwit, “Dima panopni. Pankit!”

14 Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Minat monji yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. 15 Nak asisi dayisat, amin kinda da minat monjiyo da Pin kop da Amin Kila Asak abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.” 16 Yan yanek Yesu da minat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

17 Yesu pidan kik do anakwan amin kinda timtim yanek abin gawak iminek yan iyigit, “Yoyindet giman, niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

18 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pin kop kaloni gin unun amin tagisi. 19 Gak gen teban nandan mudosol, unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;

minat eyo kili abi ji yumabi dima ani;

yo kabo dima noni;

top dima yoni;

top gen yanek amin notji yum dogin
gen pikon dima yopni;

amin dakon yo kabi pankiligek dima timitni;
menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

20 Yanban amin unun yan yagit, “Yoyindet, nak moninisogon da gen teban morap guramik an an opgum da obisat.”

21 Yanban Yesu da kan galak tanek yan iyigit, “Yo kaloni tosok unun dima asal. Gak kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monen ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

22 Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan but yokwi nandane si kigit.

23 Kinakwan Yesu da pandetni pindagek yan yoyigit, “Yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.”

24 Gen unun nandane nandaba njwaknjwarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Monjinoni, amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an. 25 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

26 Yanban pandetni nandaba njwaknjwarisi aban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yan kan namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

27 Yanba Yesu da pandet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da aripmi tagi asak. Pin kop da yo morap ak do tagi asak.”

28 Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman.”

29 Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandane yutni, peni padik padikyo, sami, menji, datni, minat monjiyoni, ae miktimni yopman detjak kan, 30 tamoni do Pin kop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman dekgit unun dakon

tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, menji, minjat monjiyo ae miktim morapmisi timitdisak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. ³¹ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kinakwa pandetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bujon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da pandetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altan imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin Nwaknwari Kabi da kisiron yipdan. ³⁴ Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altan iminek yan iyigimal, “Yoyindet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aben do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanek

yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namin da nak da amin tet do yitjak, ae namin da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pinkep da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Pandetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit.

⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandan, Amin Nwaknwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman animni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini kinda anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat pandetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan pandet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilenon amin dabili mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabili mini do amin da monej imni do bisit yoyinek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁹ Yanj tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yanj yagit, “Iyinba apban.”

Yanban amin da dabili mini amin yanj iyiwit, “But galak nandanek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yanj iyigit, “Nak ninan angaben do nandisat?”

Yanban dabili mini amin da yanj iyigit, “Yoyindet, nak sintok do nandisat.”

⁵² Yanban Yesu da yanj iyigit, “Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki.” Yanj iynban unudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat panetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kin altawit. (Kokup bamot unun flen Olipmon tomal.) Altanek Yesu da panetni bamori yabegek, ² yanj yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan yan iynjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kin donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witalgama?” ⁶ Yanba Yesu da gen yoyigit unuden gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankigimal. ⁷ Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸ Yanj anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit

⁹ Amin mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da yanj tidanek yanj yawit, “Osana! Pin kop an kisino!

‘Pin kop dakon gisami ton amin unun Amin Tagi da manon abisak.’

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuden gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pin kop Wikwisi Kwen Kokup Amin an kisino!”

¹¹ Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan panetni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidagit
(Mt 21.18-19)

¹² Wisa daganakwan Betani kokup yipman dek obin kosiron Yesu jap do agit.

¹³ Yanj anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yanj kanek bami di ton bo dima yanj do kapmatjok da kin wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yanj kanek yagit, “Bunon bami dimasi toki, anakwa amin da dimasi pan noni dosi nandisat.” Gen yagit unun panetni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat panetni gat Jerusalem kin altawit. Kin altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Unun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yanj anek monej kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monej ilit awit amin dakon tamo unun kisi pantobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yanj anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kin ap dima ani do yansop anyomgut. ¹⁷ Yansop anyominek yanj yoyin dekgit, “Pin kop da papiakon gen yanj mandabi:

‘Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abin bisit an namni do tosak.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’ ”

¹⁸ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandane Yesus anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesus do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesus dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yan yanakwa pilin pilindo Yesus gat pandetni gat Jerusalem yipmanek kiwit.

Nandan gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesus gat pandetni gat kosiron kiwit. Kinek pik kindap unun kili wagilsi kibidagit kawit. ²¹ Yan kanek Pita da Yesus da gen yagit unun nandane yan iyigit, “Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!”

²² Yanban Yesus da gen kobogi yan yagit, “Ji Pin kop nandan gadan imni. ²³ Nak asisi dayisat, amin kinda da iley kinda yan iyisak, ‘Gak pidan tap kaga pigi’ yan iyinek but bamot dima asak kan, unun iyisak unuden gin altokdisak. ²⁴ Unun do nak yan dayisat, ni yo kinda do Pin kop bisit iyinek yo unun timitni do nandan gadan kimotni kan, yan gin timitdan. ²⁵⁻²⁶ Ji bisit ani bisapmon amin kinda da yokwi an damgut kan, yokwini yopman ibi. Yan ani kan, Kwen Kokup Datji da yokwisi yan gin yopdisak.”

Yesu tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

²⁷ Yesus gat pandetni gat aeni Jerusalem kin altawit. Anek Yesus Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyindet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinek yan iyiwit, ²⁸ “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁹ Yanba Yesus da yan yoyigit, “Nak jiban gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. ³⁰ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pin kop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Unun do nayini.”

³¹ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Kobogi ni gen kinda nan

iyinen? ‘Pin kop da yabekgit’ yan iyinen kan, gen tebai yan niyisak, ‘Ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ³² Mani ‘Amin da yabekgit’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan. Do Jon dakon man bin anupbal anen kan nindapdan.” Yan do si pasalek ³³ Yesus do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

Yanba Yesus da yan yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesus da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek nagal agit. Anek unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Anek kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjinban wigigit. Yut witjinek kila amin da pini anek bami pakpak bisapmon bami di namni yan nandane wain pi unun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit.

² “Wain sop pakpak bisap kwan tanjakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. ³ Kin altanban wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidan anagek bami kinda dima iminek yipba kigit. ⁴ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunikon anagek yo yokwisi animgwit. ⁵ Yan aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yan aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

⁶ “Dapmanakwa kaloni kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabegek yan nandagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandane bami di imni.’

⁷ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’ ⁸ Yan yanek monji unun anakba

kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wanja kigit.

⁹ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njwaknwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ Ji Pinjok da papiakon gen tosoq unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anjakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’”

¹² Yan yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da “Tilak gen unun nin do yosok” yan nandaneq Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandaneq sun kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesukon kin altaneq yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pinjok dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej imno tagi asak bo dima? Imnen bo dima?”

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yan nandan yominek yan yoyigit, “Ji nido nak anjekwalgan? Monej tabili kinda anabin naba koko.” ¹⁶ Monej tabili kinda anabin iba abidaneq yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pinjok dakon yo unun Pinjok iyi do imni.” Gen unun yanban nandaneq Yesu do nandaba njwaknwari agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit
(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anjakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panjakwan monji panjalasak.’ ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabab panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinjok da papiakon gen tosoq unun dima kan nandanyo an. Ae Pinjok dakon teban tok tosoq unun kisi dima kan nandanyo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pidoni bisapmon minjat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban kanjakwan Pinjok da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjok.’

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Pinjok unun amin kimakbi dakon Pinjok dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinjok.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

²⁸ Anjakwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandaneq Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudaneq mibiltok asak?”

²⁹ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinjkonin.

³⁰ Ji Amin Tagi Pinjkonji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

³¹ Ae unun da bunon yan tosok:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

³² Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinjkon unun kalon dagin egisak, ae Pinjkon kinda dima egisak. ³³ Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanjek Pinjkon do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanjek ae oman an iminek egipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

³⁴ Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanjek iyigit, “Pinjkon da Amin Kila Asak unun gak kili ankwaj asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pinjkon

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

³⁵ Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon? ³⁶ Dewit Telagi Wup da anpuluganban iyi yan yagit:

‘Pinjkon da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogowan yopbo gengo guramitni.”’

³⁷ Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanakwan minjat amin kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

³⁸ Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panjek minjat aminyo da makeron ‘gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat panjekwalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

Yoni mini minjat kinda da Pinjkon do paret agit

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Monej morapmi tan yomgwit amin unun da monej madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin monej gimani tabili bamori moninisisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kanek Yesu da pandetni yan panmuwugek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun monejni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak monejni di dima tan iman.”

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat pandetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyindet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon

tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

*Yesu da jigɪ morapmi altoni do yagit
(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)*

³ Yesu fɛɛ Olipmon yigakwan Telagɪ Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap altosak dakon bisap kwan tosok yan nandanen?”

⁵ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pankewalni do kan kimotni. ⁶ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi pankewaldan. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun yan dima nandani. ⁸ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Minat monji kwapmi ton da monji altok do anek suganba tepmi nandan, unuden gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwan tosok yan nandani.

⁹ “Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinban baljokdan. Ji nak nandan naman do amin da ji panji miktim dakon kila amin madep da inamon depba atdan. Unun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktim da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktimi miktimi ekwan unun da Gen Bin Tagisi nandani. ¹¹ Amin da ji timik panpan gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen ban yoyinen yan dima nandani. Unun bisapmon Pinjop da ni gen dayisak unun

ban yoyini. Yan anakwa ji dakon gen dima asak, unun Telagɪ Wup dakon gen asak.

¹² “Unun bisapmon amin da yan akdan: peni kinda da padige uwal da kisiron yipban anakba kimotdisak, ae amin kinda da minat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdan, ae minat monjiyo da meni datniyo do yan gin akdan. ¹³ Yan aba ji nak nolan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pinjop da yokwikon ban timitdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mt 24.15-24 ae Lk 21.20-24)*

¹⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo yokwisi amin panupbal ak kinda don dima toktogi tamokon akban kokdan.” (On gen manjisak amin da pakyanji nandisak.) “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgan dima pigisak.

¹⁶ “Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do dimasi kisak. ¹⁷ Unun bisapmon minat monji kwapni ton, ae minat monji mum non unun bupmisi. ¹⁸ Ji da Pinjop bisit iyanba nandanakwan yo unun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjop da yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit. Ae bunon yo jigɪ unuden aeni dima altokdan. ²⁰ Amin Tagɪ da unun bisap dima anpisip asak tam minat amin morap kisi pasilmom. Mani minat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anpisip akdisak.

²¹ “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, geni dima nandan gadani. ²² Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yan yokdan. Yan yanek wasok tapmimi ton mibili mibili akdan. Anek minat amin kabi Pinjop da iyi do kili manjikbi unun panjiklikba kosit kilegi yipman detni do pini madep akdan. Mani

aripmi dima akdan. ²³ Yo jigisi morap unun dima altanakwa wagil dayisat, do disi kan kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan ‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmanek mokdan, anakwa kwen kundukon yo tebai ton unun da kwakwalitdan.’

²⁶ “Unun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kanba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdan. ²⁷ Unun da anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji pisosak
(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji pisosak. Kilini pakbini ton ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ²⁹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa miktin da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandan. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³¹ Kundu gat miktin gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak unun dakon bisap Pin kop Dat dagin nandisak
(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altokdisak unun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³³ Yo morap altokdan dakon bisap ji dima nandan, do kan kimagek egipni.”

³⁴ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anek oman amini do pi kokwinik yominek yut dakon kila ani do yoyisak. Anek yoma

sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ “Unun do anek ji kan kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unun dima nandan. Apjak bisap unun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unun ji dima nandan. ³⁶ Tepmi abin dandaban dipmin potni kan, unun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unun amin morap kisi do yosot. Kan kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da muwugek yan yawit, “Nian anek Yesu anekewalek abidan anatan kimotjak?” ² Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonen. Yan anen kan, minat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minat kinda da pakbi kibani ton tagisinin Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan minat kinda pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidane wigit. Awin gapmi jokgalek Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi dakon yuman nogi madepsi ae tibiri unun tipnan wasanbi.)

⁴ Yan aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nidosi pakbi kibani ton tagisi unun yumsi tagaldak? ⁵ Amin da yubam tam, mone madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yan yanek minat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyinja Yesu da nandane yan yoyigit, “Ji minat on yum koni. Nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak. ⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, do

tagi panpulgoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ⁸ Yo minat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun minat da pakbi kibani ton nan kili son namik. ⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anek unun minat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yan teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Unun bisapmon pandetni 12 kabikon kinda egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinjek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. ¹¹ Yoyinban but galak nandane monej imni do yan teban tawit. Judas unun nandane Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat pandetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandane sipsip monin dapman son non. Unun bisapmon pandetni da Yesu yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap pankosit anej do nandisak?”

¹³ Yan yanba Yesu da pandetni bamori yabegek yan yoyigit, “Kokupmon kin kanbal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Jil unun amin nan yol ankinjil. ¹⁴ Kanbal yut kindakon wikwan kan, unun yut dakon ami yan iynjil, ‘Yoyindetnit da yosok, “Nak gat pandetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?”’ ¹⁵ Yan iynbal unun amin da yut madep kinda kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili panroman abi da ton. Unudon japnin pankosit anjil.”

¹⁶ Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unudenji pindakgimal.

Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap pankosit agimal.

¹⁷ Pilin pilindo Yesu gat pandetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit. ¹⁸ Obin jap noknok tamokon jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwalno da kisiron nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap noman.”

¹⁹ Yan yanban pandetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Nak dima, ma?”

²⁰ Yan yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kinda nak gat bret idapmon sibinek nomak unun. ²¹ Asi, Pinkep da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da pandetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinkep ya yan iyinek, pudan pandetni do yomgut. Yominek yan yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yan yanek aeni wain kinam abidane, Pinkep ya yan iyinek, yoban kisi da nawit.

²⁴ Nanakwa Yesu da sanbegek yan yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinkep da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noken.”

²⁶ Yan yanban kap kinda yanek yomakon pigek flej Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ Flej Olipmon wigakwa Yesu da pandetni yan yoyigit, “Pinkep da papiakon gen kinda tosok unun da aripmon ji manji namdan. Gen unun yan:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikan.’

²⁸ Mani kimoron da pidane nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kiken.”

²⁹ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat wital kisak kan, nak yan aripmi dima aben.”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yanakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gigeek nakyo kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban notni kabi kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² Yesu gat pañdetni gat miktin kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin alañek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.” ³³ Yan yanek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁴ yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji idon Pin kop do nandanek egipni.”

³⁵ Yan yanek angwikon kin miktimon man pagek bisit agit. Kosit kinda tosgon unun bisap yokwi yapjak yan nandanek bisit yan yagit, ³⁶ “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

³⁷ Yan yanek tobil pañdetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Pin kop do nandanek dima egipnen? ³⁸ Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pankewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosoke mani gip dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yan yanek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit unuden gin agit. ⁴⁰ Bisit anek abin pindakban pañdetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Panjolban pidan ni gen nan iyinen yan do intanek isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kin bisit an tobil abin pañdetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. ⁴² Pidanba

kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴³ Yesu gen yanakwan unudon gin pañdetni 12 kabikon da kinda mani Judas alañ yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirin timigek bunon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyin det amin ae kila amin unun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan abidoni. Abidanek kilani tebai anek anan kini.” ⁴⁵ Judas unudon gin Yesukon kin alañek yan iyigit, “Yoyin det!” Yan iyin ek mogimikon mandan nagit. ⁴⁶ Yan aban kanek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba unun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilkgit. Ilikek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan daganban Yesu da obip amin yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirin timigek nak abidok do aben, ma? ⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pin kop da papiakon nak do gen mandabi unun da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ Yan yanban pañdet morapni yipmanek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudanakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni nan kukwanek pasal molan kigit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyin det ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok

da Yesu yol anjinek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit, mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit. ⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit, ⁵⁸ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut njwaknjari kinda aben. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aben.’” ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi upbal tanek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Kristo? Gak Pinjok gawak imaman unun dakon Monji bo dima?”

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, “Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan.”

⁶³ Yan yanban nandane mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? ⁶⁴ Iyi do ‘nak Pinjok dakon Monji’ yan yosok, do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.” ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul imgwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, “Namin da gikdak?

Kombi gen ya!” Yan iyinakwa obip amin da abidanek anakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obin Pita kindap alinek ekwan kagit. Minat unun da pakyanji yipban kwan kanek yan iyigit, “Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal.”

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.” Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anjakwan oman minatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu da kabikon nani kinda.” ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, “Dima.”

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, “Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda.”

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen.”

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandane Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, “Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak.” Gen unun do nandane buri yokwi tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman.”

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nanda-ban njwaknjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjati do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandane mat wamanek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altanek yan iyiwit, “Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak.”

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?” ¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini.” Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, “On amin ji da ‘Juda amin dakon kila amin madep’ yan iyan, nian an iben do nandan?”

¹³ Yanban yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakbi kimotjak!”

¹⁴ Yanba yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakbi kimotjak!”

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pige mat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kinda pan imgwit. Yan anek nap keli ton kinda nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek busunikon waman imgwit. ¹⁸ Waman iminek top iyinek yan yawit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ Kosiron kin amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon al-tawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Ilen.) ²³ Kin altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anek tilak kindapmon anakgwit. Anagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anakwan anakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anakgaman unun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN

MADEP. ²⁷ Yesu da ileŋ bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Pinƙop da papiakon gen tosoƙ uŋun bami noman taƣit. Gen uŋun yaŋ: “Yokwi pak-pak amin uŋun kabikon anakbi.” ²⁹ Amin ƙiŋ ap awit uŋun da yaŋba yokwi tok an imiŋek wunda kwalkwal anek yaŋ iyiwit, “Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagi, ³⁰ do giptimgo anƙutnaŋek tilak kindapmon da pi!”

³¹ Yaŋ yaŋba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyiŋdet amin kisi yaŋ ƣin notni yoyiŋ yoyiŋ anek anƣolat anek yaŋ yawit, “Amin diwari paŋpulugagi da nido iyi dakon giptim anƣulugok do anƣidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni ƙaŋ, tilak kindapmon da piŋban ƙaŋek nandan ƣadan imneŋ.” Uŋuden ƣin kabo noknok bamot teri teri dapbi uŋunyo kisi yaŋba yokwi tok an imƣumal.

Yesu kimakƣit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anakwan miktin kisi pilin tuk anakwan ƙiŋ pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Ƙiŋ 3 kilok anakwan Yesu da yaŋ tidaŋek yaŋ yagit, “Eloi, eloi lama sabak-tani?” Gen uŋun dakon mibili yaŋ: “Pinƙopno, Pinƙopno, nido nepmaŋ dekdal?”

³⁵ Yaŋ yaŋban amin diwari kapmatjok aƣgwit uŋun nandaŋek yawit, “Nandan, uŋun Elaija do yaŋ imisak.”

³⁶ Yaŋba amin kinda timtim yaŋek ƙiŋ yo kinda gugidan yombem jol diwaron wamaŋ wain gat ae pakbi isipmi gat uŋungwan sibiŋek Yesu da nosak do anenakƣit. Anenagek yaŋ yagit, “Ji yipba koneŋ. Elaija da asi abiŋ tilak kindapmon naŋ abidan abiŋban koneŋ, bo dima.”

³⁷ Yaŋ yaŋban Yesu madepsi yaŋ tidaŋek kimakƣit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal uŋun kwen da sulugi piŋ mibilikon dagaŋ ki timi bamori agit. ³⁹ Anakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu inamikon kimakban ƙaŋek

yagit, “On amin asisi Pinƙop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anakwan miŋat diwari dubagisogon da agek pindak nandanyo awit. Uŋun miŋat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria ŋwakiwari kinda uŋun Jems buŋon nani gat Josep gat dakon meni, ae Salome gat kisi aƣgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon uŋun miŋat kabi da yol awilek oman an imiŋek egipgwit. Uŋun daƣin dima, ae miŋat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit uŋun kisi ƙaŋakwa Yesu kimakƣit.

Yesu dakon bumjotni tip ƙinamgwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nenƣo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Uŋun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan imgwit. Ae uŋun Pinƙop da Amin Kila Akdisak uŋun do jomjom anek egipgut. Josep uŋun pasol pasoli mini Pailaron ƙiŋ Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyiŋban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yaŋ iban opban iyigit, “Asi Yesu ƙuŋwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyiŋban emat amin 100 dakon kila amin da yaŋ yagit, “Asi ƙuŋwak.” Yaŋ yaŋban nandaŋek Josep da bumjot anƣisak do yaŋ mudan imgut. ⁴⁶ Aban Josep da ƙiŋ imal kwakwagi kinda yumaŋ anabiŋ Yesu dakon bumjot tilak kindapmon naŋ abiŋ uŋun imal naŋ wamgut. Wamaŋ anƣi tip ƙinam kindakon yipmaŋek tip madepsi kinda anƣobilban abiŋ yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon meni gat da ƙaŋakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da piɗagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon meni, ae Salome, uŋun miŋat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili ƙibaŋi tagisi, Yesu dakon bumjotni soŋ im do

yuman panjosit awit. ² Yan anek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anek yan yawit, "Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban pisosak?" ⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimonji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, "Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anjakbi unun kok do aben. Unun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin pandetni gat Pita gat yan yoyini, 'Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.'" "

⁸ Yan yoyinban minat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da win tintim yanek kiwit. Kin pasol pasol anek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan ingut. (Unun minat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol ingut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon pandet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ "Yesu kalugi egakwan kat." Yan yanban gen unun do nandaba bami dima agit.

Pandetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

¹² Bunon pandetni bamori da kokup kindakon kik do kinakwal Yesu da giptimi kulabik anek altan yoban amin nwaknwari kinda yan kagimal. ¹³ Altan yoban tobil kin notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da pandetni pi ani do yoyigit

(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don pandetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altan yomgut. Altan yominek gen tebaisi yanek yan yoyigit, "Ji

amin da 'pidak da egisak' yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?"

¹⁵ Aeni sanbenek yan yoyigit, "Ji miktimi miktimi kin Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni. ¹⁶ Amin kinda nak nandan gadan naminek telagi pakbi sosak kan, unun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandan gadan namjak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ Nak nandan gadan namni amin tapmim yobo wasok tapmimi ton yan ban akdan: nak dakon man yanek kon yoldan, ae gen nwaknwari yokdan. ¹⁸ Ae unun amin da tunon amin emari ton abidokdan, ae pakbi emari ton nanba unun da dima panupbal akdan. Unun amin da sot amin kisiri kwenikon witjinba sotni mudokdan."

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen unun yoyin mudanakwan Pinkep da anenakban Kwen Kokup wigigit da Pinkep da aminsi tet do yikdak. ²⁰ Anakwan pandetni miktimi miktimi kin Pinkep dakon geni yoyin anan kiwit. Kinakwa Amin Tagi unun gat egek panpuluganakwan wasok tapmimi ton anek geni jonik panjeban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwaknwari Kabi kisi yokwikon ban timit timit amin yan nolinban koman. Yesu pini wasanek ak do agit bisapmon minat aminyo yan yoyigit, "Telagi Wup da antagap aban Pin kop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyin tenjenagit." (4.18 do koki) Asi, minat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalon dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalon dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kin uwal da kisiron jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipman dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pin kop da minat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minat da yo awit unun do morapmi yosok.

Luk papia on kalon nan gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

1-3 Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pin kop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon

mandak do awit. Yo morap wasanek altanakwa dabil da si pindagek yan tenjenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pin kop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanek noman tan anan opgwit unun dakon mibili pakyan si nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandan yipbo gagon opjak kan nandabo tagisi asak. ⁴ Papia on manjinek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

Elisabet da Jon anjalagit, ae Maria da Yesu anjalagit gat dakon gen

(Kilapmi 1.5-2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktin dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minatni Elisabet unun Aron da kabikon nani. ⁶ Pin kop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae monji kisi guramigimal. ⁷ Mani Elisabet monji sun egipgut, do isal egek minat amin pelanyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pin kop da dabilon mukwa sogok pi awit. ⁹ Anek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yan do anpakni yolek satu wasok awit. Yan aba Sekaraia dakon man da noman tanban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonakwan yomakon minat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anelo kinda Sekaraia altan ingut. Unun alta mukwa kibani tagisi soso da tosok unun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anelo da yan iyigit, "Sekaraia, Pin kop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Minatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yan iyiki. ¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon

kisik kisik akdañ. Men da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tugañ iban egi anañ kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Unun da Israel amin morapmi panjobilban aeni Amin Tagi Pinjopmon kikedan. ¹⁷ Elaija dakon anpak tapmimyo panjek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Unun da minjat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdañ. Ae gen kirijit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdañ. Anek amin panjagap aban tagap tanakwa Amin Tagi apdisak.”

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anelo iyigit, “Nit minjat amin pelanyo kili agimak. Do gen yanaki but bamot asat. Gen unun nianon da bami yosol yan nandaken?”

¹⁹ Yanban anelo da yagit, “Nak Gebriel, nak Pinjop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat unun asi Pinjop da bisap yipgut unun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanjakwan gen dimasi yanjek egi wigaki gen gayisat unun bami noman tokdisak.”

²¹ Yan nandat anek egakwal amin jomjom anegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandane but morap awit. ²² Yan nandane egakwa Sekaraia yomakon pin gen yok do antidok anek kisit dagin tilak anyomgut. Yan anakwan kanek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yan nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don minjatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anakwan yan yagit, “Amin Tagi da nak anpuluganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili unun mayagino mudosok.”

Anelo da Maria altan imgut

²⁶⁻²⁷ Elisabet monji kwap awilgit unun dakon kanek 6 mudanakwan Pinjop da

aneloni Gebriel yabekban minjatjok kinda mani Maria unun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani Nasaret unudon egipgut. Maria unun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unun pasak do manjikbi. ²⁸ Gebriel Mariakon altan iminek yan iyigit, “Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjop da minjat diwari yapmanek gak do yo madep yan nandisak.”

²⁹ Maria gen unun nandane butrigwan da jigisi nandane yan nandagit, “Ni gen kinda nan nayisak?” ³⁰ Yan nandane yan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pinjop da gak do nandaban tagisi asak. ³¹ Nandaki, gak monji kwap awilek monji kinda analakdisak. Monji unun mani Yesu yansi iyiki. ³² Unun da amin man madepni ton kinda egakwan amin da Pinjop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdan. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unun da tilagon Amin Tagi Pinjop da yipban kila amin madep kinda egipdisak. ³³ Unun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anañ kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yan yanban Maria da anelo yan iyigit, “Yo yosol unun nian anek altosak? Nak amin kinda pagim.”

³⁵ Yanban anelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjop Wikwisi unun dakon tapmim da gak kikitdisak. Unun do anek monji analaki unun telagi egakwan amin da Pinjop dakon Monji yan iyikdan. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet minjat pelan kili agit, mani monji kwapni ton, do monji wili kinda analakdisak. Kalip amin da ‘Monji aripmi dima panjalasak’ yan yawit, mani abisok monji kwap kinda awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ Pinjop da yo kinda ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak.”

³⁸ Yanban Maria da yan iyigit, “Nak Amin Tagi dakon oman minjat egisat, do unun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat.” Yan anakwan anelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kin kagit

³⁹ Unun bisapmon Maria tepmi kinjek miktım ilenji tonj timon Judia miktım dakon kokup pap kindakon kigit. ⁴⁰ Kin Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyınakwan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wigi mok agit. Anakwan Elisabet Telagi Wup da burikon pigi tujanban ⁴² madepsi yan tidanek yagit, “Pin kop da yo tagisi minat diwari do yomisak unun si yapman mudanek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron yikdak ununyo kisi Pin kop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagino dakon menji nagon nido obisak? Nak minat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayınaki unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anek wigi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi.”

Maria da kisik kisik kap kinda yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanban Maria da yagit, “Nak oman minatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi an kisisat. Anakwan butno da Pin kop Panpulugok Amin do kisik kisik asak. Pin kop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kinda asak, do abisok ae don kisi amin da Pin kop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosok. ⁵⁰ Amin Pin kop do pasolgon unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don minat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomin anan kikdisak. ⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi tonj agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unun yolban waser kiwit. ⁵² Kila amin madep yityit tamo madepmon yikgan unun pabin yopmanek mani mini amin panenokdok. ⁵³ Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yominakwan buri tugon. Anek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganek yan teban tok gen Abraham gat ae babakni gat do yoyigit unun dima intagit. Yan teban tok geni anteban anek unun yawi diwatni

dagok dagogi mini bupmi nandan yomin anan kisak.”

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobi kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abınakwan monji wili anjalagit. ⁵⁸ Analanek kisik kisik anakwan Amin Tagi da bupmi nandan imgut dakon gen nandanek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

⁵⁹ Altan gildatni 8 mudanakwan giptimni mandak do apgwit. Abınek datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit, ⁶⁰ mani menji da yan yagit, “Dima, mani Jon yansi iyinenj.”

⁶¹ Yanban iyiwit, “Yawi diwatjikon Jon man kinda dima tosok.”

⁶² Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an imgwit. ⁶³ Aba Sekaraia da yo kinda kan iba kilda mandisak do tilak an yoban iba yan mandagit, “Mani unun Jon.” Yan mandaban nandaba yo njwakjwarisi agit. ⁶⁴ Unudon gin gen yogokni pisanakwan gen wasanek yanek Pin kop an kisisat. ⁶⁵ Anakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miktım ilenji tonj timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit. ⁶⁶ Anek unun do nandan kokwin anek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do yan yawit, “Unun monji taganek nian amin kinda egipdisak?”

Sekaraia da kombi gen yagit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tujanban kombi gen yanek yan yagit: ⁶⁸ “Israel dakon Pin kop da abın amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi an kisisino. ⁶⁹ Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kinda an noman agit. ⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yan yawit, ⁷¹ ‘Pin kop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok an niman amin da kision ban pulugan nipdisak.’ ⁷² Sanbek sanbek telagisi agit unun sigin nandanek

1:46-49: 1Sa 2.1-10 **1:50:** Kap 103.13,17 **1:51:** 2Sa 22.28 **1:52:** Jop 12.19; 5.11; Kap 147.6 **1:53:** Kap 34.10 **1:54-55:** WW 17.7; Mai 7.20; Kap 98.3 **1:59:** WW 17.12; MS 12.3; Lk 2.21 **1:68:** Kap 72.18 **1:69:** Kap 18.2 **1:71:** Kap 106.10 **1:72:** WW 17.7; Kap 105.8-9 **1:73-74:** WW 22.16-17

babiknin bupmi nandan yom do yagit. ⁷³⁻⁷⁴ Babiknin Abraham yan iyigit, 'Nak asisi uwalji da kision ban pulugan depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdan. ⁷⁵ Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anan kikan.'

⁷⁶ "Jon, monjino, gak don Pin kop Wikwisi dakon kombi amin kindan yan gayikdan. Gak Amin Tagi mibiltan iminek kositni yuldisal. ⁷⁷⁻⁷⁸ Anek minat amin kabiyoni yoyin dekb mibilni nandaba piasak. Pin kopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yominek pulugan timitdisak yan nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tentenji madep yipban ⁷⁹ pilin tukgwan ekwan amin da tentenji kokdan. Unun da kosit nolinban kanek but yawot dakon kositnan kinen."

⁸⁰ Unun monji, wup gipyo kisi tapmimi tonji tagagit. Anakwan miktin amin dima ekwan timon egakwan don noman tanban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit (Mt 1.18-25)

¹ Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kindan yipgut. Pi monjini kin amin miktin miktin ekwan unun mani mandani do gen teban yipgut. ² Man mandawit unun pi kaluksi awit. Unun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yan yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kin mudawit.

⁴ Josep unun Galili provinskon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem unudon kigit.

⁵ Minatni pasak do manjikbi Maria unun gat kisi mani mandani do kigimal. Unun bisapmon Maria monji kwapni ton da kigit.

⁶ Kin Betlehem kokupmon altan egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut.

⁷ Amin da yuman nanek dipmin pokgon yut unun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal

monji mibiltogi altanban Maria da imalnan waman bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila anek jon timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon anelo kindan da altan yomgut. Aban Amin Tagi dakon tentenji da tentenan yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Anakwa anelo da yan yoyigit, "Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kindan anabisat. Unun amin kisi da nandanek kisik kisik madepsi akdan. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo unun Dewit da kokupmon ji do altak. Unun ji yokwikon ban timit do altak. ¹² Ji kin monji nakan imalnan wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Unun kanek bami dayisat yan nandani."

¹³ Gen yan yanakwan unudon gin Kwen Kokup anelo morapmisi da pin notnikon muwugek Pin kop ankinjek yan yawit: ¹⁴ "Ason Kwen Kokup Pin kop ankinino. Miktimon amin galak tan yomisak unun kabikon but yawot tosak."

Sipsip kila amin da Yesu analon awit

¹⁵ Anelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono." ¹⁶ Yan yanek tepmisi wigi Maria gat Josep gat panalon anek, monji nakan unun bulmakau idapmon pakban kawit.

¹⁷ Kanek monji dakon gen bin nandawit unun yan tentenanba ¹⁸ nandanek amin kisisi nandaba yo njaknwarisi agit. ¹⁹ Anakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandanek egipgut. ²⁰ Anakwan sipsip kila amin da tobil kinjek anelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Pin kop ankinisawit.

Yesu do man imgwit

²¹ Gildatni 8 anakwan, giptin mandak bisapmon, mani Yesu yan iyiwit. Dima altanakwan anelo da unun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² Josep gat Maria gat Pin kop da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Unun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosok. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem an kigimal. ²³ Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi nan yolek kigimal. Gen unun yan:

“Minat kinda monji mibiltogi unun wili kan, unun Amin Tagi do paret do.”

²⁴ Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yan tosok:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori ban mukwa soni.”

²⁵ Unun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae Pin kop gawak imin an kisinjo anek egipgut. Pin kop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni pan teban asak do manjikbi amin unun do jomjom anek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tujanbi amin kinda. ²⁶ Telagi Wup da burikon gen yan kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kanek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da antagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anakwan Yesu menji datniyo da gen teban yolek Yesu anan opgumal. ²⁸ Anopbal Simeon da Yesu bedanek Pin kop an kisinjek yan yagit: ²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yagil unun da tilagon oman amingo nak but yaworon da tagi kimokgen. ³⁰ Nin yokwikon ban timit do anek yo asal unun dabilno da kili unun kosot. ³¹ Amin morap da dabilon yo an noman asal oni koman. ³² Unun da Amin Nwakanwari Kabi miktimi miktimi ekwan unun dakon but pan ten ten aban Pin kop dakon mibili nandakdan. Anek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon menji datniyo Simeon da gen yagit unun nandane nandabal njakanwarisi agit. ³⁴ Anakwal Simeon da

gisam yominjek Monji dakon menji Maria yan iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anek man potdan, ae morapmi da pidokdan. But tobil ani do Pin kop da yabekgit, mani yanba yokwi tok an imdan. ³⁵ Yan anek amin morapmi dakon nandak nandak pasili ton unun pan ten ten akdisak. Anek but yokwi da emat agak siba da yan wango sugokdisak.”

³⁶ Unun bisapmon kombi amin minat pelansi kinda egipgut, mani Ana. Unun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanekwan eni kimakgit. ³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipman dekgit. Jap kelek egek bisit pi anek kalbi ae gildat kalba Pin kop gawak iminjek egipgut. ³⁸ Unun bisapmon unun kisi obin Monji kanek Pin kop ya yan iyigit. Yan anek Pin kop da Jerusalem amin pan pulugosak do jomjom awit amin, unun ban Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok unun an mudanek tobil Galili provin skon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit. ⁴⁰ Monji tagan teban tanek nandan kokwini tagisi tan imgut. Ae Pin kop dakon gisamni madepsi tan imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

⁴¹ Bilagi bilagi Yesu dakon menji datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kin kin awit. ⁴² Yesu bilakni 12 anakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. ⁴³ Unun bilak dakon bisap madep mudanekwan menji datniyo tobil kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan menji datniyo Yesu sigin egisak yan dima nandagimal. ⁴⁴ Amin agipgwit gat akwan bo yan nandane agakwal gildat kinda mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bikbiknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusin dima analon an aeni tobil Yesu wusinjek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kin gildat kapbi wusin mudanek don Telagi Yut

Madepmon analon agimal. Unudon kanbal yoyindet amin da binapmon yigek gen yanakwa nandaneq mibili nandak do yoyin yoyin agit.

⁴⁷ Amin morap mirak panek yikgwit unun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unun do nandaba nwanjwarisi agit. ⁴⁸ Meni datniyo kan wiripdagek meni da yan iyigit, “Monji, gak nido yan anaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anek wusamak.”

⁴⁹ Mani kobogi yan yoyigit, “Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unun dima nandamal?”

⁵⁰ Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. ⁵¹ Yesu meni datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi meni datni dakon geni guramikgit. Anakwan meni da unun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandaneq egipgut. ⁵² Yesu taganeq nandan kokwini tagisi tan imgut, ae Pinkep da galak tan iminjakwan aminyo kisi da galak tan imgwit.

Yesu da pini ak do anakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1-4.13)

Jon da Pinkep gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

¹ Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unun bisapmon gin Erot da Galili miktin kila agit. Anakwan padige Pilip da Ituria miktin ae Takonitis miktin kila agit. Anakwan Lisanas da Abilene miktin kila agit. ² Anakwan Anas gat Kaiapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktin amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinkep da geni imgut. ³ Iban Jon unun Jodan Pakbi oba tosogon miktin morap ton unudon agek Pinkep dakon gen yagit. Amin but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pinkep da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁴ Yan

anakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unun bami tagit. Gen unun yan:

“Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidaneq yosok, ‘Amin Tagi dakon kosit anjindim ani, kositni pasin anmilip ani.

⁵ Anek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak. Ae kosit girenji panmilip aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

⁶ Yan anakwa minat amin morapyo da Pinkep da nin yokwikon ban timit do anek pi asak unun koni.’”

⁷ Amin morapmi Jon da telagi pakbi son yomjak do abinakwa yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pinkep da butjap nandaneq yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinkep dakon butjap apdisak yan namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Nak yansi dayisat, Pinkep da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ⁹ Parenka kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen unun nandaneq yan iyiwit, “Nin niansi anen?”

¹¹ Yanba Jon da kobogi yan yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori kan, minini amin do kinda imjak. Ae japni tan iman aminyo kisi yan gin asak.”

¹² Yan yanban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit unun da yan iyiwit, “Yoyindet, nin niansi anen?”

¹³ Iyinja yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak unun da aripmon gin timitni. Ae sanbeneq di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da yan iyiwit, “Ae nin niansi anen?”

Iyinja yoyigit, “Ji amin yo yokwi an yomineq top yoyineq monenji dima timitni.

Topmon da gen pikon dima yopni. Pi an dakon yuman nogi timikgan unun aripninon timikgaman yan nandaba mudosak."

¹⁵ Amin da butni pidanban but morap anek yan nandawit, "Jon unun Kristo bo?"

¹⁶ Yan nandajakwa Jon da yan yoyigit, "Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgen. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹⁷ Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirin kisitnikon tanakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan." ¹⁸ Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tentenay yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanben anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonjek bisit anakwan kundu wital kigit. ²² Wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan alagit: "Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak."

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit.

Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

Naum unun Esli dakon monji.

Esli unun Nagai dakon monji.

²⁶ Nagai unun Mat dakon monji.

Mat unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Semen dakon monji.

Semen unun Josek dakon monji.

Josek unun Joda dakon monji.

²⁷ Joda unun Joanan dakon monji.

Joanan unun Resa dakon monji.

Resa unun Serubabel dakon monji.

Serubabel unun Sealtiel dakon monji.

Sealtiel unun Neri dakon monji.

²⁸ Neri unun Melki dakon monji.

Melki unun Adi dakon monji.

Adi unun Kosam dakon monji.

Kosam unun Elmadam dakon monji.

Elmadam unun Er dakon monji.

²⁹ Er unun Josua dakon monji.

Josua unun Eliesa dakon monji.

Eliesa unun Jorim dakon monji.

Jorim unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

³⁰ Liwai unun Simeon dakon monji.

Simeon unun Juda dakon monji.

Juda unun Josep dakon monji.

Josep unun Jonam dakon monji.

Jonam unun Eliakim dakon monji.

³¹ Eliakim unun Melea dakon monji.

Melea unun Mena dakon monji.

Mena unun Matata dakon monji.

Matata unun Natan dakon monji.

Natan unun Dewit dakon monji.

³² Dewit unun Jesi dakon monji.

Jesi unun Obet dakon monji.

Obet unun Boas dakon monji.

Boas unun Salmon dakon monji.

Salmon unun Nason dakon monji.

³³ Nason unun Aminadap dakon monji.

Aminadap unun Atmin dakon monji.

Atmin unun Ani dakon monji.

Ani unun Esron dakon monji.

Esron unun Peres dakon monji.

Peres unun Juda dakon monji.

- ³⁴ Juda unun Jekop dakon monji.
 Jekop unun Aisak dakon monji.
 Aisak unun Abraham dakon monji.
 Abraham unun Tera dakon monji.
 Tera unun Nao dakon monji.
- ³⁵ Nao unun Seruk dakon monji.
 Seruk unun Reu dakon monji.
 Reu unun Pelek dakon monji.
 Pelek unun Ebe dakon monji.
 Ebe unun Sela dakon monji.
- ³⁶ Sela unun Kainan dakon monji.
 Kainan unun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unun Siem dakon monji.
 Siem unun Noa dakon monji.
 Noa unun Lamek dakon monji.
- ³⁷ Lamek unun Metusela dakon monji.
 Metusela unun Enok dakon monji.
 Enok unun Jaret dakon monji.
 Jaret unun Malalel dakon monji.
 Malalel unun Kenan dakon monji.
- ³⁸ Kenan unun Enos dakon monji.
 Enos unun Set dakon monji.
 Set unun Adam dakon monji.
 Adam unun Pinjop dakon monji.

4

Sunduk da Yesu anjekwalgit

(Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)

¹ Yesu Telagi Wup da burikon tunganban Jodan Pakbikon da tobil apgut. Abinjakwan Telagi Wup da iyin anan miktin amin da aripmi dima egipmi timon anjigit. ² Kin unudon gildat 40 japmi mini egek jap do madepsi agit. Anjakwan Sunduk da anjekwalgit. ³ Anjekwalek yan iyigit, “Gak asi Pinjop dakon Monji egisalon yanbi tip on da bret daganban.”

⁴ Yanban Yesu da yan iyigit, “Pinjop da papiakon gen yan tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.’”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anan ilen dubagisi kindakon wigek unudon gin on miktinon miktin madep madep morap kisi yoliban pindakgit. ⁶ Anek yan iyigit, “On miktin madep kisi kilani aki do yan mudan gabo man madep paki. On miktin madep kisi nak dakon, do amin kindo do im

do nandaken kan tagi iben. ⁷ Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamin mudoken.”

⁸ Yan yanban Yesu da iyigit, “Pinjop da papiakon gen yan tosok:

‘Amin Tagi Pinjopji unun nan gin gawak iminek oman animni.’”

⁹⁻¹¹ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anan Jerusalem kokup papmon kigit. Kin Telagi Yut Madep da kwenon awigi yipmanek yan iyigit, “Pinjop da papiakon gen kindo yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinjop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

¹² Yanban Yesu da iyigit, “Pinjop da papiakon gen kindo yan yosok:

‘Amin Tagi Pinjopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjekwaldo.’”

¹³ Sunduk da panjekwal morap unun an mudanek ae bisap kindakon don anjekwalgen yan nandanek Yesu yipman kigit.

Yesu unun Galili Provinskon kinjek Wup da teban togon pini wasagit

(Kilapmi 4.14-9.50)

Yesu unun Galili Provinskon pini wasagit

(Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

¹⁴ Yesu unun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktinon kigit. Kinjakwan minat amin morapyo kokup teri teri egipgwit unun da gen bini nandawit. ¹⁵ Bisapmi bisapmi Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yan anjakwan amin kisi da anjisiwit.

Nasaret amin da Yesu do nandaba yokwi tok awit

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

¹⁶ Yesu unun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon egek tagan teban tanek amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unuden gin Sabat kindakon wigigit. Anek Pinjop dakon gen manjik do pidan

akgit. ¹⁷ Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witdalek gen yan nan manjigit:

¹⁸ “Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sin-toni, ae amin da pabin yopmangan amin unun pulugan yopben do yabekgit.

¹⁹ Amin Tagi da minat amin kabini yo tagisi anyomdisak dakon bisap kili abisak unun dakon yan tenten-jok aken do yabekgit.”

²⁰ Yesu unun gen manjin mudanek papia gironjiek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanjakwan yikgwit.

²¹ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Pin-kop dakon gen manjiko nandayin unun abisok dabiljikon bami ton asak.” ²² Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianjensi da gen galagisi on yosok?”

²³ Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma? ²⁴ Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman. ²⁵ Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manjakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. ²⁶ Mani Pin-kop da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unun do yabekban kigit. Sarepat unun Saidon kokup da tetgin do tosok. ²⁷ Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek

tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unun dagin kilek tagit.”

²⁸ Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek ²⁹ pidan Yesu yolba kokup da wanga pigigit. Kokup unun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit. ³⁰ Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yol imgut

(Mk 1.21-28)

³¹ Yesu Nasaret kokup yipmanek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit. ³² Yoyin degakwan amin kinda man madepni ton da gen njwaknwarisi niyisak yan nandawit.

³³ Konni ton amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unun da madepsi yan tidanek yan yagit, ³⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban an-nim do nandisal? Nin panupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pin-kop Dakon Telagi Amini.”

³⁵ Mani Yesu da kon tebai yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” Yan iynjakwan kon unun da amin ukwayikban man amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anupbal anek yipman kigit. ³⁶ Amin da unun kan wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kinda yosok? Amin man madepni ton ae tapmimni ton da tilagon kon gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.”

³⁷ Yan yanakwa Yesu da pi agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anek giptimni kindapmi sogit. Yan anakwan Yesu da anpulugosak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unun minat da kapmatjok pan-ki agek giptimni kindapmi sogit unun pasil imjak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminjakwan unudon gin pidanek japni pan-kosit agit.

Yesu da amin panmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panopgwit. Panopba Yesu da kisitni kwenikon kalon kalon wutjinek panmilip agit. ⁴¹ Ae amin morapmi konni ton unun yol yomgut. Yolakwan kon da yan tidanek yawit, “Gak Pin kop dakon Monji.” Yesu unun Kristo yan nandan imgwit, do Yesu da kon gen dimasi yoni do kirinik yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgut

(Mk 1.35-39)

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anakwan amin da wusin analon anek dima yopman kisak do nandanek abidok do awit. ⁴³ Mani yan yoyigit, “Nak Pin kop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tentenoken. Nak Pin kop da unun pi aben dosi yabekgit.” ⁴⁴ Yan yanek Judia miktimon muwut muwut yut tan anan kiwit unudon agek Pin kop gen yoyigit.

5

Yesu da wasanek panjetni timikgit

(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

¹ Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi idap ilenikon agek Pin kop dakon gen yanakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok angwasinek nandawit. ² Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unun tap kilap simil simil amin da yopba tanakwal tap kilap simil simil yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unun bot kindakon milkan wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigek Saimon yan iyigit, “Bot imindilbi timisok di pakbikon kwan.” Yan iyinek Yesu boron yigek amin yoyin dekgit. ⁴ Yoyin dek mudanek Saimon yan iyigit, “Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simil do yik yopba pigini.”

⁵ Yanban Saimon da iyigit, “Amin tagi, nin kalbi tap kilap simil do pi madep anek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek

yik yum yopno pigini.” ⁶ Yoyigit unuden anakwa tap kilap morapmisi yigon pigi tuganek yik dagok do awit. ⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulugoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tugan jik tanek pakbi kagagwan pigik do agimal. ⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu nwakben an iminek yan iyigit, “Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!”

Yanban Yesu da Saimon yan iyigit, “Gak dima pasolbi. Abisok onda wasanek gak amin timitdisal.” ¹¹ Yan yanban bot bamotni ilikba ilenikon wigakwal yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgwit.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani ton kinda egipgut. Unun da Yesu kanek nwakben an iminek miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

¹³ Yanban Yesu da kisitni amin unun kwenikon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanban unudon gin wuda tebani pasil iminakwa kilek tagit. ¹⁴ Aban Yesu da yan iyigit, “Gak amin dimasi yoyinek kin mukwa sogok aminon giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.” ¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kin iren tagit. Anakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni panmilip anyomjak do opgwit. ¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktimon amin dima ekwan timon pan ki egek bisit pi agit.

4:41: Mt 8.29; Mk 3.11-12 4:44: Mt 4.23 5:1: Mt 13.1-2; Mk 3.9-10 * 5:1: Genesaret unun Galili Pakbi idap dakon mani kinda. 5:5: Jn 21.3-8 5:11: Mt 19.27 5:14: MS 14.1-32

*Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi
kinda anmilip agit*

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

¹⁷ Bisap kindakon Yesu amin yoyin de-
gakwan Parisi amin ae gen teban yoyindet
aminyo kisi panobin yikgwit. Unun amin
Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap
ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu
Amin Tagi dakon tapmim tan ingut, do
sot amin panmilip agit. ¹⁸ Anakwan amin
kabi kinda da amin kisiri kandapmiyo
kimakbi kinda waman anan opgwit. Unun
wayigon yipba pagakwan anan Yesu da
akgiron awigik do awit. ¹⁹ Mani amin
morapmi, do yutnon awigik do antidok
awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek
amin unun wayigon pagakwan napmon
da abidanakwa amin morap da binapmon
pigeek Yesu da buronsi pigigit. ²⁰ Yesu
da nandan gadatni pindagek yagit, “Not,
diwariga yopman gamisat.”

²¹ Yanban Parisi amin gat ae gen teban
yoyindet amin gat da iyi yan nandawit, “On
namin amin kinda da Pin kop kulabinjek gen
unun yosok? Diwari yopyop unun amin
kinda da aripmi dimasi agagi. Unun Pin kop
kalon dagan asak.”

²² Yesu da nandak nandakni unun
pindak nandanyo anek yan yoyigit, “Ji
nido butjikon da nandak nandak unun
nandan naman? ²³ Diwari yopyop ae
amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip
agak unun kisi amin da aripmi dima
agagi. ²⁴ Mani Amin Dakon Monji on
miktimon diwari wiririt dakon pi asak do
yan mudan ibi yan nandaba pisosak do
on amin anmilip aben.” Yesu yan yanek
kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek
yan iyigit, “Nak gayisat, gak pidan yalin
potgo timigek yutgokon ki.” ²⁵ Yanban
unudon gin amin unun pidanek yalin potni
timigek Pin kop ankisinek yutnikon kigit.
²⁶ Anakwan minat amin morapyo unun
kan wuripdagek Pin kop ankisinek yawit,
“Abisok yo njaknwarisi altanban koman.”

Yesu da Liwai (Matyu) yan ingut
(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

²⁷ Unun da kwenon Yesu yomakon pigeek
kin kanban takis timit timit yut kabenon
takis timit timit amin kinda yikban kagit.
Unun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit,
“Abin nak nol.” ²⁸ Yan iynban Liwai pidan
yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

²⁹ Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap
madepsi pankosit agit. Yan aban takis timit
timit amin morapmi gat ae amin diwari gat
kisi yigek jap nawit. ³⁰ Anakwa Parisi amin
gat ae gen teban yoyindet amin Parisi da
kabikon nani unun da Yesu dakon pandetni
do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, “Ji
jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi
pakpak amin gat nido an?”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin sotni
mini unun wuda wamagon dima kwan.
Amin sotni ton unun dagan wuda wamagon
kwan. ³² Nak amin kilegi yan ilit do dima
pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil
ani do pigim.”

*Pin kop dogin nandanek jap kelek egip egip
do yagit*

(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Jon
dakon pandetni bisap morapmi Pin kop do
nandanek jap kelek egek bisit pi an. Ae
Parisi amin nin dakon pandetnin kisi yan
gin an. Mani gak dakon pandetgoni jap
pakbiyo anek ekwan.”

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, “Monji kinda
minat pasak bisapmon unun jap noknok
bisap madep kinda, ae monji notni gat ek-
wan, do jap kelek tagi dima egipni. ³⁵ Mani
don monji unun abidan anan kinakwa notni
unun bisapmon jap kelek ekwan.”

³⁶ Yesu da tilak gen kinda gat yoyinek
yagit, “Amin kinda da imal kalugi kinda
pudan imal garan dagan kwi kindakon
bupjak kan unun tagi dima. Yan asak
kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal
kalugi unun kalipmi gat arip dima. ³⁷ Ae
amin kinda da wain kalugi tibiiri meme gip
ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak kan
unun tagi dima. Yan asak kan, wain da
pukwa paptan meme gip kirinjakwa wain
man mudokdan. Ae meme gipyo kisi yokwi
tokdisak. ³⁸ Do wain kalugi meme gip

kalugikon kolan. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandanej yan yosok, 'Wain kalipmi unun tagisi.' "

6

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi bi-
nap kinda nan kigit. Kinakwan pan-
detni da wit bami di jimik kisit da misin-
jikba gipmi manakwa bami si nawit. ² An-
akwa Parisi amin di da pindagek yawit,
"Ji Sabat bisap dakon gen teban yap-
manek nido yan an?"

³ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit,
"Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do
awit bisapmon yo awit unun di man-
jin nandan bo dima? ⁴ Dewit unun Pin-
kop da yutnon wigi bret Pin-
kop do parekbi unun timikgit. Bret unun
mukwa sogok amin dagin tagi noknogi.
Mani Dewit da nanek amin kabini kisi
do yomgut." ⁵ Yesu da sigin yan yoyigit,
"Amin Dakon Monji unun Sabat bisap
dakon Amin Tagi."

*Yesu da Sabat bisapmon amin kinda
anmilip agit*

(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin
da muwut muwut yutnon wigek yoyin-
det agit. Unudon amin kisiri aminsi tetni
girenikbi kinda egipgut. ⁷ Parisi amin gat
ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu
Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek
gen yan imnen yan do kan egipgwit. ⁸ Mani
Yesu da nandak nandakni pindak nan-
danyo anek amin kisiri girenikbi yan iyigit,
"Gak pidan amin da inamon at." Iyiban
amin unun pidan akgit. ⁹ Pidana agakwan
Yesu da yoyigit, "Ji nian nandan? Sabat
bisap dakon gen teban unun anpak tagi bo
yokwi anen do yosok? Amin kutnok do
yosok, bo ae amin si panupbal ano kimotni
do yosok?" ¹⁰ Yesu da amin morap kisi
pindak anan ki mudanej yan iyigit, "Kisitgo
aninjin a." Iyiban yan gin anakwan kisiri
kilek tagit. ¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen
teban yoyindet amin gat da japmisi nandan
iminjek iyi gin yan nandat anek Yesu nian-
si an imno yan yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Unun bisapmon Yesu kalbi bisit pi
ak do kabap kindakon wigi Pin-
kop bisit iyigit. Bisit pi an egakwan wisa da-
ganban ¹³ pan-
detni yan yoban apba 12 kabi
manjigit. Manjinej yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda unun mani Saimon (unun Yesu da
Pita yan iyigit).

Ae Saimon dakon padige Andru,

ae Jems,

Jon,

Pilip,

Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

Alpius dakon monji Jems,

ae Saimon (unun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas,

ae Judas Iskariot (unun da don Yesu uwal
da kisiron yipgut).

Yesu da amin morapmi panmilip agit

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu unun amin kabi timikban ilenon
da miktin kuldukgiban kindakon pukwa
pan-
detni morapmi gat kisi akgwit. Anakwa
Judia miktin dakon amin morapmi gat,
ae Jerusalem kokup papmon amin gat,
ae tap amin Tair ae Saidon kokup da
kapmatjok egipgwit amin unun gat kisi
egipgwit. ¹⁸ Unun geni nandakdo, ae sotni
panmilip asak do nandanej apgwit. Kon da
panupbal abi amin unun Yesu da panmilip
agit. ¹⁹ Sot amin panmilip agak dakon
tapmin Yesukon da apgut, do amin morap
kisitni kwenikon igayik do awit. Yan anek
kilek tawit.

*Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do
yagit*

(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da pan-
detni pindagek yagit,
"Yoni mini amin ji kisik kisik ekwan,
nido ji Pin-
kop da Amin Kila Asak unun da
kagagwan ekwan.

²¹ Abisok jap do an amin ji kisik kisik ek-
wan. Don jap nan tugokdan.

Abisok kunam takgan amin ji kisik kisik
ekwan. Don jikgo yanjakdan.

²² Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yan dandane nandaba yokwi tok andamdan. Ji unun gat gadane dima egipni do dayine yanba yokwi tok an damine man yokwisi damdan. Yo morap unun altan damdan, mani ji kisik kisik ani.

²³ Unun bisapmon ji butji tagisi tanakwan kisik kisik anek wigi mok ani.

Nandani. Kobogi do tomni wukwisi Kwen Kokupmon tan damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yan gin anyomgwit.

²⁴ “Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikgan. Don butji panjeban ak do yo di dima timitdan.

²⁵ “Abisok jap nanek butji papton amin, awa! Don jap do akdan.

“Abisok jikgo yanjan amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdan.

²⁶ “Amin da man madep daman amin, awa! Kalip babakji da kombi amin top-pomi do yan gin an yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak tan yomnen
(Mt 5.38-48)

²⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Geno nandan amin yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Ae nandaba yokwi tok an daman amin do anpak tagi anyomni. ²⁸ Ae jobit timitni do dayan amin, unun Pin kop da panpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi an daman amin do bisit ani. ²⁹ Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayenban kan, yum kanaki paba pigikgo kisi abidosak. ³⁰ Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kan yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidan ankisak kan, antobil gamjak do tebai dima iyiki. ³¹ Amin da anpak niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni.

³² “Amin butdasi galak tan daman bangin butdasi galak tan yomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unun kisi amin butdasi galak tan yoman ban butdasi galak tan yoman. ³³ Ae anpak tagi andaman amin bangin anpak tagi anyomni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak

da anpak unun kisi an. ³⁴ Ae unun amin goman tagi sopjak yan nandan teban tanek amin kinda do yo imni kan, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unun kisisi sopdan yan nandane notni do yo yoman. ³⁵ Mani ji uwalji do but dasi galak tan yomine anpak tagisi an yomni. Anek amin do yo yomine sopni do dima yoyini. Pin kop da yokwi pakpak ya yan dima iyan amin unun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anpak tagisi ani kan, Pin kop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminakan monjinisi egipdan. ³⁶ Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yan gin amin do bupmi nandani.”

Amin dakon anpak dima kokwinitni
(Mt 7.1-5)

³⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni kan, Pin kop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba unun do kobogi timitni do dima yoyini kan, Pin kop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopman yomni kan, Pin kop da ji dakon diwarisi yan gin yopman damdisak. ³⁸ Ji amin do yo yomni kan, Pin kop da ji do yo damdisak. Unun da yo morapmisi daminakan tugok tugogisi egipdan. Tilak niansi yomni unun da tilak yan gin timitdan.”

³⁹ Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kan kisi bamot gapmagwan mokdamal. ⁴⁰ Papia yut minat monjiyo yoyinetni dima yapmangan. Mani papia yut tagisi wigi mudane don yoyinetni yombem an. ⁴¹ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandane notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴² Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun dima kanek nianon da notgo ‘Dabilgonon jimjim tosok unun pan gamdisat’ yan iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakan tagi paki.”

Kindap yokwi da bami yokwi potdan
(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanɓenɓek yagit, “Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami ban pindagek kindap yokwi bo tagi yan pindak nandanyo an. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonon kin dima dekan. Ae wain sop kindap yokwi keli tonon kin dima pan. ⁴⁵ Amin kilegi unun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon ton, do anpak kilegisi asak. Anakwan amin yokwi unun nandak nandak yokwi butnikon ton, do anpak yokwi asak. Nandak nandak nian amin butgwan ton, unun gen kagakon da yon.”

Yut bamori dakon tilak gen

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Yesu da sanɓenɓek yan yagit, “Ji nido nak Amin Tagi yan nayinek geno dima guramikgan? ⁴⁷ Nagon obinek geno nandane guramikgan amin unun dakon tilak kinda doliken. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktingwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut unun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidan tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandane dima guramikdak amin unun amin kinda yombem. Unun yutni teban tokni mini isal miktim kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unun tidanban unudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit.”

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anmilip agit

(Mt 8:5-13)

¹ Yesu gen unun amin yoyin mudane Kapaneam kokupmon pigigit. ² Unun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unun dakon oman amini si galak tan imgut unun sot madep anek kimotdosi agit. ³ Anakwan unun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kin Yesu da abin oman amini anmilip asak do iyiwit. ⁴ Anek Yesu da anpulugosak do madepsi yan

iyiwit, “Unun amin tagisi, do geni nandane kin oman monjini anpulugoki. ⁵ Unun amin da Juda amin nin do galak tan nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut.”

⁶ Yan iyanba Yesu gat kisi kiwit. Kin yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yan iyiwit, “Mibiltok amin da gak do yan yosok, ‘Amin Tagi, pi madep dima gaben. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. ⁷ Yan do, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanaki tagi kilek tosak. ⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da unun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda “Ki!” yan iyiko kisak. Ae kinda “Ap!” yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda “Pi on aki!” yan iyiko pi asak.’”

⁹ Yesu gen unun nandane nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bunon yolgwit yan yoyigit, “Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim.” ¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unun tobil yutnon wigi oman monji unun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unudon kinakwan pandetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kin unun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unun dakon menji unun sakwabat egakwan monji kalonisi da kimakgit. Unun kokup madep dakon amin morapmisi unun sakwabat gat kisi pinba pindakgit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unun kanek bupmisi nandan iminek yan iyigit, “Gak kunam dima takgi.”

¹⁴ Yan yanek kin bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramigwit amin unun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, “Monji gimoni pidoki do gayisat!” ¹⁵ Yan iyanban amin kimakbi unun pidan yigek wasane gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pin kop an kisi nek yan yawit, “Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon altanban koman. Pin kop da minat amin kabiyoni Israel panpulugok do abik.” ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unun dakon gen bin da madepsi iren tanek Judia miktin kisi aripmi agit, ae miktin diwarikon kisi kigit.

*Jon da pan detni bamori Yesu do yabekgit
(Mt 11.2-19)*

¹⁸ Jon dakon pan detni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. ¹⁹ Iyinja pan detni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iynjil do yabekgit, “Gak Pin kop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?”

²⁰ Amin bamot unun kin Yesu altan iminek yan iyigimal, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, ‘Gak Pin kop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?’” ²¹ Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

²² Do gen kobogi yan yoyigit, “Jil kin abisok yo pindak nandanjo amal unun do Jon iynjil. Dabilni mini amin sin ton, ae kandapmi alek tanbi amin kosit akwan, ae wuda teban ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan. ²³ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

²⁴ Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinakwal, Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktin amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayin aban kok do kiwit? ²⁵ Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptin dakon yoni tagi tagi dagin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan. ²⁶ Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do

kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ²⁷ Unun amin do Pin kop da papiakon gen yan mandabi:

‘Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo an noman asak.’

²⁸ Nak yansi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanjan.”

²⁹ (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandanek yan yawit, “Pin kop dakon anpak unun kilegisi.” ³⁰ Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pin kop da kosit kilegi yolik do agit unun manji imgwit.)

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ni tilak gen kinda nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisosak? Unun nianen amin di da ekwan? ³² Unun minat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon: ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanek kunam tat do dima nandayin.’”

³³ Yesu da sigin yan yagit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abinek bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Konni kinda tan imisak’ ji da gen unun yawit. ³⁴ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan kanek ji da yan yon, ‘Kabir, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ ³⁵ Ji da gen unun yon, mani Pin kop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

*Minat kinda da pakbi kibari tagisi nan
Yesu son imgut*

³⁶ Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obin jap nosak do yan iban yutnikon obin jap tamokon yikgit. ³⁷ Unun kokupmon yokwi pakpak minat kinda egipgut. Unun

minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yan amin da yanba nandane pakbi kibani tagisi kinami kind a bidane yutnon wigigit. Tibiri unun tipnan wasanbi. ³⁸ Wigi Yesu da manjikon kandapnikon pan ki agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon man guktanba busun dangwani ban ikdigagit. Yan anek kandapnikon mandan nane pakbi kibani tagisi nan son imgut.

³⁹ Yan anjakwan Parisi amin unun Yesu yan imgut iyi burikon da yan nandagit, “On amin asi kombi amin kind a tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kind a yan nandaban.”

⁴⁰ Yan nandanjakwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kind a gayiko.”

Yanban iyigit, “Yoyindet, kili nayi.”

⁴¹ Yanban Yesu da iyigit, “Amin bamori unun amin kindakon gomani ton. Kind a dakon gomani unun monen 500 danari, ae kind a dakon gomani unun monen 50 danari. ⁴² Unun amin bamot gomani sopjil dakon monejni aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nian nandisal? Yan aban jit amin da unun amin do madepsi galak tan imgut?”

⁴³ Yanban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sopjak do iyigit amin unun da, yan nandisat.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kokwin kilegisi anek yosol.”

⁴⁴ Yan yanek Yesu da tobil minjat unun kanek Saimon yan iyigit, “On minjat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoken do pakbi dima namil. Mani on minjat da dabil pakbini nan kandapno sugane busun dangwani ban ikdigak. ⁴⁵ Nak dima mandan nal, mani yutgokon si wiron da wasane minjat on da kandapno mandan nak da sigin mandan nosok. ⁴⁶ Gak busunokon bit nelak dima tagal namil. Mani minjat on da pakbi kibani tagisi kandapnokon son namik. ⁴⁷ Do yan gayisat, on minjat dakon diwarini morapmi Pin kop da yopman iban nak do but dasi galagi madepsi nandan namisak. Mani diwarini tagapmisok tan iman amin Pin kop da diwarini yopman injak kan, unun amin

da nak do galagi madep dima nandan namjak.”

⁴⁸ Yan yanek Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nak da diwarigo yopman gamisat.”

⁴⁹ Yan iyanban amin kabi Yesu gat jap nane yikgwit unun iyi gin yan yawit, “On nianen amin kind a da diwari yopyop asak?” ⁵⁰ Yan yanakwa Yesu da minjat unun yan iyigit, “Nandan gadatgo do anek Pin kop da gak yokwikon nan abidosok. Butgo yawori tanjakwan kiki.”

8

Minjat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

¹ Unun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek Pin kop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit. ² Ae minjat diwari Yesu da konni yol yomgut ae sotni panmilip agit unun kisi Yesu gat agipgwit. Kind a unun Maria. Maria unun Makdala kokupmon nani yan iyiwit. Kalip Yesu da konni 7 kabi yol imgut. ³ Ae Joana, Susana ae minjat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana unun Kusa dakon minjatni. Kusa unun Erot dakon yutni dakon kila amin kind a. Unun minjat kabi yo kabini iyi dakon ban Yesu gat pandetni gat panpulugawit.

Jap yet tintinjak dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmisi kokup morap tawiron da abin muwukgwit. Abin muwakwa Yesu da tilak gen kind a yan yoyigit, ⁵ “Amin kind a unun jap yetni pigaga pan ki tintinagit. Tintinanjakwan jap yet diwari kosiron manba amin da bamanakwa minam da abin si nawit. ⁶ Anakwa jap yet diwari tipmi ton timon mawit. Man kwawit, mani miktim pakbini mini, do kibidan pasilgwit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jon keli ton tingwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim tagisikon man kwawit. Unun bami 100 tan tan awit.” Yesu da tilak gen unun yan mudane yan yagit, “Gen on nandak do galak ton amin ji pakyan si nandane mibili nandan pisoni.”

Yesu nido tilak genon dagin Pin kop gen yagit

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Pan detni da tilak gen unun yagit dakon mibili do iyiwit. ¹⁰ Iyinja yagit, "Pin kop da ji bangin iyi dakon Amin Kila Agakni unun dakon mibili pasili ton unun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandan.

'Do dabil sintanjek kokdan, mani dima kan nandanjo akdan.

Ae gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdan.'

Jap yet tinjinok dakon tilak gen dakon mibili

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanbenek pan detni bangin yan yoyigit, "Tilak gen dayit dakon mibili unun yan. Jap yet unun Pin kop dakon gen. ¹² Jap yet kosiron mawit, unun amin Pin kop gen nandan dakon tilak. Amin nandan gadat aba Pin kop da yokwikon ban timitjak yan do Sunduk da abin butnikon Pin kop dakon gen gwayesak. ¹³ Ae jap yet tipmi ton timon mawit, unun amin da Pin kop gen nandan abidanek kisik kisik an dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandan gadat bisap pisipmisok anek pan kewal altan yoba tepmisi Pin kop manji imin mudon. ¹⁴ Ae jap yet jon keli ton bikbikgwan mawit, unun amin Pin kop dakon gen nandanek kin miktimon egip egipni do nandaba kik an unun dakon tilak asak. Unun monej gat ae on miktin dakon yo morap gat do galagi nandankwa unun da wutjin yominakwa bami dima ton. ¹⁵ Mani jap yet miktin tagisikon mawit, unun amin Pin kop dakon gen nandanek tebaisi abidon unun dakon tilak. Unun buri kilegisi tanakwan tebai agek bami tagisi panalon an."

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin da lam kolen kwoba nan dima wutjinba ton, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanjan. Noman tamokon yopmanakwa amin da yutnon winjek tenjeni unun kon. ¹⁷ Yo morap pasili ton unun don nomansi altan mudokdan. Ae yo

morap wutjinbi da ton unun noman tan mudanakwa amin da pindak nandanjo akdan.

¹⁸ "Ji kan kimagek gen pakyan si nandani. Tan yoman amin unun Pin kop da di gat sanben daban timitdan. Mani minini amin unun tan naman yan nandisak unun Pin kop da gwayekdisak."

Yesu dakon menji padik padikyo unun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

¹⁹ Unun bisapmon menji padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anakwa amin di da Yesu yan iyiwit, "Mengo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yon."

²¹ Yanba yoyigit, "Amin Pin kop dakon gen nandanek guramikan unun menjo ae padik padiknoni."

Yesu da yanban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal

(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu pan detni gat bot kindakon wigek yan yoyigit, "Pakbi idap teri kinda do kino." Yan yanban kiwit. ²³ Boron yigek kinakwa Yesu dipmin pakgit. Anakwan mirim madepsi kinda pakbi idapmon obinakwan boron pakbi pigi tujanakwa pasil do awit. ²⁴ Anakwa pan detni da kin Yesu anyolek iyiwit, "Amin Tagi, nin pasildaman!"

Iyinja pidan pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anakwan pakbi yaworisi tagit. ²⁵ Anakwan Yesu da pan detni yan yoyigit, "Nandan gadatji dukon yipman?"

Yanban pan detni si pasalgwit. Anek wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, "On nianen amin kinda da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgamal?"

Yesu da amin kinda dakon konni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat pan detni gat Gerasa miktin tetgin kin altawit. (Gerasa miktin unun teri kinda tanakwan Galili miktin unun pakbi idap teri kinda tosok.) ²⁷ Yesu bot

yipmanjek ilenon winakwan unun kokup papmon amin kinda da abin alatan imgut. Unun amin konni tan imgwit. Bisap dubagisi molan egipgut, ae yut kindakon dima egipgut. Amin kimakba panji tip kinamgwan yopmangan miktimon gin egipgut. ²⁸ Unun amin da Yesu kanjek madepsi yan tidanek Yesu da kandapmon man pagek gen papmon da yan yagit, “Yesu, gak Pin kop Wikwisi dakon Monji, gak ninan annamdisal? Bupmi nandan nabi. Yo yokwi dimasi an nabi!” ²⁹ Kon da amin unun yipman detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yan tidanek gen unun yagit. Unun amin kon da bisap morapmi anupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anek nap teban tebaisi ban kisit kandapyoni pan teban awit. Mani nap teban unun pandaganek kon da imin suganekwan miktin amin dima ekwan timon kin kin agit.

³⁰ Yesu da yan iyigit, “Mango namin?” Iyiban konni morapmi tan imgwit, do “Amin Kabi Madep” yan iyigit. ³¹ Yesu da bupmi nandan yomjak do kon da bisit tebai yan iyiwit, “Nin gapma kidagi mini unungwan piginen do dima niyiki.”

³² Bit kabi madep kinda kapmatjok ilenon egek jap nanek egipgwit. Kon unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyinba nandan yomgut. ³³ Anakwan kon amin unun yipman degek win abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun tintim yanek obandom nan pigi pakbi idapgwan pigek pakbi nan kimakgwit.

³⁴ Anakwa bit kila amin yo unun pindagek tintim yanek kin kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anan kiwit unun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anakwa amin da yo nianensi kinda da alagit, unun kok do apgwit. Abin Yesu alatan iminek amin unun konni kili yipman dekgwit kawit. Kanba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni ton da yikgit. Yan yikban kan pasalgwit. ³⁶ Anakwa yo dabil da kan nandanyo awit amin unun da kon da anupbal abi amin nianon da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit. ³⁷ Yoyinba Gerasa miktin dakon minat amin morap kisi pasol pasol madepsi nandanek Yesu unun yopman

dek kisak do iyiwit. Iyiban boron wige k yopman kigit. ³⁸ Mani amin unun kon da yipman dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyiban Yesu da tobil kisak do yabeg k yan iyigit, ³⁹ “Gak tobil yutgokon kin k Pin kop da gak anpuluganek yo madepsi ak unun do amin yoyiki.” Yan iyiban amin unun tobil kin kokupni dakon amin morap Yesu da anpuluganek yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da minatjok kinda kimakgit nan aban pidagit, ae minat sotni ton kinda ankilek agit (Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kinda do kin alatanakwan amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anek egipgwit. ⁴¹ Unun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Unun da Yesu da kandap mibilon man pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Unun monji mini, gwi kalonji kinda gin bilakni unun 12 da tilak, unun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinakwan amin madepsi, do gitni gitni anakwa kigit. ⁴³ Kinakwan minat kinda unungwan agipgit. Unun dagan mok anek yawini manakwa bilak 12 yan agit, mani amin kinda da aripmi dima ankilek agagi. ⁴⁴ Unun minat Yesu da manjikon kapmatjok abinek Yesu dakon imal dubakni da ilenikon igayigit. Anakwan unudon gin yawini pasil imgwit. ⁴⁵ Anakwan Yesu da yagit, “Namin da igayin namik?”

Yanban amin morap nin dima dima anakwa Pita da iyigit, “Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwan.”

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, “Amin kinda da igayin naminakwan tapmimno diwari kwan nandat.”

⁴⁷ Yanban minat unun aripmi dima pasilgen yan nandanek nimnimik abin Yesu da kandap mibilon man pakgit. Man pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit unun dakon yan kwok anek yan yagit, “Igayiko sotno unudon gin pasilak.”

⁴⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjkilek ak. Butgo yawori tanakwan kiki.”

⁴⁹ Yesu gen unun yanakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abinek Jairus yan iyigit, “Gwago kili kunwak, do yoyindet isal dogin dima iyinbi kisak.”

⁵⁰ Yesu unun nandanek Jairus yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat gin anaki gwago kilek tosak.”

⁵¹ Yan yanek yutnikon kin altanek amin diwari dima wigini do yoyinek Pita, Jon, ae Jems gat, ae minatjok dakon meni datniyo gat timikban yutnon wigiwit. ⁵² Unun yutnon amin morapmi da minatjok do bupmi nandanek kunam tagek iyon iyon yanek egipgwit. Anakwa Yesu da yoyigit, “Ji kunam yopgut. Dima kunwak, isal dipmin pokdok.”

⁵³ Yanban minatjok wagil kunwak yan nandanek jikgo yanjan imgwit. ⁵⁴ Mani Yesu da minatjok kisirikon abidanek gen papmon da yagit, “Gwano, pida!”

⁵⁵ Yan yanban minatjok unun dakon wupmi aeni tobil abin pigakwan unudon gin pidagit. Pidanakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban meni datni da unun kanek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, “Jil on yo noman tanban komal unun do amin dimasi yoyinjl.”

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit
(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yan yoban obin muwukba sot amin panmilip agak, ae kon kisisi yolni dakon pi ani do yan mudan yomgut. ² Yominek Pinkep da Aminon Kila Asak dakon gen yan tenjenoni, ae sot aminyo panmilip ani yan do yabekgit. ³ Anek yan yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirin, ae yik, ae bret, ae monen, ae paba pigik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kan, unudon gin egek kokup unun yipman kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kan, kokup pap unun yipman det do kandapjikon kimbaban tegon unun

tidanba kini. Yan aba amin da yokwi anapno unun do anek kwan yan nandani.”

⁶ Yan yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenanek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namin amin kinda yanji nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanek Jon kimoron da aeni pidagit yan yawit, do Erot but morap agit. ⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unun kinda da kimoron da pidak” yan yawit. ⁹ Mani Erot da yan yagit, “Jon dakon tegi kili mandan dagagim. Mani abisok namin amin kinda dasi yo madepsi anakwan gen bini nayinba nandisat?” Yan yanek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinba Yesu da timikban iyi gin kokup kinda mani Betsaida unudon kiwit. ¹¹ Anakwa minat amin kabi madepsi unun Yesu unudon kisak yan kan nandanyo anek bunon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandan yominek Pinkep da Aminon Kila Asak unun do yoyinek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obin Yesu yan iyiwit, “Kokup amini minikon ekwaman, do yoyinbi minat amin morapyo kinkek kokup monin monin ae timi digwan kin jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kin on minat amin morap do jap monen ban si yumnen do nandisat?”

¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanba Yesu da pandetni yan yoyigit, “Amin 50 50 yan panmuwuk yopba yik yik ani.” ¹⁵ Yan yanban pandetni da yan gin aba amin kisi yik mudawit. ¹⁶ Yigakwa Yesu

da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sinjanek gisamikgit. Anek bret gat ae tap kilap gat pandaganek pandetni do yomijnakwan amin do kokwinik yomgwit. ¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unun pandetni da similba yigi 12 yanji tugawit.

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit
(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unun bisapmon pandetni kisi unudon egipgwit. Egi yan yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yan yon?”

¹⁹ Yoyinban yan iyiwit, “Didi Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yan yon.”

²⁰ Yanba yan yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop da yabekban apgul.”

Yesu kimagek pidosak do yagit
(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

²¹ Yan yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yansop anyomgut. ²² Anek yan yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tan iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da manji iminek anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan pidokdisak.”

²³ Yan yanek amin kisi yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni gildari gildari guramigek nak nolak. ²⁴ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandaneke pi madep asak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandaneke egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap panek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulgokdan. ²⁶

Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kan, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi anelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unun amin do mayagi yan gin nandan imdisak. ²⁷ Nak asisi dayisat, ji on akgan kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)

²⁸ Yesu unun gen yanek egi gildat 8 yan da tilak mudanakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban ilen kindakon bisit pi ak do wigiwit. ²⁹ Wigek Yesu bisit pi anakwan tomno dabilni kulabik anek imalni mal dakon tenjeni yombem agit. ³⁰⁻³¹ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipman detjak unun dakon gen yawit. ³² Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidan Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. ³³ Amin bamot Yesu yipman det do anakwal Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nin idon tagisi ekwaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen.” (Pita gen unun nan yosot yan unun dima nandaneke yum yagit.)

³⁴ Pita gen sigin yanakwan gikwem da pin ilimik yomanakwan pasalgwit. ³⁵ Gikwem kagagwan da gen kinda yan altagit, “On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani.”

³⁶ Yan mudanakwan Yesu nangen kawit. Yo ilenon altanba pindakgwit unun iyi dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

Yesu da monji kinda konji yol ingut
(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)

³⁷ Wisa dagok do Yesu gat pandetni gat ilen yipman pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. ³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yan

tidanejek anpulgusak do yan iyigit, “Yoyinet, monjino kalonj kindagin. Do kin koki do nandisat. ³⁹ Bisap morapmi konj kinda da burigwan pigakwan unudon gin madepsi yan tidosok. Anek tebai anupbal anakwan nimnimigakwan tarak da gen kaganikon wun tugon. Giptimi obisi anupbal anek bisap kalon kalon gin yipman dekdak. ⁴⁰ Panjetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit.”

⁴¹ Yan yanban Yesu da yagit, “Nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monjigo idon anop.”

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinakwan konj da monji unun ukwayikban miktimon man pagek nimnimikgit. Mani Yesu da konj tebaisi iyinek monji unun anmilip aban kilek tanban datni do antobil imgut. ⁴³ Yan aban amin da Pin kop dakon tapmim madepsi kanek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak do yanban kosit bamot agit

(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njwakjwarisi anakwa, Yesu da panjetni yan yoyigit, ⁴⁴ “Gen dayikdisat unun pakyan si nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdan.” ⁴⁵ Mani panjetni gen unun dakon mibili pasili tan yomgut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unun dakon mibili nandak do anek iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?

(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

⁴⁶ Bisap kindakon Yesu dakon panjetni namin da mibiltok aminin egisak yan do gen emat kinda awit. ⁴⁷ Anakwa Yesu da panjetni dakon but pindak nandanyo anek amin monin kinda iyi akgiron anobin yipban akgit. ⁴⁸ Yipban agakwan panjetni yan yoyigit, “Amin kinda nak do nandanejek on amin monin but dasi abidosok, unun nak nan but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nan but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da pinbisi egi damjak kan, unun da mibiltok aminin asak.”

Uwal dima an damjak amin unun notji
(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanejek yan yagit, “Amin Tagi, nin kanapno amin kinda da gak da manon kon yolban kaman. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop anjiman.”

⁵⁰ Mani Yesu da iyigit, “Yansop dima anjinni. Amin kinda uwal dima an damjak kan unun notji.”

**Yesu gat panjetni gat
Jerusalem kiwit**

(Kilapmi 9.51-19.28)

*Samaria amin da Yesu not dima an
imgwit*

⁵¹ Pin kop da Yesu abidan anan Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Anakwan Yesu unun Jerusalem kiken yan si nandaban teban tagit. ⁵² Anek amin di yabekban unun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo pan noman ani do kiwit. ⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikdisak yan nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ Jems gat Jon gat da unun pindagek Yesu yan iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da pin sonba mini ani do tagi nandisal?”

⁵⁵ Yanbal Yesu da tobil tebaisi yan yoyigit, “Dima yogogisi yomal!” ⁵⁶ Yan yoyinban ae kokup njwakjwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kinakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

⁵⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yan iyinek ae amin kinda yan iyigit, “Abin nak nol.”

Mani amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminaki kin datno wayik yipmanek don abin golben.”

⁶⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni.”

Mani gak kinj Pinjkop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yanj tenjenjoki.”

⁶¹ Yanj yanban ae amin kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan naminaki kinj gwakno galok gen yoyinek don abinj golgenj.”

⁶² Yanban iyigit, “Sapa nanj miktin pudanjek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egipmi.”

10

Panjetni morapmi Pinjkop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da panjet 72 gat manjigit. Anjek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unudon mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² Anjek yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tanj pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin panalon anj yopban pinikon kini.

³ “Ji kinjek yan nandani: Ji sipsip moninj ban yan jon pinjan da bikbigon yabekdat. ⁴ Monej simil kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anjek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yanj dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’ ⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kanj, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kanj, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak. ⁷ Yut wigini unudon gin yik egiyo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikganj. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not anj daminek jap daba kanj unun si noni. ⁹ Anjek amin sotni tonj panmilip anjek yan yoyini, ‘Pinjkop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima anj daba kanj, unun kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini, ¹¹ ‘Kokupji dakon kimbabanj kandapninon tegon, unun tidono kinakwa diwarisi tanj

damanj yansi nandani. Anjek yansi nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹² Yansi dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigj tagapmi pakdanj. Mani kokup unuden amin kobogi do jigj madepsi pakdanj.”

But tobil dima anj amin unun bupmisi (Mt 11.20-24)

¹³ Yesu da sanjenek yan yagit, “Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi tonj abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anjek bupmi dakon yik imalyo panjek abilagon yikbam. ¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigj tagapmi panakwa ji da kobogi do jigj madepsi pakdanj. ¹⁵ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdamanj yan nandanj, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdanj.”

¹⁶ Yesu da panjetni sanjenek yan yoyigit, “Ji dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak nanj manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak.”

Panjet 72 aeni tobil apgwit

¹⁷ Panjet 72 unun kisik kisigon da tobil abinek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak dakon man yanapno konj da genin guramikganj!”

¹⁸ Yanj yanba yoyigit, “Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yan manban kagim. ¹⁹ Nandani. Nak ji da tunon amin emari tonj gat ae skopion gat bamoni, ae uwal dakon tapmim kisisi pabinj yopni do yan mudanj damisat. Yo kinda da ji aripmi dima panupbal asak. ²⁰ Mani konj da genji guramikganj, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da tonj, unun do nandanek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandanek Pinjkop anj kisigit

(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

²¹ Unun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. Yan asal do gak anj kisiasat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²² “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unun amin dagin Datno nandan iman.”

²³ Yan yanek Yesu tobil pandetni banjin yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandanyo an, unun pindakgan amin unun kisik kisik ekwan. ²⁴ Nak yansi dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan unun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan unun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulugagit

²⁵ Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu anj kewan do anek yan iyigit, “Yoyindet, yo ninan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²⁶ Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban pa-piakon gen tosok unun manjinek nian kokwinikdal?”

²⁷ Iyiban yagit,

“Ji Amin Tagi Pinjkopji unun but gat ae wup gat ae tapmingo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi. Ae gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

²⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yansi anek egip egip abidokdisal.”

²⁹ Mani unun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan

iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik imalni gwayenek anakba pali kimakban yipman kiwit.

³¹ “Kinakwa mukwa sogok amin kinda unun kosit nanjin pigigit. Pigi amin unun kanek anpekwolek kosit ilen nan yapman kigit. ³² Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

³³ “Mani Samaria amin kinda da unun kositnan obin amin unun kanek bupmi nandan imgut. ³⁴ Bupmi nandan iminek giptimi anek anjupbal awit unun wain gat ae bit nelak gat ban son iminek waman imgut. Yan anek amin unun kendak anek iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit. ³⁵ Anek wisa dagok do silwa monen tabili bamori unun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, ‘Kilani anaki on monen da aripmi dima anekwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.’”

³⁶ Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, “Nian nandisal, unun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anekgwit amin unun do but dasi galak tan imgut?”

³⁷ Yanban iyigit, “Bupmi nandan iminek anpulugagit amin unun da.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kin anpak yan gin abi.”

Yesu unun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat pandetni gat kinnek kokup kindakon altawit. Unun kokupmon minjat kinda egipgut mani Mata. Unun da yanban Yesu unun yutnikon wigigit. ³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria unun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit. ⁴⁰ Mani Mata unun jap dakon oman do nandaba kik morapmi anek obin Yesu iyigit, “Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak

unjun do dima nandisal? Iyinjbi obin nak anpulgubanban.”

⁴¹ Yanban Amin Tagi da Mata yan iyigit, “Mata, gak yo morapmi do nandaba kik anek butgo yokwi tosok. ⁴² Mani gak yo kalonji kinda dogin nandaki kan tagi. Maria unjun dogin nandisak, do tagi dima kirinjik iben.”

11

Bisit agak dakon gen

(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)

¹ Bisap kindakon Yesu unjun bisit pi anek egipgut. Bisit aban mudanakwan panjetni kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Jon da panjetni bisit agak do yoyin dekgit, yan gin niyin dekgi.”

² Yanban Yesu da yoyigit, “Bisit ani bisapmon yan yoni:

‘Dat, gak dakon man telagi tosok.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi anjman amin dakon diwarini yopman yomaman, do gak yan gin nin dakon diwarinin yopman nibi.

Panjewalon dima nipbi.’”

⁵ Yan yanek yoyigit, “Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kin yan iyisak, ‘Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaben. ⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.’

⁷ “Yanban notni yutgwan da gen kobogi yan iyisak, ‘Jigi dima nabi. Pidanek aripmi dima gaben. Yoma benjan kili at, ae gwakno gat kili pak mudaman.’ ⁸ Nak yan dayisat, amin unjun notni da bisit iyik unjun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanakwan unjun do kurak tanek yo nido wadanek yosok unjun kisi imisak.

⁹ “Yando, nak yan dayisat: Ji Pinjkop bisit ijinba tagi damdisak, ae wisinek bami kokdan, ae yoma domon tidanba wital dal damdisak. ¹⁰ Amin morap Pinjkop bisit iyan unjun yo timikgan, ae yo wisan amin unjun bami kon, ae yoma domon tidon amin unjun wital dal yomisak.

¹¹ “Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayinban tunon amin emari

ton kinda tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kinda tagi imni? ¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman. Do yansi nandani. Ji bisit ijinba Datji Kwen Kokup egisak unjun da Telagi Wup tagi damjak.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

¹⁴ Yesu da amin kinda kon kinda da anjakadim aban gen dima yagit, unjun konni yol ingut. Yol iban amin kadim unjun gen yanakwan amin da kanba yo njwaknwarisi agit. ¹⁵ Mani amin di da yan yawit, “Kon dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon yoldak.” ¹⁶ Yanakwa amin diwari da Yesu anjewal do anek ijinba wasok tapmimi ton kinda anakwan, asi Pinjkop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anek yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, miktim unjun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudan kinjek emat wamni kan, unjun amin yut tagi dima egipdan. ¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da kon Belsebul da tapmimon yoldat yan yon. ¹⁹ Mani nak Belsebul da anpulguban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unjun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unjun amin kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini. ²⁰ Mani Pinjkop da iyi tapmim namjakwan kon yoldat kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ “Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timigek iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi ton. ²² Mani amin kinda unjun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kinda da abisak. Abin anjagek emat agak yo kabini timigek tapmim pagit unjun gwayesak. Yan anek yo morapni kabo nanek kokwinik notni do yomisak.

²³ “Amin nak dakon notno dima, unjun da nak uwal anjman. Ae amin nak dima anpulguban amin panmuwukgaman, unjun amin da amin panwasenban wasen kwan.”

Konj kinda aeni tobil abisak

(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesu da sanbejek yan yagit, “Konj kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ ²⁵ Yan yanek kin kanban sibat sibat wiririgek yo morap panjosit abi pindakdak. ²⁶ Yan kosok, do kin konj 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak.”

Nianen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ Yesu gen unun yanakwan minat amin kabi madep kabigwan da minat kinda da pidan yan iyigit, “Mengo si analanek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yanban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanek amin Pinjok dakon gen nandanek guramikan amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjok dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Jona dakon tilak nanjin kokdan. ³⁰ Kalipsigwan Pinjok da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Pinjokmon da abik da asak yan kawit. Unuden gin yo Amin Dakon Monjikon noman tan iba apmiap amin da kanek asi Pinjok da yabekban abik yan kokdan.

³¹ “Miktim saut tetgin dakon kila amin minat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyanakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do

yan tenjenokdisak. ³² Niniwe amin Jona da Pinjok dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan.”

Giptim dakon tenjeni

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

³³ Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolen pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tenjenanakwan amin da win tenjeni konj. ³⁴ Dabilgo unun giptingo dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kan, giptingo kalon tenjenini ton. Mani dabilgo yokwi kan, giptingo pilin tuksi tosok. ³⁵ Yando, giptingo dakon tenjeni unun pilin tuk asak yan do kan kimokgi. ³⁶ Giptingo kalon tenjenini ton ae pilin tuk kinda dima tosok kan, giptingo lam dakon tenjeni dakon panop pindakdal unuden tenjenokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

³⁷ Yesu gen yan mudanakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyanban Yesu kin yutnikon wigi jap noknok tamokon yikgit. ³⁸ Yigek mibiltok kisiri dima suganek jap nanban Parisi amin unun da kanek dima agagi asak yan nandagit. ³⁹ Aban Amin Tagi da yan iyigit, “Parisi amin ji kap idapyo dakon manji bangin sugon. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unun butjigwan tugawit da ton. ⁴⁰ Ji nandan kokwinji tagi mini! Pinjok da manji ban gin dima, buri gat kisi wasagit. ⁴¹ Ji bupmi amin do but dasi galak tanek panpulugoni kan, ji amin kilegisi.

⁴² “Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi ton unun pan kabi 10 kabi yopmanek unun kabikon ban kabi kindanan Pinjok do paret an. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Pinjok do but dasi galak tan imim unun ji dima an. Anpak

kilegi unun gat ae paretyo kisi ani kan tagisi.

⁴³ “Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltogi unudon yit do galagi nandan. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan daminek gildat tagi yan dayini do galagi nandan.

⁴⁴ “Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktimgwan tanakwa amin da dima pindagek kwenikon baman akwan ji unun yombem.”

⁴⁵ Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unun yanban nandane Yesus yan iyigit, “Yoyindet, Parisi amin do gen unun yanek, ninyo kisi pabin nipmandal.”

⁴⁶ Yanban Yesus da yagit, “Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyan, mani kisitjok kinda yominek panpuluganek guramit do dimasi nandan.

⁴⁷ “Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wason. Mani babikji da dapba kimakgwit. ⁴⁸ Babikji da kombi amin dapba kimakgwit unun dakon bumjot tamoni ji da pantilim an. Yan an unun babiknin da tagisi dapba kimakgwit yan nandan dakon tilak asak. ⁴⁹ Unun do anek Pinkep da nandan kokwini tagisikon da yan yagit, ‘Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unun amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kimotdan, ae diwari yo yokwisi anyomdan.’ ⁵⁰ Yan do anek Pinkep da miktin wasagiron da kombi amin morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi amin abisok ekwan unun da timitdan. ⁵¹ Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin diwari dapmanakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit unun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwan unun da timitdan.

⁵² “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witdal disi kili gwayewit. Disi unungwan dima wigiwit. Anek unungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anyomgwit.”

⁵³ Yesus unun yut egipgut yipman degakwan gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da Yesus do uwal an iminek gen mibili mibili iyiwit. ⁵⁴ Ankewalno sun kinda yanakwan gen pikon yipnen yanon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon anpak yokwi do kan kimotni

(Mt 10.26-27)

¹ Amin tausen morapmi da abin muwugek gitni gitnisi anek notni baman baman anakwa Yesus da mibiltok pandetni ban kalip yan yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kan kimotni. Unun jamba but aminsi ekwan. ² Yo morap gwigligwan ton unun altan tentenan mudokdan. Ae yo morap pasili ton unun amin da nandaba pisokdan. ³ Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unun amin da tentenikon nandakdan. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unun yut kwenon wigi gen papmon da yoyin tentenokdan.”

Pinkep dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

⁴ Yesus da sanbenek yan yagit, “Not kabi, yansi dayisat. Amin da giptim dapba kimagakwa unun da kwenon yo di aripmi dima akdan, do unun do dima pasolni. ⁵ Mani namin amin dosi pasolni unun do dayikdisat. Ji Pinkep do pasolni. Pinkep da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unun dakon tapmim tan imisak. Asisi dayisat, ji Pinkep dosi pasolni. ⁶ Minam monin unun yo moninisok, 5 kabi dakon yuman nogi unun monegin giman tabili bamori gin. Mani Pinkep da minam moningok unun dakon kindasok dimasi intan imgut. ⁷ Pinkep da busundangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, do ji dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesus dakon amin kabi yan yok do dima mayak tonen

(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da yansi dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yan amin yoyisak kan, Amin Dakon Monji da Pinƙop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin kinda yan yoyisak. ⁹ Mani amin kinda ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan amin yoyisak kan, nakyo kisi Pinƙop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin dima yan yoyiken. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok ani amin unun Pinƙop da diwarini yopman yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yanba yokwi tok ani amin unun Pinƙop da diwarini dima yopman yomdisak.

¹¹ “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da inamon panƙi depni bisapmon, disi kutnok do anek ni gen ban yoyinen yan nandaneƙ nandaba kik dima ani. ¹² Unun bisapmonsini ni gen ban yoyini unun Telagi Wup da dayin detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusun agi dakon tilak gen

¹³ Unun amin kabi madepgwan da amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, peno iyinbi datnit da yo morap yopgut unun kokwinik diwari nak do namjak.”

¹⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Not, namin da jilon gen kokwin pi anek yo kabisil kokwinik daben do manjin nepgut?” ¹⁵ Yan yanek minat aminyo yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi unun morapmisi kan, unun da egip egip bamisi aripmi dima damdan.”

¹⁶ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Anakwa amin unun iyi yan nandagit, ‘Jap bami yopben dakon tamo kili tugaƙ, do ae di gat yopben dakon tamo aripmi dima, do niansi aben?’ ¹⁸ Yan nandaneƙ yagit, ‘Nak yansi aben: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutjinek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopben. ¹⁹ Yan anek naga do yansi yoken, ‘Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiken dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo

madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipben.”

²⁰ “Mani Pinƙop da iyigit, ‘Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do panƙosit agil unun amin da timitdan.’”

²¹ Yesu da gen unun yanek yan yagit, “Amin yoni morapmi panmuwut do pi anegeƙ Pinƙop do dima nandaneƙ ekwan amin, unun aminon yo yansi altokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani (Mt 6.25-34)

²² Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Yansi dayisat, egip egipji do nandaba kik anek ‘Jap dukon ban nonen’ bo ae giptimji do nandaba kik anek ‘Imal dukon ban panen’ yan dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pinƙop da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi. ²⁵ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. ²⁶ Yo moninisok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik an?”

²⁷ “Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmangan. Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ²⁸ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pinƙop da si pantilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pinƙop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi tonsi ban pan damdisak. ²⁹⁻³⁰ Pinƙop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon ban nonen yan nandaneƙ nandaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmanek Pinƙop dakon Amin Kila Agakni unun wisin

kok do pi ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak.”

*Yo tagisi Kwen Kokup do panmuwutni
(Mt 6.19-21)*

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak. ³³ Ji yo morapji tan daman unun yopba amin da yuman noni. Yan aba monen timigek yoni mini amin do yomni. Anek yo kabisi tagisi Kwen Kokup-mon panmuwuk yopba unudon tagisi tokdan. Unun tamokon toni kan, yo kabisi dima pasildan, ae kabo noknok da dima timitdan, ae yo monin da dima nokdan. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

*Oman monji tagisi da tagap tanek ekwan
(Mt 24.42-44)*

³⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji imalji panek lamji kolenek tagap tanek egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tanek amin tagini da minat pakpak dakon sonnogon da tobil apjak do jomjom anek ekwan ji yan gin tagap toni. Do ni bisapmon abin yoma domon tidosak ji yoma tepmi witdal imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap tanek ekwan kan tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal panek oman monji yoyinban jap tamokon pabin yigakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi unun kalbi binap bo wisa dagokdosi abin pindakban tagap tanek egipni kan tagisi.

³⁹ Ji yan nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yan nandagit tam, kila anakwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tanek egipni. Dima apjak yan nandanakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal unun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yanban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak. ⁴³ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁴ Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani unun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yan nandaneke oman monji gat ae oman minat gat dapmanek jap pakbiyo madep anek pakbi tebanyo kisi nan but upbal asak kan, ⁴⁶ dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini abin unun oman monji tepmi pi iminek gen kirinjit amin kabi gat yopban egipdan.

⁴⁷ Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandaneke tagap tanek galaktokni dima yoljak kan, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandaneke anpak yokwi si baljoni da aripmon asak kan, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgan amin unun yo morapmi pantobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin unun yo morapmi pantobil yomyomi.”

*Yesu unun pidok pidok nan abigit
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak miktimon kindap soken do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi. ⁵⁰ Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. ⁵¹ Nak amin da miktimon but yawot pani yan do pigim yan nandan, ma? Unun dima. Yan dayisat, nak miktimon aminon pidok pidok panalon ak do pigim. ⁵² Abisok da wasanek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidan kinnek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan. ⁵³ Wasen kinnek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae men da gwi gat pidok pidok akdamal, ae minat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

*Yo altawit dakon mibili dima nandawit
(Mt 16.2-3)*

⁵⁴ Amin kabi madepsi yan yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menji wamandak yan pindagek ‘Sikak mokdisak’ yan yanakwa asi sikak mosok. ⁵⁵ Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjakwan ji da yan yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak. ⁵⁶ Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

*Notgo gat genjil anjkalek anjil
(Mt 5.25-26)*

⁵⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikan? ⁵⁸ Amin kinda da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anmilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak. ⁵⁹ Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanga kikedisak.”

13

But tobi dima ani amin wagil pasildan

¹ Yesu da gen unun yan mudanakwan amin diwari da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwari Pinokop do mukwa sonakwa unun dapba kimakgwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. ² Unun do iynba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimakgwit unun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unun do anek jigi unun pawit yan nandan? ³ Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobi dima ani kan, unun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yan gin kimotdan. ⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimakgwit do nandani. Unun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini

yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan? ⁵ Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobi dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

⁶ Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. ⁷ Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktin dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’

⁸ “Yanban pi kila amin da yan iyigit, ‘Amin tagi, yum kanbi bilak kinda gat atjak. Anjakwan mibilikon miktin wayigek yalik yopben. ⁹ Bilak kwenikon bami tosak kan tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da minat kinda anmilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyin dekgit. ¹¹ Unudon minat kinda egipgut. Unun kon kinda da yigek abidanakwan sot anakwan bilak 18 agit. Manji gironikgit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. ¹² Yesu da kanek iynban opban yan iyigit, “Minat, sotgo kili gepman dek kik.” ¹³ Yan iynnek kisiri kwenikon wutinban unudon gin manji kilek tanakwa Pinokop ankisigit.

¹⁴ Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unun do butjap nandagit. Butjap nandanek minat aminyo yan yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Unun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witdal ilik panji yopba pakbi non, ma? ¹⁶ Minat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat

bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?”

¹⁷ Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani minjat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit unun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun nian? Yo ni gat tilak abo? ¹⁹ Unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anakwan mastat unun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni unudon awit.”

Yis dakon tilak gen

(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo? ²¹ Unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak monin sok nan wigikdo

(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unun Jerusalem kokup papmon kik do anak kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek amin yoyin dekgit. ²³ Anakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da amin kalon sok di bangin yokwikon ban timitjak bo nian?”

Yanban Yesu da yoyigit, ²⁴ “Nak yan si dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak monin nan wigik do pi tebai ani. ²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyinj dekgil.’

²⁷ “Mani unun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan damisat. Ji dukon nani unun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

²⁸ “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanga kin mudokdan. Unun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan. ²⁹ Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon abinek jap noknok tamo madepmon yitdan. ³⁰ Nandani, amin diwari abisok bunon ekwan, unun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unun don bunon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit

(Mt 23.37-39)

³¹ Unun bisapmon gin Parisi amin diwari da abin Yesu yan iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

³² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kin unun top amin yan iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa kon yolgen, ae sot amin panmilip aben. Ae pidan do pi aben do nandagin unun anwasip aben.’ ³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup njaknjwarikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidan do sigin kiken.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pin kop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagin, mani ji da kurak tan namgwit.

³⁵ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandanek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

14

Yesu da giptimi paptanbi amin kindanmilip agit

¹ Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kindan da yutnon kigit. Anakwan yipba kik anek kan yikgwit, ² nido Yesu da buron giptimi paptanbi amin kindan yikgit. ³ Yesu da unun amin kanek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yan yoyigit, “Sabat bisapmon sot amin tagi panmilip anen bo dima? Gen teban da nian yosok?” ⁴ Mani gen kobogi kindan dima iyiwit. Yan anakwa Yesu da amin unun abidanek anmilip anek digo ki yan iynban si kigit. ⁵ Kinakwan yan yoyigit, “Jikon da kindan dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?” ⁶ Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yan kawit.

Yesu da amin iyido nandabapini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kindan yan yoyigit, ⁸ “Amin kindan da minat pakpak dakon sonnogon yan gaban kiki kan, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unun amin madep kindan gak gwapmandak unun do manjikbi nan di yikbim. ⁹ Yan kan amin yan daban kiki unun da abin yan gayisak, ‘On tamo on amin do imin.’ Yan gayinban gak gaga do mayagisi nandanek tamo amin pinbisi do yopbi unudon paniki yitdisal. ¹⁰ Amin kindan da yan gaban kan, gak tamo amin pinbisi do yopbi unudon paniki yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da ‘Not, on tamo tagikon pawin yit’ yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani ton kindan yan gandani. ¹¹ Amin kindan iyido nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kindan iyido nandaban pisak kan, Pin kop da mani awigikdisak.”

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, “Gak jap noknok kindan asal kan,

notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin diban dima yan yobi. Unun da kobogi do don yan gamdan. ¹³ Gak jap noknok kindan abi kan, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tanbi, ae kanda yokwi ae dabili mini amin banjin yan yobi. ¹⁴ Yan abi kan, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pin kop da amin kilegi kimoron ban paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak.”

Jap noknok dakon tilak gen

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Amin kindan jap nawitgwan da gen unun nandanek Yesu yan iyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdan amin unun kisik kisik ekwan.”

¹⁶ Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kindan da jap madepsi kindan pan kosit anek amin morapmi yan yomgut. ¹⁷ Jap noknok bisapmon oman monjini kindan yabekban amin yan yomgut unun yoyik do kigit. Kin yan yoyigit, ‘Yo morap kili pan kosit abi, do ji tagi opni.’

¹⁸ “Mani amin kisisi dima op do yawit. Kindan da yan yagit, ‘Nak pi kindan kaluk yumit unun kin koken. Do nandan naminaki dima opben.’

¹⁹ “Ae kindan da yagit, ‘Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kin pan kilik pindatgen. Do nandan naminaki dima opben.’

²⁰ “Ae kindan da yagit, ‘Nak minat kaluk pat, do aripmi dima opben.’

²¹ “Oman monjini tobi obin amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyinban yut unun dakon ami unun da butjap nandanek oman monjini tebai yan iyigit, ‘Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit moninon kin, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tanbi, ae dabili mini, ae kanda yokwi unun timik pan opbi.’

²² “Yan iynban oman monji da yan gin anek yan iyigit, ‘Amin tagi, yo aben dosi nayil unun kili an mudat, mani tamo ton.’

²³ “Iyinban amin tagi da oman monji yan iyigit, ‘Gak kokup madep yipmanek kin kosit madepmon bo ae pigaga da dam

kidipmin agek amin pindak tebai yoyinbi abin yikba yutno tugosak. ²⁴ Nak yanjsi dayisat, amin unun kalip yan yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdan.’”

Nandan kimagek Yesu yoldo
(Mt 10.37-38)

²⁵ Minjat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yan yoyigit, ²⁶ “Amin kinda nak nol do nandisak kan, menj datni, ae minjatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima anyomjak kan, unuden amin nak dakon pandetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramigek dima noljak amin pandetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kan, mibiltok yigek monejni manjisak. Anek yut tagi an mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yan dima anek yut gwak manek yo diwari do wadanek yut dima an mudosok kan, amin morap koni unun kisi jigilak yanek yanjan imdan. ³⁰ Anek yan yokdan, ‘On amin yutni an diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.’

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kan, mibiltok nandan kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yan do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yan nandisak kan, uwalni kapmat dima abinakwa amin kabi kinda yabekban kin emat dima wamni do gen yoyin panyawot an. ³³ Jiyo yan gin yo morapji dima yopman mudoni kan, pandetnoni tagi dima egipni.”

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kan, nianjsi anek galagini ankaluk anen? ³⁵ Tap unuden miktin aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwan. Mirakni ton amin da gen on pakyanjsi nandanek mibili nandan pisoni.”

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen
(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit. ² Anakwa Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat da yanba yokwi tok anek yan yawit, “On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap non.”

³ Yan yanakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁴ “Jikon da amin kinda sipsipni 100 ban kaloni da pasiljak kan nian asak? Unun da sipsip 99 jon timon yopban egakwa kaloni pasildak unun wisinek don analon asak. ⁵ Wisin kan abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikon guramik anan yomanikon ankisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yan yoban obin muwukba yan yoyisak, ‘Sipsipno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.’”

⁷ Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yan gin akdan. Amin 99 unun kilegi do but tobil agagi mini do unun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unun dakon kisik kisik unun madepsi noman tosok.”

Monej kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Minjat kinda da silwa monej tabili 10 kabi ban kaloni da yutnon man pasiljak kan unun nian asak? Unun da lamni kolejek yutni ikdiganek tebaisi wisinek don kosak. ⁹ Kan abidosok bisapmon but galak nandanek notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, ‘Monejno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.’”

¹⁰ Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Pinkep dakon anelo da kisik kisik yan gin akdan.”

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda egipgut unun monji bamori. ¹² Monji bunon nani da datni yan iyigit, ‘Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal

unjun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.' Yan yanban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ "Yoban bisap pisipmisok egek monji bujon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kin miktin kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek monejni nan mudagit. ¹⁴ Monejni nan mudajakwan unjun miktin amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji unjun wadak wadak madepsi agit. ¹⁵ Do kin unjun miktin dakon amin kindakon pi kinda abidagit. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kin bit jap yomgut. ¹⁶ Anek bit da birap gip nawit unjun pindak galak tanek unjun ban nanek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kinda da jap kinda dima ingut.

¹⁷ "Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, 'Datno dakon oman monji morapni unjun japni aripmisi tan yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat. ¹⁸ Do yansi aben, nak tobi kin datno yan iyiken: "Dat, nak Pinkep da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, ¹⁹ do bujon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unjuden kinda da tilak egipben."

²⁰ Yan nandane pidan datnikon kigit. Kinakwan datni dubagikon da monji kan bupmi nandan tintim yanek kin monji bedane mandan nagit.

²¹ Yan aban monji da datni yan iyigit, 'Dat, nak Pinkep da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do bujon monjino yan dima nayiki.'

²²⁻²⁴ Mani datni da oman monjini yan yoyigit, 'Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nan analon aman. Do ji tepmi kin paba pigik dubagi tagisi kinda anabin pan imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipman iminek kandap gwil kisi pan imni. Ae bulmakau monji nelagi ton kinda nan anapba anak son nanek kisik kisik ano.' Datni da yan yanakwan jap noknok anek kisik kisik awit.

²⁵ Yan anek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obin ankapmat anek

nandaban amin da kap kisik kisikyo awit. ²⁶ Yan anakwa nandane oman monji kinda yan iban apban iyigit, 'Unjun niban an?'

²⁷ Yan yanban iyigit, 'Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanek bulmakau monji nelagi ton anwak.'

²⁸ Yan iynban monji mibiltogi butjap nandane yutnon wigik do kurak tagit. Yan anakwan datni da yomakon pinek butni manakwan yutnon wigisak do iyigit. ²⁹ Mani datni yan iyigit, 'Dat, gak yan nido asal? Nak oman monji isali kinda da yan bilak morapmi egek omango an egisat. Anek gengo bisap kindakon dima kirinikgim. Notnoni gat kisik kisik anen do memesok kinda dimasi namgul. ³⁰ Mani monjigo on yo morapgo kosit minat gat egek yomin mudagit, unjun da apban kanek bulmakau monji nelagi ton unjun anwal.'

³¹ Yanban datni da yan iyigit, 'Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno unjun gak dakon gin.

³² Mani padigigo kimoron da yan abik, ae pasilbikon nan analon aman, do nin but kwaktok nandane kisik kisik tagisi aman.'

16

Kila amin kinda da goman panikalek asak dakon tilak gen

¹ Yesu da pandetni yan yoyigit, "Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yan iyiwit, 'Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nan mudok angamisak.'

² "Iynba nandane yo kila amini unjun yan iban opban yan iyigit, 'Gak nian anaki gengo nandat? Gak kin yo morapno kili nian asal unjun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi unjun sanbenek dima akdisal.'

³ "Iynban yo kila agak pi amini unjun iyi yan nandagit, 'Amin tagino da pikon noldak, do nian aben? Amin kinda dakon oman monjini egek miktinmi pudan iben dakon tapminno mini. Ae amin monej do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopben bisapmon amin da but galagon da

yan naba yutnikon kin kin aken do nian aben unun kili unun nandisat.'

⁵ Yan nandaneke amin kalon kalon amin taginikon goman awit unun yan yoban apg-wit. Mibiltok abin altagit amin yan iyigit, 'Gak amin taginikon goman nian da agil?'

⁶ "Iyinban yagit, 'Olip pakbi tibiri madep 100 da arip.'

"Yanban yan iyigit, 'Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yan manda.'

⁷ "Ae kinda abin altanban yan iyigit, 'Gak gomango nian da?'

"Iyinban yagit, 'Wit yigi 100 da arip.'

Yan iyinban yagit, 'On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yan manda.'

⁸ "Yan anjakwan amin tagini da yo agit unun kanban amin nandan kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amini yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On miktim dakon amin kabi da nandan kokwin tagisi anek notni gat yuman gwayek pi an. Unun tentenji dakon amin kabi yapmanjan. ⁹ Nak da yan dayisat, on miktim dakon monej ban amin not anyomni. Yan ani kan, monengo mudoni bisapmon ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ "Amin kinda yo moninisisok kilani tagi asak kan, unun amin da yo madep kilani tagi asak. Ae amin kinda yo moninisisok kilani yokwi asak kan, unun amin yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yan do, ji on miktim dakon monej kilani tagi dima ani kan, namin da nandan gadan daminej yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amin dakon yo kabi kilani tagi dima ani kan, namin da yo kabi disi do damjak?

¹³ "Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminej kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjok gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Yesu da gen teban gat ae Pinjok da Amin Kila Asak gat unun do yagit

¹⁴ Parisi amin monej do galagisi nandan, do Yesu da gen yagit unun nandanej yanba yokwi tok an imgwit. ¹⁵ Mani Yesu da yan yoyigit, "Ji amin da amin kilegisi yan dandani yan do pi madep an. Mani Pinjok da butjigwan yo pasili ton unun pindak mudosok. Amin da yo tagisi yan yon unun Pinjok da dabilon yo wagil inanisi.

¹⁶ "Gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat yan tentenjanba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasanej Pinjok dakon Amin Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yan tentenon. Anakwa amin unungwan pigik do pi tebaisi an. ¹⁷ Miktim gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tan mudokdan."

Yesu da minjat panjwinit dakon gen yagit (Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin kinda minjatni kwinik yipban kinakwan minjat kaluk pasak kan, unun amin yumabi asak. Ae amin kinda minjat kinda kalip eni da kwinikgit unun pasak kan, unun amin kisi yumabi asak."

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Yoni morapmi amin kinda egipgut, unun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani ton tagisi ae imalni gami ban panek yoni aripmisi tan iminakwa yaworisi egipgut. ²⁰⁻²¹ Yan egakwan unun da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus unudon pak egipgut. Lasarus yan nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim mon unun ban noken kan tagisi yan nandagit. Ae pinan da abin wudani asiwukgwit.

²² "Yoni mini amin egek kimakban anelo da abidan anki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin unun yo kisi kimakban wayikgwit. ²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandanej egipgut. Egek sintanban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit. ²⁴ Pindagek yan tidanej yan iyigit, 'Abraham dat,

bupmi nandan nam. Lasarus iyinbi unun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopman panabin melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!

²⁵ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi bangin panek egaki Lasarus unun yo kabini yokwi bangin panek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanakwan gak da tepmi madepsi nandisal. ²⁶ Ae unun gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yan tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kiki, ae unudon ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yan yanban yoni morapmi amin da gen tebaishi yan iyigit, ‘Yan kan, dat, nandan naminek Lasarus iyinbi datno da yutnon kin ²⁸ padik padikno 5 kabi ekwan unun nawa gen tebai yoyinban nandane on tepmi kokupmon dima apni.’

²⁹ “Mani Abraham da yan yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmanek tagi nandani.’

³⁰ “Yanban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, unun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kin altan yomjak kan, padik padikno da but tobi tagi ani.’

³¹ “Yanban Abraham da yan iyigit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandani kan, amin kinda kimoron da pidanban kanek nandan gadat aripmi dima akdan.’”

17

Anpak yokwi da nandan gadat anupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

¹ Yesu da pandetni yan yoyigit, “Yokwi mibili mibili da abin amin pankewalba yokwi anek man mudokdan. Mani unun yokwi ani do dayikdan amin, awa! ² Amin kinda da amin monin kinda yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pige kimotjak kan unun da tagapmi. ³ Yando, ji disi do kila tagisi ani.

“Notgo kinda yokwi aban kan, tebai iyinbi egip egipni anmilip asak. Ae but tobi aban kan, yokwini yipman ibi. ⁴ Unun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi an gaminek abin ‘But tobi at’ yan gayisak kan, yokwini yipman imin imin abi.”

Nandan gadat dakon gen

⁵ Yabekbi kabi da Amin Tagi yan iyiwit, “Nandan gadatnin anpap a.”

⁶ Yanba Amin Tagi da yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun mastat yet yombem moninisisok tan damjak kan, on kindap piligi tap kagagwan pigisak do iynba genji tagi guramitjak.”

Oman monji dakon gen

⁷ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monjisi kinda pigaga da bo sipsip kila asagon da apban ‘Gak panabin yigek jap sot unun na’ yan tagi iyini? Unun dimasi. ⁸ Amin tagi da oman monjini yansi iyisak, ‘Gak tagap tanek jap son pilik nabi nan mudanapo gak jap don noki.’ ⁹ Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi. ¹⁰ Jiyo yan gin, Pinokop da oman morap ani do dayigit unun an mudanek yan gin yoni, ‘Nin oman monji do, isal pinin gin aman.’”

Yesu da amin wuda tebani ton 10 kabi panmilip agit

¹¹ Yesu unun Jerusalem kik do anek provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kinnek kokup kindakon wigik do anakwan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek ¹³ gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit. ¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kan tobi obinek Pinokop gen papmon da ankisigit. ¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminek ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan? ¹⁸ Unun

kisi tagi dima abinej Pinjkop anjksini? On amin miktim njwaknwarikon nani dagin abik.”¹⁹ Yan yoyinej amin unun yan iyigit, “Gak pidanej ki. Nandan gadatgo do anek giptingo kilek tak.”

Pinjkop amin kila akdisak
(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pinjkop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba piosak dakon tilak altanba dima pindatdan.”²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek pandetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan.”²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi tentenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni.²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panjakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan.”²⁷ Jap pakbiyo madep anek minat pakpakyo kisi awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan winek amin kisisi witjinban pasilgwit.

²⁸ “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit.”²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak.”³¹ Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yut-gwan toni kan, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do

dimasi tobil kisak.”³² Lot dakon minatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani!”³³ Amin kinda iyi dakon egip egip anjknok do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

³⁴ “Nak yansi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Pinjkop da kinda abidanej kinda yipdisak.”³⁵⁻³⁶ Minat bamori bret sok do plaua wasanjakwal, kinda abidanej kinda yipdisak.”

³⁷ Pandetni da gen unun nandanej iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyinba yan yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan ton, singin unudon gin muwukgan.”

18

Bisit dima yipnenj do sakwabat kindakon abidanej tilak gen yagit

¹ Yesu da bisapmi bisapmi bisit anek dima kurak toni do tilak gen kinda yan yoyigit.² “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Pinjkop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anjakra egipgut.”³ Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun minat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anek yan iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmanek nak anjknatna.’

⁴ “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yan nandagit, ‘Nak Pinjkop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali anj.’⁵ Mani minat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugokenj. Bisapmi bisapmi yan gin apjak kan, tagisi dima nandakdisat.”

⁶ Amin Tagi da sanjenek yan yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani.”⁷ Ji nian nandan? Pinjkop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yan tidon, unun aripmi dima bo panpulugosak? Bo jomjom anegek tepmi dima panpulugosak? Unun dimasi!”⁸ Yansi dayisat, bisit yan ani

kan, tepmisi panpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni ton pindatjak, bo dima?”

Amin kilegi kinda gat amin yokwi kinda gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yan nandane amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kinda yan yoyigit. ¹⁰ “Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kinda unun Parisi amin, ae kinda unun takis timit timit amin.

¹¹ “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, ‘Pin kop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima. ¹² Nak Sonda kinda da butgwan bisap bamot gak do nandane jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anakwa kabi kinda paret do yipman yipman asat.’

¹³ “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandane Kwen Kokup sintok do mayak tane yan yagit, ‘Pin kop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandan nabi!’”

¹⁴ Yesu da sanbene yan yagit, “Nak yansi dayisat, amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pin kop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobil kinek Pin kop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Minat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

¹⁵ Amin da monji naknak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panopgwit. Unun pindagek pandetni da kirinik yomgwit.

¹⁶ Mani Yesu da minat monjiyo iyikon apni do yoyinek pandetni yan yoyigit, “Ji minat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. ¹⁷ Nak asisi dayisat,

amin kinda amin monin da Pin kop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.”

Kila amin kinda yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

¹⁸ Kila amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyinet tagisi, nak niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pin kop kalonji gin unun amin tagisi. ²⁰ Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Men dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

²¹ Iyiban kila amin da yagit, “Nak moninisogon da gen teban morap unun kisi guramik anan opgum.”

²² Gen unun yanban nandane Yesu da yan iyigit, “Gak yo kalonisi kinda gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudane, unun dakon moneji yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²³ Yan iyiban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit. ²⁴ Yesu da amin unun kanek yagit, “Yoni morapmi amin Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Amin da gen unun nandane yawit, “Yan kan, namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pin kop da aripmi tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pin kop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandanek yutni, bo minatni, bo peni padik padikyo, bo menji datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan, ³⁰ on miktimon egipni bisapmon, Pin kop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae bujon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan.”

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

³¹ Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi bangin yan yoyigit, “Nandani. Nin Jerusalem kikkaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan. ³² Amin da Amin Nwaknwari Kabi da kisiron yipba jigilagon da abin yipdan, ae yokwi anjimek ilip sul imdan. ³³ Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanakwa aeni kimoron da pidokdisak.”

³⁴ Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kind a anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

³⁵ Yesu Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kind a da kosit ilenon yigek amin da monej imni do bisit yoyigit. ³⁶ Unun amin nandaban amin morapmi obin yapman kinakwa nandanek yan yoyigit, “Ji niban an?”

³⁷ Yanban iyiwit, “Yesu Nasaret amin da obigisak.”

³⁸ Iyiban yan tidanek yan yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

³⁹ Amin mibiltok opgwit unun da kirinik iminek tayan kok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁰ Yanban Yesu agek amin unun abidan anopni do yoyigit. Yoyiban kapmat anapba

Yesu da yan iyigit, ⁴¹ “Niansi angaben do nandisat?”

Iyiban yagit, “Amin Tagi, nak sintok do nandisat.”

⁴² Yanban Yesu da iyigit, “Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak.”

⁴³ Iyiban unudon gin dabili kilek tanban Yesu yolek Pin kop ankisigit. Yan aban minat amin morap kisi da kanek Pin kop ankisiwit.

19

Yesu Sakius da yutnon wigigit

¹ Yesu unun Jeriko kokup pap wigi yapmanek kik do agit. ² Unun kokupmon amin kind a egipgut mani Sakius. Sakius unun takis timit timit amin dakon amin madep kind a egipgut. Unun yoni morapmi amin kind a egipgut. ³ Yesu unun nianen amin kind a yan kok do pi tebai agit. Mani Sakius unun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sogwit, do Yesu kok do antidok agit. ⁴ Antidok agit do Sakius unun timtim yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unun onan abisak do tagi koken yanon da nandanek wigigit.

⁵ Wigakwan Yesu unun pik kindap akgiron abin kwen sintanek Sakius kanek yan iyigit, “Sakius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat.”

⁶ Yan yanban Sakius da tepmi pin but galak nandanek Yesu abidanban yutnikon wigigimal. ⁷ Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, “Unun yokwi pakpak amin kind a da yutnon wigik.”

⁸ Yan yanakwa Sakius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, “Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kind a yoni mini amin do yoben. Ae amin kind a ankewalek yo kabini di timikgin kan, unun dakon kobogi do yo timikgin unun do yo 4 kabi gat sanbenek yomin yomin aben.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “On amin kisi unun Abraham dakon monji kind a. Abisok Pin kop da on yut amin kisi yokwikon ban timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji

unjun amin pasilbi yokwikon ban wisinej timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monej timikgan dakon tilak gen

(Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unjun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unjun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unjun kwan tokdisak yan nandawit do ¹² yan yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin unjun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol monej tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, ‘Ji monej unjun ban monej ilit pi anakwa tobil apben bisapmon unjudon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unjun kinakwan kokup amin di yabekba kin yawit, ‘Nin unjun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinej yan yagit, ‘Monej kokwinik yomgum oman monji unjun yan yoba apba monej ilit pi aba nian da noman tawit unjun do pindakgen.’

¹⁶ “Yanban kinda da mibiltok abinej yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unjun nan monej ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yanban amin madep unjun da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo monisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji unjun da bunon nani da abin yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unjun nan monej ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yanban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin yan yagit, ‘Amin tagi, gol monej tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandise. Yo amin da yopmangan unjun gak da sigo timikdal.

Ae jap amin da kwaokgan unjun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.’

²² “Yanban amin tagi da oman monji unjun yan iyigit, ‘Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unjun dogin gen pikon gepben. Nak teban teban amin kinda ae amin da yo yopmangan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unjun pilikdat yan nandan namisal. ²³ Gak mibili nido monejno benon dima yopgul? Benon yopgul tam ben da diwari sanben naminakwan abin unjun kisi timikgom?’ ²⁴ Yan iyinej amin kapmatjok akgwit unjun yan yoyigit, ‘Gol monej tabil unjun gwayen amin monej tabilni 10 kabi tan iman unjun do imni.’

²⁵ “Yan yanban iyiwit, ‘Amin tagi, unjun amin monej tabilni 10 kabi kili timak!’

²⁶ “Yanba yan yagit, ‘Nandani. Amin morap yoni tan yoman unjun sanbenek morapmi yomdisat. Mani amin kinda yoni mini kan, yo kalongok di tan iman unjun gwayekdisat. ²⁷ Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yoben do nandawit, unjun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.’”

²⁸ Yesu tilak gen unjun yan mudanej aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altanej Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 19.29-21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

²⁹ Yesu kin Betpage ae Betani panjapmat agit. Unjun kokup bamot flenj Olipmon tomal. Unjudon da pandetni bamori yabegek yan yoyigit, ³⁰ “Jil ason kokup tosok unjudon kinjil. Unjudon kin kanbal donki bilagi kinda amin da kwenikon dima yikbi unjun napmon anteban abi da akban konjil. Napmi witdalek anopjil. ³¹ Amin kinda da ‘Donki nido witalgalma?’ yan dayinban kan, yan ijinjil, ‘Amin Tagi da pisok kinda ak do anek yosok.’”

³² Amin bamot yabekban kin pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit. ³³ Aba donki bilagi unjun

witdalakwal donki unun dakon ami da yan yoyiwit, “Donki bilagi unun nido witdalgamal?”

³⁴ Yanba yoyigimal, “Amin Tagi da pisok kinda ak do anek yosok.”

³⁵ Amin bamot donki bilagi unun anjobinek ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanek Yesu yipba unun kwenon yikgit. ³⁶ Donkikon yigek kinakwan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anan kiwit. ³⁷ Anakwa Yesu abin fler Olip dakon kosit obandom nan pukwan unun ankapmat anakwan pandet kabini madepsi da wasok tapmimi ton morap aban pindagwit unun do nandane kisik kisik madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidane Pin kop an kisiwit. ³⁸ Yan tidane yan yawit:

“Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak.

Kwen Kokupmon but yawot tosak. Pin kop Wikwisi an kisin!”

³⁹ Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akwit unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, pandetgoni kirinik yom.”

⁴⁰ Iyiba yan yoyigit, “Nandani. Gen kagani sopni kan, tip da iyi yan tidokdan.”

Yesu Jerusalem do kunam takgit

⁴¹ Yesu Jerusalem ankapmat anek kokup pap unun kanek kunam tagek ⁴² yan yagit, “Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. ⁴³ Nandaki. Don bisap kinda noman tokdisak. Unun bisapmon uwalgo da gak angwasinek miktim panabin dam madepgonkon yopba tujan wigikdan. Anakwa teri teri da abin pandagat akdan. ⁴⁴ Anek gak gat ae minat amin gak da dam madepgwan ekwan unun kisi wagilsi tuwil pantasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Nido Pin kop gagon kili abik, mani butgo dima pisak.”

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monej ilit pi awit unun wasanej yolakwan abigiwit. ⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unun amin da abin bisit an namni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.’”

⁴⁷ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nian anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit. ⁴⁸ Mani minat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

20

Yesu namn da man madep imgut (Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

¹ Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyindet anek Gen Bin Tagisi yoyin ten tenagit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abin ² yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini. ⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?”

⁵ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “‘Kwen Kokup dakon pi’ yan iyinen kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin dakon pi’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da tip ban nindapdan.’ ⁷ Yan nandane Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, “Nakyo kisi namin da yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen (Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek amin da moneɗ pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktin timi digwan bisap dubagi egip do kigit. ¹⁰ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit. ¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unun pi monji kisi obisi anagek yo yokwisi an iminek bami di dima iminek yipba kigit. ¹² Yan aba kinda gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ “Yan aba wain pi dakon ami da yan yagit, ‘Nak niansi aben? Nak monjino but dasi galak tan imisat unun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.’

¹⁴ “Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’ ¹⁵ Yan yanek monji unun abidan maba wanga pigakwan anakba kimakgit.

“Ji nian nandan? Don pi dakon ami da abin pi kila amin niansi anyomdisak? ¹⁶ Pi ami da abin unun pi kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin nwakɗwari da kisiron yipdisak.”

Yanban nandanek amin da yan yawit, “Unun dimasi agagi!”

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, “Yan kan Pinƙop da papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nian? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.’

¹⁸ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin

morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.”

¹⁹ Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anek yosok yan nandawit. Yan nandanek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do moneɗ im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

²⁰ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anek amin di yabekba abin Yesu anman awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do anƙewal do awit. ²¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini unun kisi gen bamisikon da Pinƙop dakon anpak yoyin dekdal. ²² Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?”

²³ Yanba Yesu da nianon da anƙewal do awit unun pindak mudanek yan yoyigit, ²⁴ “Moneɗ tabili kinda nolinba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban iyiwit, “Sisa dakon.” ²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinƙop dakon unun Pinƙop iyi do imdo.”

²⁶ Yanban minat amin morapyo da dabilon Yesu anƙewalno sun kinda yanban abidoneɗ yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba nwakɗwarisi aban tayanƙok akgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

²⁷ Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) ²⁸ Unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da

kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

²⁹ “Kalip peni padigeyo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok amin minjat panjek monji mini da kimakgit. ³⁰ Yan aban unun da bujon nani da kwabatni unun panjek monji mini da kimakgit. ³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigeyo 7 kabi kisi da panjek monji mini egek kimakgwit. ³² Ae don minjat unun kisi kimakgit. ³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Amin miktimon ekwan unun minjat eyo anjek ekwan. ³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unun bisapmon minjat eyo dima akdan. ³⁶ Unun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unun kimoron da pidokdan, do Pinjok dakon minjat monjiyo egipdan.

³⁷ “Moses da kindap wal moningok sogit unun do gen mandagit unun manjinek asisi nandaman, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit,

‘Unun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjok.’ ³⁸ Pinjok da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinjok unun amin kimakbi dakon Pinjok dima, unun amin egip egipmi ton dakon Pinjok.”

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandanek iyiwit, “Yoyindet, gen tagisi yosol.” ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanbenjek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit
(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, “Amin mibili nido Kristo unun Dewit dakon monji yan yon? ⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

‘Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdan.”’

⁴⁴ Dewit da Kristo unun Amin Tagino yan iyigit. Do nianon da Kristo unun Dewit dakon monji egisak?”

Gen teban yoyindet amin unun anpakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak pan egakwa Yesu da pandetni yan yoyigit, ⁴⁶ “Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unun imal dubagi ban panjek agip do galak ton. Ae yuman gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani ton do tilak abi unudon yit do galak ton. ⁴⁷ Unun amin sakwabat panjekwalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

21

Yoni mini minjat kinda da Pinjok do paret agit

(Mk 12.41-44)

¹ Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paretni yopgwit. ² Ae kanakwan sakwabat kinda unun yoni mini, unun da monen gimanjok bamori paret idapmon yopgut. ³ Aban Yesu da yagit, “Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopman unun yapmanek monen madepsi yopmandak. ⁴ Amin morap unun monen ni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anjek monen ni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak monen ni di dima tan iman.”

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Pandetni diwari da Telagi Yut Madep kanek yawit, “Amin da tip kildani ton tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pinjok do paret awit unun ban antilim awit.”

Yanba Yesu da yagit, ⁶ “Yo on pindakgan unun bisap kinda apdisak unun bisapmon

unjun dakon tip notni kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

*Yesu da jigɪ morapmi altokdan do yagit
(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)*

⁷ Yanban yan iyiwit, “Yoyindet, yo unjun ni bisapmonsɪ altokdan? Ni tilak da mibiltok altanɗakwan kanɗek yo kili unjun altokdan yan nandanen?”

⁸ Yanba yan yoyigit, “Amin da panɗkewalni do kan kimotni. Amin morapmi da nak da manon abiɗek ‘Nak unjun amin’, ae ‘Bisap madep kili kwanɗ tosoɗ’ yan yokdan. Mani unjun amin dima yolni. ⁹ Amin morapmi emat an, bo gapman gat emat an, unjun dakon geni apba nandan kan dima pasolni. Yo unjun da mibiltok altokdan. Mani mibi bisap madep unjudon gin dima altokdisak.”

¹⁰ Sigin sanɗenɗek yan yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pidanɗa miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanɗa kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. ¹¹ Wudip madepsi akdan, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anɗek amin diwari da kimotdan, ae amin morapmisi sot akdan. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili altanɗakwa pindagek pasal nimnimikyo akdan.

¹² “Mani unjun yo morap dima noman tanɗakwa amin da ji timik yo yokwisi anɗamdan. Yan anɗek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yan daminɗek dam tebanon depdan. Ae nak dakon man abiɗ yip do anɗek ji timik panɗi depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da inamon atdan. ¹³ Unjun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyinɗ tentenoni dakon bikbik pisanɗ damdisak. ¹⁴⁻¹⁵ Nak da naga gen dulumji panɗagap anɗek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yan damni unjun da gen yoni unjun aripmi dima pabinɗ depni. Do ji disi kutnok do anɗek ni gen ban panɗobil yomnenɗ yan do nandaba kik dima ani. ¹⁶ Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji unjunyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdan. ¹⁷ Nak

dakon man jikon tosoɗ do anɗek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi anɗamdan. ¹⁸ Mani busunɗ danɗwanji kinda aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

*Yesu da Jerusalem yokwi tosoɗ do yagit
(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)*

²⁰ Yesu da sanɗenɗek yan yagit, “Ji pindakba emat amin da abiɗ Jerusalem anɗwasinɗek akba kan, yan nandani, kokup pap wagil tasik tosoɗ dakon bisap kili unjun abisak. ²¹ Unjun bisapmon amin Judia miktimon egipni unjun pasal kabapɗwan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unjun winɗ wanga kini. Ae amin kokup pap da wanga egipni ae tobil kokup papɗwan dima pigini. ²² Unjun bisap unjun Pinɗkop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yan aban gen mandabi unjun kisi bami ton akdan. ²³ Unjun bisapmon jigɪ madepsi Juda miktimon noman tanɗakwan Pinɗkop dakon butɗap amin da kwenon mokdisak. Do minɗat monji kwapni ton, ae minɗat monji mum non unjun bupmisi. ²⁴ Uwal da abiɗ amin diwari emat agak sibabanɗ dapba kimotdan. Ae diwari miktimi miktimi panɗi yopba oman amini do egipdan. Anɗakwa Amin Nwakinɗwari Kabi da Jerusalem bamanɗ iktagildan. Unjun amin da Jerusalem kilani anɗakwa Pinɗkop da bisap yipgut unjun mudosak.”

*Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)*

²⁵ Yesu da sanɗenɗek yan yagit, “Unjun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae gigon noman tokdan. Anɗakwa miktimon minɗat amin kabi morapmi nandanɗakwa tap da madepsi tamaligakwan pasol pasol madepsi anɗek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai ton unjun da kwakwalitdan, do amin morapmi da jigɪ morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anɗek pasol pasol madepsi anɗek inam kimot akdan. ²⁷ Unjun bisapmon kanɗakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap unjun

wasanejek altoni bisapmon Pin kop da ji timitjak dakon bisap kili unun kwan tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwan pidan mudoni.”

Pik kindap kanjek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinejek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenon yopmanjakwa pindagek gildat bisap kili unun abisak yan nandan. ³¹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanekwa Pin kop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yansi nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³³ Kundu gat miktin gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Pan detni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktin dakon yo do nandaba kik di abam. Unuden da ji pabin depjak kan, unun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwaldan. ³⁵ Minat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unun bisap madep altanban kokdan. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pin kop da tapmim daban yo morap unun altokdan unun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da inamon tagi atni yan do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anek kalbi Hen Olipmon yut kindakon panji pak pak agit. ³⁸ Anjakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kin kin awit.

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 22-24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

22:3: Jn 13.2,27 22:7: TP 12.1-27

¹ Bret Yisni Mini dakon bisap madep unun kwan tagit. Unun bisap do Yapyap Bilak yan yon. ² Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da minat amin kabi madep unun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anjatno kimotjak unun do nandak nandak awit. ³ Anakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yan iyiwit. Unun pan detni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandat awit. ⁵ Anek but galak nandanejek monej di tagi gamnen yan iyiwit. ⁶ Judas gen iyiwit unun nandaban tagi anjakwan Yesu abidan kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unudon uwal da kisiron yipben yan do jomjom agit.

Pan detni bamori jap pan kosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

⁷ Unun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmangan. ⁸ Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yan yoyigit, “Jil kin Yapyap Bilak unun dakon jap pan kosit abal nonej.”

⁹ Yanban iyigimal, “Kin dukwan pan kosit anden do nandisal?”

¹⁰ Yanbal yan yoyigit, “Jil kin kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Unun amin da yut wigisagon jil unudon yol anan wiginjil. ¹¹ Wigi yut unun dakon ami yan iyinjil, ‘Yoyindet da yan yosok, “Nak gat pan detnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonej dakon yut buri dukwan tosok?”’ ¹² Yan iyinbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi ton. Unudon jap pan kosit anjil.”

¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap pan kosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap anakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yan yoyigit, “Nak tepmi dima panek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonen unun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat. ¹⁶ Nak yan dayisat, jap on ae dima noken. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pin kop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak.” ¹⁷⁻¹⁸ Yan yanek wain kinam abidanek Pin kop ya yan iyinek yagit, “Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pin kop da Amin Kila Asagon don noken. Do abidanek disi kokwin anek noni.”

¹⁹ Ae bret abidanek Pin kop ya yan iyinek bret unun pandagan yominek yan yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni.”

²⁰ Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, “Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat. ²¹ Mani uwal da kisiron nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. ²² Amin Dakon Monji nianon da kimotdisak do yanbi unun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!” ²³ Pandetni gen unun nandanek notni yoyin yoyin anek yawit, “Nin kabikon da namin dasi akdisak?”

Mibiltok amin dakon gen

²⁴ Pandetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit. ²⁵ Aba Yesu da yan yoyigit, “Amin Nwakanwari Kabi dakon kila amin madepni unun man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anek ‘Nin amin dakon panpulugokni ekwaman’ yan topmon da yon. ²⁶ Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unun amin monji kinda bunjansi altagit unun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. ²⁷ Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok

amin? Jap nanek yikdak amin unun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. ²⁸ Pan kewal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepman dekgwit. Nak gat kisi egipguman. ²⁹ Datno da nak kila amin madep egipben do yan mudan namgut, yan gin nak da ji kila amin madep pi ani do yan mudan damisat. ³⁰ Do nak kila amin madep egipben bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdan. Yan anek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi an yomdan.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yan yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikgan unuden Sunduk da nandan gadatgo an kewalban moki do yagit. ³² Mani nandan gadatgo dima mosak yan do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni panteban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kinak ae gak gat kisi kimotden do tagap tosot.”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Pita, nak yan gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu pandetni yo ni ban timigek kini unun do yoyigit

³⁵ Yan yanek pandet kabini yan yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, monen simil yik monin, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yan yoyinban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yanba yoyigit, “Mani abisok monen simil simil yik moninji tan daman kan, unun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin unun imal dubakni yuman nanek unun dakon monen ban emat agak sibani yumni. ³⁷ Pin kop gen papiakon gen kinda nak do mandabi unun bami noman tokdisak. Gen unun yan: ‘Amin da kanba amin yokwisi kinda agit.’

Yanjsi dayisat, gen morap nak do mandabi unun kisi bami noman tokdan.”

³⁸ Yan yanban iyiwit, “Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibani bamori oni.”

Yanba yoyigit, “Unun aripmi.”

Yesu fley Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unuden gin kokup pap yipmanek fley Olipmon wigigit. Wigakwan pandetni kisi yolba wigiwit.

⁴⁰ Hlenon wigi altanek pandetni yan yoyigit, “Pankewalon dima moni yan do bisit ani.”

⁴¹ Yan yoyinek dubagisok amin da tip maba kwan unun da aripmon kigit. Kin njakben anek bisit anek yan yagit, ⁴² “Dat, gak tagi nandisal kan, tepmi dima paken. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.” ⁴³ Yanakwan Kwen Kokup anelo kinda da pin Yesu anteban agit. ⁴⁴ Yesu nandaban jigi madepsi anakwan bisit tebai sign agit. Yan anakwan kinjin yawi da yan miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit an mudanek pidan pandetnikon tobil kin pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit.

⁴⁶ Yan pindagek yoyigit, “Nido dipmin pokgon? Pankewalon dima moni yan do pidan bisit abit.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sign yanakwan amin kabi madep kinda apgwit. Pandet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandan nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, “Judas, gak Amin Dakon Monji mandan nanek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?”

⁴⁹ Pandet kabi yo unun noman tok do aban kanek yan yawit, “Amin Tagi, emat agak sibani ban tagi dapnen?” ⁵⁰ Yan iyinek kinda da emat agak sibani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anagek mirakni amin tet nani mandaban dagan kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, “Yan dima a!” Yan iyinek kisitni unun amin da miragon witjinban aeni kilek tagit.

⁵² Anek Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yan yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirin gat timigek kabo noknok amin kinda nan yan abidok do aban, ma?” ⁵³ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agiman, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pin tuk dakon tapmin da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

⁵⁴ Yesu gen unun yan mudanakwan abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anakwa Pita kagisok da yolgit. ⁵⁵ Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonjek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit. ⁵⁶ Yigakwa oman minat kinda da Pita unun kindap da tentenikon yikban kagit. Pakyanji kanek yan yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

⁵⁷ Mani Pita da wasip yanek yagit, “Minat, unun amin dima nandan imisat.”

⁵⁸ Timisok di egek amin kinda da kanek yan iyigit, “Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda.”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kaloni da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanakwan pup unudon gin yagit. ⁶¹ Yanban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sintanban kwanek kagit. Kanakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.” ⁶² Pita unun do nandanek nagalon da wanga pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminek anakgwit

(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abin yip do jigilak yan iminek baljawit. ⁶⁴ Anek imal nan dabili waman sopmanek yan iyiwit, “Unun namin da gikdak yan do kombi gen

yan ka!” ⁶⁵ Ae abin yip do anek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da inamon gen yan imgwit

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yan iyiwit, ⁶⁷ “Gak asi Kristo kan, niyibi nandano.”

Yanba yoyigit, “Dayiken kan, ji aripmi dima nandan gadan namni. ⁶⁸ Ae nak da dayiken kan, kobogi aripmi dima nayikdan. ⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pin kop Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak.”

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pin kop dakon Monji, ma?”

Iyiba yoyigit, “Ji bamisi yon. Nak unun mani.”

⁷¹ Yanban yawit, “On amin gulusunni dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanban nandaman.”

23

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yan yanek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidan Yesu iyan ilik anan Pailaron kiwit. ² Anki wasanek gen yan iminek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panupbal anek nin da Sisa do takis dima imnen do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yan yosok.”

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

⁴ Yan iyanban Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae minat amin morap egipgwit yan yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot.”

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyin degakwan kwen wigik an. Galili miktimon da pi wasanek anakwan obin idon obik.”

Yesu Erot ron anan kiwit

⁶ Yanba nandak Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kinda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yan yanba nandak Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi ton kinda aban koken kan tagisi yan nandagit.

⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit. ¹⁰ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanek abin yipgwit. Anek paba pigik dubak kildani tagisi kinda nan pan iminek yipba aeni tobil Pailat ron kigit. ¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anan do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba ¹⁴ yan yoyigit, “Ji da on amin nagon anabin unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayan. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak. ¹⁵ Ae Erot yo kisi yan gin nandak aeni yipban ninon tobil abisak. Anan kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. ¹⁶⁻¹⁷ Yan do, nak yum baljanek yipbo kisak.”

¹⁸ Mani amin kisi da yan tidanek yawit, “On amin anakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!” ¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anakban kimagit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wamgwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu pulugan yipban kisak dosi nandagit, do minat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit.

²¹ Mani aeni sigin yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anjakgit! Tilak kindapmon anjakgit!”

²² Yan yanba aeni yoyinjakwan kosiri kapbi anjakwan yan yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanek yipbo kisak.”

²³ Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manjakwan ²⁴ amin dakon geni nandan yominjek Yesu kimotjak do yan dagok agit. ²⁵ Anek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anjakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

²⁶ Emat amin da Yesu abidan anan kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinjek tilak kindapni kwapmikon yipba guramigek Yesu yolban kiwit. ²⁷ Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanek kunam tagek yolgwit. ²⁸ Mani Yesu unun minat kabi tobil pindagek yan yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae minat monjiyosi gat do tatni. ²⁹ Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, ‘Minat monji sun ekwan ae minat monji mini ae minat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.’ ³⁰ Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan, ‘Ji tuwil ki man nin witjinba pasilnen!’

³¹ Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?”

³² Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit. ³³ Kinjek miktin tim kinda mani Busun Kidat unudon

Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwan-den tet do yan dapgwit. ³⁴ Anakwa Yesu da yagit, “Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanek an.” Yan yanakwan emat amin da imalni namin da timitjak yan do wasok kinda awit.

³⁵ Anakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminjak yan yawit, “Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pin kop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak.”

³⁶ Yan yanakwa emat amin unun kisi da abinjak jigilak gen yan iminjak wain isipmi iba nosak do ³⁷ anek yan yawit, “Gak asi Juda amin dakon kila amin madep kan gaga anpuluga!”

³⁸ Tilak kindapmon but piso gen kinda busunni da kwen yan mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁹ Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, “Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!”

⁴⁰ Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, “Gak Pin kop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak.

⁴¹ Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit.” ⁴² Yan yanek yagit, “Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi.”

⁴³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak.”

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anakwan miktin kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ⁴⁶ Anakwan Yesu unun gen papmon da yan yagit, “Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!” Yan yanek kimakgit.

⁴⁷ Yan aban kanjek emat amin dakon kila amin da Pinjop anjkinjek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut." ⁴⁸ Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit. ⁴⁹ Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anjakni kilegisi. Ae unun Pinjop da amin kila akdisak unun do jomjom anek egipgut. Unun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unun do but kalon dima agit. ⁵² Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iynban nandan imgut. ⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon dima yipbi, unudon yipgut. ⁵⁴ Sabat dakon yo panthagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. ⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol anjkinjek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. ⁵⁶ Kanjek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibani tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

¹ Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unun yo kibani tagisi kili panjosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. ² Kin kanba tip madep tip kinam sopgut unun kili antobilba kigit kawit. ³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. ⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandanek but morap

anjek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tentenji yombem madepsi tentenjawit. ⁵ Anjakwan minjat da pasol pasol madepsi nandanek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, "Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan? ⁶ Unun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani. ⁷ Yan dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.'" ⁸ Yan yanbal nandanek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanyo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. ¹⁰ Minjat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon merji, ae minjat notni diwari unun kisi da yoyiwit. ¹¹ Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba nugigi gen aban dima nandan yomgwit. ¹² Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadanek pindakban imal dagin tawit. Yan pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

¹³ Unun gildaron gin pandetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. ¹⁴ Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. ¹⁵ Yo morap unun do yan nandat anek kinakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

¹⁶ Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandanyo agimal.

¹⁷ Yesu da yan yoyigit, "Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?"

Yan yoyinban bupmi tomno dabilyo anek akgimal. ¹⁸ Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yan iyigit, "Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da

bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?”

¹⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Ni yo?”

Yanban yagimal, “Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pin kop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi ton si aban kawit. ²⁰ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yan aba gapman da si anakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anakba kimakgit. ²¹ Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan inguman. Unun yo morap alanakwa Yesu anakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak. ²² Ae nin da kabikon nani minat di da gen njaknjawarsi niyinja nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin ²³ Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobi abin yan niyimal, ‘Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anelo da yan niyen “Unun kalugi egisak.”’ ²⁴ Yan niyinja notnin di da tip kinamon kin yo minat da niyen yan gin tanba pindan. Mani Yesu iyi dima kan.”

²⁵ Yan yanbal Yesu da amin bamot yan yoyigit, “Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal. ²⁶ Kristo mibiltok tepmi madep panek don Pin kop da man madep imjak, jil unun dima nandamal, ma?” ²⁷ Yan yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanek Pin kop da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyin tentenagit.

²⁸ Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anakwa Yesu da sanbenek kik do yan agit. ²⁹ Mani amin bamot da kirinik iminek yan iyigimal, “Pilin tokdisak do gak nit gat egipnen.” Yan iynbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. ³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pin kop ya yan iynek bret pudanek yomgut. ³¹ Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanyo agimal. Yan anakwal unudon

gin pasilakwan ae sanbenek dima kagimal. ³² Anakwan amin bamot yan yagimal, “Kosiron Pin kop da papiakon gen ton dakon mibili niyinjakwan butnit madepsi pidan.”

³³ Amin bamot yan yanek unudon gin tobi Jerusalem kigimal. Kin pandet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unun pindagakwal ³⁴ yan yawit, “Amin Tagi kili pidak da Saimon altan imik!”

³⁵ Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyinek yagimal, “Bret pudanakwan unudon kan nandanyo amak.”

*Yesu pandetni kabikon altan yomgut
(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)*

³⁶ Unun dakon gen yan nandane egakwa Yesu bikbik nikon altan yominek aagit. Agek yan yoyigit, “But yawot jikon tosak.”

³⁷ Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandane wuripdagek pasalgwit. ³⁸ Pasalakwa yan yoyigit, “Ji nido pasalek but bamot an? ³⁹ Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanek nandabi. Nak kidat sabamyono ton do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini.”

⁴⁰ Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit. ⁴¹ Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandane nandaba bami dima agit. Yan nandanakwa yoyigit, “Jikon jap di ton?” ⁴² Yanban tap kilap kili pankibit abi timisok kinda iminja ⁴³ abidanek nanban kawit. ⁴⁴ Kanakwa yan yoyigit, “Nak ji gat egipguman bisapmon yan kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen mandabi da ton unun kisisi bami altan mudokdan.”

⁴⁵ Yan yanek Pin kop da papiakon gen ton unun dakon mibili nandaba pisoni do panpulugagit. ⁴⁶ Anek yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan mandabi: Kristo unun tepmi panek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak. ⁴⁷ Aban pandet kabini da unun da manon but tobi dakon gen gat, ae diwari wiririt dakon gen gat yoyin tentenanba amin miktimi miktimi

ekwan unun da nandakdan. Pi unun Jerusalem kokup papmon da wasanek akdan. ⁴⁸ Ji unun yo morap altawit unun pindakgwit, do unun dakon gen bin minat amin morapyo yoyin tentenokni. ⁴⁹ Nandani! Dat da yo dam do yan teban tok agit unun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kinjek kokup papmon egakwa Pin kop dakon tapmim Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)

⁵⁰ Yan yoyinek pandetni mibiltan yominjek Betani kokupmon kiwit. Kin unudon kisiri panenagek gisam yomgut. ⁵¹ Gisam yominakwan gin pandetni yopman degek Pin kop da anan Kwen Kokup wigigit. ⁵² Wigikwan gawak iminek tobil kisik kisik madepsi nandane Jerusalem kiwit. ⁵³ Kin Telagi Yut Madepmon sanbek sanbek egek Pin kop ankisiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun pandet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tan ingut amin unun yan nandan. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pin kop da minat aminyo yokwikon ban timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pin kop dakon Gen da amin daganek amin nin da binapmon egipgut." Jon da minat aminyo da Yesu Pin kop dakon Monji yansi nandan gadan imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandan gadan iman amin unun egip egip teban abidokdan yansi nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan: Minat aminyokon yo morap ton unun ban timigek Yesu da tilak gen yagit unun ban mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tentenji, ae wain obi, ae sipsip kila amin unun dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

¹ Yo morap dima altanakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pin kop gat egipgumal, ae Gen iyi Pin kop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap dima altanakwa Pin kop gat egipgumal. ³ Pin kop da unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit. Kosit nwanjwari kindakon da yo kinda dima noman tagit. ⁴ Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tentenan yomgut. ⁵ Anjakwan

unun tentenji da pilin tukgwan tentenanban pilin tuk da dima aban kimakgit.

⁶ Pin kop da amin kinda yabekban apgut, unun mani Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek tentenji nandan gadan imni do tentenji dakon but piso gen yagit. ⁸ Jon iyi tentenji dima. Unun da tentenji dakon but piso gen gin yagit. ⁹ Tentenji bamisi unun miktimon pinjek minat amin morapyo tentenan yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pin egipgut. Miktin gat ae yo morap miktimon ton unun iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktin amin da nianen amin kinda yan dima kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit. ¹² Mani amin morap not an iminek mani nandan gadan ingwit amin, unun amin Pin kop dakon monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ Unun mer datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pin kopmon da altawit.

¹⁴ Gen unun amin daganban nin gat egipguman. Egakwan Dat da monji kalonji yabekban pigit unun dakon tilimni kagiman. Nandan yawot ae anpak bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon da madepsi yan tidanek amin yan yoyigit, "Nak unun amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unun amin nak da bunon abisak, mani nak dima altanapbo kilisi egipgut, do nak nwanmanjak.'" "

¹⁶ Nandan yawot unun aminon tugagit da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpuluganjan gisami ton ekwaman. ¹⁷ Nido Pin kop da Moses iyanban gen teban nimgut, mani nandan yawot gat ae anpak bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ Pin kop unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kalonji, Datni da kapmatjok egisak, unun da Pin kop dakon mibili kili noligit.

*Jon telagi pakbi sogok da gen yagit
(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)*

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa sogok amin ae Liwai amin

yabekba Jonon kin yan iyiwit, “Gak nianjen amin kinda?”

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima ankisibigit. Yan tentenajek yan yoyigit, “Nak Kristo dima.”

²¹ Yanban iyiwit, “Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

Aeni iyiwit, “Gak kombi amin unun apjak do jomjom aman, unun bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

²² Yanban iyiwit, “Gak namin? Gak da gen kobogi niyinjbi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?”

²³ Iyinja Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unun da aripmon yan yoyigit,

“Nak amin kinda miktim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidanek yan yosot, ‘Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.’”

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, “Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?”

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kinda ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman. ²⁷ Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witdalgen.”

²⁸ Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jodan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pin kop dakon Sipsip Moni nni

²⁹ Gildat kinda do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, “Kabit, on Pin kop dakon Sipsip Moni nni. Unun miktim amin dakon diwarini wiririkdak. ³⁰ On amin do nak kili dayigim, ‘Amin kinda nak da bunon abisak unun da nak si nwapmandak, nido nak dima altanapbo kilisi egipgut.’ ³¹ Nak naga dima nandan imgum, mani Israel

amin kabi da unun amin kan nandanyo ani do anek telagi pakbi son yominek apgum.”

³² Jon yan tentenajek aeni yagit, “Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit. ³³ Nak naga unun amin dima nandan imgum. Mani Pin kop da nak telagi pakbi son yoben do yabegek yan nayigit, ‘Gak kanbi Telagi Wup amin kinda da kwenon pin yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.’ ³⁴ Unun amin nak naga kagim, do yansi dayisat, unun amin unun Pin kop dakon Monji.”

Yesu wasanek pan detni timikgit

³⁵ Gildat kinda do Jon gat pan detni bamori gat unudon gin akgwit. ³⁶ Agek Yesu obinjakwan kanek yan yoyigit, “Kabit, on Pin kop dakon Sipsip Moni nni!”

³⁷ Jon da gen unun yanban nandanek pan detni bamot Yesu yolgimal. ³⁸ Yolakwal Yesu da tobil pindagek yan yoyigit, “Yo nina wisamal?”

Yanban yan iyigimal, “Rabai, gak dukon egisal?” (“Rabai” unun gen dakon mibili unun “Yoyin det.”)

³⁹ Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Jil abin konjil.”

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanek pilindo 4 kilok agit do Yesu gat egipgwit.

⁴⁰ Amin bamot Jon dakon gen nandanek Yesu yolgimal, kinda mani Andru unun Saimon Pita dakon padige. ⁴¹ Andru Yesu yipmanek unudon gin Saimon wisin kan yan iyigit, “Nin Mesaia kili kaman.” (“Mesaia” dakon mibili unun “Kristo”).

⁴² Yan iyinek abidan anan Yesukon kin altanbal Yesu da Saimon kanek yan iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunon amin da Sipas yan gayini.” (“Sipas” unun dakon mibili unun “Pita”*)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yan yomgut

⁴³ Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, “Abin nak nol.”

1:21: GT 18.15,18; Mt 11.14 1:23: Ais 40.3 1:27: Jn 1.15 1:29: Ais 53.6-7; 1Pi 1.18-19 1:30: Jn 1.15
1:32: Mt 3.16 1:34: Mt 3.17 1:36: Jn 1.29 1:40: Mt 4.18-20 1:42: Mt 16.18 * 1:42: Nin da genon
'Pita' dakon mibili unun 'Tip.' 1:45: GT 18.18; Ais 7.14; 9.6; Jer 23.5; Esi 34.23

⁴⁴ Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni. ⁴⁵ Pilip unun kin Nataniel kan kwan yan iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kinda do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwan. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

⁴⁶ Yanban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kinda Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanban Pilip da yan iyigit, “Abinek ka.”

⁴⁷ Yesu da Nataniel apban kanek Nataniel do yan yagit, “Kabit, Israel amin bamisi kinda abisak. Unun amin topni minisi.”

⁴⁸ Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, “Nian anek nak dakon mibilno nandisat?”

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Pilip dima yan gaminjakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

⁴⁹ Nataniel unun gen nandanek yan kwok yan agit, “Yoyindet, gak Pin kop dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

⁵⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayiko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok njwakwarisi pindatdisal. ⁵¹ Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup witdal kinjakwan kokdisal. Kanaki Pin kop dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwan pangin akdan.”

Yesu man madepni pidanbisi yan koni do wasok tapmimi ton agit

2

(Kilapmi 2-4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

¹ Pi agak bamori mudanakwal Kana kokup, Galili miktimon minjat pakpak kinda dakon sonok madep kinda awit. Aba Yesu dakon menji da kin pindakgit. ² Yesu gat pandet kabini gat kisi yan yoba opba unun minjat pawiron kisi egipgwit. ³ Egek wain nan mudanba Yesu menji da yan iyigit, “Wain kili mudan.”

⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Men, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

⁵ Yanban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kinda do dayinban kan unun ani.”

⁶ Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanbi 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pin kop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolen son son ani do tawit.

⁷ Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolen tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon win tugawit.

⁸ Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolen panpan jap noknok kila aminon pankit.” Yoyinban panki imgwit.

⁹ Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da ankilik kok do nan nandan galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minjat pagit unun yan iban ¹⁰ opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno non. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi pan kutnanbi tan ban bunon don yomisal.”

¹¹ Unun wasok tapmimi ton Yesu da Kana kokup Galili miktimon unudon mibiltoksi wasanek agit. Yan anek tilimni yolinban pandetni da unun kanek nandan gadan imgwit.

¹² Yesu Kana kokup yipmanek menji gat padige kabi gat ae pandet kabini gat Kapaneam kokupmon kin unudon gildat kabi kinda egipgwit.

*Yesu da Telagi Yut Madepmon monej ilit
pi awit amin yolgit*

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

¹³ Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanakwan Yesu Jerusalem kigit. ¹⁴ Kin Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban monej ilit pi awit. Anakwa amin diwari da tamonikon yigek monej kulabik aba pindakgit. ¹⁵ Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljan yolban telagi

yut yipmanjek wanga abigiwit. Yan anjek Rom dakon monej ban Telagi Yut Madep dakon monej kulabik an an awit amin dakon monejni wiririkban kinakwa tamoni panjobilgit. ¹⁶ Anjek minam ban monej ilit pi awit yan yoyigit, “Minamji timik wanga panjabigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut monej ilit tamo yombem dima asak!”

¹⁷ Yanban pandetni da gen kinda Pin kop da papiakon tosok unun do nandawit. Gen unun yan tosok:

“Gak dakon yut do galagisi nandisat, unun do anjek unun yut da tagisi tosok do pini asat.”

¹⁸ Juda amin da yo agit unun kanek yan iyiwit, “Ni wasok tapmimi ton kinda nan nolinbi kanek gak yan mudan gaminbi da unun yo asal yan gandanen?”

¹⁹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

²⁰ Yanban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agiman. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?” ²¹ Mani telagi yut unun iyi dakon giptim do yagit. ²² Don Pin kop da Yesu kimoron nan aban pidagit unun bisapmon pandetni da gen unun yagit unun do nandawit. Anjek Pin kop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

²³ Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi ton madepsi aban pindagek nandan gadan imgwit. ²⁴⁻²⁵ Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but unun do dima yopgut. Amin kinda da amin dakon mibilni iyindetjak do dima nandagit, nido iyi amin dakon butni kili pindak mudagit.

3

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

¹ Parisi amin kinda egipgut mani Nikodemus. Unun Juda amin dakon kila amin

kinda. ² Unun amin kalbi kinda Yesukon kin altan iminek yan iyigit, “Yoyindet, amin kinda Pin kop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi ton asal unun aripmi dima aban. Do gak yoyindet kinda Pin kopmon da apgul yan nandan gama-man.”

³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda aeni dima altosak kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

⁴ Iyiban Nikodemus da iyigit, “Amin pelan kili abi kinda da nian anjek aeni altosak? Meni da butgwan pige aeni tagi altosak?”

⁵ Yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kan, Pin kop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak. ⁶ Aminon da altanbi unun amin, ae Wupmon da altanbi unun wup. ⁷ Gak aego altoki dosi gayit unun do dima wiripdakgi. ⁸ Mirim unun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

⁹ Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianon da noman toni?”

¹⁰ Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyindet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma? ¹¹ Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakgiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak ton. ¹² Nak miktimon yo ton unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo ton unun do dayiko nianji anjek nandaba bami asak? ¹³ Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit. ¹⁴ Kalip Moses da miktim kibiri timon tunon amin anenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anenotdan. ¹⁵ Anenakba nandan gadan imni amin

uñun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

¹⁶ “Pinjkop amin miktimi miktimi ekwan uñun do but dasi galak tan yominek Monji kaloni yomgut. Uñun do nandan gadan imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ Pinjkop da Monji minjat aminyo anpakni kokwin anek gen pikon yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon ban timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ Monji nandan gadan iman amin uñun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandan gadagi mini amin uñun Pinjkop dakon Monji kaloni dakon mani dima nandan gadan iman, do kobogi yokwi timitni dakon yan dagok kili anyobi. ¹⁹⁻²⁰ Kobogi yokwi timitdan dakon mibili uñun yan: Tenjenji da miktimon tenjenanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjenji manji iminek pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panjek egisak amin uñun tenjenikon abisak. Abinek tenjenikon egakwan amin da kanba Pinjkop da anpuluganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

²² Uñun da kwenon Yesu gat pandetni gat Judia miktimon kiwit. Panji pandetni gat egek amin telagi pakbi son yomgut. ²³ Anakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi son yomgut. Ainon kokupmon pakbi morapmi tawit do amin unjudon apba telagi pakbi son yomgut. Ainon uñun Salim kokup da kapmatjok tosok. ²⁴ (Uñun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Uñun bisapmon Jon dakon pandetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi sonjek Pinjkop da dabilon tagi kilek togi yan do gen emat awit. ²⁶ Anek Jon dakon pandetni da kin Jon yan iyiwit, “Yoyindet, amin uñun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yanbi nandagiman, abisok amin kisisi da uñun aminon kwa telagi pakbi son yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yan yoyigit, “Pinjkop Kwen Kokup egisak uñun da amin kinda do pi kinda dima imisak kan tagi dima asak.

²⁸ Nak kalip gen yagim uñun disi nandan,

uñun yan: ‘Nak Kristo dima. Pinjkop da nak yabekban mibiltan iminek abisat.’ ²⁹ Wili kinda da minjat kinda pasak kan, minjat uñun iyi do pasak. Panjakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanek geni nandanek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Uñun dakon man da wukwisi tosak, anakwan nak dakon man da pinji tosak.

³¹ “Amin kwen da pigit uñun da amin morap kisi yapman mudosok. Miktim amin uñun on miktim dakon, ae nandak nandakni uñun on miktim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit uñun da amin morap kisi yapman mudosok. ³² Uñun da yo morap pindak nandanjo agit uñun do yan tenjenok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nandaba bami asak amin uñun Pinjkop da gen bami yosok yan nandan gadan. ³⁴ Amin uñun Pinjkop da yabekban apgut uñun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tan imisak, do Pinjkop dakon gen yan tenjenosok. ³⁵ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap kilani asak do uñun da kisiron yopgut. ³⁶ Amin morap Monji nandan gadan iman uñun amin egip egip dagok dagogi mini abidon. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgan uñun amin egip egip dima abidoni. Pinjkop dakon butjapni uñun aminon toktogisi tosok.”

4

Yesu da Samaria minjat kinda gat gen yagimal

¹⁻² Yesu da amin telagi pakbi son yoban pandetni morapmisi awit, yan Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da pandet timikgit dakon tilakni uñun yapgut yan amin da yanba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima son yomgut, pandetni da son yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandan namen yan nandane Judia Provins yipmanek tobi aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binap nan kigit.

⁵ Kiŋ Samaria dakon kokup pap kinda mani Sika unudon kiŋ altagit. Sika unun da kapmatjok miktin tim kinda tosok, unun miktin tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayikgit unun miktimon tagit. Gildat binap anjakwan Yesu kosit agipgut do warari nandaneŋ unun pakbi gapma da ilenikon yik yawokgit. ⁷ Yik yawogakwan Samaria miŋat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yaŋ iyigit, “Pakbi tagi kolen nabi noken?”

⁸ (Paŋdetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ Yaŋban Samaria miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria miŋat kinda, do nido pakbi nabi noko yaŋ nayisal?” (Miŋat unun mibili yaŋ do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anek egipgwit.)

¹⁰ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak Pinŋkop da but galak yo amin do isal yomisak unun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yaŋ gayik unun nandisal tam, iyaŋbi unun amin da pakbi egip egipmi ton tagi gaban.”

¹¹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi ton unun dukon naŋ anapbi? ¹² Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do nimgut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi kolen nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmanŋal, ma?”

¹³ Yaŋban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanek ae pakbi do akdaŋ. ¹⁴ Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kaŋ, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi iben unun da butnikon pakbi dabil kinda mudok mudogi mini taŋ imdisak. Pakbi dabil unun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

¹⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Amin tagi, unun pakbi nam. Nabi nanek pakbi do dima aken. Anek bunon pakbi kolek do idon sanbenek dima apben.”

¹⁶ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak kiŋ ego iyaŋbi tobil apjil.”

¹⁷⁻¹⁸ Yaŋ yaŋban iyigit, “Nak eno mini.”

Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin paŋ kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unun ego dima. Gak eno mini yaŋ bamisi yosol.”

¹⁹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yaŋ gandise. ²⁰ Samaria amin nin dakon babiknin on ilenon Pinŋkop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yaŋ yon, Jerusalem gin kiŋek Pinŋkop gawak imnen kaŋ tagisi.”

²¹ Yaŋban Yesu da iyigit, “Miŋat, nak gen gayisat unun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Dat gawak imim unun on ilenon dima tokdisak, ae Jerusalemyo kisikon dima tokdisak.

²² Samaria amin ji Pinŋkop dakon mibili pakyaŋsi dima nandaneŋ gawak iman. Amin yokwikon baŋ timit timit dakon kosit unun Juda amin ninon tosok do yaŋbi, do nin Pinŋkop bamisi nandaneŋ gawak imaman. ²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdaŋ. Dat da unuden amin da gawak imni do galak tosok. ²⁴ Pinŋkop iyi unun Wup, unun do anek gawak iman amin unun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kaŋ unun kilegisi.”

²⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Mesaia, mani Kristo yaŋ iyaŋ, unun don apjak yaŋ nandise. Unun da abiŋ yo morap niyaŋ paŋtenŋ an mudokdisak.”

²⁶ Yaŋban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak unun amin mani.”

²⁷ Yesu gen yaŋ yaŋakwan unudon gin paŋdetni da tobil abiŋ kaŋba Yesu miŋat kinda gat gen yaŋbal pindagek wiripdakgwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on miŋat gat gen yomal?” yaŋ kinda da Yesu dima iyiwit.

²⁸ Anakwa miŋat unun pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kiŋek amin yaŋ yoyigit, ²⁹ “Ji abiŋ amin kinda koni. Unun amin da yo morap kalip agim unun nayiŋ mudak. Unun Kristo bo?” ³⁰ Yoyaŋban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

³¹ Kosiron abinakwa panjetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyinjet, gak jap di na.”

³² Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, unun jap dakon mibili ji dima nandan.”

³³ Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Amin kinda da jap panabin imik bo?”

³⁴ Yanakwa Yesu da yan yoyigit, “Pin kop nak yabekban pigim unun dakon galaktokni yolek pi namgut unun an mudoken unun da japno asak. ³⁵ Ji da yan yon, ‘Kane 4 kabi mudanawan jap pakpaki.’ Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap unun kili bami tan mudan. ³⁶ Jap bami pakpak amin unun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yando, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisi tagi anjil. ³⁷ Yando, gen kinda yon unun bami, ‘Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.’ ³⁸ Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan.”

³⁹ Minat da, “Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak” yan yanban nandanek Samaria amin morapmi unun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit. ⁴⁰ Yan awit do Yesukon abinek “Gak nin gat egipnen” yan iynba gildat bamori unun kokupmon egipgwit. ⁴¹ Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit. ⁴² Anek minat yan iyiwit, “Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani unun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanek yansi nandan, unun amin asi miktin amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan.”

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmilip agit

⁴³ Yesu unun gat gildat bamori egi mudanek unun kokup yipmanek Galili Proviskon kigit. ⁴⁴ Yesu iyi gen kinda yan yagit, “Kombi amin kinda iyi da miktin amin da dima nandaba wikwan iman.”

⁴⁵ Galili amin unun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit unun pindak nandanjo awit, do Yesu unun Galili kin al-tanakwan but galagon da abidawit.

⁴⁶ Yesu aeni Galili miktin Kana kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon unun da wasok aban pakbisi unun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. ⁴⁷ Unun kila amin da Yesu Judia yipmanek Galili abik unun dakon geni nandanek Yesukon kin monji sot an pali kimot do agit unun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iynban Yesu da yan iyigit, “Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kan, nandan gadat dima akdan.”

⁴⁹ Yanban kila amin da yan iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unun do nandaban bami aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinakwan pi monjini da apba kosiron domdom anek yan iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yanba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipman dek?”

Yanban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unun yawokgit.”

⁵³ Yanba datni da yan nandagit, apma unun bisapmonsi Yesu da yan nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yan nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandan gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pin kop gawak imin bisap madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 5-10)

5

Yesu da Betesda Pakbi Idapmon amin kinda anmilip agit

¹ Egi don Juda amin dakon jap no-knok bisap madep kinda altanajakwan Yesu Jerusalem kigit. ² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kinda tosok, Ibru genon da Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kinda mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenjikon yik nandat yut 5 yan ton. ³⁻⁴ Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. ⁵ Amin kinda egipgut unun sotni tan iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit. ⁶ Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandaneke iyigit, “Gak giptingo kilek tosok do nandisal?”

⁷ Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayin asak bisapmon amin kinda da nak anpulugan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigik do anapbo amin diwari da nwapmanek pigi an.”

⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!” ⁹ Gen yan iynjakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, ¹⁰ do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisal.”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, ‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’”

¹² Yanban iyiwit, “‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’ yan unun namin da gayik?”

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. ¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pikek amin unun kanek yan iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan gamdisak.” ¹⁵ Iyiban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

¹⁶ Yesu unun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanek yo yokwi animgwit. ¹⁷ Mani Yesu da yan yoyigit, “Datno yik nandari mini pi agit da anan obisak, ae nakyo kisi yan gin asat.” ¹⁸ Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pin kop unun naga dakon Datno yan yanek nak Pin kop gat arip yan nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanek wagilsi anatan kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pin kop dakon Monji unun yan dagok anibi

¹⁹ Juda amin da yan nandanjakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kinda aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak. ²⁰ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanek Dat da wasok masi masimi yolinban ji unun pindagek tamtam yokdan. ²¹ Dat da amin kimakbi paban pidanjakwa egip egip yomisak, unuden gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak. ²²⁻²³ Dat da amin kinda dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat do man madep iman, yan gin Monji do man madep imni do anek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do imin mudagit. Amin kinda Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

²⁴ “Nak asisi dayisat, amin kinda nak dakon gen nandaneke Dat yabekban pigim unun nandan gadan imjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanek egip egip kili abidosok. ²⁵ Nak asisi dayisat, bisap kinda apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Pin kop Monji dakon gen nandaneke egip egip abidokdan. ²⁶ Nido Dat unun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip tan imjak do yan dagok agit.

²⁷ Monji unun Amin Dakon Monji egisak,

do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak. ²⁸ Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unun Monji dakon gen nandanek ²⁹ wanga kin mudokdan. Anpak kilegi awit amin unun pidanek kalugi egipdan. Ae anpak yokwi awit amin unun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ “Pi asat unun jonigek naga do yan tentenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni. ³² Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonigek yan tentenok asak. Nak nandisat, gen yan tentenok asak unun bamisi yosok.*

³³ “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yan kwok bamisi agit. ³⁴ Miktim amin kinda da nak dakon gen anteban asak unun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon ban pulugan kini yan do Jon da yan kwok agit unun do dayisat. ³⁵ Jon unun lam kinda da yan sonjek tentenagit. Ji bisap pisipmisok unun dakon tentenji do galak tawit.

³⁶ “Mani pi asat unun yo kinda da jonigek nak do yan tentenok asak unun da Jon da yan kwok agit unun yapmandak. Yo unun pi morap Datno da an mudoken do namgut unun. Unun anapbo asi Dat da nak yabekban pigim unun nandaba bamisi asak. ³⁷ Datno nak yabekban pigim unun da iyi pi asat unun jonigek yan tentenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidon, nido amin yabekban pigit unun dima nandan gadan iman. ³⁹ Pin kop da papiakon gen ton unun da egip egip dagok dagogi mini niman ji yan nandan.

Yando, ji pini tebaisi anek manjinek nandan kokwinik mudon. Unun papia da nak do yan kwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak ton.

⁴¹ “Nak amin da man madep namni do gen unun dima yosot. ⁴² Mani nandan damisat, ji Pin kop do but dasi dima galak tan iman. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidon. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kan, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandan, mani Pin kop kalon da man madep damjak do dima nandan. Ji yan anek nianon da nandan gadat ani?

⁴⁵ “Nak Daron kinjek ji gen pikon depdisat yan dima nandani. Moses da ji pan pulugosak yan nandan teban ton, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak. ⁴⁶ Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyo kisi nandan gadan nabam. ⁴⁷ Mani unun gen mandagit unun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?”

6

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut (Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

¹ Don Yesu Galili Pakbi idap teri kinda do wigigit. (Unun pakbi idap mani kinda Taiberias.) ² Yesu da wasok tapmimi ton anek sot amin pan kilek aban kawit, do amin morapmisi da bunon yolgwit. ³ Yolakwa Yesu ilenon wikwan pandet kabini gat yikgwit. ⁴ Unun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit. ⁵ Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yan iyigit, “On minat amin kabi do bret dukon ban yuman yomno noni?” ⁶ (Pilip si ankwalek kok do yan iyigit. Yesu unun yan aken yan unun iyi kili nandagit.)

⁷ Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, “Nin monen 200 danari ban bret yuman yomno amin kalon kalon da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi.”

5:29: Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15 **5:30:** Jn 5.19; 6.38
14.11 **5:37:** Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18 **5:39:** Lk 24.27

* **5:32:** Yesu da Pin kop Datni do yosok. **5:36:** Jn 3.2;
5:46: Ya 3.22

⁸ Yanban pan̄detni kinda mani Andru, unun Saimon Pita dakon padige, unun da Yesu yan̄ iyigit, ⁹ “Monjisok kinda oni unun dakon bret timi 5 bali ban̄ wasan̄bi unun gat ae tap kilap bamori gat tan̄ iman̄. Mani on min̄at amin morap̄yo do yomno arip̄mi dima asak.”

¹⁰ Yanban Yesu da yagit, “Yoyin̄ba min̄at amin̄yo pabin̄ yit̄ni.” Unun timon jon̄ tim madep tagit. Wili 5 tausen yan̄ da tilak pabin̄ yikgwit. ¹¹ Yik mudan̄akwa Yesu da bret timigek Pin̄kop ya yan̄ iyin̄ek amin̄ yikgwit unun do yoban galaktokni da arip̄mon nawit. Ae tap kilap timigek yan̄ gin̄ agit. ¹² Jap nan̄ba arip̄mi an̄akwa Yesu da pan̄detni yan̄ yoyigit, “Jap diwat nan̄ diwaran̄ unun kisi timik pan̄muwutni. Jim̄jimi kinda dima tan̄ yokwi toni.” ¹³ Yan̄ yoyin̄ban bret timi 5 bali ban̄ wasan̄bi nan̄ diwarikgwit unun yik madep 12 kabi sim̄ilba tugawit.

¹⁴ Yesu da unun wasok tapmimi ton̄ aban̄ kan̄ek amin̄ da yan̄ yawit, “Asisi, Pin̄kop da kombi amin̄ mikt̄imon yabet do yagit oni.” ¹⁵ Amin̄ da Yesu unun kila amin̄ madep-nin̄ egi nim̄jak do an̄teban anen̄ yan̄ nandan̄akwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopman̄ek iyi gin̄ tobīl ilen̄on wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon baman̄ baman̄ kigit

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

¹⁶ Pilin pilindo pan̄detni pakbi idapmon pigiwit. ¹⁷ An̄akwa pilin tan̄akwan Yesu dima opban kan̄ iyi gin̄ bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik̄ do pakbi idap binap nan̄ kiwit. ¹⁸ Kin̄akwa mirim madepsi an̄akwan pakbi madepsi tamaligkit. ¹⁹ An̄akwan pan̄detni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kin̄ek kan̄akwa Yesu pakbi idap kwenon baman̄ baman̄ bot da kapmatjok opban kan̄ek pasalgwit. ²⁰ Pasalba Yesu da yan̄ yoyigit, “Nak da naga obisat. Ji dima pasol̄ni.” ²¹ Yan̄ yan̄ban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unun bisapmon gin̄ kokup kik̄ do nandawit bot unudon akgit.

Amin̄ da Yesu wisiwit

²² Gildat kinda do min̄at amin̄ kabi madep pakbi idap teri kinda do egip̄gwit unun sigin̄ egip̄gwit. Egek yan̄ nandawit, apma bot kalon̄i kinda gin̄ tagit, mani Yesu unun boron pan̄detni gat dima wigiwit. Pan̄detni dagin̄ wigek kiwit. ²³ Yan̄ nandan̄ek egakwa bot diwar̄i Taiberias kokup da apgwit. Abin̄ Amin̄ Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unun kokup da kapmatjok pan̄abin̄ akgwit. ²⁴ An̄akwa amin̄ da Yesu gat pan̄detni gat dima ekwan̄ yan̄ pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin̄ kok̄ do kiwit.

Yesu unun Kwen Kokup dakon bret

²⁵ Kin̄ pakbi idap teri kinda Yesu kan̄kwan̄ yan̄ iyiwit, “Yoyin̄det, gak ni bisapmon idon̄ abil?”

²⁶ Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, ji bret dabo nan̄ek butji tugawit unun do an̄ek nak wisin̄ an̄an̄ oben̄. Wasok tapmimi ton̄ doliko pindagek unun tilak dakon mibili nandawit, unun do an̄ek dima oben̄. ²⁷ Ji jap tan̄ yokwi togi pak do pi dima ani, egip̄ egip̄ dagok dagogi mini dakon jap unun pak do pi ani. Jap unun Amin̄ Dakon Mon̄ji da damdisak. Yan̄ asak do Pin̄kop Dat da tilak agit.”

²⁸ Yan̄ban iyiwit, “Nin̄ nian̄si an̄ek Pin̄kop dakon pi anen̄?”

²⁹ Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Pin̄kop dakon pi unun yan̄: Ji Pin̄kop da amin̄ yabekban̄ apgut unun nandan̄ gadan̄ im̄ni.”

³⁰⁻³¹ Gen̄ unun yan̄ban yan̄ iyiwit, “Babiknin̄ da mikt̄im kibiri timon mana nawit. Unun dakon gen̄ Pin̄kop da papiakon yan̄ mandabi da tosok:

‘Kwen Kokup dakon bret amin̄ do yoban nawit.’

Do gak nian̄ abi? Tilak tapmimi ton̄ nian̄ensi kinda nan̄ abi kan̄ek nandan̄ gadan̄ gamnen̄?”

³² Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak. ³³ Amin̄ Kwen Kokup da pin̄ mikt̄imon min̄at amin̄ morap̄yo do egip̄ egip̄ yomisak unun Pin̄kop dakon bretni.”

³⁴ Yanban iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbenek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbenek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan naman.

³⁷ Dat da minat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim. ³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan: Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni. ⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan: amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit.

⁴² Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Meni ae datni unun nandan yoman. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

⁴³ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit. ⁴⁴ Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak. ⁴⁵ Kombi amin da papiakon gen yan ton: ‘Pin kop da minat amin morapyo yoyindetdisak,

Amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban. ⁴⁶ Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Pin kop gat egipgumal da apgut unun dagin Dat kagit. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak. ⁴⁸ Nak naga egip egip dakon bret.

⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

⁵² Yan yanban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban nonen do yosok?”

⁵³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak. ⁵⁴⁻⁵⁵ Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon egipben. ⁵⁷ Dat egip egipmi ton da nak yabekban pigim. Unun egisak do anek nak egisat. Unun da tilak nak egisat do anek nak nosak amin unun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babikji bret unun nan egek don kimakgwit. On bret unuden dima. Amin kinda bret on nosak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyin degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unun yanban nandane pan detni morapmi da yan yawit, “Gen on yosok unun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Pan detni da gen unun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yan yoyigit, “Gen unun do nandan gadatji witdal kisak, ma?

⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobi wigisak kan, ji nian nandani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi

dima timitni. Gen dayisat unun da Wup egip egip damisak unun jikon anabisak. ⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima an.” (Nandan gadat dima awit amin unun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yomin mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak unun kili nandan imgut.) ⁶⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Mibili yan do nak yan kili dayigim, ‘Amin kinda Dat da dima antagap asak kan, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen unun yoyinban pandetni diwari tobil kinjek Yesu sanbenek dima yolgwit. ⁶⁷ Yan anakwa Yesu pandetni 12 kabi yan yoyigit, “Ae jiyo kisi nepman dek kikan?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, nin naminon kinen? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandan gadat anek yansi nandaman, gak Pinokop dakon Telagi Amini.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem.” ⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Unun pandetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kaben Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anjatno kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² Juda amin dakon Imal Yut Kaben Bilak unun dakon bisap kwan tanakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, “Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon kinjek wasok tapmimi ton anaki pandetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni.” ⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwanak. ⁷ Miktin amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kiken.” ⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudanakwa noman da dima, pasilikon da bunon don kigit. ¹¹ Unun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinek yan yawit, “Unun amin dukwan egisak?”

¹² Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da “Unun amin tagisi” yan yawit. Ae diwari da “Dima, unun amin top pankewaldak” yan yawit. ¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binapgwan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da nagonalon pikek amin yoyin dekgit. ¹⁵ Anakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yan yawit, “On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?”

¹⁶ Yan yanba yoyigit, “Gen unun dayin dekdan unun naga dakon gen dima. Pinokop yabekban pigim unun dakon gen nan dayisat. ¹⁷ Amin kinda Pinokop dakon gen guramitjak kan, unun da geno dakon mibili tagi nandisak. Pinokop dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak. ¹⁸ Amin kinda iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kinda yabet amini man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi. ¹⁹ Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kinda da unun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgen do nandan?”

²⁰ Yanban kobogi yan iyiwit, “Konj kinda gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?”

²¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak wasok tapmimi ton kalonji kinda agim unun do wiripdakgwit. ²² Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babakji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan. ²³ Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agim unun do butjap nido nandan naman? ²⁴ Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap kokwin agak bamisi ani kan unun tagisi.”

Yesu unun nianen amin kinda?

²⁵ Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, “On amin nan kila amin da anakba kimotjak do nandan, ma? ²⁶ Kabit, no-mansi agek gen yanakwan gen kinda dima iyan. Kila amin da asi unun Kristo yan nandan iman? ²⁷ Unun amin kokupni unudon yan nandan imaman. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kinda yan dima nandan imdan.”

²⁸ Yan yanakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, “Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandan iman, ²⁹ mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandan imisat.”

³⁰ Gen unun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kinda da dima abidagit. ³¹ Amin morapmi da nandan gadan iminek yan yawit, “Amin kinda da don abinek on amin da wasok tapmimi ton asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?”

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

³² Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. ³³ Anakwa Yesu da gen yan yagit, “Nak bisap pisipmisokji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiken. ³⁴ Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipben unudon ji aripmi dima wigikdan.”

³⁵ Yanban Juda amin dakon kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Unun dukwan kinakwan dima konen do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwan unudon kinak Grik amin yoyin detjak do yosok? ³⁶ Unun da yan yak, ‘Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan.’ Ae ‘Ji nak da kokup egipben unudon aripmi dima wigikdan’ yan yak. Gen unun nianon da yak?”

Yesu da pakbi egip egipmi ton do yagit

³⁷ Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agek gen papmon da yan yagit, “Amin kinda pakbi do asak kan, nagon abinek nosak. ³⁸ Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pinokop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi ton dasi pak anan kikdisak.” ³⁹ (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da wasen ki kabi bamot awit

⁴⁰ Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanek yan yawit, “Asisi, on Kombi Amin Pinokop da yabekban miktimon pisak do yagit oni.”

⁴¹ Yanakwa diwari da yawit, “On amin unun Kristo.”

Ae diwari da yawit, “Dima. Kristo unun Galili Provinskon da dima altosak. ⁴² Pinokop da papiakon gen yan tosok: Kristo

unjun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Unjun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unjudon altokdisak.”⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panek wasen ki kabi bamori awit.⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadanimgwit

⁴⁵ Obip amin unjun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit, “Ji nido unjun amin dima abidan awen?”

⁴⁶ Yanba obip amin da yoyiwit, “Amin kinda da unjun amin da gen yosok unjuden kinda dima yagit.”

⁴⁷ Yanba Parisi amin da yoyiwit, “Ji kisi bo panjekwalak? ⁴⁸ Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unjun amin dimasi nandan gadanimgut. ⁴⁹ Unjun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pin kop da unjun amin kabi jobit timitni do yagit.”

⁵⁰ Nikodemus, unjun kalip Yesukon kigit, unjun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unjun da yan yoyigit, ⁵¹ “Gen tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandane isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigi.”

⁵² Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pin kop da papiakon gen ton unjun pakyan si manjinek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minat kinda yokwi agit unjun Yesukon ananapgwit

⁵³ Yan iyinakwa amin kisi yutnikon kin kin awit.

8

¹ Mani Yesu Hlen Olipmon wigigit. ² Wisa dagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwan amin morapmi iyikon apgwit. Abinakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit. ³ Anakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minat kinda abidan anapgwit. Amin da kanakwa unjun minat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon

yipba⁴ agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minat da yumabi si anakwan amin da kan. ⁵ Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unjun yan: minat unjuden tipban anakba kimotjak. Gak da unjun do nian nandisal?”⁶ Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipnen yan nandane anjekewalgwit. Mani Yesu gawak pitek kisiri da miktimon kilda mandagit.

⁷ Anakwan gen sigin iyinakwa pidane yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unjun amin da mibiltok minat da kwenon tip anetjak.”⁸ Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit. ⁹ Gen unjun yanban nandane amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tane kinakwa bilakni kalon isok amin da bunon kiwit. Kin mudanakwa Yesu iyi gin egakwan minat unjun inamnikon akgit. ¹⁰ Agakwan Yesu pidan agek yan iyigit, “Minat, amin morap unjun dukwan ken? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

¹¹ Yanban minat da yagit, “Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unjun miktin dakon tenjeni

¹² Yesu da minat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktin dakon tenjeni. Amin kinda nak noljak kan, unjun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon tenjeni da unjun aminon tosak.”

¹³ Yan yanban nandane Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Gak gaga nan jonigek gaga do yan kwok asal, do nandano bami dima asak.”

¹⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Unjun asi, nak naga jonigek yan kwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unjun nandisat, do yan kwok asat unjun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unjun ji dima nandan. ¹⁵ Ji amin kokwin an unjun miktin da an pagon kokwin an. Nak amin kinda dima kokwinikdat. ¹⁶ Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikgom.

Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unun da nak anpuluganban kokwin amak. ¹⁷ Ji da gen tebanon gen yan tosok, Amin bamori da gen kalonj nanjin yan kwok amal kan, unun da gen bami asak. ¹⁸ Nak naga nan jonigek naga do yan kwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nan jonigek yan kwok asak.”

¹⁹ Yanban Parisi amin da yan iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandan naman, ae Datno kisi dima nandan iman. Nandan naman tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam.”

²⁰ Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyin degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ Yesu da sanbenek amin yan yoyigit, “Nak depman kiko ji nak wisikdan, mani yokwisi tan daminakwa kimotdan. Nak da kikenon aripmi dima apni.”

²² Gen yan yanban nandanek Juda amin da iyi gin yan yawit, “‘Nak kikenon aripmi dima apni’ yan unun nido yosok? Iyi nan anagek kimot do yosok?”

²³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktin amin, mani nak miktin amin dima. ²⁴ Yan do, kili dayit, ji yokwisi tan daminakwa kimotdan. Ji nak Unun Amin yan dima nandan gadan namni kan, yokwisi tan daminakwa kimotdan.”

²⁵ Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayin anan obisat. ²⁶ Ji dakon anpak kokwinigek gen morapmisi tagi yoken. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagim unun ban miktin aminon yan tentenosot.”

²⁷ Gen unun yoyin akwan Datni do yosok yan dima nandawit, ²⁸ do Yesu da yan yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak

Unun Amin yan nandan namdan. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yan nandakdan. Dat da nayin dekgit unun banjin yosot yan nandakdan. ²⁹ Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.” ³⁰ Gen unun yan akwan gin amin morapmi da nandanek nandan gadan imgwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

³¹ Yesu da Juda amin nandan gadan imgwit yan yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon pandetnoni bamisi egipdan. ³² Yan egek gen bami nandan pisanba unun da pulugan depdisak.”

³³ Yanban yan iyiwit, “Nin Abraham dakon babikni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kinda dakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kisiron da pulugan kinen do yosol?”

³⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwan. ³⁵ Oman monji amin yuri kinda gat toktogisi dima ekwan. Monji dagin toktogisi ekwan. ³⁶ Yan do, Monji da pulugan depjak kan, ji wagilsa pulugan depbi.

³⁷ “Ji Abraham dakon amin kabi yan nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan. ³⁸ Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unun ban an.”

³⁹ Yanban nandanek Juda amin da yan iyiwit, “Datnin unun Abraham.”

Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anpak agit unun ban abam. ⁴⁰ Pin kop da gen bami morap yanban nandagim unun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba kimokgen do nandan. Abraham yan dima agit. ⁴¹ Ji datji dakon anpak unun banjin an.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unun Pin kop kalon gin.”

⁴² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak Pin kop gat egipgumak da pigim. Nak naga da

galak togon dima pigim. Pinjkop da yabekban pigim, do Pinjkop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan. ⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antenten ani. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak? ⁴⁷ Pinjkop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pinjkop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan.”

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak Samaria amin kinda, kon kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?”

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do pini asak. ⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.”

⁵² Yanban nandaneq Juda amin da Yesu yan iyiwit, “Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yansi nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol ‘Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.’ ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianen amin kinda yan nandisal?”

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben

kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pinjkop yan yon. ⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit.”

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandaneq yan iyiwit, “Gak dakon bilakgo 50 dima anakwan gak da nak Abraham kagim yan yosol, ma?”

⁵⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanakwan nak kili egipgum da egisat.”

⁵⁹ Yan yanakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

¹ Yesu kosit agek amin dabili mini kinda meni da yan anagalit kagit. ² Kanakwan pandetni da yan iyiwit, “Yoyindet, namn da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo meni datniyo da agimal?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae men datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pinjkop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Pinjkop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba anensi. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak. ⁵ Nak miktimon egisaron nak naga on miktimon dakon tenjeni.”

⁶ Yesu gen unun yanek miktimon ilip sulek miktimon gat dagapmikban nenak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yan anek iyigit, “Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kin pakbi son dabili sinjanakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanjakwan kawit amin gat da yan yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monej imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

⁹ Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anakwa diwari da yawit, “Kagiman amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yan yanakwa amin unun iyi yan yoyigit, “Nak unun mani.”

¹⁰ Yanban iyiwit, “Niansi anek dabilgo kilek tak?”

¹¹ Yanba gen kobogi yan yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktim ban nejak wasanek dabilnokon wiririgek yan nayik, ‘Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.’ Yan nayinban kin pakbi sonjek dabilno kilek tanban yo pindat.”

¹² Yanban iyiwit, “Unun amin dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili sintagit amin unun dakon geni yawit

¹³ Amin dabili mini egipgut da sintagit unun iyan anan Parisi aminon kiwit. ¹⁴ Yesu da miktim ban nejak wasanek dabilnikon wiririkban sintagit unun Sabat bisapmon agit. ¹⁵ Unun do anek Parisi amin da aeni iyiwit, “Dabilgo niansi anek kilek tanban sintal?”

Yanba yagit, “Unun da nejak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek sintat da yo pindakdat.”

¹⁶ Yanban Parisi amin diwari da yan yawit, “Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pinkep da dima yabekban apgut, yan nandaman.”

Mani diwari da yawit, “Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yan dima aban.” Parisi amin gen bamori yan yanek wasen ki kabi bamori awit.

¹⁷ Aeni dabili sintagit amin yan iyiwit, “Unun amin wasok aban dabilgo sintak amin do nianen amin kinda yan nandisat?”

Yanba yagit, “Unun kombi amin kinda.”

¹⁸ Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da sintagit unun do nandaba bami dima agit. Yan nandawit do unun amin dakon meni datniyo apjil do gen yipgwit. ¹⁹ Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, “Asi

on monji jil dakon? Dabili mini altagit yan yomal amin on unun? Yan kan nian anek dabili kilektak?”

²⁰ Yoyinba meni datniyo da yan yoyigimal, “Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan meni da yan analagit. ²¹ Mani nianon da dabili sintak unun nit dima nandamak. Ae namin da dabili aban pisak, ununyo kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyanan iyinba kobogi tagi dayisak.” ²² Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yan yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do meni datni da Juda amin do pasalek yan yagimal, ²³ “Unun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak.”

²⁴ Kalip dabili mini egipgut amin unun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, “Pinkep man madep iminek yan teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman.”

²⁵ Yanba amin unun da gen kobogi yan yoyigit, “Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda bo dima unun dima nandisat. Mani yo kaloni nandisat, unun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot.”

²⁶ Yanban iyiwit, “Unun da niansi angamik? Nianon da dabilgo sintak?”

²⁷ Yanba yoyigit, “Nak kili dayiko dima nandayan. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi pandetni egip do anek yon, ma?”

²⁸ Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, “Gak unun amin dakon pandetni, mani nin Moses dakon pandetni ekwaman. ²⁹ Pinkep da Moses gen iyigit yan nandaman, mani unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman.”

³⁰ Yan yanba yoyigit, “Ji da gen njaknjawari kinda yon. Unun amin da dabilno anmilip ak, mani ji da ‘unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman’ yan yon. ³¹ Pinkep da yokwi pakpak dakon geni dima nandan yomisak yan nandaman. Mani amin galaktokni yolek gawak iman amin unun geni nandan yomisak. ³² Amin kinda dabili mini meni da

yan anjalagit nan amin kinda da wasok aban dabili pisagit yan kinda dima nandagiman. Miktim wasok wasogikon da egi anan obinek abisok ekwamanon gen bin kinda yan dima nandaman. ³³ Unun amin Pin kop da dima yabekban apgut tam, yo kinda aripmi dima aban.”

³⁴ Yanban Parisi amin da unun gen nandanek yan iyiwit, “Mengo da gak anjalagiron da abisok ekwamanon yokwigo madepsi tan gamgwit da tan gaman, do gak nido nin niyin dekdal?” Yan yanek yolba wanga abigigit.

Nandan gadatni mini amin unun dabili mini yombem

³⁵ Yesu da yolba abigigit dakon gen unun nandanek wisin kan yan iyigit, “Gak Amin Dakon Monji nandan gadan imisal bo dima?”

³⁶ Yanban yan iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji unun namin? Nayinbi unun amin nandan gadan iben.”

³⁷ Yan yanban Yesu da yan iyigit, “Gak unun amin kili kal. Gen gayisak amin unun mani.”

³⁸ Yanban amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak nandan gadan gamisat.” Yan yanek gawak imgut.

³⁹ Anakwan Yesu da yan yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yando, dabili mini amin unun sin toni, ae dabili sin ton amin unun dabili mini ani.”

⁴⁰ Parisi amin diwari kapmatjok akgwit unun da gen unun nandanek yan iyiwit, “Nin kisi dabilnin mini ekwaman yan yosol, ma?”

⁴¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin ton’ yan yon, do yokwisi dakon gen unun sigin tan damin anan kisak.”

10

Yesu unun sipsip kila amin tagisi

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda sipsip dam dakon wigat nan dima pige kosit nwaknwari kon da dam irak pigisak kan, unuden amin unun kabo noknok ae amin dapmanek

yoni gwayan amin. ² Mani wigat nan pigisak amin unun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da unun amin do yoma witdal iban pigisak. Pigi sipsipni kalon kalon dakon mani yanban tegi nandanakwa mibiltan yoban wanga kwan. ⁴ Kisisi wanga kin mudanakwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandan iman, do bunon yol anan kwan. ⁵ Sipsip da amin nwaknwari dima yolgan. Teg di ma nandan iman do yan yoban sipsip si pasal kin mudon.” ⁶ Yesu da tilak gen unun yanban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat. ⁸ Amin morap mibiltok apgwit unun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. Mani sipsip da geni dima nandan yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kinda nagon abinek damon pigisak kan, Pin kop da yokwikon nan abidokdisak. Anakwan unun amin damon pigi ae wanga kin gin anek jap do aripmi dima akdisak. ¹⁰ Kabo noknok unun yo kinda do dima abisak. Unun sipsip kabo timit do, ae dapban kimotni do, ae panupbal ak do abisak. Mani nak yan do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi unun iyi dakon egip egip paregek sipsipni panpulugosok. ¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monen do nandanek pi asak unun sipsip dakon ami dima, do jon pinan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman kisak. Yopman kinakwan jon pinan da obin sipsip dapman nok do anakwan wasen kwan. ¹³ Unun amin tomni timit dogin nandisak do yan asak. Sipsip tagi egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan naminakwan nak da Datno nandan imisat. Unuden gin sipsipno da nak nandan naminakwa nak da sipsipno nandan yomisat. Anek sipsipno do anek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ “Nak sipsipno diwari unun on demon nani dima. Unun wanga ekwan. Unun sipsip kabi nak da ilik panabin yopbo naga dakon tek nandakdan. Anek sipsip kabi kaloni gin egakwa kila amin kaloni da kilani akdisak. ¹⁷ Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan do Dat da nak do but dasi galak tan namisak. ¹⁸ Amin kinda da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen. Egip egipno parekgen ae abidoken unun dakon yan dagok unun nagon tosok. Dat da yansi aben dosi yagit.”

¹⁹ Juda amin gen unun nandane aeni wasen ki kabi bamori awit. ²⁰ Morapmi da yan yawit, “Kon kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandan?”

²¹ Yan yanakwa diwari da yawit, “Gen yosok unun konni ton amin dakon gen nan dima yosok. Kon da dabili mini amin aripmi dima anmilip agagi.”

Juda amin da Yesu uwal an imgwit

²² Unun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unun kalip Telagi Yut Madepni ankaluk awit unun do nandane egipgwit. ²³ Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kin Ap Tamo yan yawit unudon agipgut. ²⁴ Agakwan Juda amin da abin Yesu angwasin agek yan iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyin tentenoki? Gak asi Kristo kan, yan kwok nomansi a.”

²⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayigim, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namin aminsi kinda Datno da manon pi morap asat unun da tagi dolisak. ²⁶ Mani ji unun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandan gadan naman. ²⁷ Nak sipsip kabino nandan yomisat. Unun tekno nandane nolgan. ²⁸ Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron ban aripmi dima gwayesak. ²⁹ Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanek wukwisi egisak, do amin kinda

da kisitnikon ban aripmi dima gwayesak. ³⁰ Dat gat nit kaloni ekwamak.”

³¹ Juda amin da gen unun nandane aeni tip timigek anakba kimotjak do awit.

³² Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unun pi agimgwan ni pi nan agim do nandane tipban nit do an?”

³³ Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do anek tipban dima gitnen. Gak amin isali kinda da nak Pin kop yan yanek Pin kop kulabisal unun do anek gitdaman.”

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban papi ajikon Pin kop dakon gen kinda yan tosok: ‘Nak yan dayisat, ji unun pin kop.’

³⁵ Pin kop da papiakon gen ton unun bamisi gin. Kalip Pin kop da amin do geni yoyin tentenane ji pin kop yan yoyigit. ³⁶ Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do ‘Nak Pin kop dakon Monji’ yan yanapbo ji nido ‘Gak Pin kop kulabisal’ yan yon? ³⁷ Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak. ³⁸ Mani nak asi pini asat. Yando, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unun kanek nandan gadat ani. Anek yansi nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat.”

³⁹ Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

⁴⁰ Kin Jodan Pakbi pudane aeni Jon da kalip amin telagi pakbi son imgut unun kokupmon pan ki egipgut. ⁴¹ Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abin yan yawit, “Jon unun geni pan teban asak do wasok tapmimi ton dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit.” ⁴² Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

Yesu unun Judia ae Jerusalem kinakwan kila amin da anakba kimotjak do nandawit
(Kilapmi 11-12)

11

Lasarus kimakgit

¹ Amin kind a mani Lasarus unun sot agit. Kokupni unun Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. ² Unun Maria da pakbi kibanj tonj tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun dangwi nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi. ³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unun sot asak."

⁴ Yesu gen unun nandanej yan yagit, "Unun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pinj kop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak."

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut. ⁶ Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandanej kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. ⁷ Egi mudanej pandetni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kinenj."

⁸ Yanban pandetni da iyiwit, "Yoyindet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandanej aego tobil kik do yosol?"

⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kind a dakon tenten unun 12 awa tonj. Amin kind a gildat kalba kosit agipjak kan, miktin dakon tenten kosok, do aripmi dima man potjak. ¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kan, tenten mini do anek kesal anajak." ¹¹ Yesu yan yanek ae kind a gat yan yagit, "Notnin Lasarus unun yum dipmini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak."

¹² Pandetni gen unun nandanej Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, yum dipmin pokdok kan, sotni dagan kinjakwan kilek tosak."

¹³ Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban pandetni da asi dipmin pokdok yan nandawit. ¹⁴ Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tentenanej yan yoyigit, "Lasarus unun kili kimakgit, ¹⁵ mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat panjeban ak do nandisat. Kili unudon kino."

¹⁶ Yesu da gen yan mudanakwan Tomas, mani kind a Yayat yan iyiwit, unun da pandet notni diwari yan yoyigit, "Ninyo kisi unun gat kinjek kisi kimotnenj."

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

¹⁷ Yesu Betani kokupmon altanej Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosoy yan nandagit. ¹⁸ Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak tosoy. ¹⁹ Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjeban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

²⁰ Mata unun Yesu obisak yan nandanej Maria yutnon yipmanek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. ²¹ Anek Mata da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. ²² Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinj kop yo nianen kind a do bisit iyanbi unun da tagi gamjak yan nandisat."

²³ Yanban Yesu da iyigit, "Olapgo unun pidokdisak."

²⁴ Yanban Mata da iyigit, "Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat."

²⁵ Yanban Yesu da iyigit, "Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kind a nak nandan gadan naminej kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. ²⁶ Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unun amin wagil dima kimotdan. Gen unun yosot unun nandabi bami asak, bo dima?"

²⁷ Yan yanban Mata da iyigit, "Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinj kop dakon Monji, miktimon apjak do yanbi amin yan nandan gamisat."

Yesu Lasarus do bupmi nandanej kunam takgit

²⁸ Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayangok yan iyigit, "Yoyindet da abik da gak do yosok."

²⁹ Maria gen unun nandanej tepmisi pidan Yesu kok do kigit. ³⁰ Yesu unun kokupmon dima obinej Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. ³¹ Juda amin Maria dakon but anjeban ak do yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidan wanga pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanej bunon yolgwit.

³² Maria Yesu akgiron kin kanek kandanpamikon manj pagek yan iyigit, "Amin

Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit.”

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit. ³⁴ Anek yoyigit, “Ji bumjotni dukwan yipgwit?”

Yanban yan iyiwit, “Amin Tagi, abineka.”

³⁵ Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kanek Juda amin da yan yawit, “Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tan imgut.”

³⁷ Mani amin diwari da yawit, “Unun da dabili mini amin anmilip aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpuluganakwan kimakgit?”

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nan sopgwit. ³⁹ Yesu yan yagit, “Ji tip madep aba kwan.”

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, “Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do yan anen kan, kiban madepsi akdisak.”

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kan, gak Pin kop dakon tapmim madepni kokdisal.” ⁴¹ Yan yanakwan tip madep aba kinakwan Yesu kwen sintanban wigakwan yan yagit, “Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat. ⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgan unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do anek gen unun gayisat.” ⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, “Lasarus, wanga pi!” ⁴⁴ Yan iyanban amin kimakbi imal nan kisit kandap tomni dabilyo wangwit walimbil wanga pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, “Imalni witdalek yipba kisak.”

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da

yo agit unun kanek nandan gadan imgwit.

⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit. ⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, “Nian ano? Unun amin wasok tapmimi ton morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum konen kan, unun da wasok morapmi yan gin anakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anakwa Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panjupbal akdan.”

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, “Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do anek amin kalon da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonen kan, unun da tagi dima asak.”

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anek kimotjak do yagit. ⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pin kop dakon minjat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalon yop do anek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan panjosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anek unun kokup yipmanek miktin amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unjudon kwan pandetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abin anpakni yolek iyi Pin kop da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Anek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nian nandan? Jap noknok bisap madep abin kosak bo dima?”

⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan

kili yoyiwit, “Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinban abidan dam tebanon yipnenj.”

12

Maria da pakbi kibanj ton tagisi nan Yesu sonj imgut

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak altosak unun bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni. ² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ Nanakwa Maria da pakbi kibanj ton tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yuman nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidane Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busun dangwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibanj da yut kisi ilimik mudagit.

⁴ Yan anakwan pandetni kinda mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit, ⁵ “Unun pakbi kibanj ton tagisi aminon monen 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi.” ⁶ Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anek dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinda Yesu gat pandetni gat dakon monen kinam kila agit, do bisap morapmi monen yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unun nandane yan yagit, “Minjat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon nepni unun bisap do pakbi on anroman agit. ⁸ Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdamanj.”

Lasarus anakba kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandane unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do apgwit. ¹⁰⁻¹¹ Yesu da Lasarus aban pidanban kanek

Juda amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinjek nandan gadan imgwit. Yando, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anakba kimotjak do gen panjosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit. ¹³ Nandane jopban dakon tami mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pigeek gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pin kop an kisino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami ton egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami ton egisak.”

¹⁴ Yan yanakwa Yesu da donki kinda kan unun da kwenon yikgit. Yan anakwan Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. ¹⁵ Gen unun yan:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

¹⁶ Unun bisapmon pandetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani bujon don man madep panakwan gen papiakon mandabi unun Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo animgwit unun papiakon gen ton ununyo kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba iren tagit.

¹⁸ Wasok tapmimi ton agit unun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit. ¹⁹ Yan anakwa Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo morap an im do nandaman unun aripmi dima anen. Pindakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjok gawak im do Jerusalem egipgwit unun bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unun Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abaman.” ²² Yanba Pilip da kin Andru iynban kisi Yesukon kinjek gen unun iyigimal.

²³ Iynbal yagit, “Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unun kwan tosok. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan. ²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosok kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal animjak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Nak do oman asak amin unun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipden. Nak do oman asak amin unun Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanjek yan yagit, “Abisok butno jik tosok. Ni gen nan yoken? ‘Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki’ yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unun pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpab abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, “Nak mano anpab abo madepsi agit da aeno akdisat.” ²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanej diwari da yawit, “Kirin asak” ae diwari da “Anelo kinda da gen iyik” yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gen unun nandayin unun naga do anek dima, ji do anek altak. ³¹ Abisok Pinjok da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktimon dakon kila amin madep yolban kikdisak. ³² Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan.” ³³ (Yesu unun kosit nianon da kimotjak unun nandani do tilak gen unun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, “Kristo unun altanej dagok dagogi mini

egipdisak, Pinjok dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unun namin amin kinda?”

³⁵ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Bisap pisipmisok tentenji ji gat egipjak. Pilin tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tentenji tanakwan gin tentenikon agipni. Amin pilin tukgwan akwan unun dukwan kwan unun dima nandan. ³⁶ Abisok tentenji ji gat egakwan gin egip egipji tentenikon tosok yansi nandanej tentenji dakon monjini dagoni.”

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyin mudanej dima koni do yopman kin pasilikon egipgut. ³⁷ Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit. ³⁸ Yan anakwa kombi amin Aisaia da gen yagit unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandaban bami agit?

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yolnban kagit?”

³⁹⁻⁴⁰ Ae gen kinda gat yan yagit:

“Yo kinda dima koni yan do Pinjok da dabili panjopgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit.

⁴¹ Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit. ⁴² Yan di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yanjkwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yut-nikon ban yolba wanga egipni unundo si pasalek yanjkwok dima awit. ⁴³ Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjok da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen dagin amin kokwin akdisak

⁴⁴ Yesu da tebaisi yan yagit, “Amin kinda nak nandan gadan namisak, unun amin

nak kalon nanjin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak. ⁴⁵ Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok. ⁴⁶ Nak miktimon tentenji da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. ⁴⁷ Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. ⁴⁸ Mani amin kinda nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da yoken do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yoken dosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yansi nandisat. Yan do anek gen nayigit unun banjin yosot.”

Yesu da panjetni yopman degek tobil Datnikon wigik do yoyigit

(Kilapmi 13-17)

13

Yesu da panjetni dakon kandap pakbi ban sugagit

¹ Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altanekwan Yesu on miktimon yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon panjetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yominakwan wigi bisapni mudagit.

² Pilindo Yesu gat panjetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ Yesu yansi nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pin kopmon da apgum, do ae Pin kopmon tobil kikdisat yan kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal dubakni kukwan yipmanek pakbi son wiririt imal kinda abidanek kogikon

wamgut. ⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa panjetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi son wiririt imal kogikon wamgut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak panjetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busunno kisi sugoki.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni banjin sugosak. Yan aban giptimni kisi kilegisi akdan. Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namn amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu panjetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil panji tamonikon yikgit. Panji yigek yan yoyigit, “Nak da yo an damisat unun dakon mibili di nandan? ¹³ Ji da nak Yoyindet ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani. ¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyindetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani. ¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan gin ani. ¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen ankisak amin da yabet amin dima yapmandak. ¹⁷ Ji nak da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan gin ani kan, kisik kisik akdan. ¹⁸ Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandan yomisat. Mani Pin kop da papiakon gen tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anenokdok.’

12:45: Jn 14.9 12:47: Jn 3.17 13:2: Lk 22.3; Jn 13.27

13:14: Mt 20.28; Lk 22.27

13:15: Pil 2.5; Kol 3.13; 1Pi 2.21

13:3: Jn 3.35; 16.28

13:16: Mt 10.24

13:10: Jn 6.64,70-71; 15.3

13:18: Kap 41.9

¹⁹ Yo unun dima altanakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tanakwa yansi nandan gadani, Nak Naga Unun Amin. ²⁰ Asisi dayisat, amin kind pi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin nak nan but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pin kop nak yabekgit unun nan but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak
(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

²¹ Yesu gen unun yanek burigwan da jigisi nandanek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kind da nak uwal da kisiron nepdisak.” ²² Gen unun yanban pan detni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. ²³ Pan detni kind Yesu da but dasi galak tan ingut unun Yesu da ilenikon yikgit. ²⁴ Saimon Pita da busun da tilak an iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyn ka.”

²⁵ Iynban unun pan detni da Yesu da kapmatsisok kin ek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

²⁶ Yanban Yesu da iyigit, “Amin kind bret diwat on idapgwan sibinek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yan yanek bret idapgwan sibinek Judas do ingut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

²⁷ Judas bret unun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.” ²⁸ Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit. ²⁹ Judas unun monej kila agit. Do amin diwari da Judas kin Pin kop gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do monej yomjak do iyisak yan nandawit. ³⁰ Judas bret diwat unun abidanek unudon gin wanga pigigit. Wanga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kind pan detni do yomgut

³¹ Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pin kop yo kisi man madep pan ek ³² Monji

do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

³³ “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipnen. Nak kinapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

³⁴ “Nak gen teban kalugi kind damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani. Nak ji do but dasi galak tan damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. ³⁵ Ji disikon notji do but dasi galak tan yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon pan det kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit
(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶ Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golben? Nak gak do anek tagi kimokgen.”

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokgen yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandan imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pin kopmon toso k yansi nandani, ae egip egipji nagon toso k yansi nandan namni. ² Datno da yutnon yut buri morapmisi ton. Yan dima kan, gen unun aripmi dima dayikom. ³ Nak kin ji dakon tamo pan noman anek, aeno tobi l abin ji timikgo pan ki nak gat egipnen. ⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandan.”

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandaman. Do nianon da kosit unun konen?”

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njwaknjari kinda dimasi tosok. Nak kalongin.” ⁷ Nak do pakyanji nandan namen tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam. Abisok da wasanek unun nandan iminek kili unun konj.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolinbi nin dakon but mudanban.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipguman, mani nak dima nandan namisal, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nan kosok. Gak nianon da Dat nolinbi kono yan yosol?” ¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandaba bami asak. Mani geno do nandaba bami dima asak kan, wasok tapmimi ton morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² “Asisi dayisat, nak nandan gadan namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanek madepsi akdisak. ¹³ Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun akdisat. Yan abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴ Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵ Yesu da sanberjek yan yagit, “Ji nak do but dasi galak tan naman kan, yo morap ani do yagim unun guramitni. ¹⁶ Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷ Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima konj, ae dima nandan iman. Mani ji da nandan iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depman dekgo men datyoni mini da tilagon dima egipdan. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima

nandakdan. Mani ji da nak nandakdan. Nak egisat, do jiyo kisi yan gin egipdan.

²⁰ Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwan, ae nak jikon egisat, yanji nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagim unun nandanek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tan namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tan namisak unun amin do Datno da but dasi galak tan imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tan iminek naga nan yoliko kokdisak.”

²² Yesu da yan yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yan iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninban gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda but dasi galak tan namjak kan, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tan imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipnen.

²⁴ Amin kinda but dasi dima galak tan namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandan unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

²⁵ “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat.

²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unun da yo morap do dayindetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdan.

²⁷ “But yawot jikon yipmandat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minat amin da daman unuden dima. Do butji jik tanakwa pasol pasol dima ani. ²⁸ Gen kinda dayiko nandawit unun yan ‘Nak depman kikdisat. Anek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tan naman kan, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak njwapmandak. ²⁹ Yo morap don noman tan mudanakwa nandan gadat ani yan do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ “Bisap dubak gen dima yonen, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun

apdisak. Unun da nak aripmi dima abin nepjak. ³¹ Mani miktin amin da nak da Dat but dasi galak tan imisat yan nandani unun do anek yo morap aben do Dat da nayigit unun da aripmonsi asat. Kili pidanba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin. ² Kiliŋno morap bami dima ton unun Dat da mandan maban kwan. Anek kiliŋno morap bami ton unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unun da ji kili sugan panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanbenba nak da jikon sanbeken. Wain kiliŋi obikon dima sanbesak kan, bami dima tosak. Yangin jiyo nagon dima sanbeni kan, bami dima tokdan.

⁵ “Nak naga wain obi ae ji kiliŋno morap. Amin kinda nagon sanbenban nak unun aminon sanbeken kan, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipman degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶ “Amin kinda nagon toktogu dima sanbesak kan, unun amin kiliŋi yokwi yombem. Kiliŋi unuden amin da mandan yopba kibidanba pan muwuk kindapmon soŋon.

⁷ “Ji nagon toktogu sanbeni ae geno jikon tosak kan, yo nido galak tanek bisit ani unun dakon bami noman tan damdisak. ⁸ Ji bami morapmisi tanba amin da dandaba nak dakon panjetnosi akdan. Yan aba Datno da man madep pakdisak.

⁹ “Dat da nak do but dasi galak tan namisak, yan gin nak da ji do but dasi galak tan damisat. Nak ji do but dasi galak tan damisat, ji toktogisi unun kagagwan egipni. ¹⁰ Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tan namisak unun da kagagwan egisat. Ji yan gin nak dakon gen teban guramitni kan, but dasi galak tan damisat unun da kagagwan egipdan. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tanakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yan do anek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unun yan: nak da ji do but dasi galak tan damisat, jiyo yan gin disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani. ¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak tan iminek unun panpulugok do anek egip egipni paretjak kan, amin do but dasi galak tan yomyomni unun da anpak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmandak. ¹⁴ Ji gen teban on dayisat unun guramitni kan, ji nak dakon notnoni kabi akdan. ¹⁵ Oman monji unun amin tagini da yo morap asak unun dima nandan. Unun do oman monjino yan aeno dima dayiken. Gen morap Datnokon nandagim unun kili dayigim. Yan agim do ji notnoni yan dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipnen do ji da dima manjin nepgwit. Nak ji gat egipnen do manjigim. Anek ji kin pi aba bami dima yokwi tanek toktogu toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unun Dat da tagi damjak. ¹⁷ Gen tebano unun yan: Ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani.”

Miktin amin da panjet do nandaba yokwi tok anyomdan

¹⁸ Yesu da sanbenek yagit, “Miktin amin da nandaba yokwi tok andaba kan, yansi nandani, mibitok nak do yan gin awit. ¹⁹ Ji miktin amin da tilagon egipni kan, miktin amin da notnin di yanon da but dasi galak tan damdan. Mani ji on miktin dakon amin dima. Nak da ji on miktimon ban kili manjin depgum. Unun do anek miktin amin da nandaba yokwi tok andaman. ²⁰ Gen dayigim unun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmandan.’ Nak yokwi annamgwit kan, jiyo kisi yokwi yan gin andamdan. Ae nak dakon gen guramigwit kan, ji dakon gen kisi guramitdan. ²¹ Ji nak nolan do anek yokwi andamdan, nido Dat nak yabekban pigim unun dima nandan iman.

²² “Nak pinek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima toso. Mani nak pinek gen kili yoyigim, do amin kinda da ‘nak dima nandane sun agim’ yan yogogi mini. ²³ Amin kinda nak do nandaban

yokwi tok an namisak, unun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok an imisak. ²⁴ Nak unun da binapmon pi tapmimi ton amin kinda da dima agit unun ban agim. Yan dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak da wasok tapmimi ton agim unun pindakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok an niman. ²⁵ Yan aba gen teban papi-anikon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

‘Isal dogin amin da nandaba yokwi tok an namgwit.’

²⁶ “Panpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Unun da Daron da pinjek mibilno do yan tenjenok akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasanek egipguman da ekwaman, do jiyo kisi nak do yan tenjenok ani.”

16

¹ “Gen unun nandan gadatji dima witdal kini do anek dayisat. ² Muwut muwut yut-nikon ban ji dolek unun gat dima muwutni do yansop an damdan. Bisap kinda apjak, unudon amin da dikba kimagakwa unun amin da nin da Pin kop do yo tagisi an imaman yan nandakdan. ³ Unun Dat dima nandan iman, ae nakyo kisi dima nandan naman. Yando, yo morap unun an damdan. ⁴ Mani abisok yo unun altokdan do kili dayin mudat, do don amin da yo unun an daba gen on dayisat unun do nandani.”

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanbenek yagit, “Kalip naga gat kisi egipguman do anek on gen morap dima dayigim. ⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da ‘Gak dukon kisal?’ yan dima nayan. ⁶ Abisok gen on dayiko jigisi nandan. ⁷ Mani asisi dayisat, nak ji panpulugok do depman dek wigikdisat. Dima wigiken kan, Panpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigiken kan, nak da yabekgo jikon pikdisak. ⁸ Unun da pin pi aban miktim amin morap anpak yokwi gat, ae anpak kilegi gat, ae Pin kop

da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyan si nandaba pisokdisak. ⁹ Pi aban yokwinin madepsi tan niman yan pindatdan. Yokwini dakon mibili unun nak dima nandan gadan naman. ¹⁰ Ae pi aban anpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanbenek dima nandakdan. ¹¹ Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yan nandani, nido on miktim dakon kila amin madep unun kobogi yokwi timitdisak.

¹² “Gen yogogi morapmi ton, mani abisok dayiken kan, ji aripmi dima timitdan. ¹³ Mani Gen Bami Dakon Wup unun da abin ji panpuluganban gen bami morap nandaba pisokdan. Unun iyi dakon gen ban dima dayikdisak, gen nandisak unun banjin dayikdisak. Anek yo don altokdan unun do dayikdisak. ¹⁴ Unun da nak dakon gen abidanek dayin tenjenanban unun da nak dakon tilim madepno akdisak. ¹⁵ Daron yo morap ton unun nak dakon. Unun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidanek yan tenjenan damdisak.”

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.”

¹⁷ Pandet diwari notni yoyin yoyin anek yawit, “Gen unun niyisak dakon mibili nian? Yan yak, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.’ Ae yan yak, ‘Unun dakon mibili unun yan: nak Daron kikdisat.’ ¹⁸ ‘Bisap pisipmisok’ yan unun mibili nido yak? Gen unun dakon mibili dima nandaman.”

¹⁹ Yesu unun do nayikdan yan pindagek yan yoyigit, “Gen unun yat dakon mibili nandak do disi gin yon, ma? Yan dayit, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae bisap pisipmisok egek ae donjok nandakdan.’ ²⁰ Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdan, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdan. Mani miktim

amin da kisik kisik akdan. Butji wagilsi yokwi tokdan, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdan. ²¹ Minjat kinda monji altok do anjakwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji al-tanakwan tepmi unun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miktimon kili altosok unun do kisik kisik asak. ²² Unun da tilak ji abisok but yokwi an. Mani aeno dandaken bisapmon kisik kisik akdan. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ Unun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdan. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kan, unun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yan anek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miktım dakon tapmım kili abigit

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayiken. Dat do nomansi dayin tenjenokdisat. ²⁶⁻²⁷ Nak da ji do anek Dat bisit iyiken yan dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak tan naman, ae nak Pin kopmon da apgum yan nandaba bami asak. Yan an, do Dat da iyi but dasi galak tan damisak. Do unun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdan. ²⁸ Nak Daron da miktimon pigim. Ae abisok miktım yipmanek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yan yanban panjet kabini da yan iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yansi nandaman, gak yo morap kili nandan mudosol, ae amin da dima gayinakwa gaga tagi yoki. Unun do anek gak Pin kopmon da apgul yansi nandano bami asak.”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Abisok ji kili nandan gadat an, ma? ³² Nandani, bisap kili kwan tak. Asi bisap kili unun, do ji biripmigi yutjikon kin kin akdan. Yan anek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipben. ³³ Ji nagon gadanek butji yaworisi tanakwa egipni, yan do anek gen on dayisat. Miktım egipni bisapmon jigi noman tan damdan. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi

atni. Nak da miktım dakon tapmım kili abin yipgum.”

17

Yesu iyi do bisit agit

¹ Yesu panjet kabini gen unun yoyin mudanek Kwen Kokup sintanek bisit yan agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kando Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yan mudan imgul. Yando, amin morap imisal unun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unun yan: amin da gak Pin kop kalonisi bamisi yan nandan gaman, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yan gin nandan iman. ⁴ Gak da pi morap namgul, unun pi an mudoko miktım amin da tilimgo kili kawit. ⁵ Dat, miktım dima noman tanakwan nak gak gat egek tilimno tan namgut. Abisok gak da inamon unun tilim aego nabi.

Yesu panjetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miktım ban namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyin tenjenagim. Unun amin gak dakon ban nak do nabi gak dakon gen guramikgwit. ⁷ Abisok yansi nandan, yo morap namgul unun gak dasi namgul yan nandan. ⁸ Nido gen morap namgul unun yoyiko abidawit. Anek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgil, yansi nandaba bamisi asak. ⁹ Nak unun amin kabi do bisit asat. Miktım amin kisi do dima asat. Unun amin kabi namgul unun gak dakon amin kabigo, do unun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin kabi unun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obinek miktım sanbenek dima egipben. Mani unun amin kabi da miktım sigin egipdan. Telagi Dat, mango tapmimi tonsi namgul unun nan pan kutnoki. Yan anaki nit da kalonisi ekwamak, unun amin kabi da kalonisi yan gin egipni. ¹² Nak unun gat

egipguman bisapmon man namgul unun nan panjutnanapbo tagisi egipgwit. Unun amin kabikon da amin pasiljak do yanbi unun dagin pasilgit. Yan anjakwan Pinjop da papiakon gen unun do mandabi unun bami ton agit.

¹³ “Nak abisok gagon opben, mani kisik kisikno da unun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot.

¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktimon amin da nandaba yokwi tok an yomgwit. ¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Panjutnanaki Yokwi Ami da dima panupbal asak yan do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unun kisi on miktimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen unun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi unun da burikon pi aban galdosi amin ani. ¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yangin nak da amin kabino miktimon yabekdat. ¹⁹ Unun amin da galdosi amin ani do anek egip egipno kalon gak do gamisat.

Yesu nandan gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unun amin kabi do gin bisit dima asat. Unun amin kabi da gen yanakwa nak nandan gadan namni amin unun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yan gin unun amin kabi da but kalon si egipni do bisit asat. Unun amin nit gat egapno miktimon amin da asi gak da nak yabekbi pigim yan nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² Nit kalon si ekwamak yan gin unun amin kalon si egipni, yan do tilim namgul unun kili yomgum. ²³ Nak unun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalon si egipni do nandisat. Yan egakwa miktimon amin da gak da nak yabekbi pigim yan nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak tan namisal yan gin gak da unun amin do galak tan yomisal yan nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, minjat amin nak do namgul unun nak da egipben kokupmon nak gat kisin egipnen do nandisat. Tilim namgul unun koni do nandisat. Yo morap dima noman

tanakwa but dasi kilisi galak tan namgul, unun do anek unun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miktimon amin gak dima nandan gaman. Mani nak nandan gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yansi nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak tan namisal yan gin unun amin kabi da amin do but dasi galak tan yomni, ae nak unun amin kabikon egipben, yan do sigin sanbenek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 18-20)

18

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit an mudanban pandet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanek kiwit. Unun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat pandet kabini gat unun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat pandet kabini gat unun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unun pigaga kan nandanyo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unudon kiwit. Obip amin unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unun amin kabi lam ae kalin ae emat dakon yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman tan imdan unun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kin unun amin kabi yan yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

⁵ Yoyinban yan yawit, “Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman.”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak unun mani.” Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unun amin kabi gat kisi agkwit. ⁶ Yesu da “Nak unun mani” yan yanakwan amin unun timisok di duwalik kinjek miktimon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, “Ji namin nan wisan?”

Yoyinban yawit, “Yesu Nasaret amin.”

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayit, nak unun mani. Ji nak wisar kan, on amin kabi yopba kini.” ⁹ Yan yanban gen kinda kalip yagit unun bami ton agit. Gen unun yan: “Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit.”

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandan dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus. ¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, “Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi paken do nandisak unun dima paken yan nandisal, ma?”

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanek nap teban nan abisiwit. ¹³ Yan anek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, “Amin kalon kinda dagan amin morap kisi do anek kimotjak kan, unun tagi.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae pandet kinda gat Yesu yol anan kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun pandet nandan imgut, do Yesu yol anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit. ¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok aagit. Do pandet unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan imgut unun da kin oman minat kinda yoma kila agit unun iynek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, “Gak unun amin dakon pandetni kinda bo?”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima.”

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasinek agkwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan imgut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu pandet kabini do iyigit ae yoyindet agit kisi do iyigit. ²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin tenjenagim. Muwut muwut yutnikon yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. ²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan.”

²² Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?” ²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witdalek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon pandetni kinda, ma?”

Yan iynba yoyigit, “Nak pandetni kinda dima.”

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

²⁷ Iyiban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanakwan unudon gin pup gen yagit.

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido piginen kan

Pinkop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit. ²⁹ Wanga joman agakwa Pailat da pin yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

³⁰ Yanban yan iyiwit, “Unun yokwi pak-pak kinda dima tam, gagon dima anopnom.”

³¹ Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda anatan kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.” ³² Gen unun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyanban opban yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unun gaga nandanek yosol, bo amin di da nak do yan gayiwi?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anan nagon anoben. Gak ninan agil?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktin dakon yo dima. On miktin dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup njakwari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minat amin morap yoyiken do on miktinon pigim. Mibili yan do men da analagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanjan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anatan do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyanek aeni wanga Juda aminon pigeke yan yoyigit, “Nak da gulusun

kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot. ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan witdal yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek bal-jawit. ² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit. ³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyanek mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wanga aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon abiko yansi nandan imni, nak da unun amin gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot.” ⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanga pigit. Pinakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabit, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do ‘Nak Pinkop dakon Monji’ yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok.”

⁸ Pailat gen unun nandanek mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit. ⁹ Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, “Gak dukon nani?”

Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit.

¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, “Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak

kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin toso. Gak unun dima nandisal, ma?"

¹¹ Yanban Yesu da iyigit, "Pin kop kwen egisak unun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak."

¹² Pailat gen unun nandane Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidane yan yawit, "Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni."

¹³ Pailat gen unun nandane Yesu anan wanga abigigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalinbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yityit tamo kinda toso unudon yikgit. (Unun tamo Ibru genon da Gabata yan yon.) ¹⁴ Anwa Yapyap Bilak do nandane jap pan kosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, "Kabit, kila amin madepji oni."

¹⁵ Yanban yan tidane yawit, "Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anakgit!"

Yanba Pailat da yoyigit, "Kila amin madepji tilak kindapmon anakgen do nandane?"

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, "Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalongin!"

¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon anadni do emat amin da kisiron yipban abidan ankiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanek miktim tim kindakon kiwit, mani Busun Kidat. Ibru genon da Golgata yan yon.

¹⁸ Unudon tilak kindapmon anakgit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanakwa Yesu binapmon akit.

¹⁹ Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgit. Gen unun yan, YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

²⁰ Unun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi

mandawit. Yesu anakgit miktim tim unun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen unun manjiwit.

²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yan iyigit, "Juda amin dakon kila amin madepni" yan dima mandaki. Gen yan mandaki: 'On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.'

²² Yanba Pailat da yagit, "Yum koni. Gen kili mandat unun dagin toso."

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anagek imalni timikgit. Timigek kokwin 4 kabi anakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni unun mini imal diwat kalon nan bupbi kawit. ²⁴ Yan kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Dima pudone. Namin da abidosak yan do satu wasok anek." Yan yanek yan gin aba Pin kop da papiakon gen kinda toso unun bami ton agit. Gen unun yan:

"Imalno kokwinigek timikgit, ae namin da paba pigikno abidosak yan do satu wasok awit."

Do emat amin da yan awit.

²⁵ Yesu dakon menji, ae menji dakon padige, ae Maria unun Klopas dakon minatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, unun minat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgit. ²⁶ Yesu da menji gat ae pandet but dasi galak tan imgut unun kapmatjok akbal pindagek menji yan iyigit, "Minat, on gak dakon monjigo." ²⁷ Ae pandet unun yan iyigit, "On gak dakon menjo." Unun bisapmon da wasanek pandet unun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimagit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili unun mudosok yan nandane, ae Pin kop da papiakon gen kinda toso unun bami ton asak dosi nandane yan yagit, "Tekno bap toso." Gen unun yanakwan ²⁹ wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidan wainon sibanba tuganban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba

Yesu da dulumon wigigit. ³⁰ Wikwan Yesu da wain nanjek yan yagit, “Kili unun mudosok.” Yan yanjek busunji tadik pinjek wupni yipban kigit.

Emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi sugagit

³¹ Kili Sabat bisap dakon yo panthagap ak gildat agit. Unun Sabat unun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni panjini yanon da yawit. ³² Yanba emat amin da kin amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit. ³³ Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anak jokgalgwit. ³⁴ Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Suganban unudon gin pakbi yawiyo da pakgwit. ³⁵ Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan tentenok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan tentenosok. ³⁶ Yo unun aba Pinjokop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan: “Kidatni kinda dima anak jokgaldan.”

³⁷ Ae Pinjokop dakon gen kinda gat yan tosok: “Amin da giptimi sugawit unun kokdan.”

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

³⁸ Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban ankisak do iyigit. (Josep unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si ankisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni ankigit. ³⁹ Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kibani ton tagisi di timik panapgut. Unun kindap bamori dakon gawon ban iktagilek wasawit. Yo kibani tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. ⁴⁰ Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek

yo kibani tagisi unun tagal ingumal. Yan anjek imal tagisi ban gwilikgimal. Unun Juda amin da anpagon amin kimakbi do yan an. ⁴¹ Yesu tilak kindapmon anakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagawan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. ⁴² Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panthagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki unjungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

¹ Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma sopgwit dakon tip kili antobilba kigit kagit. ² Yan kanjek timtim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da pandetni kinda but dasi galak tan ingut unun bamot yan yoyigit, “Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman.”

³ Yanban Pita gat ae pandet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani pandet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit. ⁵ Kin pagadanek kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wangwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironjikbi da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae pandet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigi pindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjokop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek pandet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadane kimakbi tamogwan wisigit.

¹² Wisigek anelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busuni da tagiron yikgit, anakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, “Minat gak kunam nido takdal?”

Yanbal yan yoyigit, “Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat.”

¹⁴ Yan yanek tobi Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

¹⁵ Kili Yesu da yan iyigit, “Minat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?”

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandane yan iyigit, “Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayanbi kin abidan anopben.”

¹⁶ Yanban Yesu da yagit, “Maria!”

Yanban Maria da tobi Ibru genon da yan iyigit, “Rabonai.” (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyinet.)

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak Datnokon dima wigiti, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, ‘Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pin kopno ae ji dakon Pin kopji unudon wigiken.’”

¹⁸ Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin pandet kabi yan yoyigit, “Amin Tagi nak da kili kat.” Yan yoyinek Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Pandetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

¹⁹ Sonda pilin kaga pandetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma bengan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁰ Yan yanek kisit bamotni ae gekgekniyo yolinban pandetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

²¹ Aeni Yesu da yan yoyigit, “Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin

nak da ji yabekdat.” ²² Yan yanek migani pisonban pandetnikon kinakwan yan yagit, “Ji Telagi Wup abidoni. ²³ Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

²⁴ Pandetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat).

²⁵ Pandet diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kaman!”

Yan iyanba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

²⁶ Gildat 7 kabi mudanakwa pandet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma bengan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁷ Yan yoyinek Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjinek pindat. Anek kisitgo awin gekgeknokon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

²⁸ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pin kopno.”

²⁹ Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandane nandan gadan naman, unun amin kisik kisik tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anakwan pandetni da pindakgwit, unun on papia on dima mandabi. ³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pin kop dakon Monjisi yan nandan gadan iminakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni pandet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

21

Yesu pan̄detni diwari do altan yomgut

¹ Don aeni Yesu da pan̄detni Galili Pakbi idap ilen̄ikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan̄. ² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan̄ iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kinda), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon pan̄detni bamori gat kisi egipgwit. ³ Saimon Pita da notni yan̄ yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kisat.”

Yanban yawit, “Nin kisin kinen̄.” Yan̄ yan̄ek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kinda dima ilikgwit.

⁴ Wisa dagokdosi gildat dima winakwan Yesu unun pakbi idap ilen̄ikon akban kawit, mani unun Yesu yan̄ dima kan̄ba pisagit. ⁵ Anakwa Yesu da yan̄ yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan̄?”

Yanban yawit, “Dima.”

⁶ Yanba yan̄ yagit, “Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan̄ yanban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tujan̄ba yik ilik awik do antidok awit.

⁷ Yan̄ anakwa pan̄det Yesu da galak tan̄ ingut unun da Pita yan̄ iyigit, “Unun Amin Tagi mani!” Saimon Pita unun pi do anek ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da “Unun Amin Tagi mani!” yan̄ yanban nandan̄ek ilikba pigik kadimni ae pan̄ek pakbigwan pan̄ magit. ⁸ Manek ilen̄ikon kinakwan notni boron da bun̄on yolgwit. Yolek yikni tap kilap tujan̄bi walimbil ilik anan̄ kiwit, nido bot unun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unun da tilagon gin tagit. ⁹ Kin̄ ilen̄ikon wigek yan̄ pindakgwit: kindap kinda sogit da pat-derikon tap kilap kinda tagit, ae bretyo kisi tan̄ba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan̄ di pan̄agut.”

¹¹ Yanban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilen̄ikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan̄ da pigi tugawit, mani yik unun dima dagagit. ¹² Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji abin̄ jap nabit.” Unun Amin Tagini yan̄ kili nandan̄ mudawit, do gen unun yanban pan̄detni si pasalek

kinda da “Gak nam̄in?” yan̄ dima iyiwit. ¹³ Anakwa Yesu kindapmon kin̄ek bret ae tap kilap timigek pan̄detni do yomgut. ¹⁴ Yesu kimoron da pidan̄ pan̄det kabinikon on altan yomgut unun da aban kosiri kapbi agit.

Yesu da Pita yan̄ iyigit, “Gak sipsipno kila abi”

¹⁵ Jap nan̄ mudan̄ek Yesu da Saimon Pita yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan̄ nam̄in kimagek on amin kabi da but dasi galak tan̄ naman̄ unun yapmandal, ma?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan̄ gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsip monin̄ kabino upmokgi.”

¹⁶ Ae kosiri kinda gat yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan̄ namisal, bo dima?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan̄ gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

¹⁷ Ae Yesu da iyanban kosiri kapbi anakwan aeni yan̄ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak tan̄ namisal?” Pita unun Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan̄ namisal?” yan̄ iyigit, do buri jik tagit.

Yan̄ nandan̄ek Yesu yan̄ iyigit, “Amin Tagi, yo morap unun nandan̄ mudosol. Nak but dasi galak tan̄ gamisat, gaga nandisal.”

Yanban Yesu da yan̄ iyigit, “Gak sipsipno upmokgi. ¹⁸ Asisi gayisat, gak monji gimoni egipgul bisapmon ilikba pigikgo pan̄ek kokup dukwan kik do nandagil unudon kin̄ kin̄ agil. Mani amin pelan̄ aki bisapmon, kisitgo anenagaki amin̄ njwaknwari da ilikba pigikgo pan̄ gamin̄ek gak anan̄ kosit dima kik do nandaki unun nan̄ an̄kikdan̄.” ¹⁹ Yesu gen on Pita kosit nian̄on da kimagek Pin̄kop man madep imjak unun do yagit. Yan̄ yan̄ek iyigit, “Nak nolgi.”

Yesu da pan̄det kinda si galak tan̄ ingut, unun dakon gen

²⁰ Pita da tobil pañdet kinda Yesu da but dasi galak tan ingut unun kagit. Unun bunon yol pañpañ agut. (Unun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon pibit da kapmatjok busunɪ unudonjok yipmanek Yesu yañ iyigit, “Amin Tagi, namin da gak uwal da kisiron gepjak?”) ²¹ Pita da unun amin kanek Yesu yañ iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

²² Yanban Yesu da yañ iyigit, “Egakwan gin nak aeno tobil apben do nandaken bo dima, unun nak dakon yo. Gak nak nol.”

²³ Yan yanban binap gen kinda pañmuwukbi kabikon kin iren tagit. Gen unun yañ: “Unun pañdet dima kimotdisak.” Mani Yesu da pañdet unun dima kimotjak yañ dima yagit. “Egakwan gin nak aeno tobil apben do nandaken bo dima, unun nak dakon yo”, unun gin yagit.

²⁴ Unun pañdet da unun yo morap dakon yañ tenjenok anek gen unun mandagit. Nin nandaman, gen unun yañ tenjenosok unun bamisi. ²⁵ Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandanen kan, miktimon papia unun da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konen: Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan: Kristo dakon pi gat, ae minat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinkep da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan: Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinkep dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon pandet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni pantagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon pandet kabi da minat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwaknwari Kabikon Pinkep gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan: Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tenjenawit

(Kilapmi 1.1-8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

¹⁻² Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinkep dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun altan yominjek Telagi Wup da tapmim iminakwan pi ani do yoyin mudanakwan Pinkep da abidan anan Kwen Kokup wigigit. ³ Mibiltok tepmi madep panek kimakgit da bunon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon altan yomgut. Altan yominjek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Pinkep da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit. ⁴ Bisap kinda unun gat egek yansi ani do yoyigit, “Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim. ⁵ Jon da amin pakbi son yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Pinkep da Telagi Wup son damdisak.”

⁶ Unun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpuluganbi aenin miktminin kila anek egipnen bo dima?”

⁷ Yanba yan yoyigit, “Dat da yo morap ak do bisap manjigit unun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unun iyi kila asak. ⁸ Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tenjenoni. Ae unudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktmin kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tenjenoni.”

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unun yan mudanakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanakwan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sintanakwa unudon gin amin bamori imalni kwakwagi unun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit. ¹¹ Altanek yan yoyigimal, “Galili amin ji nidosi kwen sintanek akgan? Yesu unun abisok Pin kop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gen apjak bisapmon yan da tilagon apdisak.”

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² Yan yoyinbal ilen Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Ilen Olip unun Jerusalem da kapmatjok toso. ¹³ Kin altanek yut kwen nani si egipgwiron wigiwit. Amin egipgwit unun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unun amin kabi gat ae minat diwari gat ae Yesu dakon meni gat ae padik padikni gat kisi but kalonon da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unun kabikon da pidan agek yan yagit, ¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pin kop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unun gen bami ton agit. Judas unun Yesu anoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalon agiman.”

¹⁸ Judas unun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktin tim kinda yuman nagit. Unun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unun dakon gen nandanek unun miktin tim mani Yawi Miktin yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanbenek gen yan yagit, “Kap Papia madepmon gen kinda yan mandabi: ‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unun papiakon gen kinda yan mandabi: ‘Kila amin pi agit unun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan toso do amin kinda kulabigi anoman anen. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipman wigigit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unun amin kinda nan kulabik anen. Unun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unun do yan tentenok anen.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unun Basabas yan iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unun mani Matias. ²⁴⁻²⁵ Amin bamot unun manjinek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namin dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanek kimak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.” ²⁶ Bisit yan anek namin da noman tosak yan do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unun da tilagon Kwen Kokup da pigit. Pin unun yut yikgwiron tugagit. ³ Anakwan yan pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman tan wasen ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigit tugagit. Anek Wup da panpuluganban wasanek gen mibili mibili yawit.

⁵ Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktin morap tan anan kwan unudon da apgwit. Unun amin Pin kop gawak iminek egipgwit. ⁶ Wuwik unun nandanek unun minat amin kabi madepsi da muwugek

amin kalon kalon mirak pan nandaba Yesu nandan gadan imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandanek nandaba njwakwarisi ⁷ aban yan yawit, “On amin kabi gen yon unun kisi morap Galili amin gin, ma? ⁸ Kosit nianon da nin dakon gen kalon kalon yon? ⁹ Nin miktimnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, ¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktim Sairini kokup pap da kapmatjok tosogon amin. Nin Rom amin diwari apguman da idon ekwaman ¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sanbenbi kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandanapno unun amin kabi da nin da genon da Pinjok dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandaman.” ¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo on altanban koman unun dakon mibili nian?”

¹³ Yan yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yan yawit, “On amin kabi wain kalugi morapmi nan da but upbal an.”

Pita da Pinjok dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandanek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yan yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyanji yopmanakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal an yan nandan, ma? Dimasi! Bisap apmenon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo. ¹⁶ Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yan yagit:

¹⁷ ‘Pinjok da yan yosok, Mibi gildat kwan tanakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.
Anapbo monji gwayosi da kombi gen yokdan.
Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdan.
Ae amin pelan da dipmin pindatdan.

¹⁸ Unun bisapmon oman amin kabino minat ae wili kisi do Wupno tagal yobo unun da kombi gen yokdan.

¹⁹ Anakwa kwen binap yo masi masimi unun doliko pindatni.

Ae miktimon wasok tapmimi ton ako bisap madep unun dakon tilak yan pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

²⁰ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuk anakwan kanek yawi dom akdisak.

Yan anakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Unun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni unun altokdisak.

²¹ Unun bisapmon minat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyan unun amin kabi iyi do pankutnosak.”

²² Pita sanbenek yan yagit, “Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Unun amin Pinjokmon da apgut yan nandani do Pinjok da tapmim iminjakwan wasok tapmimi ton, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit unun disi kawit. ²³ Pinjok da yan aben yan kili nandagit, do amin unun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba unun da abidanek tilak kindapmon anakba kimakgit. ²⁴ Kimot dakon jigi da amin unun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abin yipmi, do Pinjok da kimoron nan aban pidagit. ²⁵ Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yan yagit:

‘Nak Amin Tagi koko nak gat sanbek sanbek egisak.

Unun nak da kapmatjok egek tapmim naminjakwan yo kinda da aripmi dima ankwakwalitjak.

²⁶ Yan asak, do butno da tagisi anakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjok da anpulugosak do jomjom asat.

²⁷ Gak nipbi kimakbi tamokon dima token. Telagi amingo dakon giptim anjutnanjaki dima miktosak.

²⁸ Gak egip egip dakon kosit kili nolinbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da but-nokon pigi tugosak.'

²⁹ Not kabi, babiknin Dewit unun dakon mibili do asisi dayin tentenoko. Dewit unun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon koman.

³⁰ Mani Dewit unun kombi amin kinda egipgut. Pin kop da yan teban tok gen kinda yan iyigit: 'Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.' ³¹ Yo don altoni unun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit. ³² Yesu unun Pin kop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagiman do unun dakon yan tentenok aman. ³³ Pin kop da man madep ingut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iban yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unun da tagalban yo abisok noman tosak unun ji kan nandanjo an. ³⁴ Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyisak,

Gak nak da aminsi tet do yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.'

³⁶ Yan do, Israel amin kabi ji yansi nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anakgwit, mani Pin kop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak."

Amin morapmi da but tobi anek telagi pakbi sowit

³⁷ Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, "Not kabi, nin abisok nianji ano kilek tosak?"

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, "Ji kalon kalon but tobi anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pin kop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pin kop da but galak do Telagi Wup damjak. ³⁹ Pin kop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minjat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pin kop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak."

2:30: 2Sa 7.12; Kap 89.3-4; 132.11 **2:31:** Kap 16.10
5.30-31 **2:39:** Ais 57.19 **2:41:** Ya 2.47; 4.4 **2:42:** Ya 14.9

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, "Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobi apba Pin kop da ji timitjak." ⁴¹ Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi sonjek Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anek egipgwit

⁴² Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni bangal bangal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. ⁴³ Yan anakwa Pin kop da panpuluganban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. ⁴⁴ Yesu nandan gadan ingwit amin kabi but kalon anek yo kabini kaloni di bangin pan egipgwit. ⁴⁵ Yo kabini gat miktinni gat yopba amin da yuman nanba monej unun ban bupmi amin panpulugawit. ⁴⁶ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anek but galagon da not panpulugok dakon kisik kisik anek jap nawit. ⁴⁷ Anek Pin kop ankisinej egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobi aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kinda anmilip agit

¹ Bisap kindakon gildat tobi do anakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. ² Kin pindakbal amin kabi kinda da kandap yokwi kinda waman anapgwit. Unun amin meni da yan anlagit. Gildari gildari amin unun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kinda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da monej imni do bisit yoyigit. ³ Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anakwal monej imjil do bisit yoyigit. ⁴ Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanek Pita da yan iyigit,

2:33: Ya 5.32; 7.55-56 **2:34:** Kap 110.1 **2:36:** Ya 20.7 **2:44:** Ya 4.32-35 **2:47:** Ya 6.7; 11.21 **3:4:**

“Gak nit ninda!” ⁵ Yan iyinban yo di nam-damal yan nandane tebai pindakgit.

⁶ Yan pindagakwan Pita da iyigit, “Nak monejno mini. Mani yo tan naman unun tagi gaben. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agip!”

⁷ Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidanek anpulanganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit.

⁸ Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Pin kop an kisinjek wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit.

⁹ Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Pin kop an kisinban ¹⁰ kanek nandaba njawknwarisi aban yan nandawit, “Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monej imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!”

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

¹¹ Yan nandane amin morap timtim yanek abin kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. ¹² Apba pindagek Pita da yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai ninda? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nanda? Unun dimasi! ¹³ Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pin kop da oman amini Yesu man wukwisi ingut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. ¹⁴ Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kind a jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. ¹⁵ Egip egipmon niyin panpan kigik amin unun ji da anakba kimakgit. Mani Pin kop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tentenok amak. ¹⁶ Nit Yesu nandan gadan imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandanyo an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadat nit panteban anakwan unun nandan gadat

da on amin wagilsi anmilip aban kilek tak da akban kon.

¹⁷ “Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanek Yesu anakgwit.

¹⁸ Mani kalip Pin kop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit. ¹⁹ Yando, ji but tobil anek Pin kopmon gadanba yokwisi mudoni.

²⁰ Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulugok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu. ²¹ Yesu unun Kwen Kokup egek Pin kop da yo morap pan kaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap pan kaluk aben yan Pin kop da unun do kili yan teban tagit.

Pantagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit. ²² Kalip Moses da yan yagit:

‘Amin Tagisi Pin kop da don ji kabikon amin kind a an noman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyanansi nandani.

²³ Geni dima nandani amin unun Pin kop da kisisi panupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.’

²⁴ “Kombi amin Samuel gat ae unun da bunon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tentenok awit. ²⁵ Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pin kop da babikji gat sanbek sanbek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pin kop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unun gisamikgo tagisi egipni.’

²⁶ Pin kop da oman monjini an noman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanek gisami ton egipni yan do anek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

¹ Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip

amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwwit.
² Abin nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyin tentenagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. ³ Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandane dam teban yutnon yopgwwit. ⁴ Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwwit

⁵ Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwwit. ⁶ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwwit. ⁷ Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba injamnikon agakwal yan yoyiwit, "Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?"

⁸ Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tuganban yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani. ⁹ Nianon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan ¹⁰ ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anjakba kimakgit mani Pin kop da kimoron nan aban pidagit. ¹¹ Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

'Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.'

¹² Nin amin kinda da yokwikon ban aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miktimi miktimi amin ekwan unun tagi timitjak. Pin kop da unun amin kalongin nin do anek yabekban pigit."

¹³ Yan yanban amin madep da yan nandawit: On amin bamot amin isali, papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi ton yomal. Yan pindagek but morap nandane on amin kalip Yesu gat egipgwwit yan nandan kokwinikgwwit. ¹⁴ Anek amin kilek tagit unun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. ¹⁵ Anek amin bamot yoyinba gen kokwin tamo yipmanek wanga pigigimal. Pigakwal yanba yok anek yan yawit, ¹⁶ "Unun amin bamot niansi anyomnen? Unun da wasok tapmimi ton kinda abal Jerusalem amin kisi da nandan do aripmi dima anwasip anen. ¹⁷ Mani gen unun aminon dima kin irentosak do yansop an yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonjil."

¹⁸ Yan yanek yoyinba yutnon winbal Yesu da manon gen dima yonjil ae amin dima yoyindetjil do yansop tebaisi an yomgwwit. ¹⁹ Mani Pita gat Jon gat da gen yan pantobil yomgumal, "Disi kokwinitni. Pin kop dakon gen yipmanek ji dakon gen guramitden kan, Pin kop da nandaban kilek tosak bo nian? ²⁰ Nit gen kaganit aripmi dima sopden. Nit yo pindak nandanyo agimak unun dosi yan tentenok akdamak."

²¹ Yan yanbal gen kokwin amin da sanbenek but pasol gen diwari yoyinek amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unun do Pin kop an kisiwit. Do ni jigi nan tagi yomnen yan kinda dima nandawit. ²² Amin anmilip agimal unun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek togi yan nandawit do Pin kop an kisiwit.

Panmuwukbi da bisit awit

²³ Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da pin dabini kabikon kigimal. Kin ek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit unun kisi yoyin mudagimal. ²⁴ Yoyin mudanbal but kalonon da Pin kop bisit yan iyiwit, "Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap unungwan ton unun kisi gak da wasan yopgul. ²⁵ Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo

Dewit Telagi Wup da antagap aban gen yan yagit:

‘Amin kabi kabi mibili nido japmisi nandanejek iyi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yan panjeban an?’

²⁶ Kila amin madep miktimi miktimi ekwan unun emat ak do tagap tok an.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabin yop do muwukgan.’

²⁷ Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwaknwari Kabi amin, ae Israel amin unun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjigil, unun amin abin yip do muwukgwit. ²⁸ Yan anakwa gak tapmingo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unun noman tawit. ²⁹ O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi anjim do yon, do panpuluganaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban tanejek gengo yan tenjenonen. ³⁰ Gak tapmingo yolnaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi tonj ae wasok masi masimi unun telagi oman amingo Yesu unun da manon aki.”

³¹ Bisit anwasip anakwa yut muwukgwit unun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tungan yoban Pinjok dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonji yawit.

Amin kisi not panpulugok awit

³² Yesu nandan gadan imgwit amin unun kisisi but kalonj ae nandak nandak kalonj panjek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unun amin kisin dakon yo yan nandawit. ³³ Anej yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unun do tapmimi tonji sigin yan tenjenawit. Yan anakwa Pinjok dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tan yomgut. ³⁴⁻³⁵ Bisap kalonj kalonj amin miktimni tonj ae yutni tonj unun amin do yominejek monej timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

³⁶ Unun bisapmon amin kinda egipgut unun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unun yan: “But panjeban ak amin.” Unun Liwai amin kinda, kokupni unun Saiprus. ³⁷ Josep unun miktim timni kinda amin do yominejek monej timik panji yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

¹ Amin kinda egipgut unun mani Ananias. Minjatni dakon mani unun Sapaira. Ananias unun miktim timni kinda amin do yominejek monej timikgit. ² Timigek diwari iyi do yopmanjakwan minjatni unun kan nandanyo agit. Anej kisisi panabisat yan top yoyinejek monej diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yan aban Pita da yan iyigit, “Ananias gak nianon da Sunduk do bikbik iminejek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan iminejek miktim dakon monej diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgon yuman nal. Do monej timal unun gak dakon yo. Unun ban ni yo ak do nandal unun tagi abim. Nianon da nandak nandak yokwi unun pal? Gak amin ban wasip dima yoyisal. Gak Pinjok nan wasip iyisal.”

⁵ Yanban nandanejek Ananias piligi man kimakgit. Kimakban unun dakon gen bini nandawit amin morap unun madepsi pasalgwit. ⁶ Anakwa monji kabi kinda da abin bumjotni imalnan waman anki gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakwa minjatni yo morap unun noman tan unun dima nandanejek apgut. ⁸ Apban Pita da yan iyigit, “Nayinbi nandako. Miktimjil dakon monej timamal on gin?”

Yanban iyigit, “Asi unun gin.”

⁹ Yan yanban Pita da yan iyigit, “Jil nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalonj amal? Pindat, amin ego gapmagwan yipman amin unun yoma kagakon akgan. Unun amin da gakyok kisi waman anjikdan.”

¹⁰ Yan yanban unudon gin minat unun Pita da buron piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unun da abin kanba kimakgit kan eni yipgwiron anki yipgwit. ¹¹ Yan anakwa panmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unun nandawit amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi awit

¹² Yabekbi kabi da minat aminyo da bi-
napmon tilak tapmimi ton ae wasok masi
masimi morapmi awit. Yesu nandan gadan
imgwit amin unun Solomon dakon Yik Nan-
dat Tamo unudon muwuk muwuk awit.
¹³ Anakwa amin diwari panmuwukbi kabi
do nandaba wukwisi agit. Mani unun gat
muwuk egipdo si pasalgwit. ¹⁴ Yan nan-
dajakwa minat wiliyo morapmi da Amin
Tagi nandan gadan iminek panmuwukbi
kabikon sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa yabekbi
kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba
pindakgwit, do minat aminyo da sot amin
morapmi panapgwit. Panabin tobaron ae
yalin poron yopba kosit obakon pakgwit.
Yan nandane awit: Pita kosit obanan
obin kinakwan gildat panopmon wupni da
sot amin di witinban kilek toni yan do
yopba pakgwit. ¹⁶ Kokup monin monin
Jerusalem angwasinek tan anan kiwit unun
dakon amin morapmi da sot amin ae amin
kon da panupbal abi aminyo kisi panapba
kilek tawit.

*Anelo da yabekbi dam tebanon ban pulu-
gagit*

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi
ton anakwa amin morapmi unudon kin
gadanakwa mukwa sogok amin dakon
mibiltok amin gat dabini gat da pindagek
nandaba yokwi tok an yomgwit. Unun
amin unun Sadyusi da kabikon nani.
¹⁸ Unun amin kabi da kin yabekbi
kabi timik dam teban yutnon yopgwit.
¹⁹ Yopmanakwa unun kalbi Amin Tagi
dakon anelo kinda da dam teban yut dakon
yoma witdalek ilikban wanga pigiwit.
²⁰ Pigakwa anelo da yan yoyigit, “Ji kin
Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek

egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin
yoyin mudoni.”

²¹ Yan yoyinban wisa daganakwan anelo
da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut
Madep da nagalon pabigi amin wasanek
yoyin dekgwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon
mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin
tamo madepmon opgwit. Obinek Israel
amin dakon kila amin obin muwutni do
yan yomgwit. Obin muwugek yabekbi
kabi dam teban yutnon da opni do gen
yipba kigit. ²² Mani obip amin da dam
teban yutnon kin mini pindagek obin yan
yoyiwit, ²³ “Nin kin dam teban yut dakon
yoma kono benjan tebaisi abi, ae obip
amin yoma domon akba pindaman, mani
yoma witdal wigi amin kinda dima ekwan
kaman.” ²⁴ Yan yanba nandane Telagi Yut
Madep dakon obip amin dakon mibiltok
amin gat mukwa sogok amin dakon amin
madep kabi kisi but morap nandane
yawit, “Unun amin dukon ken?”

²⁵ Unun do yanakwa amin kinda da abin
yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban
yutnon yopgwit unun aber da Telagi Yut
Madep da nagalon agek amin yoyin dek-
gan.” ²⁶ Yan yoyinban Telagi Yut Madep
dakon obip amin dakon mibiltok amin gat
obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi
timik panopgwit. Mani minat aminyo da
tipban nindapni yan do pasalek yo jigi di
dima an yominek tayanok panopgwit.

*Yabekbi kabi da gen kokwin amin do
dima pasalgwit*

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi panobin
gen kokwin amin da inamon yopba akg-
wit. Agakwa mukwa sogok amin dakon
mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak
do yan yoyigit, ²⁸ “Ji unun amin dakon
mibili amin dima yoyindetni do yansop
tebaisi yan damguman. Mani ji sigin yoyin
degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi
da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do
top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu
anatan kimakgit, top yan yan niman.”

²⁹ Yan yanban Pita gat notni kabi gat
da yan iyiwit, “Nin Pinok dakon gen

unjun nanſi guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitneſ. ³⁰ Ji da Yesu tilak kindapmon anjakba kimakgit. Mani babiknin dakon Pinſkop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyiſ nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobiſ anapno yokwinin tagi wiririk nimjak. ³² Pinſkop da yo morap agit unjun nin da pindakgi man. Nin unjun do yaſ tenſenok aman. Ae Telagi Wup unjun kiſi unjun do yaſ tenſenok asak. Pinſkop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unjun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yaſ yaſba nandaneſ gen kokwin amin da japmiſi nandaneſ yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit. ³⁴ Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unjun da gen kokwin amin kabikon pidan aſgit. Ageſ yabekbi kabi da wanga piſi biſap piſipmiſok atni do obip amin yoyiſban timikba piſiwiſ. (Gamaliel unjun gen teban yoyiſdet amin kinda egipgut. Amin kiſi da unjun do nandaba wukwan imſwiſ.) ³⁵ Piſakwa Gamaliel da notni kabi yaſ yoyiſgit, “Israel amin kabi, ji unjun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyaſi nandan kimageſ ani. ³⁶ Bilak abikiſigwan amin kinda mani Tiudas unjun da noman tan egeſ iyi do nandaban wukwan amin 400 yaſ da tilak yolſwiſ. Mani amin da anjakba kimagakwan unjun yolſwiſ amin tayaſiſi kinaſwa pini bami dima agit. ³⁷ Ae unjun da buſon Galili amin kinda mani Judas unjun da noman tagiſ. Noman tan gapman da man manjiwiſ biſapmon Judas da amin kabi kinda timikban gapman gat emat wamſwiſ. Unjun kiſi anjakba kimagakwan unjun yolſwiſ amin tayaſiſi kiwiſ. ³⁸ Unjun do nak yaſi dayiſat, ji unjun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Iſal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unjun an kan, bami dima asak. ³⁹ Mani Pinſkop da nandak nandak yoban an kan, ji da ariſmi dima pabiſ yopni. Yaſ ani kan, ji Pinſkop gat emat wamni.”

⁴⁰ Yaſ yaſban bami yosok yaſ nandaneſ yabekbi kabi yoyiſba wiſba baljawit. Baljanek buſon ae Yesu da manon gen dima yoni do yaſsop an yomiſek yopba kiwiſ. ⁴¹ Yesu dakon man do tepmi paſek mayaktok tagi paman yaſ nandawit. Yaſ nandaneſ gen kokwin amin kabi yopman degeſ kiſik kiſik madeſi nandaneſ kiwiſ. ⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madeſ da nagalwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Aneſ Yesu unjun Kriſto unjun dakon Gen Bin Tagiſi amin yoyiſ tenſenawit.

6

Yabekbi kabi paſpulugoni do amin 7 kabi manjiwiſ

¹ Unjun biſapmon amin morapmi da paſdet kabikon ſanbenba paſdet morapmiſi awit. Anakwa unjun kabikon da amin diwari Griſ gen yawit unjun da Aram gen yawit amin unjun do yaſba yokwi tok anek yaſ yawit, “Ji gildari gildari buſmi amin do jap yomiſek ſakwabſ ninon ekwan unjun do jap dima yoman. Unjun tagi dima.” ² Yaſ yaſakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imſwiſ amin kabi yaſ yoba opba yaſ yoyiwiſ, “Nin da Pinſkop dakon gen yaſ tenſenok pi yipmanek jap kokwin pi aneſ unjun da tagi dima asak. ³ Yaſ do anek not kabi ji yaſ ani. Diſi da kabikon amin 7 kabi manjiſba unjun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagiſi, ae amin da dabiſon tagiſi ekwan, ae Telagi Wup da buſikon tugaſbi unuden amin ban pindageſ timitni. Timikba unjun amin do jap kokwin pi yomiſek ⁴ nin da biſapmi biſapmi biſit pi ae Pinſkop gen yaſ tenſenok pi gin aneſ.”

⁵ Yaſ yaſba miſat aminyo da gen unjun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yaſ manjiwiſ. Kinda Stiwen, unjun nandan gadatni tebaiſi ae Telagi Wup da buſikon tugaſbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unjun Antiok kokup pap amin kinda. Unjun Juda aminsi dima mani kulabik anek Pinſkop gawak imiſek Juda amin kabikon ſanbegit. ⁶ Amin kabi unjun manjiſ yabekbi

kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinek gisam yominek bisit awit.

⁷ Jigi unun anmilip awit do Pin kop dakon gen da madepsi irentan anan kigit. Yan anakwan Jerusalem kokup papmon Yesu nandan gadan ingwit amin madepsi paptan iren tawit. Anakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobi anek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pin kop da anpuluganek tapmim iminakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit.

⁹ Unun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Unun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Unun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktin Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, "Ji kin amin yan yoyini, 'Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pin kop gat do gen yokwi yanban nandaman' yan yoyini."

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anek kin Stiwen abidan anan gen kokwin amin kabikon ankiwit. ¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, "On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yanba yokwi tok asak. ¹⁴ Nin da nandanapno on amin da yan yagit, 'Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep unun tuwiljak. Ae Moses da anpak nimgut unun kulabik akdisak.'"

¹⁵ Sitnok yan an iminakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kanakwa Stiwen dakon tomno dabilyo anelo yombem agit.

7

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

¹ Anek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yan iyigit, "Gen on yan gaman unun asi yon bo top?"

² Yan iyanban Stiwen da oden yoyigit, "Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham unun Aran miktimon dima kin egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Pin kop tilimni unun Abrahamon altan ingut. ³ Altan iminek yan iyigit:

'Gak miktimo ae notgo dabigoyo yopmanek miktin kinda nak da goliken unudon kiki.'

⁴ Pin kop da yan iyanban Kaldia miktin yipmanek Aran miktimon panji egipgut. Panji egakwan datni kimagakwan Pin kop da yabekban ji da abisok on miktin ekwanon apgut. ⁵ Apban Pin kop da Abraham iyi do miktin timjok kinda dimasi ingut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktin don abidoni do yan teban tok gen kinda yagit. Gen unun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut. ⁶ Pin kop da Abraham yan iyigit:

'Gak dakon yawi diwatgo da amin njwaknwari da miktimon egipni.

Egek oman amin daganakwa amin da yo yokwi an yominakwa bilak 400 asak.

⁷ Mani yo yokwi an yomni amin nak da don kobogi yokwi an yoben.

Yan anapbo yawi diwatgo da miktin unun yipmanek obin on miktimon nak gawak namni.'

⁸ Yan iyanek sanbek sanbek agimal dakon tilakni giptimni mandisak do iyigit. Anek don Abraham dakon monji Aisak altanban gildatni ⁸ kabi anakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jekop dakon datni agit. Ae Jekop da babiknin ¹² kabi dakon datni agit.

⁹ Unun babiknin ¹² kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok anek amin do yominek tomni timikgwit. Timikba unun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miktimon ankiwit. Mani Pin kop unun Josep gat egek ¹⁰ jigi morapni altan ingwit unun anpuluganek kukwan ingut. Anakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pin kop da nandan

kokwin tagisi iminjakwan kila amin madep da kanban tagisi agit. Yan kagit do Isip miktim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanjakwan Isip ae Kenan miktimon jap kalonisok tawit do babiknin jap do anek jigi madepsi pawit. ¹² Yan egek Jekop jap Isip ton yan nandane babiknin yabekban Isip miktimon kiwit. ¹³ Don aeni kwa Josep da notni yan yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yan aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit. ¹⁴ Unun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yan kisisi morap apni do gen yipban kigit. ¹⁵ Jekop gen unun nandane kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit. ¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamon unun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amos unun dakon monjini do moner yominjek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinokop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel miktim don abidoni do yan teban tok an imgut. Kili miktim abidoni dakon bisap kwan tanjakwan Israel amin Isip miktimon egipgwit unun madepsi iren tawit. ¹⁸ Irentan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Unun amin da Josep dima nandan imgut. ¹⁹ Unun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panjekwalek yo jigisi an yomgut. Yan anek gen tebaisi yoyinban monji naknakni wanga pabigi yopba tane kimakgwit.

²⁰ Unun bisapmon Moses altagit. Moses unun monji naknak tagisi ae Pinokop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani anakwa kanekni kapbi agit. ²¹ Kanekni kapbi anjakwan wanga abigi yipmanakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iyi dakon monji nan yan upmakgit. ²² Upmakban tagane Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit.

Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit unun tapmini tonji agit.

²³ Moses unun bilakni 40 anjakwan Israel amin notni kin pindat do nandagit. ²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yan kanek notni anpulugok do anek Isip amin unun yokwi agit dakon kobogi do unun amin anjakban kimakgit. ²⁵ Moses yan anek yan nandagit, 'Pinokop da nak anpuluganban Israel amin uwal da kisiron ban timitdisat yan nandan namdan.' Mani Israel amin Moses do yan dima nandawit. ²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin bamori da emat wamgumal. Wabal panwasik do anek yan yoyigit, 'Jil not kalonji da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yan yoyinban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kinjakwan yan iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?' ²⁸ Apma gak Isip amin kinda anakbi kimakgit, abisok nakyo kisi yan gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹ "Gen unun iyinban nandane Moses pasal Midian miktimon panji egek unudon minat kinda panek monji bamori panalagit.

³⁰ Panalanek bilak 40 egi mudanajakwan anelo kinda da Moses altan imgut. Anelo unun kindap monin kinda sonjek milen asip baljagit unungwan akit. Sinai Kabap da kapmatjok miktim kibiri tim kinda tagit unudon altan imgut. ³¹ Moses yo unun altanban kanek but morap agit. Yan nandane kapmatjok da pakyanji kok do anek kigit. Kinjakwan Amin Tagi da yan iyigit, ³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Pinokop.' Yan iyinban Moses nimnimigek sintan kokdosi pasalgit. ³³ Anjakwan Amin Tagi da yan iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim. ³⁴ Minat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi an yominakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anek Isip da kisiron ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ “Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, ‘Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?’ Pin kop da unun Moses nanjin mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anelo kindap moninon akgit unun da Pin kop dakon gen abidanek Moses yabekgit. ³⁶ Anek Moses da Isip miktimon ban timik panjnek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ “Unun Moses dagin Israel amin yan yoyigit, ‘Pin kop da nak analon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kinda don analon an damjak.’ ³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anelo kinda da gen iyigit. Moses da Pin kop dakon gen egip egipmi ton timigek nin da nandanen do nimgut.

³⁹ “Mani babiknin Moses dakon gen nandan guramit do dima galak tawit. Geni maba kinakwan burikon da Isip miktimon tobi kik do nandawit. ⁴⁰ Yan nandanek Aron yan iyiwit, ‘Moses Isip miktimon da nin pan pan obik amin unun dukwan kik unun nin dima nandaman. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasan nibi unun da mibiltan niba kosit wasanek kinen.’ ⁴¹⁻⁴² Unun bisapmon bulmakau wup kinda kokup kidatni wasawit. Wasanek paret anek kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yan anakwa Pin kop da manji yominjek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosok unun da tilagon yo yokwi awit. Gen unun yan tosok:

‘Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanek mukwa sowit, unun nak do awit? Unun dimasi.

⁴³ Yut kaben imalnan wasanbi unun guramik awilgwit unun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji Molek unun dakon yutnan awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan unun dakon gik wup wasanek unun kisi pawilek gawak yomgwit.

Yan awit do nak da ji dolbo miktimji yipmanek Babilon umogap tetgin do kini.’”

⁴⁴ Stiwen sanjenek yan yagit, “Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pin kop dakon imal yutni tan yomgut. Yut unun da tanakwan Pin kop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut unun awit Pin kop da Moses yan ani yan iyigit unun da tilagon awit. ⁴⁵ Anek don monjini gat Josua gat da unun imal yut abidan anan Pin kop da amin kabi morapmi yolban abigiwit unun miktimon anki yipgwit. Anki yipba agakwan wigi Dewit dakon bisap don apgut. ⁴⁶ Pin kop da Dewit do yo tagisi an imgut. Anakwan Dewit da Jekop dakon Pin kop do yut kinda awal do bisit agit. ⁴⁷ Mani Solomon da unun yut awalgit.

⁴⁸ “Mani Pin kop Wikwisi unun amin kisit da yut awalganon unudon dima egisak. Kombi amin da yan yawit:

⁴⁹ ‘Amin Tagi da yan yosok, Kwen Kokup unun kila amin madep yiyit tamono ae miktim unun kandap yipyip tamono.

Do nak do yut kinda aripmi dima agagi. Ae yik yawot tamono dukwan tosak?

⁵⁰ Nak naga unun yo morap wasagim.’”

⁵¹ Stiwen da gen kokwin amin kabi sanjenek tebaisi yan yoyigit, “Kwen wigik amin ji amin Pin kop dima nandan iman da tilagon butji unun tebaisi ae mirakji da Pin kop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yan gin an. ⁵² Ji dakon babikji da kalip kombi amin kisi morap do yo yokwisi an yomgwit. Anek kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yan kwok awit babikji da unun amin dapba kimakgwit. Unun Amin Kilegi ji da uwal da kision yipba kili anakba kimakgit. ⁵³ Ji Pin kop dakon gen teban anelo da gen kagakon ban timikgwit, mani dimasi guramikgwit.”

Stiwen tipban anakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen unun yanban nandanej butjap madepsi nandanej mam nawit.

⁵⁵ Yanji awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron pigi tujanban Kwen Kokup sinjanek Pinjok dakon tilimni kagit. Ae Yesu Pinjok da aminsi tet do akban kagit.

⁵⁶ Yan kanek yagit, “Kabiti, nak kanjapbo Kwen Kokup witald kinakwan Amin Dakon Monji Pinjok da aminsi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yan yanban geni diwari nandak do kurak tanek mirakni si pansopmanek madepsi yan tidawit. Yan anek unudon gin amin kisisi da pidan mipagek kin Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidan kokup pap yipmanek wanga abigi tipban anakgawit. Amin Stiwen do wasanej sitnok an imgwit unun da imal dubakni ilik panji monji kinda akgit mani Sol unudon yopmanek Stiwen tipban anakgawit.

⁵⁹ Tipban anagakwa Stiwen bisit yan agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yan yanek njwakben anek yan tidanej yan yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yan yanek kimakgit.

8

¹⁻² Anakba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nan an yan pindakgit.

Sol da panmuwukbi pantasik ak do pi agit

Stiwen anagakwa Pinjok antelak anek egipgawit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anek bumjotni anki yipgawit.

Unun gildaron da wasanej Pinjok dakon gen dakon uwalni da panmuwukbi Jerusalem egipgawit unun panupbal ak do pi madepsi awit. Yan anek panmuwukbi yolba wasen ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kin kin awit. Kinakwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgawit. ³ Unudon egakwa Sol da panmuwukbi pantasik ak do pi madepsi agit. Yan anek yuri yuri agek amin timik panji dam teban yutnon yopman yopman agit.

Panmuwukbi Kabi da Judia Ae Samaria Miktimon Yesu dakon Gen Yoyin Tenjenawit (Kilapmi 8.4-12.25)

Samaria miktimon Pinjok dakon gen yawit

⁴ Panmuwukbi dukwan dukwan wasen kiwit unun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenawit. ⁵ Anek Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon pigi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. ⁶ Yanakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi ton aban kanek gen yagit nandak do mirak pakyansi yopgawit. ⁷ Kanakwa Pilip da kon morapmi yol yominakwan kon da madepsi yan tidanej win abigawit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi unun panmilip anyo agit. ⁸ Yan anakwan unun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Unun kokup papmon amin kinda egipgut unun mani Saimon. Unun kon da tapmim iminakwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria minjat amin morap kisi da kanek but morap nandan imgwit. Unun amin da iyi do nak kila amin madep kinda yan yagit. ¹⁰ Anakwan amin wukwi ae amin pinji unun kisi unun dakon geni nandak do mirak pakyansi yopgawit. Pinjok dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan yon unun aminon tosok yan yawit. ¹¹ Wasok njwaknwari morapmi aban kili kawit. Kanek but morap nandanej yol awilgawit. ¹² Mani don Pilip da Pinjok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan tenjenagit. Yan anakwan minjat wiliyo kisi unun do nandan gadanej telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon unun kisi nandan gadat anek telagi pakbi sogit. Sonjek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton agit unun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altanakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgawit amin da Pinjok dakon gen Samaria amin da kili abidawit unun dakon gen bini nandawit. Nandanej Pita

gat Jon gat unudon kinjil do yabekgwit.
¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba kin altanek Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ Bisit an mudanek kisitni kwenikon witjinakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da monej yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ "Nak do tapmim namjbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni."

²⁰ Yanban Pita da iyigit, "Gaga ae monengo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinjop da but galak do yo nimisak unun monej nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. ²¹ Pinjop da dabilon gak dakon but tagi dima tosok do Pinjop dakon pi aman unun gak gat aripmi dimasi agagi. ²² Yokwi unun asal unun yopmanek but tobil a. Anek butgokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. ²³ Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandiseat."

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, "Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok namjnakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni."

²⁵ Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tentenagimal. Ae Pinjop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudanek Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tentenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Pinjop gen iyigit

²⁶ Amin Tagi dakon anelo kinda da Pilip yan iyigit, "Gak miktin kibiri timon kosit kinda Jerusalem da Gasa kwan unudon pigiki." ²⁷ Yan iyanban kosiron kin Itopia amin kinda kagit. Unun amin gapman dakon amin madepni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madep minat Kandasi dakon monej kila amin madepni egipgut. Unun amin Pinjop gawak im do Jerusalem opgut. ²⁸ Opgut da miktinmon tobil kik do anek bit madep os da amin ilik pawilgan

tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

²⁹ Anakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, "Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki."

³⁰ Iyanban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinakwan Pilip da yan iyigit, "Gak gen unun manjisal dakon mibili nandisal bo dima?"

³¹ Iyanban yan iyigit, "Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo pisosak." Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

³² Pinjop dakon gen unun yan tosok nan manjigit:

"Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kinda dima yagit.

³³ Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon yipmanek yan dagok kilegi dima anjingwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yeri mini agit."

³⁴ Amin unun da gen unun manjinek Pilip yan iyigit, "Kombi amin unun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njwaknwari kinda do yosok? Nayinbi nandako." ³⁵ Yan iyanban Pilip da gen unun manjigit unun dakon mibili iyanek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

³⁶⁻³⁷ Kosiron kinjek pakbi kindakon altanek amin madep unun da Pilip yan iyigit, "Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima soken?" ³⁸ Yan yanban amin pawil pawil dakon kila amin iyanban os pabidanakwan Pilip gat amin unun gat miktimon man pinjek pakbikon pigigimal. Pigeke Pilip da telagi pakbi son ingut. ³⁹ Pakbi yipmanek winakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip anan kigit. Yan anakwan amin madep unun sanbenek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit. ⁴⁰ Kinakwan Pilip unun Asdot kokupmon noman tan akgit. Anek Pilip kokup pap morap tan anan kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin

tenntenjek don Sisaria kokup papmon kin altagit.

9

Sol but tobi agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

¹ Unun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit. ² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kinda mandan imjak do iyigit. Iyiban papia kinda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, "Sol da obin pindakban minat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagi timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak." ³ Sol unun papia abidanek kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anakwan tilagi yansi Kwen Kokup dakon tentenji kinda Sol angwasinek madepsi tentenan imgut.

⁴ Anakwan Sol miktimon man pagek nandanakwan gen kinda altanek yan iyigit, "Sol, Sol, nak anupbal ak do pi nido asal?"

⁵ Yan iyiban Sol da yagit, "Amin Tagi gak namin?"

Yan iyiban yagit, "Nak Yesu, nak nan anupbal ak do pi asal. ⁶ Abisok gak pidan kokup papmon pigiki. Pigaki amin kinda da yo ninansi aki unun da don gayisak."

⁷ Yo yan altanakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit. ⁸ Anakwa Sol pidan sintagit mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidan anan Damaskus pigiwit. ⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandan gadan imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan Amin Tagi da yan iyigit, "Ananias!"

Yan iyiban yagit, "Amin Tagi, nak oni."

¹¹ Iyiban Amin Tagi da iyigit, "Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigi Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da

buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan amin kinda mani Ananias unun da abin win dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit."

¹³ Amin Tagi da gen unun iyiban Ananias da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut."

¹⁵ Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, "Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tentenosak do manjigim. Unun da Amin Nwaknwari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tentenosak do yabetdisat. ¹⁶ Nak dakon man yan tentenanek jigi pasak unun yoliko pindatjak."

¹⁷ Iyiban Ananias kin yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, "Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altan gamgut unun da dabilgo aeni sintanakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat." ¹⁸ Yan iyinakwan yo dabili sopgut unun kukwan ki manakwan yo pindakgit. Anek Sol pidan telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmin pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjop dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandan gadan imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjop dakon gen yanek yagit, "Yesu unun Pinjop dakon Monji." ²¹ Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anek yan yawit, "Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panupbal agit. Ae unun amin timik nap ban waman panpan Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?" ²² Yan yawit mani Sol dakon gen

yogokni dakon tapmim sanbenjek madepsi tagagit. Anakwan Juda amin Damaskus egipgwit unun yoyin tentenajek asisi Yesu unun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an imgwit

²³ Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildari gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ Mani bunon yolgwit amin da Sol pilin kaga ananj kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anakwa kosit gwagak nan wanga mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadan imgwit amin kabikon sanbek do kigit. Mani nandan gadat amin notnin kinda yan dima nandan imgwit, do kisi morap da kan pasalgwit. ²⁷ Yan anakwa Banabas da Sol ananj yabekbi kabi da egipgwiron ankigit. Ankinjek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unun dakon geni yoyigit. Yoyinjek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yan tentenaj yomgut unun kisi do yoyigit. ²⁸ Yan yoyinban nandanakwa Sol Yesu nandan gadan imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinkep gen yan tentenagit. ²⁹ Anek Juda amin Grik gen yawit unun gat gen emat an an awit. Anek Sol si anakba kimotjak do nandawit. ³⁰ Yan anakwa notni da pindak nandanjo anek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima an yominakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panteban agit. Anakwan amin morapmi

panmuwukbikon sanbenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anmilip agit

³² Pita unun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinkep dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unun kokupmon amin kisit kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanjek Pita da yan iyigit, "Anias, abisok Yesu Kristo da gak anmilip asak. Do pidan yalin potgo panmilip a." Yan iyinban Anias unudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miktin amin morap da Anias kanjek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nan aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadan imgut minat kinda egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yan iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anek yoni mini amin panpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anek kimakgit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok tosok. Do Yesu nandan gadan imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanek amin bamori yabekba kin iyigimal, "Bisap noknok dima anek ninon tepmisi opbi!"

³⁹ Pita gen unun nandanek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do ananj wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita angwasinjek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

⁴⁰ Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita njwakben anek bisit agit. Anek minat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, "Tabita gak pida." Yan iyinban dabili sintanek Pita kanjek pidan yikgit. ⁴¹ Anakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan akgit. Anek Pinkep dakon minat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinjek yoligit. ⁴² Anakwan Pita da wasok tapmimi ton agit

unjun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit. ⁴³ Yan anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kinda mani Saimon unjun gat egipgumal. Saimon unjun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda.

10

Anjelo kinda da Konilias altan iminek gen iyigit

¹ Amin kinda Sisaria kokupmon egipgut unjun mani Konilias. Unjun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unjun Itali Emat Amin Kabi yan yawit. ² Konilias gat gwakni gat unjun Pinkep do pasal gawak iminek egipgwit. Yan anek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinkep do bisit pi anek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanakwan dipmin yombem kinda kagit. Kanakwan Pinkep dakon anjelo kinda yutnon wigi yan iyigit, “Konilias!”

⁴ Konilias unjun kanek pasol pasol madep anek yan iyigit, “Amin Tagi yo kinda ni?”

Iyiban anjelo da iyigit, “Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinkep da unjun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unjun abidan anop do kini. Amin unjun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan. ⁶ Pita unjun wawi Saimon unjun da yutnon egisak. Wawi unjun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda. Yutni tap kidipminon tosok.”

⁷ Anjelo gen unjun iyinek kinakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unjun Pinkep do pasal gawak imim amin kinda. Unjun bisapmi bisapmi Konilias anpuluganban egipgumal. ⁸ Konilias da unjun amin kapbi yo morap altan imen unjun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unjun bisapmon

gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit. ¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon pankosit anakwa dipmin yombem kinda kagit. ¹¹ Kanakwan Kwen Kokup witdal kinakwan yo kinda imal madep yombem kinda da pigit. Unjun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unjun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unjungwan tanba pindakgit. ¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tanban nandagit. Gen unjun yan: “Pita, gak pidan on dapman na.”

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, “Amin Tagi, dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim.”

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, “Yo Pinkep da panmilip aban yo tagisi an unjun gak da dima noknogi yan dima yoki.” ¹⁶ Yo unjun kosiri kapbi altan iminek unjudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unjun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unjun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yolnba unjun da yoma kagakon panki akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, “Saimon, mani kinda Pita yan yon, unjun egisak bo dima?”

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unjun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, “Saimon, amin kapbi gak wisanj. ²⁰ Unjun nak da naga yabekgo aben do gak unjun gat pigi kik do but bamot dima aki.”

²¹ Yan iyiban Pita da pidan pigi amin unjun yan yoyigit, “Amin wisanj unjun nak mani. Ji mibili nido aben?”

²² Yanban amin unjun da yan iyiwit, “Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unjun da yabekban abaman. Unjun amin kilegisi ae Pinkep do pasalek gawak iminek egisak. Juda amin morap da unjun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anjelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinnek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit.” ²³ Yan iyinba Pita

da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit. ²⁴ Pita gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kin altawit. Altanakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit. ²⁵ Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin nkwakben anek gawak imgut. ²⁶ Anakwan Pita da ilikban pidanakwan yan iyigit, "Pidan at! Nak madepgo dima."

²⁷ Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yan yoyigit, "Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwaknwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pin kop da yansi nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini. ²⁹ Yansi nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?"

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, "Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unudon gin amin kinda inamkon akban kagim. Imalni unun tentenini madepsi. ³¹ Altanek yan yagit, 'Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulgosal Pin kop da unun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidan anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ilenon tosok.' ³³ Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandanek abisal unun da

tagisi asak. Abisok nin Pin kop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gamgut unun nandanen."

Pita Konilias da yutnon Pin kop gen yagit

³⁴ Yanban Pita da yan yagit, "Nak abisok asisi nandan kimokdot, Pin kop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Pin kop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Pin kop da nandaban tagisi asak. ³⁶ Pin kop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandan. Geni kinda unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Pin kop gat but kalon agiman. ³⁷ Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Provinskon yo yan altawit. ³⁸ Pin kop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinnek amin panpulgagit. Pin kop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panupbal agit unun Yesu da panmilip an mudagit.

³⁹ "Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandanjo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi anakwan Pin kop da wasok aban kimoron da pidanban analon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ Amin kisi morap da dima kawit. Pin kop da man bini yan tentenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² Pin kop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyinen do Yesu da yan nimgut. ⁴³ Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pin kop da yokwini wiririk yomdisak."

⁴⁴ Pita gen sigin yanakwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun

kabikon pigit. ⁴⁵⁻⁴⁶ Anjakwan gen mibili mibilikon da Pin kop yan an kisiwit. Anakwa Juda amin di Yesu nandan gadan ingwit amin Pita gat akgwit unun da but morap anek yawit, “Mao, Pin kop da but galak do Telagi Wup Amin Nwaknwari Kabi kisi do yomisak!”

Yan yanba Pita da yagit, ⁴⁷ “Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni.” ⁴⁸ Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan ingwit do yoyigit

¹ Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin Nwaknwari Kabi kisi da Pin kop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit. ² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an ingwit. ³ Yan anek iyiwit, “Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?”

⁴ Yan yanba Pita da yo morap altan ingwit unun do yoyigit. ⁵ Yoyinek yan yagit, “Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanakwan dipmin yombem kinda kagim. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit. ⁶ Pinakwan nak unungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim. ⁷ Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Pita, gak pida on dapman na.’

⁸ “Nayinban kobogi yan yagim, ‘Amin Tagi, aripmi dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.’

⁹ “Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, ‘Yo Pin kop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan

dima yoki.’ ¹⁰ Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ “Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman yomakon unudon panabin akgwit. ¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, ‘Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.’ Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unun kisi bunon nolba kin Konilias da yutnon wigigiman. ¹³ Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, ‘Anelo kinda da altan naminek yan nayigit, ‘Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini. ¹⁴ Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pin kop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak.”’

¹⁵ “Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit. ¹⁶ Yan anjakwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do butno pisagit. Yan yagit, ‘Jon da telagi pakbi son damgut. Mani Pin kop da ji Telagi Wup son damjak.’ ¹⁷ Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan inguman bisapmon Pin kop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pin kop tagi dima kirinik ibom?”

¹⁸ Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pin kop dakon man awigek yan yawit, “Nin abisok asisi nandaman, Pin kop da Amin Nwaknwari Kabi kisi nandan yominakwan but tobil anek egip egip abidon.”

Antiok amin panmuwukbi kaluk awit

¹⁹ Stiwen anakgwit bisapmon Yesu nandan gadan ingwit amin uwalni da yo yokwi an yominakwa wasen ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kin Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit. ²⁰ Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik

amin kisi do yoyiwit. ²¹ Yoyinjakwa Amin Tagi da panpuluganjakwan amin morapmi da nandan gadat awit. Yan anek but tobi anek Amin Tagikon kiwit.

²² Unun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi da nandanek Banabas yabekba Antiok kigit. ²³ Kin Pinjop da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyin panjeban agit. ²⁴ Banabas unun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanjakwan Telagi Wup unun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ Antiok pi an mudanek Banabas unun Sol wisin kok do Tasas kigit. ²⁶ Kin Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kinda egek amin morapmisi Pinjop dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan imgwit amin unun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

²⁷ Unun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit. ²⁸ Pinjakwa kombi amin kinda mani Agabus unun da pidan agek Telagi Wup da anpuluganjakwan yanjkwok kinda yagit. “Miktimi miktimi jap minisi akdisak,” yan yoyigit. (Unun dakon bami Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.) ²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unun nandanek notni Judia miktimon egipgwit panpulugok do yawit. Yanek amin kalon kalon monej tan yomgwit da tilagon panmuwukgwit. ³⁰ Panmuwuk Banabas gat Sol gat do yominek yabekba Jerusalem panmuwukbi dakon kila amin do panjigimal.

12

Erot da Jems anjakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Unun bisapmon kila amin madep Erot da panmuwukbi diwari panjupbal agit. ² Anek Jon dakon padige Jems emat agak siba nan anjakban kimakgit. ³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi

abidagit. (Unun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanek anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Anek don Yapyap Bilak mudanjakwan amin morap da dabilon abin gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yan nandanek Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani panmuwukbi da Pinjop da Pita anpulugosak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anpulugagit

⁶ Anwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unun nap teban bamori ban anteban awit. Anakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anek akgwit. ⁷ Anakwa unudon gin Amin Tagi dakon anjelo kinda altanjakwan tenjenti madepsi kinda dam teban yutgan tenjengagit. Anjakwan anjelo da Pita gekgegikon tidan an yolek iyigit, “Gak tepmisi pidan at!” Yan iyanjakwan kisirikon nap teban bamot witdal kin mibilikon magimal.

⁸ Manjakwal anjelo da Pita yan iyigit, “Gak imalgo panek kandap gwilgo yopman.” Iyiban yan gin anjakwan aeni iyigit, “Imal dubakgo panek nak nol.” ⁹ Yan yanban Pita anjelo yol ankigit. Mani anjelo da unun asi asak yan Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanjakwan dipmin yombem kinda kosot yan nandagit. ¹⁰ Yan nandanek kin obip amin kabi kinda yapmanek kin aeni obip amin kabi kinda gat yapmanek ain yoma tagit unudon kigimal. Unudon kinjakwal ain yoma unun iyi witdal kinjakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anjelo unun Pita yipman dek kigit.

¹¹ Kinjakwan Pita buri pisanjakwan yagit, “O, kili nandako pisolok. Amin Tagi da anjeloni kinda yabekban pin nak anpulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanek nepgwiron nan anpulugosok.”

¹² Yan nandanek Jon dakon meni Maria unun da yutnon kigit. (Jon unun mani kinda Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unun yutnon muwuk egek bisit pi awit. ¹³ Yan anek egakwa Pita da abin wanga agek yoma

domon tidagit. Tidanjakwan oman minjat kinda mani Roda unun da yoma wital do anek opgut. ¹⁴ Obin Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandane yoma dima witaldak timtim yanek kin notni yan yoyigit, "Pita yoma domon akdak!"

¹⁵ Yoyinban iyiwit, "Gak nugigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak."

Yan iynba sigin teban tanek yagit, "Asisi, Pita yomakon akdak!"

Yanban iyiwit, "Aneloni da bo akdak."

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandane yoma witaldak Pita kanek but morap awit. ¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayanok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Anek Amin Tagi da damon nan witald anan obik unun do yoyigit. Yoyin mudane yoyigit, "Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik unun do yoyini." Yan yoyinek Pita si abigit.

¹⁸ Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anek notni yoyin yoyin anek yawit, "Pita dukwan kik?" ¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kin wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimagit

Don Erot Judia miktim yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut. ²⁰ Erot unun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unun kokup pap bamot japni unun Erot da miktim kila agiron unudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandane kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kin konen yan yanek kiwit. Kin mibiltok Blastas do altan iminek unun gat not anek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kindan an yominek unun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigit. ²² Yanakwan amin da yan tidane yawit, "Unun amin

dima, pin kop kindan da yosok." ²³ Gen unun nandane Erot iyi do nandaban wigakwan Pin kop dima ankisigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anelo da unudon gin anakban namat da nan iba kimagit.

²⁴ Mani Pin kop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

²⁵ Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anek Jon mani kindan Mak unun abidanbal kisi Antiok kiwit.

Pol miktimi miktimi agek Yesu dakon gen yan ten ten agit

(Kilapmi 13.1-21.14)

13

Banabas gat Sol gat yabekgwit

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan: Banabas, ae Simeon mani kindan Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kaloni egipgumal, ae Sol. ² Bisap kindakon jap kelek egek Pin kop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, "Ji Banabas gat Sol gat manin yopba pi anjil do nandisat unun anjil." ³ Yan yanban nandane Pin kop do nandane jap kelek egek bisit pi awit. An mudane kisitni amin bamot da kwenon witinek yabekba kigimal.

Amin bamot Saiprus miktimon Pin kop dakon gen yagimal

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pige unudon da tap wakangon da Saiprus wigigimal. ⁵ Wigi Salamis kokup papmon kin altane Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unudon agek Pin kop dakon gen yan ten ten agimal. (Jon mani kindan Mak unun amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anek miktim timjok kindan tap binap tosok unun mani Saiprus unun kisisi agi mudane don Papos kokup papmon kin altawit. Kin altane Juda amin kindan kagimal. Unun amin sot wamwam amin

ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unjun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unjun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unjun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unjun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obin Pin kop dakon gen yanbal nandisak do yan yomgut. ⁸ Mani Segius da Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unjun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yan iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unjun Telagi Wup da burikon tujanban Elimas tebaisi kanek yan iyigit, ¹⁰ “Gak Sunduk dakon monji. Gak anpak tagisi morap ton unjun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anpak yokwi morap unjun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anpak kilegisi pan upbal asal. Yokwi morap asal unjun dima yopbi, ma?” ¹¹ Yan yanek iyigit, “Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisit da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anjakwan gildat dimasi kanek dabilgo yan gin tanjakwan bisap dubagisok egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yan iyinjakwan unjudon gin pilin tuk da pin dabili soggut. Sopmanjakwan kosit wisik anek amin da kisirikon abidanek kosit yolini do pabidan dagok agit. ¹² Yan anjakwan Segius unjun kanek nandan gadat agit. Anek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktim dakon kokup kinda Antiok unjudon Pin kop gen yagimal

¹³ Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanek tap wakga abidanek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unjun Pampilia miktimon tosok. Jon mani kinda Mak unjudon yopman degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanek kin Antiok kokup papmon kin altawit. Antiok unjun Pisidia miktimon tosok. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unjun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pin kop da papiakon ton unjun ban diwari manjin mudanek Pol gat dabini gat do gen yan yipba pigigit,

“Not kabi, ji amin dakon but pan teban ak do gen di yok do nandan kan tagi yoni.”

¹⁶ Geni unjun nandanek Pol pidan agek tayan kok yitni yan do kisiri anenagek yan yoyigit, “Israel amin ae Amin Nwakanwari Kabi, ji Pin kop gawak iman amin, nak do mirak yopni! ¹⁷ Israel amin dakon Pin kop da babiknin iyi do manjinek Isip miktimon gisam yomanakwan amin morapmisi iren tawit. Don Pin kop da iyi da tapmimon Isip ban timik panopgut. ¹⁸ Yan anek miktim kibiri timon agek anpak yokwi aba Pin kop da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ Anjakwan Kenan miktimon Pin kop da miktim 7 unjun dakon amin panupbal anek miktimni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ Unjun yo morap altan yomgwit unjun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

“Anek don Israel amin miktimni abidan egakwa Pin kop da kila amini panalon an yomgut. Yan anjakwan wigi kombi amin Samuel alagit. ²¹ Samuel da bisapmon Pin kop da kila amin madepni kinda analon anyomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unjun da kilani anjakwan bilak 40 yan agit. (Sol unjun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² “Don Pin kop da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pin kop da yan anek Dewit do yan yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unjun kanek butno tagisi asak. Unjun da geno tagisi guramitjak yan kosot.’ ²³ Kalip Pin kop da yan teban tok gen kinda yan yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unjun da Israel amin timitjak.’ Yagit unjun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ Yesu pini dima wasan jakwan Jon da Israel amin but tobil anek telagi pakbi soni do yoyigit. ²⁵ Jon pini aban mudok do anjakwan yan yoyigit, ‘Ji nak do namin yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kinda nak da bunon noldak. Nak unjun amin dakon pinbisi egisat do unjun dakon kandap gwil

napni nak da aripmi dima wıtdalı.’

²⁶ “Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakwari Kabi Pinƙop gawak iman amin, nandani. Pinƙop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namin amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanek anakba kimagit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anatan yan kinda dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pinƙop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Pidan gildat morapmi altan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tentenon.

³²⁻³³ “Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pinƙop da kalip babiknin yan teban tok kindan yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papia 2 kon gen unun yan mandabi:

‘Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.’

³⁴ Pinƙop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinƙop da unun do yan yagit:

‘Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do daben.

Yo morap unun yagin unun da tilagon asi altokdan.’

³⁵ Ae unun do Pinƙop da papiakon gen kindan gat yan tosok:

‘Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanek dima miktosak.’

³⁶ “Nin nandaman, Dewit kalip Pinƙop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanek miktagit. ³⁷ Mani amin unun Pinƙop da kimoron nan aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit. ³⁸⁻³⁹ Unun do anek not kabi gen unun yan tentenoman unun pakyan si nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin tan damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririk yominek amin kilegisi yan yoyisak. ⁴⁰ Ji kan kimotni! Dima kan, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ ‘Manji gen yogok amin ji yo aben unun kanek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo nwakwari kindan akdisat.

Amin kindan da yo unun akdisat unun do dayisak kan, ji aripmi dima nandan gadakdan.’”

⁴² Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjil.” ⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Nwakwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanbenek Pinƙop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pinƙop dakon nandan yawotni do nandane tebaisi agek egi anan kini do yoyin panjeban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Pinƙop dakon gen nandak do abin muwukgwit. ⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abin yipgwit.

⁴⁶ Yan anakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yan yoyigimal, “Asisi, nit

pi kokwinik nimgut da tilagon Pinkep gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak ton. Yan anek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidonej yan disi yon. Do nit ji depmanek Amin Nwaknwari Kabikon kinden.

⁴⁷ Amin Tagi da yan anen do kili yan niyigit: 'Nak da ji manjin depbo Amin Nwaknwari Kabi dakon tenjen madepni egipni. Anek miktimi miktimi ekwan amin panpuluganakwa yokwikon ban timikgen do manjin depgum.'

⁴⁸ Yan yanban nandanek Amin Nwaknwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anakwan minat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit.

⁴⁹ Anakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktim da kokup morap kisi iren tagit.

⁵⁰ Mani Juda amin da minat man madepni ton Pinkep dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyomnek unun miktimon dima egipjil do yolgwit. ⁵¹ Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandani do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal. ⁵² Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan ingwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tujan yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pinkep gen yagimal

¹ Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pinkep dakon pi agimal unuden gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandan gadat awit. ² Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwaknwari Kabi dakon but sugawit. Sugaŋba nandan gadat awit minat amin do nandaba yokwi tok anyomgwit. ³ Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon

gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi da tapmim yominakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anakwal amin da Pinkep asi amin do nandan yawok yomisak yan nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

⁴ Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat agwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat agwit. ⁵ Anek don Amin Nwaknwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yomnek tipban dap do awit. ⁶ Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandanyo anek kokup unun yipmanek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek ⁷ Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pinkep gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Meni da yan anagagit. ⁹ Unun amin Pol da Pinkep dakon gen yanakwan mirak panakwan Pol da unun amin kilek tosok dakon nandan gadatni tanban kagit. ¹⁰ Kanek madepsi yanek yan iyigit, "Gak pidan baman at!" Yan iyanban amin unun wigi manek wasanek kosit agipgut.

¹¹ Pol da wasok unun aban kanek minat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, "Mao, pinkep ekwan di da amin giptim panek ninon pen!"

¹² Banabas unun Sus yan iyinek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit.

¹³ Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanga kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jarej ban pantilim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanek mukwa son yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek minat

amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pin kop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pin kop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ Mani amin da Pin kop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manakwan pigaga jap tagisi paniren an daban aripmisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali pantidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an ingwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanga yipgwit. ²⁰ Yipba tanakwan don Yesu nandan gadan ingwit amin da abin muwuk Pol angwasinek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but pan teban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tentenanakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan ingwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² Unun kokup pap kapbi gwasinek Yesu nandan gadan ingwit amin dakon but pan teban anek yan yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pin kop da Amin Kila Asagon kikdaman.” ²³ Yan yoyinek pan muwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anek Pin kop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip

egipni Amin Tagikon tosok yansi nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anek Pisidia miktim nan kinjek Pampilia miktimon kin altagimal. ²⁵ Altanek Pega kokupmon Pin kop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kinda abidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok pan muwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yominek pan puluganakwan Pin kop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pin kop dakon pi an mudanek aeni ²⁷ abin altanek pan muwukbi yan yobal apba Pin kop da pan puluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yan yagimal, “Pin kop da Amin Nwaknwari Kabi nandan gadat dakon kosit wital yoban nandan gadat awit.” ²⁸ Yan yanek Antiok pan muwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Pan muwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin pan muwukbi yoyin degek yan yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.” ² Yan yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yan anakwa pan muwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjin yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat pan muwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yan do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktim unun ban kiwit. Kinjek unun miktim bamot gwan nandan gadat amin yan yoyigimal, “Amin Nwaknwari Kabi da but tobil anek Pin kopmon kwan.” Gen unun yoyinbal but galak madepsi nandawit. ⁴ Jerusalem kin altanba pan muwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yan yoyiwit.

Yan yoyinba Pin kop da paɗpuluganɗakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yanbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yan yawit, “Amin Nwakiwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

⁶ Yan yanba yabekbi kabi gat ae paɗmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yan do muwukgwit. ⁷ Muwugek yan nandat morapmisi anek Pita da pidan agek yan yoyigit, “Not kabi, ji kili nandan. Pin kop da pi kokwinik niminek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwakiwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat ani do nak kilisok manjigit. ⁸ Pin kop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do nimgut, yan gin Amin Nwakiwari Kabi amin kisi do yomgut. Yan agit do Pin kop da unun amin timit do tagisi nandisak yan nandaman. ⁹ Nin do wasok kinda anek unun amin do wasok n wakiwari kinda asak yan yogogi mini. Nandan gadat anakwa butni sugan paɗmilip asak. ¹⁰ Do ji abisok nido Pin kop ankwalek paɗmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun guramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman. ¹¹ Do yansi nandan gadanen, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anek Pin kop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yan gin timikdak.”

¹² Pita yan yanban amin muwuk yikgwit kisi tayanɗok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Pin kop da paɗpuluganɗakwan Amin Nwakiwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal. ¹³ Yoyin mudanakwal Jems da yan yagit, “Not kabi mirak pani. ¹⁴ Pin kop da wasanek Amin Nwakiwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik. ¹⁵ Pin kop da Amin Nwakiwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yan toso:

¹⁶ ‘Amin Tagi da yan yosok, “Dewit dakon diwatni unun yut kinda yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anek witjiken.

¹⁷ Yan abo Amin Nwakiwari Kabi morap naga do kili manjigim unun da Amin Tagini nak wisini.”

¹⁸ Gen unun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit.”

¹⁹ Jems da sanbenek yan yagit, “Do nak yan nandisat, Amin Nwakiwari Kabi but tobil anek Pin kopmon kwan unun nin da jigi dima yomnen do nandisat. ²⁰⁻²¹ Kalipsi da win abisok on ekwamanon kokup pap morap tan anan kwanon Moses dakon gen yan tenjawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjin manjin awit. Do yum but piso papia kinda yan mandan yomnen. Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Jap unuden Pin kop da pindakban dima noknogi an. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwan gat ae yawiyo kisi dimasi noni.”

Papia kinda yipba kigit

²² Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae paɗmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yan yanek Judas mani kinda Basabas gat ae Sailas gat yan manjiwit. Unun amin paɗmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal. ²³ Amin bamot do papia yomgwit unungwan gen yan mandawit,

“Nin yabekbi kabi ae paɗmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandaman. Amin Nwakiwari Kabi Yesu nandan gadan iman amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwan ji gildat tagi yan dayaman.

²⁴ “Nin da kabikon amin diwari da kin ji dakon nandak nandak paɗupbal awit dakon geni kili nandagiman. Nin da yan yoyini yan dima yoyinapno kin dayiuit. ²⁵ Nin idon muwuk but kalon anek amin bamot ji do kini do manjigiman. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandan

yomaman Pol ae Banabas unun gat kini do yan yomguman. ²⁶ Amin bamot unun egip egipni dima panjutnane Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tentenagimal. ²⁷ Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandaman unun nan gin dayinjil do yabekgaman. ²⁸ Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yan gin nandane yan dayaman, jigi morapmi dima damnen. Gen teban onjok bangin yolni. ²⁹ Ji bit kilapyo kokup kidat do dapman paret an unun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwon ununyo kisi dima noni. Anek minat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kan kimagek unun anpak morap yapni kan unun tagisi. Nin dakon gen yan gin. Do ji tagisi egipni.”

³⁰ Amin bamot yabekba Antiok pigi panmuwukbi kabi yan yobal muwukba papia unun yomgumal. ³¹ Yobal panmuwukbi da papia unun manjinba unun da buri panteban aban but galaksi nandawit. ³² Anakwa Sailas gat Judas gat unun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi panmuwukbi yoyinek buri panteban agimal. ³³⁻³⁴ Amin bamot unun Antiok bisap dubakgok egipgumal. Egek don panmuwukbi da galok gen yoyinek but yawot gat kinjil yan yoyinek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. ³⁵ Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyindet pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tentenawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudane Pol da Banabas yan iyigit, “Nit aenit kokup papmon agek nandan gadat amin pindatden. Amin Tagi dakon gen yan tentenan yomgumak tagi panek ekwan bo yan do agek pindatden.” ³⁷ Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidanbal agipni do nandagit. ³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopman degek abinakan iyi gin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit. ³⁹ Unun do anek gen emat madepsi agimal. Yan anek pidan ki Banabas da Mak abidanban tap wakga kinda abidanek

Saiprus miktimon timon wigigimal. ⁴⁰ Yan anakwal Pol Sailas nan abidagit. Anakwan panmuwukbi da Amin Tagi dakon nandan yawotni jilon tosak yan yoyinba kigimal. ⁴¹ Kin Siria ae Silisia miktimon agek Pol da panmuwukbi morap yoyin panteban agit.

16

Pol da Timoti abidanban Sailas gat kisi agipgwit

¹ Pol Debe kokup pap kinnek unudon da Lista kokup pap kin altagit. Unun kokupmon Yesu dakon pandetni kinda egipgut mani Timoti. Meni unun Juda minat kinda. Unun minat Yesu nandan gadan imgut. Mani datni unun Grik amin kinda. ² Panmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yan yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipden yan nandagit. Mani Juda amin unun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni unun Grik amin kinda yan kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ Anek Timoti abidanban kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anteban awit unun ban panmuwukbi yoyinek yan yoyiwit, “Ji gen on nan guramigek egipni.” ⁵ Yan anakwa panmuwukbi morap dakon nandan gadat teban tagit. Gildari gildari amin da panmuwukbi kabikon sanbenba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ Telagi Wup da Esia miktimon Pinkep dakon gen dima yonjil do yansop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kin Prigia ae Galesia miktimon binap nan kigimal. ⁷ Misia miktimon kin altane Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjil do kosit sopgut. ⁸ Yan aban Misia miktimon yapmanek Troas kokup papmon pigigimal. ⁹ Pigi unun kalbi Pol da buri pisanakan dipmin yombem kinda kanakan Masadonia amin kinda da yan

iminjek yan iyigit, “Gak tap pidanek Masadonia miktimon obin nin panpulugoki.” ¹⁰ Pol da unun kanek Pin kop da iyi Gen Bin Tagisi kin yoyinen do yan nimisak yan nandanek unudon gin Masadonia kik do tagap tagiman.

Lidia nandan gadat agit

¹¹ Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanek nomansi kinjek miktim timjok kinda tap binap tosoq unun mani Samares unudon wigi altagiman. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigiman. ¹² Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagiman. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipguman. ¹³ Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wanga pigi pakbi kindakon kigiman. Nin unun pakbikon tamo kinda konenon bisit anen yanon da pigigiman. Unun pakbikon pigi pindatno minat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman. ¹⁴ Minat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monen ilit pi anek egipgut. Unun Pin kop gawak iminek egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanek mirak pakyan si yopgut. ¹⁵ Anek minat unun gat ae yutnicon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanek yan niyigit, “Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan naman kan, nak da yutnon pan ki egipnen.” Yan yanek yutnicon si kinen do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

¹⁶ Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman minatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun minatjok konni kinda tan iminakan yo don altoni unun do yan kwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinakan kila

amini da monen madepsi timikgwit. ¹⁷ Nin kinapno minatjok unun Pol gat nin gat da bunon nolek yan tidanek yan yagit, “On amin unun Pin kop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pin kop da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayan.” ¹⁸ Minatjok unun yan sigin yanakan gildat morapmi agit. Yan anakan Pol unun nandanek kuragisi nandan tobi kon yan iyigit, “Yesu Kristo da yan dagok annamgut do yansi gayisat, gak minatjok on yipman degek win abigi!” Yan iyanban unudon gin kon minatjok unun yipman dekgit.

¹⁹ Yan aban oman minatjok unun dakon kila amini monen timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon pan kiwit. ²⁰ Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon pan ki yopmanek yan yoyiwit, “On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an. ²¹ Rom dakon anpagon yo dima anen do gen teban tosoq on amin bamot da amin unun tetgin ilik pangwamal.”

²² Yan yanakan amin muwukgwit kisi da yanba yokwi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit. ²³ Yoyinba madepsi baljanek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. ²⁴ Iyanba nandanek amin bamot pawigi dam teban yutnon yut monin kinda yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban pan teban agit.

²⁵ Yan aban egek kalbi binap Pin kop do bisit anek ae kap yanakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nandawit. ²⁶ Anakan unudon gin wudip madepsi kinda anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwalikgit. Yan anakan yoma kisi wital kin mudanakan amin morap kisit kandapnikon yo pan teban awit unun kisi wital ki mawit. ²⁷ Manakan dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanek nak

kila tagi dima at yanjon da emat agak sibani ilik iyi nan sugok do agit. ²⁸ Yan ak do anakwan Pol da yan tidanek yan iyigit, “Giptingo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman.”

²⁹ Yan yanakwan dam teban yut dakon kila amin tentenji kinda anopni do yagit. Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut.

³⁰ Yan anek amin bamot timik yut buri moniji yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, “Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?”

³¹ Yan yanban iyigimal, “Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminaki Pinkep da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak.” ³² Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal.

³³ Yoyinba kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinkep nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kin dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, “Gak amin bamot unun yopbi kinjil.”

³⁶ Yan yinba kin Pol yan iyigit, “Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil.”

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, “Manit Rom gapmanon tosok. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyanji dima kokwinigek amin morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikdamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi

yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit. ³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kin amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andamguman, gen yan yoyinek panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit. ⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kin altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kinjek Tesalonaika kokup papmon kin altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda tosok. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pinkep dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pinkep dakon gen dakon mibili yoyin tentenan yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinek yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do dayin tentenosot, unun Kristo yansi dayisat.” ⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron sanbewit. Anakwa Grik amin morapmi Pinkep gawak imgwit amin ae kila amin minjat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi panmuwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin

morap da inamon pabigi yopnen yan yanek kiwit. ⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat panmuwukbi kabi di gat timik ilik panpan unun kokup pap dakon kila aminon pankiwit. Panjnek yan tidanek sitnok anyominek yawit, "On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon aben da ekwan. ⁷ Jeson da unun amin yanban yutnison pawigi ekwan. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yan yon, 'Kila amin madep njwaknjwari kinda egisak unun mani Yesu.'"

⁸ Gen unun yanba nandanek minat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit. ⁹ Yan anakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinba monen yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kan monen ni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pilin tanakwan panmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kin al-tanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal. ¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandanek gildari gildari Pinjkop dakon gen unun pakyanji manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo sun yosok yan do kokwin awit. ¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin minat morapmi da nandan gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pinjkop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandanek obin amin dakon but sugan panupbal awit. ¹⁴ Anakwa unudon gin panmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal. ¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altanek iyi gat pigiwit amin yan yoyigit, "Ji tobil Beria wigi

Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil." Yan yoyinban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit.

¹⁷ Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Nwaknjwari Kabikon amin Pinjkop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinjkop dakon mibili pakyanji nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon panji egek amin kin ap awit unun gat kisi yan gin agit.

¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, "On gen pakbi amin ni gen nan yosok?" Ae di da yawit, "Miktim dubagikon nani dakon pinjkop unun do bo yosok?" Pol da Gen Bin Tagisi yoyinnek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anan gen kokwin amin kabi kinda flen Areopaguskon muwukgwit unudon anjnek yan iyiwit, "Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman. ²⁰ Gen yosol unun nandano njwaknjwarisi asak do mibili niyinbi nandano." ²¹ (Atens minat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.)

²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, "Atens amin nak kokupji anjwasinek agek pinjkop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakgim. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Pinjkop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anek ji do yan nandisat, ji pinjkop gawak yomyom dakon anpak do

17:7: Lk 23.2; Jn 19.12 **17:17:** Ya 18.19 * **17:18:** Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolnen kan, nin amin tagisi yan nandawit.

nandaba yo madepsi asak. Unun Pin kop mibilni dima nandanek isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

²⁴ “Pin kop miktim ae yo morap miktim da kwenon ton wasan yopgut unun Pin kop da kundu ae miktim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yan do, amin kisit da telagi yut wutjan unudon dima egisak. ²⁵ Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanek Pin kop anpulgogi unun dima tosok. Pin kop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Pin kop unun da amin kalon isikon da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban iren tanek kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan. ²⁷ Amin da Pin kop tebai wisin koni do anek unun agit. Mani Pin kop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak. ²⁸ Kap wasok aminji kinda da yan yagit, ‘Unun da egip egip nimisak ae tapmim nimanakwan kosit akwaman.’ Ae kinda da yan yagit, ‘Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.’

²⁹ “Nin Pin kop dakon monjini ekwaman, do Pin kop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandanen. Pin kop amin da nandak nandagon da yo kisit da wason unun yombem dima. ³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pin kop da yo kinda dima anyominjek yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwan but tobi ani do gen tebai yosok. ³¹ Don minat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pin kop da amin kinda kili manjigit. Unun amin Pin kop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap yansi nandan imni, Pin kop da gen kokwin pi unun amindosi ingut.”

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak gen yan ingwit. Mani diwari da yan iyiwit, “Yo unun yosol unun do di gat niyinbi nandanen do nandaman.” ³³ Yan yanba Pol muwut

muwut tamo yipmanek kigit. ³⁴ Amin diwari Pol yolek nandan gadat awit. Kinda unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kinda. Ae minat kinda mani Damaris, ae amin diwari kisi nandan gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Pin kop dakon gen yagit

¹ Don Pol Atens yipmanek Korin kokup papmon kigit. ² Kin Juda amin kinda kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miktimon nani kinda. Kili yangok minatni Prisila gat Itali miktim yipmanek opgumal. Itali miktim mibili yan do yipmanek apgumal. Rom dakon kila amin madep Kloadias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap unun yipman kin mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit. ³ Pol da yut kaben dakon imal bupbup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnikon wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayinbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanek pinakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanek Pin kop dakon pi gin agit. Pin kop dakon gen yoyinjek Juda amin yan yoyigit, “Yesu unun asi Kristo.” ⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abin yipmanek jigilak gen yan ingwit. Yan aba imalnikon jimjim tawit tarapmikban manakwa yan yoyigit, “Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nwaknwari Kabikon kin Pin kop dakon gen unudon yoken.” ⁷ Yan yoyinjek muwut muwut yut unun yipmanek unudonjok pigi amin kinda mani Titus Jastus unun da yutnon wigigit. Titus unun Pin kop gawak iminjek egipgut. ⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pin kop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan ingwit.

Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan altan iminek yan iyigit, “Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tentenoki. Gen mapmit dima aki.” ¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kinda da dima gitjak.” ¹¹ Iyiban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanakwan ae bilak kinda dakon kanek 6 kabi egek Pin kop dakon gen yoyin dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktin dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminek abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit, ¹³ “On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyin degek Pin kop gawak imim dakon kosit njwakwari yolisak.”

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, “Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kinda yapgut, bo ae anpak yokwi kinda agit kan, ji dakon gen tagi nandaken.” ¹⁵ Mani ji disi dakon gen monin monin ae man ae gen tebanji do yon. Nak unuden gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yan panmilip abit.” ¹⁶ Yan yoyinek yolban gen pi yut yipmanek abigiwit. ¹⁷ Abigi unudon gin Korin amin da amin kinda mani Sostenes abidane gen pi tamo da kapmatjok anakgwit. Yan aba Galio unun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigit

¹⁸ Pol gildat morapmi Korin egek don panmuwukbi galok gen yoyinek Prisila gat Akwila gat timikban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altane gen Pol Pin kop do yan teban tok kinda kili agit, do busun dangwani mandagit. Yan anek Siria miktimon kik do anek tap wakga kinda abidawit. ¹⁹ Abidane gen Epesas kokup papmon kin altawit. Altane gen Prisila gat Akwila gat unudon yopmanek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin

gat Pin kop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayinbi gayiko awit. ²⁰ Anek yan iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yan iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipnen.” ²¹ Mani yopman kik do anek yan yoyigit, “Pin kop da ji do aeno opben do nandisagon don opben.” Yan yoyinek tap wakgakon wigeek Epesas yipmanek kigit. ²² Kin Sisaria kokup papmon altane gen unudon da Jerusalem wigi panmuwukbi gildat tagi yan yoyinek Antiok kokup papmon pigigit. ²³ Pigi Pol bisap dubakgok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktimon kokup morap ton unudon kokup gwasik agit. Yan anek Yesu nandan gadan imgwit amin morap dakon nandan gadat pan teban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Pin kop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik anakwan Juda amin kinda mani Apolos unun Aleksandria kokup papmon amin kinda unun panabin Epesas egipgut. Unun amin gen yogokni tagisi, ae Pin kop dakon gen dakon mibili pakyan si nandagit. ²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyin dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandane gen amin yoyin dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sun dima yagit. Bamisi yan tentenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unun dogin nandagit. ²⁶ Apolos unun Juda amin da muwut muwut yutnon wigeek pasol pasoli mini Pin kop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyin akwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnikon egek Pin kop dakon mibili pakyan si nandan pisanak do iyin dekgimal.

²⁷⁻²⁸ Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kinda Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kin Akaia miktimon altane gen amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pin kop da papiakon gen ton unun pan tenten anek Yesu unun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pin kop dakon nandan

yawotni do anek nandan gadat awit amin unun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigi altagit. Pigi altanek Yesu dakon pandetni diwari pindakgit. ² Pindagek yan yoyigit, "Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?"

Yan yoyinban yawit, "Dima, nin Telagi Wup kinda egisak yan dima nandagiman."

³ Yanba Pol da yoyigit, "Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?"

Yoyinban yawit, "Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman."

⁴ Yanba Pol da yan yoyigit, "Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, 'Amin kinda nak da bunon noldak unun amin nan nandan gadan imni.' Jon da gen yagit unun Yesu do yagit."

⁵ Pol da gen unun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit.

⁶ Pinjkop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unun kabikon pinakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigeke Pinjkop gen madepsi yoyigit. Anek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen unun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon pandetni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Pinjkop gen yanakwan

Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da konjol do awit

¹¹ Pol Pinjkop da anpuluganakwan wasok tapmimi ton njaknjwarisi morapmi agit.

¹² Yan agit do amin da imal dakni panobin Pol da kwenon witjinak panji sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa konni win abigiwit. ¹³ Anakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da konjol do anek yan yawit, "Pol da amin kinda dakon mibili yan tentenosok, unun Yesu. Unun da manon gayiko abigi!"

¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit.

¹⁵ Anakwa bisap kindakon kon kinda da gen kobogi yan yoyigit, "Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namin?" ¹⁶ Yan yoyinban konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unun yo altagit dakon geni nandanek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit. ¹⁸ Anakwa amin nandan gadat kili awit unun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unun yan tentenawit.

¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unun dakon mibili papi-ani panabin amin morapmi da dabilon kindapmon sonba sowit. Papi unun dakon yuman nogi manjikba 50 tausen silwa monej agit.

²⁰ Yan anakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi tonji iren tan anan kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unun altan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktin bamot Masadonia ae Akaia ban kik do nandagit. Nandanek yagit, "Nak Jerusalem kinjek don Rom kokup papmon kikkosi nandisat."

²² Pol panpulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban yabekban unun da kalip

Masadonia kigimal. Kinjakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubagkok egipgut.

Pol uwal an ingwit

²³ Unun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek upbalap madepsi awit. ²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kinda egipgut mani Demitius. Unun amin silwa ban kokup kidat minat Atemis unun dakon wup wasagit. Monej ilit pi anek pi monjini monej madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius unun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, “Disi nandan, pi on amanon monej madepsi timikgaman.

²⁶ Disi kili kan nandanjo awit. Pol da amin dakon nandan nandakni kili panupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason unun yo bami dima yansi yosok. Pol da gen unun yanakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktimon amin da nandaba gen unun bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da monej ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pinjkop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi unun pinjkop minat nan gawak iman. Mani Pol da unun dakon man madep abin yip do pi asak.”

²⁸ Yan yanban amin gen unun nandan jantan yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun da wukwisi madep!” ²⁹ Yan yanek unun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanek upbalap madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori unun ilik panpan muwut muwut yut madepmon panjiwit. Unun amin bamot unun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kinda Gaius ae kinda Aristakus. ³⁰ Anakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani panmuwukbi da dima kisak do kosit sop-sop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di unun Pol dakon notni, ununyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit unun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do

muwukgaman unun dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kinda mani Aleksanda yipba minat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi unun da bo ak yan nandawit. Yan anakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman yanon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kinda yan kan nandanjo anek madepsi sigin yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun wukwisi madep!” Unun gen nanjin sigin yanakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anakwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni da gen sopman yominjek nawa gen yan yoyigit, “Epesas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit unun kisi nin da kokup papmon tanakwal nin da kilani aman yan nandan niman. ³⁶ Unun top dima unun asisi do upbalap dima yoni. Tayangok nandan kokwin anek yo don ani.

³⁷ On amin bamot panaben unun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pinjkop minat do yanba yokwi tok kinda dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi panmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyiner.” ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinjek amin muwukgwit unun yoyinban kin mudawit.

20

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abin muwukba buri panjeban anek galok gen yoyinjek Masadonia miktimon kigit. ² Kin unudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinjek buri panjeban anek don Grik

miktimon kin altagit. ³ Unjudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unun amin kabi da kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit. ⁶ Anakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanakwan Pilipai yipmanek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unjudon kino notni pindak pindak agiman. Anek unjudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimagit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandane Pin kop gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit. ⁸ Yut nin da egipguman unun yut kwen tosok. Unun yutnon lam morapmi kolen yopgwit. ⁹ Unun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen sanbenek yanakwan monji unun yik dipmin pagek uwagat anek wanga miktimon man anakgit. Man anakban kimagit nan pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidin kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, "Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni tan imisak." ¹¹ Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anek gen sigin yoyinakan wigi wisa daganakan yopman kigit. ¹² Yopman kinakan amin monji

unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimagit yan nandane butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmanek tap waggakon da Asos kokup papmon kin altanek Pol do jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktimon kosit kik do anek unun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol Asos abin altan niban abidono tap waggakon wigek Mitilini kokup papmon kigiman. ¹⁵ Unjudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanek miktimon kinda mani Kios kapmatjok tanban kanek yapguman. Ae gildat kinda do tap unun pudan yapmanek Samos kokup papmon kin altagiman. Ae unjudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altagiman. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anen yan nandagit, do nin tap waggakon da Epesas kokup pap si yapmanek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konen yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unjudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ Gen yipban kwan opba yan yoyigit, "Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanakan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako manakan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pin kopmon kinan Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tentenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unjudon kiken dosi nayisak, do nak Jerusalem kikdisat. Unjudon kiko yo kinda ni da altan namjak unun dima nandisat. ²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon

Telagi Wup da yanɗi nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepɗan, ae jigi namɗan unun kisi nayinɗakwan agisat. ²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandanek egip egipno anɗutnok do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanɗin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudoken. Pi unun Pinɗop da nandan yawotni do anek yo madepsi ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenɗenoken.

²⁵ “Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Pinɗop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tenɗenagim. Nak abisok nandisat, ji depman kinapbo jikon da kinda da nak ae bunon dimasi nandakɗan. ²⁶⁻²⁷ Nak Pinɗop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tenɗenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kan, unun nak dakon gulusun dima. ²⁸ Ji disi dakon kila anek panmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Panmuwukbi kabi unun Pinɗop da Monji dakon yawi nan yuman nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin depgut. ²⁹ Nak nandisat. Depman kinapbo jon pinan yokwisi da jikon abinek sipsip kabi panupbal akɗan. ³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan panmuwukbi kabikon da amin diwari bunon yolni do top gen yoyikɗan. ³¹ Yanɗo, ji kan kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima inɗoni.

³² “Nak abisok Pinɗop da kilasi asak do unun da kisiron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji panɗeban aban yoni tagisi telagi amin kabini do yopbi unun tagi timitni. ³³ Nak amin dakon moneɗ ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agiman unun kisi panpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yan anek dayin doligim. Jiyo yan gin anek teban tokni mini amin unun panpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima inɗonen. Gen unun yan:

‘Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anɗakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinbi.’”

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat nɗakben anek bisit yagit. ³⁷ Bisit aban mudanɗakwan kila amin kisi da kunam tagek Pol beɗan mandan nawit. ³⁸ Pol da bunon nak dakon inamno ae dima kokɗan yan yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yanɗi nandanek Pol anan tap wakgakon ankiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopman degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosoɗ unun mani Kos unudon wigigiman. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosoɗ unun mani Rodes wigek unudon da Patara kokup papmon kigiman. ² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagiman. Kanek unudon wigino kigiman. ³ Kinjek miktim tim kinda tap binap tosoɗ unun mani Saiprus kanek unun gwanden tetgin do tanakwan nin amin tetgin da yapguman. Yapmanek Siria miktimon kin kokup Tair unudon tap wakga panɗi akgit. Agakwan tap wakgakon pi monji yik iligakwa ⁴ nin kin Yesu dakon panɗet kabini pindatno unun gat gildat 7 kabi egipguman. Egapno Telagi Wup da panɗagap aban Pol yan iyiwit, “Gak Jerusalem dima kiki.” ⁵ Egipguman dakon bisap mudanɗakwan Yesu dakon panɗetni gat ae minat monjiyoni gat kisi kokup pap yipman degek tap kidipminon pigigiman. ⁶ Bisit ano mudanɗakwan notni galok gen yoyin yoyin anek yutnikon kinakwa nin tap wakgakon wigigiman.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanek kin Tolemes kokup papmon altagiman. Unudon Yesukon sanbewit amin kabi gildat tagi yan yoyino unun gat gildat kinda egipguman. ⁸ Unudon pakgiman da wisa dagokdo unun kokup pap yipmanek Sisaria kokup

papmon kinj altanek Pilip da yutnon kino unun gat egipgumanj. Pilip unun yabekbi kabi panpulugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi unun kabikon nani kindi. Unun amin Gen Bin Tagisi yanj tenjenok amin kindi. ⁹ Pilip unun gwi 4 kabi. Unun aminon dima yopbi. Minjat kabi unun kombi gen yogok minjat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kindi mani Agabus unun Judia miktimon da pigit. ¹¹ Pinj altan niminjek Pol dakon boban napni abidanek Agabus da iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamanek yanj yagit, “Telagi Wup da yanj yosok, ‘Nak da on asat, yanj gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami waman Amin Nwakhwari Kabi da kisiron yipdan.’”

¹² Yanj yanban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipgumanj gat kisi da anjutanek tebaisi iyigimanj. ¹³ Mani Pol da gen kobogi yanj yagit, “Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgenj do tagi nandisat. Do ji nido nak angolgol anek kunam takgan? Yanj anakwa butno yokwi tosok.”

¹⁴ Yanban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yanj nandanek yagimanj, “Amin Tagi da yo altan imjak do nandisak unun tagi altan imjak.”

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmanjek mibilni nandak do pi awit

(Kilapmi 21.15-26.32)

Pol Jerusalem kinj altagit

¹⁵ Yanj nandanek nin yiknin panek Jerusalem kokup papmon wigigimanj. ¹⁶ Yesu dakon pandetni di Sisaria egipgwit unun gat kisi wigek unun da nin panji Nason da yutnon nipba egipgumanj. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadanj imgut. Miktimoni unun Saiprus. ¹⁷ Nin Jerusalem kinj altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. ¹⁸ Timikba pakgimanj da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do

kigimanj. Kinj altanek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgimanj. ¹⁹ Unudon Pol da gildat tagi yanj yoyinjek Pinjkop da anpuluganban Amin Nwakhwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyin mudagit.

Kila amin da Pol Telagi Yut Madepmon wigisak do iyiwit

²⁰ Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandanek Pinjkop anjisiwit. Anek iyiwit, “Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadanj imgwit. Unun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgonj. ²¹ Mani amin diwari da gak do yanj yoyiwit, ‘Pol da Juda amin Amin Nwakhwari Kabi da bikbigon ekwan unun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinjek yanj yoyisak, “Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni.”’ ²² Nianji anenj? Gak idon kili apgul yanj nandan gamdanj.

²³⁻²⁴ “Do nin da gen kindi gayino gak yanj gin abi. Anjaki gakyu kisi gen teban guramikdal yanj gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwamanj. Unun amin kabi Pinjkopmon yanj teban tok gen kindi kili awit. Gak unun amin kabi timikbi Pinjkop da dabilon gen teban yolek giptim panjilek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unun dakon yo gak da gaga yubi. Yanj anjaki unun amin kabi busun dangwani tagi mandani. Yanj abi amin da gandanek top yanj imgumanj yanj gandani. ²⁵ Amin Nwakhwari Kabi Yesu nandan gadanj imgwit amin nin da gen anteban agimanj unun kili mandanj yomgumanj. Gen unun yanj: Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwonj dima noni. Ae minjat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani.”

²⁶ Gildat kindi do Pol amin 4 kabi unun timikban giptim panjilek ak dakon anpak anek egipgwit. Yanj anek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anek, ae amin kalon kalon dakon paretni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudan'akwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanek minat amin morap muwukgwit dakon but suganek Pol abidawit. ²⁸ Abidanek yan tidanek yan yawit, "Israel amin ji abin nin panpulugan'ba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panupbal asak. Anek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yan'ba yokwi tok asak. Ae unun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagon winjek telagi tamo on anupbal aban yo isali asak." ²⁹ (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidan'ban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandan wuripdagek teri teri da timtim yanek apgwit. Abin Pol abidan' ilik anan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanek wanga abigiwit. Yan anek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sogwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anak'ba kimot do anak'wa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematy madep an unun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yan nandanek unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanek minat amin kabikon pigiwit. Pigak'wa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenek dima anakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anek amin yan yoyigit, "On namin amin kinda? Ae ninar agit?" ³⁴ Yanban di da gen kinda yanak'wa di da nwak'wari yawit. Yan yanek upbalap madep anak'wa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidan' anan emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kin yut unun da man wigigon altan'akwan

amin da Pol si anak'ba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anan wigiwit. ³⁶ Amin morapmi da bunon yolek madepsi sigin yan tidanek yawit, "Anak'ba kimakban!"

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anan yutnikon awigik do anak'wa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, "Gen kinda tagi gayiken?"

Yanban iyigit, "Gak Grik gen nandisal, ma? ³⁸ Abikisok'wan Isip amin kinda gapman gat emat wasanek amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktimon amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?"

³⁹ Yanban Pol da yagit, "Nak Juda amin kinda. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?"

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyiban Pol unun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anak'wa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ "Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do dayikdisat."

² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanak'wan upbalap dima anek tayan'gok egipgwit. Yan anak'wa Pol da yan yoyigit, ³ "Nak Juda amin kinda. Meno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon an'alagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyin'detno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pin'kop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim. ⁴ Nak da minat ae wili nandan gadat anek Yesu Yolyol Kosit nan agipgwit unun panupbal anek dapbo kimotni do pi agim. Anek pabisin panpan dam teban yutnon pan'kigim. ⁵ Yan anap'bo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayin tenten'oni. Unun da Juda amin notnin

Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unun naba nak Yesu nandan gadangwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panjobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanek kobogi do yo yokwi anyomni do anek kigim.”

*Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit
(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)*

⁶ Pol sanbenek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anapbo tentenji madep kinda Kwen Kokup da pin anbinap aban nak binapmon akgim. ⁷ Tentenan naban nak miktimon man pagek nandanapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’ ⁹ Amin nak gat agipguman unun tentenji kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak nina aben?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidan Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yan mudan gamgum unun do gayisak.’ ¹¹ Tentenji madep unun tentenan naban dabilno pilin tagit do amin agipguman unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pin kop gawak iminek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit. ¹³ Ananias unun kapmatjok da abin agek nak yan nayigit, ‘Sol not, dabilgo aeni sintosak.’ Yan nayinban unudon gin sintanek Ananias kagim. ¹⁴ Kanapbo nayigit, ‘Babiknin dakon Pin kop da gak da nianji abi do nandisak unun golinban koki do manjin gepgut. Ae Amin Kilegi kanaki unun da iyi gen gayinban nandaki do manjin gepgut. ¹⁵ Gak yo morap pindak nandanjo agil unun minat amin morap yoyin tentenokdisal. ¹⁶ Do bisap noknok dima

abi. Pidanek telagi pakbi sonjek mani yanjaki unun da diwarigo wiririk gaban.’

¹⁷ “Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anakwan dipmin yombem kinda kagim. ¹⁸ Kanapbo Amin Tagi da yan nayigit, ‘Gak tepmisi pidan Jerusalem yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da dima abidokdan.’

¹⁹ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gamgwit unun baljanek dam tebanon yopgum unun nandan naman. ²⁰ Ae gak dakon gen yan tentenok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anakgwit amin dakon imal dubakni ilik yopman naba kila agim. Anek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.’

²¹ “Mani Amin Tagi da nayigit, ‘Nak da Amin Nwaknwari Kabi kokup dubagisikon ekwan unun do kiki do yabekdat.’”

*Pol da emat amin nak Rom amin kinda
yan yoyigit*

²² Pol da Amin Nwaknwari Kabi do gen unun yanakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, “Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi.”

²³ Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimbaban timik maba kwen wigiwit. ²⁴ Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, “Ji Pol anki nin ekwaman yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unun dakon mibili iyi yanban nandani.” ²⁵ Yoyinban anki kisit kandapyoni panjinjin anek wamgwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, “Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanjo anakwa nak nitdan. Unun tagi dima akdan. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmangan.”

²⁶ Yanban kila amini gen unun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, “Ma, on amin Rom amin kinda. Gak nianji akdisal?”

²⁷ Iyınban kın Pol yan iyigit, “Nayınbi nandako. Gak Rom amin kind?”

Iyınban yagit, “Asi nak Rom amin kind.”

²⁸ Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yumgim.”

Yanban Pol da iyigit, “Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kind egipgum da egisat.”

²⁹ Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kind nan yoyiko nap teban nan anteban ayın yan kan nandanyo anek unun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nan agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unun dakon mibili pakyanısi nandak do pi agit. Do gildat kind do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abın muwutni do gen tebai yipgut. Yıpban abın muwugakwa Pol dakon nap teban wıtdal imınjek abıgi yıpban unun da ınıamon akgıt.

23

¹ Pol da sıntanban gen kokwin amin kabıkonı kınakwan pındagek yan yoyıgit, “Not kabi, abıkıkon da wın abısok egısaron nak Pınkop da dabilon butnokon da tagısı egi anan wıt yan nandısat.” ² Gen unun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgıt amin gen kaganıkon anıatni do yoyıgit. ³ Yoyınban anagakwa Pol da yan iyıgit, “Pınkop da gıtdısak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, manı mukgwan nıp da nanba nıtnıranbı. Gak gen teban guramıkdıat yan nandanek nak gen pıkon nep do abıl da yıkdal. Manı gaga gen teban yapmanek nıtnı do yoyısal.”

⁴ Amin kapmatjok akgıt da gen unun nandanek Pol yan iyıwıt, “Gak Pınkop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwı tok an ımısal, ma?”

⁵ Yanba Pol da yoyıgit, “Not kabi, Pınkop da papiakon gen yan tosok: ‘Jı kıla amınjı kind do yanba yokwı tok dima anı.’

On amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pısak.”

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi dı unun Sadyusi amin ae dı Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyıgit, “Not kabi, nak Parisi amin kind. Datno kısı unun Parisi amin kind. Nak amin kimakbı da kimoron da don pıdokdan unun do nandan teban tanek egısat. Yan nandısat do anek gen pıkon nepman.”

⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbı arıpmı diması pıdonı, ae anelo wupyo mını yan yon. Manı Parisi amin unun kısı nandan teban ton. Yan nandan do anek gen unun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iyı uwal uwal anek pudan kabi bamorı awıt. ⁹ Anek gen teban yoyındet amin dı unun Parisi kabıkon nanı unun da pıdan agek madepsi yan tıdanek yan yawıt, “On amin gulusunı mınısı koman. Wup bo anelo kind da gen bo iyıgit? Unun dima nandan.” ¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pındakban gen emat madepsi awıt. Yan anek amin kabi bamot unun da Pol terı terı da ılıkba gıptımı daganakwan kimotjak yan do pasalgıt. Do emat amını yabekban pıgi Pol amin kabi da bınapmon nan gwayen anan emat amin da yutnon ankwıt.

¹¹ Ankı yıpbı kalbı Amın Tagı da Pol da kapmatjok agek yan iyıgit, “Gak pasol pasol dima akı. Sı teban tanek egıpbı. Nak dakon gen Jerusalem yan tenıenagıl unun Rom mıktımon yan gın yan tenıenokı.”

Juda amin da Pol anakba kimotjak do gen yan anteban awıt

¹² Wısa dagokdo Juda amin muwugek Pol anakba kimotjak do wagıl yan anteban awıt. Anek yawıt, “Jap pakbıyo dima anek Pol anıatno kımagakwan don nonen. Yan dima anen kan, Pınkop da nın tagı nındapjak.” ¹³ Yan teban tok awıt amin unun 40 yapgut. ¹⁴ Amin kabi unun kın mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kıla amin kabi yan yoyıwıt, “Nın jap dima nanek Pol anıatno kımagakwan don nonen do wagıl yan anteban aman. Yan dima anen kan, Pınkop da nın tagı nındapjak. ¹⁵ Do jı

gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandaman, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altanakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap tonen.”

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatdan dakon geni nandanej emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kinda yan iban opban yan iyigit, “Gak on monji abidan anan mibiltok amingokon ankwi gen di nandak unun iyisak.” ¹⁸ Iyiban monjisok unun ankinjek mibiltok amin yan iyigit, “Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopben do nayiban anobisat. Gen kinda nandak unun gayikdisak.”

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan anan ilenikon kin iyi gin egek yan iyigit, “Gak ni gen nan nayik do nandal?”

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, “Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandan yan da top gayikdan. ²¹ Mani amin kabi kinda 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anek Pol kosiron pasilikon da anjatno kimagakwan don nonen yan anteban awit. Yan dima anen kan, Pin kop da nin tagi nindapjak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandanej nandan yobi do sintan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayan kok kin gen nayil unun do amin kinda dimasi iyiki.”

Pol yipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tanej kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anek Pol do os kinda kisi anjoman anek

Pol anjutan anan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon ankini.”

²⁵ Yan yoyinjek Peliks do papia kinda yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi. ²⁷ Juda amin da unun amin abidanek anakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kinda yan kan nandanyo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman. ²⁸ Anek ni gulusun kinda agit nan abidawit unun dakon mibili nandak do anek gen kokwin amin kabinikon ankigim. ²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen tebani kinda yapmak do anek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan ingwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anjatno kimotjak bo ae dam tebanon yipnen da aripmon gulusun kinda dima agit. ³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanej tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinjek mibili nido gen yan iman unun gak da inamon yan tentenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagan Pol Sisaria anan kiwit. ³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altanej gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminjek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit. ³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun manjinjek Pol yan iyigit, “Gak provinsgo dukon?”

Yanban Pol da iyigit, “Nak provinsno Silisia.”

³⁵ Yanban iyigit, “Gen yan gaman amin da abin altanakwa gengo don nandanej.” Yan iyinjek obip amini yoyiban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

¹ Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandak nandak amin kinda mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit. ² Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winakwan Tetulus da Pol gulusun agit dakon mibili yan iminek Peliks yan iyigit, “Kila amin madep Peliks, gak da nin panpuluganaki emari mini yaworisi ekwaman. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miktimon kulabik tagisi anaki abisok tagisi ekwaman. ³ Unun do anek nin gak do but galaksi nandanek ya yansi gayaman. ⁴ Mani gak bisap dubagi abidono egipnen unun tagi dima. Do nandan yawok nimejek genin pisipmisok on nandan nibi do gayaman.

⁵ “On amin yokwi morapmisi panalon aban koman. On miktimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri suganban emat upbalapyo madepsi an. Ae Juda amin nin nipman degek nandan gadat njwaknwari kinda awit. Amin da unun kabi do Nasaret Amin yan yon. Unun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak. ⁶⁻⁷ On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi dima tosak do pini anakwan abidagiman. ⁸ Do gak da gaga iyinaki gen morap yan imaman unun bami yoman yan iyi yanakwan nandaki.”

⁹ Yan yanakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonigek yan yawit, “Gen morap yosok unun bamisi yosok.”

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisit tilak an iban Pol da yan yagit, “Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yan namen dakon kobogi gayik do tagisi nandisat. ¹¹ Amin yoyiki kan yan gayikdan, nak Pin kop gawak im do anek Jerusalem

kin altanek gildat 12 kabi egipgum. ¹² Juda amin nandanakwa nak amin kinda gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agimak. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin panmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim. ¹³ Abisok gen on yan naman dakon bami kinda dima golikdan. Unun top yon. ¹⁴ Mani gen bamisi unun yan. Nak babiknin dakon Pin kop gawak iminek Yesu Yolyol Kosit nan agisat. Juda amin da unun kosit do nandan gadat njwaknwari kinda yan yon. Nak gen teban morap ton ae kombi amin da gen morap mandawit unun nandan teban tosot. ¹⁵ Pin kop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron ban paban pidokdan unun do nandan teban tanek egisat. On aminyo kisi yan gin nandanek ekwan. ¹⁶ Yan do anek bisapmi bisapmi Pin kop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusunno mini egipben do kilani tebaisi asat.

¹⁷ “Nak bilak di kokup njwaknwari egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin panpulugok do mone panapgum, ae Pin kop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do anek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonisok da upbalapmi mini egipguman. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit unun da nak abidawit. Unun amin kabi kisi pigiman da abisok gak da inamon gen yan naman tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgaman da nak do gen di yan nam do nandan kan, abisok gak da inamon agek gen yan namni kan tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusunno nan kawit unun nansi gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kaloni kinda gin gen papmon da yan yagim, ‘Pin kop da amin kimakbi aeni paban pidokdan unun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.’”

²² Peliks unun Yesu Yolyol Kosit unun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unun yan mudanakwan Juda amin

jomjom ani do yoyinjek yagit, “Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinjakwan genji dakon yan dagok don an daben.”
²³ Yan yoyinjek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Pol dam tebanon yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulgok do apba kan, dima kirinik yobi.”

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanakwa Peliks gat minatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda minat kinda. Peliks da Pol yan iban obin Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do iynjakwan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pin kop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iynjakwan Peliks da nandan pasalek yagit, “Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak.” ²⁶ Peliks unun Pol da monej di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anjakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sigin yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

¹ Pestus da abin gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktim kila agit. Anek gildat kapbi egi mudanek Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit. ² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan imgwit unun do iyiwit. ³ Iyinek tebaisi yan yawit, “Gak nin panpulanganek yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anek gen unun iyiwit. ⁴ Yanba Pestus da yan yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon

egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. ⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusun kinda agit kan, unun amin da gen yan imni.”

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit. ⁷ Yoyinban anobin yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol angwasi akgwit. Anek gulusun yokwisi morapmisi agit yan yanek gen yan imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan imgwit.

⁸ Yanba Pol da yan yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusun kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusun kinda dima agim.”

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anek Pol yan iyigit, “Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unudon nandaken do tagi nandisak?”

¹⁰ Yanban Pol da yan iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Idon gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusun kinda dima agim unun gaga pakyan si nandisak. ¹¹ Nak si kimokgen da aripmon sun kinda agim kan, tagi nikba kimokgen. Mani top yanek gen pikon nepgwit kan, amin kinda da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat.”

¹² Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanek unun da kwenon yan iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikdisal.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

¹³ Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iynek pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yan iyigimal. ¹⁴ Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iynek yagit, “Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak. ¹⁵ Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep

kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yan imgwit. Yan iminek sun agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. ¹⁶ Yanba yoyigim, 'Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak kan, amin unun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kan, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani kan, Rom nin dakon gen teban yapmanjan.'

¹⁷ "Nak idon opgum bisapmon gen yan imgwit amin nak gat kisi opguman. Obinek nak bisap noknok dima agim. Pakgiman da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim. ¹⁸ Anjobinakwa gen yan imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima. ¹⁹ Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pin kop anpak nian si anek gawak iman unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yan yosok. ²⁰ Nak gen unun dakon mibili nandako dima pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan iyigim, 'Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamen unudon nandaken do tagi nandisal?'

²¹ "Yan iyiko Pol yan yagit, 'Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kiken.' Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anjoman anek don yipbo kisak."

²² Agripa da gen unun nandanek Pestus yan iyigit, "Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat."

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, "Anwa yanakwan nandakdisal."

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yan

iban wigit. ²⁴ Winakwan Pestus da yan yagit, "Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan imgwit. Anek madepsi yan tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. ²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan mudan ibo Sisakon kikdisak. ²⁶⁻²⁷ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unun dima nandako pisolok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinakwan gen yan imgwit dakon but piso gen kinda gat dima yipbo kisak kan unun tagi dima. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwaman. Mibilni pakyan si nandano pisanakwan gen bami papiakon tagi mandaken."

26

Pol Agripa da inamon gen yagit

¹ Agripa da Pol yan iyigit, "Bikbik gabo gaga do gen ya."

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagek iyi kutnok do gen yan yagit, ²⁻³ "Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon anpak unun pakyan si nandisal, ae pidok pidok mibili nido aman unun kisi nandan mudosol. Do Juda amin da gen yan naminakwa nak naga anjuknok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanakwan yigek gen morap gayikdisat unun pakyan si nandaki."

⁴ "Juda amin morap kisi da nak pakyan si nandan naman. Nak moninisogon miktinnokon yawi diwatno gat egapno nandan namgwit. Ae unudon gin dima, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandan namgwit. ⁵ Nak dakon mibilno unun da kilisi nandan namgwit, do iyi gayik do nandan kan tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasanek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unun morapmisi. Juda amin kabi diwari dakon gen tebani yapmanek unun dakon

jigisi. Gen teban morap unun guramikgim. ⁶ Gen pikon nepgwit dakon mibili unun yan. Pin kop da babiknin do yo ak do yan teban tagit unun asi altokdisak yan nandan teban tosot. ⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unun kalbi ae gildari Pin kop gawak imaman. Yan anek yo unun asi altokdisak yan nandan teban tanek ekwaman. Kila amin madep, nak kisi unun dogin nandan teban tanek egisat. On gen dogin Juda amin da gen pikon nepgwit. ⁸ Amin diwari ji nido Pin kop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdan yan nandan?

⁹ “Kalip nakyo kisi Yesu Nasaret amin dakon man abin yip do pi madepsi aben yansi nandagim. ¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yansi agim. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naminakwa Yesu dakon telagi minat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen yan anteban awiron nakyo kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandan yominek yo yokwisi an yoben do kokup pap dubagikon kisi yol pan kigim.

Pol da iyi Yesu nandan gadan imgut do iyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yansi gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tentenji madep kind a Kwen Kokup da pinban kagim. Tentenji unun tapmimi tonji tentenagit. Gildat dakon tentenji yapgut. Tentenji unun nak ae amin agipguman ninon yamgut. ¹⁴ Anek tentenan niban nin kisi miktimon manpak mudagiman. Man pagek nandanapbo Ibru genon da gen kind a yan nandagim, ‘Sol, gak nido nak anupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tanek gaga nan tepmi imisal.’

¹⁵ “Yan nayinban yagim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Yan yoko Amin Tagi da yagit, ‘Nak Yesu. Nak nan anupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pida at. Gak nak dakon oman aki do anek manjin gep do altan gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi unun dakon yan tentenok abi do manjin gepmandat. ¹⁷ Nak da gak ankutnanapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Nwaknwari Kabi da gak dima anupbal ani. Gak yabekgo Amin Nwaknwari Kabikon kin ¹⁸ but dabilni pabi pisoni. Pabi pisanek pilin tuk manji iminek but tobil anek tentenikon apni. Abinek Sunduk dakon tapmimon da pulugan kinjek Pin kopmon apni. Anek nak nandan gadan naminakwa diwarini wiririk yobo telagi minat amin kabinokon sanbeni.’”

Pol Pin kop dakon pi agit unun do iyigit

¹⁹ Pol sanbenek yan yagit, “Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo unun kanek geni dima kirinikgim. ²⁰ Damaskus da wasanek Jerusalem ae Judia miktin kisi, ae Amin Nwaknwari Kabikon agek Pin kop dakon gen yoyin tentenanek yan yagim, ‘Ji but tobil anek Pin kop nandan gadan imni. Yan anek asi but tobil ayin yan amin da dandani do anpak kilegisi ani.’ ²¹ Gen unun yanapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidanek nikba kimokgen do pini awit. ²² Mani Pin kop da anpuluganakwan egi anan wigim da abisok egisat. Yan agit do abisok idon agek amin isali ae amin madep ji do gen on yan tentenosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit unun bangin yosot. ²³ Yan yawit, ‘Kristo unun tepmi panek don kimoron da wasok wasok pidot pidot amin egipjak. Anek Israel aminon ae Amin Nwaknwari Kabikon kwan Pin kop dakon Gen Bin Tagisi dakon tentenji do yan tentenosak.’”

Pol da Agripa but tobil asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yanakwan, Pestus da madepsi yan tidanek yagit, “Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi unun da nandak nandakgo anupbal ak.”

²⁵ Yanban Pol da yagit, “Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanakwan gen bami yosot. ²⁶ Unun yo morap unun nomansi altan mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot unun kisi nandan mudosok. Unun do anek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosol yan nandisat.”

²⁸ Yanban Agripa da Pol yan iyigit, “Bisap pisipmisok gen nayinbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yan nandisal, ma?”

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, “Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobi ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pinokop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panjeban ani do dima galak tosot.”

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidan akgwit. ³¹ Pidan agek yut unun yipman degek notni yoyin yoyin anek yawit, “On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusun kinda dima agit.”

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, “On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak.”

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27-28)

Pol Rom kisak do tap wakgakon yipgwit

¹ Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kinen do yan anteban awit. Anek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda. ² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigiman. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigiman. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon panji akgiman. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, “Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni.” ⁴ Unun kokup yipman dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anakwan nin unun tetgin da kigiman. ⁵ Kinjek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanek tap binap mandanek kokup pap Maira unudon kin altagiman. Maira unun Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga njaknjari kinda analon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigiman.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas anakwan agiman. Mirim dambi da sigin abinakwan tap wakga antobilno miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Krit unun da anyongam anakwan mirim dima agit tetgin da kigiman. Kinjek Krit dakon miktim tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da yapmanek kigiman. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipmin nan yolek kigiman. Kin don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kin altagiman. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagiman. Anek Juda amin da Pinokop do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit, ¹⁰ “Amin morap, gen dayisat unun pakyan si nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tan nimdisak. Anakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdaman.” ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi

dima panji akgañ. Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon panji egip do ankilik konen yan nandawit. Unjudon ais bisapmon tagi egipnen yan nandawit. Piniks unun Krit miktimon saut tet do toso, ae unjudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unun Krit dakon tap wakga panji akgañ tamo kind. Unjudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anakwan Piniks tagi kinen yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgañ unun ilikba winban Krit da tap kidipmin nan yolek kigiman. ¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi ton kind apgut. Mani unun Nod Tet Mirim yan yon. Unun mirim da Krit miktim timon da apgut. ¹⁵ Abin tap wakga tebaisi tidanakwan nin sigin kik do antidok agiman, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit. ¹⁶ Anakwan nin kin miktim timjok kind tap binap toso mani Kauda unun da manjikon da kigiman. Unun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot monin abisino bunon nolgite unun ilitno apgut. ¹⁷ Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap waggakon winban tebaisi anteban awit. Yan anek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do waman panteban awit. Ae Aprika miktim unun da kapmatjok niman tim yokwi kind toso mani Sitis unjudon tap wakga da kin teban toso yan do pasol pasol awit. Yan awit do tap wakga dakon imal ilikba pinba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit. ¹⁸ Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji da yik morap maba tap kaga pigi mudawit. ¹⁹ Anek gildat kind do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwari maba pigiwit. ²⁰ Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anakwan gildat morapmi agipgumanon gildat dabil gat ae gik gat dima pindakgiman. Ae nin pulugan kinen yan kind dima nandagiman. Nin kisisi pasildaman yan nandagiman.

²¹ Gildat morapmi jap dima nanek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek yan yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipguman tam, tap wakga dima yokwi tanban, ae yo morap dima pasilbam. ²² Mani abisok yan dayisat, nin kabikon kind dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani. ²³ Nak Pinjok gawak imisat. Nak unun dakon amin. Unun dakon anelo kind da kalbi abin nak da kapmatjok agek ²⁴ yansi nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kin Sisa da inamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjok da kili nandak, do amin morap gak gat tap waggakon ekwan unun dima pasildan.' ²⁵ Pinjok dakon aneloni da yan nayik, do ji dima pasolni. Pinjok top dima yosok. Gen nayik unun yansi altanban kokdaman. ²⁶ Yum kanapno mirim da tap wagganin awil anki miktim tim kind tap binap toso unjudon yipban tegat atdisak."

²⁷ Nin gildat 14 non Tap Adia unjudon agek unun kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abin ankapmat aman yan nandawit. ²⁸ Yan nandane tap pakbi ilari bo ae kwen yan kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Yan kanek ae timisok di gat kin tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit. ²⁹ Yan kanek tap wakga kin tipmon tidanban wagil tuwil kisak yando si pasalgwit, do tap wakga da bunikon kirat madep tap wakga abidanban akgañ 4 kabi yopba pigiwit. Yan anek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. ³⁰ Tap wakga dakon pi monji unun nian anek tap wakga tayangok yipman degek giptimnin panjuktunen yanon da kosit wusik awit. Do bot moniji witalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akgañ unun tomnikon da yopno pigini yan top yoyiwit. ³¹ Anakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yan yoyigit, "On amin kabi tap waggakon dima egipni kan, ji kisi pasildan." ³² Yanban emat amin da bot moniji anteban awit nap unun mandan daganban tap da anan kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yan yoyigit, "Bisap dubak butji tagi

dima tanjakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. ³⁴ Yan do, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji panjeban asak. Ji dimasi pasildan. Ae busun dangwanjisok kinda dimasi pasildisak.” ³⁵ Gen unun yan mudanek bret abidan amin morap da dabilon Pin kop ya yan iyinek bret pudanek nagit. ³⁶ Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anakwa kisi da jap nawit. ³⁷ Nin morap kisi 276 yan da tap waggakon agipguman. ³⁸ Jap aripninon nanek tap wakga tagap tosak yan do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanek ni miktimon abiman unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panji atjak tamo nimanin ton tagisi kinda kawit. Yan kanek nin unudon panji atnen kan tagisi yan nandawit. ⁴⁰ Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yan anek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yan anakwa tap wakga unun tap kidipmin tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi tegane tagit. Yan anakwan tap da tap wakga dakon bunji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanek wagil kikan yan nandanek si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol ankananek dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yansop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anakwa amin diwari kindap diwat ae tap wakga dakon diwat ban timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yan gin anek nin kisin ilenikon tagisi wigigiman. Amin kinda dima pasilgit.

28

Pol Malta miktim timon egipgut

¹ Nin ilenikon tagisi wigigiman. Wigek miktim timjok kinda tap binap toso unun mani Malta unudon obiman yan kokup amin da niyiba nandagiman. ² Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anningwit. Sikak manek kokup mirimisi agit do kindap pan sonok unudon kindap alinen do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panmuwuk kindapmon sonakwan tunon amin emari ton kinda kindap tedep da yolban wigit. Win Pol da kisiron ininjen geni duban pigakwan tegane tagit. ⁴ Unun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunon amin unun telin telin aban kawit. Yan kanek iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “Koni, on amin unun amin kinda anakban kimagit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pin kop da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak.” ⁵ Mani Pol da tunon amin unun pambalikban kindapmon manakwan Pol da giptimon yo kinda dima noman tan imgut. ⁶ Amin giptimi pap tosak bo ae unudon gin man pagek kimotjak yan nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima altan imgut yan kanek nandak nandakni kulabik anek yawit, “On amin unun pin kop kinda.”

⁷ Kindap son aligiman da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma unudon toso. Kila amin unun mani Publius. Unun amin da nin timik yutikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni unun sot anek giptimi kindapmi sonakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unun kok do wigek bisit an imin mudanek kisitni kwenikon wutjenek anmilip agit. ⁹ Yan aban unun miktim timon sot amin diwari kisisi apba panmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan nimenek but galak do yo morapmi ningwit. Ae tap wakga abidok do agiman bisapmon kosit agek nan panyo anen do yo unun tap waggakon yopgwit.

Pol Rom kin altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanek kosit wasagimanj. Unun tap wakga ais bisapmon unudon panabinj akit. Tap wakga unun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnikon kokup kidat Sus dakon monji bamotni unun yayat dakon wupmi pasinj yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanek kokup pap Sirakus kinj gildat kapbi unudon egipgumanj. ¹³ Egek don Sirakus yipmanj degek Regium kokupmon kinj altagimanj. Unudon pakgimanj da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipmanj dekgimanj. Yipmanj degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kinj altagimanj. ¹⁴ Unun kokupmon Yesu nandanj gadanj imgwit amin di pindakgimanj. Pindatno unun da Sonda kinda nin gat egipnenj do niyiwit. Do unun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigimanj. ¹⁵ Kinapno Rom amin diwari Yesu nandanj gadanj imgwit amin da nin abamanj yan nandanek nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unudon nin amin diwari gat domdom agimanj. Ae diwari kokup kinda mani Yumanj Nanek Pokgonj Yut Kapbi unudon pindakgimanj. Pindagek Pol tapmim panek Pinjop ya yan iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yan yoba apgwit. Abinj muwugakwa yan yoyigit, "Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabinj yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidanj Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgenj da arip dima agim kawit. Yan kawit do isal nepba kikenj do nandawit. ¹⁹ Mani Juda amin da yan do dima galak tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopbenj yanon da dima agim. ²⁰ Mibili nianon da on

nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandanj teban tonj. Unun Mesaia kili apgut yansi nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat."

²¹ Yan yanban iyiwit, "Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandanj yipba apban dima kagimanj. Ae Juda amin kinda da Judia miktim da idon abinek gak do gen yokwi kinda dima niyinban nandagimanj. ²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kinda nandanj gadat njwaknjwari kinda awit unun do gen yokwi yan yoba nandamanj, do gaga dakon nandak nandak niyinbi nandanen do nandamanj."

²³ Yan yanek bisap kinda yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anakwan Pol da Pinjop da Amin Kila Asak dakon geni yoyinj tentenanj yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen tonj unun ban yoyinjak Yesu nandanj gadanj imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandanj gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kinda yan yoyigit, "Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babakji do gen bamisi kinda yan yoyigit:

²⁶ 'Gak kinj on amin kabi yan yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandakdanj, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sintanjek kokdanj, mani dima kanj nandanjo akdanj.

²⁷ Unun do anek on amin nandak nandak kositni kili soggwit.

Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni panj soggwit ae dabilni wamanj soggwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kanj nandanjo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilip abom.'"

²⁸⁻²⁹ Pol sanbenek yan yagit, "Unun do ji nandani, Pinjop da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Njwaknjwari

Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandakdan.” ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yuman nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandaban tagisi agit. ³¹ Anek Pin kop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kindan da yan sop dima an ingut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unudon panmuwukbi egipgwit unun pindat do nandagit. Unudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tentenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tentenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pin kop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, “Nandan gadat agak kosiron dagin Pin kop da dabilon minat aminyo kilegi dagoman” (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwaknwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pin kop da nandan yawok yominek yokwikon ban timitjak kosit unun kalonisi kinda gin. Amin kinda Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pin kop da yokwikon nan abidokdisak, anakwan unun amin Pin kop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pin kop da amin kinda yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pin kop unun gat egakwan Wupni unun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kinda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kinda. Juda amin unun kalip Pin kop da iyi do manjigit. Mani Juda minat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwaknwari Kabi morapmi da Yesu dakon pandetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unun Juda amin iyi dakon. Pin kop da yo madep unun

iyikon ak do nandagit unun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minat amin kabi Yesu dakon minat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unun do morapmisi yosok. Ae Pin kop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron dagin Pin kop da dabilon amin kilegisi aman
(Kilapmi 1-4)*

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yan tentenok aben do manjin negut.

² Kalip Pin kop da Gen Bin Tagisi unun do yan teban tok aban kombi amin da gen unun Pin kop da telagi papiakon mandawit.

³ Gen Bin Tagisi unun da Monji do yosok. Unun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit.

⁴ Ae Pin kop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unun Pin kop dakon Monji tapmim madepni tan imisak yanji noligit. ⁵ Yesu da pi agit do anek Pin kop da nin do yo tagisi an nimek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Nwaknwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nipgut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pin kop da ji do but dasi galak tan daminek iyi dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yon, do ji do nandanej Yesu Kristo da manon Pin kop ya yansi iyisat. ⁹ Pin kop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanej bisit asat. Nak Pin kop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tentenok asat unun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosok, ji dakon nandan gadat da nak anteban anakwan nak dakon nandan gadat da ji panteban asak.

¹³ Not kabi yansi nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwakwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unuden gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman naman. ¹⁴ Pin kop da pi namgut unun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unun kisi panpulgoken do pi namgut. Unun aminon pi dima aben kan, gomano ton yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tentenoken do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Pin kop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Pin kop dakon tapmimni tosok, do unun gen da amin morap nandan gadat an unun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwakwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ Pin kop nianon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Pin kop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat kalongin. Gen kinda Pin kop da papiakon tosok unun do yosok.

“Amin kilegi unun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Pin kop manji imgwit

¹⁸ Pin kop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unun da amin morap manji iminek anpak yokwi an amin unun do butjap madepsi nandan yomisak. Unun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba ton. ¹⁹ Unun amin Pin kop dakon mibili kili nandawit, nido Pin kop da iyi kili yoligit. ²⁰ Pin kop da yo morap wasagiron da win abisok ekwamanon unun yo morap pindagek Pin kop dakon mibilni pasili ton unun nomansi pindakgan. Pin kop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosok unun pindakgan, do amin kinda da nak Pin kop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Pin kop nandan imgwit, mani unun Pin kopsi yan nandanej mani ankisinej ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² Nin nandan kokwini tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Unun da Pin kop tilimni ton egip egip teban egisak unun manji iminek dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman unun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanej gawak yomgwit.

Minat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pin kop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanisi an an awit. ²⁵ Unun amin da Pin kop dakon gen bami yipmanek top gen ban yolgwit. Anek Pin kop yo morap wasagit unun manji iminek yo morap wasagit unun ban gawak yominek omani anyomgwit. Mani Pin kop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi ankisin kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pin kop manji imgwit, do Pin kop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minat da

1:10: Ya 19.21; Ro 15.23 **1:13:** Ya 19.21 **1:16:** Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24 **1:17:** Ab 2.4; Ro 3.21-22
1:19: Ya 14.15-17; 17.24-28 **1:20:** Jop 12.7-9; Kap 19.1 **1:21:** Ep 4.17-18 **1:22:** Jer 10.14; 1Ko 1.20 **1:23:** GT 4.15-19; Kap 106.20 **1:27:** MS 18.22; 20.13; 1Ko 6.9

minjat eyo dakon anpak yipmanek minjat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi minjat eyo anpak yipmanek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pin kop egisak yan nandawit, mani manji iminakwa Pin kop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panupbal ak do gen yokwi yon, ae Pin kop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan. ³¹ Unun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmangan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan. ³² Pin kop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unuden an amin si kimotni do yosok unun nandan, mani yum kanek unun anpak yokwi morap sigin an. Ae unun gin dima, amin diwari da unun anpak yokwi anakwa si jonikgan.

2

Pin kop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganek anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganek anpakni kokwin an bisapmon, unun disiyo kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unun disiyo kisi yan gin an. ² Nin nandaman, Pin kop da unuden amin kokwinigek kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganek anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Pin kop da gen yan gaban tagi pulugan kiken yan nandisal, ma? ⁴ Pin kop da anpak yaworisi angamanek kobogi tepmi dima gaminjak gak do jomjom anegisak

unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi angamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yan anek Pin kop da kobogi yo yokwisi angamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Pin kop da minjat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni analon anakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Pin kop da

“amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomin yomin akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Pin kop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Pin kop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminjak anpak yokwisi an amin unun Pin kop dakon butjapni abidokdan. ⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwaknwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwaknwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Pin kop da minjat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwaknwari Kabi Pin kop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Pin kop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Pin kop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin bangin Pin kop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Nwaknwari Kabi unun Pin kop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Pin kop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Unun da yan nolisak, Pin kop dakon gen teban butnikon kili

mandabi. Ae Pinjkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sunj aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Pinjkop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulugosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Pinjkop da gen teban nin do nimgut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Pinjkop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon. ¹⁹⁻²⁰ Ji yansi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minjat monjiyo kisi dakon yoyindetni” yan nandan teban ton. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyindet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakjwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinjkop dakon gen teban pakyanji nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirinige Pinjkop dakon man abin yipmanjan. ²⁴ Pinjkop dakon papia da unun anpak do yan yosok: “Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakjwari Kabi da Pinjkop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramiki kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirinjtaldan kan, gak

giptimgo dima mandabi Amin Nwakjwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Pinjkop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kirinikgan kan, Amin Nwakjwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan. ²⁸ Juda aminon da al-tanbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kinda Pinjkop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Pinjkop dakon gen teban guramit anpak da dima anjalon asak, Pinjkop dakon Wup da amin buron anjalon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Pinjkop da mani awigisak.

3

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

¹ Do gak Juda amin kinda kan, unun da nianon da gak anpulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi panpulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi panpulugosok. Pinjkop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Pinjkop da yan teban tok agit unun tagi kirinjtjak? ⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Pinjkop kalon gin bami yogok amin. Unun do Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Pinjkop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yokwinin da Pinjkop dakon anpak kilegisi nomansi antenten asak kan nian yonen? Pinjkop da yokwinin dakon kobogi niban sunj asal yan tagi iyinen? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Pinjkop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak

kan, nianon da minat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Pin kop dakon geni bamisi antenten anek man madepni awigisak kan, nianon da amin yokwi yan nayinek kobogi yokwi namisak?” ⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, “Kili anpak yokwi anapno unudon da anpak tagi no-man tanban.” Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek gen yokwi unuden nak da yosot yan yon. Pin kop da kokwin agakni kilegikon da unun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹ Do nian? Juda amin nin da amin diwari yapmangaman? Unun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwaknwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai wamandak. ¹⁰ Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Pin kop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Pin kop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani unun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yon.”

“Tunon amin dakon pakbi emari ton gen dulumnikon da mon.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin jobit yominek pantasik ak do gen yon.”

¹⁵ “Unun tepmisi amin dapba kimotni do kwan.

¹⁶ Unun dukwan dukwan amin panupbal anek jigi yom do akwan.

¹⁷ Amin gat but kalon egip egip dakon mibili dimasi nandan.”

¹⁸ “Unun Pin kop do dimasi pasolgon.”

¹⁹ Nin nandaman, gen morap gen tebanon ton unun amin morap gen teban da yongamgwan ekwan unun da guramitni do ton. Do amin kinda da “nak amin kilegi”

yan aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwaman Pin kop da dabilon diwarinin ton. ²⁰ Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Pin kop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin ton yan nolisak, unun gin.

Kristo nandan gadan iman amin unun amin kilegi

²¹ Mani abisok Pin kop da ni kosiron da amin kilegi yan niyisak unun nolisak. Unun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek tone unun do yan kwok kili awit. ²² Minat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman unun Pin kop da amin kilegisi yan yoyisak. Kosit nwaknwari kinda dima tosok. Amin morap Pin kop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Pin kop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Pin kop da nin do nandan yawok niminek minat aminyo kilegi yan niyisak. Unun Yesu Kristo da nin yuman nan nipgut do anek yan niyisak. ²⁵ Pin kop da Yesu kimagek yawini da minat amin morapyo nandan gadan imni unun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Unun agit da gen kokwin agakni unun kilegisi yan nolisak. Nido kalip minat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yongut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unun kilegisi yan nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman unun amin kilegi yan yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek unun kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. ²⁸ Nido nin nandaman, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ Pin kop unun Juda amin dakon Pin kop gin? Unun dimasi. Unun Amin Nwaknwari Kabi kisi dakon Pin kopni. ³⁰ Nido Pin kop unun kalon kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwaknwari Kabi giptimi dima

mandabi unun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konej? Unun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pin kop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babaknin Abraham do nian yonej? ² Abraham anpak kilegi gin anek unun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pin kop da dabilon unun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ Pin kop gen papia da unun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pin kop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unun amin Pin kop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak unun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da unun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unun Pin kop da dabilon amin kilegi dagon, ae unun da kisik kisik tagi ani unun do yagit.

⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Pin kop dakon gen tebani yapba gulusunni unun yopman yominek diwarini wiririkdak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwaknwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pin kop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Pin kop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandanakwan Pin kop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ Giptimni dima

mandanek nandan gadat anakwan Pin kop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanek Pin kop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pin kop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do ton

¹³ Kalip Pin kop da Abraham gat babakni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anakwan amin kilegi yan iyinej yan teban tok an imgut. ¹⁴ Gen teban yolgan amin dagin Pin kop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat unun yo isali asak, anakwan yan teban tokni unun bami mini an mudokdan. ¹⁵ Amin da gen teban yapmanakwa Pin kop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kiritit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Pin kop da Abraham gat babakni don altanek egipdan unun do nandan yawok yominek yan teban tok an yomgut. Do Pin kop da yo unun manjin yomgut unun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Unun yo gen teban yolgan amin dogin dima ton, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unun timitdan. Abraham unun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ Unun do Pin kop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisal.”

Pin kop unun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Pin kop dagin amin kimakbi egip

egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanjakwan noman tonj.

¹⁸ Abraham unun Pinjkop da yan teban tok an imgut unun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisat unun do nandan gadat tebaisi agit. Pinjkop da kili iyigit:

“Babikgo da madepsi iren tokdan.”

¹⁹ Abraham unun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minatni Sara unun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. ²⁰ Pinjkop da yan teban tok an iban but bamot anek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanjakwan Pinjkop do man madep imgut. ²¹ Ae Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit unun aripmi tagi akdisak yansi nandan teban tagit. ²² Yan do anek Pinjkop da Abraham dakon nandan gadatni kanek “amin kilegi yan iyigit.”

²³ Gen unun mandabi unun yan: “Pinjkop da amin kilegi yan iyigit” gen unun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unun nin kisi do yosok. Nin Pinjkop Amin Taginin Yesu kimoron nan aban pidagit unun nandan gadan imaman amin Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. ²⁵ Pinjkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanjakwan amin da anakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do anek kimoron nan aban pidagit.

**Nin Kristo gat kisi
kimakgiman ae unun gat kisi
egip egip abidagiman**
(Kilapmi 5-8)

5

Pinjkop da nin minat aminyo kilegi yan niyisak

¹ Yan do anek nin nandan gadat ano Pinjkop da minat aminyo kilegi yan niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon ekwaman. ² Yesu da minat aminyo nandan gadat aman unun Pinjkop dakon nandan

yawot kagagwan piginen do yoma witdal nimgut da nin abisok unudon tebaisi akgam. Anek nin Pinjkop da abin timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipnen do nandan teban tanjek jomjom aman, ae nin unun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin unun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tan niman ununyo kisi do kisik kisik anen, nido jigi da nin dakon but panjeban anakwa jigikon tebaisi akgam. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon anpak kilegisi noman ton, ae unun anpak da nin jonikban but galagon da nandan teban tanjek jomjom anek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman unun isal dogin dima aman, nido Pinjkop da Telagi Wupni butninon tagal niban unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman.

⁶ Nin tapmimnin mini da egapno Pinjkop bisap yipguron Kristo da abin yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwar da unuden amin anpulugok do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Unun da Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolinban koman. ⁹ Kristo dakon yawi da nin panjkilek aban nin amin kilegi agiman, do unun da nin madepsi panpuluganek panjutnanban Pinjkop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pinjkop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pinjkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek panmuwukban Pinjkop gat but kalon agiman. Yan agit do yansi nandaman, abisok Monji kalugi egisak do anek Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon agiman, do nin unun do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

¹² Adam amin kalonji kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban minjat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Pinjop da Moses do gen teban dima iminjakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Pinjop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da winj Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da minjat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Pinjop dakon gen irakgit unudenj dima awit, mani kimot da ununyo kisi timikgit.

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami minjat amin morapyo kisikon irenj tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Pinjop dakon nandan yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Pinjop dakon nandan yawotni da kimot dakon tapmim abinj yipmanjek minjat aminyo morapmikon madepsi tungan yomgut. Amin kalonji Yesu Kristo dakon nandan yawotni do anjek Pinjop da nin panpuluganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do nimgut. ¹⁶ Pinjop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigi pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anjek Pinjop da minjat aminyo gen pikon yopmanjek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Pinjop da but galak do yan agit: minjat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominjek amin kilegi yan yoyigit. ¹⁷ Amin kalonj kinda da gen kirijit aban unun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Pinjop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanjek madepsi daman. Do nin yansi nandaman, minjat amin morap Pinjop dakon nandan yawot unun abidonj Pinjop da amin kilegi yan yoyinjakwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do anjek miktimon

egipjak bisapmon tebaisi atdan.

¹⁸ Yando, amin kalonji da gen teban kirinikban unun yokwi do anjek Pinjop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin kalonj kinda da anpak kilegi aban Pinjop da unun agit do anjek nin amin kilegi yan niyinjakwan kalugi ekwaman. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirijit aban unun do anjek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban minjat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

²⁰ Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anjek Pinjop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Pinjop da nandan yawot madepsi an yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot analon an yomgut. Mani abisok Pinjop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anjek Pinjop da nandan yawok nimirjek amin kilegi yan niyinjakwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgiman

¹ Do nin nian yonen? “Pinjop dakon nandan yawotni da madepsi irentosak do anjek nin yokwi sigin anen” yan tagi yonen, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanjek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anen? ³ Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agiman. Ji unun dima nandan, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Pinjop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nan aban pidagit, do unun da aripmon nin egip egip kalugikon egipnen.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdaman

⁵ Nin Kristokon gadano unun da kimot agit nin yo kisi yan gin kimakgiman, do unun da kimoron da pidagit unudenj gin nin kimoron da pidokdaman. ⁶ Nin nandaman,

but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dapgwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanjenek dima ekwaman, ⁷ nido amin kili kimakgit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgiman, do nin unun gat kisi egipdaman yansi nandan teban toman. ⁹ Nido nin yansi nandaman, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanjenek aripmi dima abin yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalon kinda kimakban dagagit, mani abisok Pin kop man madep im do egisak. ¹¹ Do yan gin ji yan nandani, "Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwaman. Nin Yesu Kristokon gadagiman, do Pin kop man madep im do ekwaman."

¹² Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anakwan anpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwan, do ji disi ban Pin kop do paret ani. Anek Pin kop yipba giptimji kalon kila anakwan anpak kilegi ani. ¹⁴ Yokwi da sanjenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pin kop dakon nandan yawot da kagagwan ekwan.

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian anen? Nin Pin kop dakon nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi anen? Unun dimasi! ¹⁶ Ji yansi nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, unun amin dakon oman amin egipdan. Do unun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Pin kopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Pin kop da geni daban but dasi nandanek guramikgan, do ya yan iyinen. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman

amin egipgwit, mani Pin kop da yokwikon ban timigek anpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anpak inani gat ae anpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi an kimotni. Yan anek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anpak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun anpak do mayagi nandan. Unun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pin kop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Pin kop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyanji nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanjenek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon minjat kinda amin paban eni gat giptim kalonj amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanjenek dima wamanjak. ³ Do minjat unun eni egakwan amin kinda pasak kan, minjat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, unun yumabi dima asak.

⁴ Yando, not kabi, ji Kristokon gadanba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pin kop do bami tagisi panalon an

imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolguman bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolnen do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon agiman. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban da nin dima timikdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Pin kop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolinakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban unun yo yokwi yan tagi yonen? Unun dimasi! Gen teban da tanek yokwino nolinban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok:

“Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yan dima yosok tam, pindak galaktok unun anpak yokwi yan dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidanakwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban unun amin egip egip yom do noman tagit. Mani unun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim panek nak ankiligek nikban kimakgim.

¹² Do gen teban unun telagisi. Gen teban morap Pin kop da yipgut unun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi. ¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Unun dimasi! But kalipno da yo tagisi unun nan abidanek nak nikban kimakgim. Yokwi pini anek nomansi tentenajakwan yokwi unun in ananisi yan konen do anek Pin kop da yum kanakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

7:6: Ro 8:2; 6.4 **7:7:** TP 20.17; GT 5.21 **7:11:** WW 3.13 **7:12:** 1Ti 1.8 **7:15:** Gal 5.17 **7:23:** Gal 5.17; 1Pi 2.11 **7:25:** 1Ko 15.57

¹⁴ Nin nandaman, gen teban unun Pin kop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ Nak anpak asat unun mibili dima nandanek asat. Anpak si ak do nandisat unun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat unun ban asat. ¹⁶ Nak naga anpak dima galak tosot unun ban asat kan, Moses dakon gen teban unun yo tagisi kinda yan yosot. ¹⁷ Yando, nak naga anpak yokwi unun dima asat. Yokwi nak da buron egisak unun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Unun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aben. ¹⁹ Anpak tagi ak do nandisat unun dima asat. Ae anpak yokwi dima ak do nandisat unun ban asat. ²⁰ Nak anpak dima galak tosot unun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak unun da asak.

²¹ Yando, anpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak unun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak. ²² Asi, nak butnogwan da Pin kop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Unun galaktok da nandak nandaknokon nak abin nep do emat anek yokwi da dam tebanon nepmanek giptimno kila asak. ²⁴ Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmandak, do namin da nak pulugan nepjak? ²⁵ Nak Pin kop ya yan iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugan nepdisak.

Yando, nak nandak nandaknokon Pin kop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup nimgut

¹ Yando, minat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdan. ² Nido ji Yesu Kristo dakon minat amin kabini ekwan, ae Wup egip

egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugan depmandak. Anakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanjenek dima ekwan. ³ Pin kop da Moses do gen teban ingut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Pin kop da iyi dakon Monji yabekban pin yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Pin kop da Monji nan paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Pin kop da yan agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok bangin yolgan, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon galaktok yolgan. ⁶ Amin kind a nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kan, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak. ⁷ Amin kind a nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun Pin kop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸ Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Pin kop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Pin kop dakon Wupni asi jikon egisak kan, Telagi Wup da ji dayin pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panalon andaban kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kan, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan. ¹¹ Pin kop Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kan, Pin kop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pin kop dakon gwakni agiman

¹² Yando, not kabino, Pin kop da nin Wup dakon galaktok yolnen do nandisak. But

kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³ Ji but kalip anpagon egipni kan, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabin yopni kan, kalugi egipdan. ¹⁴ Nido minat amin morapyo Pin kop dakon Wup da yoyin pawildak unun Pin kop dakon gwakni ekwan. ¹⁵ Pin kop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganban Pin kop dakon gwakni daganek Pin kop do "Aba, Dat" yan iyanan. ¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da "nin Pin kop dakon gwakni ekwaman" unun do yan kwok amal. ¹⁷ Nin Pin kop dakon gwakni ekwaman, do Pin kop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timitdaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unuden gin panen kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo moninisok yansi nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Pin kop da wasagit unun da Pin kop da gwakni nomansi panenten akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰ Yo morap wasagit unun Pin kop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Pin kop da iyi don pan kaluk akdisak unun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹ Don, Pin kop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Pin kop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²² Nin nandaman, minat da monji panalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Pin kop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo unun dagin iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yansi nandaman. Mani

nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Pin kop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴ Pin kop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido bisit anen unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonen unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Unun da Pin kop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Pin kop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandaman, Pin kop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi timikgan. Unun amin Pin kop da galaktokni yolni do anek yan yomgut. ²⁹ Nido minat aminyo Pin kop da kalipsigwan “don timitdisat” yan nandan yomgut unun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin unun tilak agit ununyo kisi yan yomgut. Ae amin unun yan yomgut unun minat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin unun kilegi yan yoyigit unun tilimni yomgut.

Pin kop nin do toktogisi but dasi galak tan nimisak

³¹ Yan agit do nian yonen? Pin kop da nin panpulugosok, do namin da uwal anek nin pabin nipjak? ³² Pin kop iyi dakon Monji dima anekutanek nin morap panpulugosak do yabekgit. Yan agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Pin kop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Pin kop da iyi minat aminyo kilegi yan niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitnen do yosak? Unun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anek kimakgit, ae unun gin dima, nin do anek kimoron da pidagit. Ae abisok Pin kop da amin tet do yigek nin panpulugosak do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Jigi tepmiyo panen, bo amin da yo yokwi an nimni, bo jap do anen, bo imal do wadak wadak anen, bo yo yokwisi kinda da nin panupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kan, unun yo morap da tagi panwasini? Unun aripmi dimasi!

³⁶ Pin kop gen papia da unun do yan yosok: “Nin gak dakon minat aminyo ekwaman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgoman.

Unun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwaman.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do unun yo morap noman tan niminjakwa panpuluganjan pabin yopmanaman. ³⁸ Nak asisi nandan teban tosot, Pin kop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anelo, bo kon, bo yo abisok ton, bo yo don noman tokdan, bo yo tapmimi ton mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen ton, bo yo mikgwan ton, bo yo diwari tan anan kwan unun yo morap da Pin kop da nin do but dasi galak tan nimisak unun kagagwan ban aripmi dima panwasisak. Pin kop da nin do but dasi galaktan nimisak unun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolinban koman.

Pol Pin kop da Israel aminon pi agit unun do yagit (Kilapmi 9-11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandan yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot unun Telagi Wup da nandak nandakno si jonigakwan gen unun bami yosot yanji nandanej yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anek butno madepsi jik toso. ³ Nak Pinkep da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon banj timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok unun yan: Kosit di yan tonj tam nak da naga jobit timigek Kristo yipman degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam. ⁴ Israel amin kabi unun Pinkep da gwaknoni yanj kili yoyigit. Tilimni kili yolijnban bisap morapmi kawit, ae Pinkep da sanjek sanjek unun gat anek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinej yan teban tokni yomgut. ⁵ Unun dakon babikni mibiltogi unun man madejni tonj da egipgwit. Ae unun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unun Pinkepsi, yo morap dakon busunji egisak, do bisapmi bisapmi mani anjisin kimotne. Unun asi.

Pinkep da Israel aminon pi agit Pol da unun do yagit

⁶ Do Pinkep da Israel amin do yan teban tok agit unun jonigakwan bami tonj dima agit yan tagi yonej? Unun dima, nido Israel aminon da altanji unun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ Ae Abrahamon da altanji amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yan tagi dima yonej. Pinkep da kalip yan yagit:

“Aisak kalonon dagin babikgo noman tok-dan.”

⁸ Unun gen dakon mibili unun yan. Amin da monji panalan unuden alton amin morap kisi da Pinkep dakon gwakni dima. Monji morap yan teban tok kosiron da altanji unun dagin Abraham dakon babikni.

⁹ Nido Pinkep da yan teban tok yan agit: “Bisap yipgumon tobil abinapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

¹⁰ Ae unun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit.

¹¹ Mani Pinkep anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot

dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal ¹² Pinkep da Rebeka yan iyigit:

“Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ Pinkep gen papia da unun do yan yosok: “Padige Jekop do but dasi galaktan imgum, mani peni Iso do dima galak tan imgum.”

¹⁴ Do nian yonej? Pinkep kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ Nido Pinkep da Moses yan iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandanej kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandanej kan anpulugokdisat.”

¹⁶ Yando, Pinkep amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak. ¹⁷ Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pinkep da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapmimno kanek man madep namni yan do anek nak da kila amin madep man gamgum.”

¹⁸ Yando, nin nandaman, Pinkep da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Pinkep da yan asak kan, nido nin gulusunjin tonj yan niyisak? Namin da Pinkep da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?” ²⁰ Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pinkep da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagit?’ yan tagi dima iyigi.”

²¹ Miktin kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanej, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanej?

²² Pinƙop da yaƙ gin asak. Uƙun but-japni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi uƙun jomjom anek tepmi dima paƙtasik asak. ²³ Yaƙ asak, nido amin bupmi nandan yomisak uƙun da tilimni dakon yo tagisi morap uƙun dakon mibili nandani do nandisak. Uƙun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Uƙun nin mani. Uƙun da nin Juda amin ae Amin Nwakiwari Kabi da kabikon ban manjin nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Pinƙop da Amin Nwakiwari Kabi do yaƙ yagit:

“Minat aminyo uƙun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, uƙun abisok nak dakon amin kabino yaƙ yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, uƙun abisok but dasi galaktan yoben.”

²⁶ Ae kinda yaƙ yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yaƙ yoyigin tamokon uƙudon gin ‘Ji Pinƙop egip egip teban egisak uƙun dakon monji gwayoni’ yaƙ yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yaƙ tidanek gen yaƙ yagit:

“Israel minat aminyo tap kidipminjon niman ton yombem morapmisi iren tokdan, mani Amin Tagi da kalonisok di banƙin yokwikon ban timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da minat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdan uƙun do Aisaia da kalip yaƙ yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonisok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yaƙ gin tasik tagiman.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nian yonen? Yaƙ yonen: Amin Nwakiwari Kabi Pinƙop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Uƙun nandan gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel

amin Moses dakon gen teban yolek minat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Uƙun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Uƙun Yesu dima nandan gadan imgwit, do tip kinda da yaƙ kosiron tanakwan kandapni tidanek man pakgwit. ³³ Pinƙop gen papia da uƙun do yaƙ yosok:

“Nandani. Nak da tip kinda Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmandat.

Mani nandan gadan imni amin mayaktok dima pakdan.”

10

Israel amin Pinƙop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Pinƙop da Israel amin yokwikon ban timitjak dosi nandanek bisit iyisat. ² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, uƙun Pinƙop dakon galaktok yol do pi tebaisi an, mani Pinƙop dakon galaktok pakyan si dima nandanek an. ³ Uƙun nian anapno Pinƙop da kilegi man nimjak uƙun dima nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an. Yaƙ anek Pinƙop yipba uƙun da paƙkilek aban amin kilegi dima dagon. ⁴ Nin nandaman, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do minat amin morap Kristo nandan gadan iman uƙun Pinƙop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ Moses da minat aminyo gen teban yolek ni anpak ban anakwa Pinƙop da amin kilegi yaƙ yoyisak uƙun do yaƙ mandagit:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak uƙun kalugi egipjak.”

⁶ Mani amin kinda nandan gadat anakwan Pinƙop da uƙun do amin kilegi yaƙ iyisak uƙun amin da yaƙ yosok, “Ji disi butjikon da ‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’

yaƙ dima yoni. Gen uƙun yoni uƙun da Kristo miktimon abik do nandan yaƙ asak.

⁷ Ae ji

‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yanj dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo kimakbi tamokon nan awik do nandan yanj asak.” ⁸ Mani nian yonen? Nin Pin kop dakon gen yolek yanj yonen:

“Pin kop dakon gen unun ji da kapmatjok toso.”

Unun gen kagasikon ae butjikon toso.”

Gen unun nandan gadat dakon gen nin da yanj tentenjak aman unun. ⁹ Nin yanj yoman. Gak yanjkwok anek gen kagagokon da “Yesu unun Amin Tagi” yanj yoki, ae butgokon da “Pin kop da Yesu kimoron nan aban pidagit” yanj nandan gadasal kan, Pin kop da gak yokwikon nan abidokdisak. ¹⁰ Nin butnion da nandan gadat ano Pin kop da nin minjat aminyo kilegi yanj niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yanjkwok ano Pin kop da nin yokwikon nan timikdak.

¹¹ Pin kop dakon gen da unun do yanj yosok:

“Amin morap Pin kop nandan gadan iman unun mayaktok dima pakdan.”

¹² Juda amin gat ae Amin Nwankwari Kabi gat unun kisi Pin kop da dabilon arip gin. Amin Tagi unun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Unun da amin morap panpulugosak do bisit iyan unun madepsi gisamikdak. ¹³ Do

“minjat amin morap Amin Tagi dakon man yanek panpulugosak do bisit iyan unun yokwikon nan timitdisak.”

¹⁴ Mani minjat aminyo dima nandan gadan imni kan, nianon da bisit iyanba panpulugosak? Ae gen bini do dima nandan kan, nianon da nandan gadan imni? Ae amin kinda da Pin kop gen dima yoyisak kan, nianon da gen bini nandan? Unun aripmi dima nandan. ¹⁵ Ae amin dima yabetni kan, Pin kop gen aripmi dima yanj tentenjakdan. Pin kop gen da yanj yosok:

“Gen bin tagisi panaban amin dakon abapni unun yo madepsi!”

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yanj yagit:

“Amin Tagi, gen yanj tentenjan nanamin da nandan gadasak?”

¹⁷ Yando, nin nandaman, amin da Kristo dakon gen yanj tentenjanba nandano unun da nandan gadat panalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat unun yanj. Israel amin Gen Bin Tagisi unun nandawit bo dima? Unun nandawit. Pin kop gen papia da yanj yosok:

“Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat unun yanj. Israel amin da gen unun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Unun nandaba pisagit. Mibiltok Pin kop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit unun do nandanen. Gen yanj yagit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima unun timikgo nak nandan gadan naba ji da unun do nandaba yokwi tok anek butjap nandakdan.”

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yanj yagit:

“Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit unun da nak kili analon awit.

Ae nak do dima yanek egipgwit amin nak da naga nan yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandane yanj yagit:

“Nak gildat kinda kalon gen kirinjit anek but tobil ak do dima nandan amin unun nagon opni do kisitno dedan egisat.”

11

Pin kop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

¹ Do nak yanj dayikdisat, Pin kop da minjat amin kabini manji yomgut? Unun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda. ² Pin kop da minjat aminyo kalip iyi do manjigit unun manji dima yomgut. Ji Pin kop da papiakon Elaija do gen mandabi unun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yanj yominek Pin kop yanj iyigit:

³ “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

⁴ Mani Pin kop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Unuden gin abisokyo kisi Pin kop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yominek iyi do kili manjigit. ⁶ Unun pi kinda awit do anek dima manjigit, unun nandan yawok yominek isalsi manjigit. Unun pi kinda anakwa manjigit tam, unun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yando, nian yonen? Israel amin Pin kop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Pin kop da amin diwari bangin manjinban unun dagin kilek tawit. Anakwan diwari Pin kop da but yomani sopman yomgut. ⁸ Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop da nandak nandakni panupbal aban upbal tawit,
ae dabili sopban yo dima pindari awit,
ae mirakni sopban yo dima nandawit.
Pin kop da yan agit da abisok yan gin egi anan oban.”

⁹ Kalip Dewit da unun do yan yagit:

“Unun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jiggi morapmi imek yominkaki manji gironitni, anek yan gin egi wigini dosi nandisat.”

Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi yokwikon ban timikgit

¹¹ Yando, nak yan dayikdisat. Israel amin yokwikon manek wagil tasik tan yan nandan? Unun dimasi! Unun Pin kop manji imgwit, anakwa Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da unun kanek ninon yansi

asak tam tagisi yan nandan yomni do anek Pin kop da unun agit. ¹² Israel amin da Pin kop manji imgwit bisapmon Pin kop da miktim amin morap kisi panpuluganek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Pin kop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Pin kop Amin Nwaktwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yan agit do yansi nandan, Israel amin Pin kopmon ae tobi apni bisapmon, mibiltok agit unun si yapmanek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwaktwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Pin kop da nak jikon yabekbi pi aben do yan namgut. Nak pi unun asat unun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak unun pi anapbo, Pin kop da jikon yo tagisi an daminakwan, Israel amin dabinoni da unun kanek, ninon yan gin asak tam tagisi yan nandani do nandisat. Yan nandanakwa Pin kop da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Pin kop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minat aminyo miktimi miktimi ekwan unun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandaman, unun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yan asak. ¹⁶ Amin da wit mibiltok pan unun ban diwari timigek bret wasanek Pin kop do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unun telagi kan, kilini yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilini unun Israel amin dakon tilak asak. Unun kilini diwari Pin kop da pansanik maban kiwit. Ae Amin Nwaktwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilini yombem, ji panabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanbegit da gelikon pakbi iligek kilini diwari gat tagisi ton. ¹⁸ Mani ji disa do nin kilini diwari yapmanek kilini tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disa do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yan yokdan, “Nin da kindap obikon sanbenen do anek kilini unun Pin kop da pansanikgit.” ²⁰ Unun

asi, Pin̄kop da yaŋ agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan imgwit, unun do anek paŋsanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Pin̄kop da kindap unun iyi dakon kilin̄i unun paŋsanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan, jiyo kisi paŋsanitdisak.

²² Ji pakyan̄si nandani. Pin̄kop da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap anpakni yopman dekgwit unun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unun do nandan teban tanek sigin atni kan, anpak yawori andamdisak. Mani ji yaŋon dima atni kan, jiyo kisi paŋsanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip paŋsanikgit unun nandan gadat ani kan, kindap obikon aeni sanbekdisak. Nido Pin̄kop iyi aeni sanbesak dakon tapmim tan imisak. ²⁴ Disi nandan, Amin Nwak̄wari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilin̄i yombem da yaŋ egipgwit. Unudon ban Pin̄kop da ji paŋsanik olip kindap amin da kwaokbikon sanbegit. Kindap iyi yaŋ dima kwon, mani Pin̄kop da yaŋ agit. Do kilin̄i unun paŋsanikgit unun iyi da obikonsi tagapmisi sanbekdisak.

Pin̄kop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yaŋ kan disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unun yaŋ: Israel amin diwari Pin̄kop da but yomani sopgut unun yaŋ egi wigakwa Amin Nwak̄wari Kabi nian da iyikon apni do tilak yipgut unun da aripmon iyikon apdan. ²⁶ Ae don Pin̄kop da Israel amin morap kisi yokwikon ban timitdisak. Unun do Pin̄kop gen papia da yaŋ yosok:

“Yokwikon Ban Timit Timit Amin unun Saion kokup papmon da apdisak.

Abinēk Jekop dakon amin kabikon al-tanek Pin̄kop gen pabin̄ yop anpakni wiririkban kin̄ mudokdan.

²⁷ Anek yokwini wiririk yom do nak unun gat sanbek sanbek kinda aben̄.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi unun do manji imgwit, do Pin̄kop dakon uwalni dagawit. Yaŋ anek ji Amin Nwak̄wari Kabi paŋpulugawit. Mani Pin̄kop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon min̄at amin kabi egipni do kili manjigit, ae babikni do sigin nandan yominēk but dasi galaktan yomisak. ²⁹ Nido Pin̄kop da amin yaŋ yomisak unun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak unun aripmi dima gwayesak.

³⁰ Amin Nwak̄wari Kabi ji kalip Pin̄kop dakon gen pabin̄ yopgwit. Mani abisok Israel amin Pin̄kop dakon gen dima guramikgan. Yaŋ do anek ji bupmini abidawit. ³¹ Unuden̄ gin abisok Israel amin da Pin̄kop gen dima guramikgan. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Pin̄kop da min̄at amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kiringek dam tebanon egipgwit.

Pin̄kop man madep imin̄ kimotnen̄

³³ Mao! Pin̄kop dakon anpakni tagisi, ae nandan kokwini, ae nandak nandakni unun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisin̄ kokogi, ae amin da pi agakni aripmi dima nandan pisogi. ³⁴ Unun do Pin̄kop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da anpuluganek nandak nandak imgut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Pin̄kop do yo imgut do kobogi do Pin̄kop da yoni tamoni pantobil imjak?”

³⁶ Pin̄kop da iyi yo morap wasagit, ae unun da yaŋakwan tamonikon ton. Ae yo morap da mani anenokgon. Dagok dagogi mini tilimni tan anan̄ kikdisak teban. Unun asi.

**Kristo nandan gadan iman
amin da ni anpak ban ani
unun do Pol da yagit
(Kilapmi 12.1-15.13)**

12

Nin giptimnin nan Pin kop do paret an imnen

¹ Yan do, not kabino, nak Pin kop dakon bupmini madepsi unun do nandanek gen tebai yan dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nan Pin kop do paret an imni. Yan anek telagi egek anpak Pin kop da galak tosok unun ban anek egipni. Ji yan ani kan, Pin kop bamisi gawak imdan. ² Ji miktin amin da tilagon dima egipni. Ji yum kanakwa Pin kop da nandak nandakji pan kaluk aban anpakji kisi kalugisak. Yan ani kan, Pin kop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Anek anpak tagisi gat, ae anpak Pin kop da si galak tosok gat, ae anpak gwaljigi minisi unun tagi nandaba pisokdisak.

Pin kop da pi kokwinik nimisak unun tagisi anen

³ Pin kop da nak do anpak tagisi an naminek pi namgut, do ji kalon kalon yan dayisat. Ji disi do dima nandaba wigisak. Pin kop da nandan gadat damisak unun da aripmon anpakji kokwinigek disi do “nin nianen amin?” yan do nandani. ⁴ Nin nandaman, giptimnin kaloni mani diwatni morapmi, ae pini kaloni dima an. ⁵ Yan gin, nin minjat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kaloni agiman. Ae nin kisi giptim kaloni dakon diwatni da ekwaman.

⁶ Pin kop da nandan yawotni do anek but galak do pi njaknjwat njaknjwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kan, nandan gadatni tan imisak unun da aripmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda panmuwukbi panpulugosak do pi imgut kan, tagisi panpulugosak. Ae amin kinda yoyindet pi imgut kan, yoyindet pi an kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but pan teban ak pi imgut kan, amin but pan teban ak pi unun an kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin panpulugosak do pi imgut kan, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kan, kila amin pi unun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda

amin do bupmi nandanek panpulugok pi imgut kan, kisi kisi gon da panpulugosak.

Nin amin do but dasi galak tan yomnen

⁹ Ji amin do but dasi galak tan yomin kimotni, topmon da dima ani. Ji anpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anek anpak tagi ban pabidan kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktan yoman unuden gin Pin kop dakon minjat aminyo do but dasi galak tan yomni. Anek disi do nandaba nian wigisak unun si yapmanek notji do madepsi nandaba wukwan yomin yomin ani. ¹¹ Ji kurak tog mini pisi an kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yan sonjek pan tagap aban Amin Tagi dakon pi an kimotni. ¹² Ji nandan teban tanek Amin Tagi da yo tagisi an damjak do jomjom an, do kisi kisi anek egipni. Ae jigi noman tan daba kan, butji yawori tanakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit an kimotni. ¹³ Pin kop dakon minjat aminyo yo do wadak wadak aba kan panpulugoni. Ae amin kokup njaknjwarikon da apba kilani anek panpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi andamni kan, Pin kop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisi kisi an amin gat kisi kisi ani, ae kunam takgan amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalon kalon but kalonon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anek amin pinbi ekwan gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Minjat aminyo da dabilon ji anpak tagisi bangin anakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalon egip do nandan kan, amin morap kisi gat but kalonon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi an damni kan, yokwi kobogi dima an yomni. Pin kop da butjap nandan yomjak do bikbik imni. Nido Pin kop gen papiakon Amin Tagi da yan yosok:

“Kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Pin kop gen papia da yan yosok:

“Uwalgo jap do aban kan, jap ibi.

Ae pakbi do aban kan, pakbi ibi.

Yan abi kan, anpak yokwini do nandanjek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kanakwa yokwi da dima pabin depjak. Anpak tagisi ban anek yokwi pabin yopni.

13

Nin gapman da yongamgwan egipnen

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yongamgwan egipnen, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pin kop da panalon agit. ² Yando, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabin yopmandak kan, unun amin Pin kop da amin manjinek pikon yopgut unun ban kwen wigik an yomisak. Yan ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdan. ³ Nandani, gapman dakon pi amin unun amin kilegi ekwan unun panpasol ak do dima ekwan. Unun amin anpak yokwi an unun panpasol ak do ekwan. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandan kan, anpak tagisi banjin anakwa gapman da manji pawigisak. ⁴ Gapman unun Pin kop dakon oman amin. Unun ji panpuluganba tagisi egipni do ekwan. Mani ji yokwi ani kan, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidon. Unun da amin yokwi aba Pin kop da japmi nandanjek kobogi yom do nandisak amin unun kobogi yom do ekwan. ⁵ Yando, nin gapman da kobogi yokwi anjimdisak unun do pasalek geni guramitnen. Ae unun gin dima, butningwan da sun kinda dima anek kilegisi ekwaman yansi nandanen do anek geni guramitnen.

⁶ Mibili yan do ji gapman do takis yoman, nido gapman dakon pi amin unun Pin kop dakon oman amini ekwan, ae unun tokogisi pini ankimokgon. ⁷ Aminon goman morap agil unun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi unun yopni. Ae kila amin

mibili mibili morap do gawak yominek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tan yomnen

⁸ Jikon gomanji kinda di tan daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok unun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman unun amin do but dasi galak tan yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun gen teban yol kimokdok.

⁹ Gen teban da yan yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari ton unun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban unun yan:

“Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yando, amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi ban anen

¹¹ Ji yan anek egipni, nido on bisap ekwaman unun disi nandan. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pin kop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan inguman bisapmon unun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok. ¹² Pilin kili ununjok mudokdisak, anakwan wisa yo kisi kili ununjok dagokdisak. Yando, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek tentenji dakon yo ban pasik yan panen. ¹³ Nin amin da gildaron akwan unuden anpak kilegisi ban anek egipnen. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipnen. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak injani mibili mibili gat dima anen. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anen. ¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nan yan pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anen

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unun do ji gen emat dima ani.

² Amin kinda unun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unun amin tagini dagin yogogi. Mani unun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anjakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unun gildat telagisi yan nandane unun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unun butnikon da ni nandak nandak nan abidosok unun tebai abidane atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda nan tilak anek unun gildaron Pin kop gawak imisak kan, unun Amin Tagi do nandane asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unun Amin Tagi do nandane nosok, nido Pin kop ya yan iyinek nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, unun Amin Tagi do nandane Pin kop ya yan iyinek nosok.

⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotne kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipne bo kimotne, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo unun amin kimakbi ae kalugi ekwan unun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pin kop da gen pikon atdaman. ¹¹ Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisisi yosot, amin kisi morap da n wakben annamdan.

Anek kisi morap da nak do Pin kop bamisi yan yokdan.”

¹² Do nin kisi kalon kalon anpak morap agiman dakon mibili Pin kop iyikdaman.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima anen

¹³ Yando, nin notnin dakon anpak kokwin dima an an anen. Nin nandak nandak tagisi ban panek notnin kinda yokwikon mosak dakon pi dimasi anen. ¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanakwan yansi nandako pisosok, jap kinda nono Pin kop da nandaban yokwi tosok unun dima tosok. Mani amin kinda jap kinda dima noknogi yan nandisak kan, dimasi nosak, nido jap unun do iyi dima noknogi yan nandisak. ¹⁵ Notgo da jap kinda dima noknogi yan nandisak, unun gak da nanek butni anupbal asal kan, gak notgo do but dasi dima galak tan imisal. Kristo unun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anupbal abi. ¹⁶ Gak anpak kinda do tagisi agagi yan nandisak kan, kan kimokgi. Unun anpak do anek notgo anupbal abi amin da anpak unun do anpak yokwi yan di yanbam. ¹⁷ Nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun jap pakbiyokon dima tosok. Amin Kila Agakni unun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik panalon annimisak unudon tosok. ¹⁸ Amin kinda unun anpak yolek Kristo dakon pi asak, unun Pin kop da kanban tagisi anjakwan amin da nandaba wukwan imdan.

¹⁹ Yando, nin anpak but kalon panalon asak, ae anpak notnin tagi pan teban agagi unun ban yolek an kimotne. ²⁰ Jap dogin anek Pin kop da aminon pi tagisi asak unun dima anupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanaki unun do anek notgo dakon nandan gadatni witdal

kisak kan, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anapbo notno mosak yan nandisal kan, unun anpak dima abi.

²² Nandan gadat anek unun yo morap do nian nandisal unun Pin kop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandanek burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak.

²³ Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kan, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yan nandanek aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotnen

¹ Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugonen. Nin nin do gin nandanek kisik kisik pak do dima nandanen. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panek nandan gadatni teban toni do pi anen. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop, gak do yanba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pin kop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin pan teban anakwan tebaisi agek Pin kop da abin timitjak unun do jomjom anek egipnen.

⁵ Pin kop da nin dima alek tonen do tapmim niminek butnin pan teban asak. Unun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalon si egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun but kalon ae gen kalonon da mani ankisini do nandanek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakhwari Kabi gat kisi panpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandanek ji timikgit, do jiyo yan gin notji but dasi timik timik ani. Yan anek Pin kop man madep imni. ⁸ Ji yan ani, nido nak yan dayisat, Kristo unun Juda

amin dakon oman amini dagagit. Anek Pin kop unun gen bami yogok amin yan yolik do anek babakni do yan teban tok an yomgut unun aripmisi agit. ⁹ Yan anek Amin Nwakhwari Kabi da Pin kop dakon bupmini do nandanek mani ankisini do nandagit. Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Yando, nak Amin Nwakhwari Kabikon mango yan ankisiken.

Anek gak dakon man awigik do kap yoken.”

¹⁰ Ae Pin kop gen kinda da yan yosok:

“Amin Nwakhwari Kabi ji Pin kop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yan yosok:

“Amin Nwakhwari Kabi ji Amin Tagi ankisini.

Minat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani ankisini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yan yagit:

“Jesi da kabikon da gugik kinda wikdisak.

Unun da minat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwakhwari Kabi da unun amin da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom anek egipdan.”

¹³ Yo tagisi timitnen do jomjom aman unun Pin kop da unun nim do yan teban tok agit. Egip egipji unudon tosok yansi nandan iminakwa unun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yan teban tok agit unun timitdaman yansi nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut

(Kilapmi 15.14-16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi bangin an yansi nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyindet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pin kop da nandan yawok naminek

¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwakɲwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin Nwakɲwari Kabi ban Pinƙop da paret si galak tosoƙ yombem kinda nan Pinƙop do imisat. Imɲapbo Telagi Wup da panjelak asak.

¹⁷ Yan do, nak Yesu Kristokon gadako Pinƙop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat. ¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim namɲakwan Amin Nwakɲwari Kabikon pi anapbo but tobi anek Pinƙop gen guramɲgwit unun dogin yoken. Nak gen yagim ae pi agim, ¹⁹ ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi ton mibili mibili agim. Yan anapbo pindagek but tobi awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tenjenanapbo Ilirikum Provinskon kigit. ²⁰ Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosoƙ. ²¹ Pinƙop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok: “Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

²² Pi unun da bisap morapmi nak abisɲakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

²³ Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. ²⁴ Yan do, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandaken don kiken dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnen unun da kisik kisik namɲakwan unun da kwenon anpuluganba Spen kiken do galak tosoƙ.

²⁵ Mani abisok nak Jerusalem kɲek telagi panmuwukbi kabi panpulugoken. ²⁶ Panmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da

Jerusalem telagi panmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panpulugok do tagisi nandaken mone panmuwukgwit. ²⁷ Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosoƙ unun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakɲwari Kabikon Pinƙop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin Nwakɲwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panpulugoni kan tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do mone yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obin jɲ dandaken. ²⁹ Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tuga naban unun da ji tagisi panpulugokdisak.

³⁰ Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandaken, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tan yomyom anpak panalon asak, unun do kisi nandaken nagon sanbenba Pinƙop do bisit an kimotneɲsi. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima an amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panpulugok do pi asat unun do galagisi nandani. ³² Yan kan Pinƙop da galak tosoƙ nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

³³ Pinƙop dakon but yawotni ji kisikon tosoƙ do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da minat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat minat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minat tagisi kinda, panmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minatni egisak. ² Unun da minat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi panpulugagit, ae unun Amin Tagi dakon minat kinda, do but dasi abidoni. Unun anpak da telagi panmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonj aman. ⁴ Unun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin

Nwakɲwari Kabi dakon paɲmuwukbi morap kisi da uɲun bamot do but galak nandanɛk ya yaɲ yomaɲ. ⁵ Gildatno tagi paɲmuwukbi uɲun bamot da yutnon muwukgaɲ uɲun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Uɲun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadaɲ imgut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Uɲun da ji paɲpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Uɲun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipgumaɲ. Uɲun yabekbi kabikon man madepni toɲ. Uɲun da mibiltok Kristo nandan gadaɲ imgumal, aɲakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Uɲun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak taɲ imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Uɲun pi isalno Kristo dakon pi kalonɲi amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Uɲun Kristo yolyol aminsi kinda yaɲ kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwaɲ amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Uɲun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwaɲ uɲun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Uɲun miɲat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Uɲun miɲatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uɲun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi meɲi do kisi imni. Uɲun nak dakon meɲno kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandan gadat amin diwari uɲun gat ekwaɲ uɲun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpas gat ae telagi paɲmuwukbi morap uɲun gat ekwaɲ uɲun do yomni.

¹⁶ Ji paɲmuwukbi diwari do but dasi galak taɲ yomaɲ yaɲ yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon paɲmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da paɲmuwukbi tuwil do pi aɲ

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uɲun abiɲ yipmaɲɛk jikon pidok pidok ae jigiyɔ paɲalon aɲ. Uɲun amin do kaɲ kimotni do tebaisi dayisat. Ji uɲun da dubagikon egipni. ¹⁸ Uɲun amin Amin Taginin Kristo dakon pi baɲ dima aɲ. Uɲun giptim dakon galaktok baɲɲin yolgaɲ. Uɲun nandan kokwini mini amin paɲgalak aba gen toptopmi do nandan gadat aɲ. ¹⁹ Ji Piɲkop dakon gen guramik kimokgoɲ dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi aɲɛk aɲpak tagisi baɲɲin timigek aɲpak yokwi dakon nandak nandak jikon kinda dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili uɲunjoɲ Piɲkop but yawot nimisak uɲun da Sunduk kandap gibaɲninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata uɲunyo kisi da gildatni tagi damaɲ.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanɛk papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yaɲ dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Uɲun da nak gat ae paɲmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas uɲun kokup pap dakon monen kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Piɲkop dakon man aɲkisiɲ kimotneɲ

²⁵ Pin̄kop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat unun gen nan̄ ji dakon nandan̄ gadatji tagi pan̄teban asak. Gen Bin Tagisi unun kalipsigwan pasili tan̄ an̄ an̄ opgut. ²⁶ Mani abisok Pin̄kop da nomansi pan̄ten̄ten̄ asak. Kalipsigwan Pin̄kop egip egip teban egisak unun da kombi amin yoyin̄ban geni mandawit. Nin min̄at amin morapyo miktimi miktimi ekwan̄ unun da nandan̄ gadan̄ imin̄ek geni guramitni do an̄ek unun gen ban̄ dayaman̄. ²⁷ Unun Pin̄kop kalon̄ gin nandan̄ kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, unun do nandan̄ek nin Pin̄kop dakon man toktogisi an̄kisin̄ kimotnen̄! Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papi 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tenjentagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njaknjwarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jigi no-man tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jigi unun panmilip ani yan do papi diwari Pol do mandan imgwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominek papi on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minat aminyo Telagi Wup yipman degek jigi pawit unun do yosok. Ae Pinkep gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jigi yomgut, do Pol da Pinkep dakon galaktok kan nandanyo ani do panpuluganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinkep da minat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

*Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini
(Kilapmi 1-4)*

1:8: 1Tes 3.13; 5.23
16.23

1:9: 1Tes 5.24; 1Jn 1.3

1:10: Pil 2.2

1:12: Ya 18.24-28; 1Ko 3.4

1:14: Ya 18.8; Ro

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinkep da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papi on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panjelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinkep Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinkep ya yan iyigit

⁴ Pinkep da Yesu Kristo obakon da nandan yawok daminek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinkepno ya yansi iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpuluganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandanek yol kimakgwit yan nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altan tenjenokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anakwan wigi mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sun kinda awit yan aripmi dima yoni. ⁹ Pinkep da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinkep da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonj egipni do yan damgut.

Panmuwukbi wasen kiwit

¹⁰ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinek yan yosot, ji pidok pidok yipmanek but kalon ani. But ae nandak nandakyo kalonj gin tanakwa kabi kalonj egipni.

¹¹ Not kabi, Kloi da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanakwan ekwan yan nayiwit. ¹² Nak mibili yanon da yosot, jikon da di da yan yon, "Nak Pol yoldat", ae diwari da "Nak Apolos yoldat", ae diwari da "Nak Pita yoldat", ae diwari da "Nak Kristo yoldat" yan yon. ¹³ Unun Kristo da wasenki

morapmi agit? Bo nak Pol ji do anjek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat banjin telagi pakbi son yomgum. Amin di gat dima son yomgum. Unun do nak Pin kop ya yan iyisat. ¹⁵ Do amin kinda da “Nak Pol da manon telagi pakbi sogim” yan aripmi dima yogogi. ¹⁶ (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi son yomgum. Unun Stepanas da yutnon egipgwit amin ban son yomgum. Ae amin diwari gat son yomgum bo dima, unun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi son yoben do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do yabekgit. Ae amin da miktim dakon nandan kokwin tagisikon da gen yon unuden dima yosot. Yan asat yan Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pin kop dakon tapmim

¹⁸ Amin pasildan unun da tilak kindap dakon gen unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan yon. Mani minjat aminyo nin Pin kop da yokwikon ban timikgit amin nin da tilak kindap unun Pin kop dakon tapmim yansi nandaman. ¹⁹ Pin kop da papiakon yan mandabi:

“Nak da nandan kokwini kilegisi tan yoman amin dakon nandan kokwini kilegi pantasik akdisat.

Ae nandak nandakni ton amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdan.”

²⁰ Do nin abisok on miktim dakon nandan kokwini tagisi amin dakon nandan kokwini tagisi do niansi yonen? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niansi yonen? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niansi yonen? Pin kop da on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap panupbal aban nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gin an mudawit. ²¹ Nido Pin kop nandan kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Pin kop nandan imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yan

tenjenanapno amin da unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan yon, mani amin da unun gen nandane nandan gadan iminakwa Pin kop da unun kosiron da yokwikon ban timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi ton pindagek gen unun bami yan nandan. Anakwa Amin Nwaknwari Kabi da nandan kokwin tagisi pindat do nandan.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon anakba kimakgit dakon geni dayin tenjenoman. Anapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak tanek abidogi gen kinda nan yon yan nandan. Ae Amin Nwaknwari Kabi da gen unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan nandan. ²⁴ Mani Pin kop da yan ilikgit minjat aminyo Amin Nwaknwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandaman, Kristo unun Pin kop dakon tapmim ae nandan kokwini tagisi. ²⁵ Miktim amin da Pin kop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yan nandan. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandan kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pin kop dakon anpak diwari da Pin kop unun tapmimni mini yan nolisak yan nandan. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ Not kabi, Pin kop da yan daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nandan kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Pin kop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon nandan kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin ban manjigit. Yan anjek miktim dakon nandan kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pin kop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun ban manjigit. Yan anjek miktim dakon amin tapmimni ton panmayak agit. ²⁸ Pin kop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun ban timikgit. Nido amin man madepni ton

gat ae tapmimni ton gat pabin yopban yo isali ani do nandagit. ²⁹ Pin kop da dabilon amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak yan do yan agit.

³⁰ Pin kop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwan. Anek Kristo yipgut da nin dakon nandan kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Pin kop da nin panmili aban minat aminyo kilegisi ae telagisi aman. Ae Kristo da pi agit dogin anek Pin kop da nin yuman nagit, do yokwi da sanbenek kilanin dima asak. ³¹ Pin kop da nin do yan si agit, do Pin kop gen papia da yosok unun da aripmon anen. Yan yosok: "Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo."

2

Pol da Korin amin dakon nandan gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obinek Pin kop dakon geni pasili dayin tentenagim bisapmon, nandan kokwini tagisi amin da gen madep mibili mibili yon unuden dima yagim. ² Nido ji gat egipguman bisapmon yo nwanwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit unun dogin nandagim. ³ Nak ji gat egipguman bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimnimikgim. ⁴ Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagisi yan tentenagim unun nandan kokwini tagisi amin da yon unuden nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagi asak yanon da dima yagim. Unun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim nan ji doligim. ⁵ Yan agim nido ji da amin dakon nandan kokwini tagisi do nandan gadani do dima galak tagim. Pin kop dakon tapmim do nandan gadan imni do nandagim.

Telagi Wup da nandan kokwin tagisi nimisak

⁶ Mani Pin kop dakon anpagon kili tagan teban tawit aminon nandan kokwin tagisi unudon yan tentenoman. Unun nandan kokwin tagisi unun miktin amin

dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on miktin dakon kila amin si pasildan unun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Pin kop dakon nandan kokwini tagisi ban yan tentenok aman. Pin kop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipnen do kosit kili yipgut. Mani unun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Anakwan on miktin dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unun tilak kindapmon aripmi dima anakbam. ⁹ Mani, Pin kop da papiakon gen unun do yan yosok:

"Yo kalip dabil da dima pindakgwit,
ae miragon da dima nandawit,
ae nandak nandagon dima noman tanbi,
unun Pin kop but dasi galak tan iman amin do panroman agit."

¹⁰ Unun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panalon an nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyan si pindak mudosok, ae Pin kop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin unun dakon wupni butnigwan yikdak unun dagin pindakdak. Yangin, amin kinda da Pin kop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Pin kop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandan yo asak. ¹² Nin on miktin dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Pin kop da butgalak do yo morap nimisak unun nandan pisonen do Wup Pin kopmon da apgut unun nan abidagiman. ¹³ Nin unun but galak dakon yo do yan tentenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyin dekban unun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyin tentenoman. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Pin kop dakon Wupni da yo nimisak unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin unun yo kokwinigek pakyan si pindak nandan yo an.

¹⁵ Telagi Wupni tonj amin da yo morap kisi kokwinik pindakganj. Mani amin diwari da Telagi Wupni tonj amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Pinjkop da papiakon gen yanj toso:

“Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanyo asak do Amin Tagi tagi iyyindetjak?”
Mani Kristo dakon nandak nandak ninon toso.

3

Paɲmuwukbi dakon pi amin unjɒn Pinjkop dakon pi amini

¹ Not kabi, nak kalip ji gat egipguman bisapmon gen dayigim unjɒn Telagi Wup yolganj amin yoyisat unjɒn da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anjaka yoyisat unjɒn da tilagon dayigim. Unjɒn bisapmon ji Kristo da anjagon amin monij da tilagon egipgwit. ² Nak mum dabo nawit. Jap tebai banj dima damgum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap tonj, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolganj. Asi, notji do nandaba yokwi tok anjek gen emat agak unjɒn jikon sigin toso. Ji unjɒn anpak anj unjɒn but kalip dakon anpak banj anj. Ji on miktim dakon anpak gin anj. ⁴ Kinda da yanj yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yanj yosok. Unjɒn anpak anjek miktim amin da yanj ekwanj.

⁵ Ji pakyanji nandani. Apolos unjɒn namin? Ae nak Pol unjɒn namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njaknjwat njaknjwat nimgut. Aban nit pi unjɒn ando ji Kristo nandanj gadanj imgwit. ⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anjapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani Pinjkop da jap bami panalon agit. ⁷ Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Pinjkop da iyi jap bami panalon asak, do unjɒn kalongin mani tonj. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat unjɒn kisi bamot Pinjkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal. ⁹ Nit Pinjkop

gat pi kalonji amanj. Ae ji Pinjkop dakon pigagani. Ji Pinjkop dakon yutni.

Paɲmuwukbi dakon pi amin unjɒn kisit kilda yombem

¹⁰ Pinjkop da nandanj yawotni do anjek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nanj manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anjapbo amin diwari da yut unjɒn gwak magimon witjanj. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut unjɒn anj unjɒn pakyanji kanj kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njaknjwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalonj nanj gin Pinjkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da unjɒn gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol banj akdanj, ae diwari da silwa banj, ae diwari da tip tomni wukwisi banj, ae diwari da kindap banj, ae diwari da gurik banj, ae diwari da wit dakon obi banj akdanj. ¹³ Don Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tentenokdisak. Unjɒn bisap kindap da yanj noman tanek amin morap kalonj kalonj pi tagi awit bo dima yanj do anjilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda unjɒn gwak kwenon yut agit, unjɒn dima sosak kanj, pi amin unjɒn tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil sonj mudosak kanj, unjɒn amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da puluganj kikdisak, mani unjɒn amin kindapmon nanj abidomanj yombem da egipjak.

Ji Pinjkop dakon yut

¹⁶ Ji Pinjkop dakon telagi yutni, ae Pinjkop dakon Wupni jikon egisak. Unjɒn dima nandanj, ma? ¹⁷ Amin kinda Pinjkop dakon telagi yut antasik asak kanj, Pinjkop da unjɒn amin antasik akdisak. Nido, Pinjkop dakon telagi yut unjɒn telagisi. Telagi yut unjɒn ji.

Nin amin dakon man dima pawiginenj

¹⁸ Ji disi banj di panjekwalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandanj mudosot yanj nandanjek “Nak nandanj kokwino tagisi” yanj yosak kanj,

unjun amin on miktim dakon nandan kokwini tagisi unjun si yopmanek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miktim dakon nandan kokwini tagisi morap unjun Pinjkop da pindakban nandan kokwini tagi dima anj. Pinjkop da papiakon unjun do yan yosok:

“Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin unjun Pinjkop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak.”

²⁰ Ae Pinjkop dakon papia da yan yo kisi yosok:

“Pinjkop da nandan kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandan unjun aripmi dima aba noman tokdan yan nandisak.”

²¹ Do ji amin dakon man paukwan unjun yipman mudoni. Yo morap ji dakon. ²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miktim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok ton, bo yo don noman tokdan, unjun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unjun Pinjkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yan nandan nimni, ae Pinjkop dakon geni pasili kilani tagisi anek yan tenjenok dakon pi ninon tosok yan nandan nimni. ² Ae yansi nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, unjun amin madepni dakon gen kakgimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon anpak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon anpak kokwin ak do nandan kan, nak unjun do nandaba kikjok kinda dima asat. Nak nagayo kisi anpakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yan nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yan aripmi dima yokenj. Nak dakon anpak kokwin ak do Amin Tagi dagin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unjun da yo morap pilin tukgwan pasili ton unjun timik tenjenikon

yopdisak. Anek amin morap dakon nandak nandak pasili ton unjun noman panjalon akdisak. Unjun bisapmon Pinjkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit unjun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak panpulugok do anek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandane anpak kilegi Pinjkop gen papia da yosok unjun gin yolni. Yan anek pibit tidok anek amin kinda awigek ae kinda dima abin yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmandal yan nandisat, ma? Gak Pinjkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinjkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unjun gaga panjalon agil da yan gaga dakon man nido awigisat?

⁸ Yo si galak ton unjun aripninon tujan yan nandan, ma? Ji yo iren amin kili dagan mudan da tagisi ekwaman yan nandan, ma? Ae nin nwapmanek kila amin madep dagaman yan nandan, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandaman. ⁹ Mani Pinjkop da yabekbi nin ban mibi amin nipgut yan nandisat. Nin gen pikon nipmanek minjat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotnen do yan dagok anj nibi yombem da ekwaman. ¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandan kokwini tagi dima amin yombem da ekwaman, mani ji Kristokon gadawit do nandan kokwini tagisi amin ekwan, ma? Nin tapmimnin mini anakwa ji da unjun tapmimji ton, ma? Nin manin mini anakwa ji da unjun man madepji ton, ma? ¹¹ Kalip da win abisok ekwamanon nin jap do aman, ae pakbi do aman, ae imal garanisi ban paman, ae amin da nindapmanjan, ae nin da tagi egipnen kokup mini. ¹² Nin kisitnin da pi madepsi aman. Nin da jobit panen do yon, mani Pinjkop da yo tagi anyomjak do bisit iyaman. Nin do yo yokwisi anj nimanakwa yaworisi egek jigi unjun guramigaman. ¹³ Gen giren niyinja gen tagisi ban yoyaman. Minjat aminyo da dabilon nin sibat sibat injanisi amin da maba

kwan unun yombem. Yan dagin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amin iyi dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tan damisat, do nawa gen on dayisat. ¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman an damanek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayin tentenagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yando, nak dakon anpak pakyan si yolni. ¹⁷ Unun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktan imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji pan tagap aban nak da Kristo gat gadan kimagek kokupmi kokupmi pan muwukbi morap anpak yolni do yoyin dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yan nandanek kwen wigik an. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosgon jikon tepmisi opdisat. Opben bisapmon kwen wigik an amin dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tan yomisak unun pindak nandan yo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Unun tapmim dakon yo. ²¹ Do niban aben do nandan? Si baljanek pan kilek ak do opben do nandan? Bo but dasi galaktan damanek anpak yaworisi andaben do nandan?

Yesu yolyol amin anpak yokwi bikbiknikon ton unun pan milip an mudoni
(Kilapmi 5-6)

5

Korin pan muwukbikon yumabi anpak tosok

¹ Jikon yumabi anpak njawanwari kinda tosok dakon geni nandagim. Unun anpak Pin kop dima nandan iman amin da dima an. Unun amin kinda da menji kimagakwan

datni da minat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anakwan ji disi do yo madep yan nandanek amin diwari yapman mudoman yan nandan, ma? Ji bupmi nandanek kunam tatni. Yokwi agit amin unun yolba kinakwan ji da bikbigon sanbenek dima egipjak.

³ Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Anek nak naga unun dakon anpak kili kokwinikgim. ⁴ Yan do anek yan yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kinda abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim jikon tosak, ae nak butnokon da ji gat egipben. ⁵ Anek unun amin Sunduk da kisiron yipba giptimni antasik asak. Yan aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pin kop da unun amin dakon wupni yokwikon nan tagi abidosak.

Anpak yokwi an amin yol mudoni

⁶ Ji disi dakon man paukwan, unun anpak tagi dima. Yis kalonisok di da bret kisi panpap an, ji unun dima nandan, ma? ⁷ Do ji yis kalipmi wiririkba kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yan egipni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nan Yapyap Bilak do Sipsip mukwa soson unuden nin dakon diwarinin mudoni do kili sonbi. ⁸ Do kisik kisik anek bisap madep dakon jap noknok anen. Mani bret kalipmi yisni ton ban dima nonen, nin bret kalugi ban nonen. Bret kalipmi unun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi unun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandan dangum bisapmon yan yagim, "Ji yumabi anpak an amin gat kisi dima egipni." ¹⁰ Miktim amin morap yumabi an, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok anek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yoman amin si yopman dek mudoni yanon da dima yagim. Ji unuden amin yopmandet do nandan kan, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ Mani gen mandagim dakon mibili unun yan: Amin kinda Kristo dakon man panek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat

gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban nanek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kan, ji unun amin gat kalonji dima egipni. Ae unun gat jap pakbiyo kalonji dima ani.

¹² Nak panmuwukbi da wanga ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi. ¹³ Panmuwukbi da wanga akgan amin Pin kop da iyi kokwin akdisak. Mani Pin kop gen papia da yan yosok:

“Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egipjak.”

6

Panmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kinda amin kinda gat gen ton bisapmon nido panmuwukbi dakon pi amin si yapmanek Pin kop dima nandan iman kabi dakon pi aminon kwan? Unuden ak do pasol pasolji mini, ma? ² Pin kop dakon minjat aminyo nin da miktimon minjat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen moninisok binapjikon noman ton disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi anen. ⁴ Yan do, jikon jigi noman ton bisapmon panmuwukbikon dima sanbenbi ae panmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi unudon nido pankwan? ⁵ Gen on ji panmayak ak do dayisat. Panmuwukbi jikon amin bamorikon geni ton bisapmon amin kinda nandan kokwini tagisi anek panmilip asak dakon amin kinda dima egisak, ma? ⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon pan ki gen yan yoman. Unun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan unun da ji Kristo tagi dima yolgan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi.

⁸ Mani yan dima an. Ji disi panmuwukbi notji ban pan kewalek yokwi anyoman.

⁹ Yokwi an amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, unun dima nandan, ma? Ji disi ban di pan kewalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an, ¹⁰ ae kabo non amin, ae yo morapmi timit do but kindap pan amin, ae pakbi teban nanek but upbal an amin, ae amin do yanba yokwi tok an amin, ae topmon da amin dakon yo timikgan amin, unuden amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan. ¹¹ Ji kabikon diwari kalip unuden amin egipgwit. Mani Pin kop da sugan panmilip aban iyi dakon minjat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pin kop dakon Wup da tapmimon Pin kop da ji panmilip aban iyi da dabilon minjat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin unun Telagi Wup dakon yutni

¹² Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulugogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kinda dakon oman amini dima egipben. ¹³ Ae amin diwari da yan yon, “Jap unun kwasop dakon, ae kwasop unun jap dakon tamo.” Gen unun bami, mani Pin kop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin unun yumabi anen do dima tosok, unun Pin kop dakon pi anen do tosok. Anakwan Pin kop unun giptimnin kila asak. ¹⁴ Pin kop da Amin Tagi kimoron nan aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan. ¹⁵ Giptimji unun Kristo dakon giptim diwatni unun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit minaron sanbeke kan unun tagi, ma? Unun dimasi! ¹⁶ Amin kinda kosit minaron sanbesak unun gat giptim kalon amal, ji unun dima nandan, ma? Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Bamori da giptim kalon anjil.”

¹⁷ Mani amin kinda Amin Tagikon sanbesak kan, wupmon bamori da kalon amal. ¹⁸ Ji yumabi anpak yipmanek pasal kin mudoni. Yokwi diwari amin da an unun giptim

da wanga an, mani yumabi anpak asak amin iyi dakon giptim nan anupbal asak. ¹⁹ Giptimji unun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji unun dima nandan, ma? Pin kop Wupni kili damgut, unun ji da but-gwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. ²⁰ Pin kop da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani unun Pin kop man madep im do ani.

Pol da minjat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7

¹ Ji da papiakon gen mandan namgwit unun dakon kobogi abisok mandan daben. Amin kinda minjat dima pasak kan unun tagi. ² Mani yumabi anpak madepsi toso, do wili ji kalon kalon minjatni ton da egipni, ae minjat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi. ³ Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin minjat giptimni dima kutnosak. ⁴ Minjat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun minjatni dakon. ⁵ Do kinda da giptim timni dima an kutnosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di pan kewalban. ⁶ Nak gen on ji pan pulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak. ⁷ Amin morap da nak yombem minjat eyo dima anek egipni kan tagi. Mani Pin kop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda minjat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

⁸ Minjat eyoni mini amin gat, ae sakwa-bat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan unun tagi. ⁹ Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, minjat eyo agagisi. Minjat eyo dima anek yumabi di abam.

¹⁰ Minjat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yan: minjat da eni dima yipmandetjak. ¹¹ Mani eni yipmandetjak kan isal egipjak,

bo tobil kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni minjatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda minjatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kan, minjatni dima kwinitjak.

¹³ Ae Kristo yolyol minjat kinda eni nandan gadat dima asak, mani minjatni gat egip do nandisak kan, eni dima yipmandetjak.

¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani minjatni do anek eni unun telagi. Ae minjatni nandan gadat dima asak mani eni do anek minjatni unun telagi. Yan dima tam minjat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi. ¹⁵ Mani minjat bo wili kinda nandan gadat dima anek wasen kik do nandisak kan, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima toso. Nido Pin kop da nin notnin gat but yaworon da egipnen do nandisak.

¹⁶ Minjat ji esi yokwikon ban timitdan bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji minjatji yokwikon ban timitdan bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Pin kop da nian egipnen do tilak agit unun da aripmon gin egipnen

¹⁷ Nin kalon kalon Pin kop da nian egipnen do tilak agit unun da aripmon egipnen. Pin kop da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnen. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmandat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Pin kop da yan ilikgit kan, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pin kop da yan ilikgit kan, giptimni dima mandisak. ¹⁹ Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Pin kop dakon gen teban guramitnen. ²⁰ Pin kop da yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipnen. ²¹ Oman amin egaki yan gamgut kan, nandaba kik dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisan gaban kan, unun nan yolgi. ²² Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da

yan ilikgit kan, unun amin Amin Tagi da dabilon puluganbi da egisak. Ae yan gin amin kinda puluganbi da egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Pinjok da ji yuman nan depgut, do ji Pinjok dakon galaktok yipmanek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Pinjok da yan ilikgit bisapmon nian egipgwit unun da aripmon Pinjok gat egipni.

Pol da minjat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak minjat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak ban yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandan naminek antagap aban gen bami yogok amin dagagim. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman ton, do ji nian ekwan yan gin egipni kan tagi. ²⁷ Gak minjat pagil kan, unun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae minjat dima pagil kan, minjat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani minjat kinda paki kan, unun yokwi dima asal. Ae minjatjok kinda amin kinda pasak kan, unun yokwi dima asak. Mani minjat aminyo minjat eyo an unun egip egipnikon jigi morapmi pakdan. Jigi unun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yan do nandanek yosot. Bisap kili kwan tosok, do minjatni ton amin unun minjatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kunam yan tidanek takgan amin unun kunam dima takgan yombem da egipni. Ae kisik kisik an amin kisik kisik dima an yombem da egipni. Ae yo yuman nok an amin yoni mini yombem da egipni. ³¹ Ae on miktin dakon yo timigek pi an amin unun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miktin gat yo morapni gat pasildan.

³² Ji on miktin dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Minjat dima pagit amin unun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Pinjok dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani minjat pagit amin on miktin dakon yo do nandaba kik asak, ae minjatni dakon galaktok yol do nandisak,

³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae minjatjok ae sakwabat ae minjat eni da kwinkbi unun Amin Tagi dakon pi do nandan. Unun wupni ae giptimni Pinjok do paregek telagi egip do nandan. Mani minjat amin pagit on miktin dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji panpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yansop andam do dima yosot. Ji da anpak kilegi anek yo diwari yopmanek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun dima panek bisap dubak egek unun do anpak tagi dima asat yan nandisak, bo ae unun minjatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yan nandisak kan, iyi dakon galaktok yolek minjat unun tagi pasak. Unun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kinda minjatjok kinda pasak do manjin imgwit unun butnikon da dima paken yansi nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyan, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi aben yan nandisak kan, minjat unun dima pasak. Unun da tagi asak. ³⁸ Do amin unun minjatjok unun pasak kan, unun anpak tagi asak. Mani dima pasak kan, unun da wagil tagisi asak.

³⁹ Minjat kinda eni sigin egakwan minjat unun eni tagi dima yipman deri. Mani eni kimotjak kan, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandan gadan imjak amin kinda nan pasak. ⁴⁰ Mani naga yan nandisat, amin dima pasak kan, kisik kisik egipdisak. Pinjok dakon Wup da nakyo kisi antagap aban gen on yosot yansi nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin ton, yan nandan. Nandak nandak unun da kwen wigik anpak panalon asak, mani but dasi galak tan yomyom anpak da panmuwukbi panjeban asak. ² Amin kinda yo kinda

do nak pakyanſi nandan mudosot yan nandisak kan, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kinda Pinſkop do but dasi galak tan imisak kan, Pinſkop da unun amin pakyanſi nandan imisak.

⁴ Yanſo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun tagi nonen bo dima? Nin nandaman, kokup kidat dakon wupmi unun yo bami kinda dima, ae Pinſkop morapmi dima ekwan, kalonſi kinda dagin egisak. ⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon pinſkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwan yan nandan. ⁶ Mani nin nandaman, Pinſkop kalonſi kinda dagin egisak, unun Datnin. Unun da yo morap wasagit, ae unun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonſi kinda gin egisak unun Yesu Kristo. Pinſkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unun dima kanba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unun yo bamisi kinda yan nandaneſk jap kokup kidat do parekbi unun non bisapmon burikon da gulusun aman yan nandan. ⁸ Mani jap nianen di ban noman unun da nin Pinſkop da kapmatjok aripmi dima panſisak. Jap unun dima nonen kan, Pinſkop da dabilon unun gulusun kinda dima asak. Ae jap unun nonen kan, Pinſkop da dabilon dima kilek toneſ. ⁹ Diſi nandan, jap kisi tagi noknogi, mani nandan gadatni dima teban tanbi amin da jap kokup kidat do parekbi nanba dandaneſk yokwikon di manbam. Do ji kan kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yan nandaneſk kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap unun nanaki notgo dima noknogi yan nandisak amin kinda da gandsak kan, unun yo kisi buri pidanban jap unun kokup kidat do parekbi unun nokdisak. ¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandan gadatni dima teban tanbi antasik akdisak. Kristo unun amin do aneſ kimagit. ¹² Gak notgo dima noknogi yan nandisak amin unun yokwi

an imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi an imisal. ¹³ Yanſo, japmon notno yokwikon yipben kan, nak bunon bit kilapyo dimasi noken. Yan aneſ notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi aneſ tomni timit do dima nandagit

¹ Nak yo kinda da dam anakwan dima egisat. Nak yabekbi kinda, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani. ² Amin diwari da nak do yabekbi kinda yan dima bo nandan naman, mani ji da nak do asi yabekbi kinda yan nandan naman, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unun da tilak kinda da yan tanakwan unun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kinda yan yolanakwan kon.

³ Amin diwari da anpakno kokwinigeſ abin nepmanba kobogi do gen unuden ban yoyisat. ⁴ Banabas gat nit pi anapdo pi amak dakon yuman nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulugogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da an unuden Yesu yolyol minat panek kisin ageſ pi agagi. ⁶ Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yan nandan, ma? ⁷ Emat amin da pini aneſ tomni timikgan, do yiyitni do iyi dakon monen dima non. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan non. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni non.

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinſkagan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Pinſkop da bulmakau dogin nandaneſk gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ Unun nin dakon tagi timnin do aneſ gen unun yagit. Miktin pidosok amin gat ae wit gip misinſkdak amin bamot bami nokdamak yan nandaneſk pini amal. ¹¹ Nin da wupji panpulugok do yo tagiſi ji da

8:4: GT 4.39; 6.4; Gal 4.8 **8:6:** Ep 4.5-6 **8:9:** Ro 14.13-15; Gal 5.13 **8:11:** Ro 14.15,20 **8:13:** Ro 14.21
9:1: Ya 22.17-18; 26.16; 1Ko 15.8-9 **9:2:** 2Ko 3.2-3 **9:4:** Lk 10.8 **9:9:** GT 25.4; 1Ti 5.18 **9:10:** 2Ti 2.6
9:11: Ro 15.27 **9:12:** Ya 20.34; 2Ko 11.9

binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jigi damjak, ma? ¹² Pin kop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jigi morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ Pin kop da Telagi Yutnon telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa soson unun dakon diwari non. Ji unun dima nandan, ma? ¹⁴ Unuden gin, Amin Tagi da yansi anen do gen yan yagit. Gen Bin Tagisi yan tentenok amin unun gen yanakwa si nandan minat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok minat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unun dima timigek kimokgen kan unun da tagi. Nido pi anapbo amin da tomni dima naman unun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ Mani Gen Bin Tagisi yan tentenok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unun pi naminek pi unun abendosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yan tentenoken kan, awa yo jigisi noman tan namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Pin kop da namgut ban asat. ¹⁸ Yando, ni tomni nan abidoken? Gen Bin Tagisi yan tentenaneke yo timirisi unun dima timikdat. Minat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanek tomni dima timigek tagisi nandisat, unun da tomnino asak.

Pol minat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganbi da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani minat amin morapmi Kristokon panap do anek oman amini dagagim.

²⁰ Juda amin kabikon egek unun timit do

Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yongamgwan dima egisat, mani gen teban da yongamgwan ekwan amin unun timit do anek unun amin gat egisat bisapmon gen teban da yongamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Nwaknwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yongamgwan dima egisat yombem da egisat, nido unun amin timit do nandisat. Mani Pin kop dakon gen teban dima yipman dekdar, nak Kristo dakon gen teban yoldat. ²² Ae amin nandan gadatni dima teban tanbi gat egisat bisapmon, nandan gadatno dima teban tanbi da tilak unun gat egisat, nido unun amin yokwikon ban timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anpak timikgim, nido kosit morap kisi ankiligek amin diwari yokwikon ban timit do nandisat. ²³ Pi morap unun asat unun Gen Bin Tagisi da iren tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik anen do nandisat.

Nin si teban tanek timtim yanek kin tomni tagisi abidonen

²⁴ Napbi gwapbokan kwan amin unun kisi da timtim yanek kwan, mani kalonji kinda dagin tomni abidosok. Unun ji dima nandan, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanek timtim yanek kini. ²⁵ Amin morap aktidok ak do nandan amin unun iyi dakon kila tebaisi anek giptim dakon tagaptok an. Tomni unun timikgan unun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi unun timit do aktidogon kwaman. ²⁶ Yando, tomni abidoken si yan nandaneke timtim yanek dukwan dukwan dima wisinek tilagonsi kisat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi an unun da tilak kisitno isal timon dima dapmandat. ²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinek naga aktidok dima anek tomni dima di timikgom.

10

Nin panjewalon monen do kan kimotnen

9:13: GT 18.1-3
3.14; 2Ti 2.4-5; 4.7-8

9:14: Mt 10.10; Gal 6.6
9:27: Ro 8.13; 13.14

9:16: Jer 20.9

9:20: Ya 21.20-26

9:22: 2Ko 11.29

9:25: Pil

10:1: TP 13.21-22; 14.22-29

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babikninon yo noman tawit unun do pakyan si nandani do nandisat. Pin kop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipman yomgut, ae Tap Gami wasen kinakwan kisi morap teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit unun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak. ³ Ae kisi morap da Pin kop dakon Wup da jap yomgut unun nawit. ⁴ Ae kisi morap Pin kop dakon Wup da pakbi yomgut unun nawit. Asi, Wup dakon tip unun gat kisi agipgwit unun dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo. ⁵ Pin kop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tan tan awit.

⁶ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unuden dima anen. ⁷ Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yan dima anen. Pin kop gen da yan yosok: “Jap pakbiyo madepsi anek unun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unun da yumabi anpak awit unuden dima anen. Unun da yan aba gildat kalon dogin amin 23 tausen da kimakgwit. ⁹ Unun amin da awit unuden Kristo dima ankewalnen. Unun da yan aba tunon amin emari ton da injin yoba kimakgwit. ¹⁰ Ae ji unun da Pin kop do yanba yokwi tok awit unuden dima ani. Yan aba kimot yomyom anelo da abin dapban kimakgwit.

¹¹ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pin kop da papiakon gen unun mandawit unun da mibi bisapmon ekwaman amin nin do mama gen niyisak. ¹² Yan do, amin kinda nak tebaisi akdat yan nandisak amin unun kan kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³ Pankewal jikon noman ton unun

nyaknywari dima, unun amin morap kisikon yan gin noman ton. Ae Pin kop toktok teban ji gat egek panpulugosok, do ji pan teban anakwan pankewalon dima manek tebaisi atdan. Pankewal noman tan damni bisapmon Pin kop da pulugan kini dakon kosit kinda yipdisak, anakwan yokwikon dima mokdan.

Nin Pin kop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anen

¹⁴ Yan do, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipman degek pasal kini. ¹⁵ Ji nandan kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinini. ¹⁶ Telagi jap noman bisapmon kap abidanek Pin kop ya yan iyinek noman unun da yawini do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. Ae bret pudanek noman bisapmon unun da giptimni do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. ¹⁷ Bret kalon kinda dagin tosok, nin amin morapmi da unun nanjin noman, do nin morapmi da giptim kalon aman. ¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon soson bisapmon unun nanek Pin kop gat kabi kalon an.

¹⁹ Mani ji da kokup kidat do mukwa soson unun do nak da yo bamisi an yan yosot yan di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yan dima yosot. ²⁰ Unun dimasi. Nak yan yosot. Pin kop dima nandan iman amin da mukwa soson unun kon do an, unun Pin kop do dima an. Ae ji kon gat kabi kalon ani do dima galak tosot. ²¹ Amin Tagi da kapmon ae kon da kapmon kisi noni kan, unun ma abisi an. Ae Amin Tagi da tamokon ae kon da tamokon kisi jap noni kan, unun yo kisi ma abisi an. ²² Amin Tagi yipman degapno nin do nandaban yokwi tok an nimjak do nandaman, ma? Nin dakon tapmim da unun dakon tapmim yapman gaman, ma?

Bisapmi bisapmi Pin kop dakon man awiginen

²³ Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. “Yo

morap tagi agagi”, mani yo diwari da but-nin tagi dima panjeban asak. ²⁴ Nin nin bangin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anen. ²⁵ Bit kilapyo morap yu-man gwayek tamokon yopmangan unun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini. ²⁶ Nido nin nandaman,

“On miiktim gat yo morapni gat ton unun kisi morap unun Amin Tagi dakon gin.”

²⁷ Yesu dima nandan gadan imisak amin kinda da yutnikon kin jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kan tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unun do but morap dima ani. ²⁸ Mani amin kinda da nandaba kik anek, “Bit on kokup kidat do parekbi” yan dayinban kan, unun dima noni. Noni kan unun amin da sun an yan nandan damdisak. ²⁹ Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandan, mani unun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinda da jap unun nonen kan unun sun aman yan nandanakwan jap unun yopben? ³⁰ Pinokop ya yan iyinek jap noken kan, mibili nido amin kinda da gak sun asal yan nayisak?

³¹ Yando, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinokop man madep im do nandaneke ani. ³² Juda amin, bo Grik amin, bo Pinokop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kinda dima ani. ³³ Nakyo kisi minat amin morapyo da anpak si galakton unun ban asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minat amin morapyo panpulugoko Pinokop da yokwikon ban timitjak do nandaneke asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinokop gawak imim dakon anpak do yagit

(Kilapmi 11-14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anpak yoldat, yan gin jiyo kisi nak dakon anpak yolni.

Amin da busunni witjan unun do Pol da yagit

² Ji bisapmi bisapmi nak do nandaneke ekwan, ae gen timikgin ban damgum unun ban yolek ekwan, do ji anpak tagisi an. ³ Mani gen kinda gat nandani do nandisat unun yan. Wili dakon busunni unun Kristo, ae minat dakon busunni unun wili, ae Kristo dakon busunni unun Pinokop. ⁴ Wili kinda busunni witjinek bisit asak, bo kombi gen yosak kan, unun da busunni Kristo abin yipmandak. ⁵ Mani minat kinda busunni dima witjinek bisit asak, bo kombi gen yosok kan, unun da busunni eni abin yipmandak. Unun busun dangwani kisi mandan mudosok yan asak. ⁶ Minat kinda busunni dima witjisak kan, busun dangwani kisi mandan mudosak. Ae busun dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kan, busunni si witjisak. ⁷ Wili unun busunni dima witjisak, nido wili Pinokop iyi yombem wasanbi, unun da Pinokop dakon tilimni nolisak. Mani minat unun wili dakon tilimni nolisak. ⁸ Nido Pinokop da minat dakon giptim nan wili dima wasagit, wili dakon giptim nan minat wasagit. ⁹ Ae Pinokop da minat do nandaneke wili dima wasagit. Wili do nandaneke minat wasagit. ¹⁰ Yan do anek, ae anelo da nindan do anek, minat unun busunni witjisaksi. Yan asak unun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon minat wiliyo iyi dage dima ekwan. Minat unun wili dakon panpulugokni, ae wili unun minat dakon panpulugokni. ¹² Nido kalip Pinokop da wili dakon giptim nan minat wasagit, mani wili minaron da alton. Ae Pinokop unun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Minat kinda busunni dima witjinek bisit asak kan, unun anpak tagi nan asak? ¹⁴ Pinokop da minat aminyo nianon da wasan nipgut unun pindagek yansi nandaman, wili busun dangwani dubagi amin unun mayagi.

¹⁵ Mani minjat busun dangwani dubagi kan, unun minjat dakon tilimni tagisi, nido Pin kop da busunni witjisak do imgut. ¹⁶ Amin kinda da nak dakon gen unun do gen emat asak kan, yansi nandisak, nin gat ae Pin kop dakon panmuwukbi diwari gat anpak njwaknjwari kinda dima yolgaman.

Korin amin telagi jap kosit kilegikon da dima nawit

¹⁷ Kili nak anpak diwari an unun do tagisi dima nandisat. Unun do anek anpak diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima panpulugon, notji panupbal an. ¹⁸ Do mibiltok unun do dayikdisat. Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anek ekwan yan amin da yanba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit, ¹⁹ nido panmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Pin kop dakon anpak namin da bamisi yolgan unun da dolisak. ²⁰ Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noman yansi nandanek dima non. ²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima anek jap tepmi timigek nan nan anek wain morapmi nanek but upbal an. Anakwa diwari jap do an. ²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Pin kop dakon panmuwukbi do yo isali yan nandanek japni mini amin panmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anpak tagisi an yan dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timikgim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yan. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidanek ²⁴ Pin kop ya yan iyinek pudanek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni." ²⁵ Ae jap nan mudanek wain kap abidanek yan gin anek yan yagit, "On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanek nandan namni." ²⁶ Yesu da gen yagit unun da yan nolisak. Bisap morap on bret gat ae

wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yan tenjtenanjakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap nonen

²⁷ Yando, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anpak kilegikon da dima nosak kan, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi animisak dakon gulusunni tan imisak. ²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi anek bret gat wain kapmon noni. ²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kan, gulusun an do Pin kop da kobogi damdisak. ³⁰ Mibili yan do anek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit. ³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi anek nonen kan, kobogi dima timitnen. ³² Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogi niminek nin panmilip asak. Unun miktimon minjat aminyo gat dima pasilnen do yan asak.

³³ Yando, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anek don noni. ³⁴ Amin kinda jap do tepmi nandisak kan yutnikon nosak. Yan anek muwutni bisapmon gulusun dima anek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun opben bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi anen do tapmim nimisak

¹ Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimin nimin asak unun pakyan si nandani do dayikdisat. ² Disi nandan, Pin kop dima nandan imgwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anek kin kin awit. ³ Yando, pakyan si nandani, Pin kop dakon Telagi Wup da amin kinda antagap aban "Yesu jobit tagi pasak!" yan aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da "Yesu unun Amin Tagi" yan aripmi dima yosak.

⁴ Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalon si kinda

dagin egisak. ⁵ Panmuwukbikon pi mibili mibili aman, mani Amin Tagi kalonji kinda gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Pin kop kalonj dagin minjat aminyo do tapmim yominjakwan pi unun anj. ⁷ Panmuwukbi kisi panpulugonenj do Telagi Wup da amin kalonj kalonjon pi asak. ⁸ Amin kinda Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anek minjat aminyo panpulugosok. Ae unun Wup kalonj dagin kinda antagap aban nandak nandak tagisi minjat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalonj dagin nandan gadat tebaisi amin kinda do imisak. Ae unun Wup kalonj dagin amin kinda tapmim iban sot amin panmilip asak. ¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi ton agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen unun panobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ Unun Wup kalonj dagin unun yo morap panalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigeek amin kalonj kalonj do yomin yomin asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabi da ekwaman

¹² Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin. ¹³ Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi son niban giptim kalonj agimanj. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwan amin nin kisi Wup kalonji but-ninon abidagimanj.

¹⁴ Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, nianj anek gen

nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nianj anek yo dakon kibanj nandisak?

¹⁸ Mani giptim unun yan dima. Pin kop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon tan tan anj. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosok tam unun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon sanbenba giptim kalonji kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busun da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yan pindakgaman unun dima ekwan tam giptim tagi dima tanban. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgaman unun ban kila tagisi aman. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandaman unun ban tagisi witjaman. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal ton. Pin kop da giptim dakon diwatni kisi wasan yopmanjek diwatni nin da yo madep dima yan pindakgaman unun do man madep yomgut. ²⁵ Yan aban giptim dima wasen kisak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila an an an. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kanj, giptim diwat kisi morap tepmi panj. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kanj, giptim diwat kisi morap kisik kisik panj.

²⁷ Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwan, ae ji kalonj kalonj giptim diwatni ekwan. ²⁸ Ae Pin kop da panmuwukbikon pi ani do amin manjigit. Mibiltok yabekbi, ae unun da bujon kombi amin, ae unun da bujon yoyindet, ae wasok tapmimi ton agak amin, ae sot amin panmilip ak amin, ae amin panpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwan, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwan, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwan, ae kisi morap wasok tapmimi ton agak amin dagin dima ekwan, ³⁰ ae kisi morap sot amin panmilip ak amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen

amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen panjobil amin dagin dima ekwan. ³¹ Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi unun timit do tek kindap pani.

Abisok anpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktan yomnen

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anelo dakon gen kisi yoken, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak gongon bo ae duban mibili mini tidon unun yombem. ² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon tosok, ae nandak nandak pasili ton unun nandan mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandan mudosot, ae nandan gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yoben, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidan kindapmon sonba sonjek kimokgen, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, unun da nak kindasok aripmi dima anpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktan yomisak, unun amin da yokwi an iba butni yawori tanakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwan amin do pindak galaktok anek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae anpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi an iba yokwini do dima nandan egisak. ⁶ Unun anpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ Amin do but dasi galaktan yomyom anpak asak amin jigi da aripmi dima abin yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjop do nandan gadat

anek anpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktan yomyom anpak unun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unun pasildan. ⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari bangin nandaman, ae kombi genyo kisi diwari bangin yoman. ¹⁰ Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman tanakwan abisok yo morap diwat diwat nandaman unun pasildan.

¹¹ Unun dakon tilak unun yan. Nak monisok egipgum bisapmon gen amin monin da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin monin da tilak egipgum. Mani amin madep anek amin monin anpak yipman mudagim. ¹² Abisok nin Pinjop dakon mibili diwari gin nandaman. Unun pakbi idapmon wupnin pindak upbal aman unun yombem. Mani Pinjop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdaman. Pinjop da abisok nin bamisi nandan nimisak, unuden don nandan imdaman.

¹³ Nandan gadat gat, ae Pinjop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktan yomyom anpak, unun anpak kapbi da toktok teban tan anan kikdan. Mani but dasi galaktan yomyom anpak da anpak diwari yapman mudosok.

14

Kombi gen yok do galagi madep nandane

¹ Ji amin do but dasi galaktan yomyom anpak toktogisi an kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unun timit do galak tanek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. ² Nido amin kinda gen njaknjwarikon* da gen yosak kan, unun amin da nandani do dima yoyisak, unun Pinjop nanjin iyisak, nido amin da ni gen nan yosok unun dima nandan, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. ³ Mani, amin kinda kombi gen yanek minat aminyo dakon nandan

12:31: 1Ko 14.1 13:2: Mt 17.20 13:6: Ro 12.9 13:7: 1Pi 4.8 13:13: 1Tes 1.3 14:1: 1Ko 12.31; 14.39

* 14:2: Gen njaknjwari dakon mibili unun yan. Unun miktin amin morap da dima yon gen kinda do yosok.

gadatni panṭeban asak, ae tebai atni do butni panṭeban asak, ae jigikon ekwan amin butni panṭeban asak. ⁴ Amin kinda gen ṛwakṇwarikon da gen yosok unun iyi dakon but anṭeban asak, mani kombi gen yosok amin panṁuwukbi morap dakon but panṭeban asak. ⁵ Ji kisi da gen ṛwakṇwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen ṛwakṇwari yosok amin yapmandak, mani gen ṛwakṇwari yanṁakwan amin kinda da panṭobiljak kan unun tagi, unun da panṁuwukbi dakon but panṭeban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obineṁ gen ṛwakṇwarikon da gen dayiken kan, nianon da gen unun da ji panṁpulugosak? Mani Pinṁkop da gen pasili noligit unun dayiken, bo nandak nandak tagisi di dayiken, bo kombi gen kinda dayiken, bo dayindet aben unun da ji tagisi panṁpulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini unudon abidanek tilak aben. Kasisin ae gitayo geni kilegi dima yoni kan, nikon da amin kap dakon tek nandanek kap yoni? ⁸ Ae kwen kilegi dima yosak kan, amin nianon da emat do tagap toni? ⁹ Jiyo kisi yan gin. Ji gen ṛwakṇwari yanṁakwa nianon da amin da gen unun dakon mibili nandaba pisoni? Gen yanba isali akdan. ¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi ton, ae kisi morap mibili ton gin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yanban dima nandabo pisosak kan, unun amin da nak do kokup ṛwakṇwarikon amin yan nandan naminṁakwan nak da unun amin do kokup ṛwakṇwarikon amin yan nandan iben. ¹² Gen ṛwakṇwarikon da gen yoni kan, amin da ji do yan gin nandan damdan. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandan, do but galak dakon yo panṁuwukbi tagisi panṭeban agagi unun timit do pi tebaisi an kimotni.

Gen ṛwakṇwari yogok dakon gen

¹³ Yanṁdo, amin kinda gen ṛwakṇwarikon da gen yosak kan, Pinṁkop da gen unun tagi panṭobiljak dakon tapmim imjak do bisit asak. ¹⁴ Nido, gen ṛwakṇwarikon da bisit aben kan, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda

dima nandisat. ¹⁵ Yanṁdo, nian aben? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit aben. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yoken. ¹⁶ Yan dima anek wupmon dagin Pinṁkop anṁkisinṁek ya yan iynaki mirak yopmandak amin unun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do nianon da “Unun asi” yan yosak? ¹⁷ Pinṁkop ya yan iynṁek yo tagisi asal, mani mirak yopmandak amin dakon buri dima anṁeban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ṛwakṇwarikon da gen yanek ji gwapman mudosot do Pinṁkop ya yan iyisat. ¹⁹ Mani, panṁuwukbi Pinṁkop gawak im do muwutni bisapmon gen ṛwakṇwarikon da gen sop 10 tausen yoken kan, unun da panṁpulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi unun ban yoyindet aben kan, unun da panṁpulugok madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nandakjikon da amin monin da tilak dima egipni. Amin monin da anpak yokwi dakon mibili dima nandanek ekwan ji unun da aripmon egipni. Mani nandak nandakji unun amin madep da tilagon egipni. ²¹ Pinṁkop da gen tebanon gen yan mandabi:

“Amin Tagi da yan yosok, ‘Geno kokup ṛwakṇwarikon amin do yobo unun da gen ṛwakṇwarikon da unun minṁat aminyo do yoyikdan.
Mani geno nandak do mirak dima yopdan.’”

²² Yanṁdo, gen ṛwakṇwarikon da gen yogok unun da Pinṁkop dakon tilak madepni kinda asak. Unun nandan gadat kili awit amin do dima yolisak, nandan gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok unun tilak kinda nandan gadat kili awit amin panṁpulugok do yomisak, unun nandan gadat dima awit amin do dima yomisak.

²³ Do panṁuwukbi morap Pinṁkop gawak im do muwugek ji kisi gen ṛwakṇwarikon da gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da win dandanek ji do si nugigan yan yokdan. ²⁴ Mani, ji kisi kombi gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da abin gen

unjun nandan unjun da buri suganba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdaman yan nandakdan. ²⁵ Nandak nandakni burigwan pasili ton unjun tentenokdan. Ae man pak gawagek Pin kop gawak iminek "Pin kop bamisi ji gat egisak" yan yokdan.

Kosit kilegikon da Pin kop gawak imnen

²⁶ Yan do, not kabi, Pin kop gawak im do muwutni bisapmon niban ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyindet asak, ae kinda da Pin kop dakon nandak nandak pasili ton unjun yosak, ae kinda da gen njaknjwarikon da gen yosak, ae kinda da unjun gen yosak unjun panjobiljak. Yo morap ani unjun panmuwukbi panjoban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen njaknjwarikon da gen yoni kan, amin bamori bo kapbi dagin yoni. Ae kisi bisap kalon dima yoni, notji do bikbik yomin yomin anek yoni. Ae amin kinda da gen unjun si panjobiljak. ²⁸ Mani gen panjobil amin mini kan, gen njaknjwarikon da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Pin kop gat dogin yosak.

²⁹ Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, anakwa diwari da geni kokwinin. ³⁰ Ae kinda yigakwan Pin kop da gen kinda analon aniban kan, gen yosok amin gen sanjenek dima yosak. ³¹ Yan anek kombi gen yogok amin kisi kalon kalon kombi gen yoni dakon bikbik pisan damdan. Anakwa panmuwukbi kombi gen yoyinakwa nandak nandak timigek unjun da butni panjoban asak. ³² Kombi gen yogok amin unjun wupni dakon kila iyi tagi an, do iyi da bisapmon gen tagi yoni. ³³ Nido Pin kop unjun yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalonon da egipnen do nandisak.

Telagi panmuwukbi morap nin da aman unuden jiyo kisi muwut muwutjikon ³⁴ minat gen dima yoni. Gen yanba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok unjun da aripmon gawat gawaron da yitni. ³⁵ Panmuwukbi da muwut muwuron minat gen yoni kan unjun mayagi, do

gen kinda dakon mibili nandak do kan, yutnikon eni ban yoyinba tagi yoyini.

³⁶ Korin amin, Pin kop dakon gen jikon da noman tagit yan nandan, ma? Ae geni ji dagin abidawit, anakwa amin diwari dima abidawit yan nandan, ma? ³⁷ Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yan nandisak, bo Wup dakon nandak nandak tan namisak yan nandisak amin yansi nandisak, gen on mandisat unjun Amin Tagi dakon gen teban yansi nandisak. ³⁸ Amin kinda yan dima nandisak kan, unjun amin do kombi amin kinda dima yan nandan imni.

³⁹ Yan do, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen njaknjwari yogok dakon kosit sopsop dima ani. ⁴⁰ Mani Pin kop gawak imin dakon silipmon yo morap ani unjun kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan

(Kilapmi 15)

15

Kristo kimagek kimoron da pidagit

¹ Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim unjun do butji pabo pisanban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da unjudon tebai akgan. ² Ae gen dayigim unjun tebaisi abidoni kan, Pin kop da unjun Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon ban timitdisak. Yan dima ani kan, nandan gadatji unjun yo isali.

³ Gen kinda abidagim unjun da gen wagol madepsi asak. Gen unjun kili damgum. Gen unjun yan. Pin kop gen tosok unjun da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimakgit. ⁴ Ae Pin kop gen tosok unjun da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi anakwan kimoron da pidagit. ⁵ Ae Pita kon altanek don yabekbi 12 kabikon kisi altan yomgut. ⁶ Ae don nandan gadat amin 500 yapmandak unjun kabikon altan yomgut. Unjun kabikon morapmi abisok ekwan, mani diwari kili kimakgwit. ⁷ Ae don Jems altan imgut. Ae don yabekbi kisikon altan yomgut.

⁸ Unun kabikon altan yominek don mibi do nagon altan namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmonsi dima altanbi yombem. ⁹ Nido nak yabekbi kabi dakon pinbinisi egisat. Ae amin da yabekbi yan tagi dima nayigi, nido kalip Pin kop dakon panmuwukbi panupbal ak do pi madepsi agim. ¹⁰ Mani Pin kop da nandan yawok naminek anpulanganban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan yawot agit unun dima sun tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmanek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Pin kop da nandan yawok naminek tapmim naminakwan pi unun asat. ¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi unun an unun da yo madep dima asak. Yo madep unun Yesu kimot anek aeni pidagit unun dakon geni yan tentenjanapno ji da nandanek nandan gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit unun kimoron da pidokdan

¹² Kristo kimoron da pidagit unun dakon geni yan tentenoman, do jikon amin diwari da mibili nido “Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan” yan yon? ¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pin kop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁴ Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tentenok aman unun yo isali asak, ae nandan gadat an ununyo kisi yo isali. ¹⁵ Ae yan tam nin Pin kop da yo agit unun do top amin dagagiman. Nido nin Pin kop da Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon geni yan tentenoman. Mani Pin kop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit. ¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminakwa ekwan. ¹⁸ Ae Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin unun pasilgwit. ¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do

jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. ²¹ Amin kalonji kinda da kimot analon agit, ae yan gin amin kalonji kinda da kimoron da pidot pidot analon agit. ²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan. ²³ Mani nin morap Pin kop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobi apjak bisapmon minat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinjakwan Kristo da kon mibili mibili tapmimi ton dakon kila amini unun panupbal aban pasil mudanakwa kila agak pi morap Pin kop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabin yopmanjakwan pinbini egipdan. ²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot. ²⁷ Pin kop gen papiakon gen yan tosok: “Unun da yo morap pinbini egipni do yopgut.”

Yo morap pinbini egipni do yopgut yan yosok, mani nin nandaman, Pin kop iyi Yesu dakon pinbini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinbini tanakwa Monji da iyi nan Pin kop dakon pinbini yipdisak. Mibiltok Pin kop da yo morap Monji dakon pinbini yopgut, mani Monji da iyi nan Pin kop dakon pinbini yipjak bisapmon Pin kop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi sosen? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an? ³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an nimek nindapba kimotnen do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman? ³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo

madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanjo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kin kin asat. Gen on bamisi yosot. ³² Epesas kokupmon amin diwari jon bit kilapyo yokwisi da yan emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, “anwa wagil kimotdaman, do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top pannewaldan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanbenek dima ani. Asi jikon da diwari Pin kop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwaknwari

³⁵ Amin kinda yan yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianen giptim da pidokdan?” ³⁶ Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Pin kop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon kalon do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwaknwat, ae bit kilapyo giptimni njwaknwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin. ⁴⁰ Kundukon yo ton unun giptimni iyi, ae miktimon yo ton unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo ton dakon tilimni unun njwaknwat, ae miktimon yo ton dakon tilimni unun yo kisi njwaknwat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwaknwat njwaknwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tan yoman.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yan gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi.

Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi ton. ⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktim dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin. ⁴⁵ Pin kop dakon papia da yan yosok:

“Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi ton dagagit.”

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit. ⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim nan wasanji. Ae Adam unun da bujon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon minat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwaman. Unuder gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdaman.

⁵⁰ Not kabi yansi dayisat, miktim giptim gat kisi Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ Nandani. Gen pasili kinda dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mudokdaman. ⁵² Kwen mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgaman unun da tilak tepmisi kulabik akdaman. Kwen yanban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdan, ae bujon aripmi dima mik tokdan. Ae nin kalugi sigin ekwaman amin kulabik akdaman.

⁵³ Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak. ⁵⁴ Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Pin kop dakon gen kinda tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

"Pinjkop da emaron teban tanjek kimot obisi anjakban pasilgit.

⁵⁵ Kimot, gak amin pabin yopyop dakon tapmimgo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmimgo jiri?"

⁵⁶ Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak. ⁵⁷ Mani Amin Taginin Yesu Kristo da tapmimon Pinjkop da tapmim niminjakwan emaron teban toman, do Pinjkop ya yanji iyaman.

⁵⁸ Yando, not kabino, ji tebaisi agek wayin wayin dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi an unun bami mini dima akdan, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi an kimotni.

Pol yo ak do nandagit unun do yagit

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do monej panmuwutdan unun do yagit

¹ Kili Pinjkop dakon minjat aminyo Jerusalem ekwan unun do monej panmuwutdan unun do dayikdisat. Galesia panmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yan gin ani. ² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan monej timikgan unun kokwinigek kabi kind a yopman yopman ani. Anakwa nak opben bisapmon monej panmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obin altoken bisapmon paretji Jerusalem panjini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kind a mandan yobo abidanek kini. ⁴ Ae nakyo kisi kigisi yan nandaken kan, kisin tagi kinen.

Pol Korin amin kinj pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miktim nan kik do nandisat. Ununan kinjek don jikon abin altoken. ⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup njaknjwarikon kiken bisapmon ji da anpuluganakwa kiken.

⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubakgok egipnen. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak. ⁹ Nido, Pinjkop da nak do yoma kind a witdal namik da minjat amin morapmi panpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal anjnama.

¹⁰ Timoti jikon apban kan anpuluganba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, ununyo kisi yan gin asak.

¹¹ Jikon da di da kanba amin isali kind a yan di aban. Tobil apjak bisapmon yipba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yan. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kan tagisi yan iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kanek don obin dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anjek nandan gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kind a do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak tan yomyom anpagon dakin ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwan amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil anjek Yesu nandan gadan imgwit unun disi nandan. Ae Pinjkop dakon minjat aminyo panpulugok do iyi dakon egip egip parekgwit. Nak gen tebai yan dayisat, ¹⁶ ji unuden amin gat ae unun amin panpuluganba pi kalon an amin gat dakon pinjini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abin nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unuden amin da pi madep an unun do but galaksi nandanek man madep yomni.

¹⁹ Panmuwukbi morap Esia provinskon ekwan unun da gildatni tagi dayan. Akwila gat Prisila gat ae panmuwukbi unun bamot da yutnon muwukgan unun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayan.

²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayan. Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galaktan imisak kan unun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat. ²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalon agiman, do ji but dasi timikdat. Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin panmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pin kop dakon yabekbi bamisi kind a yan nandan imni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kind a gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an ingwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monej pan ki yom do monej panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minat aminyo da pi unun do monej panmuwutni do buri pan tagap ak do gen yipgut.

Pol da Pin kop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit (Kilapmi 1-7)

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pin kop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pin kop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akaia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pin kop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pin kop da jig i bisapmon butnin pan teban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kopni ae Datni unun ankisinen. Unun

Datnin bupmi ami, ae amin morap jig i pan unun butni pan teban asak dakon Pin kop. ⁴ Jig i bisap morapmon butnin pan teban asak. Pin kop da butnin pan teban asak, unuden gin nin da jig i mibili mibili pan amin morap buri pan teban aman. ⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuden gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin pan teban aban butnin yaworisi toso k. ⁶ Nin jig i paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pin kop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pin kop da butnin pan teban aban butnin yawori toso k bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pin kop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuden gin tepmi pani kan, Pin kop da butji pan teban akdisak. ⁷ Ae ji jig ikon tebaisi atdan yansi nandan damaman, nido ji nin gat kisi jig i kalon i paman, ae nin gat kisi but yawot kalon i timitdaman yansi nandaman.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jig i pagiman unun ji da nandan do nandaman. Jig i madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapmimnin pabigit. Aban nin kimotdaman yansi nandagiman. ⁹ Asisi, kimot akdaman yansi nandagiman. Nin tapmimnin madep dima yansi nandanen do jig i unun noman tan nimgut. Pin kop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagin nin aripmi tagi panpulugosak yansi nandanen do jig i unun pagiman. ¹⁰ Unun jig i panek kimoronsi kigiman, mani Pin kop da kimoron ban panpulugagit, ae don yo kisi nin jig ikon ban timitdisak. Jig i morap noman tan nimni bisapmon Pin kop da nin jig ikon ban panpulugokdisak yansi nandan teban toman. ¹¹ Mani ji nin panpuluganek bisit aba Pin kop da amin morapmi dakon bisitni nandanek nin panpulugosak. Anjakwan amin morapmi da Pin kop da ninon panpulugok asak unun kanek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigit

¹² Nin yansi nandaman, on miktimon Pin kop da nin panpuluganekwan nin anpak telagisi aman ae gen bamisi ban yoman. Ae jikon yan ginsi agiman. Nin on miktim

dakon nandan kokwin tagisi dima yolgun. Pin kop da nin nandan yawok nimejek panpulugagit, do nin anpak agiman unun do nandano wigisak. ¹³⁻¹⁴ Nin papia mandan yopno jikon oban bisapmon gen ji da manjinek mibili tagi nandan pisogi unun banjin mandaman. Asi, bisap diwarikon gen mandaman ji da mibili dima nandan. Mani nin gen morap mandaman unun ji da pakyan si nandani do nandaman. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandaman yan gin ji da nin do tagisi nandani do nandaman.

¹⁵ Nak yansi nandagim, do abin dandek panpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obin ji dandek don Masadonia kiken yan nandagim. Ae don Masadonia da tobil obinek ji dandanapbo ji da kosit agipben dakon yo di anpuluganba Judia miktimon kiken yan nandagim. ¹⁷ Obin dandak do nandak nandak agim unun kalkali agim yan nandan, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat unun miktin amin da gen kaga da “Aken” yan yanek dima an, nak yan asat yan nandan, ma? ¹⁸ Pin kop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da “Aner” yan yoner kan unun anersi. ¹⁹ Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Pin kop dakon Monji dakon geni jikon yan tentenok agiman. Ae disi nandan, Kristo “Unun aken” yan yanek dima kirinikdak. Bisapmi bisapmi Kristo “Aber” yan yanek geni yol kimagek asak. ²⁰ Pin kop dakon yan teban tok geni morapmi ton, ae unun yan teban tok morap da bami ton ani do Kristo da “Nak da aken” yan yosok. Mibili yan do nin Yesu da manon da Pin kop dakon man awigek “Unun asi” yan yoman. ²¹ Pin kop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadanek panjeban aban tebaisi akgaman. Ae unun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigit. ²² Unun iyi dakon amin ekwaman dakon tilak yipman nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Pin kop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yan teban tok agit unun gat kisi don timitdaman yansi nandaman.

Pol Korin tepmi dima kigit

²³ Nak gen bamisi yosot unun Pin kop da nandisak. Do unun da manon da bamisi yan dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jigi pani do dima nandagim. ²⁴ Ji nandan gadat anek anpak yansi anek egipni dakon kila aminji egip do dima galak toman. Ji nandan gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da aman.

2

¹ Yan do, nak kalip obinek jigi damgum unuden ae kosiri kind a gat jigi dam do dima nandagim. ²⁻³ Jigi dabo but yokwi nandani kan, naminon kisik kisik paken? Ji dagin kisik kisik namdan, do jikon obinek butjik pak do dima galak tosot. Mibili yan do anek papia mandan damgum. Ji nandan, nak yo kind a do kisik kisik aben kan, jiyo kisi kisik kisik akdan gin. ⁴ Nak papia unun mandagim bisapmon but yokwi anek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia unun butjik dam do anek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktan damisat yansi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipman imni

⁵ Jikon yokwi agit amin unun da nak nan jigi dima namgut, unun da ji ban jigi damgut. Nak unun do gen tebai dima yok do nandisat. ⁶ Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawit unun aripmi. Jigi di gat timitjak do dima yoni. ⁷ Diwarini yipman iminek butni anteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abin yipban. ⁸ Yan do, ji da but dasi sigin galaktan iman yan yolini do nak da unun ani dosi dayisat. ⁹ Papia unun mandan damgum unun ji panjiklik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgan bo dima, unun kok do anek mandagim. ¹⁰ Ji amin kind a dakon yokwini yipman imni kan, nakyo kisi yokwini yipman iben. Ae yokwi kind a nak da yiyipmi tosok kan, nak ji panpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmandat. ¹¹ Yan asat nido Sunduk da nin panjiklige

dima pabin nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabin nip do pi nian asak unun nandaman.

Pol Taitus kok do nandagit

¹² Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yan tentenok ak do abin altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyiken do kosit tagisi yipman namgut. ¹³ Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyinek Masadonia provinskon kigim.

Pinkop da tapmimon yabekbi emaron teban ton

¹⁴ Mani nin Pinkop ya yansi iyanan, nido Kristo da uwalni pabin yopgut. Ae Pinkop da mibil tan nimirakwan nin iyi dakon amin kabini bunon da yolgaman. Unun da nin panthagap aban Kristo dakon mibili yono unun da yo kibani tagisi da yan dukwan dukwan kisak. ¹⁵ Asi, nin yo kibani tagisi panalon an unun yombem ban Kristo da timik Pinkop do paret asak. Unun kibani Pinkop da yokwikon ban timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdan amin kisi da nandan. ¹⁶ Amin Tipdomon kwan unun kibani unun da kimot dakon kibani asak, mani amin Pinkop da yokwikon ban timikdak unun kibani unun da egip egip dakon kibani asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷ Amin morapmi da Pinkop dakon gen yan tentenajek monen ilikan nin unuden dima aman. Pinkop da iyi pi unun nimgut, ae nin top dima yoman. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinkop da dabilon gen nimgut unun but dasi nandanek yan tentenoman.

3

Yabekbi unun sanbek sanbek kalugi dakon pi amin

¹ Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yanon da gen on yoman yan nandan, ma? Bo ae amin diwari da an unuden nin da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yan ji da nandani do papia mandan

niba damnen yan nandan, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unuden kinda mandan nimni yan nandan, ma? Unun dimasi. ² Disi unun nin dakon papia yombem da egakwa amin da anpaknin pindakgan. Unun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjinek nandani. ³ Ji papia kinda Kristo da mandan yipban apgut da yan ekwan. Pi anapno Kristo da papia unun mandagit. Unun kilda mandak nan dima mandagit, unun Pinkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup nan mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagiman, do Pinkop da dabilon gen unun asi yansi nandaman. ⁵ Nin da nin unun pi aripmi dima anen, do nin da yo kinda agiman yan dima yonen. Pinkop kaloni dagin tapmim niban pi unun aman. ⁶ Ae unun da nin panpuluganban sanbek sanbek kalugi dakon pi amin dagagiman. Sanbek sanbek unun gen teban papiakon mandawit unun yombem dima, unun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Pinkop dakon gen teban da kimot analon agit. Pinkop da unun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tentenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenteni unun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unun da gen teban dakon tilimni yapmanek unun da wagil madepsi tentenosok. ⁹ Gen teban dakon pi unun nin gen pikon nipmanek pasilnen do yosok. Mani unun tenteni madepni gat apgut, do nin nandaman, Pinkop da dabilon kilek tok dakon pi unun dakon tilimni unun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Pinkop da asak dakon tilimni unun madepsi daman, anakwan yo kalipmi dakon tenteni unun moninisok, do yo kalipmi dakon tenteni si pasil mudok do yan asak. ¹¹ Yo kalipmi unun toktogisi dima tagit, mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban

2:12: Ya 14.27; 1Ko 16.9 2:13: Ya 20.1 2:16: Lk 2.34; 2Ko 3.5-6 3:1: Ya 18.27; 2Ko 5.12 3:2: 1Ko 9.2
3:3: TP 24.12; Jer 31.33; Esi 36.26-27 3:6: Jer 31.31; Jn 6.63; 1Ko 11.25 3:7: TP 34.29 3:9: GT 27.26; Ro 1.17

tokdisak unun dakon tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unun tenjeni da ninon madepsi tenjenakwan nandan teban tanekjomjom aman, do nin pasol pasoli mini unun do yan tenjenoman. ¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unun tomno dabilnikon tenjeni madep unun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni witjigit. ¹⁴ Mani Pin kop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni waman sopgut, ae abisok yo kisi yan gin tosok. Sanbek sanbek kalipmi dakon gen manjan bisapmon imal da yan nandak nandak kositni waman sopmanakwan gen dakon mibili dima nandan pison. Nido Kristo nandan gadan iminapno unun kosiron dagin Pin kop da imal tim unun kwinikdak. ¹⁵ Asi, kalip da win ae abisok ekwamanon Moses dakon gen teban manjan bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopman yomisak. ¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pin kop da imal tim unun kukwan imisak. ¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kan, unun amin puluganbi da egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanakwan nin da pakbi idap yombem da yan unun tenjeni panjobilapno aminon kisak. Tenjeni unun Amin Tagikon da abinek nin kulabik aban iyi yombem dagoman. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenjenini ninon madepsi paptosok.

4

Yabekbi unun miktin kwoba yombem

¹ Pin kop da bupmi nandan nimejek pi on nimgut, do jigi noman tan niman bisapmon pi dima yipmangaman. ² Dimasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomguman. Nin amin dima panjewalgaman, ae Pin kop dakon gen kulabik dima aman. Nin gen bami nomansi

yan tenjenapno amin da nin dakon anpak kokwinigek Pin kop da dabilon pi kilegisi aman yan kan nandanyo an. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinakwan Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenoman unun dima nandan pison kan, unun amin Tipdom dakon kosit nan agek dima nandan pison. ⁴ On miktin dakon pin kop toptopmi Sunduk unun da amin nandan gadat dima an dakon nandak nandak kositni sopgut. Aban Kristo Pin kop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenini da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵ Nin yan tenjenok anek nin do dima yoman, nin yan tenjenok anek yan yoman, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwaman.” ⁶ Nak unun yosot nido kalipsigwan Pin kop da yan yagit:

“Pilin tukgwan tenjeni tagi tenjenosak.” Iyi dakon tenjeni da abin nin da buron madepsi tenjenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Pin kop dakon tilim madepni kan nandanyo aman.

⁷ Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktin kwoba tepmi tasik togi yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon dima, unun Pin kop dakon tapmimni yan kan nandanyo ani do anek nin da giptimon ton. ⁸ Kosit mibili mibilikon da jigi noman tan niman, mani unun da tapmimnin dima paban. Nandaba kik anek niansi anen yan morapmi nandaman, mani nandak nandakin yipno dima wital kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi an niman, mani Pin kop da nin dima nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pokgoman, mani nin dima tasik toman. ¹⁰ Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon. ¹¹ Nin Yesu dakon pi aman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotnen do pi an. Yando, si kimori giptim timninon Yesu dakon egip egipni unudon noman kon. ¹² Yando, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

3:13: TP 34.33 **3:16:** TP 34.34 **3:17:** Jn 8.36; Ro 8.2 **4:2:** 2Ko 2.17; 1Tes 2.5 **4:4:** Ep 2.2; Kol 1.15; Ibr 1.3 **4:6:** WW 1.3; Ais 9.2; 2Ko 3.18 **4:7:** 2Ko 5.1 **4:8:** 2Ko 1.8; 7.5 **4:10:** 1Ko 15.31 **4:11:** Ro 8.36
4:13: Kap 116.10

¹³ Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:
 “Nak Pinjkop nandan gadan imgum, do yan
 tentenok agim.”

Ae yan gin ninyo kisi nandan gadat aman,
 do yan tentenok aman. ¹⁴ Nido nin yansi
 nandaman, Pinjkop da Amin Tagi Yesu
 kimoron nan aban pidagit, ae unun da
 nin Yesu gat kisi kimoron ban paban
 pidokdaman, ae unun da nin gat ae ji gat
 kisi timik panji nipban iyi da kapmatjok
 egipdaman. ¹⁵ Unun yo morap ninon no-
 man ton unun ji panpulugok do noman
 ton. Ae Pinjkop dakon nandan yawotni da
 minjat aminyo morapmikon iren tan yomin
 yomin an an kinakwan unun da Pinjkop do ya
 yan madepsi iynakwa Pinjkop dakon tilimni
 madepsi tentenosak.

¹⁶ Yando, nin pi dima yipmanjaman.
 Giptimnin unun tasik tok do asak, mani
 gildari gildari butnin kalugi an an asak,
¹⁷ nido nin nandaman, jigi tepmiyo pa-
 man unun madepsi, mani bisap pisipmisok
 gin tokdan. Ae unun da nin panthagap
 aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi
 mini tilimnikon egipdaman. Unun tilim da
 madepsi anakwan abisok jigi paman unun
 yapman mudosok. ¹⁸ Yando, yo dabil da
 si pindari unun do dabilnin unudon dima
 yipman gaman. Nin yo dima pindari
 unun do dabilnin kak gimansi unudon gin
 yipman gaman. Nido yo dabil da pindari
 unun bisap pisipmisok gin tokdan, mani yo
 dima pindari unun toktogisi tokdan.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

¹ Giptimnin unun imal yut kaben
 yombem. Nin nandaman, unun miktim
 dakon imal yut kaben unun tasik tosak
 kan, Pinjkop da nin do yut njaknjari
 kinda nimdisak. Unun yut amin kisit da
 dima awalbi, Kwen Kokupmon abidanapno
 toktogisi tokdisak. ² Nin abisok miktim
 giptim gat kisi egek iyon iyon yan ek-
 waman. Nin Kwen Kokup dakon giptim
 unun abidono unun da imal da yan waban
 egipnen dosi nandaman. ³ Nido imal
 unun wamnen bisapmon nin molan dima

egipdaman. ⁴ Nin miktim dakon giptim
 gat sigin egek jigi panek iyon iyon yoman.
 Mani on miktim giptim wagil yipmandet
 do dima nandaman. Nin giptim kalugi
 unun abidono unun da giptimnin kimot
 asak unun imal nan yan waban egip egip
 teban egipnen dosi nandaman. ⁵ Pinjkop
 da iyi unun egip egip abidonen do anroman
 agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yan
 nandaman, yo tagisi morap diwari nim
 do yan teban tok agit unun gat kisi don
 nimdisak.

⁶ Nin unun do nandane unun da butnin
 panjeban asak. Nin nandaman, nin
 giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da
 dubagikon ekwaman. ⁷ Mibili yan do nin
 yo dabil da si pindagek dima ekwaman, nin
 nandan gadaron dagin ekwaman. ⁸ Asi,
 nin nandan teban tanek akgaman. Nin on
 giptim yipmanek Amin Tagi da kokupmon
 kino yomaninsikon unun gat kisi egip do
 nandaman. ⁹ Yando, on miktim giptimon
 ekwaman, bo ae on giptim yipmanek Amin
 Tagikon kwaman, nin bisapmi bisapmi iyi
 anpak galak tosok unun yol do madepsi
 galak toman, ¹⁰ nido nin kisi morap Kristo
 da inamon gen pikon atdaman. Agek
 miktim giptimon egipguman bisapmon
 anpak tagi bo yokwi agiman unun da
 aripmon tomni timidaman.

Nin minjat aminyo panpulugono Pinjkop gat but kalon an

¹¹ Yando, nin Amin Tagi do pasolgoman,
 do minjat aminyo nandak nandak kulabik
 anek Pinjkop nandan gadan imni do pi tebai
 aman. Pinjkop da nin dakon but pindakdak.
 Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi aman
 yan nandani do nandisat. ¹² Gen on ji da
 man madep nimni yanon da dima yoman.
 Ji da nin dakon anpak do tagisi nandani
 yanon da yoman. Amin diwari da man
 madep dogin kisik kisik anek amin butg-
 wan yo bamisi ton unun do dima nandan.
 Nin ji da unun amin dakon geni kobogi
 pantobil yomni do nandaman. ¹³ Amin da
 nin do njugigi yan yon kan, nin da Pinjkop
 dakon pi aman do anek unun do yon. Ae nin
 nandak nandak kilegisi timigek pi aman

kan, nin ji panpulugok do anek pi unun aman. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktan niminek nin pan>tagap aban pi tebaisi aman. Nido nin yansi nandaman, amin kalonisi kind a da nin kisi morap dakon tamo abidane kimagit, do nin kisi morap kimagiman. ¹⁵ Unun da amin kisi morap iyi dogin nandane kima egipni do anek kimagit. Kristo nin dakon tamo abidane kimagit da ae Pin kop da aban pidagit unun do nandane kigipnen.

¹⁶ Yan do, abisok da wasane k nin on miktin dakon nandak nandagon da amin kokwin dima aman. Asi, kalip nin on miktin dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agiman, mani abisok yan dima aman. ¹⁷ Yan do, amin kind a Kristokon gadasak kan, Pin kop da ankaluk aban amin kalugi kind a dagosok. Mao! Anpak kalipmi pasilakwan anpak kalugi kili noman tak.

¹⁸ Pin kop da iyi egip egip kalugi unun nimisak. Kalip nin unun dakon uwal egapno Kristo da nin panpulugan ban Pin kop gat but kalon agiman. Ae minat aminyo timik panapno Pin kop gat but kalon ani do nin do pi unun nimgut. ¹⁹ Nido Pin kop Kristokon pi anakwan minat amin morap miktimi miktimi ekwan unun timik iyikon panapban but kalon awit. Unun yokwi morapni awit unun do sanbene k dima nandan yomgut. Ae Pin kop da minat aminyo timik iyikon panapban but kalon ani dakon gen bin minat aminyokon yoyinen unun dakon pi nimgut. ²⁰ Yan do, nin Kristo dakon inam abidane k geni yan ten>tenok aman. Pin kop da nin dakon gen kagakon da minat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yansi dayaman, "Ji Pin kop gat uwal tosok unun yipmanek Pin kop gat but kalon ani." ²¹ Kristo yokwi kind a dima agit, mani Pin kop da nin panpulugok do anek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kind a dagagit. Nin Kristokon gadane k Pin kop dakon minat aminyo kilegisi anen do yan agit.

6

Yabekbi pi anek jigi morapmi pawit

¹ Nin Pin kop gat kisi pi kalon i anek tebaisi yan dayaman, "Ji Pin kop dakon nandan ya>wotni yipba bami mini di tanban." ² Pin kop da yan yosok:

"Nak ji panpulugoken bisap yipgumon bisitji nandagin.

Ae yokwikon ban timit timit gildaron ji panpulugagin."

Nandani. Abisok Pin kop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi aman unun do yanba yokwi tok anek dima moni yanon da pi amanon gulusun kind a dima aman. ⁴ Nin Pin kop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi minat amin morapmon anpak tagisi ban yolaman. Jigi mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akgaman. ⁵ Obisi baljon, ae dam tebanon nipmanan, ae uwal da pandagat anek japmi nandane k gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anek dipmin tagi dima pokgoman, ae jap do aman. ⁶ Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tan niba but yaworon da ekwaman, ae minat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmin unudon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman. ⁷ Gen bamisi ban yan ten>tenoman, ae Pin kop da tapmimon pi aman. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgan unun da tilak anpak kilegi timigek Pin kop dakon pi aman. ⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman. ⁹ Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba kimokgoman. ¹⁰ Butjik panek ekwaman, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwaman. Nin yoni mini amin da ekwaman, mani amin panpulugono yo morapmisi timikgan. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman unun no-mansi dayaman. Nin but dasi galaktan damaman. ¹² But dasi ji timit do dima kurak toman, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandan. ¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak unun da tilak yan dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Pin kop dakon yutni

¹⁴ Nandan gadat dima an amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmuwutnen? Bo tenjen gat pilin tuk gat tagi panmuwutnen? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandan gadan imisak amin gat nandan gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Pin kop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi panmuwutnen? Pin kop dagok dagok mini egisak unun dakon telagi yutni ekwaman. Kalip Pin kop da yan yagit:

“Nak unun amin kabi gat egipben, ae unun da binapmon agipben.

Anek Pin kopni egapbo unun da nak dakon minjat amin kabi egipdan.”

¹⁷ Yando, Amin Tagi da sigin yan yagit:

“Ji unun yopman degek disi dage egipni.

Unun amin dakon yoni Pin kop da pindakban injani an unun dima igayini.

Yan anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gway-ono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Pin kop da unun yan teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap ton unun kisisi suganek Pin kop da dabilon gwaljigi minisi anej. Anek Pin kop do pasalek gawak iminek bisapmi bisapmi telagisi egipnen.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agiman. Nin amin kinda yokwi asak do

dima iyigiman. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgiman. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yan kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan damaman. Kimotnen bo egipnen nin sigin but dasi galaktan damdaman. ⁴ Ji tebaisi akgan yansi nandan teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban an. Jigi morapmi noman tan niman, mani ji do nandanek unun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abin altagiman bisapmon yik yawotjok kinda dima agiman. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abin noman tan nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagiman. ⁶ Mani Pin kop but panjeban agak amin da Taitus yabekban abin nin dakon but panjeban agit. ⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unun da ninon abin ji da anpak tagisi awit unun do niyiban unun kisi da butnin panjeban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak ton, ae yokwi awit do bupmisi nandan, ae nak anpulugok do madepsi galak ton, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyiban kisik kisik da butno tugagit.

⁸ Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmisok gin nandawit. ⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panalon agit unun do anek kisik kisik asat. Pin kop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipguman unun da ji dima panupbal agit. ¹⁰ Butjik Pin kop da panalon asak unun da ninon but tobil panalon asak. Ae but tobil ano Pin kop da nin yokwikon ban timikdak, do butjik paman da jigi dima nimisak. Mani on miktin dakon butjik da kimot panalon asak. ¹¹ Ji pakyanji nandani. Butjik Pin kop da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panalon agit. Unun da ji panjagap aban jigisi tepmisi panmilip ak do pi awit,

ae japmi nandanek sun agit amin unun tebaisi iyiwit, ae Pin kop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sun agit amin unun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji unun anpak morap awit unun da jikon gulusun kindi dima tosok yan nolisak.

¹² Nak papia unun sun agit amin gat ae yokwi an ingut amin unun bamot do nandanek dima mandagim. Pin kop da dabilon ji nin do but dasi galaktan niman unun ji da pakyan si nandani do mandagim. Mibili yan do anek papia unun mandagim. ¹³ Unun anpakji da nin dakon but pan teban asak.

Asi, ji da butnin pan teban awit, mani unun gin dima, nin kisik kisik madepsi agiman, nido ji da Taitus dakon nandaba kiki anmilip aba butni yaworisi tagit.

¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinek manji pawigim. Ae geno unun do mayagi dima mandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim unun bamisi gin. Gen morap dayigiman unun bamisi gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen unun yagim unun kisi bamisi gin. ¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminek pasal nimnimikyo anek abidanek geni guramikgwit. Unun da unun anpak awit unun do sigin nandan egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶ Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yansi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8-9)

8

Panmuwukbi da Judia amin panpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Pin kop da Masadonia panmuwukbi do nandan yawok yominek panpulugagit unun do dayikdisat. ² Jigi madepsi noman tanek unun da nandan gadatni pan kewalgit. Unun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anek amin diwari panpulugok do monej morapmi panmuwukgwit. ³ Nomansi yansi dayisat, unun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monej yomyomi dakon tilak

yapmanek madepsi yomgwit. ⁴ Unun da nin kisi da telagi panmuwukbi Judia ekwan unun panpulugonej do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit unun monej banjin dima awit. Mibiltok iyi ban Pin kop do paret awit. Ae Pin kop dakon galaktok yolek iyi ban nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianon da paret wasanek ani unun do dayigit, do jikon tobi kinjek paret dakon pi an mudoni yan dayisak do nin da tebai iyigiman. ⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Pin kop tebaisi nandan gadan iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji ton, ae Pin kop dakon pi ak do galagi madepsi nandan. Ae nin do but dasi galaktan niman. Yan do, nandan yaworon da paret ak do nandan unun but dasi nandanek kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmandat. Masadonia panmuwukbi da paret ak do buri pidon, jiyo yan gin paret ak do butji pidoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan daben. ⁹ Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun nandan. Unun yoni morapmi tan ingut, mani nin panpuluganban yo morapmisi timitnejan do anek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret panmuwutdan unun do nandak nandak daben. Apma bilak do ji pi unun wasanek paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi unun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pidanba pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tan daman unun da aripmon tepmi an mudoni kan tagisi. ¹² Amin kindi paret akdosi nandanek yo tan iman da aripmon paret asak kan, Pin kop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, unun kisi tagi yan nandisak. ¹³ Ji da jigi madepsi panakwa amin diwari tagisi egipni yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egipnejan do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tan daman, do wadak wadak an amin tagi panpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, unun yoni morapmi tan yomnikon ji tagi panpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagi egipni.

15 Pinj kop gen papia da unj do yan yosok:

“Amin jap morapmi similgwit unj tilakni
yapmanjek dima similgwit,
ae amin kalonj sok similgwit jap do
wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

16 Nak Pinj kop ya yan iyisat. Unj da Taitus dakon but antagap aban nin da ji panpulugok do nandaman unj yo kisi yan gin nandisak. 17 Tobil jikon opjak do iyino tagi yan yagit. Mani iyi jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. 18 Ae notnin kinda gat yabetno unj gat kisi obamal. Unj amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yan tentenok dakon man bini ton amin kinda. 19 Ae unj gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unj timik panjinen do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandaman, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unj amin da kan nandanjo ani do pi unj aman. 20 Nin paret madepsi unj panmuwan unj nin da kilani aman unj do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yando, notnin unj abidono kisi akwaman. 21 Nin anpak kilegisi gin ak do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

22 Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwan. Bisap morapmi pi mibili mibilikon ankilik kono pi but dasi aban kagiman. Unj ji da pi tagisi akdan yanji nandisak, do pi unj ak do galagisi nandisak.

23 Ji Taitus kili nandan imgwit. Taitus unj nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonj amak. Ae amin bamot do yanji nandani, unj panmuwukbi dakon inam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal. 24 Ji unj amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

1 Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unj do paret panmuwukgaman unj dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken. 2 Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, “Apma bilagon da win abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan.” Gen unj nandawit bisapmon buri pidanba iyiyo kisi paret ak do tagisi nandawit. 3 Mani nak da ji dakon man pawigisat unj gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unj yabekgo obin ji antagap aba paret yop do wagil tagap tanjek egipni yan do yabekdat. 4 Ji paret ak do wagilsi tagap tan yanji nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. 5 Yando, nak amin kapbi unj yabekgo mibiltan jikon obin panpuluganba paret unj yop do yawit unj panmuwutni do nandisat. Do nin da opnen bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

6 Ji gen on do nandani. Jap kalonj sok kwaokdak amin unj bami kalonj sok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unj bami morapmi pasak. 7 Do ji morap kalonj kalonj nandan kokwin anek paret nian da yop do nandan unj da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pinj kop da amin but galagon da paret asak unj do galak tosok. 8 Ae Pinj kop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi akdan. Anakwa yosi aripmisi tan daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni. 9 Pinj kop da papiakon gen yan tosok:

“Amin kilegi amin da jap yet tintinon unj da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unj toktogisi tan anan kisak.”

¹⁰ Pinjkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unjudeŋ gin Pinjkop da yo morapmi daban aripmisi akdaŋ. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi toŋ unun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdaŋ. ¹¹ Pinjkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yominapno unun do Pinjkop ya yaŋ iyikdaŋ. ¹² Do ji da paret ani unun da Pinjkop dakon minat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbenek dima ani, ae unun do anjek Pinjkop do ya yaŋ madepsi iyikdaŋ. ¹³ Ji da paret ani unun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yaŋ amin da dandani. Ae ji da unun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominakwa unun do Pinjkop anjisini. ¹⁴ Ae Pinjkop dakon nandaŋ yawotni jikon tugosok yaŋ dandani, do ji do but dasi galak taŋ daminek ji do bisit ani. ¹⁵ Pinjkop da but galak do yo nimgut unun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Pinjkop ya yaŋsi iyinen!

Amin diwari Pol do yaŋba yokwi tok aba geni panmilip agit

(Kilapmi 10-13)

10

*Pol da amin abiŋ yip do awit dakon geni
panmilip agit*

¹ Amin diwari da yaŋba yokwi tok an naminek yaŋ yon, “Pol nin gat kaloni ekwaman bisapmon pinbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da pinbi egek amin do anpak yaworisi an yomgut unun do nandaŋek gen dayikdisat unun do pakyaŋsi nandani do nandisat. ² Yaŋ dayisat, ji kan kimotni. Nak jikon opbo egipnen bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi aman yaŋ nandaŋ. Nak unuden amin gen tebai aripmi tagi yoyiken. ³ Nin miktimon

ekwaman, mani miktim amin da emat an unuden dima aman. ⁴ Emat dakon yo timikgaman unun on miktim dakon dima. Unun Pinjkop dakon tapmimni unudon toso, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak. ⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Pinjkop nandaŋ im do anakwa kosit sopmangan unun pabin yopmangan. Anek amin dakon nandak nandak do dam tebai anek Kristo nanŋin yolni do yoyin dekgaman. ⁶ Ae nin ji do jomjom aman. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabin yopmangan amin tepmi pi yom do tagap toman.

⁷ Ji kwen nani baŋgin pindakgan. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yaŋsi nandaŋ teban toso kan, unun amin pakyaŋsi yaŋsi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ Amin Tagi da on pi nin da anen do yaŋ dagok an nimgut. Nin da ji dakon nandaŋ gadat panteban anen do nandisak. Nandaŋ gadatji panupbal anen do dima nandisak. Yaŋdo, nin manin timisok di awiginen kan, nin unun do mayagi dima panen. ⁹ Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yaŋ yon, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abiŋ nindasak bisapmon tapmimni mini koman, ae gen yogokni unun tagi dima.” ¹¹ Gen unuden yon amin da pakyaŋsi yaŋ nandani. Nin opno ji gat egipnen bisapmon papi damgumanon gen toŋ unun da aripmon anpak unun ban anek egipdaman.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwan nin yaŋ dima anen. Ae nin dakon anpak unun gat arip yaŋ dima yonen. Unun amin da iyi gat tilak anek anpakni kokwinikgan. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anek kokwinikgan. Yaŋ an amin unun nandaŋ kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanek manin dima pawiginen. Nin Pinjkop da pi nimgut unun anek iyi tilak yipgut unun yolek anpaknin kokwin anen. Ae Pinjkop da pi unun anen dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwaman. Nin

jikon pi agiman, do unun da tilagon gin manin pawikwaman. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagiman tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abinek Gen Bin Tagisi yan tenjenan damguman. ¹⁵ Nin pi gaknin yapmanek amin diwari da pi awit unun do top yanek nin da agiman yan yanek manin dima pawikwaman. Nin ji dakon nandan gadatji teban tosak, ae jikon pi aman unun madepsi paptosak dosi nandaman. ¹⁶ Ae ji da ekwan da manjigwan miktim ton nin unudon Gen Bin Tagisi yan tenjenok do nandaman. Nin amin da pi kili awit tamokon kin pi anek manin dima pawiginen. ¹⁷ Pin kop gen da yan yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awigisak unun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak unun amin mani ton.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bikbik naba nandan kokwini tagi dima amin da yan gen di dayiken. Mani bikbik kili namgwit. ² Pin kop da ji iyikon gin gadanek egipni do nandisak, ae nakyo kisi yan gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, minatjok gimonsi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi unun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tunon amin da Ip ankwalgit unuden jikon yan gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal tanba anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandanek egip egip unun di yipman dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abin jikon Yesu nwanjwari kinda nin da kalip dima dayin tenjenagiman unun do dayan, bo ji da wup nwanjwari kinda kalip dima abidawit unun abidoni, bo gen bin tagisi nwanjwari kinda kalip nin da dima dayigiman unun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanek ekwan.

⁵ Nandani. Unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat yansi nandisat. ⁶ Asi, gen yogkno tagisi dima, mani nandak nandakno unun tagisi. Unun nandak nandakno anpak morap agimanon kili doligiman.

⁷ Nak jikon Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yanek unun dakon tomni dima timikgim. Yan anek nak ji dakon man pawigik do anek naga do nandako pigit. Yan agim unun yokwi agim yan nandan, ma? ⁸ Panmuwukbi diwari da monej naba unun da nak jonikban ji panpulugok do pi agim. Yan agim unun da kabo nagim yombem asak. ⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unun da nak dakon wadak wadak anpulugawit. Nak jigi dima dam do nandagim, ae unun nandak nandak sigin nandan egisat. ¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon tosak, do nak asisi dayisat, amin kinda da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopman namjak. ¹¹ Nak mibili nido yan agim? Nak ji but dasi dima galaktan damisat mibili yan do agim, ma? Unun dimasi. Pin kop da nandisak, nak ji do but dasi galaktan damisat.

¹² Mani amin diwari minat aminyo da dabilon nin yombem daganek mani pawigik do kosit wisik anakwa nak da unun kosit sopman yom do pini asat, ae yan sigin akdisat. ¹³ Unun amin unun yabekbi toptopmi, minat aminyo panjewal do pi an. Unun amin kulabik anek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yan pindatni do topmon da pi an. ¹⁴ Ji unun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anek amin da tenjen dakon anelo kinda yan koni do topmon da agisak. ¹⁵ Do unun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anek amin da anpak kilegi dakon pi amin yan pindatni do topmon da pi ani kan, ji unun do dima wuripdatni. Don pi awit unun da aripmonsi tomni yokwisi timidan.

Polyabekbi pi anek jigi mibili mibili pagit

¹⁶ Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandan kokwino tagi dima yan dima nandan namni. Mani ji da nak nandan kokwini tagi dima amin kinda yan nandan kan, unun kisi tagi gin. Mani bikbik naminakwa mano timisok di awigiken. ¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandan kokwini tagi dima amin daganek naga dakon man awigisat. ¹⁸ Amin morapmi miktin dakon anpagon da mani pawikwan, do nakyo kisi yan gin aben.

¹⁹ Ji disi do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisi kisi an. ²⁰ Asi, amin da ji panjewealek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do panjewealga, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogin kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabin depmanjan. ²¹ Nak mayagi nandane yan dayisat, nin jikon anpak unuden anen dakon tapminnin mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.) ²² Unun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. ²³ Unun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unun amin yapmanek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unun amin yapmanek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigi morap unun pagim do nak da unun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴ Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unun bisap 5 kabi awit. ²⁵ Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakangon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit.

²⁶ Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwaknwaru Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktin kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandane mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigi madepsi pasat. ²⁹ Panmuwukbi kinda dakon tapmin mosok bisapmon nak dakon tapmin kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyanban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigiken si kan, yo ni da tapminno madep dima yan nolinban kosot, nak unun ban awigiken. ³¹ Pinjok, Amin Tagi Yesu dakon Pinjokni ae Datni nak top dima yosot yansi nandisak. Nin toktogisi mani ankisinen. ³² Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akgwit. ³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktinon pigigim. Yan anakwa kila amin da kisiron da pulugan kinjek kigim.

12

Pinjok da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yolinban pindagit

¹ Nak naga dakon man awigiken si. Asi, unun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon an namgut unun do dayikdisat. ² Nak Kristo yolyol amin kinda

nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Pin kop da abidan anan Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pin kop dagin nandisak. ³⁻⁴ Nak nandisat, Pin kop da unun amin anan Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pin kop dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen njwaknwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unun amin dakon mani tagi awigiken, mani naga dakon man dima awigiken. Nak naga tapmimno mini yansi nandisat, do mano awigiken kan, tapmimno mini do anek mano tagi awigiken.

⁶ Nak naga dakon man awigiken kan, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Unun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unun da tilagonjok mano awigini kan unun tagi.

Yo kisigi ton yombem kinda da Pol sugagit

⁷ Pin kop da unun yo pasili tagisi morap noligit, mani unun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Pin kop da nandagit. Yando, yum kanakwan yo kisigi ton yombem kinda da giptim timno sugagit. Unun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminek tagi anpulugokdisat.” Unun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yando, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an naman, bo jigi mibili mibili da nak altan naman, bo amin da nak anupbal ak do pi an bisapmon butno tagisi tanakwan

egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pin kop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panteban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat. ¹² Nak ji gat egipguman bisapmon pi morapmi agim unun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi ton, ae pi tapmimi ton morapmi agim unun da nak Pin kop dakon pi nan agim yan doligit. ¹³ Jikon anpak agim unuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima damgum. Unun sun agim yan nandan? Yan kan diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unun bisapmon kisi jigi dima daben. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi ban timit do nandisat. Disi nandan, minat monjiyo da men datyo panpulugok do yo dima panmuwukgan, men datyo da minat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukgan. ¹⁵ Nak but galak nandanek ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daben. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak ton? Unun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigi dima damgum, mani amin diwari da yan yon, “Pol unun nin da galaktokni yolnen do pasilikon da nin pankewalgit.” ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji pankiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji pankiligek yo kabisi

timikgit? Unun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae anpaknit kalonjisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjinjek nin da genin panjeban ak do mandaman yan nandan? Unun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjop da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman unun ji dakon nandan gadat panjeban ak do aman. ²⁰ Nido nak abin dandako anpak nak da si galak tosot unuden an amin di dima ekwa pindakgen yan do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galakton unuden agak amin kinda da yan dima di egipbom. Nak obin dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandane egip egip, ae amin do yanba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi panupbal ak anpak, unun anpak morap jikon tanba pindakgen yan do pasoldot. ²¹ Nak ae opben bisapmon Pinjop da ji da dabilon abin nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak injani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obin dandaken bisapmon ji but tobil dima anek unun anpak yokwi morap sigin aba dandaken kan, nak bupmisi nandaken.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da sun aban kanek asi sun agit yan yoni kan, unun bami yan nandani.”

² Nak mibiltok opgum da ae unun da manjikon opbo egipguman bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yan yoyisat, aeno jikon tobil opben kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji unun kok do yon, do unun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidane yosot yansi nandakan. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi. ⁴ Asi, Kristo

kalip tapmimni mini nan tilak kindapmon anjagwit, mani abisok Pinjop da tapmimon kalugi egisak. Nin unun gat gadagiman ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjop da tapmimon unun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdaman.

⁵ Ji nandan gadat bamisi an bo dima, yan do disi ban panjiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unun dima nandan? Unun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yan disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Pinjop da ji panpuluganjanakwan yokwi kinda dima ani do bisit aman. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yan nindani yanon da gen on dima yoman. Ji da nin do pi amin toptopmi yan tagi nandani, mani yo madep unun ji da anpak tagisi banjin ani do nandaman.

⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kinda aripmi dima anen. Nin gen bami jonit dogin pi aman. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin unun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit unun ankaluk anek aesi tebai atni do bisit aman. ¹⁰ Amin Tagi da pini kila aben do nak tilak anek yandagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panjeban aben do pi on namgut. Nandan gadatji panupbal aken do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anek galok gen dayisat. Ji anpakji panmilip anek kilegisi egipni. Geno nandane guramitni. But kalonon da yaworisi egipni. Yan anakwa Pinjop but dasi galaktan damine but yawot damisak unun da ji gat egipjak.

¹² Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Pinjop dakon telagi panmuwukbi idon ekwan unun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Pinjop dakon amin do but dasi galak tan yomyom anpakni jikon tosok, ae

Telagi Wup da ji paɲpulugaɲban but kalonɔsi
egɪpni dosi nandɪsat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin Nwaknwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unjudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Anakwan minat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unun minat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unjuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan imanek unun kosit kalonon dagin Pin kop da dabilon amin kilegi dagoman, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unjuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pin kop da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pin kop da Amin Nwaknwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tentenosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pin kop da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unun yan: Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yoman.

Pin kop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1-2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aberj do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pin kop Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal.

² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak. ⁴ Kristo da Pin kop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parekgit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosok nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. ⁵ Pin kop dakon man madejni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalonji kindagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sonjek nwaknwari nandisat. Pin kop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan damgut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin nwaknwari kinda yolgan.

⁷ Gen bin tagisi nwaknwari kinda dimasi tosok. Amin diwari da ji dakon nandak nandak pandungam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an. ⁸ Mani nin nin, bo ae anelo kinda Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kinda nin da yan tentenan damguman unudenji dima yan tentenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ⁹ Kalip kili dayigiman gen unun bangin ae dayisat: amin kinda da Gen Bin Tagisi kinda nin da dayino abidawit unudensi dima yan tentenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰ Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pin kop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanon da yoken kan, nak Kristo dakon oman monji dima.

Polyabekbi man abidagit dakon gen

¹¹ Not kabi, yanſi nandani. Gen Bin Tagisi kalip yan tenſenſan damgum unun aminon da dima noman tagit. ¹² Amin kindi da dima namgut, ae amin da dima nayin dekwit. Yesu Kristo da iyi nolinſan kagim.

¹³ Nak da kalip Juda amin da anpak an ae nandan gadat an unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pinſkop dakon panmuwukbi morap panupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. ¹⁴ Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵ Mani nak men da dima analanakwan Pinſkop da nak kili manjigit. Anek nandan yawotni do anek iyi dakon amin egipben do yan namgut. ¹⁶ Ae bisap si yipguron nak da Amin Nwaknwari Kabikon Monji do yan tenſenſan aben do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim. ¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unun pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unudon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

¹⁸ Unudon egek bilak kapbi mudanakwan Pita kan nandanyo ak do Jerusalem kiko unun gat gildat 15 yan egipgumak. ¹⁹ Unudon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, unun kalon nanſin kagim. ²⁰ Pinſkop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unun top dima.

²¹ Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgum. ²² Unun bisapmon Kristo dakon panmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unun da nak dima nandan namgwit. ²³ Isal gen binogin nandawit: “Kalip nin yo yokwisi anſim do agit amin abisok nandan gadat anupbal ak do agit unun dakon yan tenſenſan asak.” ²⁴ Pinſkop da nagon pi agit unun dakon geni nandanek mani ankiſiwit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kalon awit

¹ Bilak 14 mudanakwa aeno Jerusalem wigigim. Unun bisapmon Banabas gat kisi wigigimak. Ae Taitus kisi abidoko

wigigiman. ² Pinſkop da iyi nak unudon kikenſosi noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin Nwaknwari Kabikon yan tenſenſan asat unun dakon mibili do panmuwukbi dakon kila amin iyi banſin yoyigim. Nido, pi agim da asat unun amin da kanba bami mini asak yan do pasol pasol agim. ³ Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unun Grik amin kindi, mani giptimni mandanen do dima yawit. ⁴ Panmuwukbi toptopmi di muwut muwutninon panabin kabikon da pindak nandanyo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulagan nipgut, mani unun amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipnen do nandanek yikgwit. ⁵ Mani geni dimasi nandan yomguman. Gen Bin Tagisi unun kulabik dima anek jikon toktogisi tosak do nandagiman.

⁶ Panmuwukbi dakon kila amin egipgwit unun asi mani ton bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pinſkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unun kulabik ak do dima nandawit. ⁷ Dimasi. Pinſkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yan tenſenſan pi Pita do imgut, yan gin nak da Amin Nwaknwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenſenſan pi namgut yan nandan namgwit. ⁸ Asi, Pinſkop da Pita do tapmim iban Juda aminon yabekbi pi asak, yan gin nak do tapmim naban Amin Nwaknwari Kabikon yabekbi pi asat. ⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon unun panmuwukbi dakon kila amin yan pindakgwit. Unun kila amin da Pinſkop da nandan yawotni do anek pi unun namgut unun nandanek Banabas gat nit dakon kisit iligek notninsi yanon da nit timikgwit. Anek nit Amin Nwaknwari Kabikon pi anapdo unun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kalon agiman. ¹⁰ Yo kalon kindagin anden do niyiwit. Nit yoni mini amin unun do nandan yominek panpulugonden do niyiwit. Unun dakon pi ak do tagisi nandagim.

Pol da Pita gulusun agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panmuwukbi

da dabilon tebai iyigim, nido gulusun madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Nwakɲwari Kabi nandan gadat awit unun gat jap kalonj nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanek kan, Pinƙop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin Nwakɲwari Kabi yopman degek unun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusun agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yan iyigim, “Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anpak yopmanek Amin Nwakɲwari Kabi dakon anpak asal. Mibili nido Amin Nwakɲwari Kabi nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?”

Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinƙop da dabilon amin kilegi (Kilapmi 2.15-4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagiman. Amin Nwakɲwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagiman. ¹⁶ Mani nin nandaman, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinƙop da unun do anek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek ton. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imguman, nido nin nandaman unun kosiron dagin Pinƙop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinƙop da dabilon amin kilegi agiman. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgaman, do Juda amin da nandan, nin Amin Nwakɲwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anek

Kristo da yokwi anen do nandisak yan nandan. Mani unun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinƙop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidoken kan, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinƙopmon toso. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak. ²⁰ Nak naga egip egipmi ton dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Pinƙop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unun da nak do but dasi galak tan naminek egip egipni nak anpulugok do parekgit. ²¹ Nak Pinƙop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anen kan, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligiman. Unun disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namin da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonji kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandane nandan gadat anek unudon da abidawit? ³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jigi noman tan daba jigi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Pinƙop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi ton ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandane nandan gadat anakwa, unun do asak?

⁶ Pinƙop da papiakon gen yan toso: “Abraham Pinƙop nandan gadan imgut, do Pinƙop da amin kilegi yan iyigit.”

⁷ Do ji yaŋsi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unun Abraham dakon gwaknisi. ⁸ Kalipsigwan Pin kop da yaŋsi nandagit, don Amin Nwakuwari Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yaŋ yoyiken. Pin kop yaŋsi nandane unun yo dima noman tanakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yaŋ tenjenok an imgut. Pin kop gen papia da unun do yaŋ yosok:

“Gak obakon gin Pin kop da minat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an yomdisak.”

⁹ Abraham nandan gadat aban Pin kop da yo tagisi an imgut. Yaŋin Pin kop da minat amin morap nandan gadat ani unun yo tagisi an yomdisak.

¹⁰ Mani Pin kop da minat amin morap gen teban yolek Pin kop da dabilon nin amin kilegi tagi anen yaŋ nandan unun jobit yomdisak. Nido, Pin kop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap ton unun dima guramitjak kan, Pin kop da unun amin jobit imdisak.”

¹¹ Pin kop da papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin nandan gadat ani, unun Pin kop da amin kilegi yaŋ yoyin akwan egipdan.” Gen unun da yaŋsi nolisak, gen teban yolapno Pin kop da amin kilegi yaŋ niyisak dakon kosit kinda dima tosok. ¹² Gen teban yolyol unun nandan gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Pin kop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

¹³ Gen teban da yaŋ yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap ton unun tagi dima guramikgaman, do jobit panen. Mani nin panpulugok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pin kop gen papia da yaŋ yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwan unun jobiri ton amin.”

¹⁴ Kalip Pin kop da Abraham do gisam imgut unun Amin Nwakuwari Kabi da Yesu Kristo da pi unun agit do anek unun gisam kili

abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pin kop da yaŋ teban tok agit da aripmon Telagi Wup abidonen.

Pin kop dakon gen teban da Pin kop dakon yaŋ teban tokni kulabik aripmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yaŋ dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yaŋ dagok gen unun dima yolyoli yaŋ aripmi dima yosak. ¹⁶ Kalipsigwan Pin kop da yo tagi don noman toni do yagit. Yaŋ teban tok unun Pin kop da Abraham gat monji gat do an yomgut. Pin kop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yaŋ dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kinda dogin yanek yaŋ yosok:

“Gak dakon monji do.”

Unun Monji unun Kristo. ¹⁷ Nak yaŋon da yosot. Mibiltok Pin kop Abraham gat sanbek sanbek agimal. Anakwan bilak 430 yaŋ mudanakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban unun da Pin kop da sanbek sanbek agit unun kulabik aripmi dima asak. Unun da kalip Pin kop da yaŋ teban tok agit aripmi dima aban pasiljak. ¹⁸ Pin kop da yo nim do manjigit unun abidok do gen teban yol kimotnen kan, yaŋ teban tok agit do anek dima abidoman. Mani nin nandaman, Pin kop da unun yo morap Abraham do im do kili yaŋ teban tagit.

¹⁹ Yaŋ kan, gen teban nido tosok? Unun yaŋ: Pin kop da yokwi dakon mibili altan tenjenosak do nandagit. Do yaŋ teban tok da kwenon gen tebanyo kisi nimgut. Gen teban sigin tanakwan wigi monji unun altagit. Unun kalip Pin kop da yo im do yaŋ teban tok agit. Pin kop da gen teban unun anelo do yoban unun da binap amin Moses do yaŋ tenjenan imgwit. Yaŋ aba binap amin unun da nin do nimgut. ²⁰ Mani amin kinda da iyi pi kinda ak do nandisak kan, pi unun binap amin kinda do aripmi dima iban. Pin kop unun kalonji gin, ae unun kalonj dagin Abraham do yaŋ teban tok an imgut.

Gen teban da kilanin anek Kristokon panjisak

²¹ Gen teban unun yan teban tok gen Pinjkop da kalip yagit dakon uwalni? Unun dimasi. Pinjkop da gen teban nimejek unun da egip egip damjak yan yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin minat aminyo kilegi anom. ²² Mani Pinjkop gen papia da yosok, “Yokwi da minat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo nandan gadan imni amin unun Pinjkop da kalip yan teban tok agit yo unun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima al-tanjawan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipguman. Dam tebanon sigin egapno wigi nandan gadat dakon bisap unun altan kili noman tagit. ²⁴ Gen teban unun kila aminin da yan egek nin Kristokon panjisak. Panjwan nandan gadat anapno Pinjkop da minat aminyo kilegi yan niyisak. ²⁵ Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anek Pinjkop dakon gwaknisi ekwaman

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadan iminek Pinjkop dakon gwakni dagawit. ²⁷ Minat amin morap telagi pakbi sonjek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nan yan pawit. ²⁸ Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae minat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kalonigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Pinjkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Pinjkop dakon gwakni agiman

¹ Nak dakon gen unun yan: monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman

monji da aripmon egisak. ² Unun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak. ³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanejek egipguman bisapmon on miktim dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipguman. ⁴ Mani Pinjkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Minat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yuman nipgut. Anek yan aban Pinjkop dakon gwakni agiman.

⁶ Ji abisok Pinjkop dakon gwakni ekwan, do Pinjkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anakwan Wup da pantagap aban Pinjkop do “Aba, Dat” yan yan tidoman.

⁷ Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Pinjkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Pinjkop dima nandan imgwit bisapmon yo pinjkop dima unun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani abisok Pinjkop kili nandan imen. Bo yansi yoken kan tagi, Pinjkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kinek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandan? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandan. ¹¹ Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanejek si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanek ji yombemsi agim. Yan anapbo ji da gulusun kinda dima an namgwit. ¹³ Disi nandan, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abin jikon Gen Bin Tagisi yan tentenagim. ¹⁴ Sotno da jigi madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pinjkop dakon anelo kinda nan yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nan yan abidawit. ¹⁵ Unun bisapmon ji

nak do kisik kisik anek tagisi nandan namg-wit. Mani abisok unun kisik kisikji dukon tosoq? Nak asisi yosot, unun bisapmon nak anpulgok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bami dayinek uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji pangalak ak do pi an, unun ji panpulgoni dakon nandak nandakni mini. Unun ji da nin nipman degek unun yolni yan do pi an. ¹⁸ Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anen kan, unun tagisi. Bisapmi bisapmi unun anpak ani, ae nak da egipben bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwaknoni, minjat da monji altok do anakwa tepmi pan, unuden tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianon da ji panpulgoken unun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok? ²² Pinkep gen papia da yan yosok, Abraham unun monji bamori. Omani do egipgut minjat Aga da kinda anjalagit. Ae minjatsini isal egipgut da kinda anjalagit. ²³ Unun oman minjat dakon monji unun amin da monji panalan kosiron da altagit. Mani minjatsini isal egipgut dakon monji unun, Pinkep da yan teban tok anakwan altagit. ²⁴ Unun gengwan tilak gen kinda tosoq. Minjat bamot unun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagon. ²⁵ Aga unun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosoq unun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwan. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosoq unuden oman amin mini. Unun kokup unun nin dakon menjnin. ²⁷ Pinkep gen papia da yan yosok:

4:22: WW 16.15; 21.2 **4:23:** Ro 9.7-9 **4:26:** Ibr 12.22; PA 21.2,10 **4:27:** Ais 54.1 **4:28:** WW 15.4-5; Ro 9.7 **4:29:** WW 21.9-10; Jn 8.35

“Minjat gak bupmikon egek monji dima panalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanj yan tidoki.

Nido, minjat eni ton dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdan.”

²⁸ Not kabi, ji Aisak yombem. Pinkep dakon yan tebantogon ji gwaknisi awit.

²⁹ Monji unun amin da monji panalan kosiron da altagit, unun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unun da yo yokwisi an yomgwit. Abisok kisi anpak yan gin tosoq.

³⁰ Mani Pinkep genon ni gen tosoq? Gen yan tosoq:

“Oman minjat unun gat monji gat yolni.

Nido oman minjat dakon monji unun da dat gat ae minjatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unun Pinkep gen da yosok. ³¹ Not kabi, nin nandaman, nin oman minjat dakon gwakni dima. Nin minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anpak tagisi anyomaman (Kilapmi 5-6)

5

Nin puluganbi da aripmonsi egipnen

¹ Nin yokwi da napmon dima egipnen do anek, Kristo da nin pulugan nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kan, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unun pakyanji nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kan, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulgokdisak. Dimasi. ³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yansi dayin tenjenokdisat. Anpak unun ani kan, gen teban morap kisi yol kimotdo. ⁴ Gen teban yolek unun kosiron da Pinkep da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji

Kristo kili yipman dekgwit. Ji Pin kop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pin kop nandan gadan iminek unun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman. ⁶ Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anek unun da antagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kosit nan tagisi agipgwit. Mani namin da kosit sopman damik da gen bamikon sanbenek dima akwan? ⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unun Pin kopmon da dima abisak. Pin kop da ji iyikon kini do yan ilikdak. ⁹ Nandani, yis kalonisok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. ¹⁰ Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njaknjwari di dima timitdan yansi nandan gadasat. Namin da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unun dima nandisat. Mani amin unun iyi dakon gulusunni dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak ankimotni do yan tentenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanbenek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam. ¹² Amin unun nandak nandakji panupbal an, unun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ Asi not kabi, Pin kop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, “nin puluganbi da ekwaman, do but kalip dakon anpak tagi anen” yan dima nandani. Ji kalon kalon Pin kop dakon minat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni. ¹⁴ Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁵ Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosok kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan. ¹⁷ But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unun aripmi dima ani. ¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. ¹⁹ But kalip dakon anpak unun disi nandan. Anpak unun yan: yumabi anpak mibili mibili, ²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, ²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanek but upbal anpak, ae kwen wigik anek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unun gen kalon bangin yosot: minat amin morap anpak unuden an, unun Pin kop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da pantagap aban anpak tagisi aman unun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jigi pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip. Anpak unun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok. ²⁴ Yesu Kristo dakon minat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno unun da niyin pawiljak. ²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugonen. Ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anen.

6

Nianjen jap yet kinda nan kwaokgi, bami unjuden nanjin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yan nandan iman kan, Telagi Wup yolgan amin ji da unun amin anpak yawori an iminek anpakni anmilip ak do anpulugoni. Mani disi do kan kimotni. Sunduk da panjekwalban ji yo kisi yokwi di abam. ² Ji amin diwari panpuluganek jigini guramitni. Yan anek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani ton yan nandisak, mani unun mani mini kan, unun amin iyi nan top anjekwaldak. ⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yan do kokwinik kimotni. Yan asak amin, anpak iyi agit unun do kisik kisik tagi asak. Anek iyi dakon anpak do nandanek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi panpan ak-dan.

⁶ Pinjop gen nandak nandak timikgan amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyindetji do diwari imni.

⁷ Ji disi ban pankiligek Pinjop anjekwalnen yan di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nan kwaokgi unun nanjin pakdisal.

⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kan, but kalip unun dakon anpak da bami yokwisi tanek wagilsu yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kan, Telagi Wup da egip egip unun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonen. Pi anek dima alek tonen kan, jap bami pakpak bisapmon bami wagil tagisi pakdaman. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap panpulugoki dakon bikbik pisan gaban kan panpulugoki. Ae nandan gadat amin notji banji pindagek panpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madeppmon da gen mandisat unun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban an amin unun amin diwarikon man madepp pak do anek an. Unun pasalek yan nandan, "Amin diwari da nin Kristo

dakon tilak kindap do nandan gadaman yan nandan nimni kan, yo yokwi an nindan." ¹³ Giptimni mandawit amin, unun iyi gen teban dima yolgan. Mani unun amin man madepp timit do anek giptimji mandak do dayan. ¹⁴ Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigiken. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nan gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek koko on miktim dakon anpak yokwi morap unun intan mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanjenek dima yoldat yan asak. ¹⁵ Abisok giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Pinjop da nin aban minat aminyo kalugi agiman, unun da yo bamisi asak. ¹⁶ Pinjop da minat amin morap nandak nandak on abidanek yolgan unun bupmi nandan yominek butni pan yawot aban yawori toni. Unun minat aminyo unun Pinjop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayiken unun yan: amin kinda da jigi ae sanjenek dimasi namjak. Nak amin da nikgwit unun dakon wuda gwaljikni giptimnokon tanakwa unun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yan asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Unun asi.

Pol da Epesas Amin do Papi Mandagit

But piso gen

On papi dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktin dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadan kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yawot da Kristo nandan gadan iman minjat aminyo panpulanganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anjek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bunjon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anjek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papi da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

Kristo do anjek Pinjkop da nin panjaluk agit (Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papi on telagi panmuwukbi

1:1: Ya 18.19-21; 19.1 **1:3:** Ep 2.6 **1:4:** Jn 15.16
1:10: Kol 1.16,20 **1:11:** Ro 8.28-29

kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak.

Kristo do anjek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anjisin. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anjek nin gisamigek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ Nin telagi egipnendo, kalipsigwan miktin Pinjkop da dima wasanban noman tanjakwan Yesu gat gadat gadat anen do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon minjat aminyo gulusunni mini da egipnen do agit. ⁵ Kalipsigwan nin do but dasi galak tan minjek Yesu Kristo do anjek iyi dakon monji egipnen do manjin nimgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit. ⁶ Monji unun but dasi galak tan imisak unun da manon, Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yawotni madepsi unun do nandane Pinjkop dakon man anjisin kimotnen.

⁷ Nandan yawotni unun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yuman nip do kili kimakgit, ae yawini ban Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da nandan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ Kalip Pinjkop da Kristo da pi asak unun do anjek yo unun yan aben yan kili nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kili panalon agit. ¹⁰ Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup ton ae miktimon ton unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anakwan Kristo da yo morap kisi dakon busunji yitdisak.

¹¹ Pinjkop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anakwan noman ton. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadane Pinjkop dakon minjat amin kabisi anen do kili manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok

1:5: Jn 1.12 **1:7:** Ep 2.7; Kol 1.14 **1:9:** Ro 16.25

butnin Kristokon yipmanek yolgiman. Ae nin da bisapmi bisapmi Pin kop dakon tilim madepni do nandanek mani an kisinej do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwaknwari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Unun Pin kop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon ban timikgit unun. Ji Kristo kili nandan gadan imgwit, anakwa Pin kop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon minat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ Nin Telagi Wup kili abidagiman, do nandaman, Pin kop da minat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pin kop da timikban iyi gat kisi egipnen bisapmon yo unun timitdaman. Anek nin Pin kop dakon tilim madepni do nandanek mani an kisikdaman.

Pol da Epesas amin Pin kop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminek Pin kop dakon minat aminyo morap but dasi galak tan yoman dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Pin kop ya yan iyisat. ¹⁷ Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pin kop da ji panpulugosak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminek pantagap aban pakyan si nandan imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon ten teni yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pisosak. Yo unun ji da jomjom anekwan unun. Yan aban Pin kop da yo wagil tilimi ton si unun iyi dakon minat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak. ¹⁹ Ae yan nandakdan. Pin kop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi minat aminyo nandan gadan imaman unun panpulugosak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwin itnen. Pin kop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ unun dagin kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pin kop dakon tapmim madepnikon da Pin kop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da

amin tet do yipban yikgit. ²¹ Yigek yo morap kwen ton unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak. ²² Pin kop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busuni yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busuni yikdak. ²³ Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tungan yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagil si tungan yomisak.

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

¹ Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit. ² Unun bisapmon ji on miktin dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Pin kop dakon gen pabin yopmangan amin da but kagagwan egek pi asak. ³ Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolguman. Yan si egipguman bisapmon Pin kop da tomni yokwisi minat amin morap anpak unuden an da abidoni do an noman agit unun abidogi.

⁴⁻⁵ Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagiman. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipguman, mani Pin kop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak tan ningut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagiman. Asi, Pin kop dakon nandan yawotni do anek ji yokwikon ban timikgit. ⁶ Pin kop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron ban paban pidagiman. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgiman. ⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, minat aminyo don egi anan kikan unun

1:14: 2Ko 1.22 **1:17:** Kol 1.9 **1:19:** Kol 1.11 **1:20:** Kap 110.1; 2Ko 13.4; Kol 2.12 **1:21:** Kol 1.16; 2.10
1:22: Kap 8.6 **1:23:** Ro 12.5; Ep 4.10,15; Kol 1.18 **2:1:** Kol 1.21; 2.13 **2:2:** Kol 3.7; Tit 3.3 **2:3:** Kol 3.6
2:4-5: Ro 6.11-13 **2:6:** Kol 2.12

da nandan yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandan gadan imgwit, anakwa Pin kop dakon nandan yawotni dogin anek Pin kop da ji yokwikon ban timikgit. Unun ji da disi dima awit. Pin kop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ Unun pi kinda awit dakon yuman nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ Yesu Kristo do anek Pin kop da aban nin minat aminyo kalugi agiman. Nin da yo tagisi anen dakon kosit Pin kop da kili anjnoman agit unun nan agipnen do yan agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipguman unun panmuwukban kabi kalonj agiman

¹¹ Ji disi nandan, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do “Giptimni dima mandan amin” yan yon. Unun amin dagin giptimnikon wasok an unun do yosok. Pakyan si nandani, kalip ji Amin Nwakanwari Kabikon da altawit. ¹² Unun bisapmon ji Kristo gat dima gadanbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Pin kop da yan teban tok anek sanbek sanbek Israel amin gat anakwan ji unun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yan nandanek jomjom dima awit. Ji Pin kop dima nandan imgwit. ¹³ Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Pin kop da kapmatsisok ekwan. ¹⁴ Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonj ekwaman. Kalip Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi da binapmon dam da yan tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anmilip agit. ¹⁵ Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani monin monin diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonj kinda kalugi asak unun do anek yan agit. Yan aban but kalonj agiman. ¹⁶ Kabi bamot unun giptim kalonikon panmuwugek Pin kopmon panop do anek tilak kindapmon

kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unun kalip tagit unun anakban kimakgit. ¹⁷ Unun abinek but yawot dakon gen yan tentenagit. Gen unun Amin Nwakanwari Kabi ji Pin kop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tentenagit. ¹⁸ Nin but kalonj ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonj da Daron tagi kinen dakon kosit yipman nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pin kop dakon yutni

¹⁹ Telagi Wup da kosit yan yipman nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Pin kop dakon minat aminyo gat kabi kalonj ekwan. Ji Pin kop dakon minat amin kabi ekwan. ²⁰ Ji yut kinda yombem, Pin kop da witjigit. Unun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut unun dakon gwak yan magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidawit unun Yesu Kristo. ²¹ Yut unun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadanek ton. Pin kop da yut unun sigin witjinakwan yut unun Amin Tagi dakon telagi yut asak. ²² Jiyo kisi Kristokon gadanba Pin kop da minat amini gat panmuwukban Pin kop dakon yutni awit. Pin kop Telagi Wupmon da unun yutnon egisak.

3

Pol Amin Nwakanwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tentenosak dakon pi tan imisak

¹ Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakanwari Kabi ji panpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat. ² Nak gen on kili nandawit yan nandisat, unun yan: Pin kop da ji do anek nak do nandan yawok naminek pi unun aben do nak manjigit. ³ Pin kop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unun dakon geni disok kili mandat. ⁴ Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unun agit dakon gen pasili Pin kop da noligit unun dakon mibili nandani. ⁵ Kalip bisap

2:9: 1Ko 1.29-31; 2Ti 1.9 2:10: Tit 2.14 2:12: Ro 9.4; Kol 1.21 2:13: Kol 1.20 2:14: 1Ko 12.13 2:15: Kol 2.14 2:16: Sek 9.10; Kol 1.20,22 2:17: Ais 57.19 2:19: Ep 3.6 2:20: 1Ko 3.11 2:21: 1Ko 3.16
2:22: 1Pi 2.5 3:1: Pil 1.7,13 3:2: Kol 1.25 3:3: Ep 1.9-10; Kol 1.26

morapmi, Pinjkop da gen pasili on nomansi dima yanj tenjenagit. Mani abisok Wupmon da Pinjkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyin tenjenosok. ⁶ Gen pasili unun yanj: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kalonj anek Amin Nwaknwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Pinjkop da yo nim do yagit unun timitdaman. Ae Pinjkop da Yesu Kristo do anek yanj teban tok agit dakon bami kisin da timitdaman. ⁷ Pinjkop da nak antagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandan yawok naminek anteban aban pi unun aberj dakon tapmimni namgut. ⁸ Nak Pinjkop dakon minjat amin morapyo dakon pinbinisi egisat, mani nandan yawok naminek pi unun namgut. Pi unun Amin Nwaknwari Kabikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenokenj. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigek manjinenj unun do yosok. ⁹ Pinjkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si ankisibigit. Yanj aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yanj tenjenokenj do pi namgut. ¹⁰ Kalip si ankisibigit, mani abisok panmuwukbini aban noman tanjakwan nandan kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anelo tapmimi tonj gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Pinjkop dakon nandak nandak nandaba piosok. ¹¹ Kalip Pinjkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit. ¹² Nin Kristo nandan gadanj iminek iyikon gadanjek dima pasolnenj. Kristo unun Pinjkopmon kinj altonenj dakon kositnin, yansi nandanenj. ¹³ Yando, nak abisok yanj dayisat, nak ji panpulugok do anek tepmi pasat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji panpuluganban Pinjkop gat tagisi egipdanj.

Pol da Epesas amin tebaisi atni do bisit agit

¹⁴ Nak Dat da yo agit unun do nandanek njwakbenj anj imisat. ¹⁵ Unun da

minjat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwan unun wasagit. ¹⁶ Nak njwakbenj anek bisit yanj asat, Dat da yoni wagil tagisisi banj ji panteban anek Telagi Wupmon da tapmim daminjakwan tebaisi atni. ¹⁷ Anjakwan nandan gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anjakwan amin do but dasi galak tanj yomyom anpagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Pinjkop dakon minjat amin morap gat kisi tapmim panek Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak unun do pakyanji nandaba piosak. Unun madep daman. Flalogini unun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak, unun da nandak nandak morap kisi yapmandak, mani ji da tagi nandaba piosak. Yo tagisi morap Pinjkop iyikon tungan tonj, unun jiyo kisikon tungan toni.

²⁰ Pinjkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae unun tapmim da nin dakon nandak nandak yapmanj mudosok. Yo morap Pinjkop da asak do bisit iyamanj, unun tapmimni da arip dimasi. ²¹ Do dagok dagogi mini panmuwukbi minjat aminyo Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man ankisinj kimotni. Don babikon da babikon yanj gin tanj ananj kisak teban. Unun asi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj do Pinjkop dakon anjak anen

(Kilapmi 4-6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj

¹ Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Pinjkop yol kimotni do yanj damgut, do butji pabo pisanjakwan anjak iyi nandisak unun an kimotnidosi dayisat. ² Ji panmuwukbi diwari dakon pinbini egek anjak yaworisi anj yomni. Yokwi andamni bisapmon butji yawori tanakwa but dasi galak tanj yominek butjap tepmi dima nandan yomni. ³ Telagi Wup da but kalonj egipnenj dakon anjak

nimiŋakwan but yawot da nap da yaŋ wa-ban kabi kalonŋisi ekwaman. Ji unun anpak abidok do tapmimji kisi unun do paretni. ⁴ Nin kisi Wup kalonŋi gin abidagiman, ae nin giptim kalonŋi. Pinƙop da ji yo kalonŋi kinda dogin jomjom ani do yaŋ damgut. ⁵ Amin Tagi unun kalonŋi gin, ae nandan gadat unun kalonŋi, ae telagi pakbi sogok unun kalonŋi gin. ⁶ Pinƙop kalonŋi gin unun nin morap kisi dakon Datnin. Unun miŋat amin morap dakon wukwini, ae miŋat amin morap da binapmon pi asak, ae miŋat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unuden gin Pinƙop da nin morap kalon kalon do nandan yawotni nimiŋ nimiŋ agit. ⁸ Mibili yaŋ do Pinƙop dakon gen da yaŋ yosok:

“Unun kwensi wigeƙ amin morapmi iyi teban taŋek timiƙgit unun timiƙban kisi wigiwit.

Wigeƙ amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Unun kwensi wigigit” yaŋ gen tim tosoƙ, unun da yaŋ nolisak, Kristo unun kwen gin dima wigigit. Unun mibiltok miktin dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Unun amin mibiltok mibilikon pigigit, unun kwen yo kisi wigigit. Unun yo morap kila ani ak do aŋek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit. ¹¹ Unun da but galak do yo yaŋ ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yaŋ tenƙenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyinƙet pi yomgut. ¹² Yoban unun da paŋmuwukbi paŋtagap aba Pinƙop dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban taŋek tagisi tosoƙ. ¹³ Pi unun sigin taŋ anan ƙinƙakwan wigi nin morap kisi but kalonŋi egeƙ nandan gadat bamisi aŋek Pinƙop dakon Monji pakyaŋsi nandan imnen. Yaŋ anapno paŋmuwukbi egip egipnin teban taŋakwan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unun dakon tilak abidonen.

¹⁴ Aŋek nin amin moniŋ da aripmon

saŋbenek dima egipnen. Aŋek amin paŋgalak an amin, ae amin paŋkewal, ae top dakon mibili pakyaŋ nandan amin unun dakon geni da ji dakon nandak nandak paŋki paŋabiŋ paŋabiŋ dima ani. ¹⁵ Nin gen unuden do mirak dima yopnen. Aŋek amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak aŋek gen bami gin yonen. Yaŋ aŋek nin miŋat aminyo tebaisi ageƙ Kristokon tagok tagok anen. Kristo unun paŋmuwukbi dakon busuŋi. ¹⁶ Unun da busuŋnin yigakwan giptim dakon saŋbek morapni unudon saŋbenakwa giptim tebaisi tosoƙ. Anakwan giptim diwat morap kalon kalon pini anakwa amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Paŋmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayiƙ do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yaŋ yosot: Ji Amin Nwakiŋwari Kabi da anpak yokwi an unuden saŋbenek dima ani. Nandak nandakni wagiŋsi upbal taŋ, ¹⁸ ae nandak nandakni unun pilin tuk yombem. Butni unun sopbi, do nandak nandakni unun wagiŋ minisi, ae Pinƙop dakon egip egip da wanga ekwan. ¹⁹ Anpak an unun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan piƙek an, ae anpak inani mibili mibili ak do buri piƙon.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yaŋ nandisat. Ae gen bami Yesukon tosoƙ yaŋ kili dayiŋ deƙgwit. Nak nandisat, ji Amin Nwakiŋwari Kabi dakon anpak unun dima ani do dayiŋ deƙgwit. ²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonikban wagiŋ yokwiŋsi asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandak nandakji kulabik aba kalugiŋsak. ²³ Nandak nandakji unun si kalugiŋsak. ²⁴ Ji miŋat aminyo kalugi dagoni. Unun Pinƙop da iyi aban miŋat aminyo kalugi daganek Pinƙop iyi yombem an. Pinƙop unun kilegiŋsi ae telagiŋsi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi paŋmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini.

4:6: 1Ko 12.6 **4:7:** Ro 12.3,6 **4:8:** Kap 68.18 **4:9:** Jn 3.13 **4:11:** 1Ko 12.28 **4:13:** Kol 1.28 **4:15:** Kol 1.18; 2.19 **4:17:** Ro 1.21; 1Pi 1.14 **4:22:** Ro 8.13; Kol 3.9 **4:23:** Ro 12.2 **4:24:** WW 1.26; Kol 3.10
4:25: Sek 8.16; Kol 3.8-9

Nido, nin morap kisi giptim kalonj dakon diwatni.

²⁶ “Ji butjap nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjap sigin nandan egakwa gildat dima pigisak. ²⁷ Sunduk do yoma dima witdal imni. ²⁸ Kabo noknok kabo sanbenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni. ²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panteban ani dakon gen bangin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panteban asak. ³⁰ Ji anpak yokwi anek Pin kop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pin kop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon minjat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak. ³¹ Butjikon da nandaba yokwi tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagils yopman mudoni. ³² Panmuwukbi diwar do anpak tagisi an yominjek but dasi galak tan yomni. Pin kop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

5

Ji tentenikon egipni

¹ Pin kop da ji but dasi galak tan damisak. Anakwan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani. ² Kristo da but dasi galak tan nimenek nin panpulugok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin jiyo kisi amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi nan yan Pin kop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak inani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Pin kop dakon minjat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yonen. ⁴ Gen inani dima yoni, ae

nandan kokwini tagi dima amin da gen yon unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Pin kop ya yan iyinen unun da tagisi asak. ⁵ Yansi nandani, yumabi anpak an amin gat, ae anpak inani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Pin kop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomaman yan asak.

⁶ Amin da anpak yokwi unun ani do nandanek top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Pin kop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak. ⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni. ⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tentenikon depgut, do ji tentenji dakon minjat aminyo da yan agipni. ⁹ Tentenji da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat panalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosok unun wisin pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima ton. Ji da minjat aminyo anpak unun yokwi yan yolimba pindatni. ¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi. ¹³ Mani tentenji da anpak morap dakon mibili panalon aban nomansi tentenan ton. ¹⁴ Ae tentenji da yo kindan analon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yan do anek gen on tosok: “Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanaki Kristo da tentenan gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Pin kop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwaman unun bisap yokwi, do kan kimotni. Bisap unun isal dogin di mudanban. ¹⁷ Nandan kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi

dakon galaktok unun pakyanji nandani. ¹⁸ Wain morapmi nanek but upbal dima ani. Anpak unuden da ji panupbal an. Pin kop dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹ Ae Pin kop dakon minat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap ton gat, ae Pin kop gawak imim dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yan imni. ²⁰ Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Pin kop Dat ya yan iyin kimotni.

Pol da minat eyo kili abi do yagit

²¹ Ji Kristo do nandaba wukwan iminek notji gawak yomin yomin anek egipni. ²² Minat, ji Amin Tagi do gawat gawat anek nandaba wukwan iman, yan gin esi do yan ginsi anek egipni. ²³ Nido, Kristo da panmuwukbi dakon busun yikdak, unun da tilak wili unun minatni dakon busun egisak. Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon ban timikgit. ²⁴ Panmuwukbi unun Kristo do gawat gawat anek nandaba wukwan iminek ekwan, yan gin minat ji yo morapmon esi do yan ginsi anyomni.

²⁵ Kristo da panmuwukbi do but dasi galak tan yominek panpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin wili ji minatji but dasi galak tan yomin kimotni. ²⁶ Pakbi gat ae geni gat ban Kristo da panmuwukbini suganban telagisi awit. ²⁷ Panmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do anek yan agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi anek telagi ae gulusunni mini egipni yan do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak ton, yan gin minatji but dasi galak tan yomni. Amin kinda minatni do but dasi galak tan imisak, unun amin da iyi do yan gin nandisak. ²⁹ Nin nandaman, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima an imgut. Giptimni jap iminek kilani tagisi asak. Kristo da panmuwukbi do yan gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon

kandap ae kisit dabilyoni. ³¹ Pin kop dakon papia da yan yosok:

“Yan do anek amin kinda menji datyoni yopman degek minatni gat gadanbal bamori da giptim kalonji gin asak.”

³² Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yan yosot, gen on Kristo gat panmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalon kalon ji da disi do but dasi galak ton, yan gin minatji do yan gin nandani. Ae minat ji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da minat monjiyo gat ae men datyo gat do yagit

¹ Minat monjiyo, ji men datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ² Pin kop gen papiakon gen yan tosok, “Gak men datgo dakon pinbinisi egi kimagek geni guramikgi.” Gen teban yan teban tokni ton kabikon da on da mibiltok asak. ³ Yan teban tok gen yan tosok:

“Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

⁴ Dat, ji minat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minat monjiyosi panmilip anek Amin Tagi dakon gen yoyindetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

⁵ Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinbini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandane guramikan, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandane butjikon da Pin kop dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandane pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandane ani. ⁸ Nandani, oman monji bo oman monji

5:18: Lk 21.34 5:19: Kol 3.16 5:20: Kol 3.17 5:21: 1Pi 5.5 5:22: Kol 3.18; 1Pi 3.1 5:23: 1Ko 11.3; Ep 1.22 5:25: Kol 3.19; 1Pi 3.7 5:26: Tit 3.5 5:27: 2Ko 11.2; Kol 1.22 5:31: WW 2.24; Mt 19.5 5:32: PA 19.7 6:1: Kol 3.20 6:2: GT 5.16 6:4: Kap 78.4; YT 22.6; Kol 3.21 6:5: Kol 3.22-23; Tit 2.9-10; 1Pi 2.18 6:8: 2Ko 5.10; Kol 3.24-25 6:9: Ro 2.11; Kol 4.1

dima mani amin kinda pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

⁹ Ae mibiltok amin jiyo kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonikon gin kokwinikdak.

Panmuwukbi unun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek teba isi atni. ¹¹ Pin kop da emat dakon yo kabi nimisak unun pani. Panek teba isi agek Sunduk dakon pan kewan mibili mibili unun tagi pabin yopni.

¹² Pakyan si nandani, nin amin gat emat dima waman gaman. Nin wup yokwisi tapmimi ton gat, ae kon miktim kila an gat, ae yo tapmimi ton mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila an, ae kon kwen ekwan gat emat aman. ¹³ Do ji Pin kop da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ Ji tebai atni. Anek gen bami nan boban napmi do wamni. Anek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani. ¹⁵ Ae Pin kop da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tentenoni. Ununan kanda gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unun da pasikji asak. Anek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni milen asipmi ton ji yaman damisak unun tagi pabin yopni. ¹⁷ Pin kop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unun nandak nandak da busun kutnokji asak. Yan anek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unun Pin kop dakon gen. ¹⁸ Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit an kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi teba isi anek Pin kop da ji pan pulugosak do bisit iyini. Kila tebai anek unun anpak dima yipman

detni. Bisapmi bisapmi Pin kop dakon minat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ Ae Pin kop bisit iynba nakyo kisi an pulugosak. Anakwan geni nak da gen kagakon yipmanakwan pasol pasol abin yipmanek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tentenoken. ²⁰ Pin kop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tentenoken do yabekban kigim. Ae unun dogin anek nak dam tebanon yigek nap tebanban nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Pin kop bisit iynba nak anteban aban pasol pasol abin yipmanek minat aminyokon madepsi yan tentenoken. Pin kop da yansi aben do nandisak.

Pin kop da pan pulugosak do Pol da bisit agit

²¹ Tikikus da pi nian agim ae nian egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kinda. ²² Unun yabekgo jikon obinakwan nin nian ekwaman unun dakon geni dayisak, ae butji panteban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Pin kop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da panmuwukbi morap ji dakon butji panyawot aban yawori tosak. Anek unun da pan tagap aban nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yomni. ²⁴ Pin kop da minat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak tan imin kimagek dima yipman dekkan unun do nandan yawotni yomjak.

Pol da Pilipai Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pudanjek wasok wasoksi Yurop miktim kin altagit bisapmon, Pol kin Masadonia Provinskon kokup pap Pilipai unjudon Gen Bin Tagisi yan tentenagit (Yabekbi 16.8 40 unjudon koki). Don ae kokup kindakon panji egakwan dam tebanon yipgwit. Amin da dam tebanon Rom bo egipgut yan nandan. Dam tebanon egipgut bisapmon amin di da Pilipai panmuwukbi dakon nandan gadat panupbal ak do nandan dakon geni nandagit. Nandanjek unun gen do butjik nandagit, mani iyi dam tebanon egipgut unun do butjik dima nandagit. Pol unun Yesu do nandan gadat anek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monen ae yo kabi do wadak wadak aban Pilipai amin da anpulanganek monen yopba kiwit. Do Pol da on papiakon but galak gen mandagit. Ae dam tebanon egakwan nandaba kik anek but yokwi nandani yan do nandan gadatni panjeban agit.

Pol da Pinjop da but galak do yo madep yomgut unun do yoyisak. Unun egip egip kalugi Yesu Kristokon nan abidawit unun do yoyisak. Yan yoyisak, unun Juda amin dakon gen teban yolek unun kosiron da but galak dakon yo unun dima abidawit. Yesu kalon nanjin nandan gadan iminek abidawit. Pol unun Pilipai amin da Kristo dakon anpak abidan kimagek yoyindet top-topmi do kan kimotni do nandisak. Kristo unun iyi do amin madep yan nandanjek iyi dakon galaktok dima yolgit. Unun iyi pinjisi egek Pinjop da pi ingut unun bangin agit. Pol da yan yosok, minjat aminyo Kristo gat gadan kimagek ekwan unun da Pinjop dakon but yawot abidanjek kisik kisik ekwan.

On papia manjiki bisapmon Pol Pilipai panmuwukbi do but dasi galaktan yomisak yansi kokdisal.

*Pilipai amin da Pol gat gadat gadat awit do Pol but galaksi nandagit
(Kilapmi 1-4)*

¹ Nak Pol gat ae Timoti gat nit Yesu Kristo dakon pi monjini. Nit papia on Yesu Kristo dakon minjat aminyo morap kisi kokup pap Pilipai ekwan ji do mandamak. Ji gat ae panmuwukbi unun dakon kila amin gat ae pi amini ji do mandamak. ² Pinjop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da ji do nandan yawok damanjek panpulanganbal butji yawori tosak.

Pol da Pinjop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pinjopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasanjek nandawit gildaron da win abisok ekwamanon ji da nak anpulanganba Gen Bin Tagisi unun dakon yan tentenok pi aman. ⁶ Nak yansi nandisat, Pinjop da jikon pi tagisi wasagit unun sanjenek anan kinakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji unun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tan damisat. Pinjop da nandan yawotni do anek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi nimin nimin asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi anjutanjek anteban asaron, nandan yawotni do anek panpulgok madepsi asak. ⁸ Pinjop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tan yomyomni unun nak da buron yipgut da tanakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin madepsi anakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan kokwinji gat tagisi tan damjak. ¹⁰ Anakwan anpak morap nandan kokwin anek anpak tagisi bangin pan egipni. Anek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae anpak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unun da jikon tugosak. Anakwan amin da kanjek Pinjop man madep iminek anjisini.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anjeban agit

¹² Not kabino, yansi nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anjiren asak. ¹³ Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anek ekwan gat, ae minat aminyo diwari gat da nak Kristo yoldat unun do anek dam tebanon nepman yan kili nandawit. ¹⁴ Panmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yan nandawit, do Amin Tagi da butni panjeban aban pasol pasol yipmanek Pinjok gen yan tenjenok do pi tebaisi an.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yan tenjenok an amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anek abin nepmanan, nido nak Kristo do yan tenjenok tagisi asat dakon man tan namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandanek ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yan tenjenon. ¹⁶ Unun amin nak but dasi galak tan naminek yan tenjenok pi an, nido Pinjok da nak Gen Bin Tagisi anjeban aben do dam tebanon nepgut yan nandan naman. ¹⁷ Mani amin diwari man madep timit do pi anek Kristo dakon gen yan tenjenon. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat sanjenek nam do anek an. ¹⁸ Butni tagisi tanakwan yon bo butni tagi dima tanakwan yon nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenon. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandaken.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanek egipben. Nido, ji da nak Pinjok da anpuluganjan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandan gadatno anjeban asak do bisit an yan kili nandagim. Yan an do nak nandisat, abisok yo noman tan naman unun da nak anpuluganban tagisi egipdisat. ²⁰ Nak but galaksi nandanek yansi nandisat: Nak mayaktok aripmi dima paken. Nikba kimokgen do yoni kan, nak teban tanek

naga anpak asat unun anpak nanjin yolek Kristo anjisiken. Bo egipben do yoni kan, anpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yansi nandisat. ²¹ Nak yansi nandisat: Egipben bisapmon yo morap aben unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgen kan, abisok egip egip asat unun si yapmanek yo wukwisi abidokdisat. ²² Nak dima kimagek sigin egipben kan, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdan. Egipben bo kimokgen? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat. ²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yan: Nak kimagek egip egipno yipmanek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmanek wukwisi asak. ²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugoken kan, unun da tagisi asak. ²⁵ Asi, Pinjok da miktimon egipben do nandisak unun nandan gadan kimokdot. Miktimon ji gat egek panpuluganjanbo nandan gadatji teban tanakwa but galaksi nandani yansi nandisat. ²⁶ Do nak don jikon aeno abin altan damdisat. Anapbo ji nak do but galak nandanek Yesu Kristo anjisini.

Pinjok da Pilipai amin jigiyu kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianen di noman tan namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi anpak kilegi anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi gu-ramik kimotni. Yan anakwa nak abin ji dandaken, bo dubagikon egek genji gin nandaken kan yansi nandaken: Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandan gadani do amin panjagap ak do pi an yan nandan daben. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kan unun da yan yolisak: Pinjok da ji yokwikon ban pulugan depdisak, mani uwalji si pasildan. ²⁹ Pinjok da ji do tagisi nandanek Kristo nandan gadan imni do bikbik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jigiyu kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anek jigi paman. Kalip nandanakwa jigi pagim da ae sigin pasat dakon geni disi nandan.

2

Nin but kalon̄si egek amin do anpak tagisi an yomneŋ

¹ Ji Kristo da butji pan̄teban an̄akwan bo akgaŋ? Ji but dasi galak taŋ damisak do butji yawori bo tosoŋ? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalon̄ anek bo ekwaŋ? Ji not do but dasi galak taŋ yomiŋek bupmi nandaŋ yomaŋ, ma? ² Yaŋ kaŋ ji nandak nandak kalon̄i baŋgin paŋ egipni, ae not do but dasi galak taŋ yomiŋek but kalon̄si egipni. Yaŋ ani kaŋ, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosaŋ. ³ Ji disi dogin nandaba kik anek yo dima ani, bo man madep pak do anek yo dima ani. Amin diwari do gawak yomiŋek man madep yomni. ⁴ Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo piŋbi ekwan Piŋkop da anenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yaŋ gin pani. ⁶ Yesu unun iyi Piŋkop egipgut, mani Piŋkopmon egip egipni unun tebai dima abidagit. ⁷ Unun yipmanek oman monji kinda dakon anpak yolek amin dagaŋek altagit. ⁸ Amin da kaŋba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit. ⁹ Yo yaŋ agit do Piŋkop da Yesu dakon man madepsi anenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unun man morap diwari yapmaŋ mudanek man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ Piŋkop da yaŋ agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwaŋ unun kisi da Yesu dakon man madep do anek n̄wakbeŋ an imni yaŋ do agit. ¹¹ N̄wakbeŋ an imiŋek amin kisisi da yaŋ yokdaŋ, “Yesu Kristo unun Amin Tagi.” Yaŋ yaŋakwa Piŋkop Dat da man madep pasak.

Nin miŋat aminyo da binapmon ten̄ten̄ini toŋ da ekwamaŋ

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandaŋek guramikgwit. Abisok nak

ji gat dima ekwamaŋ, mani yaŋ dayisat, ji nak da abisok gen on mandaŋ damisat unun guramik kimotni. Piŋkop da ji yok-wikon baŋ timikgit, do pasal nimnimikyo anek pi madepsi anek Piŋkop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni. ¹³ Yaŋsi ani, nido Piŋkop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do ji dakon but pan̄tagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani. ¹⁵ Yaŋ ani kaŋ, miŋat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Piŋkop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yaŋ tagisi ten̄ten̄oni. ¹⁶ Miŋat aminyo pan̄puluganek egip egip bamisi egipni do Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yaŋ ani kaŋ, don Kristo da tobił miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandaŋ gadatji unun paret yombem kinda naŋ Piŋkop do iman̄. Ae naga jigi pasat unun da Piŋkop do paret anek wain tagalgaŋ unun yombem asak. Yaŋ do anek but galaksi nandisat. ¹⁸ Do jiyo kisi nak gat but galak nandaŋek egipneŋ.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban pisosak kaŋ, kili ununjak Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobił apjak bisapmon ji nian̄ ekwaŋ dakon gen bin nandaŋek unun gen da kisik kisik namjak. ²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwamaŋ. Unun ji nian̄ ekwaŋ ae ji pan̄pulugok do nandak nandak madepsi asak. ²¹ Amin diwari iyi dogin nandaŋ. Yesu Kristo dakon yo do dima nandaŋ. ²² Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyaŋsi nandaŋ iman̄. Monji da dat pan̄pulugon̄ unun da tilak Timoti da nak an̄pulugan̄ban Gen Bin Tagisi yaŋ ten̄ten̄omak. ²³ Mibiltok yo no-man taŋ namdaŋ unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. ²⁴ Ae Amin Tagi

da anpulanganban nakyo kisi donjok obin dandaken yanji nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ Mani abisok Epaprodaitas nan yabekgo jikon tobil opjak do nandisat. Unun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obin nak anpulgagit. ²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandane bupmi madepsi nandawit, mibili yan do bupmi nandisak. ²⁷ Unun bamisi. Sot obisi anek palisi kimakgit, mani Pinjop da bupmi nandan iminek anmilip agit. Ae nakyo kisi bupmi nandan namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom. ²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji unun aesi kanek but galaksi nandane egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. ²⁹ Jikon abin altosak bisapmon kisik kisik anek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, unuden amin do man madep yomni. ³⁰ Nido unun Kristo dakon pi anek palisi kimakgit. Ji nak anpulgok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obin nak anpulanganek pali kimakgit.

3

Amin kinda Kristo nandan gadan imisak unun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yan dayisat, ji Amin Tagi dakon minjat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandan damgum unuden ae mandak do dima kurak tosot, nido gen unun da ji panpulgokdisak. Gen unun yan:

² Amin diwari yan yon, gak Pinjop da amin kilegi yan gayisak do nandisat kan, giptim mandak dakon anpak yolek abi. Yan yon amin jon pinan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do unuden amin do kan kimotni. ³ Nido nin dagin Pinjop dakon amin kabi bamisi ekwaman. Nin Pinjop dakon Wup da tapmimon Pinjop gawak imaman, ae Yesu

Kristo da nin do yo madepsi agit unun do nandane man madep imaman, do Pinjop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Pinjop da nindaban nin amin kilegisi aman unun dakon kosit kinda dimasi tosok yanji nandaman.

⁴ Nak naga kalip Pinjop da inamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kan tagi paken. ⁵ Nido, men da analanban gildat 8 yan mudanakwan mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ Nak Pinjop dakon pi madepsi anek minjat aminyo Kristo nandan gadan imgwit obisi panupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunno kinda dima kawit.

⁷ Kalip unun yo morap anapbo mano tonj ae unun da anpulanganban Pinjop da nandaban kilek tosok yan nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinjop da kanban kilek tosok yan nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulgok do yo agit, nak unun do nandane Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yan nandisat. Yesu Kristo nanjin tebai abidane ⁹ iyikonsi egipben do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinjop da inamon nak amin kilegisi yan dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandan gadan imisat, anapbo Pinjop da amin kilegi yan nayisak. ¹⁰ Kristo pakyanji nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unuden gin paken do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unuden gin paken do nandisat. ¹¹ Nido, Pinjop da nakyo kisi kimoron nan aban pidoken do nandisat.

Pol si teban tanjek timtim yanek tilagonsi kisak

¹² Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek aripnosi anapbo Pin kop da gulusunno kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyan si nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden aben do manjigit. ¹³ Not kabino, nak Kristo pakyan si nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yan nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdan unun do nandak nandak ban asat. ¹⁴ Nak tapmimno kisi paregek timtim yanek tilagon kin altanek tomnino unun abidoken do pini asat. Tomni unun yan: Nak Yesu Kristo pakyan si nandan iminek Pin kop dakon yan ilit yolek Kwen Kokupmon wigiken.

¹⁵ Pin kop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kan, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni njaknjari tan yoman kan, Pin kop da nandak nandak unun panmilip anakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madepsi unun yan: Pin kop da ni anpak yolnen do kili niyigit unun tebaisi timigek yolnen.

¹⁷ Not kabino, ji nak dakon anpak ban yolek ani. Nin ji gat egipguman bisapmon anpak tagisi anapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun minat aminyo ban si pindak kimagek anpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, minat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal anek anpak yokwisi an. Bisap morapmi minat aminyo unuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si manakwa anpak yokwi an unun do aeno dayisat. ¹⁹ Giptim dakon galaktok da pin kopni asak. Ae anpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun ban anek iyi do nandaba tagisi asak. Unuden amin miktim dakon yo morap dogin nandan, do Pin kop da panupbal aban Tipdomon pigikdan. ²⁰ Mani nin Kwen

Kokup dakon minat aminyo ekwaman. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²¹ Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miktim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

4

Nin but kalon anek, kisik kisik anek, nandak nandak kilegi timigek egipnen

¹ Not kabino, nak ji do but dasi galak tan daminek ji abin dandak do tagisi nandisat. Anek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandan gadan imgwit. Pi madep agim dakon tomnino unun ji mani. Not noni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yansi dayisat, jil Amin Tagi nandan gadan imamal do jil pidok pidok yipmanek but kalon anjil.

³ Ae pi isalno tagisi, gak minat bamot unun panpuluganbi but kalon anjil do gayisat. Nido nak gadan nabal Gen Bin Tagisi yan tenjenok do pi madepsi agiman. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agiman. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon tan yoman.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anek egipni.

⁵ Anpak yaworisi anek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ Ji yo kinda do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanek Pin kop iyini. Bisit iyinek, ya yan iyinek, panpulugosak do iyini. ⁷ Yan ani kan, Pin kop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandan pisonen. But yawotni da butji ae nandak nandakji panikutnanban Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kinda gat dayisat, unun yan. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo

gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatnenj do tagisi nandaman, ji yo unuden dogin nandanek egipni. ⁹ Nak anpak morap ani do dayin dekgo nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pin kop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulugok do yo ayin unun do tagisi nandanek Amin Tagi ankisisat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadanek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipbenj bo ae yo kabino morapmi panek egipbenj, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali. ¹³ Nido, Kristo da tapmim naminakwan yo morap tagi aben.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigi kaloni panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadanek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minat aminyo kokup nwaknwarikon nani di da monej di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit. ¹⁶ Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da monej ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pin kop da unun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Epaprodaitas da kisiron da yopba apgwit unun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit unun paret kibani tagisi yombem nan ji da Pin kop do imgwit. Pin kop da paret

unuden do galagisi nandisak. ¹⁹ Ae Pin kop da yo morap nido wadak wadak an unun aripjikon damjak, nido Pin kop dakon yo tagisi morap unun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

²⁰ Pin kop Datnin mani dagok dagogi mini ankisin kimotnenj. Unun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon minat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan. ²² Ae Pin kop dakon minat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayikenj do gwayan gwayan tebai nayan.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon toso. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok toso. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni pan-teban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagan nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njaknjari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pin-kop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pin-kop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia mandagit unungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pin-kop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tunganbi da ton

(Kilapmi 1.1-3.4)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pin-kop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae not-nin Timoti gat nit da ² Pin-kop dakon telagi minat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pin-kop Datnin da nandan yawok daminek butji panyawot aban yaworisi toso do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan imin kimakgwit

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pin-kop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan imin kimagek Pin-kop dakon minat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pin-kop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon pan-noman agit da ton unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen Kokupmon ton yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinek miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minat amin morapmon anpak tagisi panalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pin-kop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganek Kristo dakon pi jikon toso unun kilani tagisi asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji pan-tagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pin-kop da Kolosi amin pan-teban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yando, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanek Pin-kop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminakwan ni anpak ani do Pin-kop iyi nandisak unun nandaba pisosak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minat aminyo da anpak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Anek Pin-kop do morapmi sigin pakyansi nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanyo kisi amak: Ji Pin-kop da tapmim mibili mibili damjak, anakwan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but

yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² anek Pinƙop Dat ya yaƙ iyini. Unun da ji paƙpulugaƙban yo ji do Kwen Kokup manjiki da toƙ unun kisin da timik timik akdamaƙ. Asi Pinƙop dakon miƙat amiƙyo nin Pinƙop da teƙteƙikon ekwamaƙ unun yo abiƙokdamaƙ. ¹³ Pinƙop da nin piƙin tuk da kisiron baƙ pulugaƙ nipmaƙek monji Yesu unun but dasi galak taƙ imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinƙop dakon Monji da nin yumaƙ naƙ nipmaƙek diwarinin wiririk nimgut.

Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busuƙi egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinƙop, dabi da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinƙop da yo morap wasagit dakon busuƙi egisak. ¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo piƙakgamaƙ unun gat ae Kwen Kokup yo dima piƙakgamaƙ unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae aƙelo madep gat ae wup tapmiƙi toƙ gat ae yo kila ani do yaƙdagok anyobi mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Pinƙop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unun iyi dakon.

¹⁷ Yo morap dima noman taƙakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila aƙakwan kosirikon toƙ. ¹⁸ Kristo unun paƙmuwukbi miƙat amiƙyo dakon busuƙi egakwan paƙmuwukbi unun giptimni. Iyi paƙmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unun amin kili kimakgwit da binapmon da mibitaƙ piƙagit do iyi yo morap dakon busuƙi aripmi tagi egipjak. ¹⁹ Nido, Pinƙop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unudon tosak do tagisi nandagit. ²⁰ Pinƙop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

²¹ Ji kalip Pinƙop da dubagikon egek uwalsi aƙ imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal aƙ imiƙek ji aƙpak yok-

wisi awit. ²² Mani, Kristo unun tilak kindapmon kili kimakgit, yaƙ aban Pinƙop da ji paƙpulugaƙban iyi gat but kalon awit. Unun iyikon paƙap do anek yaƙ agit. Ae iyi da dabiƙon gulusuƙni miƙi telagi ae gwaljigi miƙi egipni do yaƙ agit. ²³ Ji nandaƙ gadatji tebaƙi abiƙanek tebaƙi atni kaƙ, yaƙ giƙ noman taƙ damdaƙ. Ji yum piƙdagakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandaƙek nandaƙ gadat tebaƙi anek jomjom agak dakon aƙpak abiƙawit unun di yipmaƙ dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unun yaƙ teƙteƙok abeƙ dakon oman amin dagoko miƙat amiƙyo morap mibili mibili miktimon ekwaƙ unun yaƙ teƙteƙok aƙ yomgumaƙ.

Pol da Kolosi amin paƙpulugagit

²⁴ Abisok nak ji paƙpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak paƙmuwukbi paƙpulugok do nandisat, unun Kristo dakon giptimni. Kristo paƙmuwukbi paƙpulugok do tepmi pagit unun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unun Kristo da tepmi pagit unun aripmi ak do nandak nandak asat. ²⁵ Nak paƙmuwukbi morap ji dakon oman amin dagaƙek egisat, nido Pinƙop da iyi nak ji Israel amin kaƙikon nani dima unudon gen morapni yaƙ teƙteƙokeƙ do nak manjigit. ²⁶ Kalipsigwan bisapmi bisapmi Pinƙop da miƙat amin morap kaƙi kisikon gen on si aƙkisibigit. Mani abisok Pinƙop da gen unun aƙalon aban iyi dakon miƙat amiƙyo nin da kili nandamaƙ. ²⁷ Asi, Pinƙop da miƙat amin kaƙini nin noliƙban yaƙsi nandamaƙ, gen pasili unun wagil tagisiƙi, ae unun da Israel amin kaƙi gat ae Amin Nwakiƙwari Kaƙikon nani nin kisi tagisi paƙpulugosak yaƙsi nandamaƙ. Gen pasili unun yaƙ: Kristo unun ji gat egisak. Ae unun da ji timik paƙgwan unun gat Kwen Kokup egipni do ji unun do jomjom anek ekwaƙ.

²⁸ Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi miƙat amin morap kaƙi kisikon yaƙ teƙteƙomaƙ. Nin nandak nandak tagisiƙi unun baƙ miƙat amin morap yoyiƙ

dekgaman, ae Pinjkop dakon gen morap pakyanji kan kimagek yolni do yoyaman. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Pinjkopmon panjinen do nandaman. ²⁹ Yanji noman toni do nandane nak tapmim morapno tan naminakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi unun tapmim panalon naminakwan pi unun asat.

2

Nandan gadat tebai anek top gen pabin yopnen

¹ Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia minjat aminyo gat ae minjat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi panpulugok do pi madepsi asat. ² Pi madepsi asat, nido ji dakon but panjeban abo tebai tosak do nandisat, anek but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tanjakwan kabi kaloni ani. Pi madepsi anapbo unun da ji dakon nandan gadat panjeban anjakwan Pinjkop dakon gen pasili unun dakon mibili tagi nandaba pisosak. Kristo unun gen pasili unun dakon mibili. ³ Nandan kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat unun yo tagisi yuman nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili tonj.

⁴ Nak gen on yosot, nido amin di da top dayinek pangalak ani yan do dima galak tosot. ⁵ Asi, nak ji gat kisi dima ekwaman, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalon anek Kristo tebai nandan gadan iman, unun do anek but galaksi nandisat.

⁶ Ji Yesu Kristokon gadane yipba Amin Tagisi egipgut, do unun da anpagon sigin egipni. ⁷ Ji kindap geli yopba pigakwa miktimon tebai akgan, ae yut da gwak tebai da kwenon tebai akgan unun da aripmon tebai atni. Anek Gen Bin Tagisi amin da dayin dekgwit unun tebaisi nandan gadan kimotni. Anek bisapmi bisapmi Pinjkop ya yan iyin kimotni.

⁸ Ji kan kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayinban nandak nandakni di yolbam. Unuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miktimo kila an dakon

nandak nandak ban timikgan. Unun Kristo dakon nandak nandak dima yolgan. ⁹ Ji disi nandan, Kristo amin nin yombem daganek Pinjkop dakon egip egipni tungan imgut. ¹⁰ Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwan kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit anek Kristo da pi agit do anek but kalip kili yopman mudawit. But kalip yopyop dakon anpak unun giptim mandak dakon anpak yombem, mani unun giptim dakon dima. Kristo da yo unun butjikon agit. ¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Pinjkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Pinjkop Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon tapmim madepni do nandan gadan, do telagi pakbi sowit unun kimoron ban paban pidawit yan asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, anek but kalip dakon anpak yolba unun da dikban kimakgwit. Mani abisok Pinjkop da panpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwan. Anakwa Pinjkop da diwarinin kisisi wiririk nimgut. ¹⁴ Nin gulusun morapmi agiman, do Pinjkop dakon gen teban mandabi da tonj unun da gen yan niminek obisi pabin nipgut. Mani, Pinjkop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unun abidan tilak kindapmon anakgit. Yan anek gen teban mandabi unun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yan anek kon tapmimi tonj dakon busuni morap gat, ae kon tapmimi tonj diwari gat dakon tapmim pabin yopgut. Anek Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek, Pinjkop da pabin yopban minjat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban morap da nin aripmi dima panpulugogi

¹⁶ Yando, amin kinda da gen yan daminek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgan, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgan, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgan, bo ae Sabat bisap yo kisi dima

yolgan, unun morap do yum pindagakwa amin da gen di yan dabam. ¹⁷ Unun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi unun Kristo. ¹⁸ Yan do anek amin kinda yo dipminon pindakgit unun do dayinek ji anelo gawak yomni do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Unuden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandan. ¹⁹ Unun amin Kristo busunin yipmanek unun da kagikon ekwan. Busunin unun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim unun Pin kop da tapmimon tagan madep tosok.

²⁰ Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekgwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unuden yolgan? ²¹ “Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima pan kutnoki. Ji yan ani kan, Pin kop da dabilon jimjimji ton.” ²² Gen teban unun jap isali amin da don nan mudon unun do yon. Amin dagin gen teban unun yopmanek unun ban dayin dekan. ²³ Asi, amin diwari gen teban unuden yolek nin Pin kop bamisi gawak imaman yan nandan, mani dimasi. Ae iyi do nandaba pinakwa giptimni panupbal anek Pin kop da unun do tagisi nandan nimisak yan nandan. Unun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgaman yan nandan, mani dimasi. Unun gen teban morap da nin panpulanganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopenen.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagiman

¹ Ji Pin kop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Unun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unun kokupmon Kristo unun Pin kop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak. ² Ji Kwen Kokup dakon yo

dogin nandane miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pin kopmon gadanek egip egipji bamisi unun Kristokon pasili tosok. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman tosak bisapmon jiyo kisi unun gat Pin kop da ten teni madepmon altan noman tokdan.

Kristo unun nin da butgwan egek unun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman
(Kilapmi 3.5-4.18)

Nin minjat aminyo kalugi agiman

⁵ Yan do, ji miktim dakon anpak morap butjikon ton unun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unun yo morapmi timit do nandak nandak unun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak. ⁶ Pin kop da minjat aminyo anpak unuden anek geni dima guramikgan unun tomni yokwisi yomdisak. ⁷ Jiyo kisi kalip Pin kop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak unuden awit. ⁸ Mani abisok anpak unuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anek gen dima yogogi dima yoni. ⁹ Panmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit. ¹⁰ Anek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Pin kop da iyi ji pan kaluk anek nandak nandak tagisi daminakwan amin kalugi daganek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ Do egip egip kalugi unudon, ji kisi arip gin. Amin Nwaknwari Kabi bo Juda amin, unun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, unun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni nwaknwari yon ae anpakni nwaknwari an unun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unun yo isali. Yo madep unun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan egisak.

Nin amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidan kimotnen

2:19: Ep 2.21; 4.16 **2:20:** Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 **2:22:** Mt 15.9 **3:1:** Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20 **3:2:** Mt 6.33
3:5: Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6 **3:8:** Ep 4.25-29; 5.4 **3:9:** Ep 4.22,25 **3:10:** Ep 4.24 **3:11:** Gal 3.28 **3:12:** 1Pi 2.9

¹² Pinjkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi minjat aminyo egakwa but dasi galak tan damisak. Do ji anpak oden ban yolek ani: Ji minjat aminyo kisi morap do bupmisi nandan yominek yo tagisi anyomni. Ji disi do nandaba pinakwa minjat aminyo anpak yaworisi anyominek but yaworon da jigi pani. ¹³ Ae jikon amin di gat gen di ton kan, but tobil ani do bikbik yomni. Anek yum pindagek diwarini yopman yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopman yomni. ¹⁴ Ji amin do but dasi galak tan yomni, nido unun anpak da anpak morap yapman mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonikban pi kaloni an. ¹⁵ Yum kanakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila asak. Nido, Pinjkop da ji iyi do manjinek butji yawori tanakwan giptim kaloni egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjkop ya yan iyini. ¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalon kalon notji yoyindet aba nandak nandak kilegi timigek anpak tagisi bangin ani. Butjikon da Pinjkop ya yan iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjkop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap panalon an damisak unun yo kisi yoni. ¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yan nandaneke ani. Anek Yesu da manon yo morap do Pinjkop ya yan iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kindan nian egipni do yagit

¹⁸ Minjat ji esi dakon gen nandaneke guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjkop da dabilon kilegisi. ¹⁹ Ae wili ji minjatji but dasi galak tan yomin kimotni, anek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰ Ae minjat monjiyo, ji men datji dakon gen nandaneke yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak tosak. ²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyinba ji do nandaba yokwi tok di

an dabam. Yan aba yo tagi di nin da aripmi dima anen yan di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yan do anek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal iminek pi ani unun but dasi nandaneke ani. ²³ Yo morap ani unun si teban tanek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi aman yan nandaneke ani. ²⁴ Disi nandan, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi minjat amini do manjigit unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak. ²⁵ Amin morap gulusun an, unun gulusunni dakon tomni timitdan. Pinjkop da minjat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi ban anyomni. Disi nandan, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anek anpak kilegi anen

² Bisit agak unun tebaisi abidan kimotni. Anek bisit ani bisapmon si nandan kimagek Pinjkop ya yan iyini. ³ Pinjkop da ninyo kisi panpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yan tentenonen do Pinjkop da kosit yipman nimjak. Nin geni antenten ano minjat aminyo da dima galak tanek dam tebanon nepgwit. ⁴ Bisit aba geni unun nomansi yan tentenoken. Pinjkop da yansi abendosi nandisak.

⁵ Ji panmuwukbi dima abi minjat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi ban yolek anpak kilegi an kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unuden ak do tagap toni. ⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi minjat aminyo panpulugogi unun bangin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogi gen tagisi ban yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi. ⁸ Nin nian ekwaman dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but panteban asak, mibili yan do anek jikon yabekgo kigit. ⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi. Unun pi do but dasi nandanek an kimokdok. Unun ji da kabikon amin kindi. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yan: jikon apban kan, but galagon da abidoni.) ¹¹ Ae amin kindi Yesu, amin da Jastus yan iyan, ununyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anek Pin kop dakon amin kila agakni teban tosak do pi aman. Unun amin da butno tagisi anteban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unun ji da kabikon amin kindi, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pin kop dakon galaktok morap nandaba pisanek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak. ¹³ Yan si dayisat, unun da ji gat ae pan muwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unun pan pulugok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamaknin unun but dasi galak tan imaman, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon pan muwukbi ekwan unun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae pan muwukbi morap unun minat da yutnon muwukgan ununyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinjek Laodisia pan muwukbi do yipba kwan ununyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, ununyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ Anek

Akipus yan iyini, “Gak Amin Tagikon pi abidagil unun kilani tagisi anek pi unun tagisi abi.” ¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima intan namni. Pin kop dakon nandan yawotni jikon tosak.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman dekgit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandane Yesus yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesus yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanyo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni panteban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandane on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesus kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinakan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsi apjak? Yando, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kik awit (Kilapmi 1-3)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pin kop Dat ae Amin Tagi Yesus Kristokon kili gadawit.

Pin kop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandane Pin kop ya yan iyanan. Bisit amanon ji kisi do nandane aman. ³ Nin ji dakon anpak do nandane Pin kop Dat ya yan iyanan. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesus Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tane jomjom an.

⁴ Not kabi, Pin kop da ji do but dasi galak tan damisak, ae ji iyi do manjigit yansi nandaman. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi jikon ankigiman unun gen nan gin dima ankigiman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yan disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulugok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ Pin kop dakon gen abidanakwa jigi morapmisi noman tan damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut. ⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat minat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yoliba pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yan tenjenawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pin kop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanbenek gen di yogogi mini. ⁹ Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun minat aminyo da iyi yon. Ji kokup kidat yopmanek but tobil anek Pin kop bamisi egip egip teban egisak unudon kinnek oman amini dagawit dakon geni yon. ¹⁰ Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun dakon geni kisi yon. Monji unun kimakgit nan Pin kop da aeni aban pidagit. Unun Yesus da nin pan kutnanban Pin kop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonej.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit

do yosok

¹ Not kabi, nin ji gat egipguman bisapmon pi agiman unun dima sun tagit, unun disi nandan. ² Nin jikon dima kinjek Pilipai kokupmon egipguman bisapmon anpak yokwi mayak mayagi an nimgwit, ae nindapba tepmi pagiman, unun disi nandan. Mani jikon opguman bisapmon Pin kopnin da nin pan teban anakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yan ten ten agiman. ³ Nin Yesu nandan gadan imni do yan damguman bisapmon, gen gulusun kinda dima dayigiman, ae nandak nandak yokwi di gat nandane pi dima agiman, ae ji dima pan kewal giman. Unun dimasi. ⁴ Pin kop da butnin pan kilik nandane iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yan ten ten one dakon pi nimgut. Yando, minat aminyo da nindaba pi tagisi an yan nindani do dima aman. Pin kop nin dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi aman unun dogin nandane aman. ⁵ Ji nandan, ae Pin kop kisi nandisak, nin da ji dima pangalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anek gen tagi unun dima dayigiman. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yan on da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do pan pulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bik bigon egipguman bisapmon men kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipguman. ⁸ Nin ji do but dasi galak tan damguman, do Pin kop dakon Gen Bin Tagisi damguman. Ae unun gin dima, notsi agiman do anek ji pan pulugok do egip egipnin kisi parekgiman.

⁹ Not kabi, nin ji gat egek Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panyo anen yan do pi tebaisi agiman unun disi nandan. Nin dakon yiyit do jig dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unun disi nandan, ae Pin kop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anek, gwaljigi mini egipguman. ¹¹ Dat kinda da minat monjionikon anpak

asak, unun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unun disi nandan. ¹² Nin ji dakon but pan teban anek but yokwi dima ani yan do dayin pan teban agiman. Ae anpak Pin kop da pindakban tagisi an unun ban ani do morapmi dayigiman. Pin kop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Par muwukbi da nandan gadat bamisi anek jigikon tebaisi akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandane bisapmi bisapmi Pin kop ya yan iya man. Yo unun yan: Pin kop gen yan apno timikgwit bisapmon, amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pin kop iyi dakon gen ban timikgaman yansi nandawit. Gen damguman unun asi Pin kop dakon gen. Unun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ Not kabi, Judia miktimon Pin kop dakon par muwukbi morap Yesu Kristokon gadan bi da egi anan kwan on, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan damgwit. Judia miktimon nandan gadat amin Juda amin da jig morapmi anyomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jig morapmi andamgwit. ¹⁵ Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigiman. Pin kop da anpak pindakban inani an unun anek amin morap kisi uwal an yoman. ¹⁶ Amin Nwakiwari Kabikon Pin kop gen dima yoyinen yan do kosit sopsop ak do pi an, nido Pin kop da yokwikon ban dima timitjak do nandan. Yan anek kalipgwan da yokwi sigin anek yokwini par muwuk kakwanba madepsi anakwan apmen on Pin kop dakon butjapni pabin unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depman degek dat kinda da minat monjion yopmanek dubagikon egisak unun dakon tilak egipguman. Nin ji dima dandagiman, mani butninon da ji gat egipguman. Do aenin tobil kin ji dandak do pi madepsi agiman. Nin ji dandakdosi nandaman. ¹⁸ Nin jikon

kik do nandagiman. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopman nimgut. ¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanej inamnikon tebai agek kisik kisik anen? Ae pi agiman dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yan nindasak? Nin ji do kisik kisik anen. ²⁰ Asi, nin ji do nandanej butnin tagisi asak, ae kisik kisik aman.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjeban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagiman, do gen yan anteban anek nit Atens kokupmon egek ² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unun Pinjop dakon oman amin, unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tentenosok. Ji panjeban anek nandan gadatji panpulgusak do yabekgim. ³ Jigi tepmiyo unun da noman tan daba di da nandan gadatji dima yipman detni yan do yabekgim. Disi nandan, jigi ae tepmiyo unuden panen do Pinjop da kili nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egipguman bisapmon jigi morapmi pakdaman yan dayigiman. Disi pakyan si nandan, yo dayigiman unun kili noman tawit. ⁵ Mibili yan do nak ji do nandaba kik anek Timoti yabekgo ji dakon nandan gadat pindat do opgut. Panjewan Amin da ji panjewanban manakwa pi agiman unun isali asak yan do pasalgim.

Timoti gen tagisi kindan anapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abinej gen tagisi kili niyik. Ji da nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yoman unun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanej tagisi nandan yan yosok. Nin ji dandakdosi nandaman, yan gin jiyo kisi nin nindakdosi nandan yanyo kisi niyik. ⁷ Not kabi, nin jigi ae tepmiyo panek ji da nandan gadat tebai an unun dakon geni nandanej unun da butnin panjeban asak. ⁸ Amin Tagikon gadanej tebai akgan yan nandaman, do nin egip egip bamisi ekwaman. ⁹ Nin ji do nandanej Pinjopnin da

inamon kisik kisik madepsi anek Pinjop ya yan iyino aripmi dima asak. ¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjop da nipban abin ji dandanej nandan gadatji da tetgin yo nido wadan unun damnen do bisit madepsi anek ekwaman.

Pol Tesalonaika amin kin pindat do bisit agit

¹¹ Pinjop Datnin gat ae Amin Taginin Yesu gat da kosit yipman nimanakwan jikon opnen kan tagisi yan nandaman. ¹² Amin Tagi da ji panjagap aban ji kabikon ae amin morap kisikon but dasi galak tan yomyom anpak unun madepsi paptan iren tosak do nandaman. Nin da ji do madepsi but dasi galak tan damaman unun da tilagon ani dosi nandaman. ¹³ Yan anakwa Amin Taginin Yesu Kristo da butji panjeban anakwan iyi dakon minat amin kabini morap gat apjak bisapmon ji telagisi ae gwaljigi minisi Pinjop Datnin da inamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anpak tagisi an kimotni

(Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yan dayisat. Anpak morap Pinjop da pindakban tagisi an unun anidosi nin da kili doligiman, ji unun ban yolek an. Mani abisok Amin Tagi Yesu da manon unun anpak sigin sanjenek madepsi an kimotnisi do dayin panjeban aman.

² Amin Tagi Yesu da yan mudan niban nawa gen dayigiman unun disi nandan. ³ Pinjop da ji telagisi egek yumabi anpak mibili mibili dima ani do nandisak. ⁴ Giptimji dakon galaktok yokwi dima yolni do kila tagisi anek telagisi egek amin bamisi da tilagon egipni. ⁵ Galak tok yokwisi gat, ae nandak nandak yokwisi gat da ilik panjewa Pinjop dima nandan iman amin da yumabi an unuden di abam. ⁶ Ji panmuwukbi wili notji panjewanlek yumabi anpak unuden minatni gat dima ani. Amin Tagi da anpak unuden an amin yo yokwisi

anyomdisak. Nin unun dakon nawa gen tebaisi kili dayigiman. ⁷ Pin kop da yum-abi anpak mibili mibili anen do dima yan nimgut. Telagisi egipnen do yan nimgut. ⁸ Yando, gen on abin yipmandak amin unun amin dakon gen nan dima abin yipmandak. Unun Pin kop, Telagi Wupni damisak, unun dakon gen nan abin yipmandak.

Anpak tagisi an kimagapno teban tosak

⁹ Panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomin yomin ani unun do gen di dima mandagi nandisat, nido Pin kop da iyi unun do kili dayin dekgit. ¹⁰ Ji asi panmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unun do but dasi galak tan yoman. Mani, unun anpak sigin sanbenek madepsi anakwa pap tosak dosi dayaman. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unun dogin nandanek amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni ban yanek dima egipni. Kalip dayigiman unun da aripmon ji kisitji da pi anek unun ban egip egipji dakon kila ani. ¹² Yan anek kando amin da kisiron dima egipni. Anakwa panmuwukbikon dima sanbenbi amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abin nin panmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdan unun ji da pakyanji nandani do nandaman. Pin kop dima nandan gadan iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yan nandanek bupmi madepsi nandan unuden di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da aeni pidagit yansi nandan gadaman. Yan agit do nin yansi nandaman, Pin kop da amin Yesu nandan gadan iminek kili kimakgwit amin unun Yesu gat timikban apdan.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayaman unun yan: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwaman amin da amin kimakbi mibil tan yominnek dima kildaman. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da pinjek yan tidanek gen teban kinda yosak. Anakwan anelo mibiltogi da gen yanakwan

Pin kop dakon kwen yosak. Anakwan Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin da kalip pidokdan. ¹⁷ Unun bisapmon minat aminyo kalugi sigin egipnen amin nin wigino unun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdaman. Anek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdaman. ¹⁸ Ji notji panjeban ak do gen on notji yoyin yoyin ani.

5

Nin si tagap tanek egapno Amin Tagi apjak

¹ Not kabi, unun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandan, Amin Tagi apjak dakon gildat unun kabo noknok da kalbi but pisoni mini aban unun da tilak but pisoni mini apdisak. ³ Amin da yan yokdan, “Yaworisi ekwaman, ae yo di da nin aripmi dima panupbal ani.” Yan yanakwa unudon gin minat da monji panjalak do but pisoni mini monji suganakwa tepmi pan unun da tilak tepmisi tasik tokdan, ae aripmi dimasi pulugan kildan.

⁴ Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwan, do unun gildat kabo noknok da yan noman tan daban dima wiripdatdan. ⁵ Ji kisisi tentenji ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima. ⁶ Yando, amin diwari da dipmin pak ekwan unun da tilak dima egipnen. Kalugi egek nin do kila tagisi anek egipnen. ⁷ Dipmin pokgon amin unun kalbi pokgon, ae pakbi teban nanek but upbal an amin unun kalbi an. ⁸ Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anek egipnen. Nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban pibit kutnoknin do panen. Ae Pin kop da yokwikon ban wagil timitdisak yan nandan teban tanek jomjom aman unun da busun kutnoknin asak. ⁹ Pin kop da butjapni panen do dima manjigit. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek nin yokwikon ban timitjak do

4:7: 1br 12.14; 1Pi 1.15-16 4:8: Lk 10.16; 2Ko 1.22 4:9: Jn 13.34 4:11: Ep 4.28 4:14: Ro 14.9; 1Ko 15.3-4,12 4:15: 1Ko 15.51-52 5:2: Mt 24.42-43; 2Pi 3.10; PA 3.3 5:3: Mt 24.39; Lk 21.34-35 5:5: Ro 13.12
5:8: Ais 59.17; Ep 6.14,17 5:10: Ro 14.8-9; 1Tes 4.14

manjigit. ¹⁰ Yesu nin do anek kimakgit. Sigin egapno apjak bo kimagapno apjak unun iyi gat egipdaman gin, mibili yan do anek kimakgit. ¹¹ Yan do, ji abisok an, yan gin notji panpuluganek butni panjeban an an ani.

Pinkop da panmuwukbi panpuluganban anpak tagisi ban timitni

¹² Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anek nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji egipni do panalon an yopgut. ¹³ Pi madepsi an unun do nandanek nandaba wukwan yominek but dasi galak tan yomni. Ae not kabisi gat but kalon anek yawori egipni.

¹⁴ Not kabi, anpak ani dosi nandaman unun yan: kurak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima anen yan nandan amin butni panjeban ani, ae tapmimni mini amin panpulugoni. Amin kisi do but yaworon da kulabik ani do bikbik yomni.

¹⁵ Amin da yokwi andaba kan, tamoni do kobogi yokwi dima anyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin kisikon anpak tagisi anyom do pi tebaisi ani.

¹⁶ Bisapmi bisapmi kisik kisik anek egipni. ¹⁷ Bisit yipman deri mini anek egipni. ¹⁸ Yo nianen di noman tan daba kan, ji Pinkop ya yan iyini, nido Pinkop da Yesu Kristokon gadawit amin ji anpak yan ani do nandisak.

¹⁹ Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yan sonban kan dima abi kimotjak. ²⁰ Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kan dima kurak tan imni. ²¹ Mani gen morap gat ae anpak morap gat kokwin tagisi ani. Anek yo tagisi ban timigek ²² yo yokwi morap panpekwohni.

²³ Pinkop but yawot nimisak unun da ji panjagap aban egip egipji kisi parek iminek telagisi egipni dosi nandaman. Yan anek wupji ae butji ae giptimji dakon kila anakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobil apjak. ²⁴ Pinkop ji yan damgut unun da jikon pi aban unun yo morap noman tokdan, nido Pinkop gen yosok unun dimasi yapmandak.

²⁵ Not kabi, Pinkop da nin panpulugosak do bisit ani.

²⁶ Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yan dayisat, on papia panmuwukbi kabi kisikon manjin yomni. ²⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandane pi dima anek jomjom gin anek egipnen yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabin yop amin kinda noman tanek Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

Amin Tagi don apdisak (Kilapmi 1-2)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit.

² Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

Tesalonaika amin jigi bisapmon tebai ak-gan

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandane Pin kop ya yan iyan. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap tanek teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anan kisak. ⁴ Mibili yan do nin Pin kop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi

andaman ae jigi morap pan unun do yoyinek yan yoman, "Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidane jigi ae tepmiyo morapmi pan."

Pin kop anpak kilegikon da nin kokwinikdak

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: Pin kop kokwin kilegi gin asak. Ji Pin kop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae Pin kop da ji panpuluganban kilek tanek aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ Pin kop da gen kokwin kilegisi asak, do jigi daman amin unun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pan unun pan yawot anakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yan gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi ton gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon Pin kop da yo yan akdisak. ⁸ Yesu pinjek Pin kop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgan amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ Unun amin kobogi yokwisi yan ban pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi ton unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan. ¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep iminek madepsi ankisini do anek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da Pin kop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Pin kop da Tesalonaika amin pan teban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tan damdan nin unun do nandane Pin kop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin Pin kop da panpuluganban anpak ani do yan damgut unun aripmi tagi ani do nandaman. Nandan gadaron da pi morap ak do nandan, ae anpak tagisi morap ak do nandan unun Pin kop da tapmim daban ani do bisit aman. ¹² Yan anek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Pin kopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan

yawok daminjakwan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayikdaman. Ji mirak pakyanji yopni do tebai dayaman. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandani kan, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanek, bo ae Pin kop gen yan tenjenanek, bo ae nin da papi kinda mandanek Amin Tagi kili abik yan yipguman yan amin da dayinba kan, geni dima nandan yomni. ³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima pan kewalni. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anek Pin kop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun amin Tipdomon pigisak do parekbi. ⁴ Amin da yo morap gawak yominek pin kopnin yan yon unun do uwal akdisak. Unun yo morap pabin yopmanek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pin kop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek “Nak naga Pin kop” yan yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipguman bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili intawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopman iminjakwan tepmi dima noman tosok unun disi nandan. Ni bisapmon noman togi unun bisapmonsi noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pin kop da bikbik iminjakwan noman tokdisak. ⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nan anjakban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abin noman tanek unun dakon tenjeni da gen teban yapyap amin obisi anupbal akdisak. ⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanek Sunduk da tapmimon da amin pan kewal do wasok tapmimi ton mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Pan kewal yokwisi mibili

mibilikon da wagil tasik tokdan amin ban pan kewaldisak. Unun wagil tasik tokdan, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da pulugan kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandan gadani do anek Pin kop da nandak nandakni madepsi panupbal akdisak. ¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandan gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdan.

Pin kop da ji yokwikon ban timit do kili manjigit

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tan damisak. Nin toktogisi ji do nandanek Pin kop ya yan iyinen yansi nandaman. Nido Pin kop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji pantelak aban gen bami nandan gadanba unun kosiron da ji yokwikon ban timikgit. ¹⁴ Unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan do anek Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenagiman unun da ji kili yan damgut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pin kop dakon gen nin da dayin tenjenagiman bo ae papiakon da mandanek dayin dekgiman unun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Pin kop Datnin gat da nin do but dasi galak tan nimamal. Anek nandan yawok nimisak do anek toktogisi butnin panteban aban tagisi tosok, ae nin panpuluganban nandan gadat anek Pin kop da yo tagisi an nimjak do jomjom aman. ¹⁷ Unun da butji panteban anek panpuluganban anpak tagisi morap anek gen tagisi ban yoni dosi nandaman.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan unun pan milip ani

(Kilapmi 3)

3

Pin kop da nin panpulugosak do bisit ani

¹ Not kabi, nin mibi genin unun yan: Ji Pin kop da nin panpulugosak do bisit ani.

Anakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kin iren tanakwan ji da geni do nandaba wigigit unuden gin amin da yan gin nandani. ² Ae Pin kop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban timitjak. Ji disi nandan, amin morapmi Kristo dima nandan gadan iman. ³ Mani Amin Tagi gen yosok unun dimasi yapmandak. Unun da ji pan teban anek kilasi tagisi anakwan Yokwi Ami da jikon yo kinda aripmi dima asak. ⁴ Ae Amin Tagi da pan tagap aban anpak morap ani dosi dayigiman unun an yansi nandaman. Ae don kisi yan gin akdan yansi nandaman. ⁵ Amin Tagi da nandak nandakji pan tagap aban Pin kop da amin do but dasi galak toso anpak gat, ae Kristo da tebaisi agek jigi pagit unun pakyan si nandaba pisosak dosi nandaman.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan dayaman. Pan muwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tanek isalsi egek nin da gen damguman dima guramikgan kan, ji unun amin da dubagikon egipni. ⁷ Ji disi nandan, nin dakon anpak yol kimotni kan tagisi. Ji gat egipguman bisapmon, isalsi dima egipguman. ⁸ Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman. Nin si yumguman. Jigi dima damnen yan do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman. ⁹ Jikon jap dima timitnen yanon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan dima agiman. Nido, anpak tagisi disi yolek ani, nin unun dolik do anek unun do yan agiman. ¹⁰ Disi nandan, ji gat sigin egipguman bisapmon yan dayigiman, pi dima ak do nandisak amin, unun jap dima nosak.

¹¹ Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan dakon geni nandaman. Pi kinda dima an. Unun amin diwari da egip egip nian an unun dakon geni bangin yanek ekwan. ¹² Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unun amin do gen tebaisi yan yomaman, unun egip egipni pan kilek anek iyi dakon kila ak do pi an kimotni. ¹³ Not kabi, anpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on papiakon mandaman unun dima guramitjak kan, unun amin yan amin kinda yan kokwinikba agakwan, ji unun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak. ¹⁵ Unun uwalnin yan nandan imni yanon da dima yoman. Unun notnin yan nandan iminek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji panyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit aman.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papi morap mandisaron gen oden ban mandisat. Unun nak dakon papi dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit aman.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Meni unun Juda minat kinda, anjakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Pin kop gen yan tentenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16–20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganjakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unun yan: Amin diwari da minat aminyo dakon nandan gadatni panupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njwaknwari tawit unun yan: On miktin dakon yo morap unun tagi dima, do minat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae minat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Pin kop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak (Kilapmi 1-6)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Pin kopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal. ² Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Pin kop Dat ae Amin

Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotnen

³ Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unuden aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek minat aminyo Pin kop gen yoyin dekan amin di yoyindet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ⁴ Ae babakni dakon binap gen gat ae babakni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unuden da gen emat panalon asak. Unun da Pin kop dakon pi dima jonikdak. Nandan gadat anek Pin kop dakon pi aripmi tagi anen. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanek gen isali banjin yanek ekwan. ⁷ Unun amin Pin kop dakon gen teban yoyindet ak do tagisi nandan. Anek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanek yon.

⁸ Nin nandaman, gen teban Pin kop da ni pi nan asak do nandagit unun asak kan, gen teban unun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima tosak. Unun gen teban pabin yopmanan amin, ae kwen wigik an amin unun do tosak. Unun Pin kop manji iminek yokwi an amin, ae Pin kop gawak im do dima galak tanek Pin kop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do tosak. Gen teban unun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do tosak. ¹⁰ Gen teban unun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do tosak, ae amin kabo pankisibin panki oman monji egipni do monen pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni pan teban an amin gat unuden amin do tosak, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yapmanek anpak yokwi diwari an amin unun kisi do tosak. ¹¹ Gen bamisi unun

Pinjkop da Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do namgut unun. Pinjkop unun tilim madepnikon egisak. Unun anjisin kimotnejsi.

Pinjkop dakon bupmini do Pol da ya yan iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim naminek nak pini unun aripmi tagi aben yan nandanek nak manjigit, do ya yan iyisat. ¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak an iminek manji gen yan imgum. Mani Pinjkop da bupmi nandan namgut, nido yo niban agim unun dima nandanek Monji do dima nandan gadan imgum. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandan yawot wagil madepsi an namgut. Anek Yesu Kristokon sanbegim do anek nandan gadat anpak gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak aben do nak antagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgum. ¹⁶ Mibili yan do anek nak do bupmi nandagit. Minjat aminyo nagon yo agit unun kanek yansi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandan yawok yominek but tobil ani do bikbik madepsi yomisak. Yan nandanek nandan gadan iminek egip egip teban abidoni, mibili yan do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Pinjkop unun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Unun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Unun kalongin Pinjkop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat tan anan kikkisak. Unun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabin yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak unun do nandanek gak da yo abi unun do gayikdisat. Kombi gen unun da gak anteban anakwan anpak yokwi pabin yop do emat abi. ¹⁹ Emat unudon Yesu nandan gadan imin kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi anek

egipbi. Amin diwari yokwi aman yan nandan mani yanjkwok aba Pinjkop da panjkilek asak do dima nandan. Do nandan gadatni tap wakga da yan tipmon tidanek tuwil kwan. ²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yan abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Unun nandak nandak kilegi timigek bunon Pinjkop do gen yokwi dima yonjil do anek unun agim.

2

Pinjkop da amin morap kisi panpulugosak do bisit iyinen

¹ Yo madepsi abi do nandisat unun yan: gak da minjat amin morap yoyinbi bisit mibili mibili anek Pinjkop ya yan iyinek amin morap kisi panpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi panpulugosak do bisit ani. Yan anek kando tayangok egek butnin yawori tanakwa Pinjkop dakon galaktok morap yolek telagisi egipnen. ³ Bisit yan anen kan unun tagisi. Pinjkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da yan anen do tagisi nandisak. ⁴ Unun amin morap kisi yokwikon ban timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandaman, Pinjkop kalonji dagin egisak, ae Pinjkop ae minjat aminyo dakon binap amin kalonji dagin egisak, unun amin Yesu Kristo. ⁶ Kristo minjat amin morap yuman nok do egip egipni parekgit. Yan anakwan Pinjkop da bisap yipguronsi minjat amin morap yokwikon ban timit do si nandisak yansi noligit. ⁷ Pinjkop da nak iyi dakon geni yan tenjenok aben do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwaknwari Kabikon kin yoyindet abo Kristo nandan gadan iminek gen bami nandani do anek pi unun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwan unun telagi kisitni panenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da minjat dakon tilimni asak

⁹ Ae gen kinda unun yan: Minjat imal pak do kan, giptimni tagi witjini unun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok

ani yanjon da imal yuman nogi wukwi ban dima pani. Busun dangwani dima panjilim ani, ae gol kindirinyo ban giptimji dima panjilim ani. ¹⁰ Pinjkop yolek gawak imisat yan yon minat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Minat iyi do nandaba pinjaka gen dima yanek tayanok egek Pinjkop dakon gen timit do pi ani. ¹² Nak minat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Pinjkop dakon gen do yoyindet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanek egipni. ¹³ Nido, Pinjkop Adam nan mibiltok wasanek bunon Ip wasagit. ¹⁴ Ae Adam top gen do dima nandan gadagit. Minat da top gen nandan gadanek yokwi agit. ¹⁵ Mani minat unun monji tagi panjalani. Yan anek nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yominjek ae telagi egek anpak tagisi anek egipni. Unun anpak morap yipman deri mini ani kan, Pinjkop da yokwikon ban timitdisak.

3

Panjmuwukbi dakon kila amin anpak tagisi ban ani

¹ Gen on bamisi: amin kinda panmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kan, unun pi tagisi kinda nan abidok do nandisak. ² Kila amin unun anpak kilegisi gin anakwan amin da gulusunni kinda dima koni, ae minat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyindet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monej timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikgan. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kan, Pinjkop dakon panmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yan nandanek kwen wigik aban Pinjkop da Sunduk gen

pikon yipgut, yan gin gen pikon di yipban. ⁷ Amin unun panmuwukbikon dima sanbewit amin da kanba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Kanba yokwi asak kan, man yokwi panek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panjmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi ban yolek ani

⁸ Panmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da kanba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak. ⁹ Unun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit unun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjikil pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Minatniyo kisi amin da kanba minat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Unun iyi dakon kila tagisi anek yo morap asak unun kilegisi gin asak.

¹² Panmuwukbi dakon pi amin unun minat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak. ¹³ Pi amin unun pi tagisi asak unun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit unun do pasoli mini yan tenjenok akdan.

Pinjkop da gen bami nomansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandanek kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Tepmi dima apben kan, ji gen on kanek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anek egipnen unun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi tonj dakon panmuwukbi kabini ekwaman. Panmuwukbi unun gen bami jonikban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ Nin pakyanji nandaman, nandan gadatnin dakon mibili unun yo madepsi kinda. Unun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anroman agit. Gen bami noligit unun yan: Unun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit,

ae amin da miktimi miktimi kin geni yan tentenok awit, ae miktim amin da nandan gadan imgwit, ae unun Pin kop da abidan Kwen Kokup awigigit.

4

Top gen da minat amin dakon nandak nandakni panupbal akdisak

¹ Telagi Wup da yansi yosok, bisap kinda don apdisak, unun bisapmon amin diwari nandan gadatni witdal kikdan, nido unun wup yokwi amin pan kewalgan unun dakon geni guramitdan, ae kon dakon geni yoldan. ² Jamba but amin da top gen ban minat aminyo yoyindetdan. Unun amin anpak yokwi anek mayagi dimasi nandan. ³ Unun amin da minat aminyo minat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pin kop nandan gadan iminek geni bami nandan amin da unun jap morap timigek ya yan iyinek tagi noni do wasagit. ⁴ Yo morap Pin kop da wasagit unun tagisi gin, do Pin kop do ya yan iyinek timitnen kan, pindatno yokwi dima ani. ⁵ Pin kop dakon gen gat ae bisitnin gat da unun jap morap pantelak asak.

Timoti unun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

⁶ Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae gen bami nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman unun da gak tapmim madepsi gamdisak. ⁷ Mani babak dakon morap gen Pin kopmon da dima noman tawit, do unun gat ae gen morap amin da isal yon unun gat manji yobi. Anek Pin kop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. ⁸ Giptim antagap ak aman unun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman unun da panpulugok madepsi kinda asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman unun kisi do panpulugok akdisak. ⁹ Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. ¹⁰ Nin pi madepsi aman nido Pin kop egip egipmi ton da nin

panpulugokdisak yan nandan teban tanek jomjom anek ekwaman. Pin kop unun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin unun ban si timitdisak.

¹¹ Gak gen on minat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. ¹² Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yan gandanek dima nandaba pin ban gamni. Anpak tagisi anaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pin kop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. ¹³ Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pin kop gen minat aminyo morapmi muwutnikon manjin yobi, ae mibili yan tentenan yobi, ae Pin kop dakon anpak do yoyin dekgi. ¹⁴ Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gamgut unun yipbi dima yawotjak. ¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anaki minat amin morap da pi agakgo si madep tosok yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanek sigin abi kan, Pin kop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti minat aminyo naga dakon yawi diwat yansi pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae mengo do anpak nian an yomisal, minat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, minatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat unun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pin kop

da dabilon anpak madepsi kinda unun nandan pisoni. Unun menji kilani tagisi anek men datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Pinjkop da anpak unuden do tagisi nandisak.

⁵ Minjat kinda sakwabat egek panpulugokni minisi egisak kan, unun minjat Pinjkop nandan gadan iminj kimagek Pinjkop da yo tagisi an imjak do nandanek jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Pinjkop da anpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda unun giptim dakon galaktok yoldak kan, minjat unun amin kimakbi yombem. ⁷ Do minjat unun yoyinbi anpak tagisi bangin anakwa amin da yanba yokwi tok dima anyomni. ⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima panpulugosak kan, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kan, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Pinjkop dima nandan iman amin yapmanek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, minjat oden dakon man bangin mandaki: Minjat bilak 60 yapmandak, ae eni kalonji dakon minjatni egipgut unun dakon man bangin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini tan yoman unun dakon man bangin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup njakwarikon da apba kilani anek panpulugagit, ae panmuwukbi dakon kandas pakbi ban sugagit, ae jigikon ekwan amin panpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak minjat unuden dakon man bangin mandaki.

¹¹ Mani minjatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido giptimni dakon galaktok yolek burikon da minjat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman.

¹² Anek yan teban tok awit unun yapmanjan, do gulusunni tan yomisak. ¹³ Ae unun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an unun dakon geni nandak do galagi nandan. Anek gen morapmi dima yogogi yon. ¹⁴ Do minjatjok sakwabat egipni unun amin panek monji panalanek yutni kila ani do nandisat. Yan

ani kan, uwal da anpakni tagisi unun kanek gen yokwi aripmi dima yan imni. ¹⁵ Disi nandan, minjatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman dekgwit da Sunduk yolgan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak minjat kinda da yutgwan minjat diwari sakwabat ekwan kan, minjat unun da iyi kilani asak. Yan anakwan panmuwukbi minjat aminyo diwari da kilani ak do jigi dima pani, ae sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an unun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yominek tagisi yuman noni. Mibiltoksi yomni amin unun: Pinjkop gen yan tentenok an amin gat, ae Pinjkop gen yoyindet an amin. ¹⁸ Yan si ani, nido Pinjkop gen papia da yan yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Ae kinda yan yosok:

“Pi amin yuman nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amin kinda da kila amin kinda do sun kinda ak yan yosak kan, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen unuden yanba kan, geni tagi nandaki.

²⁰ Ae kila amin kinda yokwi asak kan, panmuwukbi morap da dabilon anmilip abi, anaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kan kimotjak

²¹ Pinjkop ae Yesu Kristo ae Pinjkop dakon ajelo kabi da dabilon noman yansi gayisat, gen morap on gayisat unun yol kimagek pi abi. Anek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Pinjkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di teganbam. Gak gaga do kila tagisi anek Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulugosak ae sot unun toktogi noman tan gamisak unun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unun noman si tonj. Ae amin da nandan, Pinj kop da unun amin gen pikon yopmanjek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili tonj, ae don noman tokdan. ²⁵ Unuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin tonj. Mani, amin diwari anpakni tagisi unun noman dima tonj, unun don noman tokdan.

6

Oman monji anpak tagisi banjin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madejni man madep yominek pinbini egipni. Yan aba amin da Pinj kop dakon man ae panmuwukbi nin dakon nandan gadat do yanba yokwi tok dima ani. ² Ae oman amin kinda dakon madejni unun nandan gadat amin kinda kan, oman amin unun “notno gin do geni tagi abin yipben” yan di nandaban. Dima, unun yansi nandisak, “Amin unun Yesu yolyol amin kinda, do pini an iminek but dasi galak tan iben” yan nandisak. Anjakwan nandak nandak unuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Monen dakon galagi unun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo anpak kilegi ban ani do yoyin dekgi, anek anpak gayigim unun ani dosi yoyiki. ³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Pinj kop dakon anpak do niyin dekdak. Amin kinda gen unun yipmanjek minjat aminyo gen njwaknjwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nan dima yoyin detjak kan, ⁴ yan nandanen, unun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi asak. Yan anek yo yan panalon asak: tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but giman nandane nandaba yokwi tok. ⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat anekwan. Amin anpak unuden an unun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandan. Unun

Pinj kop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yan nandan.

⁶ Mani, amin kinda Pinj kop yolek yo kabini do nandaban aripmi tan naman yan nandisak kan, unun amin yo bamisi timikdak. ⁷ Nin nandaman, men da panalanban miktimon altagiman bisapmon yo kinda dima abidane apguman. Ae miktin yipman detnen bisapmon yo di dima timigek kikedaman. ⁸ Yando, jap imalyonin di tan nimni kan, “unun aripninon” yan yonen. ⁹ Mani, monen morapmi timit do nandan amin, kilap da paron yokwalgan da arip, panjke wal da altan yominek timitdisak. Unun nandan kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anek unun da obisi panjntok akdisak. Yan anek wagilsi tasik tan mudokdan. ¹⁰ Monen do galagi nandak nandak unun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monen do galak tawit, unun da ilikban nandan gadatni yipman dekgwit anek jigi morapmi panek bupmisi nandan.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Pinj kop dakon amin egisal, do anpak yokwi unuden morap yopman degek pasal kiki. Pi tebai anek yo oden ban timikgi: anpak kilegi, ae Pinj kop dakon anpak, ae nandan gadat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae tebaisi agek jigi imet imet anpak, ae amin do yo yawori an yomyom anpak. ¹² Kristo nandan gadan imisak amin unun napbi gwapbokan kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi unuden tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebai agek nandan gadatgo amin morapmi da dabilon yan tentenagil bisapmon, Pinj kop da egip egip abidoki do kili yan gamgut. ¹³ Pinj kop yo morap kisi do egip egip yomisak unun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen bami yagit unun da dabilon nak tebaisi yan gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil unun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok an gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigi Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak

6:1: Ep 6.5 6:2: Plm 16 6:3: Gal 1.6-9 6:5: 2Ti 3.8; 4.4; Tit 1.14 6:6: Pil 4.11-12; 1Ti 4.8; Ibr 13.5

6:7: Jop 1.21 6:10: Ep 5.5 6:11: 2Ti 2.22 6:12: 1Ko 9.25-26; 2Ti 4.7 6:13: Jn 18.36-37 6:15: PA 17.14

bisapmon wugisak. ¹⁵ Uŋun Piŋkop da bisap yipgut uŋudon altokdisak. Piŋkop uŋun aŋkisiŋ kimotneŋsi. Uŋun kalonŋ daŋin yo morap kila asak. Uŋun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Uŋun kalonŋ daŋin dima kimokdok, uŋun tenŋenŋi madepmon egisak, ae nin uŋun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni uŋun bisap dagok dagogi mini taŋ imdisak teban. Uŋun asi.

Yoni morapmi amin Piŋkop nandanŋ gadanŋ imiŋek miŋat aminyo diwari paŋpulugoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwanŋ yoyiŋbi iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandanŋ gadat dima ani. Uŋun Piŋkop dosi nandanŋ gadanŋ imni. Uŋun Piŋkop da nin da kisik kisik aneŋ do yo tagisi morapmi nimisak.

¹⁸ Yoyiŋbi aŋpak tagisi morapmi aŋek yo do wadak wadak aŋ amin do yo morapmi yomni. Yonin bami uŋun amin do yo tagisi aŋ yomyom aŋpak uŋun yaŋ nandani.

¹⁹ Yaŋ ani kaŋ, iyi don paŋpulugoni dakon yoni morapmi paŋmuwutdanŋ, ae uŋun yoni morapmi tebai tokdanŋ. Aŋek egip egip bamisi abidokdanŋ.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Piŋkop da pi uŋun gamgut uŋun kila tagisi aŋ kimokgi. Gen mibili mibili Piŋkop dakon galaktok dima yolyoli yonŋ amin, uŋun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin tonŋ yaŋ nandanŋek Piŋkop dakon gen bami aŋupbal aŋek gen yonŋ amin, uŋun da dubagikon egipbi.

²¹ Amin diwari uŋuden nandak nandak yolek nandanŋ gadatni kili yipmanŋ dekgwit.

Piŋkop dakon nandanŋ yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tentenok pi dima yipmanjetjak do mandagit. Ae Pin kop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pin kop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yominek jigi mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pin kop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pin kop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ² Timoti monji gimano nak on papia gak do mandan gamisat. Pin kop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dima panen

³ Babikno Pin kop da dabilon gulusunnin mini yansi nandanek Pin kop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pin kop ya yan iyisat. ⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae men go Yunis da nandan gadat agimal, gakyu kisi yan gin Kristo nandan gadan imin kimokdol yansi nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek, ⁶ nandak nandakgo abo pisanban Pin kop da but galak do wup dakon yo unun gamgut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim bisapmon Pin kop da but galak do tapmim gamgut unun do yosot. ⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol anen do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yomaman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmangaman.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yan tentenok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayaktok dima pabi. Pin kop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tentenok pikon nak gat kisi jigi panden. ⁹ Pin kop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tanakwan, Yesu Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin noman kili altan tentenaban Pin kop dakon nandan yawotni kisi noman altan tentenagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasigit, anek Gen Bin Tagisi da pan tagap aban minat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹ Pin kop da nak unun Gen Bin Tagisi dakon yan tentenok anek yabekbi pi anek yoyindet pi aben do manjigit.

¹² Mibili yan do jigi unun guramikdat. Mani unun do mayagi dima pasat, nido amin unun nandan gadan imisat unun kili nandan imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unun kilani tagisi anakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yansi nandan kimokdot.

13 Gen tagisi gamgum unun tebaisi abidanek minjat aminyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadanek nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi. 14 Pin kop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unun da gak pi unun do tagi anpulugosak.

15 Gak nandisal, Esia provinskon amin morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

16 Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unun do mayagi dima pagit. 17 Unun Rom abinek nak nandak do pi madepsi anek wisigit anek don nak nandagit. 18 Ae kokup pap Epesaskon unun da nak madepsi anpulugagit unun gaga pakyanji nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

1 Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anakwan tebaisi akgi. 2 Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tentenanapbo nandagit, unun Pin kop gen tebai abidon amin do yobi. Anaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. 3 Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panen. 4 Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak. 5 Napbi gwapbokan kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokan teban tanek tomni abidon, unun dima abidosak. 6 Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yominjek pigaga jap pasak.

7 Geno on yosot unun do nandaki, anaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

8 Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tentenosot. 9 Gen Bin Tagisi unun yan tentenanapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandapyono nap teban ban pan teban abi. Mani Pin kop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. 10 Yando, nak Pin kop dakon minjat aminyo iyi do manjigit panpulugoken do butno anteban anek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

11 Gen on unun bamisi:

Nin unun gat kisi kalonji kimakgiman kan, nin unun gat kalonji egipdaman.

12 Nin tebai agek jigi morap unun guramitnen kan, nin unun gat kisi kila amin madep egipdaman.

Nin manji imnen kan, unun yo kisi manji nimdisak.

13 Nin yan teban tok genin yapnen kan, unun geni guramitdisak gin, nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pin kop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

14 Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo panpuluganbi gen unun do nandani. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unuden da amin kinda aripmi dima anpulugogi. Unun da amin mirak panek nandan unun dakon butni panupbal asak. 15 Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anaki Pin kop da pigo do nandaban tagisi asak. Yan anek mayaktok dima pakdisal, ae Pin kop dakon gen bami kilegisi yoyindetdisal. 16 Pin kop

dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unuden da amin ilik panpan Pin kop dakon kosit da dubagikonsi sigin panjikdan. ¹⁷ Gen unuden unun wuda yokwisi amin panupbal an unun yombem, madepsi akdisak. Gen unuden yon amin bamot unun Imenius gat ae Piletus gat. ¹⁸ Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipman dekgimal. Unun yan yomal, “Minat amin morapyo kimoron da pidokdan dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nan minat aminyo diwari dakon nandan gadat panupbal amal. ¹⁹ Mani Pin kop da panmuwukbi madepni wasok do anek gwak teban kili magit da gwak unun tebaisi akdak. Ae unun gwagon gen yan mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon minat amini nandan yomisak,”

ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yan yon amin unun anpak yokwi unun manji yomin kimotni.”

²⁰ Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili ton. Diwari gol ae silwa ban wasanbi, ae diwari kindap ban wasanbi, ae diwari miktin ban wasanbi. Unun kabikon diwari pi tagisi ak do ton, ae diwari pi isali mibili mibili ak do ton.

²¹ Amin kinda egip egipnikon anpak yokwi wiririk mudanek Pin kop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok unun yombem. Unun Pin kop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anpulugosak. Unun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

²² Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman ton unun yopmanek pasal kini. Anek anpak kilegi gat, ae nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom gat, ae but yawot anpak gat unun timit do pi tebaisi abi. Anek amin Pin kop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit an amin gat on anpak tagisi morap anek egipni. ²³ Gak nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gulusunni do mirak dima yopbi. Gaga nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo panalon asak. ²⁴ Amin

Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak. ²⁵ Unun pi yaworisi anek geni pabin yopmanan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pin kop da panpuluganban but tobi anek gen bami do nandan pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwan kikdan.

3

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

¹ Mani yansi nandaki, mibi bisapmon jigi morapmi yokwisi da noman tokdan.

² Amin da iyi dogin galak tanek monej timit do galagi madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep anakwa kwen wigik akdan. Ae butjap ukwayityo anek amin diwari yobipdan. Men datyo dakon gen pabin yopdan, ae minat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan dima yoyikdan. Pin kop dakon anpak manji yomdan. ³ Amin do but dasi galak tan yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yanba yokwi tok anek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, anek amin dapman panupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an yomdan. ⁴ Iyi dakon notni yokwi an yomdan, anek nandak nandak gulusun morapni tepmisi yoldan. Unun iyi do amin madep yan nandakdan. On miktin dakon anpak kisik kisigi ton mibili mibili unun do galagisi nandanek Pin kop do but dasi dima galaktokdan. ⁵ Pin kop dakon anpak ak do gip dagin akdan. Anek Pin kop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin pankiligek yutnikon wigeke minat pangalak anek unun dakon galak tok yolni do pi an. Minat unun yokwi

morapmi awit dakon jigi madepsi panjek ekwan. Ae but sulugik anek yokwi mibili mibili an. ⁷Minat unun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bami aripmi dima nandan pisoni. ⁸Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an ingumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nan uwal an iman. Unun nandak nandakni wagilsu upbal tawit, ae Pinkep dimasi nandan gadan iman. ⁹Mani pini unun madepsi dima iren tokdisak. Unun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon nugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba nugigisi akdan.

Timoti Pinkep gen tebaisi abidosak

¹⁰Mani gak ni gen ban yoyindetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat unun nandisal. Nak Pinkep do tebaisi nandan gadanek bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anek pi asat, ae amin do but dasi galak tan yominek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat. ¹¹Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgin unun gak nandisal. Mani Amin Tagi da unun jigi morapmon nak anpulangankwan tagisi egipgum. ¹²Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadanek Pinkep dakon anpak ak do nandan, unun aba amin da yo yokwi an yomdan. ¹³Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin anakwa wagil yokwisi akdisak. Unun minat aminyo panjekwaldan, anakwa unun yo kisi da tamoni do panjekwaldan.

¹⁴Mani gak gen unun abidagil da tebaisi nandan gadasal, unun gen tebaisi abidoki, nido gayin dekgiman amin gaga nandan nimisal. ¹⁵Gak moninisok egipgul bisapmon Pinkep dakon gen telagi papianton ton nandak nandak unudon wasanek pagil. Papi unun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi unun yan: Yesu Kristo nandan gadan iminaki Pinkep da gak yokwikon nan abidosak. ¹⁶Pinkep da papiakon gen morap ton unun Telagi Wup da iyi amin

pantagap aban mandawit. Gen unun da gen bami do niyindetdak, ae minat aminyo nandak nandak yokwini panmilip asak, ae kosit agip agipni panmilip asak, ae anpak kilegi do niyindetdak. ¹⁷Gen unun da panpulanganban Pinkep dakon minat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman, ae unun da pantagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman.

4

Timoti unun Pinkep gen yan tentenok pi ankimotjak

¹Yesu Kristo da don altanek kila amin madep egek minat aminyo morap kalugi ekwan gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yan si akdisak, do nak Pinkep ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat: ²Gak geni yan tentenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an bo ae tagap ton dima an, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan tentenok dakon pi an kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil anek Pinkep dakon anpak yolni do pantagap abi. Gak bisapmi bisapmi minat aminyo dakon but panteban anek yaworikon da Pinkep da anpak si galak tosok unun do tagisi yoyin dekgi. ³Nido, don amin gen kilegi sanbenek nandak do dima galak tokdan. Unun da iyi ni gen ban nandak do galakton unun dakon yoyindetni iyi timitdan. ⁴Unun gen bami manji iminek babikni dakon binap gen do mirak yopdan. ⁵Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisanakwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi minat aminyokon yan tentenok dakon pi abi. Minat aminyo panpulgoki dakon pi Pinkep da gamgut, pi unun an kimokgi.

Pol kilisok unun kimotdisak

⁶Gak yan si abi, nido nak kilisok unun kimotdisak. Anapbo yawino da Pinkep do wain paret an iman unuden tagaldisat. Kiken dakon bisap kili kwan tosok. ⁷Nak egip egip dakon napbi gwapbo tagisikon timit yanek kigim, anek abisok tilagon kili

abin altat. Nak Pin kop do nandan gadatno tebaisi abidagim. ⁸ Amin da napbi gwap-bokon teban tanek tomni timikgan unun kili tagap tak da nak do jomanek tosok. Tomni unun yan: Amin Tagi da amin kilegi yan nayikdisak. Amin Tagi da anpak kilegi yolek amin dakon anpakni kokwin anek minat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni unun namdisak. Ae nak kalon dogin dima namdisak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kindap an unun do kisi yomdisak.

Timoti unun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit nianon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ Nido, Demas kili nepman dekgit. Unun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unun Galesia provinskon kinakwan Taitus unun Dalmesia miktimon kigit. ¹¹ Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidanbi gak gat kisi opjil, nido unun da nak pikon anpulugosak amin tagisi. ¹² Tikikus unun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unudon Kapus da yutnon yipgum unun si abidanek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip ban wasanbi unun ban si timikgi.

¹⁴ Aleksanda, unun ain ban yo wasok amin, unun da nak do yo yokwisi agit. Unun anpak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don an imdisak. ¹⁵ Gakyo kisi unun amin do kan kimokgi. Unun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpuluganban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepman dekgwit. Pin kop da unun gulusunni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat. ¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ilenjonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Nwaknwari Kabi morap kisi da nandawit. Anapbo Pin kop da nak laion da gen kagakon nan abidagit.

¹⁸ Amin Tagi da nak anpak yokwi morap an namdan unudon nan abidokdisak. Anek

anpuluganban tagisi egapbo anan Pin kop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosok unudon ankikdisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani tan anan kikdisak. Unun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki. ²⁰ Erastas unun kokup pap Korinon sigin egisak. Anakwan Tropimus unun sot agit, do kokup pap Miletus unudon yipman dekgim da egisak. ²¹ Gak kosit nianon da tepmisi opbi dakon pini ankimokgi. Jomjom anegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae panmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayan. ²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandan yawotni da gagon tosok do bisit asat.

Pol da Taitus do Papia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kinda dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpuluganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktım tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kinda panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minat aminyo iyikon iyikon nianon da yoyindet asak unun do iyigit. Minat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet nianasi asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minat aminyo yoyin degek but kalonasi egek notni do anpak tagisi an yomin yomin anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panteban anek panmuwukbi Krit miktım tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Pin kop dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minat aminyo Pin kop da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni panteban aben do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanek Pin kop dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit. ² Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pin kop da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pin kop da yo kinda dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan tentenoni do panroman agit. Yan aban geni noman altan tentenagit. Pin kop, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pin kop gen yan tentenok pi on aben dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papia on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pin kop Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpuluganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap andiwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktım gepgum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶ Gak minat aminyo da dabilon gulusunni mini amin ban manjiki. Unun minat kalonasi dakon eni egipjak. Ae unun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Pin kop da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek menj datyo dakon gen pabin yop anpak yolek dima ani. ⁷ Panmuwukbi dakon kila amin unun Pin kop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusunni kinda dima koni. Unun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae monej morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmandak. ⁹ Unun gen bamisi iyin dekgwit unun tebaisi abidosak. Anek minat aminyo gen bami yoyin degek butni panteban asak. Ae gen bami pabin yopmangan amin gen tebaisi yoyin akwan gulusunni pindatni.

Miktım tim Krit unudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panupbal an

¹⁰ Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Unun gen isali morapmi yanek amin dakon nandak nandak pankewalgan. Unun kabikon, morapmi unun Juda amin, unun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ Unun amin

minjat aminyo dakon monenji timit do nandanek yoyindet gulusun anek minjat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat panupbal an. Do gen unuden dima yoni do yansop an yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yan yagit, “Krit amin morap unun top yogok amin. Unun amin yokwisi jon kilap yombem. Unun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan.” ¹³ Gen unun bami. Do gak anpakni panmilip anek Pin kop nandan gadan imin kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ Yan anaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanbenek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Minjat aminyo burikon yoni mini unun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Pin kop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin unun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Pin kop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ Gen kaganikon da yan yon, “Pin kop nandan imisat”, mani anpakni da yan nolinban koman, Pin kop manji iminek ekwan. Pin kop da dimasi galak tan yomisak. Unun gen pabin yop aminsi, ae anpak tagisi kinda aripmi dima ani.

2

Amin pelan anpak Pin kop da si galak tosok ban ani

¹ Mani, gak minjat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyin dekgi. ² Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi bangin ani. Unun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tan yominek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyin dekgi.

³ Ae minjat pelan yo kisi yoyinbi Pin kop da anpak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyinbi

amin diwari anpak tagisi do yoyindetni. ⁴ Minjat pelan da minjat gimoni da ani gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyindetni. ⁵ Ae yoyin dekba minjat gimoni nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi bangin anek Pin kop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anyomni, ae eni dakon pinbini egipni. Anpak unun ani kan, amin da Pin kop gen do yanba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimoni da yolek ani unun ban asak

⁶ Unuden gin, gak wili gimoni panjeban abi ununyo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi bangin abi, anaki amin da anpakgo kanek yolni. Minjat aminyokon yoyindet pi aki bisapmon gen kilegisi yanaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yan gandani. ⁸ Gen kilegisi bangin yoki kan, amin da gulusun kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ Gak oman amin yoyinbi madepni dakon pinbini egek pi tagisi madepni da galak tosok unun ban ani. Anek madepni da gen yoyinba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unun anakwa pindakban gwaljigi minisi ani. Yan aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yan tenjenoman unun do galak toni. Unun gen unun Pin kop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Pin kop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anen

¹¹ Nin nandaman, Pin kop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak.

¹² Nandan yawotni unun da anpak yan anen

do nolisak. Pinjkop da pindakban anpak inani an unun dima anen do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopnen do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Pinjkop yolnen do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban tanek kisik kisik bisap madep do jomjom anen. Unun bisapmon Yesu Kristo Pinjkopnin Wikwisi ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kisiron ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi anen do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi anen do parekgit.

¹⁵ Gak gen on minat aminyo yoyindekgi. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panthagap abi, ae gen pabin yopmangan amin unun anpakni panmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

3

Pinjkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi anen

¹ Gak minat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon pinbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyinbi amin kinda do gen giren kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek minat amin morap kabikon iyi do nandaba pinakwa anpak tagisi ban anyomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabin yop agiman. Sunduk da nin panjiklikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal anningwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Pinjkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galaktan nimgut, anek golgoli nandanek nin do

anpak tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tenjenagit bisapmon, ⁵ nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agiman do anek nin yokwikon ban dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon ban timikgit. Nin suganban monji njakjak kalugi yombem anapno Telagi Wup da egip egip kalugi nimgut. ⁶ Yesu Kristo Yokwikon Ban Timit Timit Aminin pi agit unun do anek Pinjkop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan yawok niminek panpuluganban Pinjkop da dabilon amin kilegisi agiman. Anpak unun anek egip egip teban abidonen do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban tanek jomjom anek ekwan. ⁸ Gen morap gayisat unun bamisi.

Nak gen unun do madepsi yan tenjenoki do nandisat, anaki minat aminyo Pinjkop nandan gadan iman unun da anpak tagisi ak do pi madepsi ani. Anpak unuden unun yo bamisi, ae unun da amin morapmi tagi panpulugogi. ⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yon, ae gen emat an amin, ae babakni dakon man dogin yanekwan, ae Moses dakon gen tebanon gen ton unun dakon mibili do gen emat an amin dakon geni gulusun do mirak dima yopbi. Gen unuden da nin aripmi dimasi panpulugoni.

¹⁰ Amin kinda panmuwukbi tuwil do anpak di aban kan, nandak nandakni anmilip ak do mama gen di iyiki. Kosit kalon bo kosit bamot gengo dima nandaban kan, manji iminek wagil yipman dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, unuden amin kosit kilegi kili yipman dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yan mudan ibi.

Taitus kin Pol kosak

¹² Nak da Atemas bo Tikikus kinda gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat. ¹³ Gak Senas unun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi

abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do panpulugoki. Anjaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil. ¹⁴ Minjat aminin da pi tagisi anek yo do wadak wadak an amin panpulugoni dakon nandak nandak timitni. Panmuwukbi isal egek Pinjop dakon anpak dima yolni kan, unun tagi dima.

¹⁵ Minjat amin morap nak gat ekwaman unun da gak do gildat tagi yan yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin tagi minjat aminyo Yesu Kristo nandan gadan iminek nin do but dasi galak tan niman unun yoyiki.

Pinjop dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papia Mandagit

But piso gen

Pilimon unun man bini tonj amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipman degek pasal kin kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol anjalon anjek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kin kosak. Mani on papia mandan Onesimus do iban madepnikon ankigit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kan, madepni da tagi anakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanjon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobi ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anjek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ² Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Akipus Yesu do anjek yokwi pabin yop do nin gat kalonj emat aman ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak. ³ Nit Pinjok Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandan yawot an daminek butji panyawot aban yawori tosok do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanek Pinjokno ya yan iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yan nayan, gak Amin Tagi Yesu nandan gadan imin kimokdol, ae Pinjok dakon minat aminyo but dasi galak tan yomin kimokdol. ⁶ Pinjok da

gak anpuluganban yipman deri mini minat aminyokon Yesu do nandan gadat asal unun yan tentenok abi do Pinjok bisit iyisat. Yan anjaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyanji nandaki. ⁷ Not, gak Pinjok dakon minat aminyo morap but dasi galak tan yomin kimagek butni panjeban asal. Yan anjaki unun da kisik kisik madepsi naminjakan butno yaworisi tosok.

Pilimon da Onesimus notnosi yanjon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai tagi gayiken. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayiken. Amin do but dasi galak tan yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayiken. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yan tentenok asat, ae Kristo dakon pi unun do anjek dam tebanon egisat. ¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi an ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandan gadan imjak do anpulugagim. Do unun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anjek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobi obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yan tentenok dakon pi do anjek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kan, nak unun do tagisi nandaken. ¹⁴ Mani gak dakon yan dagok dima kanek yo kinda dima aben. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisat kan unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayiken. ¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepman dekgit. Mani yo unun noman tan ingut, unun gak da yokwikon nan ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tan ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tan imin kimotdisal. Oman monji pini aban kan galaktokdisal, ae Kristo do anjek gak da

kanji notgosi anakwan but dasi galak tan
imin kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonisi ek-
wamak yan kosol kan, nak opbo but dasi
nian abidanbim, Onesimus do yan gin abi.

¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon
goman di agit kan, mani kulabik anek
unun gomanon nak dakon man mandaki.

¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia
on mandisat. Nak da naga goman unun
sopben. Mani nandaki! Nak da gen bami
gayiko nandan gadat agil, do gak nagon
gomango ton. Goman unun gaga dakon
egip egipgo. Mani unun do dima yoken.

²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak
anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit
Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun
anpak anek nak dakon but anteban abi.

²¹ Papia on mandanek yansi nandisat,
gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak
nandisat, Onesimus do anpak akdisal, unun
da anpak abi do gayisat unun yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Pinjop
da ji dakon bisit nandakdisak, anek nak
nepban jikon tobil apdisat yansi nandan
gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak
da pokgen do anjnoman abi.

*Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni
tagi yipman iman*

²³ Epapras da gildat tagi yan gayisak.
Unun kisi Yesu Kristo do anek dam tebanon
ekwamak. ²⁴ Nak dakon pi isalno, unun
Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk ununyo
kisi da gildat tagi yan gayan.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan
yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit
asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namin da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pin kop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyan si nandisak amin kind a da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kind a Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipman ek to bil san bek san bek kalipmikon ae kik do nandawit. Do pan pulugan ek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni pan teban an ek Pin kop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon darin Pin kop dakon an pak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kap bi do yosok. 1) Yesu unun Pin kop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagit, yan an ek unun kosiron da minat aminyo dakon pan pulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae an elo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pin kop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, an ek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pin kop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bami don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minat aminyo dakon nandan gadat pan teban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebaisi abidan wigek kimot ani. Yesu pakyan si

sin tan kan ek an pakni yolek jigi tepmiyo pabin yopni do yosok.

Pin kop dakon Monji da gen niyisak (Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pin kop dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pin kop da kombi amini pan tagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyin ban babiknin da nandawit. ² Mani abisok mibi bisap ekwaman on Pin kop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktin gat ae kundukon yo morap ton gat wasan yopgut. ³ Monji da Pin kop dakon tilim gilgwani gat tenten osok. Iyi unun Pin kop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktin gat ae kundu gat jonikban tebaisi tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan pan milip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pin kop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yikgit.

Pin kop Monji da an elo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man ingut unun wukwisi, unun da an elo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da an elo dakon wukwisini egisak. ⁵ Unun yan si nandaman, nido Pin kop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.” Ae kind a gat yan iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pin kop da an elo kind a do gen yan dimasi iyigit. ⁶ Ae Pin kop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pin kop dakon an elo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Pin kop da an elo do gen kind a yan yagit:

“Unun da an eloni aban mirim dagon.

Unun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pin kop, gak kila amin madep toktok teban egi anan kikkisal.

Gak da an pak kilegikon da amin kabigo kilani akkisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pin kopgo da man madep gaminek bit nelak son gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok."

¹⁰ Pin kop da Monji aeni yan iyigit:

"Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi tosok.

Ae kundukon yo morap ton unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Unun imal girani da yan pasildamal.

¹² Unun gak da yalin yitnan yan gironitdisal.

Gak da amin da imal kulabik an, unuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini."

¹³ Kalip Pin kop da Monji yan iyigit:

"Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo pinbigo egipni."

Mani ni bisapmon anelo kinda do Pin kop da gen unuden kinda yagit? Dimasi! ¹⁴ Anelo unun oman amin gin. Unun wup, Pin kop da minat aminyo yokwikon ban timitdisak unun panpulugoni do yabekdak.

2

Pin kop da nin yokwikon ban timikgit unun yo madepsi

¹ Pin kop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagiman unun nandak nandakninon da tebai abidanek guramik kimotne. Gen unun guramit do alek tanek di diwalik pikwam. ² Kalip babiknin Pin kop da gen yoyik do anelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unun iragek abin yipgwit, unun anpak yokwi awit unun da aripmon tomni yokwisi timikgwit. ³ Pin kop da nin yokwikon ban timit do pi agit unun yo madepsi, do nin Pin kop da pi agit unun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon

da yokwi dakon kobogi yapnen? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yan tentenagit. Anakwan geni nandawit amin da yan niyiwit, "Gen unun bamisi gin." ⁴ Ae Pin kop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi ton mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unun agit da Monji dakon gen unun bamisi yan nolinban koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unun anelo da kila ani do Pin kop da dima yan mudan yomgut. ⁶ Pin kop da papiakon timi kindakon amin kinda da yan yagit:

"Pin kop, amin unun nianen ban unun do nandak nandak anegisal?

Amin unun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anelo dakon pinbini egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon pinbi egipni do yan mudan nimgul."

Unun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima an, yo diwari dakon kilani ban gin an. ⁹ Mani nin Yesu koman. Pin kop da bisap pisipmisok yipban anelo dakon pinbini egipgut. Mani Pin kop da nandan yawotni do anek Yesu yabekban minat amin morap dakon tamo abidanek tepmi madepsi panek kimakgit, do Pin kop da anenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Pin kop unun yo morap dakon ami, ae unun da yo morap wasagit. Unun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anek tepmi unun pagit do anek unun da

minjat aminyo dakon yokwikon banj timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjkop da yanj aban kilek tagit. ¹¹ Yesu gat, ae minjat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat unun Datni kalonji kinda gin. Yanj do anek “not” yanj yoyik do mayagi dima nandisak. ¹² Unun yanj yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yanj tentenokenj.

Pinjkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unun da binapmon yanj anjisikenj.”

¹³ Ae yanj yagit:

“Egip egipno Pinjkopmon tosok yansi nandakenj.”

Ae kinda gat yanj yagit:

“Koki, nak Pinjkop da monji gwayoni namgut nak unun gat oni ekwamanj.”

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

¹⁴ Pinjkop dakon monji gwayoni unun giptim ae yawiniyo tonj, unun aminsi gin, do Yesu unun kisi amin dagagit. Anek minjat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tanj imisak amin Sunduk, unun anupbal ak do anek kimakgit. ¹⁵ Minjat aminyo kimot do pasolgonj, anek miktimon ekwanj bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yanj ekwanj. Mani Yesu unun dam teban yipmanj detni do anek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anelo panpulugok do anek pi unun dima agit. Unun Abraham dakon babakni panpulugok do anek pi unun agit.

¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi anj kimokdok, ae bupmini madepsi.

¹⁸ Panjkilit noman tanj iba iyi tepmi pagit, do minjat aminyo panjkilit noman tanj yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmandak

(Kilapmi 3.1-4.13)

3

¹ Yanjdo, telagi not kabi, Pinjkop Kwen Kokup egisak unun da jiyo kisi yanj damisak. Ji Yesu do pakyanji nandani. Unun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandanj gadanj iminek mani do yanj tentenok amanj amin unun.

² Pinjkop da pi unun iban kalip Moses da minjat aminyo Pinjkop dakon yut madep da yanj agakwa pini tagisi anek minjat aminyoni panpulugagit, unudenj gin Yesu yo kisi Pinjkop dakon pi tagisi agit. ³ Mani, nandamanj, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmandak. Do Pinjkop da Yesu do man madep imgut unun da Moses dakon man madep yapmandak.

⁴ Yut morap kalonj kalonj amin da awalgwit, mani Pinjkop da yo morap wasagit. ⁵ Moses unun Pinjkop dakon oman amini egipgut, egek Pinjkop dakon gen guramik kimagek Pinjkop da yutnon pi agit. Unun Pinjkop da yo don yanj tentenosak unun dakon yanj tentenok amin egipgut. ⁶ Mani Kristo Pinjkop dakon Monji da minjat aminyo Pinjkop dakon yut ekwanj unun kilani asak dakon pi tanj imisak. Anek Pinjkop dakon gen guramik kimagek pi unun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandanj gadat tebaisi anek Amin Tagi da yo tagisi anj nimdisak unun do jomjom anenj kanj, ninyo kisi Pinjkop dakon yutni ekwamanj.

Gen pabij yopmanganj amin yik yawot dima akdanj

⁷ Yanj do anek Telagi Wup da yanj yosok: “Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kanj,

⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abinj yipgwit, unudenj ji but teban dima ani.

⁹ Unun miktim amin dima ekwanj timon nak anjekwalgwit.

Anek bilak 40 da aripmon pi tapmimi tonj agim unun kawit.

¹⁰ Yanj aba unun minjat aminyo do butjapsi nandanek yanj yagim,

‘Butnikon da nak dima nolganj.

Bisapmi bisapmi kosit yipmanj yomgum unun si yapmanganj.’

¹¹ Do butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,
‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

¹² Not kabi, ji kan kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandanek nandan gadatni yipman degek Pin kop egip egipmi ton manji di iban.

¹³ Bisap mini abisok gin ekwaman, do gildari gildari ji kalon kalon panmuwukbi diwari do gen tagisi ban yoyini, anek buri pan teban ani. Anpak yokwi da jikon kinda ankewalban but teban di aban.

¹⁴ Nin Pin kop wasanek nandan gadan imguman bisapmon, nandan gadat tebaisi agiman. Nandan gadatnin anteban anapno teban tanakwan wigi kimotnen dakon bisapmon wigisak kan, nin Kristo dakon notnisi egipdaman.

¹⁵ Ji mama gen do dima in toni. Gen unun yan:

“Ji abisok Pin kop dakon gen nandani kan, kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unuden but teban dima ani.”

¹⁶ Namin amin da kalip Pin kop dakon gen nandanek kwen wigik anek geni abin yipgwit? Minat aminyo Moses da timikban Isip yipman opgwit unun dagin anpak unun awit. ¹⁷ Ae Pin kop da namin do bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Minat aminyo yokwi anek kimakgwit anakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unun do butjap nandagit. ¹⁸ Pin kop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yan anteban agit? Minat aminyo geni abin yipgwit unun dogin agit. ¹⁹ Do nandaman, minat aminyo unun Pin kop dima nandan gadan imgwit, mibili yan do anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Pin kop dakon minat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

¹ Pin kop da nin timik yik yawot kokupmon panjik do yan teban tok agit. Do nin

si pasalek kan kimotnen, Pin kop da jikon amin kinda unun kokupmon aripmi dima kikdisak yan kinda di kanban. ² Kalip Israel amin da nandawit, unuden gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagiman. Mani isal nandawit, anek Pin kop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unun nandawit da dima panpulugagit. ³ Mani minat aminyo nin Pin kop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Pin kop da kokup unun do nandanek gen yan yagit:

“Do nak butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,
‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Pin kop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudanek yik yawot kokupni kisi an noman agit. ⁴ Pin kop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Pin kop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anek unun gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unun mibiltok kaman unun da yan yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.” ⁶ Unun da yan nolisak, Pin kop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit. ⁷ Yan do anek Pin kop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmanek unun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirinjit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unun yan:

“Abisok ji nak Pin kop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Pin kop da bisap kindakon don yom do dima yanban. ⁹ Do nin nandaman, Pin kop dakon minat aminyo yik yawot tan yomisak. Unun Sabat yik yawot bisap yombem. ¹⁰ Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unun kalip Pin kop da pi wasip anek yik yawot agit, unuden gin pini

yipmanjek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi anen. Kalip gen pabin yop anpak awit unuden amin kinda gen pabin yop anek yik yawot dima di abidanban.

¹² Nido Pin kop gen unun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unun yapmandak. Gen unun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeek amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyan si nandan mudosok. ¹³ Pin kop da yo morap wasagit, unun kindasok Pin kop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanbisi ae nomansi Pin kop da dabilon ton. Ae Pin kop da yanban nin anpak morap agiman gat pi morap agiman unun dakon mibili iyin mudokdaman.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin (Kilapmi 4.14-10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanbek sanbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin anpak morap agiman unun Pin kop iyin mudokdaman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotnen. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pin kop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenjenok aman unun tebaisi abidonen. ¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandane nin tapmimnin madep dima unun nandisak. Nido pan kewan morap ninon noman ton unun Yesu yo kisi noman tan ingwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶ Do nin jiginin ton bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Pin kop da kila amin madep yityit tamonikon kinen. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok nimek nin tagi panpulgusak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Pin kop da amin kinda abidan minat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pin kop do but galak dakon yo mibili mibili imin gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak. ² Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pin kop dakon kosit yipman dekan amin anpak yawori an yomisak. ³ Unun tapmimni madep dima do minat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep panek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben” yan aripmi dima yosak. Kalip Pin kop da Aron yan imgut unuden Pin kop da amin kinda yan iminakan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pin kop da iyi unun pi asak do manjigit. Pin kop da yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Pin kop da yan yosok:

“Gak mukwa sogok amin tokto gi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miktimon egipgut bisapmon, Pin kop do bisit agit. Unun nandagit, Pin kop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidane kunam morapmi takgit. Unun iyi do nandaban pinakan Pin kop gawak iminek egipgut, do Pin kop da bisitni nandan imgut. ⁸ Yesu unun Pin kop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pin kop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit. ⁹ Tepmi panek Pin kop da pi imgut unun an mudane amin morap geni guramikan unun yokwini wiririk yominek egip egip teban yomyom amini dagagit. ¹⁰ Ae Pin kop da Yesu manjinek yan yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin monin da tilagon dima egipnen

11 Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi tonj. Nin unun do dayik do nandamanj. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok amanj. 12 Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Pinjkop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak anj, do amin di da aeni Pinjkop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kanj tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwanj. 13 Nin nandamanj, mum bangin nonj amin unun amin moninj. Anpak kilegi unun nianj unun dima nandanj. 14 Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun pankiligek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandan pisanj mudanj.

6

Nin si teban tan egek Pinjkop da yo tagi anjnimjak do jomjom anenj

1-2 Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yonenj. Nin yan gin sigin anenj kanj, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjamanj da yan asak. Do nin sanbejek gen yan ban gin dima yonenj: but tobil anek anpak morap kimot panalon an unun manji yomyom dakon gen, ae Pinjkop nandan gadan imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdan dakon gen, ae nin morap kisi Pinjkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdamanj, unun dakon gen. Unuden gen bangin dima timik egipnenj. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet ban anenj. 3 Pinjkop da yan tagi anenj do nandisak kanj, tagi anenj.

4-6 Amin diwari Pinjkop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Pinjkop gen ankiligek unun yo tagisi yan kili nandawit, ae Pinjkop

da wasanek Amin Kila Asak dakon tapmim kanek unun yo tagisi yan kili nandawit. Unuden amin yokwikon manek Pinjkop manji imni kanj, tobil abinek but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Pinjkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anjakdak. Unun amin da jigilak yan imni yan do tilak kindapmon aeni awigi anjakdak.

7 Nandani, nak tilak kinda abenj. Bisap morapmi sikak mosok, anakwan miktim da sikak abidanek pi awit amin panpuluganek jap tagisi panalon an yomjak kanj, Pinjkop da on miktim do yo tagisi asak. 8 Mani miktim da nap keli tonj ae jon yokwi ban gin panalon asak kanj, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Pinjkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anakwan kindap da sonban pasildisak.

9 Notnonisi, nin minjat aminyo Pinjkop manji iman amin do yomanj, mani nandamanj, ji jigi unuden dima timitdanj. Pinjkop da ji panpuluganek yokwikon ban timikgit. 10 Pinjkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Pinjkop but dasi galak tan iminek unun da pantagap aban minjat amini panpulugawit. Ae yan gin sigin anj. 11 Ji morap da pi tebaisi yan gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandamanj. Yan ani kanj, nandan gadatji abidan kimagek Pinjkop da yo tagisi anjim do yagit ae unun do nandan teban tanek jomjom an unun abidokdansi. 12 Dima kurak toni do nandamanj. Nandan gadat an kimagek Pinjkop da yo nim do yan teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak ban yol do nandamanj.

Pinjkop dakon yan teban tokni do tebaisi nandan gadanen

13 Kalip Pinjkop da Abraham yan teban tok anjimgut bisapmon, amin kinda da Pinjkop yapmanek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yan do anek Pinjkop da iyi da manon da gen yan anteban anek yan yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminjek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan.”

¹⁵ Iyinjban Abraham butni yawori tanjakwan jomjom anek don Pinjop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen panjeban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan anteban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan anteban ak asak kan, unun da geni anteban anakwan amin geni abin yip do nandayin amin dakon gen kositni sopman yomisak. ¹⁷ Kosit yan tosok do kalip Pinjop da Abraham dakon minat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yan teban tok an nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anek iyi dakon gen anteban ak do gen yan anteban agit. ¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Pinjop dakon yan teban tokni gat, ae gen yan anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pinjop da top dimasi yosak. Do minat aminyo pasal kin Pinjop da kapmatjok pasilgiman nin Pinjop dakon yan teban tokni unun do nandane butnin panjeban an kimagek Pinjop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anej. ¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan nimejek nin panpulugok do unungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek unun man madepni tonj

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Pinjop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Iminjakwan Abraham da

emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anpak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Pinjop dakon Monji da yan egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yansi nandaman, Melkisedek unun man madepni tonj! ⁵ Moses dakon gen teban da yan yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tan yoman unun dakon kabi kinda notni unun do yoman. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Pinjop dakon yan teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷ Ae nin pakyanji nandaman, gisam yomisak amin unun amin madep anakwan gisam timikdak amin unun pinjini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pinjop dakon papia da sigin egisak yan yosok. ⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yan tagi yonen, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yan asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yan yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Pin kop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima?

¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Pin kop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi nwaknwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unun altak unun Melkisedek yombem, ae yansi nandano pisosak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok.

¹⁶ Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi ton si, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi.

¹⁷ Pin kop gen da unun do yan yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi unun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unun Pin kop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unun tapmimi mini ae unun da nin aripmi dima panpulugogi. ¹⁹ Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yando, Pin kop da kosit nwaknwari kinda witdalban pisagit unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Pin kop da kapmatjok tagi kinen yansi nandan teban tanek jomjom aman.

²⁰ Ae Pin kop da unun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unun gen yan anteban anek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do

yan dima agit. ²¹ Mani, Pin kop da gen yan anteban anekwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pin kop dakon papia da yan yosok: “Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

²² Pin kop yan yagit, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugi unun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugi unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

²³ Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unun kimakgwit, anek mukwa sogok amin tokto gi aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. ²⁵ Do minat aminyo unun da manon Pin kop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogi mini egisak, anek Pin kop da panpulugosak do bisit anegisak.

²⁶ Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kinda dima tan imisak, ae Pin kop da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pin kop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak.

²⁷ Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anek don minat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit. ²⁸ Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktin amin tapmimni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pin kop da gen yan anteban anek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

¹ Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon

mibiltok amin tagisi unjuden aminin egisak. Unjun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unjun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ² Unjun Pinjkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unjun Amin Tagi dakon yut bamisi, unjun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pinjkop do but galak yo panji panji an, ae mukwa sogok dakon pi unjun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin unjunyo kisi mukwa sosaksi. ⁴ Unjun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unjun gen teban yolek Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili iman. ⁵ Unjun mukwa sogok pi unjun telagi yut miktimon tosok unjudon an. Telagi yut unjun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unjun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nan telagi yut awal do agit bisapmon Pinjkop da yan iyigit: “Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyanji kan kimagek wupmi kabapmon goligim unjun nanji yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unjun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapman mudosok. Nido, unjun binap amin egek sanjek sanjek kalugi anteban asak, ae sanjek sanjek unjun da sanjek sanjek kalipmi yapmandak. Ae sanjek sanjek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unjun da sanjek sanjek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unjun yapmandak.

Sanjek sanjek kalugi da sanjek sanjek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. Sanjek sanjek kalipmi unjun wagil tagisi tam, Pinjkop da sanjek sanjek kalugi aripmi dima aban. ⁸ Mani, Pinjkop da minjat aminyo dakon gulusunni pindagek yan yagit:

“Amin Tagi da yan yosok,

‘Nandani, bisap kinda apdisak, nak unjun bisapmon Israel amin kabi gat

ae Juda amin kabi gat sanjek sanjek kalugi aben.

⁹ Sanjek sanjek unjun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik panjagum bisapmon sanjek sanjek agim unjuden dima aben.

Nido nak da sanjek sanjek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani sanjek sanjek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unjun yan: Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anjek geno butnikon mandakdisat.

Anjek nak da Pinjkopni egapbo, unjun nak dakon minjat amin kabi egipdan.

¹¹ Ae unjun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyin degek “Ji Amin Tagi nandan imni” yan dima yokdan.

Nido kisi morap nak nandan namdan gin.

Unjun amin isali bo ae man madepni ton unjun nandan namdan gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominjek, ae sanjenek dima nandaken.’”

¹³ Pinjkop da sanjek sanjek kalugi do yanjek, unjun da yan nolisak, sanjek sanjek mibiltogi unjun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganek si pasil do an, unjun bisap pisipmisok gin tokdan, anjek wagil pasildan.

9

Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanjek sanjek mibiltogi unjun Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tan imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

² Unjun Telagi Yut unjun imal ban yut kaben kinda yut buri bamori yan witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenten yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unjun da tawit. Unjun yut buri do Yut Buri Telagi yan yawit. ³ Anjek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kinda abisinba magit. Anjek imal unjun da manjigwan yut buri kinda tagit unjun Yut

Buri Telagisi yan yawit. ⁴ Yo sonba kibani tagisi an dakon alta wasawit unun gol ban kwenikon wutjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanbek Sanbek Kinam wasanek gol ban kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo timgwan yo yan tawit: kwoba monin gol ban wasanbi unungwan tagit, unun kwobagwan mana* tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirin ni kalip gugi wugit, ae tip bamot Pin kop da sanbek sanbek dakon gen mandagit unungwan tawit.

⁵ Ae anelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sanbek Sanbek Kinam unun da kwenon yikgimal. Unun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anelo bamot unun Pin kop unudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unun yo morap dakon mibili do aripmi dima yoken.

⁶ Yo morap yan da aripmon wasanek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun kalon dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalon wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unun yawi timik pawigigit. Anek unun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minat aminyo da dima nandanek gulusun awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸ Unun anpagon Telagi Wup da yan nolisak, telagi yut unun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginen dakon kosit dima pisagit. ⁹ Unun yo morap da abisok yan nolisak, mukwa sogok amin da Pin kop do but galak dakon jap iman ae bit kilapyo ban mukwa son iman, mani unun da Pin kop gawak iman amin dakon but aripmi dima panmilip asak, ae nin amin kilegisi yan aripmi dima nandadan. ¹⁰ Gen teban unun da jap ae pakbi, ae pakbi sonba Pin kop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unun da Pin kop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonen. Pin kop da gen teban on minat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak

dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nan paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da ton unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miktin dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau monin dakon yawi ban timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi nan timigek telagi yutgwan bisap kalon kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon ban yuman nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agiman. ¹³ Sanbek sanbek kalipmikon minat aminyo Pin kop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minat sonba son pasilgan dakon abilakni unun ban timigek unun minat aminyokon tagal yomgwit. Unun Pin kop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yan awit. ¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusun kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tan ingut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nan paret agit, do yawini giptimnin bangin panmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani unun anpaknin yokwi morap nin kimoron pankwan unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pin kop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yansi nandaman. Do nin Pin kop egip egipmi ton dakon pi tagi anen.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵ Mibili yan do anek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun minat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek minat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do minat amin morap Pin kop da yan yomisak, unun da Pin kop da kalip monji gwayoni do

* **9:4:** Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Pin kop da yopban pinba Israel amin da nawit. **9:5:** TP 25.18-22
9:6: IDT 18.2-6 **9:7:** MS 16.2-34 **9:9:** Ibr 10.1-2 **9:13:** MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4 **9:14:** 1Pi 1.18-19

gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namin da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin imgut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimakgit amin da yan nandanakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok. ¹⁸ Unun da tilak Pin kop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹ Moses da gen teban morap minjat aminyo do yoyin mudanek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Anek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumumi da Pin kop dakon gen teban papia ae minjat amin morap da kwenon mawit. ²⁰ Anek yan yagit:

“Yawi on Pin kop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anteban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Pin kop gawak imim dakon yo morap ton unuden yawi pawilakwan mawit. ²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Pin kop da minjat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unuden tagalba Pin kop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani pantelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yapmandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Pin kop dakon telagi yut bamisi dakon

wupmi gin asak unungwan dima wigigit. Unun Pin kop da kapmatsisok altan noman tanjek nin panpulugok do anek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unun bisap morapmi dima agit. ²⁶ Yan bisap morapmi asak tam, unun tepmi morapmi sigin pan anan kisak, unun Pin kop da yo morap wasanban noman tawiron da win abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalon si kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalon gin kimagek don gen pikon atdan. ²⁸ Unuden gin, Kristo minjat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do anek bisap kalon kindagin iyanan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minjat aminyo unun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minjat aminyo telagi yutnon aban unun panmilip aban tagisisi aripmi dima ani.

² Mukwa sogok unuden da minjat aminyo panmilip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbenek dima abam. Mukwa sogok da minjat aminyo telagi yutnon apgwit unun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan, ⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririti.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anjoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pin kop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.) ⁹ Ae sanjenek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanjenek sanjenek kalugi anteban ak do anek sanjenek sanjenek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ Yesu Kristo Pin kop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan anek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanjenek sanjenek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririti.

¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kinda gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kikkisak. Yan an mudanek Pin kop da amin tet do yikgit. ¹³ Yigek Pin kop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anegisak.

¹⁴ Nido unun iyanan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unun

da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kikkidan.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tentenok asak. Mibiltok yan yosok:

¹⁶ “Amin Tagi da yan yosok,

‘Sanjenek sanjenek kalugi nak da don unun gat aben unun yan. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

¹⁷ Ae don gen unun sanjenek yan yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil intoken.”

¹⁸ Ae Pin kop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat an kimagek Pin kop da kapmatjok kinen

¹⁹ Yando, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wiginen. ²⁰ Nin unun yutgan kosit kalugi egip egipmi ton unudon da tagi wiginen. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinba magit unun witdalek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unun wukwisi ae Pin kop dakon minjat amin kabi morap kilani asak. ²² Unun da anpak yokwi agiman dakon gulusunin wiririkgit, do Pin kop da dabilon gwaljigi mini da ekwaman, yansi nandanen do yawini nin dakon buron tagalgit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nan sugagit. Yansi agit do butninon anpak toptopmi morap ton unun wiririk mudonen, anek Pin kop do nandan gadan imin kimagek unun da kapmatsisok kinen. ²³ Nin nandan gadatnin gat ae yo tagisi do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun do yan tentenok aman do nandan gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anen. Nido, yo morap Pin kop da ak do yan teban tok agit, unun asisi akdisaksi. ²⁴ Nin kalon kalon Pin kop

dakon minjat aminyo diwari do nandanek panthagap ano amin do but dasi galak tan yomni, anek anpak tagisi an yomni. Nin unun do nandak nandak anej. ²⁵ Ae Pinkep dakon minjat aminyo nin amin diwari da an unuden muwut muwutnin dima yipman detnej. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abinek kapmat tosok, do nin kalon kalon amin diwari dakon but panteban ak do pi madepsi anej.

Nin Pinkep dakon Monji manji dima imnej

²⁶ Nandani, nin gen bami kili nandan pisagiman, anek don si nandan mudanek yokwi da anpagon agipnen kan, yokwi unun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosok. ²⁷ Nin yanon da egipnen kan, pasol pasol madepsi anek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinkep dakon uwalni wagil sor yomdisak unun do jomjom akdaman. ²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anakwan amin bamori bo kapbi da kanek sun ak dakon yankwok awit kan, unun amin do bupmi dima nandan ingwit. Kila amin da minjat aminyo yoyinba si anakba kimakgit. ²⁹ Do ji Pinkep dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niansi nandan? Unun amin jigi madepsi pakdan. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak, unun da panmilip aban unun amin Pinkep dakon aminsi dagawit anek telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandaman, Pinkep da yan yagit: “Yokwi dakon kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”

Ae sanbenek yan yagit:

“Amin Tagi da minjat amini dakon anpakni gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pinkep egip egipmi ton dakon Monji manji imnej kan, Pinkep da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anej.

Nin nandan gadaron tebaisi atnej

³² Ji aesi kalip Pinkep dakon tenten abidawit bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit. ³³ Bisap diwari minjat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan daminek yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadanek panpulugawit. ³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pinkep da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pinkep dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pinkep da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi atni, nido Pinkep gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan iben.”

³⁹ Mani nin duwalik pigeke pasilnen dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidonen dakon minjat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilisi
(Kilapmi 11-13)

11

Pinkep do nandan gadan iminek tebaisi atnej

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyan si yan si nandaman, yo tagi morap Pinkep da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yan si nandaman. Ae dabil da yo unun dima

pindakgaman, unun yo morap unun ton
yanſi nandaman. ² Kalip amin nandan
gadat awit, aba Pinſkop da anpakni do
but galaksi nandagit. ³ Nin nandan ga-
dat aman do yanſi nandaman, Pinſkop
miktım gat ae kundukon yo morap ton
unun yanban genikon da noman tawit. Do
yo morap abisok dabil da pindakgaman,
unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

*Abel, Enok, ae Noa yo da Pinſkop do nan-
dan gadat awit*

⁴ Abel Pinſkop do nandan gadat anek
mukwa son imgut. Aban Pinſkop da Abel
dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken
dakon mukwa do dima galak tagit. Abel
unun nandan gadat agit, mibili yan do anek
Pinſkop da but galak dakon yo Abel da imgut
unun do galak tanek amin kilegi yan iyigit.
Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni
unun da nin sigin yan tenſenſen nimisak.

⁵ Enok Pinſkop do nandan gadat agit.
Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima
kimagakwan Pinſkop da abidan anan Kwen
Kokup wigigit. Amin da wisinſek dima
kawit, nido Pinſkop da kili abidagit. ⁶ Mani,
nandan gadatni mini amin, Pinſkop da unun
amin do nandaban tagi dima asak. Nido,
Pinſkop da kapmatjok kik do nandisak amin,
unun Pinſkop egisak yanſi nandan gadan
kimokdok, ae amin Pinſkop wusik do pi an
amin unun Pinſkop da yo tagisi an yomisak
yan nandan gadan kimokdok.

⁷ Pinſkop da Noa yo don noman tokdan
unun dakon but piso gen iyigit. Iyınban yo
unun Noa da dima pindakgit, mani Pinſkop
dakon gen nandan gadanek tap wakga
kinda wasagit. Anek iyi gat ae gwakni
gat unun tap wakgakon wıgek dima tasik
tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da
miktım amin morap diwari gulusun awit
unun panſenſen agit.

*Abraham gat Sara gat nandan gadat
agimal*

⁸ Abraham Pinſkop do nandan gadat agit,
do Pinſkop da yan imgut bisapmon Abra-
ham Pinſkop dakon gen guramıkgıt. Unun

kokupni yipman degek Pinſkop da miktım
kinda iban iyi dakon miktım dagosak do
nandagit unudon kigit. Abraham dukwan
kiken unun dima nandagit, mani nandan
gadat anek kigit. ⁹ Unun nandan gadat anek
kin Pinſkop da miktım im do yagit unudon
yikgit. Anek unun miktımın wanga amin
da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat
Jekop gat kisi imal yutnon yıkgimal, unun
amin do Pinſkop da miktım unun yom do yan
teban tok agit. ¹⁰ Abraham yan agit nido
nandan gadat anek kokup pap toktogisi
unudon don egıppen yan nandagit. Pinſkop
da kokup pap unun nian wasogi unun iyi
nandan mudanek wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak
bisap kili yapgumal, mani nandan ga-
dat anek monji panalanjıl dakon tapmım
pagimal. Sara nandan gadat anek yan
nandagit, “Pinſkop da yan teban tok agit, ae
unun da gen bami gin yosok.” ¹² Do amin
kalon unun amin pelanſi anek si kimot
do agit bisapmon monji morapmisi dakon
datni dagagit. Babıknı unun iren tanek kun-
dukon gık ton ae tap kidıpmınon nıman ton
morapmisi, amin da arıpmı dima manjiri
awit.

¹³ Unun minat amin morap unun nandan
gadat anek egi wigi kimot awit. On
miktımın egıpgwit bisapmon yo tagisi
Pinſkop da yom do yan teban tok agit unun
dima timıkgwit, isal nandan gadaron da
dubagikon pındagek but galak nandawit.
Unun iyi do nin miktım nwanjwarikon
amin yombem da amin da miktımın bisap
pisıpmısok ekwaman yan yawit. ¹⁴ Yan yon
amin unun iyi dakon miktım wısan yan
nandaman. ¹⁵ Miktım yipmanek apgwit
unun dogın nandanek egıpgwit tam tobil
kokup egıpgwıron tagi kwam. ¹⁶ Mani
miktımın kalıpmı unun yapmanek miktım
wagıl tagısisı unudon egıp do galak tawit,
miktım unun Kwen Kokup. Unun amin
da Pinſkop do, “Gak nin dakon Pinſkop,”
yan iyınakwa Pinſkop mayagi dima pasak,
nido unun amin do kokup pap kinda kili
anſnoman agit da tosok.

11:3: WW 1.1; Kap 33.6; Jn 1.3 11:4: WW 4.3-10 11:5: WW 5.21-24 11:7: WW 6.13-7.1 11:8: WW 12.1-5 11:9: WW 35.12 11:11: WW 18.11-14; 21.2; Ro 4.19 11:12: WW 15.5; 22.17 11:13: WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11 11:17-18: WW 21.12; 22.1-14

17-18 Pinj kop da Abraham do yanj teban tok anjek yanj iyigit:

“Aisagon da babikgo altokdan.”

Mani Pinj kop da Abraham anjkwalek monji anak mukwa sosak do iyanban monji kalonji Pinj kop do imgut. 19 Abraham yanj nandagit, “Aisak kimotjak kan, Pinj kop da tagi aban pidosak.” Yanji nandagit, do monji kimoron nan abidagit yanj asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Pinj kop nandan gadan imgwit

20 Aisak nandan gadat anjek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tanj yomdan unun do yoyigit.

21 Jekop nandan gadat anjek si kimot do anjek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirinji da diwarikon witjinjek Pinj kop gawak imgut.

22 Josep nandan gadat anjek si kimot do anjek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanjek kikan.” Yanj yanjek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

23 Moses dakon menji datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi anjisibigimal, nido monji unun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirinji do pasol pasol dima agimal.

24 Moses nandan gadat anjek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yanj iyini do dimasi galak tagit. 25 Unun Pinj kop dakon minjat amin kabi gat jigi kalonji panen yanj nandagit. Yokwi dakon anpak anjek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. 26 Yanj nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmanjak. Yanj nandagit nido Pinj kop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanek egipgut.

27 Moses nandan gadat anjek Isip miktim yipmanjek kigit. Kila amin madep da japmi

nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Pinj kop pasili egisak unun Moses da dabil da yanj kagit do tebaisi akgit. 28 Unun nandan gadat anjek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yanj do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

29 Israel amin nandan gadat anjek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yanj kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anjek pakbi nan kimakgwit.

30 Israel amin nandan gadat anjek Jeriko kokup pap angwasinjakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

31 Kosit oba minjat Reap nandan gadat anjek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnison wigiwit. Do Pinj kop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

32 Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. 33 Unun amin nandan gadat anjek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unun amin anpak kilegikon da amin kila anjek Pinj kop da yo yom do yanj teban tok agit unun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sopgwit. 34 Unun amin da milen asip madepsi sogit unun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpek wolakwa dima dapgwit. Unun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unun emat amin tebaisi daganek miktim njwaknjwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit. 35 Amin kimakbi aeni pidanba menji da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanjek giptimi obisi panjupbal awit. Mani Pinj kop manji iminjek pulugan kik do dima nandawit, nido yanj nandawit, kimotnen kan

11:19: Ro 4.17 11:20: WW 27.27-29,39-40 11:21: WW 47.31-48.20 11:22: WW 50.24-25; TP 13.19
11:23: TP 1.22; 2.2 11:28: TP 12.21-30 11:29: TP 14.21-31 11:30: Jos 6.12-21 11:31: Jos 2.1-21;
6.21-25; Jem 2.25 11:32: GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1Ka 2.11; 1Sa 1.1-25.1 11:33:
Dan 6.1-27 11:34: Dan 3.23-27 11:35: 1Ka 17.17-24; 2Ka 4.25-37 11:36: 1Ka 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6

kimoron da pıdanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit. ³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyınek baljawit, ae diwari nap teban ban panıteban anek dam tebanon yopgwit. ³⁷ Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban giptimi ilik daganıba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unun amin diwari sipsip ae meme gipban panek agipgwit. Unun giptim dakon yo do wadanakwa amin da jigi yomınek anpak yokwi anıyomgwit. ³⁸ Yan aba miktım kibiri amin da arıpmi dima egipmi ae kabapıgwan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unun nandan gadat amin da miktım amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unun mınat amin morapıyo nandan gadat awit do anek Pinıkop da mınat amıno tagisi yan nandan yomıgut. Mani miktımone egek Pinıkop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timıkgwit, ⁴⁰ nido kalıp Pinıkop da yo wagil tagisi nin kisi da timıtneı do nandan kokwin kili agit. Kalıp egıpgwit amin gat ae nin gat kisi bısap kalon gwaljigi minisi egıpnen do nandagit.

12

Nin Yesu pakıanısi kanek nandan gadan imnen

¹ Unun nandan gadat mınat amıno kalıp egıpgwit unun gıkwem da yan nin panıgwasınek nıdan. Yando, nin yo morap pabın nip do an unun yopman mudanek yokwi nin banıgaldak unun pan dagoneı. Anek timtim yanek dima yawogek Pinıkop da napı gwapbo anen do yagit unıdon agıpnen. ² Yesu unun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasıp, do dabilnin Yesukon gın tarakwan kanek egıpnen. Unun don kısık kısık madepsi egıpdısat yan nandanek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kık dima anek tepmi panek kimakgit, da abısok Pinıkop dakon kila amin madep yıtyıt tamo da amin tet do yıkdak.

Pinıkop da nin panıkilek ak do jigi nimısak

³ Ji pakıanısi nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an imınakwa

tebaisi akgit. Ji unun do nandanek tapmım yawot dima ani, ae butji dima yawotjak. ⁴ Asi, ji yokwi unun pabık do emat madepsi awit, mani emat anakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan. ⁵ Ae Pinıkop da ji dakon but panıteban asak do gen yagit unun kili intawit, ma? Ji monıınoni yan dayınek yan yagit:

“Monııno, Amin Tagi da gak anıkilek ak do jigi gaban kan, unun do yo ısali yan dima nandaki, ae gen tebai gayınıban unun do tapmıngo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tan yomısak unun panıkilek ak do jigi yomısak, ae amin morap monıınoni yan yoyınek timıkdak unun si balıosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Pinıkop da ji panıkilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji anıkilek ak do asak unıden gın Pinıkop da jikon yan gın asak. Namin monji kinda datni da dima anıkilek asak? ⁸ Pinıkop da monjini kisi morap panıkilek asak. Ae dima panıkilek asak kan, monjınisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan. ⁹ Ae miktımone datnin do nandani. Unun da nin panıkilek ak do jigi nimınakwa nandano wukwan yomıguman. Yan agıman do wupnin dakon Datni da nin panıkilek asak bısapmon unun do madepsi gawak imınek egıp egıp abıdoneısi. ¹⁰ Miktımone datnin da bısap bısipmısok iyi da nandak nandak da arıpmone nin panıkilek awit. Mani Pinıkop da iyi telagi egısak do nıno kisi yan gın telagi egıpnen do anek nin panıpuluganek panıkilek asak. ¹¹ Dat da nin panıkilek ak do jigi nimısak bısapmon nin kısık kısık dima aman, nin butjik paman. Mani don panıkilek agit dakon bami koman, unun anpak kilegisi gat ae but yawot gat nimısak.

Nin tapmım panek tebaisi atnen

¹² Yando, kısıtji alek tanıbi unun panenagek pi ani, ae nıwakji tapmımi minı panıteban anek

¹³ “kosit kilegikon agıpnı.”

Yan ani kan, kandapji wagil dima yokwi tokdan, aeni kilek tokdan.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unun Amin Tagi dima kokdan. ¹⁵ Pakyanji kan kimotni. Jikon da kinda manek Pin kop dakon nandan yawotni di yipman dekan. Ae jikon da kinda kindap isipmi da yan kwanek yokwi panalon andaban amin morapmi di panupbal aban Pin kop manji di ibam. ¹⁶ Amin kinda yumabi anpak asak do kan kimotni. Bo amin kinda Iso da Pin kop manji imgut unuden asak do kan kimotni. Unun jap bisap kalon noknogi unun timit dogin anek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unun kisi imgut. ¹⁷ Disi nandan, don yo kabini unun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam takgit, mani but tobi anek gisamni timitjak dakon kositni dima tan imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unudon kili obiman

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unuden dima an. Unun kabapmon kinjek yo dabil da pindakgwit, ae mirak panek nandawit. Unudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit. ¹⁹ Anek kwen kinda madepsi yanakwan amin kinda da gen yagit. Yanakwan minat aminyo pasol pasol madepsi nandane bisit tebaisi yan yawit, "Gen di gat nandak do pasolgoman!" ²⁰ Pin kop da gen yoyigit unun do pasalgwit. Gen unun yan:

"Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kan tipnan anakba kimotjak."

²¹ Yo unun pindakgwit unun do madepsi pasal nimnimigek Moses yan yagit: "Nak nimnimigek madepsi pasoldot."

²² Mani ji yo unudenon dima abin altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pin kop egip egipmi ton dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unudon kili apgwit. Unudon anelo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik an. ²³ Ji Pin kop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun

dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pin kop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Pin kop da pan kilek aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kan kimotni

²⁵ Kan kimotni. Pin kop da gen yosok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pin kop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnane kigik dakon kosit dima tan yomgut. Do yansi nandani, abisok Pin kop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unun manji imnen kan, nin pan kutnane kigik dakon kosit minisi. ²⁶ Kalip Pin kop da gen yanban miktimon wudip agit. Mani abisok yan teban tok anek yan niyisak:

"Bisap kinda gat miktimon ankwakwalitdisat.

Ae miktimon gin dima, kundu yo kisi pan kwakwalitdisat."

²⁷ Ae "bisap kinda gat" do yosok, do yan nandaman, Pin kop da miktimon kunduyo kisi pan kwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unun wiririkban pasildan. Anakwan yo aripmi dima pan kwakwaliri unun dagan tokdan.

²⁸ Pin kop da kila asak kokup unun abidagiman unun aripmi dima kwakwaliri, yan do anek ya yan iyinen. Nin anpak iyi galak tosok unun anek iyi nangen gawak iminek pasol pasol anek mani anenotnen.

²⁹ Yansi anen, nido

"Pin kopnin unun kindap tebaisi, do yo yokwi morap son pilik mudokdisak."

13

Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomnen

12:16: WW 25.29-34

12:17: WW 27.30-40

12:18: TP 19.16-20; GT 4.11-12

12:19: TP 20.18-21; GT 5.22-27

12:20: TP 19.12-13

12:21: GT 9.19

12:24: WW 4.10; Ibr 8.6

12:25: Ibr 2.1-3; 10.26-29

12:26: Ag 2.6

12:29: GT 4.24; 9.3

13:2: WW 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13

¹ Ji panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomyom anpak dima yipman detni.

² Jikon amin kinda dima nandan iman amin kinda apban kan, unun abidok do dima intoni. Kalip amin diwari da aminsi ban timikgaman yan nandawit, mani anelo ban timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwan amin do dima intan yomni. Nin unun gat kisi dam tebanon ekwaman yan nandani. Ae uwal da jigi yoman amin unun do dima intan yomni. Ninyo kisi da jigi unun paman yan nandane egipni.

⁴ Minat eyo anpak unun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da unun do nandaba wigakwan kilani anakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Pin kop da yumabi anpak mibili mibili an amin unun kobogi yo yokwisi an yomdisak.

⁵ Monej dakon galaktok jikon dima tosak. Yo tan niman unun aripninon ton yan nandani. Nido Pin kop da yan kili niyigit:

“Gepman dekgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ Yando, nin nandan teban tanek yan yoman:

“Amin Tagi panpulugokno egisak,
do yo kinda do dima pasolben.
Amin da aripmi dima abin nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak tonen

⁷ Kila aminji kalip Pin kop dakon gen dayiwit unun dima intan yomni. Anpak awit dakon bami unun do nandane nandan gadat awit unun yolek yan gin egipni.

⁸ Yesu Kristo unun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi anan kikdisak teban.

⁹ Yando, amin da gen nwaknwari di dayin dekba nandan gadatji di witald kwam. Nin Pin kop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin panteban aban atnen. Jap noknok dakon gen teban yolyol anpak da amin dakon but aripmi dima panteban asak. Unun anpak da amin kinda aripmi dimasi anpulugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo dangwi ton altakon dapbi unun ban non. Mani nin altanin nwaknwari kinda

tosok. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanga sosen. ¹² Yandin Yesu dakon yawini da minat aminyo pantelak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanga tepmi pagit. ¹³ Yando, nin kisi yut yomayo da wanga kinjek unun da mayagi pagit ninyo unuden gin panen. ¹⁴ Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktogi kinda dima tosak. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unudon kinen dosi nandaman. ¹⁵ Yando, nin yipman deri mini Yesu da manon Pin kop ankisin kimotnen. Yan anen unun da gen dulumnin dakon paret asak. ¹⁶ Minat aminyo do anpak tagisi anyomni, ae notji panpulugok do yo kabisi ban notji do yomin yomin ani. Unun anpak do dima intoni, nido unun paret kinda, Pin kop da unun do galak tosak.

Pin kop da nin panpuluganban tagisi egipnen

¹⁷ Kila aminji kilasi an unun don pi awit dakon mibili Pin kop iyikdan, do gawak yominjek geni guramitni. Yan ani kan, kisik kisigon da pini akdan. Mani butjik pani kan, unun da ji dima panpulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Pin kop da dabilon butningwan gwaljigi mini yansi nandaman, ae yo morapmon anpak kilegisi bangin ak do nandaman. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit an kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, unun da sanbek sanbek dagok dagogi mini unun anteban ak do yawini parekgit. Unun Pin kop da kimoron nan aban pidagit. Abisok Pin kop but yawot ami da ²¹ ji pantagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tuga dabai yi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anek unun da ninon pi aban anpak morap yi galak tosak unun an mudonen. Tilimni dagok dagogi mini tan

aŋaŋ kıkdısak, do mani aŋkısıŋ kımotnen.
Uŋun asi.

Mibi gen

²² Not kabı, nak ji dakon but paŋteban ak
do gen on mandan damısat uŋun do mirak
pakyaŋsi yopni, nido gen on mandısat
uŋun dubağısi dima.

²³ Ji yaŋ nandani, notnin Timoti uŋun
dam tebanon naŋ yıpba kılı kıgıt. Nagon
tepmi apjak kaŋ, nit ji dandak do apden.

²⁴ Nin dakon gıldat tagı yıpno kıla amınji
gat ae Piŋkop dakon mıŋat amın kabını
kısikon abısak. Ae amın kabı Itali mıktım
yıpman apgwit uŋunyo kisi gıldatni tagı
yıpba jikon abısak. ²⁵ Piŋkop dakon nandan
yawotni ji kısikon tosak do bisit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unungwan Pin kop dakon minat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Minat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pin kop dakon gen pakyan si abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomin kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan minat aminyo yolinban kokdan.

Nin pan kewalon tebaisi atnen, yan anek Pin kop gat tagisi egipnen (Kilapmi 1.1-18)

¹ Nak Jems, Pin kop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miktin njaknjwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

Panj kilit da nin pan teban asak

² Not kabi, pan kilit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ Nido ji nandan, yo noman tanek nandan gadatji pan kilikdak, unun da tebai agek jigi guramitnen dakon anpak panalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anakwa unun anpak da jikon teban tosak. Yan anek Pin kop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

Nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak amin unun bisit asak

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pin kop da nandak nandak imjak do bisit

asak, anakwan Pin kop da imdisak. Pin kop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anek Pin kop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Pin kop da unun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unun yombem. ⁷ Unuden amin Pin kop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anek anpak morap asak unun kosit nan gin kanek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pin kop da dabilon man made pni ton da egisak. ¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pin kop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jaren da biripmikwan unun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusinek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareni man mudanakwa, tilimni tagisi unun wagil pasilgan. Unuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anek kimot akdan.

Pin kop yo tagisi an nimanek yokwikon dima pan kisak

¹² Pan kewal morap noman tonon jigi guramigek tebai akdak amin unun kisik kisik tagi asak. Nido pan kilit morapmon tebai atjak kan, Pin kop da minat aminyo but dasi galak tan iman unun do egip egip dakon petit tim tilimi ton yom do yan teban tok agit, unun imdisak.

¹³ Yokwi ak do pan kilit noman tan iba "Pin kop da an kilikban asat" yan amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Pin kop aripmi dima an kilitjak, ae Pin kop da amin kinda yokwi asak do dima an kilikdak. ¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da pan kilikban yokwi agak dakon galaktok noman toso. ¹⁵ Unun but dakon galaktok yokwi unun minat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don

yokwi anjalon aban noman tosok. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot anjalon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di panjiklikban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisisi unun Dat da yopban kwen da panj. Dat, kundukon tenjeni morap wasagit amin, unun anpakni kulabik dimasi asak. Unun gildat panopmon yo dakon wupni dubak ton da ae don pisip ton unun yombem dima. ¹⁸ Unun yo morap wasagitgwan amin nin da wukwini egipnen do anek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban minjat monjini dagagimanj.

Nin Pinjkop do bamisi nandan gadan imaman kanj, anpak tagisi kisi anen

(Kilapmi 1.19-5.6)

Nin geni nandanek guramitnen

¹⁹ Not kabino, pakyanji nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyanji yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani. ²⁰ Nido, amin dakon butjap da Pinjkop dakon anpak kilegi dima anjalon asak. ²¹ Yanj do anek anpak injani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi iren tosok, unun wiriritni. Anek disi do nandaba pinakwa egek Pinjkop da gen unun butjikon kwaokgit unun nanj abidoni. Gen unun da ji yokwikon banj tagi timitjak.

²² Mani gen unun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kanj, disi banj panjekwalganj. ²³ Amin kinda Pinjkop gen isal dogin nandanek dima guramikdak kanj, unun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok unun yombem. ²⁴ Unun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kinjek tomno dabilni unun nianjen unun tepmisi intosok. ²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi unun da yokwi dakon tapmin tuwilek nin pulugan nipmandak, do amin kinda da unun gen teban pakyanji kanban pisanjakwan geni dima intanek guramitjak kanj, Pinjkop da unun amin anpuluganjan pi morap asak unun tagisisi noman tokdanj.

²⁶ Amin kinda “nak Pinjkop gawak imim silip anj kimokdot” yanj nandisak, mani

gen kagani dakon kila tagi dima anek gen yokwi morapmi yosok kanj, unun amin iyi nanj top anjekwaldak, ae Pinjkop gawak imim dakon silip asak unun yo isalisi. ²⁷ Pinjkop gawak imim dakon silip Pinjkop Dat da kanban gwaljigi minisi ae gulusunni mini asak unun yanj: Nin minjat monjiyo menj datyoni kimakbi gat, ae sakwabab gat do nandak nandak anek panpuluganek jigini guramitnenj, ae nin dakon anpak kila tagisi anenj, anapno miktin on dakon anpak yokwi da panupbal aban Pinjkop da dabilon injani dima egipnenj.

2

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin anen

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, unun nandan gadan iman, do amin kinda do anpak tagi anek ae kinda do manji imni kanj unun tagi dima. ² Amin kinda yik imalyo tagisi banj panjek ae kisit tamikon sip gol nanj wasanji kinda yipmanek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni daganbi ae yokwisi kinda ununyo kisi wugisak, ³ anakwal ji da anpak tagi amin yik imalyo tagisi banj pak unun do anj iminjak yanj iyanj, “Gak obinj on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yanj iyanj, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi” yanj iyanj kanj, ⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yanj nandan yanj asak. Yanj anek ji kokwin amin daganek nandak nandak yokwikon da kokwin anj.

⁵ Not kabino nandani. Miktin amin da dabilon yoni mini ekwan amin, unun banjin Pinjkop da nandan gadat madepsi tugan yominjakwan egipni do kili manjigit. Kalip yanj teban tok yanj agit, amin but dasi galak tanj iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdanj, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit. ⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba pinban yomanj. Namin da pabinj depmanek jiggi daminjak ji timik gen pikon depmanjanj? Unun

yoni morapmi amin dagin anpak unun an.
⁷ Pin kop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nandaban pinakwan jigilak gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pin kop unun kila amin madepnin, unun da papianikon gen teban kind a nimgut da yan yosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”
 Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kind a do anpak tagi anek kind a yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ Amin kind a Pin kop dakon gen teban morap kisi guramigek kaloni kind a nanjin kirinikdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinikdak da arip gulusunni ton. ¹¹ Nido, Pin kop da yan yagit:

“Minat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yan kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kind a anakbi kimagit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kind a dagagil.

¹² Pin kop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulugan depmandak dakon gen teban unun do nandane amin do bupmi nandane toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ Nido amin kind a amin do bupmi dima nandagit kan, Pin kop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kind a dima nandan imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandan gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kind a da “Nak Kristo nandan gadan imisat” yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unun dimasi. ¹⁵ Panmuwukbi notnin kind a bo ae saminin kind a imalni yokwi gin,

anakwan japni mini kan, ¹⁶ jikon da kind a da yan iyisak, “Butgo yawori tanakwan panji nanjali egipbi, ae kin jap nanek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nian anpulugosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanek anpak tagi kind a dima noman tosak kan, unun yo isali.

¹⁸ Mani amin kind a da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an.”

Yan yanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianon da gak dakon nandan gadat koken? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

¹⁹ Gak “Pin kop kaloni dagin egisak” yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani kon yo kisi yan gin nandan gadane madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki, ²¹ kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanek Pin kop do paret aban Pin kop da yo agit unun kanek amin kilegi yan iyigit. ²² Pakyan si nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unun kaloni gadagimal, anakwan unun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit. ²³ Do Pin kop gen papiakon gen kind a toso unun bami noman tagit. Gen unun yan:

“Abraham unun Pin kop do nandan gadat aban, Pin kop da amin kilegi yan iyigit.”

Ae amin da Abraham do Pin kop dakon notnisi yan iyiwit. ²⁴ Do yan si nandani, amin kind a isal nandan gadat dogin Pin kop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kind a anpak kilegi asak unun do nandane amin kilegi yan iyisak.

²⁵ Yanjin kosit oba minat Reap da amin panman ak amin bamot unun uwal da dapni yan do pan kisibinek yabekban kosit njwakjwat nan tobil kigimal, do Pin kop da minat kilegi yan iyigit. ²⁶ Nin nandaman,

amin kinda wupni kili yipman dekgit kan, unun amin kili kimakgit. Yanjin, amin kinda nandan gadat anek anpagon dima yipmandak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi anen

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Pinjop gen yoyindet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Pinjop da minjat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon minjat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyanji kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kan, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmangaman. Yan anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandanen. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da pisonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun monijisik. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kan, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anjakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak. ⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sojek madepsi anek koron sojek kindap morap tagini sosak. ⁶ Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anek egip egipnin madepsi panupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kisiron ekwan. ⁸ Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin

kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da ton. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin anjisaman. Mani bisap diwari nin da minjat aminyo Pinjop da iyi yombem wasagit unun jobit yomaman. ¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, unun tagi dima. ¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori? ¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yanjin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kan, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anjakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kan, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kan, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktin dakon yo gin. Unun Pinjopmon da dima abisak, Sunduk da analon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman ton.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da bunon amin gat but kalonji ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen nandanek ekwan,

ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun but kalon anpagon jap da pigaga kwon unun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anpak do galak ton amin unun Pin kop dakon uwalni

¹ Gen emat gat ae butjap ukwayityo bi- napjikon noman ton unun mibili nido noman ton? Unun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pin kop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanakwan Pin kop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

⁴ Minat da eni yipmanek kin yumabi anpak asak unun da tilak ji Pin kop kili yipman dekan mudan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pin kop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not animisak amin, unun Pin kop dakon uwalni dagosok. ⁵ Pin kop dakon papia da yan yosok, "Wup unun Pin kop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotnen do nandisak." Gen unun gen isali yan nandan, ma? ⁶ Mani Pin kop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pin kop dakon papia da yan yosok:

"Pin kop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak,

mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak."

⁷ Do ji disi do nandaba pinakwan Pin kop da yongamgan egipni. Sunduk kosit sopman iminakwa depman dek pasal kikdisak. ⁸ Pin kop da kapmatjok kini, anakwa Pin kop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi ton unun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi ton unun wiririk mudoni. ⁹ But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanakwa egipni. ¹⁰ Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anen

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. ¹² Pin kop kalon dagin gen teban panalon agit, unun kalon dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalon dagin minat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panupbal asak. Do gak namin da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anen

¹³ Jikon amin diwari da yan yon: "Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin monen ilit pi anek bilak kinda egipnen. Yan anek monen morapmi timitnen." Yan yon amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ Ji gen unuden ban yon, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandan. Egip egipji mukwa da yan noman tanek bisap pisipmisok gin tanek wagil pasilgan unun yombem. ¹⁵ Ji yan gin yoni kan tagi, "Amin Tagi da galak tosgon nin sigin egek yo unun ak do nandaman unun anen." ¹⁶ Mani disi dakon man pawigek

disi pi madep akdan unun do yon. Unun yokwisi. ¹⁷ Pakyanansi nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kan, unun amin diwarini ton.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yan tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman tan damdisak. ² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miktan mudan. Ae imal morapji yo monin da kili nan mudan. ³ Golji gat ae silwasi gat unun manut an mudan. Unun manut da ji dakon yokwisi panoman aban nomansi tentenokdan, anek manut da giptimji kindap da yan sonba sokdan. Mibi bisap kili ununjok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat monen gat panmuwukgan. ⁴ Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yuman nogini diwari pankutnanek diwari gin yomgwit. Monen diwat unun da Pinkep da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yan tidon. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kili pigigit. ⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi nanek madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yan yominek kili dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

Nin tebai agek bisit anek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

(Kilapmi 5.7-20)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

⁷ Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun

do jomjom anegisak. Unun butni anteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildaty do pini anakwal don bami pasak. ⁸ Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman tan daman unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok. ⁹ Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pinkep da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

¹⁰ Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tentenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigi unun guramigkwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni. ¹¹ Nandani, nin yan yoman, "Amin butni panteban anek yawori egek jigi guramigan unun Pinkep da gisamikban kisik kisiksi ekwan." Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anteban anek yawori egek jigi morap noman tan imgwit unun guramikgit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi an imgut. Asi nandaman, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tan nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan panteban ak dima ani

¹² Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktin bo ae yo di da manon genji dima yan panteban ani. Yo kinda ak do nandan kan "Asi" yan gin yoni. Mani dima ak do nandan kan "Dima" yan gin yoni. Genji yo di da manon yan panteban aba Pinkep da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi ton

¹³ Jikon da kinda jigi pasak kan, Pinkep do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kan, unun Pinkep dakon man ankisik do kap yosak.

¹⁴ Jikon da kinda sot asak kan, panmuwukbi dakon kila amin yan yoba opni. Abinek Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon son iminek Pinkep da anpuluganban kilek tosok do bisit ani.

¹⁵ Pinkep do nandan gadanek bisit ani kan, Amin Tagi da sot amin unun anmilip anek aban pidokdisak. Ae yokwi agit

kaŋ, Amin Tagi da diwarini wiririk imjak.

¹⁶ Yanɗo, ji kalon kalon diwarisi Pinƙop dakon minat aminyokon yanƙwok ani. Aɗek ji kalon kalon Pinƙop da amin diwari paɗpulugosak do bisit ani, aɗakwa Pinƙop da ji paɗmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kaŋ, bisitni unun tapmini ton, ae amin diwari tagisi paɗpulugogi. ¹⁷ Elaija miktin amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai aɗakwan, sikak dima maɗakwan bilak 3 ae kanek 6 agit. ¹⁸ Don bisit aeni aɗakwan kundu da sikak yipban maɗakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipman dekgit amin abidan aɗopneɗ

¹⁹ Not kabino, jikon da kinda Pinƙop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni aɗopjak kaŋ, ²⁰ unun amin aɗpak tagisisi naɗ asak. Gen on do pakyaɗsi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda aɗpulugaɗek kosit yokwikon naɗ abidan Pinƙopmon ae aɗopjak kaŋ, unun amin yokwi pakpak amin kimoron naɗ abidaɗakwan kimot dima asak. Ae Pinƙop da yokwi pakpak amin dakon yokwini morapmi yopman yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon pandet 12 kabikon nani kindi da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni panjeban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol minat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanej apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan, mani jigi unun nandan gadatni panjilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

No Rule Pinjok dakon minat amin kabisi agiman, do anpak tagisi ban anek, yo tagisi abidok do nandanej jomjom aman unun abidonej

(Kilapmi 1.1-2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Pinjok dakon minat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsigwan Pinjok Dat da ji kili nandan daminej iyi dakon minat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da panpuluganban egip egipji kisi Pinjok do parek iminej telak tanek Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Pinjok da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Pinjok da nandan yawot madepsi an daminej butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

Egip egip tagisi da nin do Kwen Kokupmon jomanek toso

³ Nin Pinjok dakon man ankisinen, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjopni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan nimgut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Pinjok da egip egip kalugi nimgut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anjoman agit unun abidonejsi yan nandanej jomjom anek ekwaman. ⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidonej do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Pinjok da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi minisi. Egip egip unun Pinjok gat kisi Kwen Kokup egipnejan bisapmon abidonej do Pinjok da kili manjigit. ⁵ Kristo nandan gadan iminakwa Pinjok da tapmim madepnikon da ji panjunosok. Unun da ji yokwikon ban timigek panpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban tentenokdisak. ⁶ Pinjok da yo unun akdisak, ji unun do nandanej kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin panjilit mibili mibili da noman tan daminakwa tepmi pan.

⁷ Pinjok da ji dakon nandan gadat ankilik kok do anek panjilit yum pindagakwan aban. Nin nandaman, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sojek ankilik kon. Do nandani, panjilit mibili mibili altan daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kan, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminej man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima kon, mani nandan gadan iminej but galaksi nandan. But galak unun da miktim dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan tentenan mudogi. Dimasi. ⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Pinjok da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinƙop da abisok nandan yawok daminek jikon yo tagisi akdisak unun do yan tenjenok awit. Pinƙop da nin yokwikon ban timitdisak unun dakon mibili nandak do pi madepsi awit. ¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgwan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anek don man madep pakdisak unun do yanƙwok agit. Anakwan kombi amin da nandawit, “Ni bisapmon nin yokwikon ban timitjak amin apjak?” ae “Unun bisapmon ni yo da noman tokdisak?” ¹² Mani, Pinƙop da yan yoligit, yo morap noman tokdan do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinƙop da Kwen Kokup nan yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek Pinƙop da yo asak do kili dayiwit. Anelo kisi Pinƙop da ji do yo tagisi agit unun pindak nandanyo akdo tagisi nandan.

Pinƙop da telagi egipnen do yosok

¹³ Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si pantagap anek egipni, anek disi do kila tagisi anek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinƙop da nandan yawok daminek jikon yo tagisi unun akdisak unun do nandan gadat tebaisi anek jomjom ani. ¹⁴ Minat monjiyo da gen guramit an unuden ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anpak unun dima yolni. ¹⁵ Pinƙop da ji kili yan damgut, unun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. ¹⁶ Nido Pinƙop dakon papia da yan yosok: “Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nan nin yuman nagit

¹⁷ Pinƙop bisit iyinek “Dat” yan iyan. Dat unun da man timikgaman unun do nandanek kokwin dima asak. Nin kalon kalon da anpak aman unun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unun nin dakon kokupsinin yan dima nandani, ae Pinƙop

do pasalek unun da yongamgwan gin egipni. ¹⁸ Nido disi nandan, kalip babikji da mibili mini dima nandan pisanek egipgwit jiyo kisi yangin egipgwit, mani Pinƙop da ji yuman nanek unun anpagon ban pulugan depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togi silwa bo gol ban dima yuman nagit. ¹⁹ Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nan yuman nagit. Kristo unun sipsip monin gwaljigi minisi. ²⁰ Pinƙop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yuman nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinƙop da nin panpulugosak do Kristo yipban kili altan tenjenagit. ²¹ Unun da ji panpuluganban Pinƙop nandan gadan imgwit. Unun Pinƙop da Kristo kimakbi tamokon nan aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinƙop do nandan gadat anek yo ak do yan teban tok agit unun do jomjom an.

Nin amin do but dasi galak tan yomnen

²² Ji gen bami yolgwit, yan anek disi Pinƙop da dabilon gwaljigi mini awit. Anek Pinƙop dakon minat aminyo diwari but dasi galak tan yoman. Do abisok pi madepsi an kimagek but dasi galak tan yomin kimotni. ²³ Ji yan ani, nido egip egip kalugi Pinƙopmon abidawit unun kimot kimori mini. Pinƙop dakon gen dagok dagogi mini unun da egip egip kalugi unun analon asak. ²⁴ Pinƙop da papiakon gen yan tosok:

“Minat amin morap jon da yan bisap dubak dima ekwan,
ae man madepni da jaren da yan tepmi biripmigi mon.

²⁵ Mani Pinƙop dakon gen toktogisi tan anan kisak.”

Gen unun jikon Gen Bin Tagisi yan tenjenawit unun.

2

¹ Ji altok altok kalugi kili awit, do anpak yokwi morap yipman mudoni. Top yogok anpak gat, ae jamba but anpak morap gat, ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok gat, ae yanba yokwi tok morap gat unun

kisi yipman mudoni. ² Monji nakrak kalugi mum do galagi madepsi nandan, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima toso, unun Pin kopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpulanganban Pin kop da egip egip kalugi unun damguron tagan madep ani ae tapmim pani, anek Pin kop gat tagisi egipni. ³ Yan ani, nido Pin kop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anek Amin Tagi unun tagisi yan kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi ton

⁴ Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi ton yombem kinda. Minat aminyo da kanba yokwi aban maba kigit, mani Pin kop da kili manjigit, anek kanban tagisisi agit.

⁵ Jiyo kisi gwak egip egipmi ton yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Pin kop da panpulanganban iyi dakon yutni dagon. Yan aban ji Pin kop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji pan tagap aban Pin kop da paret si galak toso asak. ⁶ Unun do Pin kop da papiakon gen kinda yan toso:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon toso.

Unun do nandan gadan imni amin mayaktok aripmi dima pakdan.”

⁷ Ji nandan gadat an minat aminyo yansi nandan, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandan gadat dima an amin, unun do Pin kop da papiakon gen yan toso:

“Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yan toso:

“Unun da tip da yan kosit obanikon toso, do amin morapmi kandapmi tidanek piligi pagek tasik tokdan.”

Unun Pin kop dakon gen abin yipmangan, do kandapmi tidanek piligi pokgon. Kalip Pin kop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Pin kop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Pin kop iyi dakon minat amin kabinisi ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tentenok ani do yan damgut. Pilin tuk yipman degek tentenikon apni do yan damgut.

¹⁰ Kalip Pin kop dakon minat aminyo dima egipgwit, mani abisok minat amin kabinisi ekwan. Kalip Pin kop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minat amin diwari da binapmon pilik bamok kilegisi anen

(Kilapmi 2.11-3.22)

Nin Pin kop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup njaknjwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yansi dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² Ji Pin kop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Pin kop da minat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Pin kop dakon man ankisikdan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ Pin kop da anpak tagisi bangin ani do nandisak. Yan anek kan do nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanek gen dima yan damni. ¹⁶ Ji minat aminyo pulugankwi da yan egipni. Mani “nin puluganbi” yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Pin kop

dakon oman monji da yan egipni. ¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Pinjop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yomni. Pinjop do si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi panen

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon pinbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori andaman unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi andaman unun kisi dakon pinbini egipni.

¹⁹ Pinjop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi paman yan nandani kan, Pinjop da unun do tagisi nandakdisak. ²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kan, Pinjop da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi ban anakwa dikba unun do tepmi pani kan, Pinjop da yan do galak tosok.

²¹ Pinjop da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unun kili doligit.

²² “Unun yokwi kinda dima agit, ae top genyo kisi kinda dima yagit.”

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbal ak do dima yagit. Unun iyi nan Pinjop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut. ²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anek giptimni nan nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipman mudanek anpak kilegi yol kimotnen mibili yan do anek agit. Giptimni obisi anagakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit. ²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandan pisanek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobi apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Minjat eyo dakon gen

¹ Unuden gin, minjat eni ton unun esi dakon pinbi egipni. Ae unun kabikon wili diwari Pinjop dakon gen dima guramikgan

kan, minjatni ji but tobi ani do gen dima yanakwa anpakji tagisi bangin pindagek but tobi tagi ani. ² Nido, minjat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinbisi ekwan.

³ Minjat ji amin da dandaba tagisi ani yan do busunji dima panlim ani, ae giptimji gol ban dima panlim ani, ae imal tagisi ban dima pani. ⁴ Tilim dima tasik togi ban but kagasi panlim ani. Tilim unun anpak yaworisi ae tayanok egip egip. Anpak unuden Pinjop da dabilon tagisisi. ⁵ Anpak unuden do galak toni. Nido kalip bisapmon minjat telagi egek Pinjop da yo tagisi yom do yan teban tok anyomgut unun do jomjom anek unun tilim pawit. Anek eni dakon pinbini egipgwit. ⁶ Sara unun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yan iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kan, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ Unuden gin, wili minjatni ton, ji nandak nandak tagisi ban yolek minjatji gat tagisi yitni. Minjat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yomben dima, unun madep dima, mani minjaty kisi egip egip kalugi Pinjop da butgalak do nimisak unun kili abidawit, do ji minjatji do nandaba wikwan yominek panpuluganek anpak tagisi ban anyomin kimotni. Anpak unun yolek ani kan, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi an yomnen

⁸ Gen on pandagok do yan yosot. Ji morap kisi but kalon egek amin morap kisi do bupmi nandan yomni. Pinjop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yominek nandan yawok yominek disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Ae yanba yokwi tok an daba kan, kobogi do yanba yokwi tok dima an yomni. Kobogi do Pinjop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Pinjop da ji yan anek disi gisam timitni do yan damgut. ¹⁰ Pinjop gen papiakon gen yan tosok:

2:18: Ep 6.5 **2:20:** 1Pi 3.14,17 **2:21:** Mt 16.24; Jn 13.15 **2:22:** Ais 53.9 **2:23:** Ais 53.7; 1Pi 3.9 **2:24:** Ais 53.5-6; Ro 6.11 **2:25:** Esi 34.5-6; Mt 9.36; Jn 10.14; Ibr 13.20-21 **3:1:** Ep 5.22 **3:3:** 1Ti 2.9 **3:6:** WW 18.12 **3:7:** Ep 5.25 **3:10:** Kap 34.12-16

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tanjakwan bisap tagisi kok do nandisak kan, unun amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anpak yokwi morap manji yominek, anpak tagisi banjin asak. Unun amin gat but kalon ak do dakon pi an kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anek bisitni do mirak yopmandak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tan yomisak.”

Anpak tagi aneñ dakon tepmi tagi panen

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kan, namin da yo yokwi an damjak?

¹⁴ Mani anpak tagisi anek unun do tepmi pani kan, Pin kop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani. ¹⁵ Butjikon da Kristo kalon nanjin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kan, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni. ¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da pantobil yomni. Ae Pin kop da dabilon kilegisi egipni. Yan ab Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan. ¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kan, Pin kop da ji do tagisi nandakdisak. Mani anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitnen kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban timit do kimot anek ae pidagit

¹⁸ Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minat aminyo dakon tamo abidanek yokwini wiririgek Pin kopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktin aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak. ¹⁹ Unun kin wup dam tebanon egipgwit unun do Pin kop gen yan tentenan yomgut. ²⁰ Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pin kop gen abin yipgwit. Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pin kop

da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanjakwan jomjom anegakwan wigi Noa da tap wakgani wasan mudagit. Anek minat aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap waggakon wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pin kop da yokwikon ban timikban tagisi egipgwit. ²¹ Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pin kop da ji yokwikon ban timit do telagi pakbikon ban timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pin kop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban timit do Pin kop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit. ²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pin kop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinbini ekwan.

No Rule Pan kilit madepsi da pan muwukbikon noman tan yoba tepmi pan

(Kilapmi 4-5)

4

But kalip dakon anpak yipman mudonen

¹ Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit. ² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pin kop dakon galaktok banjin yoldisak. ³ Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pin kop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi kinda unun kokup kidat do gawak yomyom anpak, unun anpak morap awit. ⁴ Abisok Pin kop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili unun sanben yoba dima an, anakwa unun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan. ⁵ Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak

uŋun awit uŋun do yokdan. Pinƙop da amin si ekwan ƙat, ae amin kili kimakƙwita ƙat kisi anƙaƙni kokwina ak do kili tagaƙ tak. ⁶ Mibiƙi yaƙ do anek miƙat aminyo uŋun kili kimakƙwita uŋun diƙa kimaƙeƙ Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokƙon uŋuƙeƙ yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Pinƙop da iyi yombem wup eƙiƙni do nandagiƙ do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Pinƙop da but galak do yo nimisak uŋun pi tagisi yomneƙ

⁷ Yo morap pasildaƙ dakon bisap kili kapmat tosoƙ. Do bisit ak do disi do kila anek diƙmiƙ diƙa paƙeƙ kalugi eƙiƙni. ⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Pinƙop dakon miƙat aminyo diwari do but dasi galak taƙ yomyom anƙaƙ teba isi abidoni. Yaƙ ani ƙaƙ, amin da yokwi an ƙaƙa diwariƙi tagi yopi. ⁹ Ae Pinƙop dakon miƙat aminyo diwari apba ji ƙat eƙiƙni ƙaƙ, but galagon da kilani tagisi anƙimotni.

¹⁰ Pinƙop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Pinƙop dakon oman monji tagisi da eƙeƙ, ni pi ani do tapmiƙ damgut uŋun anek amin diwari paƙpulugoni. ¹¹ Amin kinda Pinƙop gen yaƙ teƙteƙoƙ pi abidagiƙ ƙaƙ, Pinƙop da iyi yosok yaƙ nandaneƙ gen yosak. Ae amin kinda amin paƙpulugok pi asak ƙaƙ, uŋun amin Pinƙop da tapmiƙ imisak uŋun da ariƙmon pi uŋun an ƙimotjak. Yaƙ anekwa miƙat aminyo da yo morap ani uŋun piƙatni, anek Yesu Kristo da manon Pinƙop dakon man anƙisini. Uŋun man madeƙni ae tapmiƙni daƙoƙ daƙogi mini taƙ anan ƙisak. Uŋun asi.

Kristo da teƙmi paƙiƙ uŋuƙeƙ, teƙmi pak do but galaksi nandaneƙ

¹² Notnonisi, paƙkilit kinda ƙindaƙ da yaƙ jikon noman tosoƙ. Mani ji wuripdaƙeƙ yo nƙaƙnwarisi kinda da noman taƙ nimisak yaƙ diƙa nandani. ¹³ Uŋun paƙkilon ji Kristo da teƙmi paƙiƙ uŋuƙeƙ paƙ, do ƙisik ƙisik ani. Ae Kristo dakon tilimni alƙaƙ teƙteƙosak bisapmon

ji ƙisik ƙisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, anekwa uŋun do amin da gen yokwi dayinba ƙaƙ, ji uŋun do ƙisik ƙisik ani. Nido, Pinƙop dakon Wup tilimni wagiƙ tagisiƙi jikon tosoƙ. ¹⁵ Ƙaƙ kimotni. Amin ƙaƙa kimotni, bo yo kabo noni, bo anƙaƙ yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi paƙupbal ani, anekwa teƙmi paƙi ƙaƙ, uŋun tagi diƙa. ¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwan do anek teƙmi paƙi ƙaƙ, mayagi diƙa nandani. Kristo dakon man uŋun do but galaksi nandaneƙ Pinƙop anƙisini. ¹⁷ Pinƙop da miƙat amin ƙabiƙi nin gen piƙon niƙjak dakon bisap kili noman tak. Mibiƙtok ninon asak, do miƙat aminyo Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin ƙabiƙon asak bisapmon kobogi yokwisi timiƙdan. ¹⁸ Pinƙop dakon paƙia da yaƙ yosok:

“Yokwikon baƙ amin ƙilegi timiƙ timiƙ uŋun jigiƙi, do Pinƙop manji iman amin ƙat yokwi pakpak ƙat nian agagi?”

¹⁹ Do Pinƙop da galak toƙon amin diwari teƙmi paƙi do nandisak ƙaƙ, uŋun amin eƙiƙ eƙiƙni Pinƙop nin wasagiƙ da ƙisiron yipmanek anƙaƙ tagisi baƙin ak do. Uŋun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi anƙimokdok.

5

Kila amin ji Pinƙop dakon miƙat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak paƙmuwukbi dakon kila amin ƙat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da daƙilon Kristo ƙaƙapbo teƙmi paƙiƙ. Ae nak ƙat ji ƙat Kristo dakon tapmiƙ ae man madeƙ noman alƙosak bisapmon Pinƙop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yaƙiƙ uŋun timiƙdaman. Kila amin ji pi yaƙ baƙ ani do dayisat. ² Ji Pinƙop dakon miƙat aminyo kila tagisi ani. Uŋun siƙsiƙ da yaƙ ji da ƙisiron ekwan. Pinƙop da ƙisik ƙisigon da pi uŋun ani do nandisak. Do pi yaƙon da ani. Amin da tebai dayinba uŋun do anek pi di abam. Ae toƙni timiƙ doƙin pi uŋun diƙa ani. Pi uŋun ak do galagi nandani. ³ Amin madeƙ daƙaneƙ

Pinjkop da minjat aminyo unun kisitjikon yopgut unun di pabin yopbam. Ji anpak tagisi ban anakwa pindagek yolni. ⁴ Yan ani kan, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da al-tan tentenosak bisapmon tomni wagil tagisi unun abidokdan. Tomni toktok teban tosak ae dima tasik togi unun nan abidokdan.

Nin egip egipnin Pinjkop da kisiron yipnen

⁵ Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinbi egip egip yol kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandaman:

“Pinjkop da minjat aminyo iyi dakon man pawikwan unun pabin yopmandak.

Mani amin pinbi ekwan unun nandan yawok yominjek yo tagisi an yomisak.”

⁶ Do disi dakon galaktok pabin yopmanjek Pinjkop tapmimi ton da yongamgwan egipni. Yan ani kan, iyi nandisak bisap unudon ji panenotjak. ⁷ Pinjkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik an unun kisitnikon yopni.

⁸ Ji kalugi egek disi do kila tagisi anjek egipni. Sunduk uwalji unun laion yombem, unun da madepsi yan tidanek minjat aminyo nok do wusisak. ⁹ Ji nandan gadaron tebaisi agek panjiklikban kan geni dimasi nandani. Ji nandan, Pinjkop dakon minjat aminyo diwari miktimi miktimi ekwan, unun ji da tepmi pan yan gin pan.

¹⁰ Pinjkop, nandan yawot dakon mibili, unun da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosok unudon iyi gat kisi egipni do anjek Yesu Kristo obakon da ji yan damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pakdan, mani don iyi nandan gadatji panjeban aban tok-togisi tebaisi atdan. ¹¹ Unun kalongin dagok dagogi mini tapmim morap kisi tan imisak. Unun asi.

Gen diwari

¹² Sailas, nak da koko unun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unun da nak anpuluganban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but panjeban akdo, ae Pinjkop dakon nandan yawotni bisapmi bisapmi jikon tosok unun dolik do anjek

papia on mandisat. Ji unun do nandanek tebaisi atni.

¹³ Panmuwukbi minjat aminyo Babilon* ekwan, unun minjat aminyo Pinjkop da ji gat kisi kili manjigit, unun da gildat tagi yan dayan. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi yan dayisak. ¹⁴ Panmuwukbi diwari do but dasi galak tan yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadanbi amin morap butji yawori tosak do bisit asat.

5:5: YT 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6 5:6: Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10 5:7: Mt 6.25-30 5:8: 1Tes 5.6 5:9: Ep 6.11-13; Jem 4.7 5:12: Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40 5:13: Ya 12.2; 2Ti 4.11 * 5:13: Amin diwari da Babilon unun Rom kokup pap do yosok yan nandan.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papiagwan gen madep ton unun yan. Yesu yolyol minat aminyo unun yoyindet toptopmi diwari agek minat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pin kop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba piosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanakwa Yesu da iyi yoyindet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pin kop unun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do minat aminyo do yawot yawot an yominek jomjom anegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanakwan amin yokwi dakon gen pabin yopnen

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak minat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pin kopnin ae yokwikon ban timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit. ² Ji abisok Pin kop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yoman. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pin kop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pin kop do tapmim madepnikon da egip egipnin panjeban asak dakon yo morap gat ae Pin kop dakon anpak anen dakon yo morap aripmisi nimgut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitnen do anek, nin yan

nimgut. ⁴ Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktin amin ninon tanek nin madepsi panupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik togi unun yapmanek Pin kop iyi dakon egip egip ae anpak abidonen do anek yo tagisi morap unun nimgut.

⁵ Ji unun dosi nandanek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebai tosok unuden anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yan aba unun da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak. ⁶ Ae disi do kila anek anpak kalipmi pabin yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jigi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unuden teban tosak. Ae Pin kop dakon anpagon agipni, yan aba tebai agek jigi guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷ Ae Pin kop dakon minat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pin kop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸ Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kan, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami morapmi tokdan. ⁹ Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon ton unun aripmi dima pindakgan ae unun amin dabili mini yombem. Pin kop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pin kop da yo tagisi agit unun kili intawit.

¹⁰ Not kabi, Pin kop da ji kili yan damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjin depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yan ani kan, aripmi dima man potdan. ¹¹ Anakwa kositji wagil witald daminakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unuden bisap dagok dagogi mini egipdan.

¹² Asi unun yo morap kili nandan mu-

dawit, anek gen bamikon tebaisi akgañ. Mani ji da in-toni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³ Nak kalugi sigin egipben bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kañ, tagisi yañ nandisat. ¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipman degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yañ kili noligit. ¹⁵ Yañ do anek kimagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi aben.

Yabekbi kabi da Pin-kop dakon ten-tenji Yesukon tanban kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobi apdisak unun do dayigiman bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unun ban dima dayigiman. Dabilnin da Yesu dakon ten-tenji ae tapmimni noman tan iban kagiman.

¹⁷ Pin-kop Dat da man madep iminek, ten-tenji tagisi unun iban noman tan imgut. Anek Pin-kop iyi Kwen Kokup ten-tenji madepsi tosok unudon da Yesu do yañ yagit, “On Monjino, but dasi galak tan imisat ae but galaksi nandan imisat.” ¹⁸ Nin unun gat kisi unun telagi ileñon egek gen unun Kwen Kokupgwan da apban nandagiman.

¹⁹ Unun yo dabilnin da pindakgiman, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandan gadaman. Ae jiyo kisi geni tebaisi abidoni kañ tagisi. Kombi amin dakon gen unun kalin da yañ pilin tukgwan sonagakwan wigi Pin-kop da abinek wisawisa dakon gik pap da yañ Kristo dakon ten-tenji da butjikon ten-tenjokdisak. ²⁰ Mani, yo madep kinda ji da nandan kimotni unun yañ. Kombi amin dakon gen Pin-kop gen papiakon ton unun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit. ²¹ Nido, kombi amin dakon gen kinda kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin pan-tagap aban Pin-kop gen yomgut unun ban yañ ten-tenjok awit.

2

Amin yokwi da panmuwukbi dakon nandak nandak panupbal awit

¹ Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unuden gin ji da binapmon amin diwari di kisi noman tanek topmon da minat aminyo Pin-kop dakon gen yoyindet akdan. Anek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandan gadat panupbal agagi ji da binapmon panalon akdan. Ae unun gin dima, Amin Tagi da yuman nagit, mani unun amin da Amin Tagi manji imdan. Anek iyi dakon egip egip panupbal anakwa tepmisi tasik tokdan. ² Amin morapmi da unun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unun yoldan. Yañ aba amin da anpak bami dakon kosit do yanba yokwi tok akdan. ³ Unun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon moneñ gwayek do top gen morapmi dayikdan. Mani Pin-kop da unun amin pasilni do kili yagit. Pin-kop dipmin dima pokdok, amin unun pantasik akdisak.

⁴ Kalip anelo di yokwi aba Pin-kop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unungwan dam tebanon yopgut da ekwan. Egek Pin-kop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anek ekwan.

⁵ Kalip minat aminyo egipgwit unun Pin-kop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abinakwan pasilgwit. Mani Noa unun anpak kilegi do yañ ten-tenjok amin, do Pin-kop da Noa gat ae minat aminyo 7 kabi gat kisi kila anakwan tagisi egipgwit.

⁶ Pin-kop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yanek unun kokup bamot sonbal abilakni dagin tanek wagilsi tasik tagimal. Pin-kop da yañ aban minat aminyo Pin-kop manji imni amin da unun do nandaneñ yo yokwisi ninon kisi yañ gin noman tan nimdan yansi nandani. ⁷ Mani amin kilegi Lot unun Sodom kokupmon egek unun gen teban pabin yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unun pindagek butjik nandagit, do Pin-kop da Lot abidanakwan dima tasik tagit. ⁸ Asi, amin kilegi Lot unun Sodom amin da binapmon

egek gildari gildari anpakni yokwi unun pindakgit, ae gen yokwini yanakwa nandan yomgut. Unun buri kilegisi tanakwan, gen teban pabin yopyop anpak awit unun do nandaban yokwi tanban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo unun agit unun do nandanen, anek nin nandaman, Pin kop yolgan amin pankewal noman tan yomni kan, Amin Tagi da unun pankewalon ban timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anakwan wigi Pin kop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak. ¹⁰ Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdan. Unun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgan, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalisi an.

Unun Pin kop gen yoyindet amin toptopmi unun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok bangin yolgan, do Kwen Kokup anelo mibiltogi tapmimi tonsi unun ibip do timisok di dima pasolgon. ¹¹ Anelo morap yoyindet amin toptopmi unun yapmangan, mani Amin Tagi da dabilon yanba yokwi tok an yominek anelo mibiltogi gen dima yan yoman.

¹² Unun amin jon bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok bangin yolgan. Unun amin jon kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit unun yombem. Yo mibili dima nandan pison, unun do gen yokwi yon. Unun jon bit kilapyo da tasik ton unuden tasik tokdan. ¹³ Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari panupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdan. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak unun yansi nandan. Ji gat kisi jap non, anek yan aba ji garakji ton daganakwa man binji tagi unun panupbal an. Mani anpak toptopmi unun an unun do kisik kisik an. ¹⁴ Bisapmi bisapmi minat pindak galak tanek yumabi anpak ak do nandan. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandan gadatni dima teban tanbi amin unun pangalak anek ilik pangwa yokwi an. Ae pindak

galaktok dakon anpak do pakyan si nandan. Pin kop da unun amin obisi pantasik akdisak. ¹⁵ Unun anpak kilegi do manji yominek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit nan yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ Mani donki kinda da amin da yan gen yanek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yon, mani unun donki da unun aban kombi amin unun nugigi anpak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷ Unun yoyindet toptopmi pakbi dabil da yan wagil kibidan mudan, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun Pin kop da kokup pilin tuk pilisi unun kili an noman agit, do unudon pan ki egipdan. ¹⁸ Unun amin gen pap yanek geni isali do giptim pawigik an. Unun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do but sulugik an. Unun anpak anek abisok anpak yokwi yipman amin, unun ilikba kin unun amin yokwi yolgan. ¹⁹ Unun amin yokwi da yan yoyan: “Ji nin nolni kan, napmi mini tagisi egipdan.” Mani iyi anpak si tasik toni dakon oman monji ekwan. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kan, unun amin unun yo dakon oman monji egisak. ²⁰ Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin yan dakon nandak nandak kili timikgwit. Yan aba unun nandak nandak da panpuluganban on miktim dakon anpak inani unun yapgwit. Mani anpak yokwi unudenon aeni kin gadanba unun da dam tebanon egipni kan, unun yokwisi egipdan. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak inani unun da damon aeni yopjak kan, yokwi dakon yokwisi egipdan. ²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jigi. Mani Pin kop dakon gen telagisi abidanek manji imgwit do wagol jigisi ekwan. ²² Yo unun noman tan yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yan yosok:

“Pinan wanditdit anek tobil kin wanditditni nosok.”

Ae gen kinda yan yosok, “Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kin nenagon ae sosok.”

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹ Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap do nandane nandak nandakji kilegisi tosak do anek mandisat. ² Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yan tenjenok awit, ae Amin Tagi yokwikon ban timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat.

³ Yo madep ji da si nandan pisoni unun yan: Mibi gildaron yansul amin noman tokdan, anek butni dakon galaktok yokwi unun yoldan. ⁴ Jigalak gen yansi yokdan, “Unun ae tobil apdisat yan teban tok anek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimakgwiron da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktim noman tanakwan tawit yan gin ton.” ⁵ Unun pakyan si nandane unun yo do nandak do dima galak ton. Kalip Pin kop da yanban kundu noman tagit. Anek miktim pakbi binap nan abidan awin yipban noman tagit. ⁶ Ae don Pin kop da yanban pakbi da kulup madep anek on miktim witjinban miktim obisi yokwi tagit. ⁷ Ae abisok Pin kop da yanban kundu gat miktim gat kindap da noman tanek panupbal ani do jomjom an. Unun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pin kop do manji imgwit unun wagilsi tasik tokdan.

⁸ Notnoni, ji yo kalon on do dima intoni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalon unun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalon yombem gin yan kosok. ⁹ Amin diwari da yon unun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yan teban tagit unun ak do yawot yawot dima asak. Unun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anegisak.

Miktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰ Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unun kabo noknok da but pisoni mini aban unun da tilak noman tokdisak. Unun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanek yo morap kundukon ton unun kindap da sonban wagil son mudokdan. Ae miktim gat ae yo morap miktimon ton unun kisi kindap da sonban sanbenek dima tokdan.

¹¹ Nandani, yo morap kosit yanon dasi pasildan, do ji nianen anpak ban yolek ani? Ji telagisi egek Pin kop dakon anpak ban yolek ani. ¹² Anpak unun anek Pin kop da apjak gildat do jomjom ani, anek unun gildat tepmisi noman tosak do antep an kimotni. Unun gildaron gin kundu son pasildisak, anakwan kindap tedepmini madepsi unun da yo monin monin morap Pin kop da unun ban miktim wasagit unun sonban pakbi dagokdan. ¹³ Mani, Pin kop da miktim kundo kalugi wasok do yan teban tok kili agit, ae amin anpak kilegisi an unun dagin unudon egipdan. Nin yo unun da noman tosak do jomjom aman.

Nin kan kimagek Amin Tagi do jomjom aney

¹⁴ Notnoni, ji yo unun noman tosak do jomjom an, do Pin kop da dabilon gwaljigi minisi egipnen yan dakon pi tebaisi an kimotni. Yan anek yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Pin kop gat but kalon si egipni. Yan anakwa Amin Tagi da gildaron Pin kop da ji dakon anpakji tagisi unun pindatjak. ¹⁵ Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom anek nin do yawori an nimisak. Unun yan asak, nido nin yokwikon ban timit do nandisak. Pin kop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban ununyo kisi da gen oden ban mandan damgut. ¹⁶ Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdan do yagit. Asi, unun papiagwan gen di ton unun tagi dima nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi aman. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandan gadatni dima teban tanbi da gen unun mandagit panupbal anek gen njwakjwari yon. Ae Pin kop da papiakon gen

dɪwari ton̄ kisi yan̄ gɪn̄ aŋ. Yan̄ aŋ do aŋek
uŋun wagil̄ tasik tokdan̄.

¹⁷ Notnoni, yo uŋun altokdan̄ uŋun ji
kili nandawit. Do ji disi do kila tebaisi
aŋ kimotni. Gen teban pabiŋ yop amin
dakon topni da ji ilik pangwa nandan̄ ga-
datjikon san̄benek tebai dɪma di akbam.

¹⁸ Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon
Ban̄ Timit Timit Aminin, uŋun da ji do
nandan̄ yawok damɪŋakwan pakyaŋsi nan-
dan̄ iman̄. Yum kan̄akwa Kristo dakon
nandan̄ yawotni da jikon paptan̄ madep
tosak. An̄akwan uŋun dakon nandak nan-
dak morap san̄benek timitni. Yesu uŋun
abisok ae bisap dagok dagogi mini man
madepni tan̄ aŋan̄ kikdisak, do an̄kisiŋ
kimotnen̄. Uŋun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon panjetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin panpuluganban Pinkep Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipnenj do yosok. Ae pilin tuk dakon minjat aminyo da panjiklikba Pinkep dima yipmanjetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yan yonj: Kinda unun on miktimon yo tonj unun tagi dima, do Yesu unun Pinkep dakon Monji tam, amin daganjek minjat aminyo nin da ekwamanj unun da aripmon miktimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yonj unun Yesu unun asi Pinkep dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima daganban.

Yan yonj, amin kinda Pinkep gat tagisi egip do nandisak kanj, miktim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tanj yomyom anpak unun kisi on miktim dakon anpak, do unun do but dima yopni yan yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yan yosok, Yesu Pinkep dakon Monjisi da aminsi dagagit, do minjat aminyo Yesu nandan gadanj iminjek Pinkep but dasi galak tanj iminjek ae amin do but dasi galak tanj yomin kimotni do yosok.

Nin tentenikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandan yomnenj (Kilapmi 1.1-3.10)

Gen egip egipmi tonj unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi tonj unun do yan tentenok amanj. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmanapno gen yagit, ae dabil da kagimanj, ae kisit da kwenikon igayigimanj. ² Unun egip egip nomansi altanban kagimanj. Nin unun egip egip

dagok dagogi mini do yan tentenok an damamanj. Unun Dat gat egipgut da nomansi altanban kagimanj. ³ Ji nin gat but kalonj anek egipnenj do anek yo kan nandanjo agimanj unun do dayamanj. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonj anek ekwamanj. ⁴ Kisik kisiknin da madepsi tujan tosak, yan do gen on mandan damamanj.

Tentenikon gin egipnenj

⁵ Yesu Kristo da gen yanban nandagimanj unun nanj gin dayamanj. Gen unun yanj Pinkep unun tentenji. Unudon pilin tukjok kinda dimasi tosok. ⁶ Nin unun gat but kalonj ekwamanj yan yanek kosit pilin tukgan agipnenj kanj, nin top yanek anpak bamisi dima amanj. ⁷ Mani iyi tentenikon egisak unun da tilagon tentenikon agipnenj kanj, nin Pinkep dakon amin kabini gat but kalonj amanj. Anek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi amanj.

⁸ Nin diwarinin mini yan yomanj kanj, nin ninban panjekwalgamanj. Anek gen bami ninon dima tosok. ⁹ Mani diwarinin yanjkwok anenj kanj, Pinkep da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopmanj nimjak, anek anpak yokwi morap ninon tonj unun wiririkban gwaljigi mini an mudonenj.

¹⁰ Pinkep da nin do yokwi pakpak amin yan yanakwan nin diwarinin mini yan yomanj kanj, unun gen yomanj unun da Pinkep unun top amin yan iyamanj. Anek Pinkep dakon gen butninon dima tosok.

2

Kristo unun panpulugoknin

¹ Minjat monjiyono, yokwi dima ani do anek papia on mandan damisat. Mani amin kinda yokwi asak kanj, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pangolgol anek Dat gen iyisak. ² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwanj unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Pin kop pakyan si nandan imisak unun da anpakni yoldak

³ Nin Pin kop dakon gen teban guramikgaman kan yan si nandaman, nin Pin kop pakyan si nandan imaman. ⁴ Amin kinda "Nak Pin kop pakyan si nandan imisat" yan yosok, mani gen teban di ma guramikdak kan, unun amin top amin kinda. Gen bami butnikon di ma tosok. ⁵ Mani amin kinda gen teban guramikdak kan, unun amin da Pin kop pakyan si but dasi galak tan imisak. Yan anek egip egipni Pin kop monsi tanjakwan egisak. ⁶ Nin egip egipnin Pin kop monsi tanjakwan ekwaman yan yonen kan, Kristo da anpak agit unun an kimotne si.

⁷ Not kabi, on gen teban mandan damisat unun kalugi di ma, unun kalipmi. Ji unun gen teban nandan gadat si wasanek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unun gen teban kalipmi on unun gin. ⁸ Mani on gen teban mandan damisat unun da kalugi yan kinda asak. Pilin tuk unun pasil do anjakwan tenjen bamisi unun kili yamandak, do unun gen teban dakon bami Kristokon tanban koman, ae jikon yo kisi tanban koman.

⁹ Amin kinda nak tenjenikon egisat yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak kan, unun amin pilin tukgwan sigin egisak. ¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak kan, unun tenjenikon egisak. Tenjenikon agakwan yo kinda da aripmi di ma kesalban anjatjak. ¹¹ Mani amin kinda panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok an imisak, unun amin pilin tukgwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unungwan agek dukwan agisak unun buri di ma pisosok.

¹² Minjat monjiyono, Kristo dakon man do anek Pin kop da yokwisi yopman damgut. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹³ Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia

mandan damisat. Wili gimonji, ji Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

¹⁴ Minjat monjiyo, ji Dat pakyan si nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandan iman. Unun do anek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji amin tebaisi, ae Pin kop dakon gen ji da buron tebaisi tosok, ae Yokwi Ami kili abin yipgwit. Unun do anek on papia mandan damisat.

On miktin dakon yo morap do but dasi di ma galak tonen

¹⁵ On miktin gat ae yo morap miktimon ton unun do but dasi di ma galak toni. Amin kinda on miktin do but dasi galak tan imisak amin Dat but dasi di ma galak tan imisak. ¹⁶ On miktin dakon anpak yokwi morap unun Daron da di ma aban. Anpak unun yan yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi tan yoman unun do pibit tidok anpak. Unun kisi on miktin dakon anpak. ¹⁷ On miktin gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pin kop dakon galaktok yoljak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Minjat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwaman. Kristo dakon uwal unun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman tan, do nin mibi bisapmon ekwaman yan nandaman. ¹⁹ Unun amin kabi kalip nin gat egipguman da nipman kiwit. Mani unun nin da kabikon nani di ma. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini kiwit unun da nolisak, unun nin da kabikon nanisi di ma.

²⁰ Mani Telagi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandan. ²¹ Gen bami di ma nandan yan on da on gen di ma mandan damisat. Ji gen bami nandan, ae gen bami da top gen di ma panalon asak yan nandan do anek papia on mandan damisat.

²² Top amin unun namin? Yesu unun Kristo,

Piņkop da miņat amin kabiyoni yokwikon ban timitjak do manjikbi amin dima yaņ yosok amin uņun top amin. Uņun amin uņun Kristo dakon uwalni. Uņun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ Amin kinda Monji do wasip yosok uņun Dat do kisi yosok. Mani amin kinda Monji nandan gadan imisat yaņ yosok uņun Datyo kisi nandan gadan imisak.

Telagi Wup da gen bami niyiņ dekdak

²⁴ Ji nandan gadat wasaņek awit bisapmon gen nandawit uņun tebaisi abidoni. Yaņ ani kaņ, egip egipji Monji gat Dat garon taņakwan egipdan. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yaņ teban tok agit.

²⁶ Top gen dayiņba kosit kilegi yipman detdan amin dakon mibilni nandani do on papia mandan damisat. ²⁷ Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Uņun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayiņdet asak yaņ do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayiņ dekdak. Ae gen morap dayisak uņun top dima, bamisi ban dayisak, do Telagi Wup da dayiņ dekdak uņun da aripmon Kristokon gadaņek egipni.

Nin abisok Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman

²⁸ Miņat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yaņ aņakwa abiņ noman tosak bisapmon nin tebaisi agek iņamnikon mayaktok dima paneņ. ²⁹ Kristo uņun amin kilegisi yaņsi nandaman, do uņunyo kisi nandaman, amin morap aņpak kilegi aņ uņun Piņkop dakon gwakni kabi ekwan.

3

¹ Mao, Dat da nin do but dasi galak taņ nimisak uņun madepsi daman. Piņkop dakon gwakni kabi yaņsi niyisak. Asi, nin Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman. Miktim amin da Piņkop dima nandan imgwit, uņun do aņek ninyo kisi dima nandan niman. ² Not kabi, nin abisok Piņkop dakon gwakni kabi ekwaman, ae don egip egip nian egipdaman uņun dima nandano

pisosok. Mani yaņ nandaman, Kristo da abiņ noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdaman, do nin iyi yombemsi da egipdaman. ³ Amin morap uņun do nandan teban taņek ekwan amin uņun Piņkop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini aņ. Yaņ aņek Kristo gwaljigi minisi egisak uņun yombem gin ekwan. ⁴ Yokwi aņ amin uņun Piņkop dakon gen teban yapmangan. Yokwi agak uņun gen teban yapyap aņpak. ⁵ Ji nandan, Kristo uņun diwarir wiririt do abiņ noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kaņ yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kaņ, uņun Kristo bamisi dima nandan imisak.

⁷ Miņat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdan do kaņ kimotni. Amin kinda aņpak kilegi asak uņun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak uņun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk uņun yokwi saņbek saņbek agit da asak. Piņkop dakon Monji uņun Sunduk dakon pi tuwil paņtasik ak do abiņ noman tagit. ⁹ Amin kinda Piņkopmon da al-tosok uņun Piņkop dakon egip egipni uņun aminon tosak, do yokwi dima aņ aņ asak. Piņkopmon da altaņbi, do yokwi aripmi dima aņ aņ asak. ¹⁰ Piņkop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yaņon da kokwinigek nandaman. Amin kinda aņpak kilegi dima asak, uņun Piņkop dakon monji dima. Ae amin kinda paņmuwukbi notni do but dasi dima galak taņ yomisak, uņun Piņkop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak taņ yomyom dakon aņpak noligit

(Kilapmi 3.11-5.21)

Nin kalon kalon amin do but dasi galak taņ yomnen

¹¹ Nin Kristo wasaņek nandan gadan imguman bisapmon gen kili nandagiman uņun yaņ: Nin kalon kalon paņmuwukbi notnin do but dasi galak taņ yomiņ yomiņ aneņ. ¹² Ken da agit uņuden dima aneņ.

Unjun Yokwi Ami dakon amin egek padige anjakban kimakgit. Mibili nido anjakban kimakgit? Iyi dakon anpak unjun yokwi, ae padige dakon anpak unjun kilegi, mibili yan do agit. ¹³ Not kabi, miktin amin da nandaba yokwi tok anjamni kan, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin panmuwukbi notnin diwari do but dasi galak tan yomaman. Yan aman do anek yan nandaman, nin kimot dakon kosit kili yipguman da egip egip dakon kosit nan yolgaman. Amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak unjun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kan, unjun amin unjun amin dapdap amin kinda. Disi nandan, amin dapdap amin unjun egip egip dagok dagogi mini dima timikgan.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak bamisi unjun nandaman, nido Yesu unjun nin panpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi panmuwukbi notnin panpulugok do egip egipnin paregek kimotnejsi. ¹⁷ Mani amin kinda miktin dakon yoni tan iminjakwa notni kinda wadak wadak anek egakwan kanek bupmi nandan iminek dima anpulugosak kan, Pin kop da amin do but dasi galak tan yomisak unjun dakon anpak unjun aminon dima tosok. ¹⁸ Minat monjiyono, amin do but dasi galak tan yomnen unjun genon dagin dima yonen, anpagon da bamisi anen.

Panmuwukbi Pin kop da dabilon teba isi atni

¹⁹⁻²⁰ Nin amin do but dasi galak tan yomaman kan yansi nandaman, gen bami yolgaman. Ae butnin da nin pankiligek gen yan nimisak kan, Pin kop da dabilon butnin yawori tosok, nido Pin kop da yo morap kisi nandan mudosok, ae nandak nandakni da butninon nandak nandak ton morap unjun yapman mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yansi nandaman kan, Pin kop da dabilon pasol pasoli mini atnen. ²² Ningen tebani yolgaman ae anpak anen do galak tosok unjun aman, do bisiron da yo nido iyanan unjun nimisak. ²³ Gen

tebani unjun yan: Monji Yesu Kristo nandan gadan imnenjsi, ae iyi niyigit unuden gin amin do but dasi galak tan yomnen. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak unjun amin Pin kopmon egisak, ae Pin kop unjun aminon egisak. Pin kop da Telagi Wupni nimgut, do nin yansi nandaman, Pin kop ninon egisak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

¹ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwan, do amin da abinek Pin kop dakon Wup da gen on nimik yan dayinba kan, tepmi dima nandan gadani. Asi, Pin kop dakon Wup da gen yomik bo dima, yan do pankiligek pindatni. ² Pin kop dakon Wup da pi asak bo dima yanon da kan nandanyo ani: Amin kinda da Yesu Kristo unjun aminsi dagagit yan yosak kan, unjun Pin kop da yabekdak yan nandan imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yan dima yosak kan, unjun Pin kop da dima yabekdak, unjun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Unjun don apdisak yan kili nandawit. Unjun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Minat monjiyono, ji Pin kop dakon amin kabi ekwan. Wup jikon egisak unjun da wup yokwi miktin aminon pi asak unjun yapmandak, do ji kombi amin toptopmi unjun kili pabin yopgwit. ⁵ Unjun amin kabi unjun miktimon nani, do gen yon unjun miktimon nani ban yanakwa miktin amin da geni nandan yoman. ⁶ Nin Pin kopmon nani. Pin kop nandan iman amin unjun da genin nandan niman. Mani amin Pin kopmon nani dima unjun da genin dima nandan niman. Yanon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin aman.

Pin kop do but dasi galak tan imnen kan, amin do yan gin anen

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak tan yomyom anpak unjun Pin kopmon da abisak, do amin do but dasi galak tan yomnen. Amin morap amin do but dasi

galak tan yoman unun Pinjkopmon da al-tanbi, ae Pinjkop nandan iman. ⁸ Pinjkop unun but dasi galak tan yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak unun Pinjkop dima nandan imisak. ⁹ Pinjkop da iyi dakon Monji kalonj nan nin da egip egip unun obakon da abidonej do yabekban miktimon pigit. Pinjkop yan anek nin do but dasi galak tan nimisak unun noligit. ¹⁰ Amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun yan: Nin da Pinjkop do galak tan imguman unun da yo bamis dima agit, mani Pinjkop da nin do but dasi galak tan niminek Monji yabekban nin dakon diwarir wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak tan niminek yanji agit, do nin kalonj kalonj amin do but dasi galak tan yomin kimotnejsi. ¹² Amin kinda da Pinjkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak tan yomnejan kan, Pinjkop ninon egisak, ae but dasi galak tan yomyom anpakni unun ninon bamisi tosok.

¹³ Pinjkop da Wupni nimgut, do nin Pinjkopmon ekwaman ae Pinjkop ninon egisak yanji nandaman. ¹⁴ Ae Dat da yo agit unun kili kagiman, unun Monji yabekban miktin amin kisisi yokwikon banj timit do pigit. Nin unun dakon yanj tenjenok aman. ¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Pinjkop dakon Monji yan yosok amin Pinjkop unun aminon egisak, ae unun amin Pinjkopmon egisak. ¹⁶ Nin nandaman, Pinjkop da nin do but dasi galak tan nimisak, ae nin unun dogin nandan gadaman.

Pinjkop unun but dasi galak tan yomyom anpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak tan yomyom anpak anek egisak unun amin Pinjkop gat ekwamal, ae Pinjkop unun amin gat egisak. ¹⁷ Nin yanji egipnejan kan, but dasi galak tan yomyom dakon anpak ninon bamisi tosok. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwaman, do Pinjkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima anej. ¹⁸ Amin kinda amin do pakyanji but dasi galak tan yomisak unun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak tan yomyom dakon anpak egip egipninon bamisi tosok kan, pasol pasol yolban kin

mudosak. Kobogi yokwi timitdaman yan do anek pasol pasol nandaman. Amin kinda pasol pasol nandisak unun amin but dasi galak tan yomyom dakon anpak egip egipnikon bamisi dima tosok.

¹⁹ Pinjkop da mibiltok nin do but dasi galak tan nimgut, do nin amin do but dasi galak tan yomaman. ²⁰ Amin kinda "Nak Pinjkop but dasi galak tan imisat" yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok anjimisak kan, unun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak unun but dasi dima galak tan yomisak, unun amin Pinjkop dima kokogi unun but dasi aripmi dima galak tan imisak. ²¹ Kristo da gen teban kinda nimgut unun yan: Amin kinda Pinjkop do but dasi galak tan injak kan, panmuwukbi notni do yanj ginsi asak.

5

Miktin dakon tapmim abin yipmangaman

¹ Amin morap Yesu unun Kristo, Pinjkop da minjat amin kabini yokwikon banj timitjak do manjikbi amin yan nandan gadan unun amin Pinjkopmon da altanbi. Amin morap dat kinda do but dasi galak tan iman unun minjat monjiyoni kisi do yanj gin nandan. ² Nin Pinjkop but dasi galak tan imaman ae gen tebani guramikgaman kan nin yanji nandanejan, nin Pinjkop dakon minjat monjiyoni but dasi galak tan yomaman. ³ Pinjkop but dasi galak tan imaman kan, nin gen tebani guramitnejan. Ae gen tebani unun guramit do jigi dima paman, ⁴ nido amin morap Pinjkopmon da altanbi unun da miktin dakon tapmim abin yipmangan. Nin nandan gadatnin do anek emaron teban tanjek miktin dakon tapmim abin yipmangaman. ⁵ Namin dasi on miktin dakon tapmim abin yipmandak? Amin Yesu do Pinjkop dakon Monji yanji nandan gadan unun da.

Pinjkop Monji dakon gen

⁶ Yesu Kristo unun abinejan telagi pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawini yo kisi tagalgit.

Telagi Wup, gen bami dakon amisi, unun da Yesu Kristo dakon mibili yan tenjenok asak. ⁷⁻⁸ Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat unun kapbi da Yesu Kristo do yan tenjenanba gen kalonji asak.

⁹ Amin da gen yon unun nandan gadaman, mani Pin kop da Monji do gen yagit unun da amin dakon gen yapmandak.

¹⁰ Amin kinda Pin kop dakon Monji do nandan gadasak unun Pin kop da gen yagit unun abidanek burikon yipmandak. Mani amin kinda Pin kop da Monji do gen yagit unun nandaban bami dima asak kan, unun amin Pin kop do top amin kinda yan yosok.

¹¹ Pin kop da Monji do yan yagit: Unun da egip egip dagok dagogi mini nimdosi yagit. Unun egip egip dagok dagogi mini Monjikon tosok. ¹² Amin kinda egip egipnikon Pin kop dakon Monji gat kalonji ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Anjakwan amin kinda Monji gat kalonji dima ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagiman yan si nandanen

¹³ Pin kop Monji dakon man do nandan gadan iman amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yan nandani do anek gen on mandan damisat. ¹⁴ Do but bamori mini inamikon agek yan si nandanen, nin Pin kop dakon galaktok yolek bisit iyinen kan, bisitnin nandan nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandan nimisak yan nandaman kan, yo nido bisit iyaman unun abidokdaman yan si nandanen.

¹⁶ Amin kinda da panmuwukbi notni kinda kanakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kinda asak kan, bisit an iban Pin kop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi an unun do yosot. Yokwi kinda tosok unun anek wupji wagil kimotdan. Nak unun do bisit ani do dima yosot. ¹⁷ Anpak morap kilegi dima aman unun kisi yokwi. Mani yokwi diwari unun da kimot dima analon an.

¹⁸ Nin nandaman, Pin kopmon da altanbi minat amin morap unun yokwi dima an an. Pin kop dakon Monji da pan kutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak.

¹⁹ Nin nandaman, nin Pin kop dakon minat monjiyoni ekwaman, mani amin diwari morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandaman, Pin kop dakon Monji da abin Pin kop bamisi nandan innen do butnin paban pisagiman. Nin Pin kop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agiman. Yesu Kristo unun Pin kop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibilisi.

²¹ Minat monjiyono, ji kokup kidat* da kagikon egipni.

5:7-8: Jn 15.26 5:9: Jn 5.32-37 5:10: Jn 5.36-40 5:12: Jn 3.36 5:13: Jn 20.31 5:14: Jn 14.13-14; 1Jn 3.21-22 5:16: Mt 12.31 5:18: 1Jn 3.9 * 5:21: Kokup kidat unun Pin kop yipmanek yo ninan egip egipgokon yo madep yan nandisal unun da kokup kidatgo asak.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjetni unun da mani ankisibinek iyi do 'kila amin kinda' yan yanek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kinda dakon panmuwukbi do mandagit. Unun panmuwukbi do tilak anek 'minat kinda gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun minat dakon peni dakon gwakni unun panmuwukbi ae kabi kinda do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanan.

On papia dakon gen madep ton unun Pin kop dakon gen panupbal anek top yon amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Pin kop gen tebaisi abidanek gen njwaknwaru do pindak kimotnen

¹ Nak panmuwukbi dakon kila amin da minat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan damisat. Pin kop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan damisat, ae nak gin dima, minat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tan daman. ² Gen bami nion tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun do anek but dasi galak tan damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan yomyom anpagon Pin kop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosok do bisit asat.

Butdasi galak tan yomyom dakon anpak anen

⁴ Dat da anensi do yagit unun da aripmon minat gak dakon minat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagin. ⁵ Ae minat, gen kinda yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomin yomin anen. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen

teban kili abidawit da abidan anan oban. ⁶ Butdasi galak tan yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Pin kop dakon gen teban guramigek agipnen. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban kinda nandawit unun yan: but dasi galak tan yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebai abidonen

⁷ Kosit kilegi yipman detni do pan kewan gan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo aminsi dagagit yan dima nandan teban ton. Amin unuden unun top amin ae Kristo dakon uwalni. ⁸ Do pakyan si kan kimotni. Pi teban anek yo abidawit unun di yipman dekbam. Pakyan si kan kimotni kan, unun dakon tomni tagi timitdan. ⁹ Amin kinda Kristo dakon gen yipmanek gen njwaknwarikon kisak kan, Pin kop unun amin gat dima egisak. Mani amin kinda Kristo dakon gen tebai abidosok amin unun Dat gat ae Monji gat unun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kinda da abin Kristo dakon gen bami dima dayindetjak kan, unun amin gildat tagi yan dima iyini, ae yutjikon dima ankini. ¹¹ Amin kinda unuden amin gildat tagi yan iyisak kan, anpuluganban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kin pindat do nandagit

¹² Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abin dandabo gen yan nandat anen kan tagisi yan nandisat. Yan anen kan, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pin kop da iyi do manjigit, unun da gildat tagi yan gayan.

* **1:1:** Unuden 'minat gak gat ae gwakgo gat' unun panmuwukbi kinda dakon tilak asak. **1:4:** 3Jn 3 **1:5:** 1Jn 2.7 **1:7:** 1Jn 4.1-3

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

2 Jonon mandagit unuden gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yan yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjet kinda da mandagit yan nandan.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari panpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unun kan kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Pinkop dakon pi amin panpulugonen

1 Nak panmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandan gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak tan gamisat.

2 Not giman, wupgo tagisi toso, unuden gin yo morap asal unun abi tagisi no-man toni, ae giptingo yo kisi tagisi tosak yan do bisit asat. 3 Panmuwukbi not-nin di da abin gak da gen bami abidan kimagek egisal unun dakon geni nayinba but galak madepsi nandagin. 4 Nak dakon minjat monjiyono gen bami yolgan dakon geni nandisat bisapmon kisik kisik diwari nandisat unun yapmanek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

5 Not giman, gak but dasi nandanek panmuwukbi not panpulugosol. Ae dima nandan yomisal, mani yum pindagek panpulugosol, do gak pi tagisi kinda nan asal. 6 Diwari da on panmuwukbi kabikon abin gak da amin do but dasi galak tan yomisal unun dakon geni yanba nandagin. Gepman degek kik do ani bisapmon Pinkop da nandisak unun da aripmon panpulugok abi. 7 Yesu dakon pi ak do nandanek kin pi unun anek Pinkop dima nandan iman amin kabikon panpulugok di dima timikgan. 8 Nin Pinkop dakon pi amin

unuden panpulugonen kan tagisi. Yan anek kando nin unun gat pi kalonj anek Pinkop dakon gen bami jonitnen.

Diotrepes anpak yokwi agit

9 Nak gen diwari panmuwukbi do kili mandagin, mani Diotrepes unun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. 10 Yando, opben kan anpak asak unun do yankwok aben. Unun nin do yanba yok anek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima pankisak. Ae unun gin dima, panmuwukbi da pi amin iyi da yutnon panjik do aba yansop anyomisak. Ae panmuwukbi kabi da wanga egipni do yoldak.

Demitius anpak tagisi agit

11 Not giman Gaius, anpak yokwi dima yolek abi, anpak tagisi ban yolek abi. Amin kinda anpak tagi asak unun Pinkop dakon amin. Mani amin kinda anpak yokwi asak unun Pinkop dima kanbi. 12 Amin kisi da Demitius dakon anpak tagisi unun do yon. Ae Pinkop dakon gen bami ununyo kisi anpakni tagisi unun da antenten asak. Ninyo kisi anpakni tagisi unun do yoman. Disi nandan, gen unun bamisi yoman.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

13 Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. 14 Abin gandabo gen yan nandat anden kan, tagisi yan nandisat. 15 But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwaman unun da gildat tagi yan gayan. Notnoni unudon ekwan amin kalon kalon manikon da gildat tagi yan yoyin yoyin aki.

Papia Jut da Mandagit

But piso gen

Gen on papiagwan tonj unjun 2 Pita kon gen tonj unjun yombem pali. Unjun Pinjkop dakon minjat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yonj unjun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yanj yosok, “Pinjkop da minjat amin kabini nin nandan gadat kalonji kongin atnerj do yosok. Ae amin kinda da nin da nandan gadat aman unjun kulabik aripmi dima asak.” (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyindet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Unjun da yanj yonj, Pinjkop dakon nandan yawotni unjun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yanj yonj. Unjun topsi yonj do kan kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandan gadatji do kila anek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabinj yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia unjun Pinjkop da minjat aminyo yanj damgut ji do mandisat. Pinjkop Dat da but dasi galak tanj damisak, anjakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Pinjkop da panpulanganbupmi anpak gat, ae but yawot anpak gat, ae amin do but dasi galak tanj yomyom anpak da egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Pinjkop da nin morap yokwikon banj timit do anek pi madepsi agit unjun do papia mandan dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandaken yanj nandisat unjun yanj: ji nandan gadatji kilani tebaisi anek uwalji dakon gen pabinj yopni. Pinjkop da nandan gadat kalonji on minjat amini nin do nimgut, do amin kinda da yo nin da nandan gadaman unjun kulabik aripmi dimasi asak.

⁴ Nak gen unjun dayisat, nido Pinjkop manji iman amin di panmuwukbigwan pasilikon da kili abinj pigenj. Unjun amin gen yokwisi

yanj yonj, “Pinjkop dakon nandan yawotni madepsi, do yumabi anpak mibili mibili tagi anenj.” Unjun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madepnin kalonji manji iman, do kalipsigwan Pinjkop gen papia da yagit unjun da aripmon unjuden amin pasildan.

⁵ Ji Amin Tagi da kalip yo agit unjun kili nandawit, mani butji pabo pisanban unjun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kisiron banj timikban Isip yipman kiwit. Anek don nandan gadat dima awit amin unjun pantasik agit. ⁶ Ae anelo do nandani. Diwarj unjun Pinjkop da pi yomgut unjun ak do dima galak tawit, anek kokupni yipman dekgwit. Yanj awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi unjun banj panteban agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwanj. Unjun Pinjkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom anek ekwanj. ⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup unjun da kapmatjok tawit unjun do nandani. Unjunyo kisi anpak yokwisi awit. Wili minjaty kisi da yumabi anpak mibili mibili awit, do Pinjkop da kindapmon sonban pasilgwit. Unjun da mama gen niyinek yanj nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini unjungwan kobogi timitdan.

⁸ Ji dakon nandak nandak panupbal ak do pi an amin unjunyo kisi yanj gin anpak yokwi anj. Dipmin mibili mibili pindagek unjun da panthagap aban yumabi anpak anek giptim timni panupbal aba inanis anj, ae Pinjkop kwen wigik anj iminek anelo tapmimi tonj unjun do yanba yokwi tok anj. ⁹ Maikel unjun anelo morap dakon mibiltok amini, mani unjun yanj dima agit. Maikel gat Sunduk gat namin da Moses dakon giptim abidosak yanj do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yanba yokwi tok anj iminek gen yanj imdo si pasalgit. Yanj gin yagit, “Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat.” ¹⁰ Mani unjun amin yo morap mibili dima nandan pisonj unjun do yanba yokwi tok anj. Unjun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolganj.

Unun anpakni da obisi panupbal an. ¹¹ Awa, kan kimotni. Unun Ken dakon anpak an. Unun Balam da agit unuden monej timit do tek kindap an. Unun Kora da agit unuden Pin kop kwen wigik an iman, do wagil pasildan.

¹² Ji but kalon anek jap noknok bisap madepmon yikgan bisapmon unun amin ji da binapmon yikgan unun imal kwak-wagikon garak an unun yombem. Mani unun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandan. Unun amin iyi banjin panpulugok dogin nandan. Unun gikwem sikak dima yopba manakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit. ¹³ Unun amin tap madepsi tamalikgan unun yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yan ilenikon noman ton. Unun kundukon gik kositni ban dima yolek akwan unun yombem. Do Pin kop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili an noman an yomgut, unudon kin toktok teban egi wigikdan.

¹⁴ Enok unun Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Unun da unun amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, "Koni, Amin Tagi telagi aneloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abinek minat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan ingwit dakon kobogi yomdisak." ¹⁶ Unun amin yo morap noman tan yoman unun do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Unun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi unun yol do galak ton. Unun gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minat aminyo unun panpulugoni do pangalak an.

Nandan gadatji yipba unun da butji panjeban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altokdan unun do aesi nandani, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tenjan damgwit. ¹⁸ Unun da yan dayiwit, "Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Pin kop manji iminek

iyi dakon galaktok yokwi yoldan." ¹⁹ Unun amin da panmuwukbi panwasan. Unun miktin dakon galaktok banjin yolgan. Telagi Wup unun aminon dima egisak.

²⁰ Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Pin kop da iyi ji do damgut unun yipba unun da butji panjeban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani.

²¹ Pin kop da ji do but dasi galak tan damisak, do unun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi analon anakwan egip egip teban abidoni.

²² Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni. ²³ Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Unun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Pin kop da dabilon garagi tagi unun da dubagikon egipni.

Nin Pin kop dakon man awiginen

²⁴ Kili nak Pin kop anjisisat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Unun da timik panji depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi tan damdisak. ²⁵ Unun kalon dagin Pin kop egisak. Anek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit unun do anek nin yokwikon ban timikgit. Do mani awiginen. Unun Kila Amin Madep egisak, ae tapmim madepni tan imisak, ae yo morap dakon busunji egisak. Wasok wasogikon yan egipgut, ae abisok kisi yan gin egisak, ae don bisap morap kisi yan gin egipdisak teban. Unun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon An Imgut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Unun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia unun amin da Yesu yolyol amin madepsi panupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin unun Yesu Kristo do Amin Taginin yansi nandan gadan ingwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panjeban anakwan jigi madep unun da dima pabin yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdan unun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin unun bisapmon egipgwit unun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen unun dakon mibili unun yan: Yesu Kristo unun Amin Tagi, ae unun da kisiron da Pinjop da uwalni kisi morap pabin yopdisak, anak Sunduk yo kisi abin yipdisak. Anak Yesu pini an mudosak bisapmon Pinjop da minjat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anakwan Pinjop gat egek ae sanjenek jigi dima pakdan, nido Pinjop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

Yesu Kristo da panmuwukbi 7 kabi do gen yipgut

(Kilapmi 1-3)

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Pinjop da ingut. Yo unun tepmisi al-tokdan. Yesu da anjloni yabekban abin pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit.

² Yo morap noligit unun bamisi pindakgim. Pinjop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen unun bamisi.

³ Pinjop yo morap noman toni do yagit unun dakon bisap kwan tosok, do amin

kinda da on kombi gen panmuwukbi do manjin yomjak kan, unun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi unun nandanjek guramitni amin, ununyo kisi kisik kisik ani.

Jon da panmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ Nak Jon da panmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Pinjop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak unun da nandan yawok damanjawan butji yawori tosak. Ae wup 7 kabi Pinjop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan ununyo kisi da nandan yawok damanjawan butji yawori tosak. ⁵ Yesu Kristo, Pinjop dakon gen bamisi yan tenjenek amin, unun kimoron da mibiltan pidagit. Ae unun kila amin madep morap miktimon ekwan unun dakon Amin Tagini. Unun kisi da but yawot nandan damanjawan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ Yan anak nin unun gat amin kila anen do manjin nipgut, ae iyi dakon Pinjop ae Datni unun dakon oman anen do mukwa sogok amini egipnen do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi.

⁷ Koni. Unun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap kisi da dabil da kokdan. Amin morap Yesu sugawit unun kisi da kokdan. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da unun do nandanjek kunam bupmiyo madepsi akdan. Asi, yo morap unun altan mudokdan. Unun asi.

⁸ Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, unun da yan yosok, "Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat."

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Pinjop da Amin Kila Asak unun da kagagwan kaloni ekwaman, do but yaworon da jigi ae tepmiyo kaloni paman. Panek kisin da dima alek tanjek tebai akgaman. Nak Pinjop dakon gen

yanj tenjenjek, “Nak Yesu nandan gadan imisat” yanj yagim, do anek nak abidan tap binap miktim tim Patmos unudon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandanapbo amin kinda gen madepsi yanj tidanek kwenj da yanj yagit. ¹¹ Unun amin da yanj yagit, “Yo morap pindakdal unun pa-piakon mandan yopbi panmuwukbi 7 kabi do kini. Mandan yopbi panmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini.”

¹² Yanban nak gen nayigit amin unun kok do tobigim. Tobilek tenjeni tamo gol ban wasanbi 7 kabi pindakgim.

¹³ Unun da binapmon “amin dakon monji yombem kinda” akban kagim. Unun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anek nap kinda gol ban wasanbi nan pibirikon angwasinjek wamgut. ¹⁴ Busunji ae busunj dangwani unun kwakwagisi, sipsip dakon dangwan ae gik sitnan yombem. Ae dabilni kindap tebaisi soson unun yombem. ¹⁵ Kandapni unun tenjenisi ain kinda mani bras kindapmon soson unun yombem. Ae tekni nandagim unun pakbi madepsi pokgon unun dakon wiwik yombem. ¹⁶ Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unun gen kaganigwan da pawin tagit. Gildat da tebaisi wisisak unuden tomno dabilni madepsi tenjenagit.

¹⁷ Nak unun kanek kandapnikon man pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjinek yanj yagit, “Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi anan kisat. Kimot dakon yoma wital, ae amin kili kimakgwit unun dakon kokup dakon yoma wital kisitnokon ton. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unun dakon geni mandaki. Yo abisok ton, ae yo don noman tokdan, unun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi

kisitno amin tet do tanba pindal, ae tenjeni tamo gol ban wasanbi 7 kabi yanj pindal, unun dakon mibili pasili tosok. Mibili unun yanj: gik 7 kabi unun panmuwukbi 7 kabi dakon aneloni. Anakwa tenjeni tamo 7 kabi unun panmuwukbi 7 kabi.”

2

Epesas panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da sanbenek yanj yagit, “Gak panmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yanj mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjeni tamo gol ban wasanbi 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak. ² Anpak asal ae pi teban asal unun kili nandan mudagim. Gak tebaisi agek amin anpakni yokwi do dima galak tan yomisal. Diwari da yanj gayiwit, ‘Ninyo kisi yabekbi’, mani unun yabekbi dima yanj unun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi angaman. Mani tebaisi agek jigi unun imegek kuraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen ton. Nandan gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tan namgul, mani abisok yanj dima asal. ⁵ Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anpak kalip agil unun do aego nandane but tobil anek anpak kalip agil unuden abi. Yanj dima abi kan, abin lamgo unun si gwayeken. ⁶ Mani anpakgo tagisi kinda unun yanj: Nikolas dakon amin kabi dakon anpak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unun amin dakon anpak do nandako yokwi tosok.

⁷ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosok kan, nak da yanj dagan iminapbo egip egip kindap walon jap pan nosak. Kindap unun Paradais kon Pinokop da pigaga tosok.”

Smena panmuwukbi do gen yipgut

1:13: Dan 7.13; 10.5
44.6; 48.12; PA 2.8; 22.13

1:14: Esi 43.2; Dan 7.9; 10.6; PA 2.18; 19.12
2:1: PA 1.16 2:2: 1Jn 4.1

1:16: Ibr 4.12; PA 2.12; 19.15
2:5: PA 3.3 2:7: WW 2.9; PA 22.2,19

1:17: Ais

⁸ Unjun da sanjenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Smena ekwan unjun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak. ⁹ Gagon jigi ae tepmiyo morapmi noman tan gaman, ae yogo minisi da egisal, unjun nandan gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yan gaman unjun nandisat. Unjun amin da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unjun Juda amin dima, unjun Sunduk dakon amin kabi.

¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani unjun do pasol pasol dima abi. Ji panjewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari ban dam tebanon yopdisak. Yan aban jigi ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdan. Dikba kimotni do yoni kan, tebaisi agek nandan gadatji dima wital kisak. Anakwa egip egip dakon pelit tilimi ton daben.

¹¹ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, unjun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima anupbal asak.”

Pegamum panmuwukbi do gen yipgut

¹² Unjun da gen sanjenek yagit, “Gak panmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwan unjun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal unjudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni unjudon tosok unjun nandisat. Mani nak dakon man abidan kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yan tenjenok amin tagisi kinda, unjun Sunduk da egisak kokupmon anakba kimakgit. Yan anakwa gak unjun bisapmon nak do wasip dima yagil.

¹⁴ Mani nak gak gat gen ton. Gagon amin di da Balam dakon anpak abidan kimokgon. Balam dakon anpak unjun yan. Kalip Balam da Balak Israel amin panjewal dakon mibili iyin dekgit.

Iyin dekban Balak da Israel amin panjewalban yokwi anek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit unjun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Unjuden gin amin di gagon ekwan unjun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikgan. ¹⁶ Gak but tobil abi. Yan dima abi kan, nak kili unjunok gagon obinek gen kaganokon emat agak siba tosok unjun nan unjun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da mana di abisok pasili ton unjun iben. Ae tip kwakwagi kinda iben. Unjun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Unjun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak unjun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Unjun da gen sanjenek yagit, “Gak panmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan unjun dakon anelo do gen yan mandaki:

Nak Pinjok dakon Monji. Dabilno unjun kindap tepmisi sosok unjun yombem, ae kandapno tenjenosok unjun ain kinda mani bras suganba kwakwagisi an unjun yombem. Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Anpak morap asal unjun nandan mudosot. Gak amin do but dasi galak tan yomisal, ae nak nandan gadan namisal, ae amin diwari panpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil unjun yapmanek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen ton. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minjat unjun da nak kombi amin kinda yan yosok, mani pi monjino top panjewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi unjun noni do yoyin dekdak.

²¹ But tobil asak do nandaneb bikbik imisat. Mani but tobil anek yumabi anpakni yipman det do dima nandisak.

²² Do unjun minjat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap unjun

minjat gat yumabi awit but tobil anek unun minjat dakon anpakni dima yipman mudoni kan, ununyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat. ²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yan anapbo panmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalon kalon anpak ani da aripmon tomni damdisat yan nandan namdan. ²⁴ Mani panmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unun dakon gen dima yolgan, ae 'Sunduk dakon geni pasili' yan yon, unun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yan dayisat, jigi kinda gat dima daben. ²⁵ Mani yo morap timikgan unun tebaisi timigakwa wigi nak da opben dakon bisap asak.

²⁶ Emaron teban tanjek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unun yan mudan ibo miktin morap kila akdisak.

²⁷ 'Kila amin pini tapmimi tonji anek ain win kirin nan uwalni pudan monin monin akdisak, amin da miktin kwoba pudan monin monin an unun da tilagon akdisak.'

Datno da yan mudan namgut, unun da tilak unun amin do yan mudan iben. ²⁸ Ae wisawisa do gik wisak unun kisi iben.

²⁹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani."

3

Sadis panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pin kop dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Amin da gak do yan yon, 'Sadis panmuwukbi kabi unun egip egipmi tonji.' Mani kili kimakgil.

² Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit unun pan teban abi. Nido anpakgo kinda Pin kopno da dabilon

kilegisi yan kinda dimasi kat. ³ Gen bami kalip nandane abidagil, unun do aego nandabi. Nandane guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak kan, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnen.

⁵ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgen. Datno da inamon ae aneloni da inamon mani yan tentenoken.

⁶ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani."

Piladelpia panmuwukbi do gen yipgut

⁷ Unun da sanbenek yan yagit, "Gak panmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma witdal abidosot. Nak da yoma witdaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witdali. Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ Anpak morap asal unun kili nandan mudagim. Koki! Inamgokon yoma kinda witdalbo pisosok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagil. ⁹ Sunduk dakon amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Pin kop dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon nwakben anek nak da ji but dasi galak tan damisat yansi nandani. ¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altan gamgwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin pan kewal do noman tokdisak bisapmon

2:23: Kap 7.9; Jer 17.10; PA 20.12-13
3:3: Mt 24.43-44; 1Tes 5.2; PA 2.5; 16.15
3:8: 1Ko 16.9

2:25: PA 3.11

3:4: Jut 23

3:9: Ais 45.14; 49.23; 60.14; PA 2.9

2:26: Kap 2.8-9

2:28: PA 22.16

3:5: TP 32.32-33; Mt 10.32; Lk 12.8

3:10: Lk 21.19; 2Ti 2.12

3:1: PA 1.4,16

3:7: Ais 22.22

kilago anapbo jigí unun dima altan gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pinkopno dakon telagi yut anteban asak. Anek Pinkop dakon yut yipmanek aeni wanga dima pigisak. Unun aminon Pinkopno dakon man, ae Pinkopno dakon kokup pap dakon man mandaken. Kokup pap unun Jerusalem kalugi, unun Kwen Kokup yipmanek Pinkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi unun aminon mandakdisat.

¹³ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanjsi nandani.”

Laodisia panmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pinkop dakon geni gat ae yan teban tok geni gat do gen unun asisi yan yogok amin. Nak Pinkop dakon gen bamisi yan tentenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yan tentenjosot. Pinkop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yangok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yan do anek gen kaganokon da gak wanditdisat. ¹⁷ Gak ‘Monejno morapmi ae yo kabino morapmi tonj. Yo kinda do wadak wadak dima asat’ yan yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandan gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molan molan agisal. Anek gaga dima nandabi pisolok. ¹⁸ Yan do anek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sonba gwaljigi minisi an unun gol ban

yubi kan, monenjo morapmisi tan gamdan. Ae giptimgo wam do imal kwakwagi ban yubi kan, amin da gandaba molan dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanek dabilgokon yopbi kan, tagisi sintokdisal. ¹⁹ But dasi galak tan yomisat amin unun tebai yoyinek anpakni panjkilek ani do jigí yomisat. Do anpakgo panjkilek ak do pi tebai anek but tobil abi.

²⁰ Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanek yan yosot: Nak yutnon tagi wiken? Amin kinda tekno nandanek yoma witdaljak kan, nak wigiko unun gat egek jap nonden.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin do yan dagan ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitden. Kalip nak da emaron teban tanek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgim unuden yitden.

²² Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanjsi nandani.”

Sipsip Moni da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witdalakwan Miktim Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdan (Kilapmi 4-11)

4

Kwen Kokupmon Pinkop gawak iman

¹ Unun da kwenon aeno kanapbo Kwen Kokupmon yoma kinda witdal kigit da tanban kagim. Kanapbo amin unun kalip nak do kwen da yan tebaisi yan tidanek yan namgut unun da yan yagit, “Idon winaki yo morap don altokdan goliko.” ² Nayinban unudon gin Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda tanban kagim. Unun tamokon amin kinda yikban kagim. ³ Unun amin tip jasper ae tip gami konilian da yan tentenagit. Kilap ban kinda da kila amin madep yityit tamo unun angwasigit. Kilap ban kildani unun tip kalikaligi emeral yan. ⁴ Kila amin

madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo unun angwasinek tanba pindakgim. Unun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Unun kila amin imalni kwakwagi ban pawit, ae busunikon pelit kildani ton gol ban wasanbi ban pawit. ⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenjeni da yamgwit. Anakwa nandapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit. Kila amin madep yityit tamo noman da kalin 7 kabi sowit. Kalin unun Pin kop dakon wupni 7 kabi. ⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda tagit, unun tap idap daman glas ban wasanbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi ton unun kila amin madep yityit tamo dakon ilen 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi unun burikon ae manjikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit. ⁷ Yo egip egipmi ton kinda unun laion yombem. Ae kinda unun bulmakau wili yombem. Ae kinda unun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kinda unun singin madep kwen agegisak yombem. ⁸ Yo 4 kabi egip egipmi ton kalon kalon unun kisi piri 6 kabi tan yomin yomin awit. Anakwa giptimi kalon dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da mibilgwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yan yon,

“Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami kalipsi egipgut,
ae abisok egisak,
ae don apdisak,
unun telagisi” yan yon.

⁹ Yo egip egipmi ton kabi unun da Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak unun do kisik kisik madepsi anek mani awigek ya yan iyan. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi ton unun yan anakwa ¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikdak unun da buron man pokgon. Man pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unun gawak iman. Ae pelitni kildani ton gol

ban wasanbi unun kila amin madep yityit tamo tosok unudon noman ilik yopmanek kap yan yon,

¹¹ “Amin Tagi Pin kopnin,
gak da yo morap galaktokgokon wasagil da abisok ton.
Yan agil do minat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anek mango awigini,
ae tapmimo madepsi da yongamgwan pinbi egipni kan tagisi.”

5

Jon da papia kinda kili sopgwit kagit

¹ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit unun kisitni amin tet do papia gironikbi kinda tanban kagim. Papia unun teri teri kildani ton, ae kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anelo tapmimi ton si kinda kanapbo gen papmon da yan tidanek yan yagit, “Namin amin kilegisi kinda dasi kendol pakbi ban anteban abi pakdegek papia tagi witdaljak?” ³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktin da mibiligwan ekwan kinda da papia unun aripmi dima witdaljak bo ae aripmi dima kosak. ⁴ Nak papia unun amin kinda da aripmi dimasi witdaljak bo ae kosak yan kanek kunam madepsi sanbek sanbek morapmi takgim. ⁵ Yan anapbo kila amin kabikon da kila amin kinda da yan nayigit, “Gak kunam dima takgi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, unun Dewit dakon babinikon gugi unun da don noman tan wigit. On Laion emaron teban tagit. Yan agit do unun da papia kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi unun pakdegek tagi witdaljak.”

Jon da Sipsip Monin kagit

⁶ Yan nayinakwan Sipsip Monin kinda akban kagim. Unun paret ak do si anakba kimakgit yombem. Unun kila amin madep yityit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi ton gat ae kila amin gat da angwasiwit. Sipsip Monin unun

* **4:4:** Unun kila amin unun anelo man madepni ton kabi kinda do yosok. **4:5:** Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 **4:6:** Esi 1.5-10,22; 10.14 **4:8:** Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12 **4:10:** PA 19.4 **5:1:** Ais 29.11; Esi 2.9-10 **5:5:** WW 49.9; Ais 11.1,10; PA 22.16 **5:6:** Sek 4.10; Jn 1.36; PA 13.8

jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni unun Pinjkop dakon wupni 7 kabi. Unun Pinjkop da yabekban miktimi miktimi kin mudawit. ⁷ Kili Sipsip Monin da kila amin madep yityit tamokon kin Amin yikgit da kisiri amin tet do papia tagit unun abidagit. ⁸ Papia unun abidanjakwan yo 4 kabi egip egipmi ton, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Monin da kapmatjok man pakgwit. Kisisi kalon kalon gita moninni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibani tagisi tugawit, unun Pinjkop dakon minjat amin kabiyo dakon bisitni.

⁹ Yan anek kap kalugisi kinda yan yawit, “Gak da papia gironikbi abidanjek kendol pakbi ban panjeban abi unun aripmi tagi pakdekgit.

Nido gikba kimagek yawigo nan minjat aminyo Pinjkop do im do anek yuman nagil.

Asi, amin mibili mibili ekwan,
ae geni mibili mibili,
ae giptimni mibili mibili,
ae miktimi miktimi ekwan kisi yuman nagil.

¹⁰ Yuman nanjek amin kila ani do manjin yopgul,
ae nin dakon Pinjkop dakon oman ani do mukwa sogok amini manjin yopgul.

Unun da kila amin madep egek miktimon amin kilani akdan.”

Sipsip Monin dakon man ankisiwit

¹¹ Kili aeno kan egapbo anelo morapmisi dakon geni nandagim. Unun anelo dakon tilakni milion morapmisi ae tausen morapmisi da arip. Unun anelo kila amin madep yityit tamo ae yo egip egipmi ton ae kila amin kabi ban pangwasinjek akgwit.

¹² Yan tidanjek kap kinda yan yawit,
“Sipsip Monin on kalip anakba kimakgit.
Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi gat,
ae tapmimi wukwisi unun kisi tagi timitjak.

Amin morap kisi da mani anenagek kisik kisik an iminek ya yan iyini kan unun kilegisi.”

¹³ Ae yo morap Pinjkop da wasagit unun dakon geni kisi nandagim. Yo morap Kwen Kokup ekwan, ae miktimon ekwan, ae miktim kagagwan ekwan, ae tap kaga ekwan kisi dakon geni nandagim. Unun da yan yawit,

“Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak,
ae Sipsip Monin gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae tapmim gat pindagek kisik kisik anek dagok dagogi mini man madep damaman.”

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip egipmi ton unun da yan yawit, “Unun asi.” Yan yanakwa kila amin kabi da man pagek gawak yomgwit.

6

Sipsip Monin da kendol ban papia son anteban awit unun pakdekgit

¹ Nak kanapbo Sipsip Monin da papia gironikbi abidanjek kendol pakbi ban kosiri 7 kabi panjeban abi unun mibiltok nani pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 4 kabikon da kinda gen yagit. Geni unun kiririn da yan yagit, “Gak op.” ² Aeno kanek os kwakwagi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda obipni abidanjek yikgit. Unun amin do kila amin madep dakon pelit kinda imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kinjek emat morapmi sigin anek teban token yanon da nandanek kigit.

³ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 2 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 2 unun da yagit, “Gak op.” ⁴ Yanakwan os gami kinda apban kagim. Unun da kwenon amin yikgit unun do tapmim ibi. Unun tapmim unun on miktimon yawori tosok unun pandagosak dakon tapmim. Pandaganban amin da notni dapman dapman anek kimotdan. Unun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 3 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi ton 3 unun

da yagit, “Gak op.” Yanjakwan os pilisi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit, unun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit. ⁶ Anjakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi ton 4 kabikon da yan yagit, “Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak unun wit yigi moninisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima pantasik abi.”

⁷ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 4 unun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi ton 4 da yan yagit, “Gak op.” ⁸ Yanjakwan os kilonkiloni kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit unun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba ban dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Monin da kendol pakbi ban papia anteban abi 5 unun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip unun amin da Pinjok dakon gen tebaisi abidanek unun dakon yan tentenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. ¹⁰ Amin wup unun da tebaisi yan tidanek yan yawit, “Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianyasi gak do jomjom anapno miktim amin gen pikon yopmanek yawinin dakon kobogi yobi?” ¹¹ Yanba unun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalon kalon yominjek yan yoyiwit, “Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nian da dapdan unun Pinjok da kili manjigit. Uwal da unun kisisi dapman mudanakwa don Pinjok da yawisi dakon kobogi yomdisak.”

¹² Sipsip Monin da kendol pakbi 6 papia

anteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit. ¹³ Anjakwan gik kundukon ton miktimon mawit. Gik mawit unun pik kindap dakon sopmi dima pek tanakwa mirim da pisonakwa mon unun da tilak mawit. ¹⁴ Anakwa papia gironik yopmangaman, unun da tilagon kundu si kin pasigit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim ton unun tamoni yopman degek duwalik kiwit. ¹⁵ Anakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni ton gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi ton gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan, unun kisisi pasal kin tip gopbatgwan ae kabapgwan tip madep ton unun da mibiligwan pasil do kiwit. ¹⁶ Anek kabap gat ae tip gat do yan tidanek yawit, “Ji nin da kwenon man witjin nimanakwa pasili egipnen. Pasili egapno Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak unun dima nindasak, ae Sipsip Monin butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak. ¹⁷ Amin do butjap madepsi nandanek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unun abik. Namin amin dasi tapmimni unun abin yipmanek tagi egipjak?”

7

Israel amin 144 tausen da Pinjok dakon tilak abidawit

¹ Unun da kwenon anelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit. ² Yan anakwa anelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjok egip egipmi ton dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanek apgut. Abinjak anelo 4 kabi Pinjok da miktim gat tap gat pantasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yan tidagit. ³ Yan tidanek yan yagit, “Ji miktim ae tap ae

6:8: Jer 15.1-3; Esi 5.12,17; 14.21 **6:11:** PA 7.9,13; 19.14 **6:12:** Mt 24.29; Ya 2.20; PA 8.12; 11.13; 16.18 **6:13:** Ais 34.4 **6:14:** PA 16.20 **6:15:** Ais 2.10,19,21 **6:16:** Lk 23.30 **6:17:** Jol 2.11; Mal 3.2 **7:1:** Jer 49.36; Dan 7.2 **7:3:** Esi 9.4,6; PA 9.4

kindap tepmisi panjasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjopnin dakon tilak pi monjini da inamon yopdaman. Yan anapno don yo morap tagi panjasik ani.” ⁴ Ae nandapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen
ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12 tausen
ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen
ae Liwai da kabikon 12 tausen
ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen
ae Josep da kabikon 12 tausen
ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Unun amin da Pinjop dakon tilak timikgwit.

Minat amin morapmi da Pinjop gawak imgwit

⁹ Ae unun da kwenon amin morapmisi pindakgim, unun manjiri mini. Amin unun amin kabi kabi egi egi an unun morap kisi dakon. Ae miktim morap kisi, ae giptim mibili mibili, ae gen mibili mibili unun kisi kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da inamon akgwit. Unun ilikba pigik kwakwagisi ae dubagi ban pawit. Ae kisirikon jobban tam ban timikgwit.

¹⁰ Unun amin kabi madep tebaisi yan tidanek yan yawit,

“Pinjopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Moni kisi unun dagin nin yokwikon ban timikbal tagisi ekwaman.”

¹¹ Anakwa anelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egip egipmi ton unun pangwasinek akgwit. Agek kila amin madep yityit tamo kanek man pagek tomno dabilni miktingwan yopmanek Pinjop gawak imgwit. ¹² Anek yan yawit,

“Unun asi! Nin dagok dagogi mini Pinjopnin do ya yan iyinek kisik kisik

madepsi anek man madepni do yan tenjonej.

Dagok dagogi mini nandan kokwini tagisi, ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi!”

Unun amin kabi dakon tepmi kili unun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kinda da yan nayigit, “On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payin unun namin? Ae dukwan da aben?”

¹⁴ Yanban iyigim, “Amin tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yan nayigit, “On amin uwal da kisiron jigi tepmiyo madepsi pawit da abisok tagi ekwan. Imalni Sipsip Moni dakon yawi ban suganba kwakwagisi awit.

¹⁵ Yan awit do anek Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon noman akgan. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani an iman. Pinjop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyi unun gat egek panjunosak. ¹⁶ Jap do ae dima akdan, ae pakbi do dima akdan. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdan. ¹⁷ Nido, Sipsip Moni kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anek pakbi egip egipmi ton da dabilikon unudon panjikdisak. Anakwan Pinjop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan.”

8

Sipsip Moni da kendol pakbi ban panjeban abi 7 unun pakdegit

¹ Sipsip Moni da kendol pakbi 7 papia anteban awit unun pakdegit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayini minisi tagit. Yan tanakwan wigi 30 minit da tilak agit.

² Ae koko anelo 7 kabi Pinjop da inamon akgan unun do kwen 7 yan yoba timikgwit.

³ Anakwa ae anelo kinda alta da kapmatjok panji akit. Unun anelo gol idap kinda yo kiban tagisi unudon idawik mukwa kiban tagisi sok do abidagit. Anakwan yo kiban tagisi morapmisi

imgwit. Iba Pinjop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanjek alta gol ban wasanbi Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unjodon mukwa son imgut. ⁴ Yan anakwan mukwa kibani tagisi gat, ae Pinjop dakon amin dakon bisitni gat, anjelo da kisiron da Pinjop da inamon wigiwit. ⁵ Anakwa anjelo da kindap altakon tagit unun abidan mukwa soksok idapgwan yopban tujanba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tentenji da yamgwit. Anakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririn agit, ae miktimon wudid agit.

Anjelo 4 kabi da kwen pisowit

⁶ Anakwan anjelo 7 kabi unun kwen 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ Anjelo mibiltok akgit unun da kwen pisonakwan ais ae kindap ae yawi gat panjokol abi gat kisi miktimon mawit. On miktimon daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anakwa miktimon kabi kindasogit, ae kindap dakon kabi kindasogit. Ae jon kaluk kalugi kisisi son mudawit.

⁸ Ae anjelo unun da bunon nani kwen pisogit. Anakwan yo kindasogit kabap madepsi yombem si sonakwan, maba tap kaga pigimagit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kindasogit. ⁹ Ae yo egip egipmi ton tap kagagwan ekwan unun kokwin aba kabi kapbi anakwa kabi kindasogit kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anakwa tap wakga kabi kindasogit wagi si tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kwen pisogit. Anakwan gik madepsi kindasogit kalin da yan sonjek kundu yipman abin magit. Unun pakbi madep madep pokgon unun kabi kapbi yan kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit. ¹¹ Gik unun dakon mani unun Yo Isipmi ae Emari Ton. Unun abin pakbi kabi kindakon manakwan pakbi unun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unun nanjek kimakgwit.

¹² Ae anjelo 4 kwen pisogit. Anakwan gildat ae kanek ae gikyo unun kokwin aba kabi kapbi anakwa gildat kabi kindasogit

ae kanek kabi kindasogit ae gik morap dakon kabi kindasogit panjupbal anakwan pilin tuk awit. Yan awit do gildari dakon ae kalbi dakon tentenji tagi dima tentenjawit.

¹³ Unun da kwen singin madepsi kindasogit kwen binap akwan kagim. Singin unun madepsi yan tidanek yan yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmisi madepsi miktimon ekwan amin. Anjelo kapbi kwen pisokdan, anakwa miktimon amin jigi madepsi pakdan.”

9

Anjelo 5 kwen pisogit

¹ Anjelo 5 unun kwen pisonakwan gik kindasogit kundukon da abin miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unun dakon yoma witdal unun gik do imgwit. ² Anakwa gik da gapma unun witdalakwan unun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanakwan pilin tuk agit. ³ Anakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ Pilak pilak unun yan yoyiwit, “Ji jon gat, ae yo mibili mibili miktimon kwen gat, ae kindap gat unun dima panjupbal ani. Ji amin Pinjop dakon tilakni inamikon mini unun ban gin panjupbal ani. ⁵ Ji unun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butgwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni.” Tepmi pi yomni unun skopion da amin injin yoba tepmi madepsi pan unun da tilagon yomdan. ⁶ Unun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unun os amin da emat do panjagap an yombem pindakgim. Busunikon pelit gol ban wasanbi yombem da tan yomgwit. Tomno dabilni unun amin dakon yombem. ⁸ Busun dangwani unun dubagisi minjat dakon yombem, ae geni unun laion dakon yombem. ⁹ Paba

8:5: TP 19.16-19; MS 16.12; PA 11.19; 16.18 8:7: TP 9.23-26; Esi 38.22; Jol 2.30 8:11: Jer 9.15 8:12: Esi 32.7; PA 6.12-13 8:13: PA 9.12; 11.14 9:1: PA 20.1 9:2: WW 19.28; TP 10.12-15; Jol 2.2,10 9:4: PA 7.3
9:6: Jop 3.21; Jer 8.3 9:7: Jol 2.4 9:8: Jol 1.6 9:9: Jol 2.5

pigik ain yombem ban pibiri witjiwit. Piri unun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unuden awit. ¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman. ¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon aneloni da kila amin madepni egi yomgut. Ibru genon da unun anelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit. Unun gen dakon mibili: Yo Morap Pantasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anelo 6 kwenji pisogit

¹³ Anelo 6 kwenji pisonakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanbi, Pinjop da inamon toso, unun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unudon da yagit. ¹⁴ Gen unun altagit da anelo kwen abidagit unun yan iyigit, "Anelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon panjeban awit da ekwan unun witdal yopbi kini." ¹⁵ Yanban anelo 4 kabi unun kin amin morap miktimon ekwan unun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do witdal yopgut. Anelo kabi unun kili noman tawit da pi unun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit. ¹⁷ Unun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unun yan pindakgim: amin unun emat dakon yik imalyo pawit. Paba pigik unun gami, ae pili, ae kilonkiloni ban pawit. Os dakon busunji unun laion dakon busunji yombem. Anakwa os da gen kagagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sonjek wiwit. ¹⁸ Unun amin kokwin kabi kapbi anek, yo yokwi kapbi unun os da gen kagagwan da altawit da minjat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit. ¹⁹ Os unun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unun tunon amin emari ton yombem. Paljigi diwarikon

tunon amin dakon busunji ton, do unun ban amin panjupbal awit.

²⁰ Amin diwari unun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Kon gat ae kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yomgwit. Kokup kidat unun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap ban wasawit, unun dima sinjon ae gen dima nandan ae kosit dima akwan. ²¹ Unun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi panjisibiwit. Mani but tobil anek yo unun yop do dima nandawit.

10

Anelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanapbo anelo tapmimi ton kinda Kwen Kokup da pigit. Unun giptimi gikwem nan wamgut, ae busunji da kwenon kilap ban kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yan tenjenagit. Anakwan kandap bamotni milen asip yombem. ² Unun anelo papia gironjikbi monin kinda kisirikon abidagit, ae papia unun witdal kwi da tagit. Unun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anek kandapmi teri kinda miktimon bamagit. ³ Anek laion da madepsi yan tidon, unuden madepsi yan tidanakwan kiririn 7 kabi da madepsi yawit. ⁴ Kiririn 7 kabi yanakwa gen yawit unun mandak do agim, mani Kwen Kokupgan da tek kinda yan noman tagit, "Kiririn 7 kabi dakon gen unun nandak nandakgokon gin toni. Dima mandabi."

⁵ Kanapbo anelo tap idapmon ae miktimon baman akgit, unun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakgit. ⁶ Anenagek gen yan anteban agit. Pinjop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon ton, ae miktim gat ae yo morap miktimon ton, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan ton unun wasagit Amin da manon gen yan anteban anek yan yagit, "Bisap kili unun mudokdisak. Pinjop ae sanjenek jomjom dima akdisak. ⁷ Anelo 7 kwenji pisonakwan Pinjop da yo ak do

yagit da pasili tonj, unjun panjalon aban bami tonj akdisak. Unjun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut.”

⁸ Anjelo yan yanakwan tek unjun Kwen Kokup da aeni noman tanjek nayigit, “Gak kinj anjelo unjun tap idapmon ae miktimon bamanj akdak da kisiron papia tosok unjun abida.” ⁹ Nayinban kinj anjelo yan iyigim, “Papia monin unjun nak do nam.” Iyiko yan nayigit, “Abidanek na. Gen kagagokon kaban dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagogwan emat akdisak.” ¹⁰ Yanakwan papia unjun kisirikon nan abidanek nagim. Nanjek gen kaganokon kaban pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si nan mudanek butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yan nayigit, “Gak aego minjat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yonon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdan, unjun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Pinjop gen yan tentenagimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kirin kinda naminek yan nayigit, “Gak pidanek Pinjop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopman. Yan anjek amin unjun yutgwan Pinjop gawak iman unjun manjiki.

² Mani tamo wanga da tosok unjun Amin Nwaknwari Kabi da egipni do parekbi, do unjun tilak dima yipbi. Unjun amin kabi da abin Pinjop dakon telagi kokup pap pabin yopmanek kila tebaisi anjek bamanakwa kanek 42 yan akdisak. ³ Anakwa nak da amin bamori unjun geno yan tentenonjil do tapmim yoben. Amin bamot unjun bupmi dakon yik imalyo ban pakdamal. Anjek nak dakon gen yan tentenanjakwal gildat 1,260 yan akdisak.”

⁴ Amin bamot unjun miktim daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unjun mani. ⁵ Uwalni da yo yokwi an yomni kan, kindap gen kaganikon da noman tanjek sonba mini

anj. Asi, amin di unjun amin bamot yo yokwi an yomni kan, kosit yanon da si kimotdan. ⁶ Unjun amin bamot kundu kosit sopman ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim tan yoman. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi tan yoman. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi tan yoman. Yo unjuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Pinjop dakon gen yan tentenanj anki wasip anakwal, jon kilap yokwisi kinda unjun gapma kidagi mini yipman degek kwen wikdisak. Win amin bamot gat emat wamanek amin bamot pabin yopmanek dapban kimotdamal. ⁸ Anakwan bumjotni unjun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unjun tilak anjek mani Sodom ae Isip yan yon. Unjun kokup pap unjudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwanon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdan. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdan. ¹⁰ Miktim amin da amin bamot unjun kili wagil kunjwamal yan pindagek, but kwaktok nandanek notni do but galak yo yomdan, nido kombi amin bamot unjun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kin mudanakwa, Pinjop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidan akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwit amin unjun madepsi pasalgwit. ¹² Anakwa amin bamot unjun nandanakwal amin kinda da Kwen Kokupgan da tebai yan tidanek yan yoyigit, “Jil idon winjil.” Yanakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal. ¹³ Wugakwal unjudon gin wudip madepsi kinda anakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unjun wudip da amin 7 tausen yan dapban

10:9: Esi 2.8-3.3 **11:1:** Esi 40.3; Sek 2.1-2 **11:2:** Lk 21.24; PA 13.5 **11:4:** Sek 4.3,11-14 **11:5:** 2Sa 22.9; Kap 97.3 **11:6:** TP 7.17-20; 1Sa 4.8; 1Ka 17.1 **11:7:** Dan 7.21; PA 12.17; 13.7; 17.8 **11:8:** Lk 13.34 **11:11:** Esi 37.5,10 **11:12:** 2Ka 2.11 **11:13:** PA 6.12; 16.18

kimakgwit. Anakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pin kop dakon man yan anjisiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kwen ni pisogit. Anakwan nandanapbo Kwen Kokup gwan da madepsi yan tidanjek yawit, “Pin kop Amin Tagin gat ae Kristoni gat, unun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak.”

¹⁶ Anakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pin kop da inamon yikgan, unun njwakben anek tomni dabilni miktimon yopmanjek Pin kop gawak ingwit. ¹⁷ Anek yan yawit,

“Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami,

gak abisok egisal,

ae kalipsigwan egipgul.

Tapmim madepgo abidanjek kila amin madep pigo wasanjek asal,

do nin ya yan gayaman.

¹⁸ Pin kop do kuraktok an amin unun Pin kop do butjap madepsi nandawit, mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unun noman tosok.

Abisok amin kimakgwit gen pigokon opni dakon bisap.

Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwan amin, unun amin mani ton ae mani mini kisi do tomni tagisi yomdisal.

Abisok minjat aminyo panupbal awit amin, unun pantasik aki dakon bisap.”

¹⁹ Kila amin da yan mudanakwa, anjelo da Pin kop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun witdalgwit. Anakwa Pin kop dakon Sanjek Sanjek Kinam Telagi Yut Madepmon tanban kawit. Mal da dukwan dukwan yamanakwan kiririn unun

wuwik madepsi yagit. Anakwan miktim wudip anakwan ais morapmi sikak da yan mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagilsi tasik tawit

(Kilapmi 12-20)

12

Jon da minjat gat ae nugim yokwisi madep gat pindakgit

¹ Kili kundukon tilak njwaknjwarisi kinda noman tagit. Tilak unun yan: Minjat kinda gildat dabil nan imali do wamgut. Anakwan kanek kandapni da mukgwan tagit, ae gik 12 kabi da busunikon peliri do tan ingwit.

² Minjat unun monji kwapni ton. Monji altok do anakwan tepmi nandanjek madepsi yan tidagit. ³ Ae kundukon tilak kinda gat noman tagit. Tilak unun yan: nugim yokwisi giptimi gami madepsi kinda noman tagit. Unun nugim yokwisi unun busunni 7 kabi. Anakwan jomi 10 yan busunikon kwawit. Anakwan kila amin madep pelit 7 kabi da busunikon tawit.

⁴ Unun dakon paljigi da kundukon gik morapmi wiririkban miktimon mawit. Unun gik kokwin kabi kapbi anek, unun dakon kabi kinda kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unun minjat unun da monji anjalak do agit unun da inamon akgit. Minjat unun da monji anjalanban monji unun si nok do jomjom anek akgit. ⁵ Anakwan minjat unun monji wili anjalagit. Unun wili da kila agak dakon ain teban abidanjek minjat amin morap miktimon ekwan unun kila tebaisi akdisak. Minjat monji altanban unudon gin anan kwen Pin kop ae Pin kop da kila amin madep yityit tamo unudon awigiwit. ⁶ Anakwa minjat unun pasal kin miktim amini minikon kigit. Unudon Pin kop da tamoni kili an noman agit. Unudon kilani anek jap iminakwa wigi gildat 1,260 yan asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat madepsi kinda noman tagit. Maikel gat anjelo kabini gat nugim yokwisi madep unun gat emat wamgwit. Ae nugim yokwisi madep gat ae

anjelo kabini kisi emat kobogi awit. ⁸ Mani emaron teban toni dakon tapmim dima tan yomgut, do Kwen Kokup ae sanjenek dima egipgwit. ⁹ Pinjop dakon anjelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwi ani do panjekwaldak. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yon. Unun maba miktimon pigit, ae anjloni kisi unun gat maba piwit.

¹⁰ Kili unun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgwan da amin kinda da madepsi yan tidanek yan yagit,

“Abisok Pinjopnin da minat amin kabini yokwikon ban timikdak. Tapmimni altan tentenajakwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapmimni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anjelo da kili maba pigik. Unun gildat kalba ae kalbiyo Pinjopnin da inamon gen yan yomgut. ¹¹ Notnin egip egipni panjutnok do dima nandawit. Sipsip Monin da yawikon, ae Pinjop dakon gen yan tentenawiron da tapmim panek emaron teban tanek uwal abin yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit.

¹² Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktim gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik. Pik da bisap pisipmisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi unun nak maba miktimon pigim yan kanek, minat unun monji wili anjalagit unun ansopgut. ¹⁴ Mani nugim yipmanek dubagikon miktim amini minikon tagi pidan kisak do singin madepsi dakon piri bamori unun minat do imgwit. Unudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anupbal asak. ¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unun pakbi madepsi da yan pak abigek minat unun yolgit. Nugim yokwisi unun pakbi pak abigek minat unun anjan

abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktim da minat anpuluganek gen kagani antan kinjakwan nugim yokwisi madep da pakbi unun wandikgit unun miktim da si nan mudagit. ¹⁷ Anjakwan nugim yokwisi madep unun minat do butjap madepsi nandagit, do minat unun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Minat dakon monji unun Pinjop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tentenajek Yesu yolgan amin unun. ¹⁸ Nugim yokwisi unun tap idap da ilenikon akgit.

13

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

¹ Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tan wigit. Unun busunji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 kabi da busunikon kwawit. Anakwa kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunikon man tan tan awit. Man unun Pinjop jigilak mibili mibili yan imim dakon man da tawit. ² Jon kilap yokwisi unun kagim unun jon pusiket madep lepat yan yon, unun yombem. Mani kandapmi unun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unun jon kilap yokwisi do imgut. ³ Unun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minat amin morap kisi unun kan nimnimigek yolgwit. ⁴ Nugim yokwisi madep unun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unun gawak imgut. Ae jon kilap yokwiyo kisi gawak iminek yan yawit, “Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat emat aripmi tagi wamjil?”

⁵ Pinjop da yum kanakwan jon kilap yokwisi unun iyi do nandaban wigakwan Pinjop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unun asak dakon yan

dagok Pinjkop da imgut. ⁶ Unun gen kagani witdalek Pinjkop jigilak yan imgut. Yan iminek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwan kisi do manji gen yagit. ⁷ Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon emat agit. Emat anek dapmanjek pabin yopgut. Unun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yon kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yan dagok an ibi. ⁸ Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit, unun amin da jon kilap yokwisi gawak imdan. Papia unun Sipsip Monin kalip anakba kimagit, unun dakon.

⁹ Amin mirakni ton da gen on pakyanji nandani! ¹⁰ Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi kan, unun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda emat agak sibakon kimotjak do manjikbi kan, emat agak sibakon kimotdisak. Yo unuden noman tanja, Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa tebai agek nandan gadatni tebaisi abidoni.

Jon kilap yokwisi 2 unun da miktim amin panjekwalgit

¹¹ Aeno jon kilap yokwisi kinda gat kanapbo miktim kagagwan da wigit. Unun jomi bamori sipsip monin dakon jom yombem. Ae gen yogokni unun nugim yokwisi madep kinda egisak dakon yombem. ¹² Jon kilap yokwisi 2 unun da jon kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yan dagok an imgut. Unun tapmim nan jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon pi agit. Unun tebaisi yoyinjakwan miktim gat ae minjat aminyoni gat da jon kilap yokwisi mibiltok nani gawak imgwit. Jon kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tan imgut mani wudani aeni kibidagit. ¹³ Jon kilap yokwisi 2 unun da wasok tapmimi ton madep madep ban agit. Wasok tapmimi ton kinda agit unun yan: Amin da dabilon wasok aban kindap si sonjek Kwen Kokup

yipmanjek miktimon piwit. ¹⁴ Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi ton morap jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon anek miktim amin panjekwalgit. Anek jon kilap yokwisi unun kalip emat agak siba da anakgit, mani abisok egisak gin, unun dakon man yan ankisik do kindap ban wupni pasini do tebaisi yoyigit. ¹⁵ Pinjkop da tapmim iminjakwan egip egip dakon mirim jon kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap jon kilap yokwisi dakon wupmi wasanbi do dima gawak imni unun da si dapban kimotdan.

¹⁶ Jon kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyinban amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae inamnicon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani ton, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dima ekwan amin, ae oman amin ekwan amin kisi tilak yopman yomgwit. ¹⁷ Do amin kinda unun jon kilap yokwisi dakon tilakni mini kan, aminon yuman nok dima asak, ae unudon yuman nok dima ani. Jon kilap yokwisi dakon tilakni unun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da jon kilap yokwisi dakon namba pakyanji manjin nandisak. On unun amin dakon namba. Nambani unun 666.

14

Sipsip Monin dakon minjat amini kap kalugi yawit

¹ Nak aeno kanapbo, Sipsip Monin Saion Kabap unudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unun gat kisi akgwit. Sipsip Monin dakon man gat ae Datni dakon man gat inamnicon mandabi. ² Ae nandanapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgan da apgut. Unun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririn madep da yan agit. Wuwik nandagim unun amin da gita tidanakwa gen yon unun dakon wuwik yombem. ³ Kap kalugi kinda Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi ton da inamon ae kila amin da inamon yawit. Amin 144 tausen yan Pinjkop da miktimon

minjat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unun kabi dagin kap unun tagi nandaba pisosak. ⁴ Unun amin kabi minjat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Monin da kik do agit, unun yol awilgan gin. Unun Pin kop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unun Pin kop da minjat amin kabini mibiltoksi timikgit da yansi egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Monin gat dakon minjat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusunni mini egipgwit.

Anjelo kapbi da yan tenjenjok awit

⁶ Nak aeno kanapbo ae anjelo kinda kwen binap kwan kagim. Unun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwan yoyin tenjenjosak do yabekbi. Miktimi miktimi minjat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unun kisi do yabekbi. ⁷ Unun da abin gen papmon da yan yagit, "Pin kop do pasal iminek man madepni yan anenotni, nido Pin kop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pin kop kundu ae miktim ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unun gawak imni."

⁸ Ae anjelo kinda bunon yolgit unun da yan yagit, "Kokup madep Babilon unun kili tuwil kigit. Asi, unun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae minjat amin kabi morap miktimon ekwan unun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyin dekgwit. Unun awit unun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit."

⁹ Unun anjelo bamot da bunon ae kinda da abin gen papmon da yan yagit, "Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni inamikon ae kisirikon abidosak kan ¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unun Pin kop dakon butjap nan nokdisak. Wain unun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unun amin Pin kop dakon telagi

anjelo kabi da inamon, ae Sipsip Monin da inamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unudon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ Kindap unun sonakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak."

¹² Unun bisapmon Pin kop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandanapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit, "Gen yan mandaki, 'Abisok minjat amin kabi Amin Tagi nandan gadan iminek kimokgon ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.'" Ae Telagi Wup da yansi yosok, "Asisi, amin unun oman pi madepsi awit unun yipmanek yik yawot pani. Yan anakwa anpak kilegisi awit unun mandabi da ton unun da yolba kisi kini."

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinda kagim. Unun gikwemon "amin dakon monji yombem kinda" yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi kinda tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kinda abidagit. ¹⁵ Ae anjelo kinda Pin kop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unun gikwemon yikgit unun tebaisi yan tidanek yan iyigit, "Sibago abidanek jap bami tan balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tan, do abisok jap unun baljoki dakon bisap." ¹⁶ Yanakwan amin unun gikwemon yikgit unun sibani abidanek miktimon jap pik tawit unun baljagit.

¹⁷ Ae anjelo kinda gat Pin kop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun yipmanek wanga pigit. Ununyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kinda abidagit.

¹⁸ Ae anjelo kinda alta yipmanek apgut. Anjelo unun kindap sosok dakon kila agak

dakon tapmim tan ingut. Unun da anelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanek yan iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tan mudan, do gak sibago geni tepmisi unun abidanek miktimon dakon wain sop unun mandanek timi kindakon gin panmuwukgi.” ¹⁹ Yanjakwan anelo sibani abidan miktimon dakon wain sop mandanek panmuwuk yopgut. Yopmanek wain sop unun baman til do baman til tamo madep kindagwan similit. Baman til tamo madep unun Pinjop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unun wain sop baman til tamo madep kokup pap da wanga tagit, wain sop unudon baman tilgwit. Anakwa unungwan da yawi madepsi pak abigek miktimon kisi witjinban 300 kilomita da arip agit. Anakwan yawi winan win os da gen kagakon ain tim tosok unun da aripmon wigigit.

15

Anelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi tonji kinda noman tanban kagim. Anelo 7 kabi pindakgim. Unun da amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unun da mudanakwa ae yo kinda dima noman tosak, Pinjop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinda tap idap madep yombem kagim. Unun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unun da kidipminon amin morapmi akgwit. Unun amin kabi emaron teban tanek jon kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abin yipgwit amin. Unun gita Pinjop da yomgut unun timikgwit.

³ Anek Pinjop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Monin gat dakon kap yawit. Kap unun yan:

“Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami,

pi masi masimi tapmimi tonji asal.

Amin kabi morap dakon Kila Amin Madepni, anpakgo unun kilegisi ae bamisi.

⁴ Amin Tagi, gak kalon dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yan ankisisak?

Anpakgo kilegisi unun kili altan noman tawit, do miktimon morap dakon amin da abinek gawak gamdan.”

⁵ Unun da kwenon aeno sintoko Pinjop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unun witdalgwit. ⁶ Anelo 7 kabi unun amin panupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unun Pinjop dakon yut yipmanek wanga piwit. Unun imal gwaljigi minisi tentenini ton ban pawit. Ae pibirikon imal dak gol ban wasanbi ban pangwasinek wamgwit.

⁷ Yo 4 kabi egip egipmi ton da kabikon kinda da idap madep gol ban wasanbi 7 kabi anelo 7 kabi do yomgut. Pinjop, dagok dagogi mini egi anan kisak teban, unun dakon butjapni unun idap madepmon tujan tawit.

⁸ Ae Pinjop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut Madepmon tujan tawit. Amin kinda da unungwan aripmi dima wigisak. Anelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi ban pini aba daganakwa don wigigi.

16

Idap madep 7 kabi Pinjop dakon butjapni ton unun tagalgwit

¹ Nandanapbo Pinjop da Telagi Yut Madepgan tek madepsi kinda nandagim. Unun anelo 7 kabi tebai yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjop dakon butjap unun idap madep 7 kabikon ton unun pabidan panji miktimon tagalni.”

² Yoyinban anelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yan anakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin jon kilap yokwisi dakon tilakni tan yomgwit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit, unun da giptim timon yikgwit.

³ Ae anelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Anakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi ton unun kimakgwit.

⁴ Ae anelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit.

⁵ Anakwan nandanapbo anelo pakbi kila agit unun da yan yagit, “Pin kop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Anpakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anek yo yokwisi altan yomni do yagit.

⁶ Unun amin kabi da kombi amingo gat, ae minat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unun awit do gak da yawi kolen yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.” ⁷ Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi Pin kop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pin kop da gildat do tapmim iminjakwan gildat da madep tanek amin son yomgut. ⁹ Gildat tepmisi sonjek, amin unun obisi son yomgut. Anakwan Pin kop ibipgwit. Pin kop da nandanakwan yo yokwisi unun altan yomgwit, mani but tobil anek mani dima yan ankisiwit.

¹⁰ Kili anelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli injiwit. ¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unun do nandanek Kwen Kokup dakon Pin kop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unun but tobil anek manji yom do dima nandawit.

¹² Ae anelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidanakwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anroman agit. ¹³ Ae kon kapbi mengak yombem pindakgim. Kinda unun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit. ¹⁴ Unun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili

mibili awit. Unun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Pin kop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pin kop gat emat wam do muwutdan.

¹⁵ “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iyi da kapmatjok toni kan, unun amin kisik kisik asak. Nido, unun amin molan molan dima agipjak, anakwan amin da mayagini aripmi dima kokdan.”

¹⁶ Kili kon da kila amin madep gat emat amini gat timik panabin miktim tim kinda lbru genon da Amegedon yan yon unudon panmuwukgwit.

¹⁷ Kili anelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anakwan Pin kop da Telagi Yut Madepgwan, kila amin madep yityit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da yan tidanek yan yagit, “Kili unun mudosok.”

¹⁸ Yanakwan mal da dukwan dukwan kisi yangwit. Anakwa wuwik madepsi noman tanakwan kiririn anakwa wudip madepsi agit. Wudip unun madepsi daman agit. Miktimon amin egi anan oban bisapmon wudip madep unuden kinda kalip dima noman tagit. ¹⁹ Kili kokup pap Babilon pudan ki timi kapbi awit. Anakwa minat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tan mudawit. Pin kop da kokup pap Babilon dakon anpak yokwisi do nandanek, wain kapmon iban nagit. Wain unun Pin kop dakon butjap damani. ²⁰ Wudip daman anakwan miktim tim morap tap binap tawit unun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit. ²¹ Anakwa ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalon kalon mawit dakon jigini unun 50 kilo da arip. Unun ais sikak kundukon da amin da kwenon manek, amin wagilsi dapman pantasik awit. Pin kop da ais sikak unun yipban man obisi panupbal aban unun do Pin kop ibipgwit.

16:7: Kap 19.9; PA 15.3 **16:9:** PA 9.20-21 **16:10:** 19.19 **16:15:** Mt 24.43-44; PA 3.3 **16:16:** Sek 12.11 **16:21:** TP 9.23-24; PA 11.19

TP 10.22; Ais 8.21-22 **16:12:** Ais 11.15 **16:14:** PA **16:18:** PA 4.5; 8.5 **16:19:** PA 14.10 **16:20:** PA 6.14

17

Yumabi minjat madep tomni yokwisi timikgit

¹ Unun anelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abin yan nayigit, “Gak apbi yumabi minjat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi ban timitdisak unun goliko.

² Miktim dakon kila amin madepni unun minjat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi minjat unun gat yumabi awit unun but upbal anek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

³ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anelo unun da nak anan miktim amin dima ekwan timon anki nepgut. Unudon minjat kinda jon kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unun jon kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unun man morap unun Pin kop do manji gen mibili mibili tawit. Jon kilap yokwisi unun busunni 7 kabi, ae jomi 10 kabi yan busunikon kwawit. ⁴ Minjat unun imal pagit unun gami ae pili yombem ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirin yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pin kop da dabilon anpak inan inani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unun kisisi unun kapmon tujan tawit. ⁵ Minjat unun inamnikon mani mandawit. Mani unun tilak gen yombem kinda. Mani unun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unun Yumabi Minjat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unun dakon Meni.” ⁶ Unun minjat da Pin kop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan iminek mani yan tentenawit amin dapban kimakgwit. Unun minjat kanapbo amin unun dakon yawini nanek but upbal amin yombem agit. Unun kan wiripdagek but morap nandagim.

⁷ Kili anelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Minjat jon kilap yokwisi busunni 7 kabi ae jomi 10 kabi unun da kwenon yikban kwamal, unun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unun

do golikdisat. ⁸ Jon kilap yokwisi kagil, unun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanek kwen wikdisak. Winjek Pin kop da anakban wagil pasildisak. Miktim amin, Pin kop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unun da jon kilap yokwisi kanek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹ “Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unun ilen 7 kabi dakon tilak asak. Ilen 7 kabikon minjat unudon yikdak. ¹⁰ Ae busun 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosak bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹ Jon kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

¹² “Ae jom 10 kabi unun jon kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tan. Mani jon kilap yokwisi unun gat yan dagok kaloni panek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdan. ¹³ Kila amin madep unun nandak nandakni kaloni dagin tokdisak. Anek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jon kilap yokwisi dogin imdan. ¹⁴ Yan aba Sipsip Moni gat emat wamdan. Wamanek Sipsip Moni da wagilsi pabin yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yomgut anek iyi do manjin yopgut da geni tagisi guramikgan. Unun amin kabi gat Sipsip Moni gat da emaron teban tokdan.”

¹⁵ Anelo da sanbenek yan nayigit, “Pakbi madep unun kanaki yumabi minjat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili

gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi anan kwan unun dakon tilak asak. ¹⁶ Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minat do nandaba yokwi tok anindan. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririkba molan atdisak. Yan anek giptimni dakon sabamni nanek kindapmon wagil sokdan. ¹⁷ Pin kop da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdan. Unun but kalon anek kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdan. Yan anakwa wigi Pin kop da yo morap altan mudoni do yagit unun altan mudokdan. ¹⁸ Minat unun kal, kokup pap madep unun kila amin madep morap miktimi miktimi egi anan kwan unun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

¹ Unun da kwenon kanapbo anelo kinda gat Kwen Kokup yipman pigit. Unun man bini ton, ae tilimni tagisi do anek miktimi madepsi tenjenagit. ²⁻³ Tebaisi yan tidanek yan yagit, “Miktimi morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unun dakon waini tebaisi ban yan nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unun gat awit. Babilon amin unun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi monen ilit pi an amin unun yoni morapmi amin dagawit. Anpak yokwisi unun agit do kokup pap madep Babilon unun kili tasik tak! Unun kili tasik tak! Unun abisok kon da egipni dakon tamo dagak. Kon yokwisi gat, ae minam inani yokwisi mibili mibili gat kisi unudon ekwan.”

⁴ Ae Kwen Kokupgwan da amin kinda da yan yagit, “Minat amin kabino, ji kokup pap unun yipmanek abigini. Anpak yokwi asak, do unun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do

jiyo kisi di timikbam. ⁵ Yokwini panabin kakwanakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pin kop da yokwi morapni agit unun pakyan si nandan kimokdok. ⁶ Ji unun yumabi minat da amin do anpak yokwisi nian anyomgut, unun anpak yan gin an imni. Unun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. ⁷ Unun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unun agit, unun da aripmonsi tepmi madepsi iminakwa kunam morapmi tatjak. Unun iyi dakon man awigek yan yosok, ‘Nak minat madep egisat, do minat madep da yityit tamo madepmon nak unudon yikdat. Nak minat sakwabat da yan isal dima egisat. Jigi abisok dima altan namni anakwa kunam aripmi dima takgen. Aripmi dimasi.’

⁸ “Yan yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altan imdan. Sot yokwisi noman tokdan, ae amin morapmi kunam tatdan, ae jap do madepsi akdan. Anakwa kindap da Babilon sonban pasildisak. Pin kop Amin Tagi, unun tapmimni madepsi, unun da Babilon dakon anpak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

⁹ “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹⁰ Kanba tepmi yokwisi unun paban kanek, madepsi pasoldan. Anek dubagikon da agek yan yokdan, ‘Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kaloni dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!’

¹¹ “Amin da sanbenek yo kabini dima yumdan, do monen ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹² Yuman nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirin tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka

17:16: PA 18.8 **18:2-3:** Ais 13.21; 34.11-14; Jer 50.39; PA 14.8 **18:4:** Ais 48.20; Jer 50.8; 51.6,45; 2Ko 6.17
18:5: WW 18.20-21; Jer 51.9 **18:6:** Kap 137.8; Jer 50.15,29; 2Tes 1.6 **18:7:** Ais 47.7-9 **18:8:** PA 17.16
18:9: Esi 26.17; 27.30-35 **18:11:** Esi 27.36 **18:12:** Esi 27.12-13,22

imal, ae kindap kibani tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. ¹³ Ae yoman nok dakon yoni diwari kisi tan yomgwit, unun sinamon, ae jap pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibani tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibani tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unun yo morap amin di da sanjenek yumyumi mini. ¹⁴ Monej ilit ilit amin unun da yan yokdan, 'Yo tagisi morap unun butgo dasi timikgen yan nandagil, unun yo morap gak da dubagisikon ton. Yo tagisi morapgo yuman nogi wukwisi gat, ae tilingo tagi tagi morapgo unun kisisi pasil mudan. Ae sanjenek dima pindatdisal.'

¹⁵ "Ae amin monej ilit pi unun yo morap ban awit, anek unun kokup papmon monej morapmisi timikgwit, unun amin da kokup pap unun da tepmi yokwisi pakdisak unun kanek madepsi pasoldan. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdan. ¹⁶ Anek yan yokdan, 'Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anek giptimingo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirin yuman nogi wukwisi ban panlim agil. ¹⁷ Bisap awa kaloni dogin monej morap unun gat ae tilim gat unun wagil tasik tan mudan.'

"Tap wakga pawilgan amin morap gat, ae tap wakgakon da miktin njakwarikon kwan amin morap gat, ae tap wakgakon pi an amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monej ilit pi an amin, unun kisi Babilon da dubagikon agek ¹⁸ kindap son imjak dakon mukwa kanek, yansi yan tidokdan, 'Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.' ¹⁹ Yan yanek miktimon kimbaban timik busunikon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. Yan anek yan tidanek yan

yokdan, 'Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwan unun kokup pap dakon monej morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kaloni dogin unun kokup pap wagilsi tasik tosok!'

²⁰ "Kwen Kokup gat, ae Pinkep dakon minat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unun kokup papmon abisok yo noman tosok unun do kisik kisik ani. Pinkep da unun kokup pap da jikon anpak yokwi andamgut unun kokwinigek unun dakon kobogi imisak."

²¹ Gen unun yan mudanawan anelo tapmimi ton kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unun wit misinikgan dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unun anenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, "On asat yan gin unun kokup pap madep Babilon abidan tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanjenek dima kokdan. ²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirin dakon gen, bo kwen, ae sanjenek gak da nagalgwan dimasi yokdan. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili an unun sanjenek gagon dima egipdan. Ae tip madep da wit misinikgan dakon wuwigi gagon sanjenek dima tosok. ²³ Ae lam dakon tentenji ae sanjenek dima tentenjan gamjak. Ae minat eyo anek sonnok an dakon wuwigi gagkwan ae sanjenek dima noman tokdan. Kalip monej ilit amingo miktin amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top pankewalgil."

²⁴ Pinkep da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minat amin kabini dapgut dakon gulusunni madepsi tan imisak. Ae miktimon minat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunni kisi Babilon dogin tosok.

19

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

18:15: Esi 27.31,36 **18:16:** PA 17.4 **18:17:** Ais 23.14; Esi 27.27-29 **18:18:** Esi 27.32 **18:20:** GT 32.43; Ais 44.23; Jer 51.48 **18:21:** Jer 51.63-64; Esi 26.21 **18:22:** Ais 24.8; Esi 26.13 **18:23:** Jer 7.34; 16.9; 25.10
18:24: Jer 51.49; PA 17.6

¹ Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidon dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, “Pin kop an kisino! Nin dakon Pin kop unun dagin nin yokwikon ban timikgit. Unun man madepni ton ae tapmimni ton. ² Asisi, Pin kop gen kokwini unun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unun da miktin amin morap gat yumabi anpak anek panupbal agit. Yan agit do Pin kop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unun Pin kop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak.”

³ Ae yan tidanek yawit, “Pin kop an kisino! Kindap da unun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!”

⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi ton njwakben anek Pin kop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anek yan yawit, “Unun asi. Pin kop an kisino!” ⁵ Ae Pin kop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Pin kop dakon pi monji, Pin kop do pasalek ekwan amin, ji amin mani mini ae mani ton, ji Pin kop an kisini!”

Sipsip Moni minjat panakwan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yan, gen yanba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririn da yan madepsi yawit. Unun da yan tidanek yan yawit, “Pin kop an kisino! Amin Taginin Pin kop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ Kili Sipsip Moni da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anakwa kisik kisik madepsi anek mani yan an kisinen. ⁸ Pin kop da imal kwakwagisi tagisi, tentenini madepsi, ae gwaljigi mini unun minjat do imgut.” (Unun imal kwakwagisi ae tagisi unun Pin kop dakon amin da anpak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anelo da yan nayigit, “Gen yan mandaki: ‘Amin unun Pin kop da Sipsip Moni

da minjat pakdisak da sonok madepmon kini do yan yomisak unun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanbenek yan nayigit, “Gen on Pin kop dakon gen bamisi.” ¹⁰ Kili nak anelo dakon kandap da kapmatjok njwakben anek gawak im do agim. Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yan tentenagit unun nandan gadan amin kabi, ji da Pin kop oman animan, unuden gin nak kisi oman amini gin, do Pin kop nan gawak ibi. Nin nandan, Yesu Kristo da gen yan tentenagit, unun dagin amin pan tagap aban kombi gen yon.”

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

¹¹ Nak kanapbo Kwen Kokup witdal kigit. Anakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unun oskon amin kinda yikgit, mani unun yan: Pini Do Butdasi Nandanek Anegisak Amin, ae Anpak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unun anpakni kilegisi nan yolek asak. ¹² Dabilni unun kindap dakon milen asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi tan imgwit. Giptimikon man kinda mandawit. Iyi gin kalon da man unun nandisak, amin diwari dima nandan. ¹³ Imal dubak pagit unun yawi madepsikon anbm abi nan pagit. Mani unun Pin kop Dakon Gen. ¹⁴ Kwen Kokup dakon emat amin unun osni kwakwagi unudon yigek yol anan kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban pawit. ¹⁵ Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unun emat agak siba nan amin kabi morap miktimi miktimi egi anan kwan unun pabin yopdisak.

“Ain kirin nan abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yan anek wain sop pin til tip gapmakon wain sop baman tildisak. Unun Pin kop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak. ¹⁶ Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yan mandabi: “Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

¹⁷ Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwan do yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjok dakon jap noknok madep do abin muwutni. ¹⁸ Anjek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani tonj kisi dakon giptim tim noni.”

¹⁹ Ae jon kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abin muwukgwit. Unjun amin unjun oskon yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anjek muwukgwit. ²⁰ Mani jon kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jon kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi tonj morapmi anjek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak ingwit. Jon kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal. ²¹ Anjakwa amin unjun oskon yikgit, unjun da emat agak siba gen kaganikon tagit unjun nan jon kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anjakwan minam morap da unjun emat amin dakon giptimni nanjek buri tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yan dam tebanon egipgut

¹ Kili kanapbo anjelo kinda Kwen Kokup yipman pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witdal abidagit, ae nap teban madepsi kinda kisi abidagit. ² Unjun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unjun abidagit. Mani kinda Konj, ae mani kinda Sunduk yan yonj. Anjelo da nap teban nan waman anteban aban bilak 1 tausen egipgut. ³ Kili anjelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan

gapma unjun dakon yoma sopmanjek tebaisi anteban agit. Miktimi amin morap aripmi dima panjkewaljak, yan do agit. Unjun bilak 1 tausen mudanakwan don yipman dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

⁴ Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unjun tamokon amin unjudon yikgwit. Pinjok da gen kokwin ani do yan mudan yomgut. Ae amin uwal da tegi mandan daganek dapba kimakgwit, unjun dakon wupni pindakgim. Kalip unjun amin da Pinjok dakon gen tebaisi abidanek, Yesu do yan tentenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. Unjun amin jon kilap yokwisi gat ae wupni wasanbi gat do dima gawak ingwit, ae unjun dakon tilakni inamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unjun amin egip egip aeni abidanek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit. ⁵ Unjun wasok wasok amin kimoron da pidon amin. (Amin diwari kimakgwit unjun bisapmon egip egip dima abidawit. Unjun bilak 1 tausen mudanakwan don egip egip abidokdan.) ⁶ Amin unjun wasok wasoksi aeni pidoni amin unjun kisik kisik tagi ani. Pinjok da unjun amin iyi do manjigit, do kosiri kinda gat aripmi dima kimotdan. Unjun Pinjok ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdan.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unjun mudanakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witdalakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak. ⁸ Unjun wanga abigek minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unjun panjkewaldisak. Unjun amin kabi mani Gok ae Megok yan yonj. Sunduk da emat ani do panmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unjun tap kidipminon niman tonj yombem morapmisi. ⁹ Unjun miktimi miktimi da apgwit. Abin Pinjok dakon minjat amin kabi gat ae kokup pap Pinjok da si galak tan imisak unjun gat angwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pinj emat amin unjun son yoban mini awit. ¹⁰ Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjok da Sunduk

maban gapma madep tip salfa tepmisi soson unjudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unun bamot unun gapmakon kili egipgumal. Unun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi madepsi bisap mudok mudogi mini panjegipdan teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Unun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kinda tanban kagim. Ae unun tamokon amin kinda yikban kagim. Anakwan miktim gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanbenek dima tagimal. ¹² Amin kimakbi pindakgim. Unun amin mani ton, ae mani mini, unun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kili anelo da papia di kwinikgwit. Ae papia kinda kisi kwinikgwit, unun egip egip dakon papia. Anakwan Pin kop da unun papiakon gen tawit unun pindagek amin kimakgwit unun dakon anpak kalip awit unun kokwin agit. ¹³ Ae amin kalip tap idapgwan kimakgwit unun kisi Pin kopmon kwa anpak morap kalip awit unun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unun Pin kopmon kwa amin kalon kalon da anpak kalip awit unun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unun maban pakbi idap kindap sosok unjudon pigigimal. Pakbi idap unun kindap sosok unun amin kosiri kinda gat kimokgon dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima ton unun kisi maba pakbi idap kindap sosok unjudon pigiwit.

Pin kop da yo morap pan kaluk akdisak

(Kilapmi 21-22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Unun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim. Kundu

mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unun kili wagil kin pasilgimal. Ae tap idap sanbenek dima tagit. ² Ae Pin kop dakon telagi kokup pap unun kagim. Unun Jerusalem kalugi. Unun koko Pin kop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pigit. Unun tilimni tagisi, minat da amin pak do tagap tanek tilimni tagisi pasak unjuden. ³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yan tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Pin kop dakon yut amin da binapmon tanakwan iyi dakon minat amin kabini egipni. Asi, Pin kop iyi unun gat egipdan. Anek unun dakon Pin kopni egipdisak. ⁴ Unun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni unun kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan. Ae amin sanbenek dima kimotdan, ae but yokwi anek sanbenek kunam dima tatdan, ae tepmi sanbenek dima pakdan. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat unun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit, unun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanbenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi.” ⁶ Yanek yan nayigit, “Pi unun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat unun wasip anan asat. Amin kinda tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini unun nosak. ⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da unun yo morap iben. Anek nak da Pin kopni egapbo unun da monjino egipjak. ⁸ Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yon, unun iyi da kokupmon pigikdan. Unun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da soson unun. Unun amin kimot kosiri kinda gat an

20:12: Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 **20:13:** Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 **21:1:** Ais 65.17; 2Pi 3.13 **21:2:** Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 **21:3:** MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16
21:4: Ais 35.10; 65.19; PA 7.17 **21:5:** 2Ko 5.17 **21:6:** Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8,17; 22.17 **21:7:** 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 89.26-27 **21:8:** Mt 25.41; PA 20.15; 22.15

unjun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo unjun anelo 7 kabi idap madepmo Pinjop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit unjun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monin dakon minjatni abisok pakdisak unjun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anelo unjun da nak bedan anki ilen madepsi ae kwensi kinda unjudon nepgut. Anki nepmanek Pinjop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Unjun koko Pinjop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ Pinjop dakon tilimi madepni unjun kokup papmon tentenagit. Tentenini unjun njaknjawari, tip yuman nogi wukwisi dakon tentenini yombem. Unjun tip jaspas yombem da yan tentenagit. Unjun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² Kokup pap yoma nagalni unjun kwensi. Unjun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi unjun yoma kagakon akgan. Anakwa Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal unjun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unjun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap unjun dakon nagal tebaisi tosak do kwinjiri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monin dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unjun tipmon tawit.

¹⁵ Anelo gen nayigit unjun da kalin kirin gol ban wasanbi kinda abidagit. Unjun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unjun gat, ae nagal unjun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ilen 4 kabi dakon tilakni unjun kalon gin. Dubagini ae madepni unjun kisi aripnginsi. Anelo da kokup pap kalin kirin nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilen 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon

tilakni unjun aripnginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unjun amin da tilak yopmangan unjun nanjin anelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unjun tip jaspas ban wasanbi. Anek kokup pap unjun gol jimjimi minisi ban wasanbi. Kokup pap unjun dakon gol unjun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unjun Pinjop da tip yuman nogi wukwisi mibili mibili unjun ban panjilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unjun tip jaspas. Ae tip 2 unjun tip pili unjun tip sapaia. Ae tip 3 unjun tip aget. Ae tip 4 unjun kalikaligi, unjun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unjun tip sadonikis, unjun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unjun tip giman konilian. Ae tip 7 unjun kilonkiloni, unjun krisolait. Ae tip 8 unjun tip kalikaligi njaknjawari kinda unjun beril. Ae tip 9 unjun tip kilonkiloni njaknjawari kinda unjun topas. Ae tip 10 unjun tip krisopres. Tip 11 unjun tip aiasin. Ae tip 12 unjun tip gami njaknjawari kinda tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unjun pel 12 kabi, unjun kindirin yuman nogi wukwisi. Yoma kalon kalon pel madep kalon kalon ban wasanbi. Kokup dakon kosit pap unjun gol banjin wasanbi. Gol unjun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unjun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami gat ae Sipsip Monin gat da iyi Telagi Yut Madep da yan egipgumal. ²³ Unjun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjop dakon tilimni da kokup pap tentenan imisak. Anakwan Sipsip Monin unjun kokup pap dakon lamni da yan egisak. ²⁴ Amin miktimi miktimi egi anan kwan da unjun kokup pap dakon tentenikon agipdan. Anakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unjun yuman nogi wukwisi unjudon panjopdan. ²⁵ Unjun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdan. ²⁶ Amin miktimi

miktimi egi anan kwan unun yoni tilimi tagisi ton gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unudon panopdan. ²⁷ Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili an gat, ae top yon amin unun kokup papmon dima pigini. Minat aminyo Sipsip Monin dakon egip egip papiakon mani ton, unun dagin unun kokup papmon pigikdan.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

¹ Kili anelo unun da pakbi madep kindap noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Pin kop gat ae Sipsip Monin gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. ² Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nan pak kisak. Pakbi da ilen teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kindap da butgwan bami pot do kosiri 12 yan an an asak. Kanek morap kisi bami tan tan asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi anan kwan unun sotni panmilip ak do ton. ³ Yo morap jobit pabi unun yo morap sanbenek ae dima tokdan. Pin kop gat ae Sipsip Monin gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Pin kop dakon oman amin da gawak imdan. ⁴ Gawak iminek tomno dabilni kokdan, ae Pin kop dakon mani oman amini da inamnikon tokdisak. ⁵ Pilin ae sanbenek dima tokdisak. Anakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pin kop da iyi minat amin tentenan yomdisak. Anakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdan.

⁶ Anelo unun da yan nayigit, “Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi. Pin kop Amin Tagi da kombi amin dakon wup pan tagap aban geni yan tentenan. Unun aneloni yabekban abin yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minat aminyo kombi gen on papiakon ton unun guramikgan, unun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandanek yo unun pindakgim. Yo unun nandan pindakyo an mudanek anelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon njwakben anek gawak im do agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen ton unun guramikgan amin unun dakon pi isalni. Pin kop kalon nangen gawak ibi.” ¹⁰ Yan nayinek sigin yan yagit, “Kombi gen on papiakon ton unun dima sopman anteban abi. Nido, Pin kop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwan tak. ¹¹ Amin anpak yokwi an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin anpak inan inani an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin anpak kilegisi an, unun yum pindagakwa sanbenek ani. Ae amin telagi ekwan, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yan yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minat amin morap tomni yom do apdisat. Anpak awit dakon kobogi do tomni anpak awit da aripmon yomdisat. ¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bunonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip an an asat.”

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugon unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon bami tagi pan noni, ae unun da kokup pap da yoma kaga nan tagi pigini. ¹⁵ Anakwa amin anpak yokwisi an amin gat, ae amin sot wamwam anek yo tapmimi ton pawilgan amin gat, ae yumabi an amin gat, ae amin dapba kimokgon amin gat, ae kokup kidat gawak iman amin gat, ae amin anpak toptopmi do galak tanek yolgan, unun amin morap Pin kop dakon kokup pap da wanga egipdan.

¹⁶ “Nak Yesu, nak da anelono yabekgo jikon obik da panmuwukbi jikon gen on yan tenjenosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugı wugit unun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tenjenosok unun.”

¹⁷ Telagi Wup gat ae minat unun Sipsip Moni pakdisak gat da yan yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yan yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kan tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kan, unun amin abinek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Unun Pin kop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon ton unun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ Nak da on papiakon kombi gen ton unun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosogon amin kinda gen kinda gat sanbesak kan, amin panupbal ak yo yokwisi on papiakon ton, unun Pin kop da sanbenban unun aminon noman tan imdan. ¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon ton di wiriritjak kan, Pin kop da yo tagisi on papiakon ton unun wiririk imjak. Anakwan unun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima pan nosak, ae Pin kop da telagi kokup papmon unudon dima egipjak. On papiakon unun dakon geni ton.

²⁰ On yo morap do yan tenjenok asak amin da abisok yan yosok, “Asisi, nak kilisok unun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. ²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni unun Pin kop dakon minat amin kabikon tosak.

Gen sop diwari dakon mibili

Amin Nwakjwari Kabi – Amin Juda amin kabikon da dima altanbi unun amin do Juda amin da Amin Nwakjwari Kabi yan yon. Yan do Juda amin da nin morap do Amin Nwakjwari Kabi yan nandan niman. Unun iyi dakon man pawikwan, nido kalipsigwan Pin kop da iyi dakon amin kabi egipni do manjigit. Do Amin Nwakjwari Kabi do si nandaba pinban yoman. Mani, Kristo da nin kisi panmuwukban kabi kalon agiman da Pin kop dakon amin kabi ekwaman. (Lk 2.32; Ro 1.5, 3.29; Ep 3.6)

Anjelo – Anjelo unun wup Pin kop gat Kwen Kokup ekwan. Bisap kalon kalon aminon noman tanba pindakgaman. Pin kop da anjloni yabekban geni guramigek pini an. Pini madep unun Pin kop dakon minat aminyo panpulugon. (Ya 12.6-11, 27.23; Ibr 1.14). Bisap di Pin kop da yabekban aminon geni yangkwok akdo pan. (Mt 2.13; Lk 1.26, 2.9). Anjelo morap dakon madepni unun Maikel (Jut 9), ae anjelo madep kinda unun Gebriel (Lk 1.19,26).

Belsebul – Unun kon ae menjiyo mibili mibili ekwan dakon madepni. Ae mani kinda unun Sunduk. (Mt 12.24)

But Tobil – On kosit kalonon da Pin kop da dabilon gwaljigi mini aman. Amin kinda iyi do yokwi pakpak yan nandane but kalipni unun yopmanek Pin kop gen yol do nandisak kan, Amin Tagi Yesu Kristo unun yokwini wiririt do anek kimakgit yan nandan gadane but Pin kop da egip egip kalugi imjak do bisit asak kan, unun amin but tobil bamisi asak. (Ya 3.19, 20.21, 26.20).

Danari – Danari unun Rom amin dakon monej tabil kinda. Unun silwa ban wasanbi. Unun amin kinda da gildat kalon do pi aban danari kaloni yomin yomin awit. (Mt 20.2)

Gen Bin Tagisi – Yesu da yabekbini yabekban Gen Bini Tagisi minat aminyo yoyin tentenawit (Mk 16.15). Gen Bin Tagisi unun yan. Pin kop da Monji Yesu Kristo miktin amin morap yokwini wiririk yomjak do yabekban pin tilak kindapmon

kimakgit. Do amin morap Yesu nandan gadan iminek but tobil an unun egip egip teban abidon (Jn 3.16).

Giptim mandak – (Ro 2.25; Gal 5.2; 1Ko 7.19) Juda amin da iyi da anpagon monji wili altanek gildatni 8 anakwan giptimi mandan mandan awit. Unun da Juda aminsi ekwan dakon tilak asak. Pin kop da Abraham yan asak do iyigit unun da aripmon an (WW 17.9-14).

Juda Amin Dakon Muwut Muwut Yut – Juda amin dakon muwut muwut yutni unun telagi tagit. Unudon muwugek Pin kop gawak imim silip awit, ae Pin kop gen manjinek yan nandawit. Yesu bisap morapmi unudon wigek minat aminyo yoyindekgit.

Juda Amin Dakon Telagi Bisap Madep – Telagi bisap madepmon Juda amin da muwugek Pin kop anjisiwit, ae kalip yo tagisi morapmi anyomgut unun do nandawit. Juda amin dakon telagi bisap madep diwari unun yan:

1 - Yapyap Bilak (Mt 26.2, 5, 17-19) On Juda amin dakon telagi bisap madepsi kinda. Unun bisapmon Pin kop da Isip miktimon ban pulugan yopban abigiwit unun do nandane egipgwit. Unun bisapmon anjloni yabekban pin Isip amin dakon monji wili mibiltok amin dapban kimakgwit. Mani Juda amin morap sipsip monji dapman yawini yoma domon sowit unun anjelo da yawi kanek yutni yapmanek dima dapgwit (TP 12). Unun do nandane but Juda amin da Yapyap Bilak bisap unun noman tanakwan sipsip monji kinda dapman dapman an. Abisok nin Yapyap Bilak dakon Sipsip Monjinin unun Yesu Kristo unun yansi nandan gadaman, nido nandan gadan iman amin morap Pin kop dakon butjap dima abidon.

2 - Bret Yisni Mini Bilak (Mt 26.17; Lk 22.1) Kalipsi, Israel amin uwalni Isip amin do pasalek abigiwit bisapmon, bretni wasan yopba pap toni dakon bisap mini, do yis dima yopgwit. Do unun do nandane but Bret Yisni Mini Bilagon bret yisni mini non. Unun telagi bisap madepni Yapyap Bilagon noman tosok. (TP 12.14-20).

3 - Imal Yut Kaben Bilak (Jn 7.2-52)
 – On telagi bisapmon Juda amin but galaksi nandan, nido jap kili panmuwuk yopmanjan. Yut kaben anek Sonda pi agak kinda unudon ekwan. Egek babikni da kalip miktim kibiri timon bilak 40 agipgwit unun do nandan. (MS 23.33-36; GT 16.13-15).

4 - Pentikos Bisap Madep (Ya 2.1, 20.16; 1Ko 16.8) On Juda amin dakon telagi bisap madep kinda. Pentikos dakon mibili unun 50. Yapyap bilak egi mudanek ae gildat 50 egakwa Pentikos Bisap Madep noman tosok. Unun bisapmon Juda amin kisik kisik an, nido jap madepni wit unun panmuwukgan. Ae kalip Pinkep da Sinai Kabapmon gen tebani yomgut unun do nandan. Mani abisok nin Pentikos bisapmon Telagi Wup pigit unun do nandanek kisik kisik aman. (Ya 2.1-4).

Kristo – Kristo dakon mani kinda Mesaia. Kristo unun Grik gen, ae Mesaia unun Ibru gen. Unun man bamot unun mibili kalon gin. Unun yan: amin kinda bit nelak busunikon tagalbi. Israel amin da anpagon Pinkep da amin kinda kila amini egipjak do nandisak kan, kombi amini kinda iyinban unun amin tilak ak do busunikon bit nelak tagalgit. Pinkep da yan tebantokni yolek minat aminyoni kila asak do Yokwikon Ban Timit Timit Amini yabekgit. Unun amin Kristo yan iyiwit, nido unun Pinkep da manjigit. Juda amin morap da Kristo apjak do jomjom madepsi awit. Mani Yesu apgut bisapmon kalonisok di dagin unun asi Kristo yan nandan gadawit. (Mt 1.16, 16.16; Jn 1.41; Ya 5.42, 9.22)

Mukwa Sogok Amin – Juda amin diwari Telagi Yut Madepmon pi awit, unun do mukwa sogok amin yan yoyiwit. Unun amin kisi unun Liwai dakon diwatni kabi. Pi madepsi awit unun Pinkep do paret mibili mibili anek mukwa sowit. Bulagi bulagi amin kinda manjikba mukwa sogok amin dakon mibiltok amini egipgut. Unun kalon dagin Israel amin kisi dakon yokwini do Yut Buri Telagisigwan bilak kinda do kosit kalon wigek mukwa son son agit. Mani Yesu Kristo da bisap kalon iyi nan paret agit. Aban yawini da nandan gadat

amin dakon yokwini wagolsi wiririkban pasilgwit. (Ibr kilapmi 5-10).

Oman Amin – Miktim diwarikon yoni morapmi amin ae amin mani ton da amin di tebai timikba oman amini ekwan. Pi madepsi an, mani tomni dima timikgan. Amin tagini yopman dek kigik kosit minisi. Ae amin tagini dakon gen dima guramitni kan, tagi dapba kimotni. Kalip Israel amin Isip miktimon tepmi madepsi panek yansi egipgwit. Ae Yesu da bisapmon, ae Pol da bisapmon oman amin morapmi egipgwit, do Pol da unun do gen diwari mandagit. (1Ko 7.20-24; Ep 6.5-9; Kol 3.22-25)

Osana! – Osana dakon mibili Ibru genon da “Nin yokwikon ban timikgi!” Yesu da bisapmon Juda amin da amin kinda man madep imdo “Osana!” yan yawit. Yesu Jerusalem donki konda pigakwan yan tidanek unun yawit. (Mt 21.9)

Parisi – Juda amin kabikon amin diwari Pinkep dakon gen teban do galagisi nandawit. Unun amin do Parisi amin yan yawit. Unun gen teban guramik kimagek amin diwari yangin ani do yoyindet awit. Pibit tidok anek Pinkep da dabilon iyi do amin diwari yapmanek nin amin kilegisi yan nandawit. Mani unun amin jamba but amin, nido amin yoyin degek iyi dima guramigwit. Pol iyiyo kisi kalip Parisi amin kinda egipgut, mani don Yesu nandan gadan imgut. (Ya 23.6, Pil 3.5-6)

Sabat Bisap – Pinkep gildat 6 da butgwan miktim gat yo morap gat wasagit. Anek gildat 7 non pi dima agit (WW 2.1-3). Anek don Israel amin kisi gildat 6 pi anek gildat 7 non yik yawot ani do gen teban yipgut. Mani Israel amin da iyi gen teban morapmi sanbenba amin da aripmi dimasi guramiri awit. Yesu da bisap diwari Sabat bisapmon wasok tapmimi ton aban Parisi amin da gen teban yapmandak yan nandawit. Unun sun nandawit. Nin Yesu dakon pidot pidot unun do yo madepsi nandaman do nin Sondakon unun do nandanek unudon yik yawot aman. (Lk 6.1-11, 13.10-17, 14.1-5)

Sadyusi – Juda amin kabi kinda egipgwit, mani Sadyusi yan yoyiwit. Unun Moses dakon gen teban yol kimot do nandawit. Nandak nandakni unun Parisi amin yombem, mani amin kimokgon

do njwakɲwat nandawit. Amin kimakbi kimoron da dima pidonɲ yan nandawit. Ae aneloyo kisi do dima ekwanɲ yan nandawit. Mani sun nandawit. (Mt 22.23; Ya 23.6-8; 1Ko 15.20-21; 1Tes 4.13-14).

Saion – (Mt 21.5; Jn 12.15; Ro 9.33, 11.26; 1Pi 2.6; Kap 2.6) Jerusalem kokup pap dakon ilenɲ kinda mani Saion. Pinɲkop dakon Telagi Yut Madepni unun ilenon tagit, do bisap diwari Jerusalem kokup pap do Saion yan yonɲ. Ae bisap diwari Kwen Kokup do tilak anek Saion yan yonɲ. (Ibr 12.22, PA 14.1)

Samaria – Samaria miktim unun Israel miktim da kapmatjok tosok. Kalipsigwan Samaria amin unun Juda amin dakon diwatni egipgwit. Mani Pinɲkop dima nandanɲ imgwit amin gat minat eyo awit, do Amin Nwakɲwari Kabi dagawit. Juda amin da Samaria amin do tagi dima nandanɲ yomgwit. (Lk 10.25-37; Jn 4.4-42)

Sanɲbek sanɲbek – Amin bamori da yo kinda ak do but kalonɲ anek yan teban tok madepsi kinda amal unun do sanɲbek sanɲbek yan yomanɲ. Pinɲkop da sanɲbek sanɲbek bamori agit.

Mibiltok Moses gat agimal. Gen tebani Moses do yolɲnek Israel amin gen teban unun yol kimotni kanɲ, iyi dakon amin kabisi egipni do yan tebantok anɲ imgut. Mani, amin kinda da gen teban unun kisi gildari gildari aripmi dima guramiri. Yan do anek Pinɲkop da dabilon amin kilegi kinda dima egisak. (YT 19.4-6; Lk 1.72; Ya 3.25, 7.8; Gal 3.17; Ibr 9.1)

Yan do anek Pinɲkop da don sanɲbek sanɲbek kalugi kinda agit. Unun yanɲ. Amin morap Yesu Kristo nandanɲ gadanɲ imni unun Pinɲkop da dabilon amin kilegisi ani do yan tebantok anyomgut. (Mt 26.28; Mk 14.24; Lk 22.20; Ro 11.27; 1Ko 11.25; 2Ko 3.6; Ibr 7.22, 8.6-13, 9.15, 10.16, 29, 12.24, 13.20) Sanɲbek Sanɲbek Kinam – Pinɲkop da Israel amin yoyinɲban kindap ban kinam kirinɲ kinda wasawit. Anek gol ban kwenikon witjiwit. Unun kinamɲwan Pinɲkop da sanɲbek sanɲbek agit dakon telagi yo di yopgwit. Tip bamot Pinɲkop da gen teban 10 kabi mandagit gat, ae Aron dakon win gat, ae kwoba mana similbi gat ununɲwan tawit. Unun kinam da kwenon anelo bamori serabim yan yonɲ unun dakon wupmi wasawit.

Israel amin dukwan dukwan kik do awit unun kinam kirinɲ simon da guramigek kinɲ awit. (Ibr 9.4; PA 11.19; Kap 78.61, 132.6-8)

Sisa – (Mt 22.21) Rom amin dakon kila amin madep noman tawit unun do Sisa yan yoyiwit. Yesu da bisapmon Rom amin da emat anek miktim morapmi dakon amin pabinɲ yopmanek miktimni timigek kila awit.

Sunduk – Sunduk unun konɲ mibili mibili dakon mibiltok amini. Kalipsigwan Pinɲkop dakon aneloni kinda egipgut. Mani unun Pinɲkop abinɲ yip do aban Pinɲkop da yolban miktimon pigit. (Lk 10.18; PA 12.7-9). Amin yokwi ani do panɲkewaldak. Ae nandanɲ gadat amin da yokwi kalip awit unun do sigin nandanɲ egek nandanɲ gadatni yipni do pini sigin asak. Yesu da Sunduk kili abinɲ yipgut, ae don bisap madepmon wagolsi maban Tip Domon egipdisak. (PA 20)

Telagi Wup – Unun Pinɲkop iyi dakon wupni, do Telagi Wup yan yomanɲ. Unun nandanɲ gadat minat aminyo kalonɲ kalonɲ da butɲwan egisak. Pini kinda unun nandanɲ gadat amin panɲpuluganɲban gen bami do nandanɲ gadat anɲ (Jn 16.13); ae nin panɲpulugok do Pinɲkop bisit iyisak (Ro 8.26); ae Pinɲkop dakon galaktokni nolisak (Ya 13.2, 16.6-7); ae tapmim nimanakwan geni yan tenɲtenomanɲ, ae panɲmuwukbi notnin panɲpulugomanɲ (1Ko 2.4-5; 12; 14). Telagi Wup da ninon pi aban anɲpak tagisi ban amanɲ (Gal 5.22-23).

Telagi Yut Madep – Israel amin da Jerusalem kokup papmon yut madep kinda awit, unun Pinɲkop dakon Telagi Yut Madep. Unun yutnon Pinɲkop gawak imgwit, ae telagi bisap madep morapnikon unun yutnon kinɲ kinɲ awit. Mukwa sogok amin da ununɲwan pini awit. Ae unun yut da binapmonsi yut buri kinda tagit unun do Yut Buri Telagisi yan yawit. Bilak kinda do kosit kalonɲ mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da iyigin Israel amin kisi dakon yokwini do nandanek ununɲwan wigek paret anɲ anɲ agit. Yoma do imal kadimisi madep kinda nanɲ abisinɲba magit. Yesu kimakgit bisapmon Pinɲkop da imal unun kwen da pidanɲban miktimon pigit. (Mt 27.51; Mk 15.38; Lk 23.45). Unun da

nandan gadat amin nin Pin kop da in amon aripmi tagi wiginen yan nolisak. Abisok nandan gadat amin nin Pin kop dakon Telagi Yut Madepni ekwaman, nido Telagi Wupni nin da butgwan egisak. (1Ko 3.16-17).

Tipdom – Amin diwari Yesu Kristo dima nandan gadan iman, do yokwini sigin tan yoman. Do kimotni bisapmon yokwini dakon kobogi do kokup yokwisikon egipdan. Unun gapma dubagisi, kindap toktok teban sonjegisak. (Mk 9.47-48; PA 19.20, 20.11-15). Unudon amin tepmi madepsi pakdan, amin kinda da aripmi dima panpulgogi. (Lk 16.19-31)

Wup – Amin kalonikon yo kapbi da ton: giptimnin, ae butnin, ae wupnin. Nin on miktimon ekwaman bisapmon, wupnin gat kisi ekwaman. Mani nandan gadat amin nin kimokgoman bisapmon wupnin nin da butgwan yikdak unun kwan Pin kop gat Kwen Kokupmon ekwamal. (Lk 23.46; Ya 7.59)

Yawe – Kalipsi, Pin kop da Moses altan ingut bisapmon, Pin kop da iyi dakon man yanek “Yawe” yan yagit. Ibru genon mani dakon mibili unun “Naga Egisat”. Juda amin da mani do telagisi yan nandawit. Yesu da iyi do “Naga Egisat” yan yagit, do unun da nolisak, Yesu unun Pin kop dakon arip. (Jn 8.58)